Dit is die taeffel vā den ewangelien der sonnendaghe.

Op den yersten off op den anderē sonnē daghe vā der aduent salmen hyr vynden.
Op den derden sonnedaghe.
Op den vyerdē sonnen daghe vā der aduent.
Des saterdaghes yn den quatertempore.
Op den hellyghen kirysmaghte yn dye hellyghe kirysmysse.
~~Op dye hellyghe~~
Op derthyen daghe dat ys vp vns heren apenbaeryghe.
Op den sonnendaghe yn septuagesima.
Op den sonnendaghe yn sexagesima.
Op der paqē vastellauent
Op den grotē vastellauent
Op den sonnendaghe voer palmen.
Op den paeschdaghe.
Op den manendaghe na paeschdaghe.
Op den gudesdaghe na paesch dach.
Op den doemresdaghe na paesschē.
Op den saterdaghe na paschē
Op dye octaua. dat ys up andach paesschen.
Op den anderen sonnēdach na paesschen.
Op vns heren hemelvaerts dach.
Op den hellyghen pynxster dach.
Op den anderē sonnēdaghe na dye octaua van pynxt daghe.
Op den derden sonnendaghe na dye octaua van pynxt daghe.
Onde vā den neghē choer der enghelen spreckt men oec daer van mede yn.
Op den tyenden sonnēdaghe na dye octaua vā pynxster daghe.
Op den twyntychstē sonnē dagh na dye octaua van pynxsten.
Op den een vñ twyntychsten sonnendaghe na dye octaua van pynxsten.

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

Hyr volghen evangelien
van somyghen hellighen
myt dezen omelien -

Dit is die prologus of die voersprake yn sūte gregorius omelien yn duytsche

Men sal weten dat sūte gregorius eñ dye andere leraers yn ghen woerdē sprekē vā der ghedachtē dat ys van der selē. Vnde dye ys yn tween ghedeylt dat ys yn dat ouerste deel vñ yn dat nederste deel. Dat ouerste deel der selen of der ghedachtē dat ys dye gheest of dye verstandenysse of dye redene. Vñ wāneer om dye ghoestelyke dynghē dye ghedachtē oer vp heeffet vm god of vm hemelsche dynghē te prensen soe wort yn den mysche dat ouerste deel der selen dat ys dye vnderstandenysse of dye redene dye benysede syn dat men gade altoes sueken vñ begheerē sal vñ dye sunden schuwen. Dat nederste deel der selē of der ghedachtē werket yn dē dyghen dye men myt dē vijf synen beuāghē mach yn desē eertschē dynghē te bedryuē of te beleedē te begheerē. Vñ dese dynghē trecke altoes dye spele yn sundē vñ ten ghenuechtē des vleyschtes als men em volghet. Vor desē worte verclarē trecke elr mysche wt dat he mach. Wāt als sunte Johan secht yn syn re epystolē dat al dye werlt ghesēt ys of staet yn quade. want al dat yn der werlt ys dat ys begheerlycheyt der oghē. vñ ghenuechte des vleyschtes. vñ hoūdycheyt des leuēs. Vnd allē leuēden creaturē dye god yn deser werlt schoep. soe make he den mynsche als dye edelste creatuer redelyt vm dat he dye principael cracht tē der selē. Dat ys dye memorie. dye vnderstandēnysse. vñ wylle na der redē regyeren soldē dat sye vā oerē schepper myet en dwaeldē yn sunden. Mer oet arme soe et schynet soe mach ment segghē. dat tōme beestē bet na redene leuē dye se myet en hebben dan dye mynschē. Wāt oer natuerlyke redē haldē se son

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF

der afkyerē. Mer voele meer
mynſchē leuē meer beeſtelycht
dan vſtandelyc of redelycht.
Om dat ſe beeſtelyc oer dzye
voer ſeyde cracht̄ tegh̄ redē
regyerē tot allē ſundē yn dye
vbolgh̄heyt gades daer ſe
by dye redene mede waerē
ſchuldycht te bedwyngh̄ oere
vyf ſynnē vā buē dat ſy oerē
ſchepper vnderdanycht waerē
yn gudē ghe werkē. Vñ hyr
vme wyl ych yn duutſchē ma
kē ſunte gregorius omelien
dye he yn mēnygh̄ kerkē
predycte ſeluē den volke alſt
toe predycē quā. In welkē
omelie elc vyndē mach woe
he yn ſalycheydē dyt leuen
aulidē ſal vñ em toe gade
kyerē. Vñ deſe omelie en ſal
ych myet ſchzyuē yn ordynā
cie alſ he ſe predycte mer na
dye ordynācie vā der tyt be
ghynēde vā der aduēte vñ al
ſoe voert. Vñ voer elke ome
lie ſal ych ſettē dat euāgeliū
yn dueſchē daer ſe af ſpreket.
Omelie beduet guet anſpre
kē vā der ſalygher leryngh̄e.
Voer myn arbeyt byd ych el
kē dye ſyn profyt hyr yn dōe
ſal dat he voer my bydde.

Op anderen ſomēdach

van der aduente. Lucas
euangeli.

In der tyt ſeyde ihūs
ſynē vongherē. Et
ſullē ſyn teykene yn
dye ſōne vñ ynder maenen.
vñ yndē ſternē vñ yn der eer
dē bedructheyt der ludē vm
dye confuſye des ghelueyts vā
der zee vñ der vloedē. Vnde
dye mynſchē ſullē vdoznē a
myds der vreſē vñ des vnbey
dens dye vp alle dye werlt
komē ſullē. Wāt dye crafften
der hemelē ſullē werdē be
weert. Vñ dan ſullē ſe ſyen des
mynſchē ſoen komē yn eenre
wolkē myt groter macht vñ
moghētheyt. Ēn als deſe dyn
ghē beghynnē te gheſchyeen
ſoe an ſyet vñ heeftet vp uwe
hoefdē wāt uwe vloſynghe
naect. Vñ he ſeyde em een
ghelykenyſſe. Syet dē vige
boem vñ alle dye boeme als
ſye thant vruchyt vā em voert
brenghē ſoe weetty dat dye
ſomer by ys. Alſoe. vñ ghy
als ghy deſe dynghē ſullen
ſyen gheſchyen ſoe ſuldy we
tē dattet rijke gades by ys.
Voer waer ſeg ych v wāt
dyt ghecleechte en ſal myet au
lidē voer dat alle deſe dynghē

gheſchyen ſullē. Hemel vnde eerde ſullē aūlijdē. mer myne woēde en ſullē nyet auerlijdē. Sunte ihū omelie vp dit ſelue ewāgeli die he prēdicte dē volke te romē vm ſūte peters kertzen

Dese here vnde vnſe vloeſerdye vns begheert bereyt toe vyndene he baetſchapt vns wat quade volghē yn dye werlt dye alt wert vp dat he vns vā oere mȳne bedwȳghe. Noe grote slaghe daer voer komē ſullē maect he vns kont. Vm dat. yſt dat wy gade yn dē guedē sathtē tijdē nyet en wyllē vntſyen. dat wy vntſyen ſullē moetē syn toekomēde ordel als wy nyt sleghē gheraſtyet werdē. Want voer dye lere des hel lyghē ewāgelijs dye nu unve broedelycheyt gheljoert heuet een luttel daer voer seghede vnſe here. Dat volc ſal vp staen teghē dat volc. vñ dat ene rijke teghē dat anderrijke. vñ et ſullē syn groteert beuynghē te voele stedē vñ sterftē vñ honghere. Vñ so nyghe woerde sette he daer tuſſchē vñ sechde daer toe dat ghy nu hoert. Vñ et ſullen syn teykē yn der sonnē vñ yn der manē vñ yn dē sternē vñ yn der eerdē bedruct heyt der ludē vm dye tonsuſye des gheluyts vā der zee vñ der vloedē. Vā alle desē waerlyt syen wy toe hant dat somyghe gheſchyet syn. vñ dye andezē vntſyen wy dat sy haeſtelyt ankomē sullē. Dye lude teghē dye lude vp staen vñ dye bedructhey dē vā em yn der werlt ghe schyen syen wy te hants meer yn vnsen ȳnoye dan wijs le sen yn boekē. d Dat dye eert beuynghē vntelyke poerten of stedē neder woerpt. dat wetty dat wijt durwylle ghe hoert hebbē wt anderē landē van der werlt. Sterften ghedoeghē wy sonder vpbal dē. mē dye teykē yn der sonnē vñ yn der manē vñ yn den sternē en syen wy noch apenbaerlyt myet. Mer dat dese oer nyet verre en syn dat merkē wy thant aūmyds verwandelynghe vā der lucht. Al wasset eer ytalīē gheleuert was vslaghē te werdē myt der heydenē swerdē dat wy

yn den hemel saghē vurvghe
sthaere dye dat [illegible] myſthe
lyke bloet bebeteykenē dat
naemaels vtghestort waert.
Vñ dye confusye vā der zee
vñ vā den vloedē en syn
noth wyet nyce vp ghekomē.
Mer vm datter voele vandē
dye thant voerghesecht syn
verwult sym soe en yſt ghcen
tvyuel datter oer na volghē
een luttel dye te gheschyene
syn. Wāt dat voldoen der
dynghē dye voerledē syn ys
dye sekerheyt vā dē dynghē
dye na volghē sullē. Lyeue bro
dere dyt hebbē wy hyr vm
ghesecht vp dat uwe ghedacht
tē vutwakē sullē totter ernſ
tachtycht v te voerhoedē dat
se wet en vtraghē vā seker
heydē. vñ dat se wet quellē
en sullē vā vnwetēheyden.
mer dat se vreſe altoes haldē
sal eernſtycht yn gudē werkē
vñ dat se forthuoldycht vaste
make dat merkēde dat vnſe
vloeſer daer na secht. Vñ dye
myſthē sullē vdoriē aūmyds
der vresen vñ des vnbeydēs
dye vp alle dye werlt sal komē.
wāt dye crachtē der hemelē
sullē werdē beroert. Lyeue bro
dere wat hyetet vnſe heir dye
crachte der hemelē sonder dye
engelen vñ archangelen dye
thronē dye dominacien dye
principatē vñ dye poteſtaten
dye yn der eerdē tockoemſt.
des streghē rychters. dan sul
lē vnſen oghē syenlyr apēba
rē vm dat se dan nauwe vā
vns eyschē sullē dat. dat dye
vnſvenlyke schepper nu vns
vryendelyke vdraghet. Hyr
by volghet daer. Vñ dan sullē
se syen des myſthē soene tō
mede yn den wolke des he
mels yn groter machte vnde
moghenthеydē. als of mē apē
baer seyde. Se sullē yn grot
macht vñ moghētheydē sven.
den se wet hoerē en wolden.
doe he yn oetmodytheyden
ghesat was vp dat se dan
syne macht alsoe vele te har
dere ghcuoclē sullē als als
se nu den natke oerre hertē
wet neder en bughē tot syn
re ghedoechsamth. Mer vm
dat dyt teghē dye quadē ghe
secht ys soe werdē thant dye
woerde ghekyert ter troesthy
ghē. der wtūtaerene. want
daer volghet na. Vñ als de
se dynghē beghynnē te ghe
schyene ansyet vñ heeftet
vp uwe hoefde wāt uwe
vloesynghe naect. Als of dye
waerheyt oer wtūtaerenē

apenbaerlyck vmaende vñ
sechde. Als dye plaghē der werlt
wassen vñ als dye anxt des
oerdels mytte bernēdē trachtē
vtoent wert soe heeffet vp uwe
hoefdē. dat ys. vblijt v hertē.
Want als dye werlt eendet
der ghy myet vryende en sijt
soe ys by dye vloesemysse dye
ghy ghesocht hebbet. In der
hellyghter scriftuē soe neempt
men ducke dat houet voer dye
ghedachtē. wāt als vā dē ho-
uede dye ander lede regyert
werdē dye ghepense mytter
ghedachtē vsatet. Aldus ys
dat vp heffen vā den hoefde
dat wy vnse ghedachtē vp
heeffen ter blijtschap wert
vā dē hemelschē lantschappe.
Dye dan gade mynē dē ghe-
byedet men te vblijdē vñ te
vervrouwē vā den werlt
eendē der werlt. Wāt dan
vyndē se de se mynē als dat
en weth lijt dat se myet en
mōden. Wāt dat en moet
myet syn dat enyth ghelouith
mynschē dye gade begheert
te syene wene vā der werlde
slaghe dye he weet dat eendē
moet myt oerē sleghē. Wāt
et ys ghescreuē. Doe wye
wesen wyl deser werlde vriēt
he woert gades vyant. Dye
dan myet en vblijt als dye werl-
de eende naket. he oertondet
dat he der werlt vryent ys. vñ
daer mede wort he ghepro-
uet gades vyant te wesen. Der
dyt moet vere wese vā der
ghelouyghyer hertē. vñ et moet
vere wesen vā den dye aimyds
den gheloue een ander leuen
ghelouē te wesen vñ dye dat
myt den werkē mynē. Den
behoert toe te wenē vm der
werlt vstorynghe dye dye
wortele hoere hertē gheplant
hebbē yn der werlde mynē.
dye dat toekomēde leuē myet
en soekē. vñ dye myet en wa-
nē dattet sy. Der wy dye be-
kēnē dye ewyghe blijtschap
vā den hemelschē lantschap
wy sullē vns daer toe haesten
al dat wy moghē. Wy sullen
beghynnē haestelyr dar waert
te varene vñ te komene mytte
worsten weghe. Wāt myt wat
quadē plaghē en woert dye
werlt myet ghequellet. wat
droefheydē ys vñ wederstoet
dye vns myet en quellet. wat
ys dyt sterflyke leuē sonder
een weth. Vñ mertt myne
broderē woe grote soetheyt
dattet ys moede te werdē yn
arbeyde yn den weghe. Vnde
datmē nottyta myet en wyl dat

dye weth gheeendet werde.
Dat men dye werlt vnder
dye voetē tredē sal vñ vō
werdē dat toent vnse vloe
ser myt eenre voerspremm
gher ghelykemysse seggh̄ede.
spet den vrghteboeme vñ alle
dye boeme als se thant vrucht
vt em voert brengh̄e soe wet
ty dat dye somer by ys. Alsoe
vñ ghy als ghy dese dynghe
sult syen ghestyen. soe sult
weten dattet rijke gades
by ys. Alsoe of he apēbaer
lyt seyde. Wāt alsoe mē be
kent by den vruchtē vā dē
boemē dat dye somer by ys.
alsoe bekēnet mē vā der
werlde valle dattet rijke
gades by ys. Myt desen
woerdē toent men waer
lyt datter werlde vrucht
een val ys. Wāt daer toe
wasset se dat se vallē sal
vñ daer toe groept se dat
soe wat se groeyēde voert
brengh̄et myt tribulaeen
vñ droeffenysse vterē sal.
Vñ dat rijke gades ghelijct
mē wael dē somer. wāt dā
ghaen en weth dye doncker
heyt vnser droefheyt. Vñ
dye daghe des leuēs vtla
ren mytter claerheyt der
ewygher sonnē. Vñ alle
dese dynghe werdē ghewest
vnder eenre groter seker
heyt als dye sentēcie na vol
ghet daer men setyt. Voer
waer seg ych v wāt dyt ghe
slechte en sal myet voer by lij
dē eer alle dese dynghe ghe
schyen en sullē. Hemel vñ eer
de sullē auerlijdē. mer myn
woerde en sullē myet aūlijdē.
Wāt yn der natuerē vā lych̄a
lykē dynghē en ys myet ghe
durygher dan dye hemel
vñ dye eerde. Vñ yn dye na
ture vā den dynghē en gaet
myet soe haestelyt en weth
als dat wort. Want alsoe
langhe als dye woerde vñ
volmaect syn soe en synt
ghеen woerde. mer als se
volmaect syn soe en syn se
alle. alle myt alle myet thant.
Wāt men en mach se myet
volmakē se en moetē aūlijdē.
Myr vm setyt dan. Hemel
vñ eerde sullē aūlijdē. mer
myne woerde en sullē myet
aūlijdē. Als of he apenbaerlych
seyde. Al dat myt v ghedurich
ys vñ sonder verwandelen
teghē dye ewycheyt en ys
myet ghedurych vñ al dat
myt my schynet aūlijdēde
dat ys vast vñ sonder auer
lijdē. Wāt myn woert dat

auerlijt brenghet voert dye
ghedueerēde sentēne sonder
verwandelē. Dyet myne
broedere nu thant syen wy
dat wy hoerdē. Dye werlt
wort daghelyx ghepijnt myt
wen vñ stedyghē quadē dy
ghen. Vñ vā vntellykē ludē.
syē woe veele uwer ghebleuē
ys vñ northāt soe quellē vns
daghelycs gheyschynghe vñ
haestelykē vallē vpletten vns.
vñ wee vñ vnsyentyke tri
bulacīē quellē vns. Wāt als
yn der voghet dat lychā groyt
vñ sterck ys vñ sterck vnde
ghesont dye borst blijft dye
necke stijf vñ dye arme vol
vleyschijes syn mer yn dē aldē
yaer dye lenghē vā dē lycha
me trympet vñ dye vdroghe
de necke neder wert hanghet.
dye borst myt stedēghe such
tynghē wort ghepijnt vñ dye
tracht ghebreckt. dye Adem
breket dye woerde des spr̄kēs.
Wāt al yst datter ghēen qūl
lynghe en ys. Duerwylle ys dē
aldē ludē oere ghesontheyt quel
lynghe. Alsus groeyede dye
werlt lijr voermaels yn
oere jonctheyt se was sterck
vm lude te wynē vā mysthe
lyke ghesleghtē groen yn der
ghesontheyt der lythame vet
yn aūvloedythеydē vā allē dy
ghen. Mer nu wort se myt
oere altheyt neder ghedruckt
vñ se wert myt stadelykē quel
lynghē gheppmet als totter
doet wert dye oer naect. Lijr
vme lyeue brodere en wylt
nyet mynē dye werlt dye
ghy syet dat nyet langhe stāe
en math. Settet oer yn uwe
ghedachte des apostels gheba
de daer he vns mede vmaent
seggħēde. En wylt dye werlt
met mynē noth dye dynghē
dye daer yn syn. Wāt soe wye
dye werlt mynt dye mynē
des hemelschē vaders en ys
yn em myet. Brodere ghy
wust eerghysterē dat myt eenē
haestyghē storme alde boeme
daer neder gheworpē wordē
vñ huse vstuert. vñ kerkē vā
oerē fundamētе vme ghewor
pē wordē. Woe veele wasser
des auents ghesont vñ gans.
dye meyndē dat se des mor
ghens yet ghedaen soldē heb
bē. vñ northāt wordē se bynē
der selver nath ghedodet. myt
haestyghер doet begrepē yn dē
strijckē des vals. Mer wy sullē
merkē dat dye vnsyentyke
rychter vm dat te doen woerde
dat blasen een alte cleynē wyn
des he pozrede dye vlaghe eenre

wolkē vñ werpe dye eerde v"
me. vñ sloeth te gader dye fu"
damente vā soe voele ghetȳ"
mers dat se vallē moestē. Wat
sal dese rythter doen als he by
em selue komē sal vñ syne grā"
schap vnstekē sal yn dye wza"
ke der sundezē. Ofmen myet
vdraghē en maeth als he oer
sleet myt eenre tededere wol"
kē. wat myntsche sal staende
blyuē yn dye teghewordyeth
synre gramschap. Of he eenē
wynt pozrede vñ dye eerde
daer neder werp vñ he dye
lucht beruerde vñ soe voele
ghetȳmēs vallē dede. Paulus
merkēde dye strengytheyt
des toekomēdē rythters seyde
he. Et ys te vresene te vallene
yn des leuēdyghē gndes hāde.
Dese schazpheyt vtlaert dauid
seggthēde. God sal apēbaerlyc
komē. vnse god en sal myet
swyghē. vuer sal yn synen
an schouwē bernē. vñ al vm
em sal syn grote tempést dat
ys vnweder. Dāt vuer vñ
vnweder komē mytter strēg
heyt der groter gherechtichert.
Want dāt vnweder proeft dye
ghene dyet vuer bernet. Dē
dath lyeue broedere settet voer
v oghē vñ soe wat nu swaer
schynt wert vlyeht teghē dat
te rekenē. Wat vā dē daghe
ys vā den ꝓphetē gheseghet.
Dye grote dath des herē ys
by. he ys by vñ seer snellyck.
dye stēme vā des herē daghe
ys bytter. Daer sal dye stercke
yn vernoye wesen. een dath
der gramschap ys dye dath. vñ
een dath vā tribulatiē. vñ vā
moyenysse. dye dath vā ver"
noye vñ vā vnsalycheydē. dye
dath der douckerheydē vnde
duysternysse. dye dath des ne"
uels vñ des stormes dye dath
der basunen vñ vā trompene.
Dā desen daghe secht vnse
here echter by den ꝓphete. Doch
een werue vñ yck sal beruerē
myet allene dye eerde mer oer
den hemel. Myet als wy voer
seyt hebbē soe pozrē he dye
lucht vñ dye eerde en bleef
myet staende. Wye sal dat
vdraghē als he den hemel be
ruerē sal. Vñ wat sal yr segg"
ghē te wesen dye amytē dye
wy syen dan voer badē der
gramschap dye daer na vol
ghē sal. Vñ hyr by yst noet
dat men merke dat dese try"
bulatiē alsoe vnghelyck syn
teghē dye echterste tribulatiē
alsoe voele al set scheelt vā der
moghētheyt een rythters dye
persone syns badē. Hyr vme

lyeue broderе voerpenset datdē
dath myt alle unver meynyghe.
Detert v leuē verwandelt v
sedē dye quade dynghe dye v be
taerē verwynt weder staende.
vñ dat ghy quades ghedaen heb
bet dat pynighet myt schreye
ne. Wāt ghy sult totter tyt der
toe komst des ewyghē rychters
alsoe vocle te sekere syn als ghy
nu syne strenth ydyheyt vnt
synde voerpen set. Op den
derden somendath vā d
aduent matheus ewāgeli.

In der tyt doe sunte Johā bap
tiste yn der gheuenghenysse
hoerde cristus werke soe sande
lie twe vā synē jōgherē ende
sethde em. Oystu dye toekomē
de byst of vnbeydē wy eenē
anderē. Vñ iheſus antwordc
em vñ sethde. Ghaet vñ weder
bactscapt iohānc dat ghy ghe
hoert hebt vñ ghesyen. Dye
blyndē syen. dye cropele gaen
dye malaetsche werdē ghesu
uert. dye douē hoerē. Dye do
dē virysen. dye armē euāge
lizierē. Vñ salych ys he dye
nyet ghesthandeleziert en
woert yn my. Vñ doe dye en
weth ghynghē soe begonste
iheſus tottē scharē te seggē
vā sunte iohanc. wat ghyng
dy wt te syene yn der wyster
nysse een wayende myt den
wyndē. Mer wat ghengdy
wt te syene eenē man myt
sachtē ghecleet. Syet dye myt
sachtē ghecleet weerdē syn yn
der coningē huse. Mer wat
ghengdy wt te syene eenē pro
phete. oer seg ych v vñ meer
dan eenē pphete. wāt dyt ys
he daer af ghescreuē steet.
Syet ych sende mynē enghel
voer dyn ansychte dy dynen
weth voer dy bereydē sal.
Sunte gregorius omelie vp
dit selue ewangeli die he
prediite yn der martelarē
kerke marcelli vñ petri.

Leue broders vns staet
te vraghene sunte Jo
hānes baptiste dye een pphete
was vñ meer dan een pphete.
dye vnsen here doe he tē doep
sel quam wysde vñ sethde.
Syet dat lam gades syet
dye af doet dye sundē der
werlt. dye oer merkēde syne
oetmodycheyt vñ dye moghet
heyt der gotheyt xpi seghede.
Dye vā der eerdē ys he
sprecht vā der eerdē. mer dye
vā den hemel komē ys he ys
bouē alle mynschē. Waer
vm doe he yn den kerker
gheleghet was sende he sy
ne iongherē vñ vraghede

Dystu dye toekomēde byst.
of vnbeyde wy eenē anderē
als of he myet en wüste dē he
ghewyset hadde vñ of he niet
en wyste noch en kende daer
he af ghevrepē hadde. dat
hüt ware ꝑphetereēde dopēde
vñ wysende. Mer dese vra
ghe vntbynt men haestelicke
yst dat men merkt dye tüt
vñ ordynātie des dynghes
dat daer gheschiede. Want
doe Johānes tuinē vā der
iodanē was soe sechde he dat
Jhūs dye vloeser der werlt
were. mer doe he yn dē ker
kener ghelept was. soe vrage
de he wer sy enē anderē vnt
beydē of wer hüt sy dye ko
mē sal. Nyet dat he twyuelde
he en sy een vloeser der werlt.
mer he vraghet vp dat he wet
ten mach oft ihūs dye by em
selue yn dye werlt komē was.
by em selue solde oec neder ko
mē ten besloetē der hellen.
Wāt den he na der gheboertē
voerlopēde der werlt ghebact
schapt hadde. voer den tyep he
oer steruēde ter hellē wert.
Daer vōme seechde he. bystu
dye ghene dye toekomēde hist
oftvntbeydē wy eenē anderē.
Als of he apenbaertyet sechde.
Sech vns alsoe als du vm dē
mysthē ghewerdych byst ghe
baertē toe werdē. oftu oec alsoe
salst vm den mysche ghewer
dyghē te steruē. dat ych dyne
dynre ghebuerte voer loeper
heb' ghewést dynre doet oec
een voerghenghet werde.
vñ dat ych baetschapē moghe
yn der hellē dattu daer ko
mē salst. dye ghebaetschapt
hebbe thant der werlde dat
tu daer komē byst. Vñ doe
vnse heere vā süte Johās ion
ghere ghevraghet was vā
synre toe koemst. vñ he em
vtellet hadde dye myraculē
synre moghentheyt soe antwor
de he te hant vā der oetmoe
dycheyt synre doet vñ sechde.
Dye blynde syen dye cropelē
ghaen. dye malaetschē wer
dē ghesuuert. dye dodē vrysē.
dye armē euāgelizirē vñ sa
lych ys he dye myet en sal wer
dē ghestandalaziert yn my.
Myemēt en mochte ghestan
dalaziert werdē mer ver
wonderē als he soe voele tey
kene sach vñ grote doechden.
mer der vnghelouwygher her
ten of ghedachtē droech swae
re schandē teghē iheſū doe
sye oen seiden steruē na soe
voele myraculē. Vñ hür af
secht sinte pauwel. Vñ wy

prēdykē cristū gheeyst dat ys
den iodē stande vñ den heyde
nē soetheyt. Wāt dyt duch
te den mȳsthē sothēyt dat dye
maker des leuēs vm dye mȳ
sthē sterue solde. Vñ daer af
nam dye mynsthe teghē em
stande daer he em meerre schul
dener was schuldych vm twe
werdē. Wāt alsoe voele te meer
were god weerdelyke vā den
mȳsthē te werdē gheert soe he
meer vnwerdycheidē vntfync
vm dye mȳsthē. Wat ys dat
te segghē. Salych ys he dye
nyet gheschandalaziert en wort
yn my sonder myt apēbaerre
stē mē te betekenē dat verwor
pē vñ oetmodych synre doet.
Als of he apenbaerlych seechde.
Ick doe wonderlyke dynghe
mer yck en verwnwerde nyet
te lȳdē vsmaetheyt. Wāt vm
dat yck steruēde dy nauolge.
soe ys herde sere den mȳsthē
te wachtē dat sy yn my den
doet nyet en verwnwerden
dye myne teyckene erē. Mer
doe ihesus sunte iohānes ion
gherē hadde laetē ghaen wat
he vā iohānes seclit hoerē wy.
Wat ghynit ghy wt yn der
wyldernysse te syene een ryet
waende myttē wynde. Et
ys te vstaen dat he dyt seghde
nyet meynende alsoe mer dat
alsoe nyet en was. Want thant
als dye wȳnt dat ryet rueret
soe wreyket hȳt ter ander sydē
weert. Vñ wat ys betekent by
den ryete sonder een vleysche
lyck ghedachte thant als men
der ghedachtē ghenaect myt
smekene of myt quaet te spre
kē soe wreyket se oer yn elke
sydē. Wāt yst dat vā des mȳ
sthē monde blaset dye wynt
des smeykēs soe vblȳt se vñ
vheffet oer vñ vñ bughet oer
al nederwaert als ter gracie.
Mer yst dat daer wt komet
wȳnt vā quaet sprekēne daer
dye wȳnt vā pryse wt quā
thant wreyket dan dese ghe
dachte, an dye ander syde tot
der cracht der gramstap.
Mer sunte Johan en was
gheen ryet wayende myt dē
wynde. wāt em en maette
nyemāt blyde myt prysene.
noch nyemants quaetsprekē
en maect em wreet yn grim
schap. Wāt voerspoede en
mochte em nyet vheffē noch
weder stoet ghecuellē daer
vm en was he gheen ryet
wayende myt den wynde
den en gheen verwādelyn
ghe der dynghē brachtē vā
der ghereghtich syns staets.

leren wy dan lyeue broderē
myet wesen een myet waeyēde
myt den wynde. makē wy
vaste vnsē moet dye vnderdē
wynde der tonghē steet. Dye
stnet vns moets sal staen son
der bughē vñ gheen quaet dat
men vns spreckt en sal vns be
weghē tot gramscap. Vñ en gheen
smekerye en doe vns neyghen
ter nederheyt der vnutter
gracie. Vñ voerspoede en ver
heffen vns myet noch weder
stoet en vstiet vns myet vp
dat wy dye yn vastheyt des
gheloues gheuecest syn myet en
werdē beruert myt der wan
delynghē deser vganctyker
dynghē. Vñ noch seechde vn
se here na vā sinte iohānes te
vtlarē. Mer wat ghynghy
wt yn dye wyldernysse te sye
ne eenē man myt sachtē ghe
cleet. Dyet dye myt sachten
ghecledt werdē syn yn
der conynghē huse. Men sthry
uet dat sinte iohānes gheele
det was myt harē vā camelē
te gader gheweuē. Vñ wat ist
te segghene. Dyet dye myt sach
tē ghecledet werdē syn yn der
conynghē huse sonder myt apē
baere sentēcie te tughē dat dye
ghene dye dē hemelschē rijke
myet en dyenē mer dē eertschē
dye dyen harde dynghe te lydē
vm gade mer gheuē em alleen
tot den dynghē vā butē vñ sue
kē dye sachtecheyt vñ dye ghe
nuechte vā desē leuē. Hyr vm
en sal myemāt wanē dat yn
dye aūtalheyt vñ sorchuoldycht
vā duerbarē cledērē ghene
sunde en ys. Wāt en were dat
ghene sunde vnse here en hed
de yn gheemre wijs iohānes
ghepryst vā der scharpheyt sy
nes cledes. Vñ were dat gheen
sunde soe en hadde sinte peter
dye apostel by symre eppsto
lē den wyuē myet vbacdē dye
dye begheerte vā duerbarē
cledērē segghēde. Myet yn duer
barē cledērē. Merket daer v
me wat mysdaet et ys dat
mānē dat begherē soldē daer
dye heer vā der kerkē sorghe
af hadde den wyuē te vbyedē.
Al yst dat ment noch anders
vstaen mach te betoghene dat
men secht dat iohānes myt sach
tē myet ghecleet en was. Wāt
he en was myt sachtē myet ghe
cleet. wāt der sunderē leuē en
voede he myet myet myt smey
kenē mer he berispede myt
scharpē begrijpē vñ sechde em.
Slanghē gheslechte wye he
uet v ghewijst te vleyene vā
der gramst toekomēder gram

schap. Hyr af ys ghesecht by salo-
mon. Der wyser lude woerde
syn als prekele vñ naghele daer
yn ghesla ghē. Wāt der wyser lu-
de woerde rekentmen teghen
naghelē vñ prekelē dye dye sū-
den der sunderē nyet en stykē
mer perk prekelē. Mer wat
ghynghet ghy wt te syene eenē
ꝓpheté. Oec seg ick v meer dan
eenē ꝓphete. Wāt eens ꝓphete
ambocht ys te voerseggh ē dat
gheschyen sal nyet dat oec te
wysen. Johannes ys dus meer
dā een ꝓphete. Wāt den he voer-
gaende ghepredyct hadde den
baetschapte he em oec wysende
mytten vyngher. Aleue bruc-
dere thānes baptyste den men
secht dat he en ghecn ryet en
ys wasrende mytē wynde wāt
he en ys myt sachtē nyet ghe-
cleet. Vñ den men secht dat em
eens ꝓphetē naem vnghelyck
ys. wy sollē toe hant hoerē wat
men em te rechte tyetē mach.
Wāt vnse here secht daer na.
Dyt ys he daer af gheschreuē
staet. Syet ick sonde mynen
enghel voer dyn ansychte dye
dynē wech voer dy bereyden
sal. Den men yn griecsch een
enghel tyet dat tyet men yn
duutsche een bade. Te rechte
tyet men den een enghel dye
ghesent was vm den hoechstē
rychter te baetschappē dat he
dye werdycheyt behalde vn
den name dye he voldoet yn
den werke. Wāt et ys een
hoghe name mer yst dat dat
leuē nyet nederre en ys.
Geue god tyeue broders dat
wyst tot vnser v̊doemenysse
nyet en moetē seggh ē. Wāt
alle dye vnder den priester-
lyke namē ghereken t syn
werdē enghelē ghelyeten.
Als dye ꝓphete tughet daer
he seggh et. Des priesters
lyppē hoedē dye wetēheyt
vñ se vnderwaghē dye wytte
vā synē monde wāt he een
enghel ys des herē der schārē.
Mer dye hoetheyt vā desen
namē moetn dy oec v̊dyenē
of ghy wylt. Wāt elc vā v lidē
yn alsoe voele als he v̊mach
yn alsoe voel als he vntfaen
heeft dye gratie vā den ynghe-
uē vā bauē yst dat he synen
euē mynschē vā der quaetheyt
trecket vñ sorghet he vm em
te radē vm wael te doene. Ist
dat he baetschapt den ghenē
dye dwaelt dat envyghe leuē
of dye envyghe pyne. als he
em mede deylt dye woerde
der hellyghter baetschap waer-
lyke dan ys he een enghel.

Dñ wy emāt en math seggheu.
Ick en vmath wet te vmanē.
yr en byn wet guet gheneeth
te radē. Alsoe veele als du ver
moghes soe doe. dat men yn
der pynē vā dy dat pont wet
en eysche dattu vntfaen heues
dattu et quellyke ghehalden
heues. Wāt dye en hadde
wet meer dan een pont vt
fanghē dye dat nernstigher
was te berghē dan wt te ghe
uē. Dñ wy weten dat yn dē
tabernakel by vns herē ghe
bade wet alleen phialen
ghemaect en worde mer oer
nappē. Wāt by den phialen
ys auervloyende leere betey
kent vñ by den nappē cleyne
vñ nauwe const. Een mysthe
ys lerynghe der waerheyt
alsoe vol dat he der gheeme
hertē dyet hoerē vervult. In
den dat he secht soe reyket he
waerlyke dye phialē. Een an
der en math wet veruullē
dat he gheuoelt. mer vm dat he
dat baetsthaey als he beest
math soe ghyst he waerlyke
mytte nappē te prouē of te sma
ken. Ghy dye dan yn gades
tabernakel dat ys yn dye hel
ighe kerke gheset sint yst dat
ghy by wijsheyt vā lerynghe
myt spphialē wet dyenē en
moghē yn alsoe voel als ghy v
moghet by der gotlyker mylt
heyt gheuet urwē euē mynsthē
den nap der guder woerde al
soe veele als ghy wanet dat ghy
ghe gheuordet hebbet soe tret
ket oer dye anderē. Deghee
ret ghesellē te hebbē yn dē we
ghe gades. Broedere of ymāt
vā v gaet te merte wert of te
bade waert dē he ledyth ment
noet hi dat hi myt em kome,
uwe eertsche werk dat leere
v. Dñ yst dat ghy toe gade
waert tijdt soe besorghet dat
ghy tot em alleen wet en ko
met. Wāt hijr af ys ghesthze
uen. Dye hoert dye sal seggheē
komet vp dat he dye thant yn
dat herte vntfaen heuet dye
stēme der hoogher mynen he
gheue oer vā butē synē euen
mynsthē dye stēme des gudē
rades. Dñ mathsthyen en he
uet he wet dat broet dat
he den armē mynsthē gheuē
math. mer et ys meere dat
he gheuē math dye dye tonghe
heuet als myt vmanynghen.
Wāt et ys meere myttet
spysen des guedē woerdes te
vmaecthē dye syele dye ewely
ke leuē sal dan den buer des
vleysthes dat steruē sal te sadē
myt eertsthē brode. Hijr vme

broderе en wylt myet vntfeckeu/
uwē euen mynſchē dyc aelmiſſe
des woerdes. Ick vmaene v
myt my ſelue ſpazē wy vns
vā ydelē woerdē vñ keyer wy
vns vā vnnuttelyke te ſprekē
yn alſoe voel als wy moghē
dyc tonghe bedwyngē ſoe en
vloyen vns vnſe woerde myet
te vghеues vm dat vnſe rytht
ſecht. Elck ydel woert dat dyc
mynſchē ghеſprakē hebbē ſe ſul
len daer af redē ghеuē yn den
daghe des ordels. Wāt dat ys
een ydel woet dat myet en heuet
orberlytheyt der ghеrechtichеit.
of reden rechter noetſakē. Hyr
vme keyert dyc ydele woerde
tot cernſtichеyt der ſtythеyghe.
merctet woe ſnellyke dyc
tyдē dyns leuens en wegh gaen
vñ vlyen vñ voerpenſet woe
ſchazpē rychter daer komē ſal.
Settet deſen rychter voer dyc
oghē uwes hertē vñ deſē baet
ſthaep den ghedachtē unver
euērc mynſchē. vp dat yſt dat
ghy myet en vrokeloſet yn alſoe
voel als ghy vmoghet dē rych
ter te baetſtappē dat ghy mo
ghet vdyenē vā em myt iohā
nes te werdē een enghel ghe
keyetē.

Op den vierden ſommendach yn der aduēte Johannes euangeli

Nder tyt dyc ioden ſendē van
iheroſolima prieſterē vñ leuitē
tot iohānе dat ſe em vraghen
ſoldē. wye bystu. Vñ he liedes.
vñ en lotheydes myet. Vñ he
liedes. wāt yck en byn criſtus
myet. Vñ ſy vraghē em. Wye
bystu dan. bystu helyas. Vñ he
ſeghede. Ick en byn myet. bystu
een ꝓphete. Vñ he antworde.
Neen yck. Daer vm ſeghden
ſe em. Wye bystu. dat wy ant
worde ghеuē moghē den ghe
nē dyc vns ghеſent hebben.
Wat ſeggheſ du vā dy ſelue.
Vñ he ſeghde. Ick byn een ſtem
me des roepers yn der wylder
nyſſe. bereyt den wegh des herē.
als yſayas dyc ꝓphete ſeyde. Vñ
dyc ghеſant waren. waren vāde
phariſeen. Vñ ſe vraeghden
em vñ ſeydē. Wat doepſtu dan
oftu criſtus myet en byſt. noch
helyas. noch ꝓphete. Johānes an
worde vñ ſeghde. Ick dope yn
den water mer yn den myddel
vā v ſtont den ghy myet en ke
ert. He ys dyc na my komen
ſal dyc voer my ghemaket ys
wies yck myet werdych en
byn dat yck den ryeme ſyns
ſchoys ontbyndē magh. Deſe
dynghe ghеſchyedē yn betha
nien aū dyc yordane daer io
hānes dopende was.

Sunte gregorius omelie vp dyt selue ewangeli die he predicte te romen yn sinte peters kerke.

Uden woerdē van deser lexen lyeue broderē wort vns ghepresen iohānes oetmodycheyt. Wāt vm dat he vā soe groter doghede was dat men mochte ghelouē dat he cristus were. soe wes he ghelyck vnder te blyuē yn em seluē dat he mytter mynschē waenynghe nyet ydelyck ghe treet en worde bauē em seluē. Wāt he liedes vñ he en loechē des nyet. vñ he liedes. wāt yck en byn cristus nyet. mer vm dat he sechde. yck en byns nyet. soe loechende he claerlyck dat hyt nyet en was. Mer he en loechende nyet dat he was vm dat he dye waerheyt spreken de des lyt werdē solde. wes name he bedryeghelyck em nyet an en trette. Als he al dus cristus name an em nyet trecken en wolde soe weert he cristus lyt. wāt doe he eernstlych was syne cranckheyt oetmodelyck te bekēnē. soe vdyen de he waerlyck cristus hoecht te vtstryghē. Wer als men vns wt eenre ander lexen vns behalders sentencie yn dye ghedachte brenghet soe weert wt den woerdē vā deser lexē een harde bewerrende vraghe voert ghebracht. Wāt yn een andere stad doe vnsen herē gheuraghet waert vā synē iongherē vā helyas toekoemst. soe ant worde he. Helyas ys thant ghekomē vñ se en bekendens nyet. mer se dedē teghē em wat se woldē. vñ yst dat ghy wetē wylt. iohānes he ys helyas. Vñ doe iohānes des gheuraghet weert soe sechde he yck en byn helyas nyet. Wat ys dat lyeue broderē. Wāt dat dye waerheyt voer waer secht dat dat dye ghheete der waerheyt loechent. Wāt dat ys harde seer teghē den anderē contrarie. He yst. vñ yck en byns nyet. Doe ys he dan een ghheete der waerheyt of he mytter seluer waerheyt de woerde nyet eendrachtych en ys. Hier yst dat men dye waerheyt subtilyke socket dat daer onderlynghe contrarie ludet soe vynt men woet nyet contrarie en ys. Wāt dye engel seyde tot zacharias vā iohānes. He sal voer em ghaen yn he lyas gheest vñ cracht. Hyr vme secht men dat he komē sal yn helyas gheest vñ macht. Wāt alsoe helyas komē sal voer vns

heren ander toekoemst. alsoe
quam iohannes voer vnsē hezē
verste toekoemst. vñ alsoe hely
as sal wesen een voerloeper
vns rytters. alsoe hēft iohan
nes gheweest een voerloeper
vns vloesers. Aldus was iohan
nes vn den gheeste helyas mer
vn der personē en was hy hy
was myet. Daer vme dat vnse
hezе sethde vā den gheeste dat
loecthent iohānes vā den perso
ne. Wāt dat was recht dat vn
se here synē iongherē dye geest
elyke sententie vā iohānes
sethde. vñ dat hy selue iohānes
den vleysthelykē sthazē myet
vā synē gheeste. mer vā synē
hytham antworde. Aldus sthȳ
tet der waerheyt contrarie
wesen dat iohānes seethde.
mer nochtān en ghynck hy
myet af vā den weghe der
waerheyt. Vñ hy loecthent em
oec te wesen een ꝓphete. dat
ys wāt hy en mochte vnsen
vloeser myet allene voersegghē
mer oec wysen. Wāt wie hy
sy dat apenbaert hy te hant
als hy na secht. Ick byn een
stēme des roepers vn der
worldernysse. Ghy weet dat
hyeue broderē dat dye eenghe
baerē sone gades des vaders
woert ghehyetē als iohānes
tughet vñ secht. In den beghȳ
ne was dat woert. vñ dat
woert was by gade vñ god
was dat woert. Ghy bekent
an uwē sprekē dat perst dye
stēme luyt vm dat men nae
maels dat woert sal hoeren
moghē. Hyr vm secht iohānes
dat hy een stēme ys vm dat
hy voer dat woert ghaet. vm
dat hy dye toekoemst vns he
rē voergaet soe secht men
em eene stēme. Wāt aūmyds
synē dyenste wort des vaders
woert vā den mynsche ghe
hoert. Dye oec vn der wyl
dernysse roept. Want der
ghelatenre vñ bedroef der
iudea. dat ys den iodesthen
volke baetstapte hy dat so
laes vns vloesers. Vñ wat
hy roept apenbaert hy als
hy na secht. Bereyt dē weth
des herē alsoe ysaias dye pro
phete sethde. Men bereyt
den weth des herē tē hertē
als men oetmodelyke hoert
dat woert der waerheyt.
mē bereyt des herē weth ter
hertē als mē toe den gheba
de dat leuē bereyt. Hyr af
ys ghesthreuē. soe wye my
mynt sal myne redē haldē.
vñ myn vader sal oen mȳ
nē. vñ wy sullē tot em ko

men vñ ene womñghe myt
em makē Soe wye/ dan syne
ghedachte vn houdre vheffet.
soe wy anhanghet den brāde
der ghyerichevt. soe/ wye em
besmyt myt vnsuuerheyden
der vncuysheyt dye sluetet dye
doze/ des hertē teghē dye waer
heyt. Vñ vp dat dye here tot
em nyet komēd en mach soe
vdoemt he dye slotē syns
moets myttē slotē der sundē.
Mer dye ghesent waīē vra
ghē noth. wat doepstu crist
tus dan of tu cristus nyet byst
noth helyas noth pphete. Vñ
wāt se dat seghdē nyet vm dye
waerheyt te bekēnē mer vm
dye boesheyt des haets den se
teghē em haddē soe beteykēde
dat dye w ewāgeliste heyme
lyke dye daer na seghde. Vñ
dye ghesent waīē. waīē van
den phariseen. Als of he apē
baerlyck seghde. Dye vra
ghen iohānes vā synē weet
kē dye ldye leryngne nyet en
kōnen soekē mer bemyden.
Mer een yghelyck hellyth
mynsche als em een vkyert
ghedachte vraghet en wort
nyet verwandelt vā der eīnt
stichevt synre guetheyt. Sin
by soe antwoorde iohānes den
woerdē oers bemydens dye
predycaīe des leuens wāt he
seghde doe thans. Ick dope yn
den watere. mer yn den myd
del vā v stont den ghy nyet
en weet. Johānes doepte nyet
yn den ghoeste mer yn den wa
ter der ghoemre lytham dye
he doepte. mer nochtan en
dwoeth he dye gracie ghedach
tē nyet myt gracīē. Wat doep
te he dan dye by den doepsel
dye sundē nyet en vghyft son
der dat he halde/ dye ordynā
cie syns voerlopēs. Dat he
dye na der ghebuertē cristū
voerkomē was. dye ghebaīē
solde werdē. Vñ dat he soe oer
solde voerghaen vnsen hezen
dye doepen solde/ vñ dye pre
dykende was ghewordē cristus
voerloper. dat he oer doepen
de syn voerghengher wesen
solde myt nauolghene des
sacraments. Dye vnder dese
dynghē dye vhalentheyden
vns vloesers baetschapte. he
seght dat he vnt myddel der
mynschē stont. vñ dat ment
nyet en wyste. Wāt doe vnse
here yn den vleysche apē baer
de soe was he syenlyck yn dē
lytham vñ vnsyenlyck yn der
moghenth. Vā dese seghet he
oer na. Dye na my komē yo
dye yo voer my ghemaket.

Wāt alsoe voel ys ghesecht voer my ghemaket als of men sechde. voer my gheset. Na my ys he dan ghekomē wāt he waert na my ghebaerē vnde voer my ghemaect. Wāt he ys bauē my gheset. Mer doe he dyt een luttel daer voer sechde. soe vntsloet he oer dye sake syns bauē syttens doe he na sechde. Wāt he was eer dan ych. als of he apenbaerlych seyde. Dat by ys he dye na my ghebaerē ys bauē my yn den dat em dye tijdē symre ghebuertē wyet en benauwē. Want he dye vā der moder yn een ire tijt waert ghebarē. dye weert ghebarē sonder tijt vā den vader. Vñ woe grote werdycheyt vñ oetmodycheit he dan schuldych was apēbaert he daer he na seyt. Deer ych wyet weerdych en byn dat ych don ryem syns schoys vt bindē mach. Et was een zede hijr voermaels dat soe wye een wijf wyet nemē en wolde dye em toe behoēde te nemē dat dye ghene em syne schoen vntbindē solde. dye totte wyue brudegom werdē soldē na rechte der maechschap. Wat was tristus vnder den mȳschē anders dan he em toende enē brudegom der hellyghen kerken. Vñ vā em sechde dese iohānes. Dye eene bruyt heeft ys een brudegom. Mer vm dat dye mynschē waendē dat iohānes tristus were dat dye selue iohānes loechent. soe seyde he em te rechte vnweerdich te wesen te vntbindē dye ryem vā synē schoe. Als of he apenbaerlych seyde. Ich en mach vnses vloesers voet wyet vntdecken wāt ych des vnweerdych byn soe en trecke ych my wyet an den name eens brudegoms. Vñ nochtā mach men dyt oet anders vstaen. Wāt wye en weet wyet dat men dye schoen maect van dodē beestē. Wāt doe vnse he quam vñ mynsche wert soe apenbaerde he als gheschoyt. Wāt he nam an yn symre gotch dye sterflych vnser ghebrechlych. Daer af ys oer by den ꝓphete ghesey. Ich sal myn gheschoyte wt trecke vnt lant vā ydumea. Wāt by ydumea ys beteyket dye heydenschap. vñ by dē ghe schoyte dye sterflycheyt dye tristus an nam. hijr af seyde tristus doe he syn gheschoyte wt trecte yn ydumea. Want doe he aūmyds den vleysche den heydenē apēbaer wert

soe quam dye gotheyt als ghe
schoyt tot vns. Mer dye vñha
lenheyt deser mynschelycheyt
en vmach myet doer te syene
dat mynschelyke oghe. Want
men mach yn gheeme wijs
vnderuyndē woe dat woert
lychā wort. Woe dye alre hoech
ste vñ dye gheest dye leuende
maect leuēdych wort bynnen
synre moder lychame. Woe dye
ghcen beghyn en heuet ghe
maect wert vñ vntfanghen.
Aldus ys dye ryem vā synen
schoenē dat byndē der vhalēt
heyt. Dus en vmach iohānes
baptista myet te vntbynden
den ryem syns schoys. Want
he en vmach myet te vnder
gryndē dye vhalentsch synre
mynsheyt. Dye dye mynsheyt
bekēde aumyds den gheest der
apheriē. Dat yst dan te seggheē.
Ick en byn myet werdych te vt
byndē den ryem sijnre schoen
sonder apenbaerlych vñ oet
modelych syne vnwetenheyt
belyen. Als of he apēbaerlyke
seech de. Dat wonder yst of
dye bauen my gheset ys den
yck nochtā merke na my ghe
baern. Dāt yck en vmach myet
dye vhalentheyt synre mynsch
begrijpē. Dyet iohānes dye
wol ys des gheestes der aphcriē
hy blenckt myt wonderlyker
wetenheyt. mer nochtā seyt he
vā em selue dat he myet en weet.
Lieue broedere yn desen dynghē
sullē wy merkē vñ myt alre
andacht pensen woe dat dye hel
lyghe māne vm dye doecht der
oetmodych yn em behuedē als
se enyghe dynghe wonderlyke
wetē. pynē em dat voer dye
oghē der ghedachtē te leggheē
dat se myet en weten vp dat
als sy an der eenre sijdē mer
kē oere crancheyt vā dēser sydē
daer oer ghedachte volmaect
ys oer moet em myet vheffen
en sal. Dāt wetenheyt ys ene
doghet. mer oetmodych ys een
huetster der doechdē. Hijr vm
me behoerdet daer toe dat yn
al den dat dye ghedachte weet
se oer vnedere soe wat dye
doeghet der wetensch vgadert
dye wynt der houdye myet
af en neme. Broedere als
ghy dan guede weerke doet
soe brenghet weder altoes yn
unve ghedachte dye quade wer
ke dye ghy ghedaen hebt vp
dat als men behendelyck dye
mysdaet ansyet dat dye ghe
dachte nūmermeer yn guedē
werkē vnwijslyke oer en ver
blyde. Ghy oūstē ansyet v vn
dertusschē vñ sunderlynghe

denckē v euen mynsthē an
dye v myet beualē en syn. Wāt
dye ghy myet en syet enyghe
quade dynghe doen ghy en
wetet myet wat guedes yn
em vborghē ys. Hijr vme py
ne em elck groet te wesē mer
nothtā yn eenre hande wijs
en sal he em myet wetē vp dat
he als he selue em groethеyt an
nemet myet en vlyese dat gue
de dat he heuet vñ daer toe
wer-de verdreuē vm dye sun
de der houdythеyt. Wāt hijr
af ys vā den pphete ghesecht.
Wde v dye wijs synt yn uwē
oghē vñ voer v selue vroet.
Hijr by secht paulus. En wylt
voer v selue myet vroet wesē.
Hijr af ys ghesеyt teghē dē
houdyghē saul. Doe du cley
ne waerste yn dynē oghen
doe wortstu thoeft ghemaect
yn den gheslechte vā yszahel.
Als of men apēbaelyck sethde.
als du dy selue cleyn ansaeth
ste soe maecte yck dy groet
hauē al den anderē. mer vm
dattu dy selue groet ansyest
soe werstu cleyne vā my ghe
acht. Daer en teghē dauid
doe he dye mogthenthеyt sys
tomynt-rykes verwerde
vñ szrancks voer vns heren
arke doe seethde he. Yck sal
spelē vñ vnutter werdē meer
dan yck ghedaen hebbe vnde
yck sal oetmodych wesen yn
mynē oghē. Wien en solde wet
vlyessen. te brekē dye monde der
lewen vñ der berē arme te
sthorē. vñ ghetarē te werden
daer syne aldelste broderе v
smaet wordē. vñ dat he ghesal
uet wert vm dat rijke te regie
rē vñ dye conynck saul verun
werdet wort. Ende dat he
myt enē stene gholias doet
warp den alle mynsthē vnt
saghē. vñ dat he soe voele phi
listeen vslocth vñ brachte den
conynghe een groet ghetal der
afsnydynghe dye he ghe eysthet
hadde. Vñ dat he dat rijke
vntfenck vā beloftē vñ dat
he daer na al dat volck van
szrahel besat sonder enych we
der seggghē vñ nothtā vsmaede
he em selue yn allē dynghē dye
belyet dat he oetmodych ys yn
synē oghē. Hijr vme of dye hel
lyghe lude oer als se stercke dy
ghe doen vā em selue vnutte
dynghe wanē. wat sullē dye
tot oerē vnschult seggghē dye
em vhoudyghē sonder werke
der doethden. Mer wāt soe
wat gueder werken men he
uet en syn myet. ten sy dat mē
se salte myt oetmodych. Wāt

een wonderlyck werck myt
houerdycheyt en heffet myet
vp mer et vñ swaert. Wāt dye
sonder oetmodycheyt doeth de
vñgadert hy draghet stubbe yn
den wynde. vñ daer hy af-
sflyent wat te draghē daer
af wort hy qualyker vbbynt.
Hyr vme lyeue broderе yn
allē dynghen dye ghy doet hal-
det dye oetmodycheit dat een
wortel der gueder werken
ys vñ en syet myet an dye ghe-
ne daer ghy thant bauē sijt.
vp dat als ghy voer v settet
der ghener exempel dye be-
ter syn dan ghy by oetmodyc-
heyt altoes vp clymen tot-
meerre dynghen. Des sa-
terdaghes yn dye quater
tempeze. lucas ewangeli.

In den vijftyendē yare des
keysers tyberius doe pōtius
pylatus was prouest vā iudea.
vñ herodes dye prynce van
galilea. vnde philippus syn
broder prynce van ituraea.
vnde des lantstaps trachomi-
tidis: vñ lysamias prynce vā
abiline. vnder den prynten
van den priesteren annas
vñ cayphas. soe wert vnses
heren woert ghedaen yn
der wyldernysse vp iohānes
zacharias sone vñ he quā

al
yn dat lantstap der iordanē
predykēde dat doepsel der
penitencien yn verlatenysse
der sunden als ghescreuen
ys yn den boeke der sermo-
nen ysaias des propheten.
Stēme des wepers yn der
wyldernysse. bereydet des
herē weth maect recht syne
pade. alle dal sal ghevullet
worden vnde alle berth vñ
houel. sal ghenedert werdē
vñ dye quade dynghe sullē
yn rechte wesen vnde dye
vneffenen yn slechte weghe
vñ alle vleysche sal syen ga-
des salytheyt. Sūte gre-
gorius omelie vp dit selue
ewāgeli dat hy predicte
dē volke te romē yn sunte
Johānes baptistē kerke

Ode wat tijde vns
verloessers voerlo-
per dat woert der
predicatien vntfenck ys be-
teykent myttē ghedencken
des prynten der ghemeyn
re dynghe vā romē vnde
by den conynghen van iu-
deen als men sechtt. In den
vijftyenden iaere des key-
sers tyberius doe pontius
pylatus was proefst van
iudeen. vñ herodes was prȳ-
te van galilea. vñ philippus

ander oer die. daer ghy noch
ōder sijt

syn broder prynce van yturea.
vñ lizamias prynce van abilinē.
vnder den prynten van den
priesteren ānas vnde cayphas
soe wert vns hezen woert
ghedaen yn der wyldernysse
vp iohānes Zacharias sone.
Wāt he quā te predyken dē
ghenē dye verloesen solde
sonyghe van iudeen vnde
voele vā den heydenen soe
syn dye tijden vā synen pre
dyken beteykent by den conī
ghen der heydenen vnde by
den prynten van den ioden.
Vñ vm dat men dat heydene
volck vergaderen solde vnde
iudea vm dye mysdaet der
vnghelouichcyt solden wer
den ghestroyet. soe bewyset
dat oer dye beschrijunghe
der eertscher mogthentheyt.
Wāt men schrijuet dat auer
dat ghemeyne guet vā romē
een prynce was vnde ynt
rijke van iudeen dat yn vye
ren ghedeylt was waeren
voele prynten. Want auer
myds vnses verloesers stem
me vs ghesecyt. Alle rijke dat
yn em selven ghedeylt vs sal
verstuert werden. Aldus yst
apenbaer dat iudea ten eende
van oezen rijke komen was
dye ghedeylt vnder soe voele
sonyghe lach. Temelijck bewijst
men oer wat sonyghē. mer oer vnder
wat priesteren dyt gheschye
den. Vñ want iohānes bap
tiste den predyken solde dye
beyde priester vñ conynck was.
soe apenbaert lucas dye evā
gelijste dye tijde synre predy
catien by den rijke vñ der
priesterstap. Vñ he quam yn
al dat lantstap der iordanen
predykende dat doepsel der
penytentien predycte mer
he gaffet oer sonyghen. Ner
nochtan en yn verlatenysse
der sunden. Em allen dye lesē
vs apenbaer dat iohānes wyet
allene dat doepsel der peny
tētien predycte. mer he gaffet
oer sonyghen. Ner nochtan
en mochte he syn doepsel wyet
gheuen yn verlatenysse der
sonden. Wāt verlatenysse der
sunden wert vns allene ghe
gheuen yn cristus doepsel. Vñ
men sal mercken dat men
seeckt predykende dat doep
sel der penytentien yn verla
tenysse der sunden. Wāt dat
doepsel dat dye sunden af
doen solde predycte he vm dat
tijt wyet gheuen en mochte.
vp dat ghelijck als he gades
woert dat nyensche ghewor

den was voer ghynck mytten
woerde der predekynghe dat
he alsoe dat doepsel der pem
tencien daer dye sundē mede
af ghedaen weert voëlopē sol
de myt synen doepsel daer
dye sunden myet mede en
moghen werden verlaten.
dat wāt syn woert ghynck
voer dye teghenwordyghyt
vns behalders dat syn doep
sel oer voer em gaende wer
den solde een schceme der
waerheyt. Dan volghet daer
na als gheschreuen ys yn
den boeke der sententiē des
propheten ysaias. Dye stem
me des roepers yn der wyl
dermyssen berept den weth
des heren maect rechte syne
pade. Doe men desen seluē
iohānes baptista vraghede
wye he weer soe antworde
he: Ick byn een stēme des
wepers yn der wyldermyssē.
Want als voer seyt ys soe
ys he daer cōme een stemme
ghehyeten van den prophe
te vm dat he voer truoert
ghynck. Vnde wat he ryep
seyt men als daer na vol
ghet. Bereyt den weth des
heren maect rechte syne pa
de. Elck dyet rechte ghelo
ue vñ guede werkie predy
ket wat doet he anders dan he
weghden bereyt vnsen here dye ko
met totter ghecme herten
dyet hoeren. vp dat dye craftyt
der graden dye herten doer
ghae vnde verluchte se myt
ten lychte der waerheyt.
vñ dat he vnse here rechte
pade make als he auermids
sermoen der guder predyca
cien syn ghepense sinen for
mpert yn synen ghedachte.
Alle dal sal vervullet werdē.
vnde alle berch vnde houel
sal vernedert werden. Wye
syn yn deser stat by den na
me des daels betekent
sonder dye oetmodyghen
vnde wye by den berghe
vnde houelen sonder dye
houerdyghe mynschen. Wāt
yn der toekoemst vnses ver
loesers werden dye dalen
vervult. mer dye berghen
vnde dye houelen werdē
ghenedert. want na synē
woerden. Elck dye em
verheffet sal vernedert
werden. vnde dye em v
oetmodycht sal verheuen
werden. Wāt een ghevult
dal wort vmeerret. mer
dye berch vnde dye houel
dye ghenedert wort wert
ghenymmet. Waenden yn

den gheloue des myddelaers
gades vnde der mynsthē des
mynsthen ihū xp̄i soe vntfeng
dat heydensthe volck dye vol
heyt der gracien. vnde dat
iodesthe volck auermyds der
dwalynghen der vnghelouē
verloest daert em af verheyf.
Dus sal dan alle dal ghevult
werden. Want der oetmo
dygher hertē sullen vervult
werden van den woerden
der hellyghen lerynghe vñ
auermyddes gracien der doch
den na dat ghesthreuē ys.
Dye wtsendes dye fonteyne
yn den dalen. Vnde daer
ys echter af ghesept. Vñ dye
dalen sullen auervloyen van
coerne. Want dat water
vallet neder van den ber
ghen. Want dye lerynghe
der waerheyt lact achter
dye houerdyghe hertē. Mer
dye fonteynen sprynghen
yn den dalen. Want der oet
modyghen herten vntfaen
dat woert der predicacien.
Dy syen te hant. wy mer
ken te hant dat dye dalen
auervloyen van coerne. Wāt
der lude monde syn vervult
mytter spysen der waer
heyt dye sachtmoedych vñ
symphel waren. vñ sthenen
van deser werlt versmaet.
Vnde vm dat dat volck sach
iohannes baptisten yn won
derlyker hellycheyt leuen soe
waendet dat he sonderlynghe
dese hoghe vnde vaste berch
gheweest hadde van wyen
ghesthreuen ys. In den lesten
van den daghen sal wesen
bereyt dye berch des huses
vns heren yn den toppe abre
berghe. Want dye mynsthē
waenden dat iohānes baptis
ta cristus were. als dye evan
gelista secht. Vnde dat volck
waende vnde se pensedē alle
yn oere herten van iohānes
dat he lychte waer cristus nwe
re. Vnde daer vm vraghedē
se em vnde seechdē. Bi bystu
cristus nwet. Mer en hadde
dye selue iohānes by em nwet
gheweest een dael he en had
de nwet vervult ghewordē
mytten ghheeste der gracien
vnde vm dat he bewysen
solde dat he was. soe seechde
he. Et ys een starker na my
ghekomē dan ych byn wes
wem van synen gheschoyte
ych nwet werdych en byn te
vntbynden. Vnde seechde echter
he. Dye eene bruyt heuet
he ys brudegom. vnde des
brudegoms vrynt stuet vñ

hoert em. he verblijdet vā
vrouden vm des brudegōs
stēme. Want dese myne blijt
scap ys vervult. dye moet
wassen vnde yck moet ver
mynzet werden. Syet doe
iohānes vm dye wonderlyke
werke der doecht̄den dye he
dede alsulck was dat men
waende dat he tristus were.
he en antworde wyet allene
dat he tristus wyet en was.
mer oec dat he vnwerdych
was te vntbyndene dē rye
me van syne ghestchoyte. dat
ys te vnder vynden dye ver
halenheyt synre mynstcheyt.
Dye gheloefden dat dye
kerke iohānes bruyt were
dye waenden dat he tristus
were. Mer he seyde. dye
eene bruyt heuet he ys een
brudegom. als of he seyde.
Ick en byn dye brudegom
nyet mer yck byn des bru
degoms vryent. Vnde he
seyde. dat he nyet vm syne
stemme mer vn des brude
goms stemme verblijde.
Want daer vm en vblijde
he yn den herten nyet dat
he oetmodelyck wert ghehoert
van den volke als he em
ye predycte. mer vm dat
he van bynnen hoerde der
waerheyde stemme vp dat
he se buten spreken solde. Wel
ke blijtschap seyt he wael dat
vervullet ys. Want soe wye
van synre stemme verblijt.
he en heuet ghene volle blijt
schap. Vnde iohānes seyde
daē na. Dye moet wassen
vnde yck moet vermynren.
Vnde hijr vm yst te vraghē
waer yn tristus wassede. vñ
waer yn iohānes vermyn
rede sonder dat dat volck
dat iohānes abstinencien sach
vñ dat he em verre van den
mynschen hyelt dat men
waende dat he tristus were.
Vnde tristum den se saghen
mytten publicanen eten vñ
vnder den sunderen wande
ren dat se em nyet tristum
mer eenen porphete waen
den te wesen. mer doe tristus
daer na den men waende
eenen prophete te wesen be
kent wert. dat he tristus was
vnde iohānes dye men waen
de dat tristus were een pro
phete stheen te wesen soe
wert vervullet dat tristus
voerloper van em hadde voer
seyt. Dye moet wassen. mer
yck moet vermynzen. Wāt
yn des volcs wanēghe soe
wyes tristus. Wāt he wert

bekent was hē. Ende iohānes
mynrede. Want men hyelt
vp te seggyhen dat hē nyet en
was. Vnde hijr vm want io
hānes baptista volstont yn hel
lycheyt vm dat wāt hē yn oet
modycheyt ghedueerde. Vnde
voel ysser daer vm ghevallen.
want se yn em seluen myt ho
uerdyghen ghepyense em ver
heuen. soe mach men myt
rv rechte seggyhen. Alle dalē
sullen vervult werden. vñ
alle bergyhe vnde houele sullē
vernedert werden. Dat dyc
oetmodyghen vntfaen dye
gaue dye dyc herten der ho
uerdyghen vā em verdruē.
Daer volghet na vnde dye
quade sullen vnt rechte we
sen vnde dye vneffene yn
dye slechte weghe. Dye qua
de werden recht als der qua
der mynschē herte dye auer
mydc vnrechtuerdych ghe
rompen syn ghererechtet wer
den na der regulen der recht
uerdych. Vnde dye vneffene
werdē verwandelt yn slech
te weghe als dye vnghena
dyghe vnde dye toermyghe
herten aūmydc ynstortyn
ghe der gracie van bauen
weder cryghē dye zuetycht
der sactymodycheyt. Want
als dat woert der waerheyt
myet vntfanghen en woert vā
eenen toermyghen herte. dat
ys rechte als dye vneffenheyt
des weghes vdzyuet dan den
ghanck des ganghers. Der
als een toermych mynsche aū
mydc der gracien der sachte
modycheyt dye hē vntfan
ghen heeft vntfaet dat woert
der beryspynghe of de raet
daer vyndet dye predyker
den wech slechte daer hē te
voeren vm dye vneffenheyt
van den weghe myet en moch
te ghaen. dat ys daer hē myet
en mochte setten den ghanck
der predycacien. Daer na
volghet. vn alle vleysche sal
syen gades salycheyt. Want
voer alle vleysch neemt mē
alle mynschen. vnde gades
salycheyt dat ys cristus den
en mochten alle mynschen
yn desen leuen myet syen.
Derwart kyert dan dye
pphete syn oghe yn de sentē
tien defer pphecie sonder tē
leste doemesdaghe daer myt
apenē hemelē myt dyenen
dē enghelē myttē apostelē dye
by em syttē sullē vñ cristus
em toenē sal yn den stoele
synre moghētheyt daer vm
alle vntūcarene vñ dye quade

sien

te gader sullē. vp dat dye recht
uerdyghē sullen vblijdē sonder
eende van den ghysten oer loēs
vnde pp dat dye quadē ewelyc
ke suchten vnde sthzeyen sul
len vn dye wrake der pynen.
Ende vm dese sentencie dat
meynet dat cristus ten lesten
ordel van allen vleysthe ghe
syen sal worden/ soe voghet
te rechte na. Vnde iohānes
seyde totten scharen dye wt
quamen vm van em ghedoept
te syn. Gheslechte der aderē.
wye heeft v ghewyset te vle
vlyen van der toekomender
gramschap. want dye komē
de toern ys eene wreetheyt
der lester wrake dye dye
sunder dan wet vlyen en
mach. dye nu wet en loept
te sthzevene der penytentiē.
Vnde et ys te merken dat
men dye quade kynder
dye volghen dye quade vō
ken oerre alders tyyet tghe
slechte der aderen of der
slanghen. Want vm dat
se den guden benyden vn
sye dye veruolghen. dat se
sommyghen dat quade ghelē.
dat se soekten oeren euē mȳ
sthen te deren. Want vn
al desen/ volghen se oerre
vleysschelyker alders wech

soe syn se alle ghemeynde kyn
der ghebaeren van ghemey
nynde vaders vnde moders.
Mer vm dat wy te hant ghe
sundyght hebbē. Vn vm dat
wy ghiwonden syn vn den
werken der quader ghe
woente. soe segghe vns iohā
nes wat wy doen sullen vp
dat wy moghen vntvlyen/
den toekomendē toerne.
Daer na volghet. doet hȳr
vme werdyghe vruchte der
penytentien. In welken woer
den te merken ys. dat des
brudegoms vrvent vns ver
maent te doen wet allene
vruchtē der penitētiē. mer
weerdyghe vruchte der pe
nitentiē. Want et ys a een
ander dynck vrucht te doen.
Vp dat wy sprekē moghen
vā der werdyghyer vrucht
der penitentiē. soe yst te we
ten dat he dye ghene mysdaet
ghedaen en heeft dat men
em te rechte ghevorloft dat
he ghebruken mach dat ghe
oerloft ys vn dat he alsoe
dye werken der gueder
tierenthey doe. vp dat noth
tan yst dat hȳt vorl wet en
laet dat der werlt toe behoert.
Of ys dat eene yn dye sun
de der vnreynsheyt of dat

vn een and dynck werdighe vrucht der penytētie te doen

swaerre ys yn auēspel ghe
uallen ys. soe ys he se schuldich
soe voele te meer van em doe
ne dynghe dye gheorlouet
syn. alsoe voel als he ghedenut
dat he vnghehoorsaemheyt dynghe
ghedaen heeft. Want dye
vruchte des guden werkes
en sal nyet ghelijck syn des
ghenes dye myn. vnde des
ghenes dye meer ghesun
dycht heuet. vnde des ghe
nes dye yn ghene. vndedes
ghenes dye yn sonnyghe
mysdaet ghecuallen ys. Daer
by dan dat men seyt doet
weerdyghe vrucht der pe
nitencien soe bedwynghet
men elkes consciencie dat
he alsoe voele te meer ghe
wynne gueder werke auer
myds penytencie soekē sal
als he em seluen yn swaerre
schaden ghebracht heeft aū
myds sunden. Mer dye
ioden verblyden em vā der
edelheyt oers gheslechtes vñ
en wolden em daer vñme
nyet sunders betrēnē vm dat
se vā abrahams ghesleehte
komē waerē. Ende den seyt
men nyt rechte. Vñ en be
ghynt nyet te seggyhē. wy
hebbē abraham tot eenē va
der. Wāt yck seggyhe v dat
god ys mechtych vā desē ste
nen te verwekē abrahams
kynder. Wāt wat waren
dye stene anders dan dye
herten der heydenē dye vn
woelycheyt toe der vūstande
nysse des almechtyghē gades.
Aldus yst oer sonnyghē van
den ioden ghesecyt. Ick sal dē
stenē herten van uwē vley
schē nemē. Wāt nyet vnbil
lyckers en syn dye heydenen
beteykent by den name des
steens dye stene anbeden.
Hijr af ys ghescheuē. Sy
sullē den ghelijck werden
dye se maken vnde alle dye
yn em betrouwē. Wā welkē
stenen abrahams kynder
verweet syn. Wāt doe dye
harde herten der heydenen
vn abrahās sade dat ys yn
crystū ghelouedē soe wordē
se syne kyndere nyt wies
sade se vrevent wordē. Hijr
af ys vā desen seluē heyde
nen ghyscecht auermyds den
grotē predyker. Wāt yst dat
ghy cristo toebehoert soe sy
dy abrahams saet of kynder.
Yst dan dat wy aūmyds cris
tus gheloue thant abrahams
kynder syn soe hebbē dye io
dē vm oere vnghelouе latē te
syne abrahās kynde. Mer dat

yn den daghe des beuenden
oordels guede vadere vñ mo
dere quade kyndere nyet en
sullē moghē vorderē dat tu
ghet dye propheete daer he
secht. Hoe. daniel. vñ iob. yst
dat se yn myddē em syn. leue
ndē seyt dye here god. Want
se en sullē sone noch dochterē
vloesen. mer se sullē yn oēre
gherechtichēyt oere selē ver
loesen. Ende echter dat gue
de kyndere quade vaderen
ende moderē nyet en vor
derē. mer dattet meer ter
myssaet der quader alders
helpet dye guetheyt der kyn
der. soe seyt hy oer seluē dye
waerheyt den ioden dye nyet
en gheloefdē. Of ydt yn bel
zebur dye duuele wt dryue.
uwe kyndere yn wien wer
pen se dye wt. Hijr vme sul
len se uwe wesen rychters.
Daer na volghet. wāt te
hans ys dye byle gheset an
dye wortel des boems. Wāt
elck boem dye ghene guede
vrucht en maect sal men
af houwē vñ yn dat vuer
werpen. Dye boem deser
werlt ys dat mynschelyke
ghesleechte mer dye byle ys
unse vloeser dye ghehouwē
wort mytter myschēyt als
myt eenē stele mer se hou
wet myt synre gotheyt als
myt eenē yserē. Vñ dye
byle ys te hant gheset an dye
wortel des boems. Wāt al
yst dat he auenmyds lijdsam
heyt vbeydet. he seyt nochtā
wat dye byle doen sal. Wāt
elck boem dye nyet gude
vrucht en maket sal werdē
vpt ghehouwē vñ yn dat
vuer ghewerpē. Wāt elck v
kyert mynsche vynt soe veel
te eer bereyt dē brant des hel
schē vuers dye hijr vomwēr
det te doene dye vrucht der
gueder werkē. Vñ er ys te
merkē dat he seyt dat dye
byle nyet beneuē dye telghe
gheset en ys mer an dye
wortel. Wāt als men der
quader luder kynder en wech
doet. wat doet men anders
dan mē af houwet dye tel
ghē vā den vndrachtighen
boem. Mer als dat ghesleth
te te gader myt vader vnde
myt moder wert en weth
ghenamē soe ys dye vnvrucht
bare boem afghehouwē by
der wortelē vp dat daer te
hant nyet en blyue daer dat
quade kynt af ghesleechte
af wassen mach. Vñ yn dese
woerdē dye iohānes baptiste

ſeyde ys apenbaert dat dat
der gheenre hertē dye ſpelhoer
dē vmaect worden als men
thant daer na ſeyt. Vnde dye
ſtharen vraghedē iohānē vñ
ſeydē. Wat ſullē wy dan doē.
wāt ſe dye ract vraghedē
waren gheſlaghē myt anxte.
Daer volghet na. Dye twe
rocke hebbē gheue den ghe
nen dye myet en hebbē heeft
vñ dye ſpyſe heeft he doe oer
alſoe. Om dat dye rock te vn
ſer behoef meer noet druchtich
is ys dan dye mantel ſoe be
hoert he totter weerdyghey
vrucht der penytentiē vp
dat wy myet allene dye vter
ſte dynghe vñ der vns myn
noet ys. mer oer dye vns
harde noetdruftich ſyn
deylē ſullen myt vnſē euē
mynſchē. dat ys of dye ſpyſe
daer wy vleyſchelyck by le
uē of den rock daer wy vns
mede cleden. Want vm
dat yn dye ee gheſchxeuen
ys. Myne dynē euen mym
ſchen ghelyck dy ſelue. Mer
mē verwynet eenē dat he
synē euē mynſchē my mynt
dye myt em yn ſynre noet
druft myet en deylt oer dye
dynghe dye em noetdruftich
ſyn. Hyr vm dan ghyft
men dat ghebot mytte euen
mynſchē te deylen dye twe
rocke. Wāt dat en mochte
men vā eenē rocke myet seg
ghē. Wāt deylt men eenē
eenuoldyghē rock ſoe en
wert daer myemēt mede
ghecledet. Wāt yn eenē hal
uen rocke blyft naect dye
en vnfaet vñ naect dye en
ghaf. Onder deſen ys te we
tē twoe voele dye wertlic der
vntfarmhytich vmoghen.
wāt men ſye ghebyet bauē
dye ander wertlic toe der
wēr dyghey vrucht der pe
nytētaen. Hyr af ſeyt dye
waerheyt oer by oer ſelue.
Gheuet aelmyſſen vñ ſyet
alle dynghe ſyn v ſuuer.
Hyr af ſeyt he echter. Ghe
uet vñ v ſal werdē gheghe
uē. Hyr af ys gheſchxeuen.
Dat water leſſchet dat ber
nēde vuer. vñ dye almyſſe
wederſtaet dye ſundē. Hyr
ſeyt men echter af. Beſlutet
dye aelmyſſen yn den ſchoet
des armē vñ ſe ſal voer dy
bydde. Hyr af vmaent dye
guede vader ſynē vmoſelē
ſone vnde ſeyt. Hebbeſtu
voele ſoe ghyf mwldelyke.
hebbeſtu luttel ſoe ghyf oer
gheern luttel. Vnde vme

dat vnse vloeser bewysē wol
de woe groet dye doechde ys
yn suuerheydē te leuē vñ dye
arme te vntfane. soe seydet he.
Dye eenē prophetē vntfaet
yn den name eens ꝓphetē dye
sal eens ꝓpheten loen vntfaen.
vnde dye eenē gherechtighē
vntfaet. yn den name eens ghe
rechtyghē. he sal eens gherech
tyghen loen vntfaen. In wel
ken woerdē men merken
sal dat he nyet en secht dat
he sal vntfaen dat loen vā
den ꝓphete vñ dat loen van
den gherechtyghē. mer dat
loen eens ꝓphetē vñ dat loen
eens ghierechtyghs. Dāt een
ander dynck ysst dat loen
van eenē prophete. vñ een an
der dynck dat loen eens pro
phetē. vñ een ander dynck
ysst dat loen vā den gherech
tighē. vñ een ander dynck
dat loen des ghierechtighen.
Want wat ysst te seggē he
sal vntfaen eens ꝓphetē loen
sonder dat he den ꝓphete mit
synre mylthеyt voedet al
ysst dat he nyet dye ꝓphecie
en heuet voer den almech
tyghen heer. nochtan sal he
hebben dye loene der prophe
tien. Dāt dese machsthyen
ys ghierecht vñ soe he nyn
yet besyt yn deser werlt al
soe voele te meer betrouwēs
heeft he te spreken voer dye
ghierechtycheyt. Als dye ghe
ne desen noet yet heuet yn
deser werlt vnde dye mach
sthyen em noch nyet vrylick
en vndewijnt te sprekē voer
dye ghierechtycheyt soe maket
he em declastich tot synre
behoef der vryheyt synre
ghierechtycheyt dat he nyt
em te gader dat loen der
ghierechticheyt vntfaen sal
den he voedende halp dat he
dye selue ghierechtych vry
tyck spreken no mochte.
Dye prophete ys vol vā dē
ghеeste der ꝓphecie mer noch
tan heeft he te doene lychā
lyker voedynghe vñen voet
men syn lycham nyet soe
ysst seker dat em syne stem
me vntaghen wert. Dye
dan eenen prophete vm dat
he ꝓphete ys syn voetsel ghe
uet. he gheuet traeht synre
ꝓphecien te spreken. Aldus
sal he mytten prophete des
propheten loen vntfaen.
want al en was he nyet
vol van den ghеeste der
propheeien. he dede nochtā
dat voer den oghen gades
daer toe halp. Dyr vm ysst

dat iohānes toe gayo ſeyde
van ſonnyghē broedere dye
pelgrymaetſe ghynghē. wāt
ſij ſyn en weth ghegaen v
vm cristus name nyet vnt
ſiende van den heydenen.
Daer vm ſullen wy duſda
ne lude vntſaen dat wy me
deverkers moghen ſyn der
waerheyt. Wāt dye dē ghe
nen dye ghoeſtelyke ghaue
hebbē tijtlyke hulpe doet the
ys mede werkter- yn den
ghoeſtelyken gauē. Want ō
me datter- luttel ys dye dye
ghoeſtelyke ghaue vntſaen
vnde voele dye deſe tijtlyke
dynghe auervloedelyke heb
ben. nochtan brenghē em
dye ryke daer mede yn dye
doechde der- armer dat ſe
den hellyghē armē nyt oe
rē rijcheyden te hulpē ko
mē. Tijr vme doe vnſe the
auermyds yſaias ſtē me dē
ghelatenē heydenen dat ys
der- hellyghen kertze be
laefde dye vdvenſte van
ghoeſtelykē doechdē als the
der- wylder-myſſe boem be
laefde ſoe belaefde the oer
oer mede ſeggħēde. Ick ſal
dye wylder-myſſe ſetten yn
ſtaende wateze. vñ dat vn
bervanderde lant yn bekē
vā water. Ick ſal yn der wyl
der-myſſe ghevē den ceder
boem vñ doerne vñ gnaghel
trudes bome vñ dat oliuē
holt. Ick ſal yn dye wylder-
myſſe ſetten vuerē boem vñ
buſboemē holt te gader. Up
dat ſe ſyen ſullē vñ weten
vñ wederpenſē vñ vſtaen
te gader. Onſe ſettede dye the
woeſtenye yn ſtaende wate
re vñ dat vnbekēde lant
yn bekē vā wateze. Want
dat heydene volck dat te
voerē aūmyds droetheyt
der ghedachtē ghene vrucht
vā gudē werthē en bracht
dē ghaf the dye ryuierē der
hellyghen predycatiē. Vnde
dat heydenſche volck daer-
en ghēen weth toe was te
voerē den predycarē vm
dye vneffenheyt ſynre droet
heyt vloyende daer na vt
ryuierē vā leryngħē. Welkē
volke wert noch belaeft vā
groter ghyftē. Ick ſal yn der-
wylder-myſſe ghevē dē ceder
boem vñ dē doorn. Dy vt
ſaen te rechte dē ceder bome
yn belofte. wāt the ys vā gro
tē gudē roke vñ vā naturē
en macht the nyet rottē. Mer-
vā dē doerne dē myſchē doe
the gheſundyeth hadde gheſeyt

ghe

wert. Dye eerde sal dye doer-
nē vñ dyestel draghē. Wat
wonder yst dat mē der hel
lyghen kertkē belaeft dat
men den sundyghē mynsthē
voer dye pyne ghemanyth
uoldyghet weert. Mer yn
dē name des tedaers boemes
werdē vns beteykent dye
yn oerē werkē teykē vnde
doechdē bewysen vñ doen.
dye myttē apostel segghen
moghē. wy syn cristus gue
de rokē gade. welker herte
vā ȳmyghen mȳnē soe ghe
uest syn dat se ghene volh
der eertschen mȳnē thant
te quetsen en mach. Mer
by dē doerne syn beteykent
dye mānē vāgheestelyken
lerȳghe. dye wāneer sy spre
kē vā dē sundē vñ doechdē
vñ als nu dreyghē myttē
ewelykē tormēte vñ als nu
dat hemelrȳk belauē daer
se mede der gheenre herte
stekē dyet hoerē vñ aldus
oere ghedachte doer barē
myt rouwe der dreefhey
dē soe dat wt oerē oghen
nederlopē trānē als bloet
der spelē. Mer dye ghaghel
trudes boem ys vā ghetem
perieder crachte soe dat dye
lede dye ghequetset syn
myt sachtichevt weder ghe
neest. Dye syn dus beteykēt
by den gaghelarude sonder
dye ghene dye mede komē
doghē myt oerē euē mȳsthē
dye yn doghene syn. vñ dye
oere droefnysse temperieren
of matyghē aūmyds medely
dene na den woerde dat ghe
sthreuē ys. Gade sy danck
dye vns vtroest yn al vnser
droefnysse dat wy oer moghē
vtroesten dre ghē dye yn al
le druckē syn. Wāneer dese
hoerē euen mynsthē dye yn
droefheyt syn gheuē dat woert
of dye hulpe des troestes son
der twyuel brenghē se dye
weder ten state der rethtich
dat se nyet myt vnghema
nyerde droeuyheyt yn wan
hapen en vallen. Vñ wyen
nemen wy by den olyuen
boeme sonder dye barmher
tyghē. Want yn den grier
sthē hyetmen dye vntfarm
hertycheyt elyos. Wāt rech
te als dye oly des olyboomes
vns luchtet. alsoe luchtet
dye vrucht der barmhytich
voer den oghē des almech
tyghē gades. Vnde dese hel
lyghen kertken seyt men
noch na yn beloften. Ick
sal yn dye weylder mysse set

ten den voerē boem dye meer
byesen vñ den busboem te
gader. Wye syn beteyckent
by den vueren boem dye was
sende hoede hoghe vn dye
lucht vp wasset. sonder dye
lude dye noch bynē der hel
lyghen kerckē aumyds yonc
heyt noch myet en vmoghē
guede wercke draghē. noch
tan volghen se na den ghe
loue der gheloueghen alders.
vñ haldē dye gheloue der
ewyghen groenheyt. Onde
na al desen volghet daer
temelycke na. Op dat se syen
vñ weten wederpensē vñ
vstaen te gader. Wāt daer
toe ys dye ceder boem vn dye
kercke gheset dat soe wye
van synen euē mynschē gue
de roeke der doeghedē treet
dat he oec myet vtraghē en
sal vā der ghemuechtē des
vnwendyghē leuens. mer
dat he sal vntstekē werden
totte beghecrtē der hemel
sche gauen. Daer toe ys daer
dye doern gheset dat soe wye
berouwemysse cryghet auer
mydś den woerdē eens an
ders predycatie dat he oec
des ghelyckes lere dye hertē
dye em volghē mytten woer
den der predycatien toe be
rouwemysse te brenghen.

ghen. Vñ dye busborne dye
vyf hoghe myet vp en wasset
vñ al en heuet he ghene vruch
te he heuet groenheyt. Wat
lude beduet he anders dan
dye ghene dye bynē der hel
lyghen kerckē aumyds yonc
heyt noch myet en vmoghē
guede wercke draghē. noch
tan volghen se na den ghe
loue der gheloueghen alders.
vñ haldē dye gheloue der
ewyghen groenheyt. Onde
na al desen volghet daer
temelycke na. Op dat se syen
vñ weten wederpensē vñ
vstaen te gader. Wāt daer
toe ys dye ceder boem vn dye
kercke gheset dat soe wye
van synen euē mynschē gue
de roeke der doeghedē treet
dat he oec myet vtraghē en
sal vā der ghemuechtē des
vnwendyghē leuens. mer
dat he sal vntstekē werden
totte beghecrtē der hemel
schen gauen. Daer toe ys daer
dye doern gheset dat soe wye
berouwemysse cryghet auer
mydś den woerdē eens an
ders predycatie dat he oec
des ghelyckes lere dye hertē
dye em volghē mytten woer
den der predycatien toe be
rouwemysse te brenghen.

Daer toe ys gagheltruyt ghe-
gset dat soe wye yn den bran-
de der droefnysse van synen euē
mynsthen monde of hulpe dye
myt em dogthet vntfaen he
uet eene ghesaethept des trōs-
tes dat he oet leren sal woe he
synen euen mynsthē dye yn
lyden ys voertbrenghe dye
ghesatythept synes vertroestēs.
Daer toe ys dye olyboem ghe-
set dat soe wye bekent dat
em wertke der barmhytich-
syn bewyset van eenē vreem-
den sal he leeren woe he em
ontfarmen sal auer synen
euen mynsthē dyes te doene
heeft. Daer toe ys dye vueriē
boem gheset dat soe wye be-
kent dye tracht des besthou-
wens vñ der ȳnytheyt dat
he vntsteken worde vm te
besthouwene dye envyghe
loene. Daer toe ys dye meer-
byese gheset dat soe wye dē
ansyet dye myet hebben en
math dye vruchte der ghees-
telyker doodē doechden. mer
nochtan voet he dye ghene
dye vol ghoestelyker gauen
syn dat he oet dyenē sal
myt alsoe voele mylthept
als he vermath toe den le-
uene der heltyghen lude.
vnde dat he draghe vnthāl-
dende dye druuen der hemel-
sther ghauen dye he van em
myet ghewȳnen en can. Daer-
toe ys dye busboem gheset
dat soe wye mertet dat voe-
len mynsthē dye noch yn ȳdr
ponctheyden hebben dye groen
heyt der waryghen ghelouē
dat em sthame vnghelouich
te wesen. Daer vm seyt mē
als men voersthreuē heuet
vā den boemen dat sijt syen
sullen vñ weten vñ verpen-
sen vnde verstaen. Dñ daer-
seyt men temelyken na te ga-
der. Want vm dat bȳnē der
heltyghen kerken der myn-
sthen sede manyghe-dhan-
de syn vnde mēnyghe ma-
nyeren. soe yst noet dat se
alle te gader leren. Vm dat
men daer ȳne secht ghoes-
telyke mynsthe van men-
nyghe myghenhande manye-
re vnde altheyt vnde orde-
nen dye men te gader vol-
ghen sal yn oeren leuē. Mer
syet alse wy soeken te doene
dye meerbyese soe syn wy
veerre vdwalet vndē voele
boeme. Hyr vm keerē wy
weder toe dē daer wy des
ꝓphetē tuyth vm voerbrachte.
Dye enē ꝓphete vntfaet vm
dē name des ꝓphetē he sal

cons ghheten loen vntfaen.
Want al en heeft dye meer
byese ghene vruchte nochtan
den wijngaert myt synen
druuē draghende soe make
de hy dese sijns selues als hy
wael vreemde vruchte vnthal
det vñ een vnderstant ys. Vñ
vm dat vns iohānes baptiste
tot grotē yerlikē vmaent
seggh̄ede. Doet hijr vme we
weerdyghe vruchtē der pe
nytentien. Vñ echter dye
tive rotte heeft dye ghene
dē ghenē dye ghene en heuet.
Vñ dye spyse heuet dye oec al
soe. Aldus gheestmen thant
apēbaerlyck te vnderstaene wat
dat ys dat dye waerheyt sept.
Vā iohānes baptisten daghē
tot nu soe lijdet dat rijke der
hemelen cracht. vñ dye crach
tyghē grijpen dat. Vñ dese
woerde der hoogher senten
tien staen vns grotelyck te
vndersockē. Dāt men mach
vraghē woe dat hemelrijck
ghewelt lijdē mach. Want
wye mach den hemel auer
tracht doen. Vñ echter soe
moghen wy vraghen of dye
hemel auertracht lijden
mach. Waer vme dattet dye
tracht van iohānes baptistē
tijden vnde oec myet daer
voer gheleden en heeft. Aer
vm dat dye ee sept. Wye dyt
of dat ghedaen heeft he sterue
des dodes soe werdet em alle
apenbaer dyet lesen lesen dat
dye doet alle sunder sloeth
mytter pijnen oerre wreeth.
mer se en brachte se myet we
der ten leuen auermyds pe
nitencie. Aer als iohānes
baptiste dye gracie vns ver
loessers voer lopende dye pe
nytencie predyte vp dat dye
sunder dye by synre mysdaet
doet was auermyds bekye
vnghē leuen mochte. soe lijdet
dat hemelrycke waerlyke
aūtracht van iohānes baptis
ten daghen. Aer wat ys
dat rijke der hemelē sonder
dye stede der gherechtigher.
Want dye lonen des hemel
schen vaderlandes behoerē
allene den rechtuerdyghē
toe. dat ys dye oetmodyghē
vñ saueren. Dye sachtmody
ghen vnde dye vntfarmher
tyghē komē sullen totte ouer
sten blijtschappē. Want als
ymant hoemoedych ys vā
houerdyen of besmyt myt
sunden des vleysches of vnt
steken mytten brande der
gramschap of vnghenadich
van wreethoyden dye na

den ſunden tot pententie
weder komet vnde dat ewy
ghe leuen vntfaet ſoe gaet
dye ſunder yn als yn een
vremde ſtad. Dan iohãnes
baptiſten daghen lijdet dat
hemelrijck aldus craft vnde
dye craftighen grijpen dat.
Dãt dye den ſunderẽ penv
tentie kondythde wat dede
he anders dan he leerde den
hemel ghewelt doen. Hijr
vme lyeue broders laet vns
weder auerdenken dye qua
de dynghe dye wy ghedaen
hebben. vnde laet vns vns
ſelue te wrijuen myt ſtedy
ghẽ ſchẽyene der ghereetht
ghen erfnyſſe dye wy myet
ghehalden en hebbẽ aũmyds
guedẽ leuen dat wy dye be
grijpen aũmyds penytẽtie.
Dye almechtighe god wyl
duſdane ghewelt van vns
lijden. want hemelrijck wil
beghrepen werden myt
vnſen ſchreyene vñ wene
ne dat vnſen vdyentẽ myet
toe en behoert. Hijr vme
vã der ſekerheyt der hapẽ
ſoe en toe breke vns myet
manythuoldrcheyt noch
groẽheyt vnſer ſundẽ. Dãt
dye eerſame mordenaer
ghyft vns eene grote betrou
wen vã ghenadẽ. myet daer
vme eerſam dat he een mor
dener was. Dãt he was een
mordener van wreetheyden.
vñ eerſam vã ſynẽ belyene.
Denſet ghy byd ytk v penſet
woe vnghe begrijpelyck ſyn
yn den almechtyghẽ gade dye
bynenſtẽ der vntfarmhertich
heydẽ. Deſe mordenaer dye
myt blodyghen handẽ ghe
taghẽ weert vã den anghe
ſychte des weghes. he wert
ghechanghẽ yn dye galghe des
cruces. daer betyede he. daer
wart he gheſont ghemaect.
daer vdyẽde he te hoerẽ. Du
ſalſt hudẽ myn my weſen yn
dẽ paradyſe. Dat vs dat wie
mach ſprekẽ ſoe grote guetb
gudes. of wye ſolde dat mo
ghen wanẽ of mertẽ. vã
der pynẽ der myſdaet quã
he te loenẽ der doechdẽ. Dãt
hijr vme vhenghet dye al
mechtyghe god ſyne vrũne
rẽ yn ſompyghe ſundẽ vallẽ
dat he den anderẽ dye yn
ſundẽ lyggyghẽ. yſt dat ſe myt
ahre hertẽ tot em wederkye
ren gheuen ſal hape der
ghenaden vnde dat he em
auermyds wenẽ der be
trouwenyſſen openen ſal
den wech der gudertierẽh.

Oefene wy dan vns selue vn
wenene vñ schryeyene. Laet
vns wtdoen myt wenene
vñ myt weerdyghe vruchte
der penitencie vnse sunden.
Dye tyden dye vns ghegheuen syn toe penitencie te doene en laet vns nyet vlyesen.
wāt wi dye syen voele myn
schē thant ghenesen vā oerē
quaetheyden. Wat haldē wy
anders dan dat pant der hoghher vntfarmhertitheyt. dye
vns moet gheuē dye myttē
vader leuet vñ regnyert
yn dye emytheyt des hellyghē ghecostes god ewelyke vñ
vmemeer. Amen. In kerst
daghe des hellighē kerstes
misse. Lucas evangeli.

In der tūd ghenckt wt en ghebot vā den keyser augustus
dat men al dye welrt be
schryuē solde. Dese verste
beschryuyghe wart ghedaen
vā dē prynce vā syrien cyrino.
Vñ alle luidē ghynghē dat se
betyen soldē elc yn syne stad.
Vñ ioseph clam vp vā gali
leen vā synre stad nazareth yn
yudea yn dauids stad dye mē
hyet bethlehē vm dat he
was van dauids huse
vñ familie. vp dat he beliē
solde myt maria dye em
te wyue ghetrauet was dye
een droech kynt. Vñ et ghe
schyede doe se daer warē
worden dye daghe vervult
dat se ghebere solde. Vñ se
ghebeerden oerē verste sone
ghebaerē sone. vñ se want
em yn doetskene vñ se leydē
neder yn dye cribbe. Want
yn den apenē huse en was
em ghene stad. Vñ yn den
seluen lantstrappe warē hyerden wakende vñ hoedende
dye watsynghe der nacht
vp oer vee. Vñ syet vns herē
enghel stont beneuē em vñ
gades claerheyt vmstheen se
vñ se vntvruchten myt grotē
anxte. Vñ dye enghel seyde
em. En wylt nyet vntsyen
wāt syet yck baetstappe v gheve te blytstap dye al den volke
wesen sal. wāt v vs hudē ghebaerē een behalder dye cristus vs dye here yn dauids
stad. Vñ dyt sy v een teyken.
Ghy sullet vynden een kynde kleyn yn doetskene ghewōden vñ gheleghet yn eene
cribbe. Vnde haestelyke wert
mytten enghel ghemaect
ene mē mythuoldytheyt der
hemelscheer rydderschap
gode lauende vnde seggheende. Glorie sy yn dē hoechstē

gade vñ yn der eerden vrede
den mynsthē vā guedē wylle.

Sunte gregorius omelie vp dyt selue ewāgeli die he predicte den volke te romē yn sunte Mazie kerke der vrouwen.

Nme dat wy
hudē vā der ghe
nadē gades drie
werue celebrierē sullen dye
sollempniteyt der myssen soe
en wy moghen wy myet langhe
spreken vā der lexen des ewan
gelij. Mer dye ghebuerte
vns vloessers dwyngthet vns
dorth yetswat cortelyckē te seg
ghen. Wat ys dat men al dye
werlt beschryuet als vns hē
ghebaerē werdē solde. sonder
dat dat apenbaerlyck bewy
set wert. dat dye yn dē veys
thē quam dye syne wtuercr
ne toe schryuē wolde yn dye
ewycheyt. Vnde hyr teghē
ys by den prophete van den
quaden gheseyt. Men doetse
af wt den boecke der leuendy
gher vnde men en schryue se
myet mytten rechtuerdyghen.
Dye oer wael yn bethlehē
ghebaren wert. Want beth
lem beduyt dat huys des
brodes. Want he ys dye seyt.
Ick byn dat leuende broet
dye van den hemel neder ko
men byn. Dye stat daer vn
se here yn ghebaerē wert was
te voerē dat huys des broedes
ghehyetē. Want et was waer
lyke toekomende dat he daer
auermyds materien des vley
sches apenbaerē solde dye
der wtuercraeren ghedachte
vermaken solde myt ymmē
dyghet sadynghe. Vnde he
en wert noch yn sijns vaders
noch yn synre moder huse
ghebaeren. mer yn den we
ghe. vm dat he waerlyke
toenen solde dat he als yn
vreemtheyt ghebaerē wert
auermyds der mynscheyt
dye he anghenamē hadde.
Ick en seggh he myet dat he
yn vremtheyt ghebaeren
wert na synre moghentheyt.
mer na der naturē. Want
na synre moghentheyt ys
gheseyt. He quam yn syne
eyghene. Want yn synre
natuer was he voer alle
tijde ghebaeren. mer yn vn
se natuer quam he te tijden.
Dye dan ewych ghedurē
de ys apenbaert yn den tijdē.
waerlyck soe was vremde
daer he yn neder quā. Vnde
wāt by dē ysaye ghesecht ys.
Alle vleysch ys hoy. doe he my

Sthe wert soe verwandelde
lye vnse hoy yn toern dye vā
em seluen seyt. Ten sy dattet
weyten toern valbende yn dye
eerde sterue et blyft allene.
Hyr by doe lye ghebaerē was
leytmen neder yn dye crybbe
vp dat alle ghelouyghē dat
ys dye hellyghe dyēze als die
mynsthē mytten toerne syn
vleysches voedensolde dat se
myet hongherych blyuē en sol
den van der spysen der vnwē
dyghen verstandenysse. Vnde
wat ys dat. dat dye engthel
den wakenden tyēdē apen
baerde vn dat se gades claer
heyt vnstheen sonder dat
dye voer den anderē vdye
nen hoghe dyghe te syene
dye sorchuoldelyke kōnē we
sen bauē dye ghelouyghe kud
den. Want als se gueder tyer
lyke waken bauē oer kudde
soe synt sthynt te myddelpker
vp em dye gotlyke gratie of
ghende. Vnde dye engthel
baetscrapte em den comynck
dye ghebarē ys vn myt syn
ze stēme syngtyen dye thorē
der engthelen. vn myt em
vblydende roepen sy. Glorie
sy vn den hoethstē gade. vn
vn der eerden vrede den
mynschen dye van guedē
wylle syn. Want te voeren
eer vnse vloesser wert ghebo
ren yn den vleysthe soe had
den wy vnvrede mytte en
ghelen. van welker claerheyt
vn suuerheydē wy verre wa
ren vm dye vdvenste der yer
sten sundē vn vnse daghe
lics ghebreck vn mysdade.
Dāt vm dat wy sundyghē
de vremd vā gade waren
soe tyeden vns dye engthelē
gades burgher vreemde vā
oerre ghesellschap. Mer vm
dat wy vnsen comynck beken
den soe bekēnē vns oer dye
englē oere borghers. Want
vm dat dye comynck des ly
melb vnse vleysch annam
soe en vervnweerdet thant
myet dye engthelsthe hoerth
vnse cranctheyt. Dye engelē
tyerē werden tot vnsē vre
de se setten achterwert dye
meymyghe der yersten vn
drachtichcheyt. vn dye sye cruch
vñ verunweert vn verwor
pen te voerē haddē. dye eerē
se te hant als oere ghesellen.
Want hyr vm yst dat loth
vn iosue dye engthelē anbe
den nochtan en verboet
ment em myet an te beden.
Mer sunte iothānes wolde
vn den bocke synre apēbaerē

ghe den enghel anbeden mer
noch̄tan v̄boet om dese selue
enghel dat he em niet anbe
de en solde seggende. Siet
dattu dat niet en doest. Want
ick bin dyn medeknecht
v̄n dynre broder dye iheſus
oer-wonstap hebbē. Want ys
dat men voer vnses v̄oes
sers toekomst dye enghen
anbedet v̄a den mynsch̄e
v̄n dat se swygh̄en. v̄n dat
se daer na niet angh̄ebedet
en wyllē syn. sonder dat
se vnse natuere dye se te voe
ren verunweerdē na den
dat se syen dat dye bauen
em vntfangh̄en ys em v̄t
syen dye te syene voer em
neder lyggh̄en. Dō se en
syn nu niet toene vnder em
dye natuere als kranck te
verunweerden. dye sē bauē
em yn den conyngh̄e des he
mels eeren. noch̄ sye en ver
unweerden em niet te heb
ben den mynsch̄e tot eenē
gheselle dye bauen em an
beden eenen mynsch̄e god.
Hebben wy sorgh̄e lieue
broedere dat vns ghene
vnsuuerheyt en besmytte
dye yn dye ewygh̄e voer
wetenthert syn gades bor
ghere v̄n den enghelē ghe
ghelyck. Laet vns vnse weer
dycheyt eren myt zeden
v̄n ghene vnreuysheyt en be
smytte vns. ghene vuele ghe
peuse en wroegh̄e vns. Ghe
ne quaetheyt en knaegh̄e vns
ghedachtē. vnde dye roestich
des dhates en verteerse niet.
Ghene houerdye en verhef
fe vns. ghene begheerte der
eerde en schoze vns aunyds
eertschen ghenuechtē. Ghe
ne gramschap en verstorme
vns. Want dye mynschen
syn gnadē ghelyeken. O my
sch̄e beschерme dye hyr vm
gades eere teghen dye sundē.
Want vm dynen wylle ys
god mynsch̄e worden.

Dertien dach Sinte matheus ewangeli

Do ihesus ghebarē
was yn bethlehem
van iuda yn des co
nincs herodes tiden syet
soe quamen dzye conyngh̄e
vā oesten tot iherusalē v̄n
seyden. Waer ys he dye ihe
barē ys der ioden conyncks.
Want wy hebbē syne ster
ne ghesyen yn den oestē v̄n
wy komen dē ante bedē. Dō
doe dat conyncks herodes
hoēde soe waert he bedzoest
vnde al iherusalem myt em.

Ende he vergaderde alle dye
prynceu der priesterē vñ dye
schriben van den volke vñ
he vraghede van em waer
cristus solde ghebaerē wer-
den. vnde se seyden t em yn
bethlehem van iuda. Want
aldus ys ghescheuē vā dē
pphete. Ende du bethlehem
lant van iuda du en byrst
dye nyrste nyet yn den
prynē vā iuda. Want ut
dy sal komē een beleyder
dye myn volck vā israhel
regierē sal. Doe rvep herv
des al hemelyck dye conyn
ghen vñ leerde neernstelyck
vā em dye tijt van der ster-
nē dye em apenbaerde. vñ he
sernde se yn bethleem vñ
seechde. Ghaet vñ vraghet
neernstelyke van den kynde
vñ als ghijt ghevondē hebt
soe weder baetschappet my
vp dat yck oec komē mach
vñ dat anbeden. Vñ doe se
den conyck ghehoert haddē
soe ghynghen se en weech.
vñ syet dye sterne dye se
ghesyen haddē yn den oesté
ghynck voer em tot dat se
comende stont bauē daer
dat kynt was. Vñ doe se dye
sterne saghen worden se ver-
blydet nyt oerre groter-
blitschap. Ende se ghynghē
yntt huys vñ vonden dat
kynt myt maria synre moder.
vñ se vielen neder vñ anbe-
dent. Vñ se deden vp oere
schattē vñ offerden em gauen.
golt wyrroeck vñ myrre.
Vñ se vntfenghē eene ant
worde yn oere slape dat se
tot herodes nyet weder ko-
men en solden. Ende se syn
weder ghekomē by eenen
anderen weghe yn oeren
conyncrijck. Sunte grego-
rius omelie vp dyt selue
evangeli dat he prēdicte
den volke te romē yn sin
te peters kerke des apostels.

Also ghy lieue broe-
derē ghehoert heb
bet vt der lexen
des ewangelijs.
Doe dye conyngk des hemels
ghebaerē was soe wert dye
koninck der eerdē bedroeft.
Want et en ys gheen won-
der dat dye eertsche hoecheyt
confuyst wert als dye hemel-
sche hoecheyt wert vp ghe-
daen. Mer et ys te vraghe-
ne wat dat sij dat doe vnse
verloeser ghebaeren was
een enghel den hyerden yn
iudea apenbaerde vnde dat
vm desen an te beden nyet

een enghel mer een sterne vā
den oesten brachte dye cōm
ghen. Wāt et ys te wetē dat
den ioden als den ghenen dye
redene ghebruken een rede
lyck treatuer dat ys een en
ghel was schuldych te predy
ken. mer dye heydenē dye
ghene reden en ghebrukē
en konsten. dye wordē ghe
leydet vnsen herē te bekēnē.
nyet myt stēmen mer myt
teykenē. Want den ioden
syn ghegheuē prophecīē als
ghelouighē luden vñ nyet
vnghelouyghē. vñ den hey
denen teykenē als vnghelo
uighen vñ nyet ghelouighē.
Hijr vm ys by paulwel ghe
seyt. Want dye tonghē syn
yn een teyken nyet den ghe
louyghen mer den vnghelo
uyghen. Vnde et ys te mer
ken dat dye aposteln den
seluen heydenen predyctē
vnsen verloeser doe he thāt
van volmaecter altheyt was.
Vnde doe he noch een cley
ne kyndeken was vnde
noch nyet en sprack by den
dyensten syns mynschelycs
lychams soe baetstapten
eene sterne den heydenen.
Want dye ordynancie der
redene eyschet dat. dat doe
vnse here sprack dat em spre
kende predykers vns apen
baerē solden vñ als he noch
nyet sprack dat em dye stom
me elementen predykē soldē.
Mer lyeue broderе vns ys te
mertkē yn allen den teykenē
dye ghetoent werdē doe vnse
here ghebaren wert of doe
he starf woe grote herthcyt
was yn sonnyghen iodē her
ten dye desen nyet en bekē
den noch by der gauen der
ghenen noch by myracule.
Want alle dye elementen
tughedē dat oere schepper
komē was. Want vp dat
yck yet van desen elemētē
spreken mach na mynsche
lyken zeden. Dye hemelē
bekendē desen god wesen.
Want se senden thant eene
sterne. Dye zee bekende
em. want se gaf oer te tre
dene vnder syne voete.
Dye eerde bekende em.
Wāt doe he starf beuede
sy. Dye sonne bekende em
want se verberch dye na
ven van oerē lychte. Dye
stenen vnde dye mūren
bekenden em. want yn der
tijt synre doet schoerdē se.
Dye helle belvende em. wāt
se gaf dye weder dye se doet

hyelt. Ende northtan deſē dyen
alle dye onſynlyke elementē
god beuoelē te weſen ſoe en
bekennē en noch myet der
vnghelouyghen ioden hertē
god weſen. Ende ſe ſyn har-
der dan ſtene vnde en wyl-
len myet ſchorē tot penyten-
tien vñ ſe vntſeggē den te
belvene den dye elementen
alſoe wy gheſeyt hebben of
myt tyrkenē of myt ſchorene
roepē god te weſen. Dye oet te ver-
merenſe oere vdoemenyſſe
en den ſy nu hyr ghebarē
ver vnweerdē voerwyſten
langhe te voeren dat he ghe-
baeren werden ſolde. Vñ
myet allene voerwyſten ſy dat
he ghebacrē ſolde werden.
mer oer waer he ghebacrē
werden ſolde. Want doe ſyn
van herodes gheweraghet wa-
ren ſoe ſeyden ſe em dye ſyn ſtad
ze ghebuertē dye ſe gheleert
hadden uten ſchriftuzē. vñ
ſe brachten te tughe voert
dat bewyſet vs dat bethle-
hem ghecert werden ſolde
myttet ghebuerten des myen
beleyders. vp dat em oere
conſte werden ſolden tot
eenen tughe der verdōme
nyſſe vns tot hulpe der ghe- * vñ
loeyghert. Ende yſaac doe
he ſynen iacob benedyede ſoe
betoykende he deſe waet dye
myt blynden oghen prophe
hierdē yn der teghenwoer
dycheyt ſynen ſone myet en
ſach den he nochtan voele
dynghen voer ſach daer na.
Want dat volck van den
ioden dat vol was van den
gheeſte der ꝓpheterē vñ blynt
was. en van wien dat het
voele voergheſeyt hadde
toe te komene en bekende dē
myet daer he teghenwoerdych
was. Mer doe herodes vns
romyns ghebaert bekende
ſoe keerde he hem tot ſtalkē
argumenten vp dat he myet
bevuet en worde van den
eertſchen rijk. He begheert
dat men em baetſcappe waer
men dat kynt vyndē ſolde.
vnde he verſede em dat hijt
anbeden wolde vp dat hijt
doden ſolde mochte hijt vyn
den. Mer woe groet ys dye
myſtheliyke quaetheyt te
ghen den raet der gotheyt.
Want et ys gheſchreuen.
Ghene wijſheyt ghcen vroet
ſcap. ghcen raet en ys tegē
gode. Want dye ſterne dye
den romynghen apenbaer
de leyde ſe tot den kynde.
Se vonden den romynk

dye ghebaeren was se offer-
den em ghyften vnde wor-
den vermaent yn oer̄ slape
dat se tot herodes nyet we-
der keren en solden. Vnde
aldus gheuelt dat herodes
iheſum nyet vynden en moch
te den he ſochte. Dye betey-
kenen herodes perſone. ſon-
der dye ypocriten dye vm
dat ſy gade gheuemſtlyke
ſoeken ſoe en komen ſe
em nūmermeer ghevyndē.
Mer vnder dyt ſal men
weten dat dye vnghelouy-
ghe kettere dye men priſcil
liamiſten heet wanen dat
elck mynſche ghebaeren
wert vergaderynghe der
ſternen vnde ſe nemen yn
een hulpe oerb dwelens dat
een nye ſterne wt quam als
vnſe here yn den vleyſche
apenbaerde. Vnde ſe wanē
dat dye ſterne dye apenbaer-
de ſyn boekel of ſyn beſcher-
menyſſe was. Mer weghē
wy dye woerde des ewan-
gheliūs dye ſe van deſer ſter-
ne ſeggheē tot dat ſe komen
de ſtont daer bauen daer-
dat kynt was. als dattet
kynt nyet der sternē mer
dye ſterne hyep ten kynde
weert dat men ſeggheen
mochte ſoe en was dye ſterne
des kyndes voetſel nyet. mer
dat kynt dat daer apenbaer-
de was dat boeken der ſter-
nen. Mer dat moet ghaen
wt der ghelouyghen myn ſtheē
herten dat ſe ſeggheen ſoldē
dat boekel yet were. Want
dye ſchepper allene dye alle
dynck ſchrep he beleydet der
mynſchen leuen. Want dye
mynſche nyet vm der sternē.
mer dye ſternen ſyn ghemaect
vm dye mynſchen. Dō vſt
dat men ſeyt dye ſternen
een boeken weſen des myn
ſchen. ſoe ſecht men dat dye
mynſche vnder em vs dye
em dyenen. Deker doe iacob
wt ſynre moder lychame
ghynck vnde ſijns broders
dye voer em quam voet
hyelt myt der hant. ſoe en
mochte dye perſte nyet vol
maecte tijt wt komē dyean-
der en begonſte na te vol
ghen. Vnde watten doe dye
moder yn eenre tijt vñ yn
eenen wijlken beyde ghe-
beerde nochtan en was oer-
re beyder leuen nyet ghe-
lijck. Mer hijr toe pleghē
dye meyſters van den ſter-
nen te antworden dat dye
kracht van den ſternen

ys yn eens stekens van eenē
ponte. Vnde wy seghen em
hyr teghen dat dye merryn
ghe der ghebuerten langhe
ys. Ist dan dat yn een teykē
eens pontes der sternen ver
gaderynghe verwandelt soe
salt noet syn dat men seggh̄ē
moet alsoe voele boecken we
sen als der gheenze lude leede
syn dye ghebaren werden.
Vnde dye meysters van dē
sternen pleghen oec te seggh̄ē
dat soe wye yn aquarius
tekene ghebaeren wert dat
he yn desen leuen dat amboth
van wysschen vntfaet. Mer
alsoe men seyt soe en heuet
getulia ghene vysschers. Wye
sal dan seggh̄en moghen dat
daer nyemant yn dat teykē
aquarius ghebaezen en wāzt
daer men ghene vysschers
al myt al en heuet. Echter
seggh̄en dat dye meysters
van den sternen dat soe wye
ghebaeren werden yn den
teykene der waghen dat se
wysselaers werden sullen
vnde voele lande syn daer
men myet en weet vā wes
selaren. Hyr vm yst noet
dat se belyen entweer dat
se dat teyken myet en hebbē.
of dat sternen yn gheenze
manweren en hebben boeke
lyck kracht. Vnde yn den
lande van paersen vnde vā
vrancrijke komen dye kony
ghe van konynghe gheslech
te vnde als dye ghebaerē
werdē wye macth ghewae
nen woe voele datter yn
der seluer vren vñ wylken
van den tijden werden ghe
baeren van dyensthnechtē
vnde nochtan der konynghē
kyndere dye vnder eene vñ
dye selue sterne ghebaeren
werden ghaen voert vnt
rijke als dye dyensthnechtē
dye myt em ghebaerē wer
den sternen yn dyensticheyt.
Dyt hebben wy kortelyck ghe
seyt van der sternen dat wy
myet schynen en sullen te
auerghaen sonder vtlaren
der meysteren sotheyt dye
van den sternen spreken.
Mer dye konynghe brach
ten golt wyrroet vñ myrre.
want golt betreent eenen
konynghe. vnde den wyrroet
leggh̄et men yn gades offer
hande. vnde myt myrren
balsamt men der doder
lycham. Vnde den dye konȳ
ghe dus anbeden den pre
dyken se oec myt gheef
telyken ghyften. myttē golde

konynck. mytten wyroet god.
vnde mytter myrren predikē
se em sterflyck. Mer somy
ghe hereticī dat ys ketter sy
dye desen god ghelouē we
sen. mer se en ghelouē nyet
dat he alre weghen regnyert.
dese Vnde offeren em wyroet.
mer sy lochenen em god we
sen en wyllen em oet nyet of
feren golt. Vnde somyghe
syn dye em konynck wanen
wesen. mer sy lorhenē em
god wesen. vnde dese offerē
em golt. mer sy wyllen ghe
nen wyroet offeren. Vnde
somyghe syn dye desen god
vnde konynck belyen mer
se loechenen dat he sterflyck
vleysch vntfanghen heeft.
vnde dese offeren em golt
vñ wyroet. mer se en wyllen
em nyet offeren myrre der
sterflycheyt dye he vntfenck.
Mer laet vns den heren
dye ghebaren ys offeren
golt soe dat wy belyen dat
he alre weghen regnyert.
offeren wy wyroet soe dat
wy ghelouen dat he dye
yn desen tijden apenbaerde
god was voer alle tijt. Offe
ren wy myrre soe dat wy
den dye wy ghelouē yn syre
gotheyt vndoechlyck. ghelo
uen wy dat he yn vnsen vley
sche sterflyck was. In den
golde wyroet vnde myrre
dye de konynghe yn desen
daghe iheſum offerden math
men enyghe dynghe vstaen
dye dye ghene slychten dye
et hoezen yst dat men se
gheestelyck beduedet. Wāt
by den golde ys dye wijsh
beteyckent als salomon tu
ghet dye seyt. Een beghcer
lyck schat rustet yn eens wy
sen mynschen monde. Wn
by den wyroet den men
gode brant ys beteyckent
dye doechde der bedynghe
als dauid oerkout vnde
seclt. Myne bedynghe moet
vp ghaen yn dynē anschou
wen als wyroet. Vnde by
der myrren ys beteyckent
dye sterflycheyt vns vley
sches. Wijr by seclt dye hel
ighe kercke van oerē ludē
dye em god strijden ttotter
doet. Myne hande droepen
myrre neder. Dus offeren
wy den konynghe dye ghe
baren ys golt. yst dat wy
yn synen anschouwē blynt
ken mytter claerheyt der
hoghter wijsheyt. Wy offe
ren wyroet yst dat wy
dye ghepeinsen vns vleysches

by hellyghen neerinstichheyt
der bedrynghe yn den altaer
vns herten vntsteken dat
wy vet suctes gade moghē
doen ruken aūmyds he
melscher begherten. Onde
wy offeren myrre yst dat wy
vns vleysches sunden doden
myt abstinentien. Want men
doet mytter myrren als wy
ghesecht hebbē dat vnse dode
vleysch myet en rotte. Want
dat dode vleysch te verrotte
ne ys dattet sterflyke lychā
dynet der vulheyt van vn
cuysheyt als by den spijseten
van sonynghen ghesecht ys.
Dy beesten syn ghenottet
yn oeren myste. Want dat
ys dye beesten yn oerē myste
te rotten dat dye vleyschely
ke mynschen oer leuē eyndē
yn den stancke der vncuys
heyt. Wy offeren oer gade
myrre als wy desen sterfly
ken lycham behueden van
vulheyt der vncuysheyt aū
myds saltynge der suuer
heyt. Ende dese konynghe
bewysen vns iet groets yn
den dat se by cenen anderē
weghe weder keyeren yn
oer konynckrijke. Want
yn den dat se et by verma
ynynghe doen soe bewysē
se vns waerlyck dat wy doen
sullen. Want vnse konynck
rijke ys dat paradijs. vñ als
wy ihesum bekēnen soe ver
bret men vns derwert we
der te keyerē by den weghe
den wy komen syn. Want
wy syn van vnsen konynck
rijke of lantschappe en weeh
ghegaen myt houerdycheyt
desen syenlyken dynghen
volghende vnghehorsam we
sende dye verbadene spyse
te smakene. Derr ys noet
dat wy derwert weder keye
ren wenende ghehorsam
wesende dese syenlyke dyn
ghe verwnweerdende vnde
dye begheerlycheyt vns vn
tretkende. by cenen anderē
weghe keyeren wy dus we
der yn vnse lantschap. Wāt
wy dye en weeh ghegaen
syn van der blijtschap des
paradyses by ghenuechlykē
dynghen daer toe werden
wy weder ghewepen auer
myds ghewene vnde schrey
ene. Jijr by ys noet lyeue
broderr dat wy altoes vnt
syende syn vnde yn vresen.
laet vns setten voer oghē
vns herten an dye eene
syde dye sunde vnses weert
kes. vnde an dye ander syde

dat ordel der lester strengicht.
Pensen wy woe strenghe
vnde woe scharp vnse ryth
ter komen sal dye dat ordel
dreyghet vnde vs verborgē.
the dreyghet dye sunder myt
verueerlytheyt vnde noth
tan soe lijdet the noth. Vnde
hijr vmme verlenghet he
haestelyk te komene vp
dat he te myn vyndē mach
dye ghene dye he ordelen
sal. Castien wy dan myt ghe
wene vnse sunden vnde
lact vns myt dauids stēme
syn ansyhte voerkomen
myt byechten. Hijr vm en
bedriegthe vns ghene be
dryerly misse der ghenuechte.
ghene vdele blijtscap en
verleyde vns. Want dye
rychter vs hijr by dye sech
de. Wee v dye nu lachet.
want ghy sullet noch schrey
en vnde wenen. Hijr af
secht salomon. Dat lachen
sal ghemenghet wesen myt
droefheyt vnde dye achter
sten der blijtscap bekōmert
dat gheween. Hijr af secht
he echter. Ick achte dat lach
en dolynghe vnde yck seg
ghe der blijtschap wat wor
dest tu te vergheues bedrae
ghen. Hijr af secht he echter.

werdē

Der wyser herte daer vs droef
heyt. vnde totter sotten herte
daer vs blijtscap. Hijr vmme
lact vns vutsyen dye gheba
de gades vst dat wy waerlyk
gades solempniteyt vyeren.
Want gade vs eene beque
me offerhande bedroefheyt
teghen teghen dye sunde als
dauid tughet dye seyt. Eene
bedroeuet gheest vs gade eene
offerhande. Onse voerledene
sunden worden vns vgheuē
doe wy ghedopet worden. vñ
nochtan soe hebben wy na
den doepsele voele sunden
beghaen. mer wy en moghē
anderweruen myet ghewas
schen werden myttен wa
ter des doepsels. Ommme dat
wy dus na den doepsel vnse
leuen besmyt hebben soe lact
vns vnse consciencie doepē
myt tranen dat wy tot vn
sen lantscap wert weder
keyeren moghen by ghenuech
te deser dynghe. dat wy
daer weder komen moghē
auermyds bytterheyt der
quade dye wy ghedoghen.
Ouermyds vnsen heren
iheſum cristum dye myt
gade den vader vnde den
hellyghen gheest leuet ewe
lyke vñ vmermeer. Amen.

by enē anderē weghe dye
daer vutyheghaen syn

Des sonnendaghes als mē alleluya leecht. sunte Matheus ewangeli.

In der tijt sechde ihesus synē jongheren dese ghelijkenysse. Dat rijke der hemelen ys ghelijck eenen mānē eenē huysheren dye yn dye persse mozghenstont wt ghynck te huerē wertlude yn synen wijngaerde. Unde doe he myttē wertlude auerdraghen hadde vm een daghelicks pēnyngk. soe sende he se yn synen wijngaerde. Unde he ghynck wt vmtrent dye derde vre vñ he sach ander ledych staen vp den maercte vnde he sechde em. Ghaet ghy oec yn myn wijngaerde vñ dat recht wesen sal. dat sal yck v ghenen. Unde dye ghyē ghen en weck. Unde he ghynck wt vmtrent dye seste vnde dye neghende vre vnde dede oec alsoe. Unde vmtrent dye elfte vre ghync he wt vnde he vant andere staende vnde he sechde. wat staet ghy hijr al den dach ledych. Se sechden em. vns vm dat vns nyemēt ghehuert en heuet. He sechde em. Ghaet ghy oec yn myn wijngaerde. Unde doe et auent ghecomen was soe seyde dye here wijngaerde vā den synē procuratoer. Roep dye wertlude vnde ghyf em oer loen beghynnende van den lesten totten ersten. Doe dus ghekomen waren dye vm trynt dye elfte vre quamen soe namen sye elck eenen pēnyngk. Unde dye ersste quamen oec vñ waenden dat se meer ontfanghē solden. Want se ontfenghē oec elck eenen pēnyngk vñ ontfaende soe murmurierden se teghens den huysheren vnde sechden. Dese echt ersten hebben eene vre ghearbeyt. vnde du hebste se vns ghelijck ghemaket dye ghedraghen hebben den last des daghes vnde der hetten. Unde he antworde vnde sechde den eenen van em luden. Vrient yck en doe dy ghecen vnrecht. En droeghestu nyet myt my auer een vm eenen pēnyngk. Drach en weck dat dijn ys. want yck desen echten ersten oec ghene alsoe voele als dy. Ofte en ys my nyet ghecorlorft te doene dat yck wylle. of ys dyn oghe schalck vm dat yck guet byn. Alduss sul

len dye achterſten dye verſtē
ſyn. vnde dye verſten dye
echterſten. Want voele yſſer
gheroepen vnde luttel wtū
karen. Sunte gregorius
omelie vp dit ſelue euā
geli dat hy predicte dē vol
ke te romē yn ſūte laurēs kerke.

DEſe lere des hellyghen euāgeliūs vm te verclarene ſoe eyſthet ſe voele dye ytz wyl of ytz macht vm dye corthcyt auerloepen vp dat nyet ſchynen en ſal dat v dye wyde voerganck vnde dye langhe beduydynghe verſwaere. Dat rijke der hemelen ys ghelijck ghecoyt eenen huyſhere dye werclude huerde vme ſyne wijngaerden te oeffenen. Vnde wye halt rechtelyker des huyſheren ghelykenyſſe ſonder vnſe behalder dye regiert dye hy ghemaect heuet vnde ſyne wtūkarenen alſoe yn dye werlt beſyttet als een here yn ſynen huſe ſynen vnderſaten. Dye eenen wijngaerden heuet dat ys dye hellyghe kerke dye van den ghecrechten abel totten echterſtē wtūkarenē dye yn dat eende der werlt ghebarē werdē ſal. alſoe voele hellyghen als ſe voert ghebracht heeft alſoe voele rancken heuet ſe ghe ſchoten. Deſe huyſhere huerde aldus vm ſyn wijngaerde te oefenen of te begadene werclude des marghens ter derder ter ſeſter ter neghender vnde ter elfter vrē. Wāt van den begynne deſer werlt totten eende vm dat ghelouighe volck te leren ſoe en hebuet hy nyet achter laten predycaren te vergaderē. Want dye marghenſtont der wēlt was dye volghende vre vā adam tot noe. vnde dye derde vre van noe tot abraham. vnde dye ſeſte vre van abraham tot moyſes. vn dye negyende vre van moyſes tot dye toecoemſt criſti. vnde dye elfte vre ys van der toekomſt criſti totten eende der werlt. In welker vren dye hellyghe predycaren dye hellyghen apoſtelen ghecent wordē dye vol loen al quamenſe ſpade vntfenghen. Onſe here en heuet ghenen tijt ghelaten werclude te ſenden vm ſyn volck te leeren. als een wijngaerdē te oefenē. wāt ten verſtē by dē vaders vn daer na by den

vaders vnde daer na by den
leraers van der wyt vñ by
den propheten vnde ten leſtē
by den apoſtelen. Als he auer
myds deſen ſijns volcs ſedē
oefende of bouwede ſoe arbey
de he als auermyds weertlu
den ſynen wijngaerde te oef
frenē. wattan yn elker wijlkē
of maten dat elck myſche
myt rechtē gheloue der gue
der werkē was ſoe was he
werckman des wijngaerdes.
Wāt dat alde iodeſſche volck
betey kēt werckman te weſē
des morghē yn dye derde ſcf
te vnde neghende vre dat
yn ſynen wtūmerē vā den
beghijne der werlt alſt em
pijnde myt ghewarvghen
gheloue gade oefenen ſoe en
heldet myet vp als yn der
oefemynghe des wijngaer
des te arbeydene. Want ter
elfter vre worden dye heyde
nen gheroepen den men
ſecht. Wat ſtae ghy hijr al
den dach ledych. wāt doe dye
langhe tijt deſer werlt auer
leden was haddē verſumet
te arbeyden vm dat ewyghe
leuē ſto ſoe ſtondē ſe al den
dach ledych. Mer merket
bruedere wat ſe antworden
doe men em vraghede. Wāt
ſe ſeghghen. wāt nyemēt en
heuet vns ghehuert. Want
ghеen patriarche noch ꝓphete
en was tot em ghekomen.
Vñ wat yſt te ſeghghēn nye
ment en heuet vns ghehuert
te arbeyden. ſonder vns en
heuet nyemēt ghepredyket
dye weghe des leuens. Wat
ſullē wy dan dye vphaldē
vā guedē werken te doene
ſeghghen tot vnſer vnſcholt
dye vol na wt vnſer moder
lychaem ten gheloue komen
ſyn dye dye woerde des le
uens ghehoert hebben vol
na wt der wyeghē. dye wt
den borſten der hellyghēr
kerken der dranck der oū
ſten predicacien vntfnen
mytten mele des vleyſches.
Mer wy moghen oer dye
ſelue vnderſcheydē der vrē
tot elken mynſchē leghghen
by vnderſcheyt der tijt vā
der altheyt. Want dye mor
ghenſtont ys kijntſcheyt
vnſer verſtandenyſſe. Dye
derde vre machmen vſtaen
dat vp waſſen of dye yoghet.
Want dye ſomme trecket
al thant yn dat hoghſte als
dye heytten van den vley
ſche waſſet. Dye ſeſte vre
ys dye yoghet. Want dan

komet dye ſonne yn oerē hoech
ſten punt. vm dat yn der yo
ghet dye volheyt der kracht
wort ghueſtet. Vnde dye ne
ghede ure verſtaet men dre
altheyt. yn welker altheyt
dye ſonne als vā oerre hoech
neder daelt. Want dye altheyt
vntbreket van der heytten
der yoghet. Vñ dye elfte ure
ys dye altheyt dye men heyet
dye grote altheyt. Hijr by
dye van grieken dye harde
alde lude en heyetē ſe myet
gerontas mer prieſters. vm
dat ſe gheuen te beteēnē dat
ſe meer dan alders ſyn dye
ſe auerghaende alders heyetē.
Want aldus toe den gueđē
leuē een ander yn ſynre
kyntſtheyt. een ander yn ſyn
re vpwaſſenheyt. een ander
yn der yoghet. een ander
yn ſynre altheyt. een ander
yn groter altheyt. wort ghe
bracht. ſoe werden ſe als
werclude ten wijngaerde
yn mewghenhande ure
gheropen. Hijr vm brode
re anſyet uwe ſeden vnde
beſyet of ghy thantes ga
des werclude ſijt. Ende we
ghe wat he doet vnde men
merke of he yn gades wijn
gaerde arbeyde. Want dye
dynghē ſoect dye ſyne ſyn
hen en ys noth myet gheko
men tot vns herē wijngaer
de. Dan dye arbeyden
vnſen hereē dye myet vm
oer ghewynne mer vm ga
des ghewīne penſen vnde
dencken. dye yn ſuuerre
mȳnen der tractaten vnde
yn neernſtichheyt der guder
tierenheyt vlytelike dyenen.
ſe ſyn wacker vm dye ſpelē
te wynnen vnde haeſtē em
den anderen myt em ten le
uene te leyden. Want dye
emſeluen leuet. dye gheuoe
det wert yn den waelluſte
ſyns vleyſches. den beryſpet
men te rechte ledych te we
ſen. Want he den vruchtē
des gothyken werkes myet
na en volghet. Mer dye ver
rokeloſet heuet gade te dye
nen totter achtenſter vren
tot ſynre altheyt dye heuet
ledych gheſtaen al totter elf
ten toe. Hijr by ſecht men
te rechte toe den gheneē dye
yn traechheyden ghedueren
totter elfter vrē. wat ſtae
ghy hijr al den dach ledych.
als ofmen apenbaer heyt
ſechde. Vñ al yſt dat ghy ga
de myet lauen en wolden
yn uwer kyntſtheyt vñ yn

uwen vpwassen soe kyert doth
weder yn uwer achterster-
altheyt vñ komet doth spade
ten weghe des leuens. als ghy
thant myet voele arbeyden
en sult. ¶Onde hijr vme roe-
pet dye huysheze dusdany-
ghe vnde duchtwyle werdē
se yerst gheloent. ¶Want se
ghaen yerst ten rijke dan
te hant sthenē se ghevepē yn
oerre kyntscheyt. ¶En quam
dye mordener ter elfter vrē
myet. vñ al en hadde he dye
vre myet by der altheyt he
he hadde se nothtās spade
by der pynen dye gade an
den arme bethēde. vnde wael
na mytter stēme der senten-
tie ghaf he vt den gheeste
syns leuens. ¶Onde dye huys-
here beual te ghelden den pē-
nynk van den achterstēn.
¶Want he vyep eer ter rustē
des paradijs den moerdener
dan sunte peter. ¶Woe voele
hellyghe vaders warē voer
dye wyt. vñ woe voele vnder
dye wyt vnde nochtans de-
se dye yn vns hezen toekomst
gheropen worden quamen
sonder merren ten rijke der
hemelē. ¶Dus vntfaen den
selvē pēynnk dye arbeydē
ter elfter vre den myt ahre
begheertē vntbeydē te hebben
dye arbeyde vā den morghē-
ster yerster vre. ¶Wāt se vnt-
sorghen dat selue loen des
ewyghen leuens myt den
dye van den beghynne der werlt
gheropen waren dese dye yn
den eende der werlt tot vn-
sen hezen cristum quamen.
¶Hijr vme dese dye voer yn
den arbeyt gheghaen warē
seggyen em berlaghende ✓
¶Dese echterstē hebben
een vre ghedaen vñ du he
ues se vns ghelijk ghemaect
dye ghedraghen hebbē den
last des daghes vnde der
heytten. ¶Want dye last des
daghes vnde der heytten
droeghen dye ghene dē vā
beghynne der werlt hijr lan-
ghe gheuvel te leuene se mos-
ten oec ten langher lijdē de
strijt van oerē vleysthe. ¶Wāt
dat ys elken te draghē dye
last des daghes vñ der heyt-
ten dat he dye tijden des lā
ghezen leuens doer ghepy-
net wort mytten heytte syns
vleysthes. ¶Ner mē mach wra-
ghē woe mē secht dat se em
berlaghē dye doch spade ghe-
ropē werdē tē hemelrijke ✓
¶Dāt myemēt dye em berla-
ghet vtfaet hemelrijk. ¶Dye

mā dyet vntfact en mach
clagħen. Mer vme dye alde
vaders totter toekoemst vns
hērē woe ghyerechtelyck dat
se ghecleuet hadden en wordē
ten rijke wyet ghecleydet eer
dye neder clam dye dye dorē
des paradyses vp dedē my"
sthen vp dede myt synne
doet soe ys dyt selue oer mur"
murierē vñ clagħē dat se
ghyerechtelyck leueden vm
dat rijke te vertrighē vñ
nothtā mosten se langhe
vntboydē eer sy dat rijke
vntfenghen. Want dye ghe"
ne dye dye stede der hellē
vntfenghen na oere ghe"
rechtichevt dye se ghedaen
haddē al en was daer ghe"
ne pyne soe wast em waer"
lyck dat se yn den wijngā"
den ghearbeyt haddē vnde
em beclaghedē hijr af. Hijr
vm vntfenghē se als na oer"
ten beclaghene den pēnyck
dye na vele tijden dat se yn
dye helle ghevveest hadden
tē blijtschappē des rijkes qua"
mē. Vñ wy dye ter elfter vrē
komen syn wy en beclaghē
vns nyet na den arbeyde
vñ vntfaen dē pēnyck. Wāt
wy dye na dē toekomst vns
myddelaers komē werden
ghevoert thant als wy vt
den lychame varē ten rijke.
vñ dat vntfaen wy sonder
bevdē dat dye alde vaders
vdyendē te vntfaen myt lan"
ghyer vntbeydynghe. Hijr
by secht dye selue huysvrouwe.
wāt yck wyl desen echterstē
ghevē als dy vñ vm dat dye
vntfanghynghe des rijkes
ys dye guetheyt syns wyllē
soe secht he rechte na. Ofte
en ys my nyet ghecorloft te
doene wat yck wyl. Want
et ys nyet te beclaghē eens
mynsche sotte vraghe em te
beclaghē teghē dye guetheyt
godes. Wāt et en ys nyet te
beclaghen of he ghevest dat he
nyet schuldych en ys. mer
en ghevve he nyet dat he schul"
dych were. Hijr by secht mē
daer temelyck na. Ofte ys
dyn oghe scallyck vm dat yck
guet bym. Vnde nyemant
en vheffe em vā der tijt vñ
nyemēt mytten werke als
dye waerheyt myt deser
vervolder sentencien daer
na voept. Aldus sullē dye
achterste dye yerste wesē.
vñ dye perstē dye achterstē.
Dyet vñ al yst dat wy thāt
wetē wat vñ woe grote gude
werkē wy ghedaen hebbē

nothtan en weten wy wet
myt woe groter subtijlheyt
dye ouerste rychter dye vnder-
uynden sal. Want elken ys
grotelyck te vblyden dat he
yn den rijke gades doch dye
achterste wesen mochte. Mer
dat hijr na volghet ys herde
vreselyck. wāt veele yssen ge-
roepen. mer luttel vtuerto-
ren. wāt veele mynsthē ko-
mē tē gheloue mer luttel weert
der gheuoert ten hemelsthē
rijke. Wāt syet wy syen voe-
le mynsthē vergadert tē fees-
ten vā hudē. wy verwullē dye
wande der kerkē. mer noch
tan wye mach weten woe
luttelre ys dye gastelt syn yn
dye cudde der vtūtarenre
gades. Dyet altre mynsthē
stēme roepet cristū. mer oer-
re altre leuen en roeptes wet.
Veele yssen dye gade myttē
woerde volghē. mer se vlyē
em myt oerē seden. Hijr af
secht paulus. Se beken dat
se god bekēnē. mer se lōchent
myttē werkē. Hijr af secht
iacobus. Dye gheloue sonder
werke dye ys doet. Hijr af
secht vnse here by den psal-
miste. Ick baetsaepte vñ spraec
se syn ghemē mythuoldycht
bauē dat ghetal. Wāt als vn-
se here roept soe worde dye
ghelouighē ghemanichuoldich
bauē dat ghetal. Wāt vnder
wylen komē dye oec ten ghe-
loue dye wet en reykē an
dat ghetal der wtuermerē.
wāt se syn hijr aūmyds belie-
ne ghemeynt myttē ghelaui-
ghē. mer vm oere leuen en
verdyenē se wet daer ghe-
tellet te werden vnder dye
ghesellschap der ghelouighē.
Wāt dese tope vñ schaepstop
der hellyghen kerkē vnt
saet dye boekene mytten
lammerē. Mer als dat ewā-
gelīū toent als dye rychter
komē sal soe scheydet hedye
guedē vā den quadē als een
hyerde scheydet dye schape
vā den boekenē. Wāt dye
hijr dyenē dē ghenoechtē
oers vleysches en moghē
daer wet werdē ghetelt
myttē cudde der schape. Wāt
dye rychter scheydet dye
daer vā der oetmodyghen
ghesellschap dye em hijr yn
den hoernē der houdicheyt
verheffen. Dye en moghē
dat hemelrijck wet vnt
saen dye hijr yn der hemel
sther gheloue staen vnde
myt altre begheertē dese
eertsche dynghe socken.

Vnde tyeue broede ghy ſyet
der voele alduſdaen bȳnē
der hellyghēr kertkē. mer
nochtā en ſullen wy dē nyet
volghē. noch vā em wan
hapē. Want wat een hudē
ys anſyen wy. mer wat elt
marghē wordē ſal en wetē
wy nyet. Ōn dutkwyle ghe
ualtet dat dye na vns komet
aūmydꝭ ſnelheyt der gueder
werkē vns voerghaet vñ
nauwe volghen wy em mor
ghē na dye wy hudē ſchynē
voer te gaen. Seker doe ſun
te ſteffen vm den ghelouen
ſteruē ſolde ſoe helt ſaulus
der gheenen tleder dye em
ſteyndē. Aldus ſtemde he
myt oerie ahre handen. dye
ſye alle lytſmakede dat ſe
em ſtene ſolden. vnde noch
tan ghenck he yn der helly
ghēr kertkē den seluē ſtef
fen voer yn arbeydene den
he veruolghende martele
maectē. Hijr vm ſyn twe
dynghen dye wy forthuol
delyke wegheu ſullē. Wāt
voele yſſer ghetoepen mer
luttel wtuertaerē. Dat veil
te ys dat nyemant van
em seluen en vermoede.
Want al yſt dat he te hāt
toe den gheloue ghetoepē
ys. he en weet nyet of he des
ewyghes leuens weerdych ys.
Vnde dat ander ys dat nye
mant ſynen euen mynſchen
den he machtſthyen ſyet lyg
ghē yn ſunden nyet coen en
ſy van den te wanhapē. Wāt
he en weet nyet dye rijcheydē
der gotlyker vntfermhertich.
vnde gueder tieretꝭ. Broedere
ytk ſeggh e een dynck dat nye
rotterlyck gheſchyet ys vp dat
yſt dat ghy v myt hertē an
ſyet ſundezē te weſen dat ghy
te meer mȳnen ſullet dye
vntfarmhertichēyt des al
merchtighē gudes. Vmmen
deſen iaer yn mynē cloeſter
dat ghelegē ys beneuē der
hellyghēr martelerē iohans
vñ pauwels kertkē quā een
broder vm em te bekyerene.
he waert ȳnychlyke vntfan
ghen mer he wanderde yn
nychlyker. Deſe volghede
na yn dat cloeſter een ſyn
broder mytten lychame vñ
nyet mytten herten. Want
he verwmweerde ſeer dat le
uen vnde dat habyt der
bekyerynghe. vnde woende
yn den cloeſter gaſtes ghe
wyſe. vnde he vloe myt
ſynen ſeden der monikē leuē.
vñ en mochte nyet en wech

ghaen vā der wonynghe des cloesters. ¶Want wat he doen
solde of waer af he leuen solde
en hadde he nyet. Syne quêt
heyt was em allen swaer. mer
se verdroghē se alle gueder tier
ytk vme dye mynne synē
broders. ¶Want he was hou
dych vnde vncuysch vñ ofte
emych leuen na desen leuen
volghen solde en wyste he
nyet. ¶Want he spottede daer
mede als em yment dat le
uen predyken wolde. ¶Vnde
aldus leuede he yn den cloest'
myt werltlyke habijte of de
dynghe. ¶He was lycht vā woa
den. vnghestadych yn seden.
vp ghedronghen vā moede.
behaghel van dedezē. vnde
ghedeylt yn synen werke.
¶Dñ yn dye hoymaent dye
vnlanghe ghededen ys wart
he ghesla ghē mytter plaghē
der sterften dye ghy wetet. wael
vnde doe he tot synen vterstē
komen was soe begonste he
ghepīnt te werden vm syne
syele te ghenen. ¶Dñ doe dat
achterste deel van synē lytha
me voer doet was soe was
dye cracht des leuens allene
bleuē yn synre borst vñ ton
ghe. ¶Dye broedere waren
daer by vñ se verwaerdē sy
ne wtnaert myt bedynghē
alsoe sere als se mochtē by
der gaue gades. ¶Vnde doe he
haestelyck komē sach eenē
drake dye em vslyndē solde
soe begonste he myt groter
stēme te roepē vñ sechyde. Syet
ytk byn ghegheuē den dra
ken vm myt toe vslyndē. mer
vm dat ghy hijr sijt soe en
mach he my nyet vslyndē.
wat doe ghy my merrȳghe.
ghecft em stat dat he my
moghe verslynden. ¶Vnde
doe em dye broderе vmaen
den dat he em mytten teyke
ne des cruces teykenē solde.
soe antworde he mytter macht
dat he mochte. Ick wyl my
teykenen mer ytk en mach.
¶Want ytk werde vā den
drake verdruet. dye same
van synre mulē besepuert
myn ansychte. vñ myne
kele wert vā synre mulen
bestoppet. syet myt synē vyn
nen werdē myne arme ver
druket. Dñ he heeft thant
myn houet yn synē mule
vslondē. ¶Dñ doe he dat bleet
werdende beuende vnde al
sterucde sechyde. soe begonstē
dye broderе sterkyker te be
dene vñ em te helpē myt de
zen ghebede dye verladen

was myt des draken teghen
woerdytheyt doe waert he
haestelyck vloest vñ begonst
te myt groter stēme te roe
pen vñ seghde. Gade sy dāck
syet he vs en weth ghegheen.
syet he vs wt ghegheen voer
unre bedwanghe vs dye drake
wt ghegheen vñ en weth
gheuloghē dye my vntfan
ghen hadde te vslynden.
Vñ thant belaefde he gade
te dyenē vñ monick te wer
den. Vnde vā der tijt tot nu
toe wort he ghpynt mytten
rede vñ myt drofheyden
ghemoyet. Alsus vs he der
doet vntreet. mer noch en
vs he myet ghehelyck ten
leuē ghegheuē. Want vm
dat he myt langhē vñ ghe
duerende quaetheydē ghe
druct hadde gheweest soe
waert he myt langher syer
heyde ghepijnt. Vnde syn
harde herte waert hardely
ke verbrant myttē vuere
der reynynghe. Want et
wert ghedaen myt gades
voersyenicheyt vnde ordy
nāne dat syne lāghe sundē
dye lāghere quellynghe vbrāt.
Dye solde ghecloest hebbē
vmermeer dat dese behaldē
werdē solde te bekyerynghē.

Dye math pyensen dus gry
te vntfarmhertichevt gades.
Syet dye quade ionghelync
sath den drake yn synre doet
den he ghedrent hadde yn
synen leuene. Vñ he en sath
em myet dat he dat leuē ver
lyesen solde alte male. mer
dat hijt weten solde wien
he ghedrent hadde wetende
wederstaen solde vñ em we
derstaende verwynē solde.
Wat tonghe vmath hijr vme
te vtellene dye hynenstē der
vntfarmhertich gades. Wat
gheeste en sal myet verwon
derē vā den rijtheydē dus
groter gudertierēheyt. Dye
psalmiste merkte dye rijthey
den der gotlyker guedertic
renh doe he seyde. Myn hul
per ys: sal dy lauē. Wātu
god du byst myn vntfanghet
myn god myn vntfermhtith.
Syet vm dat he merct yn
wat arbeyde dat mynschely
ke leuē gheset vs soe hyet he
gade hulper. Vñ vme dat he
vns vā desē vnoye yn dye
enyghe roste vntfaet soe hiet
he em vntfāghet. Aer vm
dat he merct dat got vnse
quade werke ansyet vñ ver
draecht sye. vñ vnse mysdaet
ghedoeghet vñ dat he vns

nochtan aũmyds penytẽtie
ten hemelsthẽ loene hyelt. soe
en wolde he gnde myet vnt
fermyth hyetẽ mer vntfarm
mythcyt seggthẽde myn god
myn vntfarmlitich. Laet vns
weder brengthẽ voer vnsen
oghẽ dye quaethcydẽ dye wy
ghedaen hebbẽ vñ merken
wy wt woe grote guedtierẽ
heyt gndes wy ghedraghen
werdẽ. Merkẽ wy dye by
nensthẽ synre gudertierẽheyt
dat he myet allene dye sundẽ
vghcuet. mer dat he oet den
ghenẽ dye penytentie doen
na oerẽ sundẽ dat hemelrijck
belaeft. Vñ wt allẽ morghen
vns hertẽ seggthẽ wy elc vñ
seggthẽ wy alle myn god my
vntfarmythcyt. Op dẽ son
nedaghe daer na matheus

In der tijt doe een grote
sthare vgaderde vñ se van
den stedẽ naecten tot ihesum
soe sechde he by ghelikenysse.
He ys wtghcghaen te sayene
dye saeyt. Vñ als he saeyede
soe vyel dat eene beneuẽ dẽ
weth vñ wert vertreden vñ
dye voghele des hemels atẽ
dat saet. Vnde dat ander
vyel vp den steen vnde alst
vp ghcghaen was soe ver
droghedet. Want et en had
de ghene vochtichcyt. Vnde
een ander vyel vnder dye
doerne. vñ dye doerne ghyn
ghen vp vñ verdrutte dat saet.
Vnde een ander vyel yn guet
lant vñ dat gheeyede vnde
maecte hondertuolt vruchte.
Dyt seggthẽde ryep he. Dye
oren hebbe te hoerene he hoe
re. Vnde syne iongherẽ vra
ghedẽ em wat ghelykenysse
dyt were. He sechde em. Vo.
ys ghcghcuẽ te betrẽnen dye
vborghenheyt des rijke gn
des vñ den anderẽ yn ghely
kenysse. dat se syende myet
syen en sullen. vnde hoerẽde
myet en verstnen. Want de
se ghelykenysse ys. Dat saet
ys dat woert gades. vñ dye
beneuẽ den weth. syn dyet
hoerẽ. daer na koemt dye duuel
vnde nemet dat woert wt
oere herten dat se ghelouẽde
myet behalden werden en
sullẽ. Dãt dye vp den steen
syn dye als sijt ghehoert heb
ben myt blijtschappẽ dat
woert vntfaen. vñ dese en
hebbẽ ghene wortelẽ. wãt
se ghelouẽ tot eenre tijt vñ yn
der tijt der betarynghe
ghaen se en weth. Mer dat
yn dye doerne vyel sy dye dat
hoerẽ vñ vã dẽ sorchuoldich

heyden rijcheydē vñ ghenuecht
te des leuens gaende wor
dē se vdruct. vñ en brenghē
ghene vruchte. Vñ dat gue
de lant syn se dye yn
guedē vñ yn alte guedē her
ten dat woert hōrēde vnt
halden vñ brenghē vruchte
yn ghedoechsamheyt. Sinte
gregorius omelie vp dit
selue ewangeli die he pre
dicte den volle te romen
vn sunte peters kerke

Ieue broderē dye
lexe des hellyghē
ewāgelij dye ghy
nu ghehoert hebbet en beho
uet ghene bedudynghe mer
vmanynghe. wāt dye dye
waerheyt by oer selue heeft
bedudet dye en vnder wynt
oer dye mynschelyke broes
heyt nyet te vnder soeken.
Mer yn dese bedudynghe
vns hezē ys dat ghy neerns
telyke solet merkē. Want
wert dat wy v sechdē dat
sact te betekene dat woert.
den acker dye werlt. dye vo
gele dye duuelē. dye doerne
dye rijcheydē. vm vns te ghe
louene machschyen solde unve
ghedachte tvyuelē. Vijr by ge
weerdyghde vnse hē aumpds
em selue te beduden dat he
sechde vp dat ghy sult komen
soekē dye betekene wysse der dyn
ghē dye he by em selue nyet
en wolde vtlaerē. Vijr vm
vn den dat he bedudede dat
he sechde ghaf hy te bekēnē
dat he by ghelykenysse spraek
vp dat he v seker makē solde
als v vnse broedsheyt vnthē
de solde synre woerde betey
kenisse. Wāt wie solde my
vmermeer ghelouen of yet
hadde wyllē beteykenen
dye rijcheydē dye rijcheydē
doerne te wesen sonderlyn
ghe vm dat dye doerne vm
stekē vñ dye rijcheydē ghe
nuechte gheuē. vñ nochtan
syn se doerne. Wāt se doer
wondē dye ghedachtē mytē
stekē vā oezē ghepensē. Vñ
als se se totter sundē trechē
soe bloedē se als van eenre
wondē dye se gheestelyke
hebbē. Vñ alsoe dye ander
ewangeliste oertont yn deser
seluer stat soe hyet vnse he
wael dye nyet rijcheydē mer
bedriechlyke dye nyet lāghe
nyt vns blyuē en moghen.
se syn bedriechlyke. Wāt se
nyet en vdriuē dat ghebrec
vnses hertē. Wāt allene syn
dat waere rijcheydē dye vnb
rijke makē yn doghedē. Vijr

rijcheydē wāt se syn bedriechlyc

vm lyeue broderе/ beghеerdy
dus ryke te weſen ſoe ghemȳ
net dye ghewaerynghe rychei
den. Jſt dat ghy dye hoech-
der ghewaerynghеr eerē ſoect
ſoe tȳt te hemelrike waert.
Jſt dat ghy myt glorie der
waerheydē ſoe haeſtet v dat
ghy ghеſchreuē werdē vndē
ouerſtē hof der engħelen.
Gadеs woerdē dye ghy myt
tē oren vnemet vnthalt yn
dye ghedachte. Wāt dat woert
gadеs vs der ſyelen ſpyſe.
Dn ghelyker wijs als mē
dye ſpyſe/ dye men vntfan
ghē heeft yn eene ſyeke ma-
ghe werpt weder wt. alſoe
yſt als men yn den buke der
ghedachtē nyet en vntholt
dat woert dat men ghelweert
heeft. mer ſoe wye ſyne ſpy
ſe nyet en beholt vā deſ
mynſchē leuē wanhapet mē.
Hijr vm vntſyet dye vreſe
der ewyghеr doet yſt dat
ghy dye ſpyſe des hellyghē
rades of vmanȳghe vnfaet.
iſt dat ghy dye woerdē des
leuens dat vs dye ſpyſe der
ghеrechtichеyt yn uwer me
morie nyet en haldet. Syet
al dat ghy doet tȳt auer vn
gnet en weeth vn ghy nakет
wyl ghy of en wyl ghy nyet
haeſtelyck ſonder ewych vbey
dē tē achta-arch achterſten
ordel wert. Daer vm myn
net men dan dat dat men
laet. Daer vm vrokeloſet
men dat daer men toekomt.
Gedenct dat men ſeyt ſoe
wye oren heuet te hoerē dye
hoer. Dāt alle dye daer by
warē haddē oren des lyhāb-
mer he dye em allē dye orē
haddē ſeght. Dye orē heeft
tehoerene dye hoere ſonder
twyuel ſocket he dye orē des
hertē. Hijr vme hebbet ſor-
ghe dat dat woert dat ghy
vntfanghē hebbet blyue yn
den oren des hertē. hebt ſor
ghe dat dat ſaet nyet en val
le beneuē den weeth. vn dat
dye bōſe gheeſt nyet en kome
vn neme dat woert wt der
memorien. Hebt ſorghe dat
dat ſtrenachtighe lant dat
ſaet nyet en vntfae vn datet
dye vruchtē des guedē werkes
nyet en doe ſonder dye wor-
tel der volſtandycheyt. Dāt voe
le lude ghelieft dat ſe hoeren
vā gade vn ſe ſettē vp dye be
ghynſele des guedē werkes.
mer thant als ſe beghynnē ghe
moyet te werdē nyt weder
ſtote of bettrȳghe ſoe latē ſe
af dat ſe begonnē hebben.

Dus en heeft dat stemmighe
lant ghene vuchticheyt dat dat
saet dat began te groeyen myet
en brenghet ter vruchte der
volstandicheyt. Wāt veele lude
als hi hoerē dat woert teghē
dye ghmrichē vñ vrachteyt. soe
vmweerdē se dye vrachteyt. vñ
prysen dat men alle dynghe
vsmaet. mer thant als dye
mysthe syet dat hi begheren
mach soe vghet hi dat hi te
voerē prysede. Vñ veele ydel-
sser dye als sy dat woert te
ghen dye vnauysheyt hoerē
vñ dye smettē des vleysches
dye myet allene myet en be
ghrē dye te doene. mer se
stanē em oet vā den dat
se ghedaen hebbē. mer thāt
als se dye schoenheyt des
vleysches syen vñ oerē oghē
apēbaert soe wert dye ghe
dachte alsoe ter begherten
vntstekē als of se oer noth
myet teghē dese begherten
te wederstane bernden en
hadde. vñ hi doet dat te oz
delen ys dye thant selue v
ordelt hadde dat em ghedach
te dat hi ghedaen hadde.
Wy werdē oet duruile bedroe
uet teghē dye sundē. nochtā
hyerē wy weder totte selue
sondē na vnsē wenene. Dus
weende balaam doe hi sach dye
tenten des volkes vā israhel.
vñ hi begheerde dat hi em
ghelijc werdē moste ym syne
doet vñ seechde. Myne svele
moet sterue mytt der gherech
tigher doet. vñ myne achter
stē moetē deser lude ghelijck
werdē. Mer thant doe dye vre
deser droefheyt aūledē was
soe wert hi bernēde yn dye
quaetheyt der ghyerichēden.
Wāt vm dye ghyftē dye em
belaeft waē soe gaf hi den
met yn des volkes doet welkes
volkes doet hi wonschede dat
hi ghelijck werdē mochte. vñ
hi hadde vghetē dat hi bewēt
hadde doe hi myet lesschē en
wolde dat hi aūmydes ghye
richeyde berde bernede. Het
ys te mertene dat vnse hē
bedudēde secht. dat dye sorghē
vñ dye richeydē. vñ dye ghe
nuechtē vt doen dat woert
gades of verworghē. want
se verworgent. Wāt myt oerē
vnūdraghelijkē ghepense ver
worghē se dye strate der ghe
dachtē. vñ als se dye guede
begherte myet en vlenghen
dat se gaen yn dat hert soe
doden se ten toeghanck des
ademes daer dat leuen an
steet. Men sal oet merken

dat twe dynghe syn dye he
toeuoeghet den rijcheydē. dat ys
sorchuoldyth vñ ghynoechte.
¶ Dāt waerlyck vpletten se
dye ghedachtē myt sorghen.
vñ myt auūloedychheydē ma
ken sy se vlytende. want myt
contrarie dynghe maken se
oere besytters ghequellet vñ
vnreyne. mer vm dat dye ghe
noechte nyet vgradē en mach
mytten vernoye soe quellen
se tot eenre ander-tijt aūmyds
sorghe oers bewarens of hoe
de. vñ tot eenre ander tijt ver
wecken sy aūmyds aūvloyen
der vuire ghenoechten. ¶ Mer
dye guede eerde gheuet we
der aūmyds lydsamheyt oe
re vrucht. ¶ Dāt et ys te we
ten dattet ghene dynghe en
syn dye wy doen ysl dat wy
oec myet ghedoechsamlyck
vnses euen mynschē quaetsk
en draghē. ¶ Dāt alsoe voele
als een mynsche hoechlycker
voertnemet. alsoe voele te
meer vynt he yn deser werlt
dat em pijnlycker wert te
draghē. ¶ Dāt als dye mȳne
vns hertē vā deser werlt
ghebreect. soe wasset vns we
derstoet van der selver werlt.
¶ Dijr by ysl dat wy voele lu
de syen guede dynghē doen.
vñ nothā syen wy se vnder
eenre swaerre bordene der
drofmysse swetē. wāt se vlyen
thant dye eertsche begheerten.
vñ noch werdē se ghemoyet
myt hardērē gheyselē. ¶ Mer
na vns hezē woerdē so ghe
uen wy weder vruchte aūmyds
ghedoechsamh. ¶ Dāt vme dat
se oetmodelycke dye gheyselē
vntfaen soe werdē se na dē
gheyselynghē hoechlycke toe
der rusten vntfanghē. Aldus
tretmen dye wijndruuen
myttē voetē vñ sy smelt yn
den smake des wijns. Aldus
als dat alrzaet myt stotene
wt gheperset ys soe latet dat
droeb. vñ wert vet yn vuch
tichert des alijs. Aldus aū
myds dorsthene der delen
scheydet men dye coerne wt
den stroe vñ se komē ghe
reynicht ter schuzē waert.
Soe wye dan begheert vol
maectelyck dye sunden te
verwijnē he pyne em oec
modelyck te vdraghene dye
gheselynghe syne purgirȳ
ghe dat he hijr nāmaels
alsoe voele te suuerre kome
totten rychter alse nu dat
vuer synre droefnysse veget
syne roestichcyt. ¶ In der poer
ten daer men doer gaet toe

sunte clemes kerck was een
dye seruulus hyete den voele
van v lude̅ myt my kenden.
arm vā guede mer rijke vā
vdrente̅ den langhe gu̅llyn
ghe vnmachtich ghemaect
hadde. Wāt vā sy̅re ionctheit
totten eende leuens lach he
al lam. Wat sal ych seggh̄e
wāt he en mochte myet stnen
dye myet en vmochte em vp
te richte̅ toe syttene vp den
bedde. myet en mochte he sy
ne hant tot syne̅ monde bre̅
ghe̅. vn̄ myet en vmochte
he em an dye ander syde te
kyere̅. Om desen te dyenen
waere̅ by em syn moder
vn̄ syn broeder. Vn̄ wat he
vā achmyssen mochte vnt
faen dat deylde he den arme̅
a u mydts syre moder vnde
broders hande̅. Vn̄ he en tre̅
de ghene lytter. mer he had
de ghecroft boecke van der
hellyghen schryfture̅. vnde he
vntfenck alrehande gheeste
lyke lude te herberghe̅. vn̄
dede dese boeke lesen sonder
vp haldē voer em lesen. Vn̄
aldus ghesch hyedet dat he vol
maectelyck dye hellyghe
schryfture leerde alsoe ver
re alst syre proper mate̅
toe behoerde. Want he. al
soe yck ghesevt hebbe alle myt
alle ghene lytteren bekende.
He pynde em altoes yn syn
re pyne gade te danckren
vn̄ em te ghevene te gades
lave nacht vnde dach em
te danckene. Mer doe et
te hant tijt was dat syne
dats grote ghedoethsamheyt
solde werden ghelaent soe
trat dye pyne wt syne̅ vter
sten leden tot syne̅ bynesten
leden daer dat leuen yn le
ghet. vnde he bekende dat
he thant sterven solde soe
vermaende he vremde ghes
telyke mānen dye he te her
berghen vntfanghē hadde
dat se vpstaen solden vnde
dat se myt em lesen soldē dye
psalmen vm dat vbeyden
syre wtvaert. Vn̄ doe he
myt em al sterue̅de las soe
dede he haestelyke der ghecn
re stēme swyghē dye daer
lasen. vn̄ sechde em myt amy
te vā groten ghervepe. swy
ghet en hoer dy myet woe
dye lave̅ yn den hemele lu
den. vnde doe he tot de̅ lave
dye he van bynen hoerde dye
ore syre herten neernstelick
ghaft soe wert dye hellighe
syele vnthondē van den v
vleysche. Mer doe he wtvoer

soe waert daer alsoe grote suc
tichyt van wecke ghesprayt
dat alle dye daer by waren
myt auertallyker suetichyt
verwult worden. alsoe dat se
daer by apenbaertyt beken
den dat em dye lauē yn den
hemel vntfanghē hadden.
Onde myt desen dynghen
was vnse monic dye tot noch
leuet. vñ he pleeht myt grotē
ghevenē te seggyhen dat tot
dat syn lychaam begrauen
was soe en ghynck wt oe
ren neesen we dye suete we
ke. Dyet myt wat eende he
van desen leuene voer dye
doe he yn desen leuene was
guedertierlyck vñ oetmode
lyck dye ghyeyselynghe ver
droech. Hijr vme na den
woerde vns hezen soe ghaf
dye guede eerde weder
vrucht by ghedoechsamheit
dye ghebouwet wert myttē
rolleze der disciplinē vnde
quā ten toerne des weder
loens. Mer merckt lyeue bro
dere wat prouē vā vnschult
moghē wy hebbē yn den
scarpen oordel gades dye v
drieuelyck vñ slaperych syn
te guedē werkē. vñ hebben
vntfanghē guet vñ hāde. oft
dese arme mynsche vñ soder
hande gades ghebade ver
wulde. Onse here en moete
dan teghē vns myet toenen
dye apostelē dye dye scharē
der vnghelouwighe predyckē
de myt em trecke den ten
vyske. he en moete dyc mar
telarē teghē vns myēt bren
ghen dye ten hemelschē vyske
quamē oer bloet stoztende.
Dat sullē wy dan seggyhen
als wy desen seruulū daer
wy daer wy af ghesprake
hebbē syen sullē. welkes az
me dye langhe quellynghe
vnmachtych helt mer noch
tant en bant se em myet vā
guedē werkē. Broedere
dyt aūpenset myt v selue vñ
verwecket vselue aldus ter
vlytichyt der gueder werkē
vp dat als ghy nu dye gūden
mynschē voer v settet vm dē
te volghē dat ghy dan oer ghe
sellē wesē moghet yn hemelryke.

Des sonnēdaghes toe vaste
lauent. Lucas ewangeli

In der tijt nā yhesus myt em
syne twelf iongherē vñ sechtde
em. Dyet wy gaen vp toe ihe
rusalē wert vñ alle dynghe
sullē verwult werdē dye ghe
schreuē syn aūmyds dē zyhe
tē van des mynschen sone.
Wāt he sal den heydenen

gheleuert werden vñ bespot
tet vñ ghegheyselt vñ bespe
ghen werdē. Vñ na dē dat
se em hebbē ghegheyselt sul
len se em dodē vñ ten derdē
daghe sal he verrisen. Vnde
dye dyscipulē en vstondē nyet
vā desen want dyt woert
was van em vborghen vñ
se en vstonden nyet dat mē
sechde. Vñ et ghiuel doe he
iherico ghenaecte soe sat een
blynde by den weghe byddē
de aelmyssen. vñ doe hoerde he
dye stharen voer em ghaen
soe vraghede he wat daer
were. Se sechden em dat daer
ihesus van nazareth voer-
ghynghe. Vñ he ryep vnde
sechde. Ihesu dauids soen
vntfarme dy myns. Vnde
dye voer-ghynghē beryspe
den em dat he swyghē solde.
mer he ryep voele meer.
Dauids soene vntfarme dy
myns. Ende ihesus bleef stāe
de vñ hyete em tot em bren
ghen. Vñ doe he em ghenaect
was vraghede he em vñ sech
de. Wat wylstu dat ych dy
doen sal. Vñ he sechde. Ihe
dat ych syen moghe. Vnde
ihesus sechde em. Syth dyn
gheloue heuet dy ghesont
ghemaket. Vñ te hantes
sath he vñ volghede em gode
lauende. Vnde al dat volck
alset dat sach soe ghaft gode
lof. Sunte gregorius omelie
vp dit selue euāgeli die
predicte den volke te romē
vn sunte peters kerke.

Use vloeser voersien
de dat vm syne pas
sie synre iongherē
herte bedrouet werdē solde
soe voer-seyde he em langhere
te voezē dye pyne der selver
passien. vñ oet dye glorie sy
re verrisenysse. vp dat alse
sy em syen sterue als em
voer-seyt was dat se met hyr
uelē en soldē he en solde v
rysen. Mer vm dat se noch
vleyschelycke waren soe en
mochtē se yn gheenre ma
merē begripē dat woert
deser vhalenth vñ aldus
quamt tot eenē myrakel.
Doer oer oghē vnsenck een
blynde dat lycht vp dat se
dye dye woerde der hemel
scher beteykenysse nyet en
begrepen dat se hemelsche
werke ter ghelouen vast
maken solde. Mer dye myr
maulē des herē vñ vns be
halders kyeue brodere sal
men alsoe vntfaen dat men
yn der waerheyt gheloue

dat se ghedaen syn vñ nochtan dat se vns beteyckenysse vns yets wat bewysen. ¶ Dāt syne werke toenē vns by dermoghenthept een ander dyngk. vñ by ghecstelyker vstande wysse sprekē se een and dyngk. Hyet wre dese blynde was na der hystorien en weten wy nyet. mer nochtan wetē wy wen he aūmyds ghecstelyker vstandenysse beduydet. ¶ Dāt dat mynschelyke ghesleghte vs blynt dat yn vnsē verstē vader vdreuē vs vā den blijtschappē des paradijs vñ en weet nyet dye claerheyt des oūsten lychtes mer et ghoeghet ghedoeghet dye donckenysse synre vdoemenysse. ¶ Mer nochtā waert dat verlycht aūmyds teghē woerdytheyt synis vloserds dattet tchant aūmyds begherte syen mach dye blijtschap des ynwendyghes lychtes vñ dattet dye ghanghe vā gueden werkē settē mach yn den weghe des leuens. ¶ Mer et vs te merkē dat als men seyt dat doe thesus iherito genaecte dye blynde vlycht wort. ¶ Dāt iherito beduydet dye mane vñ yn der hellygher schrifture set men dye mane voer dat ghebreck des vleyschcs. ¶ Dāt vm dat by den vrē dermaent dye mane krympet. soe beteyckent se dat ghebrec vnser sterflycheyt. ¶ Doe dus vnse he iherito ghenaecte soe quā dye blynde weder totten lychte. ¶ Dāt dye gotheyt dat ghebreck vnses vleyschcs vntfenck soe vntfenck dat myn schelyke ghesleghte dat lycht weder dattet vlaeren hadde. ¶ Want daer af dat god myn schelyke dyngh doghede daermede wert dye mynschelich vheuen toe den gotlykē dyngh. ¶ Vñ te rechte tbeschrijuet men dat dese blynde by den weghe sat vñ aelmysse bat. ¶ Dāt dye waerheyt seght selue. ¶ Ick byn dye weeh. ¶ Dye dan wet en weet dye claerheyt des ewyghē lychtes he vs blynt. mer yst dat he thant vn den verloeser gheloeft soe syttet he by den weghe. mer yst dat he thant gheloeft mer vensēt em te bydden dat he vntfaen mach dat ewighe lycht. vñ holt he vp van bedynghē soe syttet dye blynde by dē weghe mer he en bydet wet. ¶ Mer yst dat ghy ghelouet vñ bydet soe syttet dye blynde by dē weghe

vñ bydden. Soe wy dan dye
donckerheydē synre blynth
bekent soe wye vstaet dat
hycht der ewychcyt dat em
vntbreke he roepe wt den
morghe synes hertē. Hie roepe
mytten stēme synre ghedach
tē vñ seggha. Jhesu dauids
sone vntfarme dy myns.
Mer wat daer na volghet
doe dye blynde roep hore wp.
Vñ dye voer ghynghē bers
pede em dat he swyghen
solde. Wat betekenē dese
dye voer ghaen als iheſus
komet sonder dye schaten
der vleyschelycker begheertē
vñ dat gheruchte der sundē
dye te voerē eer iheſus tot
vnsen hertē komet vnse ghe
pense sthedē myt oere bedae
chynghe. vñ dye stēmē des
hertē yn bedynghe vstuezen.
Want duewyle als wy te ga
de kyerē wyllē na vnsē sun
den dye wy ghedaen hebbē.
~~soe komē yn vnsē hertē~~ vñ
als wy vns pynē te beden te
ghē dye selue sundē dye wy
ghedaen hebbē soe komē yn
vnsē hertē dye beelde der sū
den dye wy ghedaen hebbē
vñ wederslaen dye scarpheyt
vnser ghedachtē vñ se makē
dat herte confuys vñ bedrut
kē dye stēme vnses ghebedes.
Daer vm dye voer ghynghē
berispedē em dat he swyghē
solde. Dāt eer dat iheſus tot
vnsen hertē komet dye quade
dye wy ghedaen hebbē dye
myt oerē beelde yn vnse ghe
dachten gheuallē syn. se ver
sturē vns yn vnser bedyn
ghe. Mer wat hijr toe dese
bynde dye te vbychtene was
dede laet vns hoerē. Daer vol
ghet na. Mer he roep veele
te meer. Dauids sone vnt
farme dy myns. Spet den
dye dye scaerē berispet dat
he swyghen sal roept meer
vñ meer. Dāt soe wy meer
bedruct werdē myt swaerē
gheruchte der ghepense alsoe
veele sullē wy te bernently
ker yn bedynghē staen. De
se schaere wederseght dat
wy met roepē en sullen.
Dāt wy tijdē dueuile yn
vnser bedynghe dye sinta
syen of dye beeldē vnser
sundē mer et ys noet dat
dye stēme vnsēs hertē soe
sy hardelycker vdreuen wert
dat sye soe veele te meer
neernstigher sy dat sy dat
gheruchte van vntemelykē
ghepense vertwyne vñ dat
se ten gueden yerē oren vns

herē an lyghe myt groeth oere moveliheyt

hertē an tyggthe myt groetſt
oetre moetelytheyt. ¶ Dāt al
ſoe ytk wane ſoe bekent elk
yn emſelue dat wy ſeggthen.
¶ Dāt als wy vā deſer weerlt
vnſe moet toe gade wert v
wandelē. als wy vns hyer
zē ten wertē des ghebedes
dye dynghe dye wy te voerē
myt ghenuechtē dedē dye
lijdē wy namaels yn bedy
ghē ſwaer vñ moetelytk.
¶ Dāt tume wert dye ghe
dachte daer af vā den oghē
vnſer ghedachtē mytter hant
der hellygher begheertē vya
ghet. Tume machmē dye bed
dē daer af verwynē myt ghe
wene der penitētien. mer al
ſe wy ſterctelyke yn bedyn
ghe ſyn ſoe ſette wy vnſe ghe
dachte vaſte yn ihesū dye daer
voer gaet. Hyr vme volghet
daer na. ¶ Mer iheſus bleef
ſtaende vñ hyete dat men
den blyndē tot em brochte.
Dyet he ſtaet dye te voeren
voer ghynck. ¶ Dāt als wy
als noch lijdē yn vnſē ghebe
de dye ſcharē der beelden
ſoe voelē wy yn eenre manie
re dat ihūs voer vns gaet.
¶ Mer als wy ſterctelyke yn
bedyghe ſtaen ſoe ſtaet ihūs.
vp dat he dat lyclyt wederghe
ue. ¶ Dāt god wert ſterctely
ke yn dat herte ghyeueſtet.
vp dattet vlazene lyclyt wer
de weder ghemaect. ¶ Nochtā
yn deſen dynghe bewyſet
vns vnſe here anders wat
dat men orberlyck verſtaen
mach vā ſynre mynſchheyt vñ
ſynre godheyt. ¶ Dāt vnſe hē
dye voerghynck hoerde dē
blyndē roepē. mer he bleef
ſtaende. vñ dede myrakel
em ſyende te makē. ¶ Dant
aūgaen behoert der mynſch
toe vñ dat ſtaen der gotheyt.
¶ Dāt na der mynſchheyt hadde
he ghebarē te werdē. te waſſē.
te ſteruē. vñ te vrijſen vñ auer
gaen vā der eenre ſtad tot
der ander. daer vme want
ghene wandelynghe yn der
gotheyt ys vñ dat ſelue ver
wandelē ys auergaen ſoe ys
waerlyck deſe auergank vā
den vleyſche vñ nyet van
der gotheyt. ¶ Dāt na der
gotheyt behoert em toe al
toes te ſtane. ¶ Dāt he ys ahre
weghe altoes teghēwoerdich
noch by beruezene en komet
he noch by beruezene en gaet
he nyet en wech. ¶ Onſe here
voerghende hoert dē byndē
roepē. vñ ſtaendemacket he
em ſyende. ¶ Dant myet alle

ne by synre wynstheyt vnt
fernet he yn mede te lydene
den stēmē vnser blyntheyt.
mer dye ghenade stort vns
yn dat lycht aūmyds der
gottyker moghenth. ¶ Men
sal merkē wat he den roepē
den blyndē seyt. ℣ Wat wyl
stu dat yck dy doe. En wiste
he wet dye den blyndē dat
lycht ghewē mochte wat dat
he wolde. ¶ Mer he wyl dat
men em bydde dat he voer
weet dat wy byddē wyllē
yn dat he vlenē mach. He
vmaent vns eenradelyck dat
wy byddē sullē. vn nochtan
secht he. ℣ vader weet wat
y noet ys eer ghy em byddet.
Daer toe soert he dat men
em byddē sal vp dat he dat
herte verwecke toe bedȳghe.
¶ Hyr by soe secht daer dye bly
de te hant toe. ¶ Here dat yck
syen mach. Syet dye blynde
en byddet vā vnsē he gheen
golt mer he eysschet dat licht
he merket cleyne butē den
lychte net te erstsiene. ℣ Dāt
al yst dat dye blynde yetswat
hebbē mach sonder dat lycht
wet syen dat he heuet. ¶ Hyr
ȳme lyeue broders laet vns
desen blyndē volghē den wy
ghehoert hebbē dat he yn dē
lychame vn yn der syelē ghe
sont ghemaect ys. ℣ Dn eyschē
wy vā vnsē he wet valsche
rychteydē noch eertsche grauē.
noch vlyende eere mer dat
lychte vn wet dat lycht dat
men yn ene stat beslutē mach
of dat dat tot eenre tyt eyndet
dat mytte vndergaen der
nachtē verwādelt wort dat
wy ghemeynlyck mytte beestē
syen. ¶ Mer laet vns soekē dat
lycht dat wy allene mytte en
ghelē syen moghē. dat gheen
beghyn en doet vprysen noch
eynde en benauwet. ℣ Dn tot
ten lychte wert ys dye ghelo
ue dye werth. ¶ Hyr vm ant
worde men te rechte stapha
tes den blynde den mē syen
de maken solde. Syn dyn ghe
loue heeft dy ghesont ghemaect.
¶ Mer hyr toe secht dat vley
schelyke ghepense. ℣ Hoe mach
yck dat gheestelyke lycht soe
kē dat yck wet syen en mach.
waer by byn yckes seker of
dat lycht sy dat voer den
vleyschelykē oghē wet en
schynet. ¶ Mer et ys dat elck
correctelyck desē ghepēse antwor
dē mach. ℣ Dāt dese dynghe
dye vnse ghedachte ghevoelt
en penset se wet aūmyds dē
lychā mer aūmyds der syelē.

he en mach sonder dat licht

Vñ mẽmãt en ſpet ſyne ſyele. nochtan en twyuelt hẽ nyet hẽ en hebbe eene ſyele dye hẽ nyet en ſpet. Wãt vã der vnſyen lyker ſyelẽ wert dat ſyenlyke lychã regiert. Wãt haelt men en weeh dat vnſyenlyke vẽ ſoe valtet thant neder dat ſyenlyke ſcheen te ſtaen. Aldus leuet men yn deſẽ ſyenlykẽ leuene vã eenre vnſyenlyke ſubſtãcien. Vñ twyuelt mẽ dan dat een vnſyenlyk leuen vẽ. Mer laet vns thant hoezen wat ghedaen wert dyen blỹdẽ dye daer bat of wat hẽ dede. daer volghet Staphants ſach hẽ vñ volghede em. Hẽ ſpet vñ volghet. dye werket dat guede dat hẽ weet vñ verſtaet. mer hẽ ſpt vñ enwolghet nyet dye dat guet vſtaet vñ dat verwnweert te doene. Iſt dan lyeue broedere dat wy dye blynthept vnſer pelgrimaedſen thant bekẽnẽ vñ yſt dat wy ghelouẽde yn dye gheeſtelyke ſacramentẽ vñſes vloeſers dan ſyttẽ wy by den weghe. Iſt dat wy dagelyx bedende vã vnſẽ ſcepper dat lyetyt byddẽ. yſt dat wy dat ſelue lyetyt thant ſyen by vſtandenyſſe ſoe ſyn wy vlyedtet vã vnſer blynth ſoe laet vns iheſũ dye wy nyttergheda tyt ſyen. nyttẽ werkẽ volghẽ. laet vns anſyen waerwaert hẽ gaet vñ halde wy ſyne voetſtappẽ em na te volghene. Wãt dye volghet ihe ſũ dye ſyne werke na volt yt. Wãt hyr af ſecht hẽ. Volghe my vñ laet dye dodẽ oer doden begrauẽ. Wãt dat volgẽ ſecht hẽ ſyne werke te volghẽ. Hyr af vmaent hẽ echt vñ ſeyt. Soe wye my dyent hẽ volghe my. Merke wy hyr vme werwaert hẽ gaet dat wy vdyenẽ moghẽ em te volghẽ. Syet al vã hẽ dye hẽ vnde ſchepper der enghelẽ. doe hẽ vnſe natuer vntfaen ſolde ſoe quã hẽ yn eenre ionſtiuwẽ lychã nochtã en wolde hẽ yn deſer werlt nyet ghebaerẽ werdẽ aũmyds ryetheyden. mer hẽ vwoes eene arme moder. vñ hyr vme ghebracht oer een lam dat men voer em ghecoffert ſolde hebbẽ. ſe vant wonghe duuẽ of een paer tortel duuẽ tot eenre offerhãde. Vnde hẽ en wolde yn deſer werlt ghenen voerſpoet hebbẽ. Vñ hẽ verdroeth laſter vnde ſpottynghe. beſpuwynghe vnde gheyſelynghe. kemebacken ſleghe. dye

doerne crone vnde cruce dat
ghedoghede he. Vnde vm dat
wy mytter ghenoechte der
lychamliker dynghē gheuallē
syn van der ynwendygher
blytscap myt wat bytterheyt
den men derwaert koemt
tughede he. wat sal dan een
mynsche voer em seluē lydē
of god vm dye mynschē soe
grote dynghe ghedoghede.
Dye dan yn crisium thant
gheloeft vñ noch na volget
dye ghewȳne der ghyericht
vnde verheffet yn houerdicheyt
der eeren vnde vnstekē
mytten brande des hates.
vnde em besmytten myt hy
vnsuuerheyden der vncuysch
heyt. Vnde begheert he dye
voerspoedycheyt dye yn dye
werlt syn iheſū daer he yn
gheloeuede verwandert he
te volghen. want he wandert
yn verkyerden weghe vs
dat he blytscap vnde ghenoech
te begheert den syn leydes
man ghetoent heeft dē wech
der bytterheyt. Roepen wy
weder voer vnse oghen dye
sunden dye wy ghedaen heb
ben mertzen wy woe vrese
lyck vnse rychter komē sal
dye te raschene Bereyden
wy vnse herte ten tranen.
vnse leuen sy tot eenen tyde
yn bytterheyt der penyten
tien vp dattet dye ewelyke
bytterheyt nyet en gheuoele
yn der wraken. Want by den
strevene werden wy totten
blytscappen gheuoert als vns
dye waerheyt belaeft dye secht.
Salych syn dye woenen. wāt
sy sullen ghetroest werden.
Mer by den blytscappē komet
men toe den schreyenen. Als
dye selue waerheyt oertont
vnde secht. Wee v dye nu
lachet. want ghy sult wenē
vnde schreyen. Ist dan dat
wy dye blytscap van den
loene socken daer yn te ko
mene soe laet vns halden
dye bytterheyt der penyten
tien yn den weghe. Vnde
aldus ghenaltet dat vnse le
uen nyet allene yn gade
en vordert mer dat dese
vnse wanderynghe oer dye
anderen ten laue gades vnt
stekket. Vnde tyer by soe
volghet daer na. Vnde al
dat volck alst dyt sach soe
gaft gade loff. Op den er
sten sommendach yn der
vaste sāte matheus ewāgeli.

In der tyt wert iheſus ghe
leyt yn dye wylder wsse vā
den gheeste vp dat he van

den duuel betaert werdē
solde. Vnde doe he gheuastet
hadde viertych daghe vnde
viertych nachte soe honghergerde em daer na. Vnde dye
betaere quam tot em vnde
sechde em. Dystu gades sone
soe sech dat dese stenen broet
werden. He antwoorde vñ
sechde. Ēt vs gheschreuen.
Myet allene leuet dye myn
sche yn den brode mer yn
elken woerde dat wt den
monde gades gaet. Doe
nam em dye duuel myt
em yn dye hellyghe stat. vñ
sette em vp den pynappel
des tempels vnde sechde em.
Dystu gades sone laet dyne
der vallen. want et vs ghe
schreuen. He heeft synen en
ghel beualen van dy se sullē
dy draghen yn den handen
dattu matsschyen an ghenē
steen en stotes dynen voet.
Ihesus sechde em echter. Ēt
vs gheschreuen. Du en salt
dynen here dynen myet be
taerē. Echter nam em dye
duuel myt em vp eenē hogē
berch vnde wysede em alle
dye rijke der werlt vnde dye
glorie daer af. vñ he sechde
em. Alle dese dynghe wyl
ych dy ghuen yst dattu ne
deruallede my anbedest. Doe
sechde em ihesus. Ghaentz sathanas wāt et vs gheschreuē.
Du salst anbeden dynē he
dynen god vnde dyen allene
dyenen. Dō vyet em dye duuel. Vnde syet dye enghelē
quamen vnde dyendē em.
Sunte gregorius omelie
vp dit selue ewāgeli dye
he predikte dē volke te romē
yn sūte constātinus kerkē

Domyghe lude pleghē te twyuelē vā
wat gheeste ihesus
yn dye wyldernysse gheleyt
wert vm dat dat daer na
volghet. Dye duuel nam
em yn dye hellyghe stat. vñ
echter he nam em myt em
yn eenen hoghē berch. Merwaerlyck sonder alle vraghe
nemet temelyck datmen ghelouen sal dat he vā den hellyghen gheeste yn dye wyldernysse gheleyt wert vp
dat em daer syn gheest lepde daer em dye duuel vyndē
solde te betaerene. Mer syet
als men secht dat god myn
sche yn dye hellyghe stat
of vp eenen hoghen berch
waert van den duuel myt
em ghenamen. soe ontulpet
dat dye ghedachte vnde dye

mynſchelyke oren vntſpen
em dat te hoerene. Als wy noch
tan bekēnē dat deſe dynghe
myet vnghelooflyck en ſyn
yſt dat wy yn em ſyne ande
re werthe merthren. Sekker
dye duuel ys alre quader
mynſchen houet vñ alle qua
de mynſchen ſyn ſyne lede.
Dñ en was pylatus des duu
uels tyt myet. En wazē des
duuels lede myet dye ioden
dye criſtum veruolgheden.
vnde dye ryddere dye em
truyſten. Wat wonder yſt
dan dat he em van den ghe
nen tyet vp den beth leydē
dye oet vdroeth dat em ſyne
lede truyſtē. Hyr vme en
yſt vnſe verloeſer myet vn
weert dat he betaert wer-
den wolde dye ghekomen
was vm ghedodet te werdē.
Want dat was recht dat
he aldus vnſe betazynghe
verwynen ſolde als alſoe
he komen was vm myt ſy
nen dode vnſen doet te ver
wynnen. Mer wy ſullen
weten dat dye betazynghe
yn drierhande manyezen
gheſchyet ys. dat ys. myt
ynſendene. myt ghenoeth
te. vñ myt conſente. Vnde
als wy betaert werden
ſoe vallē wy dutwyle yn ghe
noethte ofte oet yn conſent.
Want vm dat wy vandes
vleyſches ſundē ghebaezē
ſyn ſoe draghē wy yn vns
ſelven daer wy dye ſtryde
af lydēde. Mer god dye
mynſchelyck vntfenck yn
eenre ionctfrouwē lytham.
he quam yn dye werlt ſon
der ſunde. vñ he en droeth
myet yn em ſelven dat te
ghen em ſtreet. Hyr vme
mochte he betaert werdē
by ynſende van ghepenſe.
mer dye ghenoethte der
ſunden en quetſen ſyne
ghedachte myet. Dñ hyr
vme was al des duuels be
taezynghe van butē vnde
myet vā bynē. mer yſt dat
wy anſyen dye ordynātie
ſyne betazynghe ſoe merthē
wy myt woe groter groeth
wy vā betaezynghe vloeſt
werden. Dye alde vyant
rechtede em yn drien bet
rynghen teghen vnſē verſ
ten vader. Want he betaer
de em myt gulſycheit. myt
ydelre glorie vnde myt
ghierichеyt. Mer he ver
wan em yn deſen betazyn
ghē. Dāt he dede em vnder
yn den dat he em conſen

tyerde. He betaerde em myt
gulsichyeyt doe hy em toende
dye spyse van den vbadenē
holte. vñ hy se em ryet te etene.
Vñ hy betaerde em myt ydel
re glorie doe hy sethde. Ghy
sult wesen alse gaede. Vnde
hy betaerde em mytter be
ghoertē der ghierichyeyt doe
hy sethde. wetēde guet vnde
quaet. Wāt ghierichᵗ en ys met
allene vā ghelde mer oer vā
hoechyeydē. Wāt dat seelymē
te rechte ghierychᵗ als mē bauē
mate hoechyeyt begheert. Wāt
weret dat dye ghierichᵗ dye
roef der eeren myet toe en
behoerde soe en solde sunte
paulus myet seggyhē vā den
een ghebaerē sone gades. He
en myttet ghenen roef dat
hy gade ghelyck was. Myr-
yn dan tretde dye duuel vn
sen verstē vader ter houer-
dychᵗ daer hy em mede ver
wette tot ghierichᵗ der hoechᵗ.
Mer mytten manyerē daer
hy den verstē mynsche mede
nederwarp mytten seluen
manyerē doe hy den anderē
mynschē betaerde wert hy
vā em vndergheworpē. Wāt
hy betaert em myt gulsychᵗ
als hy sethyt. Seggyhe dat dese
stene broet werdē. Dy ydelre
glorie betaerde hy em als hy
sethyt. Dysu gades sone soe
laet dy neder vallē. He betaer
de em by ghierichᵗ der hoer
heyt als hy em alle dye ryke
der werlt toenet vñ sethyt.
Alle dese dynghe sal yck dy
ghevē yst dattu nederuallē
de my anbedes. Mer mytte
seluē manyerē wert hy van
den andrē mynsche verwon
nen daer hy mede vblyde
dat hy der versten mynsche
verwomē hadde vp dat hy
vt vnsen herten gaen sal ghe
uanghen by den seluē woegā
ghe daer hy mede vnkomē
was vñ hyelt vns ghevan
ghē. Mer hyeue broders een
ander dynck ys dat wy sul
lē merkē vn desen bekarv
ghē vns herē. Wāt doe hy
vā den duuele betaert wart
antworde hy em hellyghe
woerde. Vñ hy dye mytten
woerde dat hy seluer was
synē betaerre hadde moghē
vsynken yn den gront der
hellē. he en toende nyet dye
cracht synre moghentheyt.
mer he sethde em allene
baden der hellyghen schrif
turen vp dat he vns exem
pel solde ghevuen synre ghe
doechsamheyt dat alsoe ...

duckwyle als wy vā den qua
den mynsthē yet lyden dat
wy dan meer verwecket sul
len werdē ter lezynghe dan
ter wrake. ¶ Merkt woe groet
dye gheliydesamheyt gnades
ys. vñ woe groet vnse vnlijd
samheyt ys. ¶ Ist dat wy myt
vnrechte of myt enyghen
quetsynghe ghepoxret wer
den soe werdē wy myt grā
stap beroert. of wy wreken
vns selue alsoe voele als wy
moghē ofte dat wy myet doen
en moghē dreighē wy. Dyet
vnse here verdroecth den we
derstoet vā den duuel vñ
he en antworde anders myet
dan woerde der sachtmodich.
¶ He verdroecth den he hadde
moghen pynighen dattet
te hoogher yn synen lof was
sen solde weert dat he synē
vrant myet en deleghede
mer lydē verwōne. ¶ Vñ et
ys te mertkene dat daer
na volghet. ¶ Want als dye
duuel en wech ghenck soe
dyendē em dye enghelen.
¶ Onde wat waert anders
ghetoent yn desen dynghē
dan twe natuezen eens per
sonen. ¶ Want he ys myn
schē den dye duuel beneert.
vnde dye selue ys god den
dye enghelen dyenē. ¶ Hyr
vm laet vns yn em beken
nē vnse natuer. want en
hadde duuel myet ghemerkt
dat he mynsche was he en
hadde em myet bemert. Eerē
wy dan em yn synre gotth.
want en hadde he myet god
ghewēst bauen alle dynghe
dye enghelen en haddē em
myet ghedyent yn enyghen
manyezen. ¶ Mer vm dat
dyt euangeliū toe deser tijt
betemt. want wy hebben
daer yn ghehoezet vnses
verloesers vasten vā vyer
tych daghen. ¶ Want wy die
tijt van den vyertich daghē
te vasten beghynen soe ys
vns te vclaezene waer vme
dese vastē halt yn ghetal vā
vyertich daghē. ¶ Dāt vm
dat moyses dye witte vnt
faen solde soe vastede he an
der werue dye vyertich da
ghe. ¶ Helyas vastede oet yn
dye wylder myssē vyertich
daghe. Dye stepper der my
schen komēde toe den myn
schē yn vyertich daghē en
nam he al myt alle spyse ghe
ne spyse. ¶ Wy alsoe voele als
wy moghē pynighē wy vns
oet elkes iaers tot eenre tijt
vā vyertich daghē vnse vleisch

te quellene myt vastene.
Waer vm halt men dus vā
vastē myt ghetal vā vyertich
daghē sonder dat dye doghet
vā den tien ghebadē vervult
wert by den vyer boekē des
hellyghen ewangelijs. Wāt
als men tienwerf vyer neemt
soe wertet vyertich. Wāt dā
voldoen wy dye tien ghebade
als wy volmaectelyck vol
doen dye vyer boekē des hel
lyghen ewangelijs. Vñ wt
desen dynghē macht mē een
ander dyneke gheloue. Wāt
yn desen sterflykē lychaem
syn wy ghemaect van vier
clementē vñ myttē waellus
ten des selues lychaems gaen
wy teghens dye ghebade
vns hezē. Wāt vnses hezē
ghebade syn bevanghē yn
den tien ghebadē. Hyr vm
wāt wy by den begheertē
des vleysches vfmaect hebbē
dye ghebade vā den tien ge
bade soe yst recht dat wy
dat selue vleysch vyer wer
ue tienwerue quellē. Al ys
noch een ander dat mē ver
staen mach vā deser tijt vier
tich daghe te vastē. Wāt vā
desē teghēwoerdyghē daghe
totte blijtstappē der paesche
liker hoechtijt komē ses we
ken vñ dese weke haldē twe
vñ vyertich daghe. vñ als
men daer aff trecket ses son
nēdaghe dye men myet en
vastet soe en bluē daer myet
meer dan ses vñ dertich da
ghe dye men vastet. Vnde
dat een iaer loept. heeft drie
hondert vñ vijf vñ tsestich
daghe. soe quellē wy vns ses
vñ dertich daghe vñ gheuē
gode rechte als den tiende
vā vnsē iaa iaere. vp dat wy
dye vns seluē gheleeft hebbē
bynnen den iare dat wy vt
fanghen dat wy vns vnsē
makere dodē sullē by absti
nentiē. vnde em daer yn
tiende gheuē. Hyr by lyeue
broderе ghelijck dat v beua
len ys yn dye witte te offerē
dye tiende vā unsē dynghē
alsoe offert oec den sexten
dē tiendē vā den daghen.
Alt yn allsoe voele als he v
mach vmaghere vñ quelle
des vleisches begherte vñ
dode dye vuele ghenuechtē
dat he na sunte pauwels
woert eene leuēdyghe offer
hande werde. Wāt mē do
det dye offerhāde. vñ se
leuet als een mysthe van
den leuene myet en ghebre
ket vñ dat he em nochtā

dodet vā vleyſchelyker begher-
ten. Dat blyde vleyſch treetze
vns totte ſundē vñ dat ghe
quellet moete vns weder lei-
den toe der ghenadē. Want
dye werker vnſer doet by
der vrucht des vbadē holtes
brack he dye ghebade des
leuens. Dy dan dye vā der
blyſtrap des paradiſes ghe-
uallē ſyn by der ſpyſen laet
vns totter blyſtrap weder
upſtaen by vaſtē yn alſoe
voele als wy vmoghē. Mer
nyemāt en ſal wanē dat
em dyt vaſtē allene ghenoech
weſen mach vm dat vnſe hē
by den ꝓphete ſecht. En ys dit
myet dat vaſtē dat ych ver-
maerē hebbe. vñ he ſecht daer
na. breet den ghenē dye hon-
gher heeft dyn broet vñ dye
arme vñ vreemdē leyde yn
dyn huys. Alſtu eenē naectē
ſieſte decke em. vñ verwer-
de dyn vleyſch myet. Dus
priſet got dye vaſtē dye voer
ſynē oghē vpheffet dye hant
mytter achmyſſē dat men
doet mytter mynen des euē
mynſchen dat men myt gu-
dtiezenheyt doet of bereydet.
Hyr vme dattu dy ſeluen
vntrecteſt dat ghyf eenen
anderē. vñ daer dyn vlei-
ſche af ghecaſtiet wert daer
vmake mede dyns euen
mynſchē vleyſch dat ghebrec
heeft. Hyr af ſecht vnſe hē
by den ꝓphete. Als ghy vaſ-
teden vñ wenedē doe en
vaſtede ghy myet. vñ als
ghy etet vñ drynket ſoe
eten ghy tot vñ drynchen
tot uwes ſelues behoef. Wāt
dye etet vñ drynket tot ſyns
ſelues behoef dye dye voetſel
des lychams dat ghemeyne
ghyfte ſyn vnſes ſcepperes
neemt ſonder den armen
daer mede te deylen. Ende
elc vaſtet tot ſyns ſelues be-
hoef yſt dat he dynghe dye
he em tot eenre tyt vntrect
den armen myet en ghyeuet.
mer haldet daer vm dat hyt
mamaels ſynē buke ghyeuē
mach. Hyr af ys by iohel ghe-
ſecht. Helly ghet dye vaſten.
wāt dat ys dye vaſtē te helly-
ghene. dat men gade toerne
wer dyghe ſuuerth des vley-
ſches myt anderē ghuedē wer-
ken daer toe ghedaen. Dye
toerne halde vp. vñ dat ghe
ſchelde werde te nyet. Wāt
te vgheues naghert mē dat
vleyſch yſt dat men dē moet
myet en bedwyughet van
ſynē quadē begherē. Want

vnse hē sechte by den ꝓphete.
Syet yn den daghe uwes vas-
tens wert uwe wylle gheuon
den. ghy vastet ten strijde vnde
ter scheldynghe vñ ghy slaet
vnghenadelick mytter vuest.
vñ ghy maent alle dye ghene
dye v schuldych syn. Wāt wie
den ghenē dye em schuldych
ys maent vm dat he em ghe
leent heeft he en doet daer
ghene vnrecht an. mer et ys
recht dye em yn penitētie n
vmaghert dat he dat oct vnt
segghe dat em myt rechte
toe behoert. Aldus vns die ghepijt
werdē vñ yn penitētien syn
wert vā gade vlactē dat wy
vnrechtelick ghedaen hebbē.
yst dat wi vm syne mynne v
lactē dat vns gherechtelyc toe
behoert. Op den sonnēdach
voer palmē. Johānes ewāgeli
IN der tijt sechde ihesus den
schārē der vodē vñ den prīntē
der priesterē. Wye vā v ludē
sal my berispē vā sundē. Of ick
dye waerh segghe waer vme
en gheloue ghy my myet. Die vā
gade ys he hoert gades woert.
Vñ daer vme en hoere ghy des
myet. Wāt ghy vā gade myet
en sijt. Hijr vme antworden
em dye vodē vñ sechdē. Vnde
seggheē wy myet wael wāttu
een samaritaen byst vñ hebbes
den duuel. Ihesus antworde.
Ick en hebbe den duuel myet.
mer yck eere myne vader.
vñ ghy hebbet my vneer ghe
daen. Vñ yck en soecke myne
glorie myet. hē ys dye se soecktē
sal vñ ordelē. Voerwaer
voerwaer seg yck v soe wy
myne woerde halt he en sal
ewelyc den doet myet syen.
Daer vm seydē dye vodē. Nu
bekēnē wy dattu den duuel
heues. Abraham ys doet vñ dye
ꝓphetē. vñ du seggheest soe wye
myne woerde haldet he en sal
ewelike myet smaeckē dē doet.
Vñ bistu meere dan vnse
vader abrahā dye doet vo vñ
dye ꝓphetē syn doet. Wien
makestu dy seluē. Ihesus ant-
worde. Ist dat yck my seluen
glorificiere soe en ys myne
glorie nyet. Et ys myn vader
dye my glorificiert den ghy
seggheet dat he ys uwe god vñ
ghy en kendes myet. mer ick kē
ne em. vñ yst dat yck seggheē
dat yck em myet en kēne soe
sal yck gheliick v loghenach
tich syn. Mer yck weet em
vñ halde syne woerde. Abrahā
uwe vader vblijde dat he my
nē dach syen solde. he heuet
den ghesyen vñ he ys vblijt.

Hijr vm sechden dye yodē toe
em. Du en heuest noch nyet
vijftich iaer vñ hebbest abra
ham ghesyen. Jhesus sechde
em. Voerwaer voerwaer
segghe ick v eer abrahā wert
soe byn ick. Hijr vōme nemē
se stene dat sye yn em wer
pē solden. Mer ihesus vbracht
em vñ ghienck wt den tem
pel. Sunte gregorius omelie
vp dit selue ewangeli die
he predicte den volcke te
romē yn sunte peters kerc
ke des apostels.

Cert tyeue broedere
dye sachtmoedichs
gades. he was ko
mē dye sundē te vlaeten. vñ
he sechde. wye vā v ludē sal
sal my bezyspē vā sunden.
He en verwonderde nyet by
redenē te toenē dat he gheen
sunder en vp dye vtter cracht
der gotheyt mochte dye sun
dezen guet maken. Mer et
vp harde vreselyck dat he
na sechde. Dye vā gade vp
he hoert gades woerde. daer
vm en hoer ghy dye nyet.
wāt ghy vā gade nyet en syt.
Wāt yst dat ghy gades woer
de hoert dye vā gade vp vñ
dat he gades woerde nyet hoe
ren en mach soe wy vā em
nyet en vp. soe vraghe elck
em selue of he gades woert
vntfaet mytte hoerē synes
hertē. vñ he sal vstaen vā
wien he sy. Dye waerheit
beuoelt dat hemelsche vader
lant te beghereē vñ des vlei
sches begheertē te vsmaeden
der werlt glorie te vliene.
vñ gheen vreemt guet te be
ghierene. vñ dat eyghē guet
te gheuene. Hijr vm merck
elck vā v ludē yn em seluen
ofte dese gades stēme ghehoo
mē vp yn dyoorē synes hertē.
vñ he sal te hant bekēnen of
he vā gade vp. Wāt sommyghe
syn dye gades ghebadē oet
nyet hoerē en wyllē myt dē
orē oers hertē lychams. vñ
et syn sommyghe dye gades
woert mytte oren oers lych
ams vntfaen. mer se en be
grijpent nyet myt enyghen
begheertē des hertē. Ende
sommyghe syn dye gheerne
gades woerde hoerē. alsoe
oet dat se wenende werdē
vā berouwenysse. mer na
der tijt vā oerē trane keerē
se weder ter quaetheyt. Dese
en hoerē nyet oerbaerlike ga
des woerde. Wāt se verwon
werdē dye te oefenē yn den
werelt. Hijr vōme hebe bro

dese brenghet vleuen voer-
oghē vñ myt groter ant vnt
syet dat. dat vt den monde
der waerheyt luyt. daer vm
en hoer ghy der myet want
ghy en syt vā gade myet. Mer
dyt dat dye waerh secht vā
den quaden. dat toenē sy vā
em selue myt oerē quaden
wertkē. Wāt daer volghet
na. Hyr vme antwordē em
dye yoden vñ sethdē. Ten seg
ghen wy myet wael. Want
du byst een samaritaen en
heues den duuel. Dñ doe
god desen laster vntfanghē
hadde horē wy wat he ant
worde. Ick en hebbe den du
uel myet. mer yck eere myne
vader vñ ghy hebbet my
vneere ghedaen. Wāt vm dat
samaritaen beduet een hoe
der. vñ he waerhlike een hoe
der ys daer dye psalter af
secht. Ten sy dat dye he dye
stat hoedet se wakē te ver
gheues dye se hoedē. Dñ den
oet by ysayas ghesecht ys.
Wacht wat ys vā der nacht.
wacht wat ys vā der nacht.
Hyr vme en wolde vnse he
myet antwordē. Ick en by geen
samaritaen. mer yck en heb
be den duuel myet. Wāt twe
dynghē wordē em toe gesecht.
dat eene lochende he vñ dat
and tonsetierde he swyghē
de. Wāt he was komē een be
hoeder te wesē des myscheÿ
kē ghesleetytes. Dñ sedde he
dat he gheen samaritaen en
were soe solde he lochenē dat
he een hoeder were. Mer he
swech dat he bekēde. vñ ghe
dochsamlyck weder sprack
dat he hoerde em valschelyck
aūsegghē. seggh̄ede Ick en
hebbe den duuel myet In wel
kē woordē. wat ys anders
sond dat vnse houdye daer-
yn ghesdeynet weert. Wāt
yst dat se lychtelyck beroert
wert soe gheeft se weder stra-
per laster vñ stande dan se
vntfanghē heuet. se doet dye
quade dyese mach. vñ drey
ghet dat se myet doē en kan.
Syet god vntsent laster vñ
he en weert myet vtoernt vm
he en antworde ghene laster
lyke woerde. Wāt hadde he
den selue podē dye alsoe sech
dē wyllē antwordē ghy heb
bet selue den duuel voer waer
he solde waer ghesecht hebbē.
Wāt en haddē se myet volghe
weest vā den duuel se en had
dē soe vtsyerlyck vā gade
myet moghē sprekē. Mer als
dye waerh den laster vntfan

ghen hadde soe en woldē se
oec wet seggh̄e dat daer waer
was vm dattet wet schynen
en solde dat he dye waerheyt
ghesecht hadde. mer dat last'
weder gheantwert hadde
vm dat beruert was. Vnde
wat wart vns vn desen dynghē
bewijst. dan dat wy toe der
tijt als wy vā vnsē euē mē
schē valschelyke of laster-
lyke of schande ghedoghē
dat wy dan oec swyghen
sullē oetre waze quaethey
dē vp dat wy den dyenst
vā ghezerlyken berispē wet
kyerē en sullē vn dye wa
pene der gramschap. Mer
soe wy dat quade hatet vñ
dat wederspreet men doet
em oneere vā den quaden
mynschē. Wyr vme gaf vn
se here exempel vn em sel
uē dye sechde. Mer ylz eere
mynē vader vñ ghy hebbet
my vneere ghedaen. Mer
wat wy tot dusdanyghen
laster doen sullē. dat vmaēt
he vns noch myt exempele
als he na seyt. Dāt ylz en
soekt myne glorie wet. he
vb dye se soekē sal vñ ordelē.
Wy wetē sekerlyt dat ghesta
uē vb. Dāt dye vader heeft
al dat ordel den sone ghegh̄e
uē vñ northā doe dye selue so
ne den laster vntfenk soe
en sochte he syne glorie wet
vñ den lastrē dye em toe ghe
seyt wordē hyelt he ten ordel
synis vaders. vm dat he vns
sekerlyke bewysen solde woe
ghedoedsam wy schuldych
syn te wesē dye mynschen
syn als he em seluē noch
wet en wyl wrekē he dye
daer ordelt. Dāt als der
quader mynschē vkyerth
wasset soe en sal men dye
predikatiē wet mynē, mer
oet meerē. Vñ dat vmaēt
uns vnse here by synē ex
empel dye na dien dat se
em ghesceyt haddē dat he dē
duuel hadde soe gaf he em
te myldelikzer dye waeldadē
syns predikens vñ seyde.
Doer waer voer waer segh̄e
v soe wy myne woerde halt
he en sal erwchyke den doet
wet syen. Mer ghelyke dat
tē guedē noetdruste vb dat se
vā dē lastrezen dye mē em
seyt beter werdē altoes. Al
soe werdē altoes dye quadē
te quader vā waeldadē dye
men em doet. Dāt doe dye
podē synie predyeine vntfm
ghē haddē soe seydē se ander
weruc. Nu bekēnē wy dattu

den duuel heueſt. ¶Dāt vm dat
ſe an dye ewelike doet hengthē
vñ vm dat ſe doet daer ſe an
hengen wet en ſaghē als ſe
alleen den doet des vleyſches
an ſaghē ſoe werdē ſe vdont
kert yn den woerdē der waer
heyt vñ ſeydē. Abraham ys
doet vñ dye ꝓphetē vñ du ſeg
gheſt. ſoe wye myne woerde
halt he en ſal ewelick dē doet
wet ſmakē. Hijr by ſettē ſe
voer dye waerth dat ys ihus
den ſelue abrahā vñ dye ꝓphe
tē als den eere doende. Mer
myt apēbaerre redē wert
vns ghetughet dat ſe dye ga
de wet en wetē valſthelick
dye knechte gades oet eerē.
¶Dñ et ys te mertkene dat
vnſe here anſath dat ſe em
myt apēbaerē anſtrydē we
derſtondē vñ nochtā en laet
he wet af anderwerue te pre
dykene vñ ſeyt. Abraham v
vader vblide dat he mynen
dath ſyen ſolde. he heeft em ghe
ſyen vñ ys vblijt. ¶Dāt doe
ſath abrahā vnſes herē dath
doe he yn eenre figurē der hoeth
ſter drieuoldyth drie enghe
len ter herberghē vntfenck
vñ doe he ſe vntfanghē hadde
ſoe ſprack he em drien toe als
eene allene. ¶Dāt al yſt dat
yn den perſonē dat ghetal
der drieheyt ys nochtā ſoe ys
yn der naturē dye eenheyt
der gotheyt. Mer dye vleyſche
lyke ghedathtē der gheenre
dye et hoerdē vm dat ſe dye
oghē wet vp en hieuē vā den
vleyſche ſoe merken ſe yn em
allene dye altheyt ſyns vley
ſches vñ ſeydē. ¶Du en heueſt
noch wet vijftych iaer vnde
heefſtu abrahā gheſyen. Dñ
vnſe ſchepper vmaent ſe gue
dertierlyck vm vp te heffen
vā don anſyen ſyns vley
ſches vñ he trect ſe vpwert
vm an te ſchouwē ſyne goth
vñ ſeyde. Doerwaer voer
waer ſeg yck u eer abraham
wert byn yck. Eer dat ys
voerledenē tijdē. vñ byn vā
teghēwoerdyghер tijt. Dñ
vm dat dye goth wet en
heeft dye ghetedene of dye
toekomēde tijt. mer dat ſe
altoes heuet weſē. ſoe en
ſeyde he wet. eer abraham
was yck. mer eer abrahā
byn yck. Hijr vm was tot
moyſes gheſeyt. Ick byn dye
yck byn. Dyt ſalſtu dē kyn
derē vā iſrahel ſegghē. Dye
ys heeft my tot u gheſent.
Aldus hadde abrahams we
ſē voer of na dye ane komē

mochte by synre teghenwoerdicheyt
vñ en wech ghaen by den lope
synre leuens. Mer dye waer
heyt heuet altoes te wesene.
Wāt ghеen dynck en gaet
voer oer by voerledenre tijt
noch by nauolghēder en eyn
det se nyet. Mer der vnghe
louyghер hertē en mochten
nyet vdraghē dese woerde
der ewycheyt vñ lyepē ten
stenē vñ den se nyet vstaen
en mochtē sothеytē se te stenen.
Vñ wat vnse here dede teghē
dye verwoetheyt der ghеen
re dye em stenē woldē toent
men als men thant na
seyt. Mer ihūs vbarghede en
vñ glynck wt den tēpel. Ryeue
broedere et ys seer te verwō
derē waer vm vnse hе em v
bargende syne veruolghers
vloech. Wat hadde hе dye mo
ghentlic synre gotlic wyllē be
syghē myt eenē suuyghenē
teyckene synre ghedaechte. hе
hadde dye yn oerē weerthen
ghebondē dat se em nyet an
en hadde moghē roerē of
daer neder ghеworpē yn dye
pyne der haestigher doet.
mer hе dye komē was vm
te lidē hе en wolde ghеen
oordel doen. Seker yn der tijt
synre passien toende hе wat
hе vmochte. vñ nochtā ghedo
ghede hе dat daer te ym ko
ghekomē was. Wāt doe hе
synē veruolghers dye em
sothеytē seyde. Ick bynt. soe sloeth
hе myt deser stēme allene
oere houdrtheit vñ dede se
alle ter eerdē vallē. Dye dan
toe deser stat mochte sonder
em te berghene der ghеenre
hande vntgaen dye em stenē
woldē. Daer vm vbersch hе
em sonder tuyuel dat hе vnse
vloeser mynsche ghеworden
vnder den mynschē. ander
dynck vns spreket mytten
woerdē vñ ander dynck by
exempel. Vñ wat spreckt hе
vns by desen exempele son
der oet als wy moghē we
derstaen vns oetmodelike
af tkierē sullē vā houdigher
lude gramstap. Myr vinne ys
by sunte pauwels ghеseyt.
Gheuet stat der gramstap. dye
mynsche mercke myt woe
groter oetmodycheyt hе syns euē
mynsche gramstap ys schul
dich ys te vliene als god em
seluē vbergheде. em afkierē
de vā der verwoetlic der ghеen
re dye toeinych waerē. Myr
vinne en sal em nyemāt vprech
tē teghē dye lastere dye em
ghedaen syn nyemāt en sal

laster myt laster weder ghelde.
Dat gade na te volghe vs eer
lyker vñ glorioseliker dat vn
recht vñ laster al swyghende te
ulyene dan myt antworde den
andere bauē te ghaene of te
verwynē. Mer hijr teghen
seyt vnse houdie yn den herte.
Et vs stande dattu swyghen
soldes als dye laster ghedaen
were. soe wye an syet dattu
laster vntfanghest vñ swigest
he en waent nyet dattu lijd
samheyt toenst mer dattu
dy schuldyth kēnest. Mer
waer komet dese stēme yn
vnse herte teghē dye lijdsamh
sonder dat wy vnse ghyden
se neder wert stekē. Vñ als
wy yn der eerdē glorie soekē.
soe en rocke wy nyet den te
behaghene dye vns vā den
hemel ansyet. Als wy dus las
ter vntfanghē hebbē soe lact
vns pensē yn den werke
vm gades woert. Ick en soe
ke myne glorie nyet he vs dye
se soekē sal vñ ondelē. Vñ dat
dat vā em ghesch reuē vs. he
vbergh ede em. math men
oet anders vstaen. Dat he
hadde den ioden vocle dyn
ghe ghepredict mer se bespot
tē dye woerde synre predica
tien. Vñ se wordē daer oet
te quader of dye daertoe qua
mē dat se em myt stenē wer
pē woldē. Vñ wat beteyket
vns he em vberghende son
der dat em dye waerheyt
vborghē wert dye verwerwer
dē syne woerde te volghen.
Dat dye waerheyt vliet dat
herte dat se nyet oetmodyth
en vynt. Vñ woe vocle ysser
hudē dye dye harth der yo
den lasterē dat se vns herē
predicatie nyet hoerē en wol
den vñ nochtā alsoe daen
als se dye vodē berispē dat
se waerē ten ghelone alsoe
dan syn se selver toe den
werkē. De hoerē gades ghe
bade se bekēnē syne myra
cule. mer se verwerwer-den
em te lyerene vā oerē quaet
heydē. Dyet vnse he troest
vns vñ wy en wyllē nyet
bekierē. Dyet he wtbeyt
vns vñ wy en merkē nyet
vp syne lijdsamh. Vrodere
dye wylle dattet tijt vs soe
lact elck syne quaetheyt vñ
vñ vnfructe gades lijdsamh.
vp dat he den nyet den he nu
on verwert vm dat he sachte
vs yn ewygher manyerē hijr
na vntgaen moghe als he grā
vñ toermith sal wesen.
Op dē hellighē paesche daghe

Sunte marcus ewangeli

In der tijt Maria magdalena
vñ maria iacobi moder vñ
salomee coftē saluē vp dat se
komende iheſu beſaluē ſoldē.
Vñ harde vroe vp den paſs
dach quamen ſe ten graue als
dye ſōne thant vpgheghaen
was. Vñ ſe ſechdē vnderlyn
ghe. Wye ſal vns afborē den
ſteen vā der doerē des graues.
Vñ anſpende ſoe saghen ſe
den ſteen af ghewentelt. Wāt
he was ſeer groet. Vñ doe ſe
yn dat graf ghynghē saghē
ſe yn dye rechter ſijde ſittē
de eenē iongheling ynt ghecle
det myt eenē witten clede. vñ
ſe verwonderden em. Vñ
he ſechde em. En wylt nyet
vntſyen. Ghy ſocket iheſum
vā nazareth den ghecruyſte.
he ys verreſen he en ys hijr
nyet. Syet dye ſtat daer ſe
em gheleghedē. Mer ghaet
vñ ſegghet ſyne iongherē
vñ peter wāt he ſal v voer
ghaen yn galilea. Daer ſol
lenghy em ſyen alſoe he v
ſeghede.

Sunte gregorius omelie
vp dit ſelue ewangel die he
predicte yn vnſer vrou
wen kerckē te rome.

Lieue broderē ick
plach v te ſprekē
yn vocle lexē
aūmyds dychtyg
ghe. mer vm
dye kranckheyt myne maghē
ſoe en mach yck nyet leſē dat
yck ghedicht hadde. vñ hijr
vme ſye yck ſonyghe vā v
luden diet te noeder hoeren.
Hijr vme wyl yck teghē my
ne ghewoente vā my ſelue
eyſchen dat yck bynē den
dyenſte der hellyghē miſſe
dye lexe des helligē ewan
gelij nyet dychtende mer
myt v ſprekende vtlazen
ſal. Vñ men neemt alſoe
als wy dat ſprekē. wāt dye
ſtēme des des anſprekens
verwecket meer tinghe her
ten. dan een ſermoen des le
ſens. vñ ſtoet ſe an als myt
hant der ſondhuoldicheyt dat ſe
vntwakē ſullē. Vñ al ſye ick
dat. dat yck toe deſen wercke
nyet en vmach ghenoech
te weſen. mer nochtā dye
krachten dye my vntbrekē
by vnghecleertheyt dye ghecſt
dye myne. Wāt yck weet
wye he vs dye ſeghede. Doe
vp dynen mont vnde yck
ſal oen vervullen. Hijr vm
ſal vns dat guede werck

yn den wylle syn vñ dat vol
doen sal wesē vā der gotliker
hulpe. Wāt wenheyt te spre
ken ghift vns oer dye feest
van vns herē verrisenysse. wat
dat were alte vnbillyck of
vnwerdich dat yn den dage
swyghē solde dye tonghe des
vleysches yn wellē daghe
vrees vns scheppers vleysch.
Lyeue brodere ghy hebt ghe
hoert dat dye hellyghe trou
wē dye vnsē herē gheuolghet
waerē myt spetserīē ten graue
quamē. vñ dat se em den se
leuendych ghemynt hadde
oer dyendē doe he doet was
myt neernstichheydē der nīy
schelich. Mer dat dyntz dat
doe ghedaen waert betekēt
yet dat men yn der hellighen
kertkē doen solde. Wāt et
ys noet dat wy alsoe hoezen
dat daer ghesciet ys dat wy
oer pensē sullē wat wy doen
sullē dye dynghe nate volghe
ne. Lyr vme lyeue brodere
wy dye yn em dye doet
was ghelouēde syn. vst dat
wy vervult syn of ghelādē
myt guedē roeke der doech
den vñ wy vnsē here soekē
mytten ghesuchte gueder
werkē. soe komē wy waer
lyck tot synē graue myt
waelrukē rude vñ saluē. Vñ
dye vrouwē saghē dye enge
lē dye myt saluē quamē. Wāt
dye herte syen an dye ouerstē
borghers dye myt roeke der
doechdē my hellyghē begheer
tē toe gade wert tydē. Ende
vns ys te mertkene wat dyt
sy dat men den enghel an
dye rechter sydē sytten syet.
Wāt wat ys betekent by
der luchter sydē. sonder dyt
teghē woerdighe leuē. vñ wat
ys by der rechter sydē sond
dat ewighe leuē betekent.
Lyr af ys ghescreuē syne
luchter hant ys vnder myn
houet vñ syne rechter hant
sal my vmhelsen. Wāt vm
dat vnse vloeser thant auer
ghegaen was dye ghebrechlich
des leuens soe sat te rechte
yn dē rechter sydē dye enghel
dye komen was vm dat erwy
ghe leuen te baetstappene.
den men secht dat he myt
eenē wyttē clede ghecledet
apenbaerde. Wāt he baetstap
te dye blytschappē van vnser
feesten. Want dye wytheyt
des cledes baetstapte dye claer
heyt van vnser feestē. Sol
lē wy vnser feesten segghen
of der enghelen feesten. mer
vp dat wy et te waerlyker

belpen mogh̄e soe sull̄e wi segh
ghen oer feest vñ der vnser.
Wāt dye verrisenysse vns v̄
loesers was vnse feest. vm
dat se vns wederbracht̄e tott̄
vnsterflicheyt. Vñ se was
der enghelen feest. wāt. yn
den dat sy vns weder ten
hemelrike vrep soe verulle
de se dat ghetal der enghelē
Dye enghel apenbaerde yn
synre feest vñ yn der vnser
yn wytten cledere. Wāt als
wy by der v̄risenysse vns he
re weder werdē ten hemel
rike ghebracht soe werden
v̄maket dye schadē vnses he
melsches vaderlandes. Mer
wat dye enghel sprect̄ tottē
vrouwē dye daer quamē laet
vns hoerē. En wylt myet vnt
syen. Als of he apēbaerlyck
seghede. Vntsyen em dye
myet en mynen dye toecom̄st
der enghelē vā bauē. vntsyen
em dye. dye bedruct syn myt
vleischelikker begheertē. vñ
wanhapē dat se ter enghelē
gheselschap myet en sollē mo
ghē kome. Mer ghy waer
vme vntsye ghy dye uwe ghe
selle syet. Hijr by doe ma
theus beschreef dat dye engel
apenbaerde soe sechde he.
Vnde syn ansichtm was als
een blixem. vñ syn cledere als
dye snee. Wāt yn der blixem
ys anxt der vresen vñ yn dē
snee sachtheyde der wytheide.
Vñ vm dat dye almechtige
god anxtelick ys den sunde
rē vñ sachte den guedē. soe
wort te rechte dat tuyth syn
re v̄risenysse dye enghel ghe
toenet yn blenctrē syns an
sychtes vñ yn wytheiden
des habijts vp dat he myt
synre ghedaente veruezen
solde dye quadē vñ smoyke
mytten guedē. Hijr vm soe
ghynck te rechte voer dat
volck vā israhel yn der wil
dernysse des nachtes een
colūpne eenre wolkē. Wāt
yn den vuer ys anxt. vnde
yn der wolkē eene sachte
soethcyt vā syne. Wāt men
nemet hijr den dach voer
eens ghererechtē mynschē le
uē. vñ den nacht voer eens
sunders. Vñ hijr by sechte
sunte paulus den bekereidē
sunderē. Ghy waert tot sulke
tijdē douckerheidē. mer nu
syn ghy een licht yn vnsen
here. Hijr vm waert des da
ghes dye colūpne yn eenre
wolken ghetoent vñ des nach
tes by den vuere. Wāt die
almechtighe god sal sacht

colūpne vuers. vñ des dagheys die

moedych den guedē openbaerē vñ den quadē verueerlych
wesen. als he ten ordel komen
sal soe sal he dye guedē by sachtmodych der guedertierēheyt
vsmerkē vñ dye quadē sal
he verueerē by der starpheit
der ghierechtichēyt. Daer vol
ghet na. Ghy soeket iheſum
vā nazareth. Iheſus beduyt
yn duytſche ſalychēyt of be
holder. Mer doe ter tijt moch
ten vele mynſchē iheſus hie
ten. met nochtan behoerlych.
mer dye soe ghenaemt warē.
Hijr vm secht men dye sta
vp dat et apēbaer sy vā wel
ken iheſus et ghesecht ys vā
nazareth. Vñ thant secht he
der. sake na. den ghecruysē.
Vñ he secht daer na toe. Ic
ys verresen. Ic en ys hijr niet.
Ic en ys hijr met secht mē
yn der teghen woerdicheyt
syns vleyſches dye nerghen
en ghebreckt. by der teghē
woerdicheyt synre moghent
heyt. Mer ghaet segghet sy
nen ionghherē vnde peter.
Dāt he sal v voerghaen
yn galilea. Dns ys te vra
ghen als he dye ionghherē
ghenoemt hadde waer vm
men peter by synen name
noemet. mer en hadde em
dye enghel by synen name myet
ghenoemet. he dye syns mey
sters ghecloechent hadde he
en solde myet doezen komen
vnder dye ionghherē. Hijr
vm noemt men em mytten
name. vp dat he myet wanha
pen en solde vā synē loechene.
In desen dynghē ys vns te
merckene waer vm dat dye
almechtighe god em den he
micte bauē al syne kercke
te setten hyet vntsyen eenre
diernē stēme vñ hyet em loechē
nen. Dyt bekēuen wy dat ghe
daen ys myt ghenadē der gro
ter guedertierēheit dat he
dye werdē solde hyerde der
hellyghen kercken yn synre
mysdaet lezen solde woe den
anderē solde schuldych syn
te vntfarmē. Dāt yerst toe
net he em selue aldus. vñ daer
na settede he em bauē dye an
derē. vp dat he myt synre
krancheyt bekēnē solde woe
vntfarmelich he vreemde krāc
heyt vdraghen solde. Vnde
men secht wael vā vnsē ver
loeser he sal v voer ghaen
yn galilea daer sole ghy em
syen. Dāt galilea beduyt
auerghanck ghedaen. Want
vnse vloeser thant auerghe
ghaen was vā synre passien

ter verrisenysse. vā der doet
ten leuene. vā der pynen ter
glorien. van der ghebrechlich
tot vnghebrechlych. Ende he
wort verst vā synen iongh
ren ghesyen na synre vrisenis
se. wāt wy sulle dye glorie
synre verrisenysse syen yst
dat wy nu van den sunden
auerghaen totter hoechyt
der doechden. Hyr vm dye
yn den ginne ghebaetscapt
wort dye wort ghetoent yn
den auerghaene. Want he
dye bekent wort yn der do
dynghe synes vleysches dat
vnder te doene he wort ghe
syene yn den auerghanghe
des hertē. Ieue brodere vm
dye grote hoechtijt vā desen
daghe hebbē wy dyt auer
lopen vā der bedudynghe
des hellyghē ewangelijs Mer
et betempt wael dat wy vā
der selver hoechtijt yet sulti
liker spreken. Want er wa
rē twe leuene vā welkē wy
dat eene bekendē. vñ dat an
der en be kende wy nyet.
Dat eene ys sterflyck. vnde
dat ander ys vnsterflick.
dat eene ys ghebrechlick. vñ
dat ander ys vnghebrechlyck.
dat eene ys dye doet. dat ander
vrisenysse. Mer dye mydde
laer gades vñ der mynschē
quam he vñ he vntfenck dat
ene leuē. vñ dat ander toende
he. dat eene ghedoeghede he
steruēde dat ander toende
he als he verrees. Hyr vme
hadde he vns dye dyt sterue
de leuen wyste belaeft dye
vrisenysse van den vleysche.
vñ he dat syentyke wet en
hadde ghetoenet wye solde
synre ghelofte ghelouen.
Dus apēbaerde he yn den
vleysche dye mynschē wordē
was vñ ghenoech dyde te ster
uē by synē wylle. vñ he vrees
by synre moghentheyt. vnde
he toende yn exempel dat he
vns belaefde yn den loene.
Mer mathschyen ymāt secht.
Toe rechte vrees he. wāt dat
he god was soe en mochte
em dye doet wet haldē. Mer
vm te lezē vnse vnwetētheit.
vme te starkē vnse krancheyt
soe en wolde he nyet dat vns
ghenoech syn solde dat exem
pel synre verrysemisse. He stref
allene yn der tijt. mer he en
verrees nyet allene. Want
et ys ghescreuē. Doele lycha
me der hellyghe dye ghesla
pen hadde stondē vp. Aldus
werdē afghedaen alle argu
mēte of prouynghē der vn

ghelouē. ¶Dāt vm dat nyemāt
seggh̄e sal dye mynsche en sal
got
myet vā em hapen. dat vñ
mynsche yn synē vleysche
toonde. Syet wy bekēnē dat
mynsch̄ē myt gade verresen
vñ dye wy myet en twyuelē
ten waerē pure mynsch̄ē. ¶ Ist
dat wy vns vloesers lede
syn soe laet vns hapē vā vns
dat apēbaerlike ys ghesch̄iet
yn vnsen hoefde. ¶ Ist dat wy
vns sere verwerpē soe solen
wy hapē yn vns dat dye adj
terste lede syn dat wy hoerē
vā synē leden dye voer ghe
west hebbē. Syet vns komet
yn ghedenkenysse dat dye
gades soene ghetruyst was
dye ioden em verwytende
seghedē. ¶ Ist dat he conynk vā
israhel ys he kome vā den
cruce vñ wy ghelouen em.
¶ Hadde doe vā den cruce ghe
steghē vñ den ghenē dye et
em verwetē ghewekē hadde
soe en hadde he vns myet ghe
toenet dye doethde der lijdsā
heyt. ¶ Mer he vntbeyde een
luttel zijn. he vdroech dye laste
zen. he ghedoghe de dye be
spōtynghe. he behyelt dye lijd
samheyt. vñ he vlenghede dat
verwonderē. vñ he dye vā den
cruce myet dynē en wolde
he stont vp vten grauue. ¶ Dāt
et was meer wt den grauue
te vrisene dan vā den cruce
neder te komē. Et was meer
dye doet te vsturene myt te
vrisen. dan dat lijf te behal
den vā den cruce neder te ko
mē. ¶ Mer als dye iodē sa
ghē dat he vm oer verwytē
myet weder en quam vā den
cruce doe se em sterue saghē.
soe wandē se dat se em ver
wōnen haddē. vñ se waerē
vblijt dat se synē name te
myet ghemaect haddē. mer
syet synē name ys vā der
doet al dye werlt doer ghe
wassen. by welker doet dese
vnghelouighe smerē waen
dē desen te myete makē vñ se
dye verblijt waerē dat se em
ghedoet haddē sijn drouich
dat he doet ys. ¶ Dāt se bekē
nen dat he by der pynē tot
syner glorien komē ys. ¶ In dē
boekē der richterē beteyknē
dyt wael sampsons werke
dye doe he yn gazam een vā
der philisteen stede ghekomē
was. dye philisteen wistē te
hant dat he daer yn ghekō
mē was vñ enleghedē haes
telyck dye stad myt besittyn
ghe vā volke. vñ settē daer
wechters toe. vñ se waeren

vblijt dat se thant den stric
ken samson gheuanghē had
den. Mer wat samson dede
weten wy. Ter mydder nacht
droech he dre poertē vā der
stat en weth vñ clam vp dē
top vā den berghe. Dien lie
ue brodere yn deser daet be
teykent dye sampson. sonder
vnse vloeser. Dat beteyket
dye stat gaza sonder dye hel
le. Dat beteykent men by
den philisteen sonder dye vn
gheloutheyt der ioden dye
doe se vnsen hē doet saghen.
vñ syn lichaem yn dat graf
gheleghet was soe leghedē
se daer te hantes wechters by.
Onde em den gheapaenbaert
was makers des leuens dat
he ghehaldē was bynen dē
slaten der hellen. soe waeren
se vblijt als of se sampson yn
gaza gheuāghē haddē. Mer
sampson en ghynck met al
lene ter mydder nacht wt.
mer he droech oec dye poertē
en weth vñ ghynck vp den
top des berghes. Dāt vnse
vloeser vpēsende voer den
daghe en ghynck met allene
vri wt der hellen. mer he v
stuerde oec dye slote der hel
lē vñ droech dye poertē en
weth. Dñ ghynck vp dē top
des berghes. Dāt doe he vpv
rees droech he en weth dye slo
ten der hellē. vñ vpuaerende
doer ghynck he dye ryke der
hemelē. Hyr vme lyeue bro
deze dese glorie synre verrise
nisse dye te voerē bewyset
was myt eenē teykene of figu
re vñ daer na gheapēbaert
vs vn der daet laet vns mȳ
nē myt alre hertē vñ sterue
vm syne mȳne. Dyet yn dyer
verrisenisse vns makers heb
bē wy bekent syne dyenres
dye enghelē vnse mede bor
ghers. Hyr vme laet vns
haestē totter stedygher frestē
wert vā desen enghelē. Vñ
wy dye noch met myt den
gheuoecht en moghē werdē
laet vns em toe werdē ghe
noecht myt begheertē vñ myt
hertē. Gha wy auer vā den
sundē ten doechdē dat wy
moghē vdienen vnsē vloeser
te syene yn galilea. Dye almech
tighe god moet vnse begheer
te helpē tenleuē. dye vm vnsē
wylle synē enyghē sone yn
dē doe gaf. by dē selue ihesum
xpm vnsē hē dye myt em le
uet vñ regniert god yn dye
eenheyt des hellyghē gheestes
ewelike vñ ōmermeer. Amē

Des manendaghes na

paesthen Lucas evangeli.

In der tijt Ihesus ion
gherē ghyngē vp den dach
yn een casteel dat tsestich stadiē
veer was vā iheruſalē dat
emaus hyte. Dñ se sprakē vn
derlyngē vā alle den dyngē
dye ghesiet waerē. Dñ et ghe
uiel doe se sprakē vñ onder
em vragēdē. Dñ ihūs naer
te vñ ghynck myt em. Mer
oer oghē wordē gheholden
dat se em myet bekēnen en
solden. Dñ he seghede tot em.
Wat reden syn dyt dye ghy
spreket onderlyngē wande
rende vñ sijt droeuich. Onde
en dye cleophas hyete antwor
de vñ sechde em. Du byste al
lene een pelgrym yn iheruſa
lē vñ en weetstu myet dye dy
ghe dye daer ghesiet syn yn
desen daghē. Dñ he sechde em.
Wat dynghē. Dñ se sechden
vā ihesū vā nazareth dye een
man een ꝓphete was. meth
tich yn wercke vñ yn rede
ne voer gode vñ allē volke.
Dñ woe em dye hoethste
priesterē vñ vnse primē le
uerdē yn vdoemenysse der
doet vñ cruystē em vñ wy
haeptē dat he israhel vloest
solde hebbē. Dñ nu bauē alle
dese soe yst hudē dye derde
dach dat dese dynge ghedaen
syn. Mer oec somyghe vrou
wē vā den vnsen hebbē vns
verueert dye voer den lychte
waerē te graue. Dñ doe syn lich
aem myet en vondē soe quamē
se vñ seghedē oer dat se een
visioen der engelē ghesien
haddē dye seggē dat he leuet.
Dñ somyghe vā den vnsen
ghyngē en wech ten graue.
vñse vondent alset dye wyue
seghedē. mer em en vondē
se myet. Dñ he seghede tot em.
O sotten vñ traghē vā hertē
vm te ghelouē yn allē den dye
dye ꝓphetē ghesprakē hebbē.
En moste cristus dese dynghe
myet lijdē vñ alsoe yn syne glo
rie gaen. Dñ he begonste vā
moyses vñ al den ꝓphetē vñ
bedude em alle dye schriftūrē
dye vā em waerē. Dñ se naer
tē den casteel daerwert dat se
ghyngē. Dñ he satte em reth
te of he verre gaen wolde. Dñ
se dwongē em vñ seghedē.
Blijf myt vns wāt et wort
auent. vñ dye dach ys thant
undergaen. Dñ he ghynck
yn myt em. Dñ et gheuel
doe he myt em ten ethe sat
soe nam he dat broet vñ be
nedidet vñ bract vñ he gaft
em. Dñ oer oghen worden
vpghedaen vñ se bekendē

em vñ he vntuoer wt oeren
oghē. Dñ se seghedē vnder-
lynghe. En was vnse herte
nyet bernende yn vns doe
he vns myt sprac yn den weghe.
vñ he vns dye schriftuē vnt
bant. Dñ se stondē vp yn der
selver vrē vñ ghynghē weder
yn iherusalē vñ se vonden
dye elf iongherē v̄gadert
vñ dye ghene dye myt em wa-
ren dye seghedē em dat dye
here waerlyc verresen were
vñ dat he symon gheapēbaert
were. Dñ se v̄telleden al dat
yn den weghe gheuallē was
vñ woe se em bekenden yn
den breke des brodes. Sūte
gregorius omelie vp dit sel-
ue ewāgeli die he predicte
te romē yn sūte peters kerke.

In der daghelikker hoechtijt
daer ghy yn arbeyt soe ys
men v schuldich een luttel te
spreken. vñ mathschyen dat
sal oerbaerlyc profyt doen.
Dāt dueruile gheualtet dat
men dye spyse der men te
luttel heeft te gherichlikker
neemt. Hijr vme heb ycx
ghemyt den syn vā der lexē
des ewangelij yn eenē hoep
vñ myet by elken woerde te
vntbynden vp dat dye lan-
ghe reden der bedudynghe
unve myne nyet en beswae
re. Dyet lyeue brodere ghy
hebbet ghehoert dat twe
iongherē gaende yn eenē
weghe dye myet en ghelouē
den vnse here apenbaerde
em vm dat se vā em sprakē.
mer he toende em ghene ghe
daente dat se bekēnen soldē.
Aldus dede vnse here van
butē yn den oghen des lich-
ams dat myt den bynen
ghedaen wort yn den oghē
des herten. Dāt se by em
selvē vā bynen myndē vñ
tvyvelden. Onde vnse here
was oec vā buten em teghē
woerdych vñ he en tughede
nyet wat he was. Dus gaf
he syne teghenwoerdycheit
den ghenē dye vā em sprakē.
vñ he vberghede dye ghe-
daente syns bekēnens den
ghenē dye vā em tvyvelden.
He sprac oec woerde myt em
vñ berispede dye hartheyt
oere vnstandemysse. Dñ he
apēbaerde em dye vhalent
heydē der hellyghер schrift-
uen dye vā em warē. Onde
nochtā vm dat he yn oeren
hertē een pelgrym was van
dē ghelouē soe vynsede he dat
he vorder gaen wolde. Dāt
fingierē seghē wy maken.

Hijr vm tyetē wy dye eerdē
potten makē potmakers /
Aldus en dede dye eenuoldi
ghe waerheyt nyē by tuyual
dytheydē. mer he vtoende
em den alsoedane vn den luy
ame alsoedaen he myt em
was vn den hertē. Wāt men
moeste se proeuē oft sy dye em
myndē al en mynden se em
noch nyet god doch mochten
se em mynē als een pelgrȳ.
Mer dye en mochtē buten
caritate nyet wesen myt
welkē dye waerheit ghinc.
soe noedē se em ter herber
ghē als eenē pelgrym. Waer
vm seggh̄ē wy nodē als
daer gheschreuē ys. vn̄ se
dwonghē em. Wt desen ex
empel mertt men dat mē
dye pelgrȳme vn̄ dye vrem
dē nyet allene ter herber
ghē noedē en sal. mer oec
trekē. Se settē dye tafel. se
brenghē dye spyse. Vn̄ em
den se yn der bedudynghe
der hellygher schriftueren
nyet en bekēnē. den bekē
nē se yn den brekene des
brodes. Doe se gades ghe
badē hoerdē en worden
se nyet vlytytet. mer dat
doende wordē se verlyt.
Wāt et ys gheschreuē. Niet
dye dye wit hoerē en syn
ghereyt voer gade. mer dye
dye wit doen sullē werden
ghereytūdytt. Soe wy dan
dat wil vstaen dat he hoert
he haeste em mytē wertzē
te voldone dat selue dat he
thant vstaet. Dyet vnse here
en wort nyet bekant doe he
sprack. vn̄ he ghewerdyghede
bekant te werdē doe he wert
ghenoedet. Hijr vme lyeue
broderē myn̄t dye herberghy
ghe vn̄ myn̄t dye werckē
der caritatē. Hijr af ys by
sunte paulwel ghesecht. Bro
derlyke caritate blyue yn v
ludē. vn̄ en wylt nyet vgh̄e
ten der herberghynghe.
Wāt hijr by behaghedē so
mynghē vn̄ vnsenghē eghe
len yn oere herberghē. Hijr
af seghet sunte peter. Her
berghēde vnderlūghe sond
mūrmurierynghe. Hijr af
secht dye waerheyt selue.
Ick was gast vn̄ ghy ontfēt
my. Een dynck ys dat men
sere wanet vn̄ wy hebbē ghe
hoert vā vnsē aelders diet
vns vtelledē. Een huysheere
was dye myt al synē huse
myt grotē eernste em gaf
vm dye armē te herberghe
ne. Vn̄ als he daghelyxs

te synre tafelen pelgrȳme vnt
fenck soe quam vp cenē dach
vnder dye anderē een pel
grym vñ men bracht̄e em
ter tafelen. vñ doe dye huys
here na der ghewoenten
synre oetmodyth̄ water
vp syne hande ghevē wol
de. soe keerde he em vnie
vñ nam dat hantuat. mer
alte hant en vant he den
nyet vp wes hande he dat
water storte solde. Vñ doe he
em yn desē werrke verwō
derde soe seghede em vnse
he bȳnen der seluer nacht
aūmyts een visioen. Vp dye
ander daghe hieuestu my
vntfanghē yn mynē leden.
mer ghysterē vntfenghestu
my yn my seluē. Sye als he
ten ordele komē sal soe sal
he seggh̄e. Dat ghy cenē vā
mynē mynstē ghedaen hebt.
dat hebbe ghy my ghedaen.
Syet voer den ordele als
mē em yn synē ledē vntfaet
soe vōsoekt he oer by em sel
uē syne vissanghers. vñ noch
tā syn wy tmeth totter grin
tē der herberghynghe. Bro
dere merkt woe groet dye
doghet der herberghynghe
ys. Vntfaet cristū tot unvē
tafelē. dat ghy vntfanghē
werdē moghē yn dye evy
ghe werstappe. Hyr vme
ghyeuet nu cristo dē pelgrȳ
herberghe dat he v yn den
ordele nyet als vremden
nyet en kēne. mer v vnt
fae yn dat ryke als syne
eyghen vryende. Des gue
densdaghes na paeschen
Johānes ewangelium.

In der tijt vtoende em echt
ihūs synē ionghерē ter zee vā
tyberiadē. vñ he vtoende em
aldus. Wāt er waerē te gader
symon peter vñ thomas den
men didimus hyet vñ natha
nael dye vā chana galileen
was vñ zebedeus sone vñ
twe vā synē anderē ionghe
rē. Symon peter seghede em.
Ick gae visschē. De seghede
em. Wy komē oec myt dy.
Vñ se ghynghē wt vñ clōmē
yn een schip. vñ bynē der
nacht en venghē se nyet. Vñ
als thant morghē worden
was soe stont ihūs optē ouer
northtā en bekendē dye ion
ghерē nyet dat ihūs was. Hyr
um seghede he em. Kyndere
heb ghy yet ghesadens. Se
antwordē em. Neen wāt he
sechde em. Werpet dat nette
yn dye rechter syt des scheps
vñ ghy sullet vyndē. Hyr

ūme worpē syt daer vñ se
en mochtē thant nyet ghe-
trectē vñs dye manychuoldich
der vysschē. Hyr ūme sechde
dye ionghers den ihūs mynde
tot peter Èt ys dye hē. Symō
peter als he hoerde dattet
dye hē ys sō gorde he em mit
eenē rocke Wāt he was naect
vñ he werp em yn dye zee.
Vñ dye andere iongherе
quamē myttē schеppe. wāt
se en waerē nyet veer van
den lande mer als vmtrent
twe hondert cubitē of ellen
trectē dat nette myttē vys-
schе. Vñ doe se neder quamē
vp dat lant soe saghen se
talen ghelegheт vñ eenen
vysch daer vp ghelegheт
vñ broet. Ihesus seghede
em brenghet vā dē vischē
dye ghy nu gheuanghen
hebt. Symon peter ghynck
up vñ trecte dat nette te
lande wert vol van grotē
vysschē hondert vñ drye
vñ vijftich. Vñ al wasser
alsoe voele dat nette en
schoerde nyet. Vñ ihūs se-
ghe em koemt tē maeltijt.
Vñ nyemāt vā den ghe-
nē dye daer ten etene ghe-
set waeren en doerste
em vraghen wye byst
wetende dattet dye here
ys. Onde ihesus quam vñ
nam dat broet vñ gaft
em vñ den vysch oec. Dus
wert ihesus thant derde
werf ghetoent synē ionge-
zen doe he verresen was
van der doet. Sūte grego-
zius omelie vp dit selue
ewangeli die hy predic-
te den volke yn sunte lau-
rentius kerke.

Dese lexe des hellyghē
ewangelij dy nu yn
ynsen oezen ghelesē
ys myne broderе beroert
dye ghedachten myt eenre
vraghen mer myt oezen
beroerene bewyset se vns
dye cracht der vnderstey-
denheyt. Wāt men macht
vraghen waer ūme pe-
ter dye voer synre bekie-
rynghe een vissсher was
na synre bekierynghe we-
der keerde ter vissscherien.
vñ als dye waerheyt secht
nyemant dye de hant an
dye ploech slaet vnde ach-
tewert syet en ys bequeme
ten rijke gades. Waer
um ghenck he weder
an dat he ghelaeten had-
de. Hier yst dat mēn syet
dye cracht der vnderstei-

dentheyt soe syet men thant.
¶Want dat ampt dat voer
synre bekeringhe sonder
sunde gheweest hadde dat
weder an te ghaen na syn
re bekeringhe en was
ghene sunde. ¶Want wy weten
dat peter een vysscher
was vnde matheus een
tholneer. ¶Vnde na synre
bekeringhe keerde peter
weder ter vysscherie mer
matheus en sat nyet we
der ter neringhe van dē
tolle. ¶Want een ander dinck
ys dye lyfftuecht te wyn
nen myt vysschē vnde
een ander dynck dat gelt
te vergaderen myt den
ghewoynne des tolles.
want vele neringhe
synt dye men nauwe ofte
en gheens syns doen en
mach sonder sunde. ¶Dye
neringhe dan dye ter
sunden wert trecket des
ys noet dat na der bekie
ringhe dye ghedachte
daer nyet weder en kie-
ren mach oer vraghē
waer vmme doe dye
iongherzen yn der zee
arbeyden vnse here na
synre verrysenysse vptē
ouer stont dye voer syn
re verrysenysse voer sy
nen iongherzen vp den
water der zee wander-de.
Dye reden van desen dyn
ghen bekent men thant
yst dat men merckt dye
sake dye daer doe yn was.
¶Want wat betey-kent dye
zee sonder dese werlt dye
oer myt ghe-ruchten men
mynigher saken vnde myt
den wateren des ghebre-
kes leuens stoet. ¶Dat ys
betey-kent by dye vasthey-t
des ouers sonder dye ewi-
gheyt der ewynigher ruste.
¶Want vmme dye iongh-
zen noth waren yn den
vloeden des sterflyken
leuens soe arbeyden se
yn der zee. ¶Want vm dat
vnse verloeser thant au-
leden was dye ghebrecke-
heyt des sterflics leuens
soe stont he na synre ver-
rysenysse vut ouer. Als of
he synen iongherzen dye
betey-kenysse synre ver-
risenysse by dynghen
spreke vnde sechde em-
mer en apenbaer myn nu
nyet yn der zee. ¶Want
ykk byn myt v nyet yn
den vloeden der vnsu-
rtheyt. ¶Hyr by yst dat

of vnrustich

he na synre verrisenysse
yn eene ander stat den
seluen iongheren secht.
Dyt syn dye woerde dye
yck tot v sprack doe yck
noch myt v was. Want
he was doe myt em den
he teghenwoerdych myt
synen lidham apenbaer-
de. mer nochtan secht he
thant dat he myt em
myet en was van welkē
sterflicken lydham he ver-
re was mytter vnsterflic-
hey syns vleysches. Dat
he daer secht dat he myt
em myet en was daer he
by em stont dat bewyset
he hyr oec mytten stane
syns lydhams als he daer
synen iongheren dye yn
den steppe waeren em
dan toent te wesen yn
den ouer. Onde dye ion-
gheren wort groet ar-
beyt yn oeren vysschene
vp dat se als oer mey-
stēr quame eene grote
hoecheyt des myrakels
syn solden. Onde he sech-
de em thant werpt daer
dat nette yn dye rechter
sijdē des steps vnde ghy
sult vynden. Men leset
twe werf yn den hellighē
ewangelij dat vnse here
beual dat men dat nette
werpen solde vm te vys-
schen dat was voer synre
passien vñ na synre ver-
risenysse. Mer eer vnse
verloeser ghepassiet wert
of verrees beuelt he dat
dnette te werpen vm te
vysschen. mer he en beual
myet of men dat wer-
pen solde yn dye rechter
sijde oft yn dye luchter sij-
de. Mer doe he na syner
verrisenysse synen ion-
gheren apenbaerde soe
beuelt he dat nette yn
dye rechter sijde te wer-
pen. Onder vysschynghe
voer synre passien wor-
den soe voele vysschen
gheuanghen dattet net-
te schoerde. mer yn deser
vysschynghe worden daer
oec voele groter vysschē
gheuanghen vnde noch-
tan en schoerde dat nette
myet. Onde nye en weet
myet dat dye guden by
der rechter sijde vnde die
quade by der luchter sijde
gheteykent syn. Hyr vm
dye vysschynghe daer
men sonderlynghe myet
en beuelt yn wat sijde

dat men dat nette werpē
sal beteyckent dese kerke
dye te gader gueden vnde
quaden vergadert. ¶Vnde
se en kyest nyet wt dye
se tretzen sal want se en
weet nyet welken se ver
kyesen mach. ¶Hier yn der
vysschynghe dye na vns
hezen verrisenysse ghedaē
wert soe wert dat nette
allene yn der rechter syde
ghevorpen. want vm te
syene dye glorie synre claer
heyt soe komet allene dye
kerke van den wtuerta
renen dye nyet hebben
en sal van den luchtezen
wertken. ¶In der vyssyn
ghe voer syne passien vm
dye mēnyghuoldicheit
der vysschen wert dat
nette gheschoert. ¶Want
nu komen yn mytten
wtuertarenen tot den
belven des gheloues so
soe voele quader myn
schen dat se oet dye ker
ke schozen myt oezen
vnghelouc. ¶Hier yn de
ser vysschynghe wordē
voele groter vysschen
gheuanghen vnde dat
nette en wert nyet ghe
schoert ¶Want dye helly
ghe kerke der vertarener
yß yn stedyghen vrede oers
makers rustende vnde en
wort nyt ghene tuyste
ghescheert. ¶Vnde doe dus
voele groter vysschе gheuā
ghen waezen soe ghynck
symon peter vp vnde tret
te dat nette vpt lant. ¶Ick
meyne dat nu v broder
lycheit merkt wat dat yß
dat peter datt nette vpt
lant treet. ¶Want em yß
dye hellyghe kerke be
ualen em yß sunderlyn
ghe ghesecghet symon Jo
hānes sone myn stu my
voede myne schape. ¶Dat
dat hijr na gheapenbaert
wert yn den woerden
dat yß nu beteyckent yn
den wertken. ¶Want
vm dat dye predyker
van der kertzen vns
af scheydet van den vloe
den deser werlt soe yst
noet dat peter dat net
te vol vysschе te lande
treet. ¶Want he tret dye
vysschе ter vasthеyt wert
des oueres dye mytter
stenmen der hellyghen
predyckaren den ghe
louyghen toende dye ghe
duricheyt des ewyghen

vaderlandes. Dyt doet
he myt woerden vnde myt
dit
bryeuen vnde doet he da
ghelijc myt teyken̄e der-
myraculen alsoe dicke als
wy by em bekeert wer-
den ter mynnen der ewi
gher ruften vñ alsoe mē
mytwerue als wy ver-
scheyden werden vā den
gheruchte deser eerdscher
dynghe. Dat yst anders
dan dat wy vysschc komē
syn bynnen dat nette des
ghelouefs vnde ten ouer-
wert werden ghetaghen.
Mer als men secht dattet
net vol was groter vysschc
soe secht men daer-toe woe
voele datter was dat ys
hondert vnde drie vnde
vyfftych. Dyt ghe
tal en ys myet ledych vā
groter betey̆kemisse mer
eene dyepheyt van deser
groter betey̆kemisse vntbuyt
vns daer toe eernstych.
Want dye ewangelijsta
en hadde dye sommewoe
voelre was soe eernstelic
myet ghesecht en hadde
he myet gheordelt dat se
vol gheslatenre gheestlich
heyt hadde ghewesst. Wāt
he weet dat yn den alden

testamente alle werck
ghebaden ys vnder dye
ghebaeden der tyen ghe
bade. mer yn den nyeen
testamente soe ghyfft men
dye tracht van den seluē
werke by der seuenuol
dygher gracien des helly
ghen gheestes den ghelouy
ghen dye ghemēnychuol
dicht syn. Welken gheest
dye prophete baetsaepte vñ
secht. Dye gheest der wijs
heyt vnde der verstande
nysse des gheest des rades
vnde der sterctheyt dye
gheest der wetenthcyt vñ
der gudertierenheyt vnde em
vervulle dye gheest van
vns heren vresen. Mer
dye vntfaet dat werck̄e
van desen gheeste dye
den ghelouc der drieuol
dicheyt bekent vp dat
he ghelouc den vader vñ
den sone vnde den seluē
hellyghen gheeste vā eenre
tracht vnde belie[illegible] dye
te wesen van eenre sub
stantien. Want vm dat
dye seuen dye wy voersecht
hebben wyder ghegheuē
werden by den nyeen tes
tamente vnde dye tyen
ghebade dye by den aldē

teſtamente ſoe mach al vn
ſe doechde vnde wertwol
maectelyck beuanghen
werden by tienen vnde
ſeuen. Alegghen wy dan te
gader drieverue tien
vnde ſeuen ſoe komen
daer af een vnde vijftych.
Vnde dyt ghetal en ys
myet ydel van groter be
teikenisse. want wy leſe
yn den alden teſtamente
dat men dat vijftichſte
vaer gheboet te hyetene
iubeleus. Dat ys te wete
dat yn den vaer al dat
volck rusten ſolde van
allen wercke. Aller dye
ghewarighe ruste ys yn
dye eenheyt. Want men
en mach een myet deylen
vnde waer ſchoer der dey
lynghe ys dat en ys ghene
ghewarighe ruste leggghe
wy drieverue een vnde
vijftych te gader vnde dat
ys hondert vnde drie vñ
vijftych. Want vm dat
al vnſe werck dat ghe
daen wort yn den ghelo
ue der drievoldicheyt ter
rusten wert tretket. ſoe
nemen wy drieverue
ſeuen vnde tiene vp dat
wy moghen komen tot
een vnde vijftych vnde
dan ys vnſe ghewarighe
ruste als wy bekennen
dye claerheyt der drievol
dycheyt dye wy ſelver be
komen te weſen yn dye
eenheyt der godheyt. Hyr
vm nemen wy drieveif
een vnde vijftych vnde
ſoe halden wy dye ſom
me van den wtuertarene
yn den ouerſten vader
lande als vnder dat ghe
tal van hondert vñ drie
vnde vijftych vyſſchen.
Wael te rechte was dat
naeder verriſenyſſe vns
hezen dattet nette dat ghe
worpen was alſoe voele
vyſſche wenck dat ſe alle
ne betey kenen ſolde dye
wtuertarene borgthers
des ouerſten vaderlades.
Aller vnder deſen vmaent
dye hellyghe lezre des ewa
gelij van gisteren vnde
van huden dat wy eerſt
telyck anſpen ſollen waer
vm dat men leſet dat
vnſe hezre vnde verloſer
na ſynre verriſenyſſe at
van eenen ghebraden
viſſche. Want dat ys myet
ydel van gheeſtelycker
beteikenyſſe dat men

anderwoerue doet yn der
daet. Want yn deser lexe
at he broet vnde eenē ghe
braden vysch vndē yn dye
lexe dye ghyeestezenē lesen
wert soe at he myt ghebra
den vysschē honythmete.
Wat meynē wy dat dye
ghebraden vysch betey kēt
sonder em dye myddeler
gades ys vnde der mynschē
ghepassyt. want he ghewer
dychde verborghen te syn
yn den wateren des myn
schelykē gheslechtes. He w
wolde gheuanghē werdē
mytten stricke vnser doet
vnde yn der tijt synre pas
syen wert he ghebradē als
myt droefmysse. Wer he dye
gheweerdychde te werden
een ghebraden vysch yn
synre passyen he was vns
een honychraete yn synre
verrisenysse. Vnde dye wol
de dat yn den ghebradenē
vysschē dye tribulacie vñ
dye droefmysse betey kent
worde. he wolde yn dye honych
rate betey kenē beyde syne
naturen dat ys syne gotth
vnde syne mynscheyt.
Want dye honychmete
ys dat honych vñ was. vñ
dat honych vnde dat was
ys dye gotheyt yn der mysch
heyt. Vnde dat en scheelt
oet myet van deser lexen.
Want he at hijr vysch vñ
broet. Want dye ghebradē
mochte werden als een
vysch na synre mynscheyt.
he voedet vns myt brode
na synre gotheyt dye secht.
Ick byn dat leuende broet
dye van den hemel neder
komen byn. Hijr vm at he
ghebradenē vysch vñ broet
vm dat he myt synre spy
sen vns toenen solde dat
he syne passie na vnser
mynscheit ghedoghede vñ
dat he voersach vnse voe
dynghe vt synre gotheyt.
Vnde yst dat wy dyt wat
kertlike ansyen soe syen wy
oet woe vns dyt betemt
na te volghē. wāt vnse ver
loeser bewyset vns alsoe
syne werken vp dat he vns
bereyde den weth em na
te volghen. Oyet vnse here
wolde yn synre spysen myt
ghebradenē vysschē vnde
honychmete to volghen.
Want he vntfnet dye yn
syn lycham ter ewelyker
rusten dye als se hijr ghe
noelen vernoy vm gades
wylle myet af en ghaen

van der mynnen der ynwen
dyghер sueticheyt. Men
neemt mytten ghebraden
vysschе thonych raete. want
dye tijt vm dye waerheyt
vernoy vntsaen dye wer
den yn den hemelrike vā
ghewarighер sueticheyt
ghesadet. Vnde men sal
weten vnde merkē dat
vnse here synen lesten
werstap als men schrijft
myt synen iongherē had
hadde. want men ghedenut
dat daer yn waren peter
vnde thomas nathanael
zebedeus sone vnde twe
van synen iongherē. Nāt
waer vme thalt he syn
echterste werstap myt
synen iongherē sonder
dat he daer mede kont
doet dat dye myt em al
lene yn dat ewighe wer
schap komē sollen dye vd
syn van der seuenuoldy
ghер ghracie des hellyghē
gheestes. Alle dye tijt wort
oec ghekyert by seuen
daghen. Vnde durvile
wort by den ghetalle vā
seuenē dye volmaetheyt
beteykent. Thijr vme soe
werschappen dye yn der
echterstер werschap dye
yn der teghenwordicheyt
der waerheyt dye nu
myt eernste der volmaet
heyt bauen dese eēdsche
dynghe clymen dye de
mynne deser werlt myet
en tyut. Vnde al yst dat
dye werlt dese myt bera
ynghe anuechtende ys
nochtan en verplompt
se myet oere begherte dye
se beghonen hebbē. Dan
deser echterstер werstap
ys anders vā rohane ghe
secht. Salych syn dye ghe
ne dye totten auentmale
der bruloft des lams ghe
ropen syn. Want thijr v
me secht he dat se ten auēt
male vñ myet ter maeltijt
ghenoet en warē. Nāt dye
werschap den men vnt
eende vā den daghe doet
ys een auentmael. Dye
dan aldus dye tijt deses
leuens gheeyndet ys ho
mē ten werstap des ho
ghen besthouwens dye
en werdē myet gheropen
tot des lams maeltijt mer
ten auentmaele. Vñ dyt
auētmael wort beteykent
myt desē echterstē wer
stappe daer mē vmaent
dat seuē iōghere yne warē

¶Want als wy ghesecht hebben soe vmaect hy dye vn dat ewyghe werstap dye nu vol syn van der seuenoldigher gracie vñ hanghē an der mynen des hellyghē gheestes. ¶Broedere dese dyghe doet myt v vñ begheert vervullet te werdē mytter teghenwoerdyth des gheestes wat v na volghē mach yn den toecomendē leuē mertt vā synre teghēwoerdytheit weghet yn uwen hertē of ghy vol syt vā desen gheeste vñ of ghy bekennet dat ghy tot desen werstappe sollet moghē komen. ¶Dāt soe wye hy vs den dese gheest nu myet en vermaeit waerlyke dye vastet van den vmaksone des ewighen werstaps. ¶Overdenct want paulus van den selven gheeste secht. Soe wye cristus gheeste myet en heeft dye en vs syne myet. ¶Dāt dese gheest der mynen vs als een titel der gotlyker besyttinghe. ¶Ende dye en heeft cristus gheest myet wes ghedachten gheschepden syn myt hate dye myt hoemoede up gheblasē vs ende den grimmscap verstiert halt totten stedē synre ghedachtē vñ den ghierichheyt pynighet vnde den vnruysthevet verteert. ¶Mertt welt cristus gheest vs waerlyke hy vs dat dye vriende vnde dye vyande doet myn men vñ eerdsche dynghe ver vnwerdē vñ vm dye hemelsche blytschapē verhetten. dat vleysch vm dye sunden vnderdoen vñ doet dye ghedachten bedwynghen van alle vuhre ghenoechte. ¶Wyl ghy dan bekēnen dat recht vā gades besittynghe soe mertt dē persoen uwes besytters. want syet dye dat wy ghesecht hebben dat woept paulus myt warigher stēme. Soe wye cristus gheest myet en heuet dye en vs syne myet. ¶Als oft hy apenbaerlike seghde. ¶Dye van gade yn em wesende myet regiert en weert hy en sal naemaels myet verblydē vander ghedaente der gotlyker claerheyt. ¶Merkt nochtan dat wy tot desen dynghen dye wy ghesecht hebben krancke syn vnde wy nochtā myet en ghezeiken dye hoecheit

der volkomenheyt laet vns
daghelicx yn den weghe
gades setten dye stredē der
hellyghen begherte. Dye
waerheyt vertroest vns
dye by den psalter seghet.
Dyne oghen hebbē myne
vnuolghkomētheyt ghesyen
vñ alle mynsthen sollē yn
dyn boeck ghescreuē wer-
den. want vnse vnuolmaect
heyt en sal vns altemaele
myet deeratyteh wesen
yst dat wy yn den weghe
gades staende blyuen myet
weder-vme en syen ten
dynghen dye auerleden
syn vñ haesten wy vns aū
te tyden tot den dat vns
gheberet. Want hy dye
de begheertē der vnuol-
maetter vnstett dye sel-
ue sterket vnderwylen
totter volmaetheyt. By
iheſum tristum vnsen hē
dye myt em leuet vnde
regnyert yn eenheyt des
hellyghen ghees tes ewelic
vnde vnmermeer. Amē.

Opten donrsdaghe na
paeschen Johānes

In der tijt stont maria bu-
ten ten graue wenēde. Doe
se dus weende soe neyghe
de se oer neder-wert vñ
sach yn dat graf vnde se
sach twe enghelen yn wyt
ten clederen sytten eenen
ten hoefden vnde eenen
ten voeten daer iheſus
lychaem gheleghen was.
Vnde dye seghede oer.
Wijf wat weentstu wien
soerstu. Se seghede em. Wāt
se hebben mynen herē en
weth ghedraghen vñ ych
en weet myet waer se em
gheleghet hebben. Doe se
dyt ghesecht hadde soe-
keerde se oer vme af ach
ter-waert vnde sach iheſu
staende vñ se en wyste
myet dattet iheſus was.
Iheſus sechde oer. Wijf wat
weenstu wien soerstu. Vñ
se meynde dat hy een gaer-
denaer were. Vnde se sech-
de em here oftu em en
weth ghedraghen hebste
seghe my waer du vm
gheleghen hoefste vñ ych
sal em halen. Iheſus seghe
de oer. Maria. Se keer-
de oer vme vnde seghede
em. Rabboni dat beduyt
alsoe voele als meyster.
Iheſus seghede oer. En wil
my myet tasten. want
noch en byn ych myet op
ghevaren tot mynē vader.

mer ganck tot mynē broe
deren vnde ſeggȝhe em. Ick
vaer vp tot mynen vader
vnde uwen vader tot my
nen godē vnde tot uwen god.
Maria mȧdalena quam
baetſchappende den iongher
zen. Want ick hebbe den
herzen gheſyen vnde deſe
dynghe ſeghede he my.
Sunte ghȝorius omelie vp
dit ſelue ewāgeli dye he
pdicte dē volke yn ſunte
Johan baptiſten kzertze.

Maria magdalena
dye yn der ſtad
hadde gheweſet
eene ſunderſche yn den
dat ſe dye waerheyt my
de ſoe dwoeth ſe af myt
oezen tranen dye ſmetten
der ſunden vnde dye ſtem
me der waerheyt wert
wernult daer he mede
ſecht oer ſyn woele ſundē
verlaten. Want ſe myn
de voele. Want ſe dye te
voerē ſundȝghende ealt
ghebleuen was. daer na
bernende mynde ſe ſtarcly
ke. Want nae dat ſe ten
grauue komen was vnde ſe
daer vns herzen lychā myt
en vant ſoe waende deſe
dattet en weth ghedraghē
were vnde ſe baetſcraytet
den iongherzen vnde ſe qua
men vnde ſaghent vnde
ſe ghelocfdent alſoe te weſē
als dat wijf gheſeghet had
de. Vnde van em ys thant
ghecſchzeuē vnde dye iongher
zen ghinghen tot em ſelue.
Vnde dan ſecht men daer
na. Vnde maria ſtont bu
ten ten grauue wenende.
In deſen dynghe ſal men
merckē woe grote kzracht
der myrren des wyues her
te vntſteken hadde dye vā
vns herzen grauue myt en
ghynck al waſt oec dat dye
iongherzen en weth ghyngē.
De ſochte den ſe myt ghevō
den en hadde ſe weende
ſokende vnde ſe was vnt
ſteken mytten vuezе ſynze
myrren den ſe waende en
weth ghedraghen te weſen
vnde bernede yn ſynze
begheerte. Myr by gheuelt
dat ſe em doe allene ſach
dye bleuen was dat ſe em
ſoeken ſolde. Want ſonder
twyuel dye doechde des gue
den werkes ys ghedwzich
Vnde mytter ſtemme
der waerheyt ys ghecſecht.
Want dye ſtantachtich
blyuet deſe ſal behalden

blyuen. Vnde yn den ghe-
bade der wyt ghebiet me
den stert der offerhande
te offeren. want yn den
sterte ys dat eende des lich-
ams. Vnde dye offert wael
dye de offerhande des gue-
den werkes brenghet tot
den eynde des werdyghē
werkes. Hijr schrijft men
dat ioseph vnder synen
anderen broderen hadde
eenen rotk totten enkelē.
Want dye rotk totte en
kelen ys dat guede werk
totten eende. Mer maria
doe se weende boghede se
oer nederwert vnde sach
vnt graf. Seker thant
hadde se ghebaetstapt dat
dye here en weth were
ghedraghen wat yst dat
se hijr oer nederwaert ney-
ghen vnde se dat graf
onderwerue begheerde
te syene. Mer dye ghene
dye mynt en yst nyet ghe-
noech dat he eene werue
ghesyen heuet. Dāt dye
kracht der mynen doet
mēnythuoldyghē dye me
myghe des soekens. Dus
sochte se em te voeren vñ
se en vandes nyet. Se
ghedoerde dat se em soekē
solde vñ thijr by gheuelt
dat se em vant. Vnde et
ghesetyede dat dye begher-
te myt verlenghene was
sen vnde se wassende ver-
traghen dat se vonden
hadden. Hijr by yst dat
dye kerke van den seluē
brudegom yn den boeke
der mynen secht. In mynē
beddekijn sochte ick des nach
tes den myne ziele mynt
yck sochte em vnde yck en
vandes nyet yck sal vp
staen vnde dye stad vme
ghaen doer dye steghen
vnde straten sal yck soekē
den myne ziele mynt. Vñ
se verneemt des ghebrek
kes des vyndens vnde
secht. Ick sochte em vnde
yck en vandes nyet. Mer
vmme dattet vynden
nyet langher en verlen
ghet yst dattet soeken
nyet vp en halt soe secht
se daer toe. Dye wechters
vonden my dye de stad
wacktten. En hebbe ghy
den nyet ghesyen den
myne syele mynt. Doe
yck dye een luttel voer ghe-
ghaen was soe vant yck
den myne syele mynde.
Want wy soeken vyn

ydat graf ledich ghesien thant
hadde se

vnsen beddekʒn vnsē ghe
mynden als wy yn enyghen
rusten deses leuens vsuchtē
vm dye begherten vnses
verloesers. Des nachtes
soekē wy em. want al yst
dat nu vnse ghedachte yn
em waket nochtan ys dat
oghe verdonkert. Wer
dye synen ghemynden
wet en vynt dye behoeft
dat he vp stae vnde dye
stad vmme ghae dat ys
dat he mytter ghedachte
der vnderuyndynghe
soeke dye hellyghe ver
gaderynghe der wtuer
corene doerlope he vnde
soeke yn den weghen vñ
yn den straten dat ys dat
he ansye dye ghene dye gaē
doer nauwe vnde wyde
straten vnde he vndersoe
ke oft he enyghe voetstap
pen sijns ghemynden
yn den vynden mach.
Want sommyghe syn oer
van wertlyken ludē dye
yet van doechdelykē wer
ken hebben dat men na
volghen mach. Vnde als
wy soeken soe vyndē vns
dye wechters. Want dye
hellyghe vaders dye den
staet der kerken hoeden
komen vnsen gueden eerst
lichheyden te ghemoete vp
dat se vns lezen myt oeren
woerden of schryftē. Vnde
als wy dye een luttel voer
gaen soe vynden wy den
wy mynen. Want vnse
verloeser al was he by
oetmodicheyden een myn
schē vnder den mynschē.
nochtan was he by der
gotheyt bauen den myn
schen. Als men dus dye
wechters voer gaet soe vynt
men den ghemyndē. Wāt
als wy syen dye pheten
vnde dye apostelen vnder
em wesen soe merkē wy
den dye by natueren god
ys wesen bauen den myn
schen. Hijr om soect men em
erst vnde en vyndes myet
vp dat men em te vasterhalden sal als he ghevon
den ys. Want alsoe wy
voerseyt hebben soe vallē
dye hellyghe begheerten
by verlenghēne vnde yst
dat se by verlenghenne
myrren soe en waerent
ghene begheerten. Myt
dese mynē bernende soe
wye ye ghernette totter
waerheyt. Hijr af secht
dauid. Myne spele had

de dorst ten leuendyghen
gade. wāneer sal ych ko
men vnde apenbaeren
voer gades ansycht. Hijr
by vermaent he vns vñ
secht. Socket syn ansych
te altoes. Hijr by secht dye
ghete. altoes Myne syele
begheerde dy yn der nacht
mer oer myn gheest yn
den naesten myns hertē
van des morghens sal ych
toe dy waken. Hijr af se
ghet echter dye kerke yn
der mȳnen boecke. Ich
byn ghewont van myn
nen. Wāt dat yß recht
dat se van den spene des
meisters kome ter ghe
sontheyt dye by der heyt
ten synre begheertē dra
ghet dye wonde der mȳ
nen. Hijr af secht he ech
ter. Myne syele wort
smeltende als myn ghe
mynde sprack. Want
eens mynschen ghedach
te dye myet en soect oers
schepers ghedaente yß
quellyke haert. want se
blyuet yn oer seluē calt.
mer yst dat se van be
gheerten beglynt te ber
nen vm te volghē den
se amynt loept se smeltē
de by den vueze der mȳ
nen. se wort anxtuoldych
van begheerten vnde alle
dynghe dye oer ghenoech
den yn der wertt ver vn
weert se. Niet en yß dat
oer ghenoecht buten oerē
schepper. Vnde dye dyn
ghen dye oezen ghedachte
te voeren ghenoechden
dye werden daer na oer
seer swaer. Myet en ver
troest oer ȳß droefheyt al
soe langhe als men myet
an en syet den men be
gheert dye ghedachte yß
drouych vnde dat bycht yß
oet verdrietlyck. Vnde
myt dusdanen vueze wort
verbrant dye roesticheyt
der sunden vnde dye ghe
dachte dye vnsteken yß
als golt yn den vueze.
Want by der ghewoen
te heuet se oer ghedaente
verlaezen vnde aenmyds
den bernen wort se ver
claert. Dese maria dye
dus myent dye oer weder
nederhyelt ten graue dat
se ghesyen hadde. laet vns
besyen myt wat kracht
dye vrucht der mȳnen
yn oer twewerf doet
doen dat werck van

soekene. ¶ Daer volghet se
sach twe enghelen yn wyt
ten clederen syttende den
eenen ten hoefden vñ den
anderen ten voeten daer
iheſus lytham ghelecht was.
¶ Dat yst dat men yn dye
stad daer vnse here ghele
ghet was twe enghelen
syet den eenen totte hoef
den vnde den anderē totten
voeten syttende sonder
dat men yn duytschen ton
ghe den enghel eene bade
beduyt. ¶ Vnde dat men
iheſus was schuldych te
baetstappen van synre
passien dat he god ys voer
dye werlt vnde een mȳ
sche vnt eende der werlt.
Een enghel syttet als ten
hoefden als dye apostel
sunte iohan predyete.
In den beghynne was dat
woert. ¶ Vnde als ten voe
ten syttet een enghel als
men secht. ¶ Dat woert ys
vleysch ghewordē vnde
woende yn vns. ¶ Dy mo
ghen oet by den tween
enghelen bekēnen dye
twe testamente dat eene
voer vnde dat ander na.
¶ Vnde dese enghelen der stat
van vns heren lytham
worden das vnderlynghe
te gader gheuoeghet. ¶ Want
als beyde dye testamente
myt ghelyken consente
baetstappen vnsen hezē
dat he mynsche ys ghe
worden vnde sterf vnde
verrees soe syttet dat ierst
te testamente ten hoefden
vnde dat echterste testa
ment ten voeten. ¶ Nyr
by dye twe therubinne
dye dat propiciatoer be
deten ansaghen dye eene
den anderen vnderlyn
ghe myttē ansichte ghe
kiert ten propiciatoer wert.
¶ Want therubyn dbeduyt
volheyt der consten vñ
wat ys by den tween
therubim sonder dye twe
testamente beteyckent
vnde wat ys beteyckent
by den propiciatoer son
der dat vnse here myn
sche ghewordē ys. ¶ Nyr
af secht sunte iohan wāt
he ys dye gnedertiezen
heyt voer vnse sunden.
¶ Vnde als dat alde testa
ment baetstap dat dit
gheschyen solde dattet
nyee testament roept
van vnsen hezen ghedaen
soe syen dese twe therzu

binne vndertynghe als
dye den anderen an als se
oer anspichtē als ten propi
tiatoer wert kyezen. Dāt
als se spen vnsen here mȳ
sche ghewordē gheleghet
vnder em soe en kyezen
se em wet van synen an
spichte dye de verhalent
heyt syns voer mitiens
eendrachtelyck vertellen.
Dnde dye enghelen vra
ghedē marien vñ sechdē.
Dyf wat beweensti vñ
se sechde em. Want se heb
ben mynē here en weeh
ghedraghen vnde yck en
weet wet waer se hebben
em gheleghet. Want dye
hellyghe woorde dye vns
dye tranen der mȳnen
verwerckēt se vertroeste
dye selue tranen als se
vns belauen dye ghedaen
te vns verloesers. Mer
et ys te merken na der
hystorien dattet wijf wet
en sechde se hebben myns
herē lycham en weeh
ghedraghen. Want dyt
ys dye ghewoente der
hellyghen schrifturē dat
se somtijt by eene dele
een dynck al vnde som
tijt by al een deel vā eenē
dynghe beteykent. Als vā
iacobs kynderen ghescheue
uen ys dat iacob neder voer
yn egipten myt seuentich
selen. want dye zelen en
voeren wet yn egiptē son
der dye lichame mer by
allene dye sele ys al dye
mynsche beteykent. Dāt
by den eene dele beteykēt
men den mynsche al. Vñ
als vns herē lycham
hadde allene yn den gra
ue gheleghen vnde maria
en sochte wet vns herē
lycham mer oeren herē
den sey waende dat en
weeh ghedraghen were
dat ys by al een deel be
teikende. Dese dye ghesecht
hadde soe kyerde se oer
achterwaert vnde sach
iheſū staende vñ se en
wyste wet dattet iheſus
was. Et ys te merken
dat maria noch twyuelē
de van vns herē ver
risenysse oer vme kyerde
vp dat se iheſus syen sol
de. Want by der twyue
lingthe hadde se als oerē
rugghe tot vns herē an
sychte wert ghekyert dye
wet en gheloefdē dat he
verresen was. Mer vm

dat se mynde vnde twiuel
de soe sach se em vñ se en
bekendes myet vnde dye
mynde toende oer vnde
oer tuyuelinghe bedecte
em. Vnde oer vnwetent
heyt toenet men noth als
men na secht vnde se en
wyste myet dattet ihesus
was. Vnde he sechde oer.
Wijf wat waenstu ween
sochstu. Men vraghet oer
dye sake des rouwē vm
dat men ōre begheerte
meerren sal. vp dat als
se noemde dat den se soch
te dat se te heeter bernē
solde yn synre mynen.
Vnde se waende dat he
een gaerdenaer were
soe seghede se em. Here
heuestu em en weth ghe
draghen soe seggghe my
waer du em ghelecht he
ues vnde vtk sal em halē.
Mathsthyen sonder dol
lynghe dolde dyt wijf vñ
waende dat ihesus een
gaerdenaer were. Vnde
en was he oer myet son
derlynghe een gaerde
naer dye yn oer herte
by den sade synre mynē
plantede groyende doeth
den. Mer wat ys dyt
doe se em sach den se een
gaerdenaer waende wesē
den se noth myet ghesecht
en hadde wen se sochte dat
se seghede here ofstu em
en weth ghedraghē heuest
als of se thant ghesecht
hadde vm wies begheer
ten se weende. soe secht se
em dye se myet ghesecht
en hadde. Want dat ple
ghet dye tracht der myn
nen te doene yn eenen
mynende herte of ghe
moede dat se den se altoes
penset waent datten alle
mynsthen weten. Te reth
te en secht dyt wijf myet
wyen se sōcht vnde noth
ten secht se heuestu em en
weth ghedraghen. Want
se en waent myet een an
der weet den daer se
vme weent myt stedigher
begheerten. Ihesus secht
oer. Maria. Na den dat
he se mytten ghemeynē
name oere makynghe
noemde dat ys wijf vñ
se em myet en bekende
soe noemt he se myt oerē
name. Als of he apēbaer
lyck sechde. Dekēne em
van wien du bekent byst
te. Cenē volmaectē man

ne ſecht men oec. Ick be
kēne dy by dyne name.
Want mynſthe ys ahre
mynſthē gheмeyne name.
mer moyſes ys een eyghē
name ſoe ſecht men te
rechte. Ick bekēne dy by
dyne name. Als oft vnſe
here em apenbaerlyck ſe
ghede. Ick en kēne dy nyet
gheмeynlyck als dye an
der mynſthen mer yck kē
ne dy ſonderlynghe. Doe
dus maria by oerē name
ghenoemt was doe beken
de ſe oezen here vñ thāt
hyete ſe em rabbom dat
ys meyſter. Want he
waſt den men vā butē
ſochte vnde waſt oec dye
ſe van hȳnen leerde dat
ſe em ſoecken ſolde. Vnde
nu en ſecht dye ewangē
liſt nyet wat dat wijf
dede mer daer af geeft
men te kēnen dat ſe hoer
de als men oer ſechde.
En wyl my nyet taſten
want noch en byn yck
nyet vp gheuarē tot my
nen vader. Want yn
deſen woerden toent
men dat maria ſyne
voeten ōme helſen wol
de den ſe bekende mer
dye meyſter ſecht oer en
wyl my nyet taſten. Nyet
dat vnſe here na ſynre
verriſenyſſe verwonder
de dat em wyue taſten
ſolden als zwanden tuеen
wyuen dye tot ſynē gra
ue wert ghynghen ghe
ſchreuen ys ſe quamen
toe vnde hyelden ſyne
voete. Nyet waer ōme
dat men em nyet taſten
en ſal ys dye reden daer
toe ghedaen als men na
ſecht. Want yck en byn
noch nyet vp gheuaren
tot mynen vader. Dāt
yn vnſen herte ys iheſus
dan vp gheuarē totte va
der als men ghelouet
dat dye ſone euen ewich
ys mytten vader. Want
ſoe wye dat em nyet en
ghelouet den vader ghe
lyck te weſen yn dyes her
te en ys he noch nyet vp
gheuaren ten vader. Aldus
taſt dye iheſum ghewaer
lyck dye ghelouet dat dye
ſone euen ewich ys mytte
vader. Want yn ſunte
pauwels herte was iheſus
ten vader vpgheuarē doe
he ſechde. Dye doe he yn
gades forme was ſoe en

achtede he wet roef dat he
gode gheliict was. Hijr by
soe tastede oer sunte iohan
vnse vloeser mytter hant des
gheloue vñ seghede. In den
beghynne was dat woert vñ
dat woert was by gode vñ
god was dat woert alle dyn
ghe syn by em ghemaket.
Aldus tast he vnse here dye
em gheloeft den vader ghelijct
te wesen yn der substantien
der ewytheit. Hier mach
schyen dat yment wort
myt eenre swyghenre vra
ghen bestoet woe mach die
sone den vader ghelijct
wesen. In welke dynghe
dat dye mynschelijke na
tuer weerwodezende wet
en mach beuaen soe behoert
oer toe dat se wete dat
oer dat ghelouelijct ys va
ene andere verwodezen.
Want se heeft dat se hijr
ortelijct den ghepensen
toe antworde mach. Dat
men weet dat he syne mo
der schiep yn wies vont
frouwelijke lychame he ghe
schapen werden wolde na
der mynscheit wat won
der yst dan dat he syne
vader ys dye voer syne
moder was. Dy lere oec
ghelijct

by sunte pauwel oer kont
schap cristi te wesen gades
cracht vñ gades wijsheyt.
Dye dan den sone mynre
wesen waent he doet den
vader sonderlynghe vn
ere. wies wijsheyt he se
ghet dat se em ungheliict
ys. Want wat machtigher
man solde rustelijct moghe
vdraghen of em ymat se
ghede du byst groet mer
dyne wijsheyt ys mynre
dan du. Want vnse here
secht seluen. Ick vñ dye
vader syn een. Hier he
secht echter. Dye vader
ys meerre dan ick. Dan
wien dat oec gheschreuen
ys. Want he was vnderda
nych synen alders. Wat
wonder yst dan als he
secht dat he na der mynsch
mynre ys dā syn vader dye
yn den hemel ys yn welker
mynscheyt he oer vnderda
nych was synē alders yn
der werlt. Dñ vā der my
scheyt secht men nu mariē
Ganck toe mynē broderē
vñ segghe em. Ick vaer
up tot mynen vader vñ
tot uwē vader tot mynen
god vñ tot uwē god. Als he
seghet mynē vñ uwen waer

vm en ſecht he nyet gheme-
lyt tot vnſen. Aer vnder-
ſcheydelyck ſprekende bewij
ſet he dat he den ſelue va
der vnghelikker heuet dan
wy. Ick uaer vp ſecht he tot
myne vader dat ys te ver-
ſtaen na der nature vnde
uwe vader by gratie tot
~~myne vader~~ myne vader
vm dat yck neder kome
byn tot uwe god. wat ghy
vaert vp tot em. wat vm
dat yck nyenſchye byn ſoe
vet myn god vñ vm dat ghy
va der dolynghe vloeſt ſijt
ſoe yſt uwe god. Dat den
he voer dye werlt god ghe
beerde he ſchiep my myn
ſchye myt v ynt eende der
werlt. Maria magdalena
qua vñ baetſchapte den
iongherē. wat yck hebbe
de herē gheſyen vñ dyt
ſechde he my. Dyet dye
myſdaet des mynſchelikē
gheſlechtes wort daer af
gheſneden daer af dat
ſe wt qua. Dant vm
dat yndē paradiſe dat wijf
den mane den doet ſchent
te ſoe baetſchaepte va den
graue een wijf dē manē
dat leuē. Dñ verteelde
dye woerde des gheents
dye ſe leuendych maect dye
vertelde des doetlikes ſerpen
tes woerde. Als of vnſe here
den mynſchelikē gheſlechte
nyet myt woerdē mer myt
werkē ſeghede va der hāt
daer v mede toe bracht was
dye dranck der doet va der
hant vntfaet den dranck
des leuens. Dyt hebbē wy
kortelick auerlopē vāder
beduydynghe der lexen des
hellighen ewangelij nu
myt der hulpē des ſeluen
herē daer wy af ſpreken
merkē wy dye glorie ſyne
vrſtenyſſe vnde dye yn
nrtheiden ſyne guder
tierēheyt. Dant he wol
de te eer va der doet ver
ryſen dat vnſe ſyele nyet
langher bliuē en ſolde
yn der doet der vnghe
louichyeyt. Hijr by ys wael
van den pſalmiſten gheſecht.
He ſal van den riuier drin
ken yn den weghe daer
vm heuet he ſyn houet
vpuerheuē. Dat va den
beghyne der werlt hadde
yn den mynſchelikē ghe
ſlechte dye riuiere der doet
gheuloeyt vñ va deſen
riuiere dranck vnſe here
yn den weghe. wat yn

synen auerghanck soe ghe
smaecte he den doet. Vnde
hyr vm soe vlyef he syn
houet vp. Wāt dat he ster-
uende leghede yn dat graf
vrisende verhief he dat
hauē dye enghelen. Vnde
daer mede sloech he den
alden vyant ewelike daer-
he vhenghede der ghee[n]ze
handē dye em vuolghedē
oer felheyt teghen en tyt
like te doene. Vnde dyt
secht vnse here apenbaer-
lyck den hellyghē Job al
dus seggh[e]de. Du salst
leuiathan vaen myt een
ze anghelen. Wāt leuithā
dat beduyt oer toe doen
vñ ys beteyckent dye ver-
slynder des mynschelikē
ghesleghtes dye doe he dē
mynsche belaefde dye god
licheyt te gheuen soe be
roefde he em der vnsterf
licheyt dye oer dye sunde
der auertredynghe dē he
den verstē mynschē schenc
te den ghenē dye em vol
ghen myt quadē rade mē
wthuoldich soe hoepet he
syne pyne sonder vphaldē.
Vnde ynder anghelen
toent men dat aes vnde
dye scharpheyt bercht mē.

blynde

Aldus vanghet god dye va
der desen myt eenze an
ghelen wāt he sande synē
eenghebaerē sone yn dat
vleysch te dies doet. In wel
ken men syen moghte dat
ghedoechlike vleysch vnde
daer men myet yn en sol
de moghen syen dye vn
ghedoechlike godheyt vñ
doe dye serpent yn desen
sone by den handē der
ghee[n]ze dye em vuolghe
den dat aes vā synen
lichame biet soe wordet
doersteke[n] mytter scharp
heyt der godheyt. Want
he hadde em te voezē yn
den myzaulen bekent
god te wesen mer van
synze bekēnynghe viel
he yn twyuelynghe doe
he sach dat he ghedoech
lic was. Dus hyelt
he als een anghele dye
kēnebacken des ghee[n]s
dye verslynder doe daer
yn apenbaerde dat aes
des vleysch dat dye ver
slynder begrypen solde
vñ yn der tyt der passien
was verborghē dye got
heyt dye em dodē solde.
Dus wert leuiathan
gheuanghē ynder anghelē

vā gades mynſchelt. Wāt
doe he vn den begreep dat
aes des lichams ſoe wert
he doerſtekē mytter anghe
le der gotheyt. Want daer
was dye mynſcheit vnne
dye den verſlynder tot
oer brenghen ſolde. daer
was oet dye em doerbaeē
ſolde daer was dye apen
baer kinnthcyt dye em
beweghē ſolde. vñ daer
was dye verborghene
kracht dye des verſlyn
ders kēnebackē doerbae
ren ſolde. Aldus wert he
vn der anghele gheuan
ghē wāt he verdraf daer
mede dat he beet vnde
dye ſterflyke mynſchen
dye he myt rethte hielt
verloes he. Wāt den daer
he gheen rethte vnne en
hadde vnde vnſterflyckt
was vnder want he em
ter doer te brenghen. Hyr
by yſt oet dat deſe mazia
daer wy af ſprekē leeft.
Want he dye der doet
met ſchuldych en was
ſterf vm dat mynſchelike
gheſlechte. Hyr af yſt dat
wy alle daghe na vnſen
ſundē ten leuē wekieren
wāt vnſe ſchepper quam
neder tot vnſer pynē ſon
der ſunde. Wyet nu heuet
dye alde vyant dye vue
verlaerē dye he vā den
mynſchelikē gheſlechte
gheuanghē hadde he heeft
verlaerē dye ſeghe ſyns
vnderwerpens. Doch by
daghe kierē dye ſundere
weder totte leuē daghe
lics werden ſe em by vns
verloeſers hande vten
kennebacken ghetrect.
Hyr vm ſecht vnſe here
echter wael totte helligē
iob. Oſte ſalſtu myt eenē
wynmelbaer ſyne wan
ghen doerbaerē. Daer
mē een wynmelbaer
ſettet ſoe dwyghet mē al
vm vñ vme te graene.
Wat ys dan beteykent
by den wynmelbaer ſon
der gades vnſermhtcheyt
vns vmeghaende vñ ſe
doerbaert des leuithans
wanghe alſ ſe vns na dat
wy ghedaen hebbē dat he vns
vbeit vnde vns toghet dye
bote der penitētien. Onſe
he doerbaert des leuithans
wāghe myt eenē wynmel
baer. Wāt mytter vnſpre
keliker mogthenth ſyne
barmhtcheit gaet he tegē

des alden vyandes boesheit
dat he oec somtijt dye ghe
ne dye he gheuāghē heeft
vliest. ¶Dn se vallē als wt
syne monde dye na den
sundē dye se ghedaen heb
bē weder kiezē ter vnnot
selheyt. ¶Dāt wye solde mo
ghē dye eens yn synē mon
de begrepē were synre wā
ghē vntgaen ofte se nyet
doerbaert en were. ¶En hielt
he peter yn den monde
nyet doe he gades lothende.
¶Dn en hyelt he dauid yn
den monde nyet doe he
em yn soe grote dyepheyt
der vnreynheyt versentte
mer doe se beyde te leuen
weder keyerden by peny
tentiē soe vloes se dese le
uithan yn eenre manyerē
als doer dat gat synre wā
ghen. ¶Dus wordē se em
vntreet doer dat gat synre
wanghē dye na soe groter
quaetheyt dye se ghedaen haddē
by penytēne wederkeyerdē.
¶Dat mynschē yst dye des
leuithās mont vntghaen
mach soe dat he ghene sun
de en doet mer hyr by bekē
nē wy woe voele wy schul
dych syn den vloeser des
myschelikē gheslechtes dye
vns nyet allene vbaden
en heuet te ghaene yn des
leuithās mont mer he heeft
vns vleent weder te kiezē
wt synē monde. den sun
der den hape nyet af ghe
namē en heeft. ¶Dāt he
heeft leuithās wanghen
doerbaert vp dat he eenē
wech gheuē solde daer wt
te ghaen dat he doch nadē
bete vlien moghe dye vn
beholdelick em te voezen
nyet wathtē en wolde dat
he nyet ghebeten en hadde
wordē. ¶Aldus hoemt vns
alre weghē te ghemoete
dye hemelsche medicine.
¶Dāt se heuet den mynsche
ghebade ghegheuē dat he
nyet en sundighe. ¶Dn noth
tā heeft he den ghenē dye
ghesundicht heuet gheghe
uē bote dat he nyet en wā
hape. ¶Hyr vm sal mē alte
seer hoedē dat nyemēt nyt
ghenuechtē der sunden
yn des leuithans mont
ghegrepen en worde vn
nothtan als yc he daer
yn begrepen he en wan
hape nyet. ¶Dant yst dat
he dye sunde volmactelick
beschreit he vynt noch een
gadt yn synre wanghen

daer he doer vntghaen math.
Hyr toe vs oerkont vander
gotliker vntfermhticheyt
dese selue maria daer wy
af spreken. Dā welker dye
pharizeus segede doe he dye
sonteyne der guedertierē
heyt bestoppen wolde. Were
dese een pphete soe solde he
oet weten wye vnde wat
wyue dyt were dye dye
em tast wāt et vs een sun
derssche. Mer se dwoech
myt oezen trānē dye smet
te oerꝭ herten vnde oerꝭ
lichams vnde se tastede
oerꝭ verloesersꝭ voete dye
oere quade weghe lyet.
De sat tot ihesus voeten
vñ se hoerde dat woert
vā synen monde. se hyelt
oer an em doe he leuede
se sochte em doet se vant
em leuende se vant soe
grotē schat der gracien
voer em dat se em oer
synen apostolen dat vs
synē baden baetschapte.
Hsue brodre wat sollē wy
dan yn desē dynghe an
syen sonder dye vnghe
metē vntfermhertichеyt
vns schepperꝭ dye vns
marien magdalenē als
yn eenē teyrene totten
exempel der pentencien
gheset heuet dye he by pe
nitencīē na den valle leuē
dede. Dāt ytz merke pe
ter ytz ansye den morde
naer vñ ytz ansye zacheus
vñ ytz ansye marien vnde
yn desē en sye ytz anders
nyet sonder voer vnse
oghē gheset exempele der
hape vñ der penitencien.
Nachtschyen vs ymēt yn
den gheloue gheualle he
ansye peter dye bytterlike
weende dat he vā vresē
ghelochent hadde. Een an
der heeft ghebrant teghē
synē euē mynsche yn quaet
heydē der felheyt he an
sye den mordenaer dye
oer yn der vrē synre doet
ten lonē des des ewyghē
leuens quā by berouwe
nysse. Een hanghet an dye
hette der ghierichеyt he
heeft vreemt guet ghewuet
he ansye zacheus hadde
he yment yet ghenamē
dat gaf he vieruolt weder.
Een ander vs vntsteken
mytten vuere der vnthy
heyt vñ heeft syne suuerꝭ
verlatē he ansye marie dye
yn oer seluē dye mynne des
vleysches vbrande mytē

wuere der gotlyker mynē.
Syet dye almechtighe god
leghet vns tot allen steden
voer oghē dat wy na vol
ghē sollē vñ he set vns alre
weghē te voerē exempelē
synre vntfermlytichevt.
Hyr vme laet vns doch
nu leyt syn dye quade sū
den dye wy gheproeft heb
bē. Dāt dye almechtighe
god verghet gheerne dat wi
mysdadich gheweest hebbē.
he ys bereyt vnse penyten
tie te athtene ter vmoselyk.
Wy dye besmet syn na dē
water der salicheyt laet
vns vbarē werdē by vn
sen tranē. Dñ aldus na
sunte peters woert Als dye
kynderkē dye nu ghebarē
syn begheert dye melc ghy
cleyne kynderkene kyert
weder tot unser moderschoet
der ewyghen wijsheit su
ghet dye borstē der gude
liezenlyk gades dat vleden
ys beweent schuwet dat
ankomet vnse vloeser sal
vnse ooze ghewene troes
ten myt ewyghen blytschap.
Dye leuet vñ regnyert
myttē vader yn eenheyt
des hellyghē gheestes god
ewelik vñ vmermeer. Amē.

Op ten saterdach na pas
schen Johannes

In der tijt In een
vp den paesdaghe
quā maria magda
lena doe noch donckerhey
dē waren ten graue vnde se
sach den steen af ghedaen
vā den graue Hyr vm
liep se vñ quā tot symon
peter vñ totten iongher dē
ihūs mynde vñ seechde
em. De hebbē den heze
ren vt den graue en weth
ghedraghē vñ wy en wetē
nyet waer dat se em ghe
leghet hebbē. Hyr vm
ghenck peter wt vñ dye
ander iongher vñ se qua
mē ten graue vñ se twe
liepē te gader mer dye an
der iongher voer liep hast
telicker dan peter vñ quā
erst tē graue. Dñ doe he
em neder weert ghenepget
hadde soe sach he dye lijn
wande ghelegghet nochtā
en ghyngk he nyet yn Doe
quā symon peter em vol
ghēde vñ he ghyngk ynt
graf vñ he sach dye linen
lakē ghelegghet vñ den sweet
doec dye vp ihesus houet
gheweest hadde nyet myt
linenlakē ghelegghet mer

vſcheyden te gader ghewōnē
yn ene ſtat. Dus ghynck
oec dye ander ionghers yn
dye yerſt ten graue komē
was vñ hye sacht vñ ghe-
loefdes. Want noch en wis
ten ſe dye ſcriftuze nyet
dat hye moſte vrzſen van
der doet. Sunte ggg omelie
vp dit ſelue ewāgeli die
he predikte den volke yn
ſiunte iohan baptiſten ker-

Ome kze
dat myt langhe
ſpretheidē myne-
maghe ghebrakē ys ſoe heeft
ſe nu langhe vbaden v te
ſprekē vā der bedudynghe
des hellyghē ewangelij ..
Wāt dye ſtēme blijft vnd
der kracht des roepens.
Vñ vm dat yck vā voele
mynſchē nyet ghehoert w
liże ick den en mach ſoe dat yck my
ſchame vnder voele luden
te ſprekē. Mer deſe ſchaem
te dye yn my ys beriſpe
yck ſelue. Wat yſt vñ of
yck voele mynſchē nyet
gheuordezē en kan en ſal
yck doch vā een luttelen
nyet roekē vñ of yr van
den ◆ oetſte voele ſchoeue
nyet en mach ghedraghen
ſal yck dan ydel ter ſchuzē
weder kyezē. Wāt al en mach
yck zer ſoe voele nyet draghē
als yck ſchuldych byn ſon-
der twyuel yck ſal der doch
een luttel ſeker yck ſal der
doch twe ſeker of een dra-
ghē. Wāt dye menynghe
der krancheyt heeft dye
ſeker heyt oers loens. Wāt
vnſe ouerſte vychter al yſt
dat hye dye laſt mert vndē
laue nochtā mert hye oec
dye cracht yn den laſte.
Broderze dye leze des hel-
ligē ewangelij dye ghy
nu ghehoert hebt ſe ys
harde apenbaer vnt buten
ſte vā der hyſtorien mer
dye vhalene betrikenyſſe
daer af ſtaen vns vnder
torten reden te vnderſoe
ken. Maria magdalena
doe noch dye donckerhey
dē wazē quā ſe ten graue.
Na der hyſtorie teykent
men dye vre. mer na der
gheeſtelicker vſtandenyſſe
beteykent ſe dye vſtandenſ
ſe des gheens dyet vnder-
ſoeket. Wāt maria ſochte
yn den graue den ſchepper
altre dynghē den ſe yn den
vleyſchye doet gheſyen had
de. Vnde vm dat ſe en
nyet en vant ſoe waende

se dat he gheſtalen were.
Hyr vm wazē noch dye
dontkerheyden doe se ten
graue quā. Hyr vōme liepse
haesteliker vñ haetstapt
den iongherē. Mer dye liep
pē voer dye anderē dye
voer dye anderē mynden.
Dat wazē peter vñ iohan
vñ se twe liepen te gader
mer iohan voerliep haes
teliker dan peter. he quam
verſten graue mer he en
vnderwant em myet ynte
ghaene. vñ peter quam na
vnde ghynck daer yn. Wzo
deze wat beteykent dyt
lopen deſe ſubtilike beſchry
uynghe des ewangeliſtē
ſal men ghelouē dat ſeydel
ys vā gheeſteliker betey
kenyſſe. Heen men. Want
iohan en ſolde myet ſeggħē
dan dat he voerghenck
vñ myet yn en ghynck hadde
he ghewaent dat yn ſynre
veruaringhe ghene ghees
like beteykenyſſe ghewees
en hadde. Wat ys dan by
iohan ſonder der yoden
ſynagoghē beteykent wat
by peter ſonder dye kerke.
Vnde et ſchyne gheen
wonder te weſen dat by
den yonſten dye ſynagoge
vñ by den aldeſten dye
kerke ys beteykent. Want
al was eer totter oeſenyghe
gades dye ſynagoghe dan
dye kerke vā den heydenē.
nochtan ter oeſenynghe der
werlt was eer dye menyth
voldicheyt der heydenē dan
der ſynagogen der yoden
als paulus ozkont dye ſeyt.
Dāt yerſt en ys myet dat
gheeſtelick ys mer dat beeſ
telick ys. Aldus wort by dē
aldeſten petrū beteykent
dye kerke der heydenen.
mer by iohan den ionſtē
dye ſynagoghe der yoden.
Se liepen beyde te gader.
Wāt vā den begħynne oers
tijts tottē eende liep dye
heydenſchap myttet ſyna
gogħen yn eenē ghelyke
ghemeynē weghe al en
liep ſe myet myt gheliker
vñ ghemeynre menyghe.
Dye ſynagoge quā yerſt
ten graue mer ſe en ghynck
daer myet yn. wāt ſe vnt
ſenck dye ghebade vander
wyt ſe hoerde dye ꝓphetē
van vns heren mynſcheyt
vnde paſſie mer ſe en
wyl dye yn den dode myet
ghelouen. Want iohan
ſach dye lynenlakē ghele

ghet nochtā en ghynckt he
nyet yn. Want dye ſynagoge
al bekēnede ſe dye verhalen
heyden der ſchriftuē nochtā
vlenghet ſe yn te ghaene tē
gheloue vā vns hezē paſſiē
den ſe langhe te voezē vnde
verre te voezē ¶ hetierdē
den ſach ſe teghenwoerdich
vñ verwweerdede em ver
ſmaede em mynſche te we
ſen vñ en wolde nyet ghe
louen dat god ſterflick ghe
worden was yn den vleiſche.
¶ Dat ys dyt anders ſonder
dat ſe haeſtelikker hyep vñ
nochtan ſtont ſe ydel voer
den grauе. ¶ Onde ſymon
peter quam em volghende.
he ghynckt yn t graf. ¶ Dāt
dye kerke vā den heydenē
dye achterſte volghede be
kende den middelaer ga
des vñ der mynſchē ihesū
xp̄m yn den vleyſche doet
weſen vñ ſe ghelouede em
weſen den leuendyghen
god. ¶ He ſach dye lynēlakē
ghelecht vñ den ſweetdoeck
dye vp ſynē hoefde ghe
weeſt hadde nyet ghelegget
mytten lynēlaken mer
verſcheyden ghelecht yn
eene ſtad. ¶ Drodere wat
wanen wy weſen dat
men yn den grauе nyet
en vant den ſweet doeck
dye vp vns hezē hoeft was
mytten lynenlakeliē ſon
der als paulus ozkont dat
xp̄us hoeft god ys vñ dat
dye vnbegrippelike ſacra
mente der godheyt vſchey
den ſyn van der bekēnyſſe
vnſer krancheyt vñ dat
ſyne mogthentheyt gaet
bouē der creaturē natuze.
¶ Dñ et ys te merkē datmē
nyet allene en ſecht dat
dye doet vſcheyden gheuō
den waert mer oet te ga
der ghewondē. ¶ Want een
lynen cleet dat mē te gader
wynt daer en ſyet men
noch begyn noch eende.
¶ Hier vōme te rechte vant
men den ſweet doeck vā
vns hezē hoefde te gader
ghewondē. wat dye hoeck
der gotth ſe en beghonſte
nyet noch ſe en eendet nyet.
¶ Dāt by beghynne en wort
ſe nyet ghebarē noch ſe
en wort nyet benauwet
bynē enyghē eende. ¶ Onde
men doet daer wael toe yn
een. wāt yn dye ghedeilt
heyden der ghedachten
en ys god nyet. ¶ Dāt god
ys yn der eenheyt. ¶ Onde

dye vdyenē te hebben syne
gracie dye em vā een wet en
scheyden aimmyds schanden
der vnghelouighē scaten:
Ter vm dat men mytten
sweetdoeke pleghet af te ve
ghene der gheenre sweet
dye arbeydē soe machmen
oer byden sweetdoke bedu
den gades arbeyden. Wāt
he dye yn em altoes rustelic
vñ vnuerwandelt duert
nochtan orkont he dat he
arbeyt als he draghet dye
harde boesheydē der myn
schē. Hyr vm secht he bydē
ghete. Ick hebbe gharbeit
al doghende. wāt god dye
yn vnser mynscheyt apen
baerde he arbeyt wt vnser
krancheyt welken arbeyt syn
re passien doe em dye vnghe
louighe yoden saghē soe en
woldē sijs wet cezen. Want
den se saghen sterflick na
den vleysche se verwerdē
den te ghelouen vnsterflick
te wesen na synre gotheyt.
Hyr af secht iheremias.
Du salst em here oer loen
ghelden na den werken
oerre handē du salst em ghe
uen een bederscl des hertē
dynē arbeyt. Want vm dat
dye strale der predicacien
doer oer herten wet ghaen
en solde als se verwerdē
den arbeyt synre passien
soe hyeldē se den seluē arbeit
als een schylt dat se wet
doer den schylt en solden
syne woerdē laeten ghaen
daer se em mede saghen
arbeyden totter doet. Unde
wat syn wy sonder vnses
hoefdes dat ys vns here lede.
Want by den lȳnenlaken
des lichaems syn beteyckent
dye bande des arbeydes.
Hyr vm vant men by sijdē
den sweetdoeck dye vp syn
houet gheweest hadde. Wāt
vns verloesers lijden ys
uerre verscheydē vā vnsen
lijden. want leet sonder
mysdaet dat wy lijdē myt
vnsen sunden he wolde
wyllens vnder dye doet
vallen daer wy vnses vn
dancxes vnderualle. Daer
volghet. Dus ghynck oec
doe yn dye ander iongher
dye verst tē graue komen
was. Haden dat peter
daer yn ghecghaen was
soe ghynck iohan daer oec
yn dye verst komen was
ghynck daer ten lestē yn.
Drodere dyt ys kenlyck
dat ynt eende der werlt

tot vnses verloesers gheloue
oec vergadert werdē dye
yoden als sunte pauwel oer-
kont vñ secht. Totten dat
dye volheyt der heydenen
vn komen sal vñ alsoe al
israhel behaldē werdē solde.
Vñ he sath vñ gheloefdens.
Dat brodere wat sal men
wanē dat he gheloefde. En
gheloefde he nyet dat vnse
here verresen was den he
sochte. Neen he nyet. Dāt
noch warē dye dondier-
heydē ten graue vñ dye woer-
de oec dye hyr na volghē
weder seggheē als mē secht.
Dāt noth en wysthē se dye
schriftuze nyet dat he vā
der doet verrisen moste.
Dat sath he dan dye lynē
laken gheleghet vñ gheloef
de datter wijf gheseeht
hadde dat vnse here vten
graue en weth ghedraghē
were. Vnde vn desen dyn
ghen ys te merken die groet
heyt der gotliker dispen
satien datter yonghezen
herte bernende worden
dat se em soeken solden
vnde dat ment em ver-
lenghet dat se em nyet
en vonden vp dat dre
kranckheyt des moets ghe
pynt myt oezre droefnysse
te suuerre worden sal vn
te vynden vñ dat se em
alsoe voele te vromeliker-
halden sal als se em ghenom
den heeft soe se spaeder-
vynt dat se soect. Ieeue bro
dere dyt hebben wy korte
lick auerlopē vā der lexē
des ewangelij nu behoert
vns toe dat wy van der
edelheyt der groter hoech
tijt ~~wāt se ghnet~~ yet spre
ken. Ieeue brodere vtz math
te rechte seggheē dese edel
heyt der hoechtijt want
se ghaet bauē ander hoech
tijde. Dant as alsmē vnder
helligher schriftuzē seghet
sīn croyz dat ys hellyghe der
hellyghen oft als mē secht
sanghe der sanghen alsoe
mathmen te rechte dese
hoechtijt hyeten hoechtijt
der hoechtiden. Dant
vā deser hoechtijt ys vns
ghe ghyeuē exempel der
verrisenysse vñ gheopent
dye hape des hemelschē
vaderlandes vñ nu mo
ghen wy hapen totter
glozien des ouerstē va
derlandes. Dy deser
hoechtijt werden dye
wtuerkarenen dye ghe

halden waren bynen den
sloten der hellen al wast
yn eene stede sonder pyne
weder ghebracht ter lustich
des paradijs. Dat onse he
voer synre passien seghede
dat voldede he yn synre
verrisenysse. Ist dat ick ver
heue werde van der eerde
soe sal ick al dynck tot my
trecken. Want he trecte al
le dynghe dye vā synen
wtuerkorē waren wemēt
yn der hellen en liet. Wāt
alle dynghe nam he daer
ya dye wtuerkoren waren.
Want dye vnghelouighē
vñ dye vm oere mysdadē
waren ten ewyghen pynē
ghecondemneert en vmaecte onse
here tot der ghenadē nyet
doe he verrees. Oer he ro
uede dye wtē sloten der
hellen dye he bekende sy
ne te wesen vm oere ghe
loue vñ werke. Hijr by
yst te rechte aumyds ozeas
gheseghet. Ick sal dyn doet
wesen o doet. helle ick sal
dyn bete wesen. Wāt dat
wy dodē dat doen wy daer
vme dattet al myt al nyet
syn en sal mer vā den dat
wy bytē daer trectē wy
een deel af vñ wy latē daer
een deel. Wāt vm dat vn
se here yn synē wtuerkorenē
alte male dye doet dode soe
was he dye doet der doet
mer vm dat he daer een
deel vter hellen en weth nā
vñ een deel daer liet soe en
dode he alte male dye helle
nyet mer he bet se. Hijr
vm secht he ick sal dyn
doet syn o doet. Als of he
seghede apēbaerlick. Want
ick dy yn mynē wtuerkorenē
alte maele verderue soe sal
ick dyn doet syn. Ick sal
dyn bete wesen o helle wāt
als ick myne wtuerkorē dy
neme soe doersteke ick dy
yn eenē dele. Wat hoechtyt
ys dan dyt dye de beslaten
heydē der hellē vstuert
heeft vñ dye vns vpghedāe
heeft dye doerē des hemel
schē rijkes. Oren vnder
soecke beyendeliker den
name vā desen hoechtyt
mē vraghe dē voerbaren
predikerē vñ besien wy wat
he secht dat he daer af waet.
Wāt vnse paeschē ys dye
ghecofferde xpūs. Is dā xpūs
paeschē soe sollē wy merkē
wat dye wyt vā paeschen
secht vp dat wy te subtiliker
moghē vndersoekē oftet

ſthynt dat dye dynghe van
tryſto gheſecht ſyn. ¶Want
moyſes ſecht De ſollē nemē
vā des lāmes bloede vnde
ſtrykēt vp beyde dye ſtile
vñ an dye ue oůſte dorpelē
der huſe daer ſe dat yn
eten ſollen vñ ſe ſollē bynen
dyer nacht eten dat vleiſch
ghebradē myttē vueze vñ
vngheghiſt broet myt wil
dē lactukē ghy en ſollet daer
myet roes af etē noch ghesa
den yn wateze mer ghebra
dē allene myttē vueze ghy
ſollet ſyn houet myttē voe
ten vñ myttē yngheweide
vůſlynden vñ daer en ſal
myet af bliuen tot des mor
ghens yſt dat yet bliuet
dat ſolle ghy myttē vueze
vberne. ¶Onde daer doet
men dyt toe. Aldus ſolle ghy
ghy dyt eten. ¶Dñ alle dyn
ghe bereydē vns grote ſtich
tynghe yſt datmen ſe myt
gheeſtelikker bedudynghe
vntbynt. ¶Want weten des
lāmes bloet ys dat hebbe
ghy my gheleert myet myt
horene mer dat drynken
de. ¶Dñ dyt bloet leghet
men vp beyde dye ſtilen
als ment myet allene en
dzynct myttē monde
des lychams mer oer myttē
monde des hertē. ¶Want
yn elken ſtile ys dat bloet
des lams dan gheleghelt
wāneer datmen dat ſacra
ment synre paſſien myttē
monde nemēt vm vloſē ſe
ſe dat men dan myt ernſti
gher ghedachtē pyenſet dē
na te volghē. ¶Dāt dye al
ſoe ſyns verloeſers bloet
vntfaet dat he noch myet
ſynre paſſien na volghen
en wyl dye heeft dat alle
ne yn eenē ſtyl gheleghet.
¶Onde men ſalt oer leghē
yn dye ouerſte dorpel van
den huſe. ¶Want wat ne
men wy gheeſtelick by dē
huſe ſonder vnſe ghedach
den daer wy byden huſe
ghepenſe yn wonen. ¶Dan
deſen huſe ys dye ouerſte
dorpel dye meynynghe dye
bauē dat werck gheſet ys.
¶Hyr vme wye dye mey
ninghe syns ghepenſes
beleydet vm na te volghen
vns herzen paſſie he lecht
dat bloet des lams ynden
ouerſten dorpel ſyns huſes.
¶Ofte vnſe huſe ſyn vnſe
lichame daer wy yn wo
nē alſoe langhe als wy le
uen. ¶Onde wy leggyhen

yn den auerdorpel des hu
ses des lams bloet ¶ Wāt wy
draghen yn vnsen voerhoef
de dat cruce synre passyen.
¶ Dan welken lāme men
daer na secht. ¶ Onde se sollē
dat vleysch eten bynē der
nacht ghebraden myt den
vuere vnde derue brōden
myt wylder latuwen. ¶ Wāt
bynen der nacht eten wy
dat lam dye nu yn den sa
cramente vns hezen lichā
vntfaen als wy noch vn
der lynghe vnse consciencie
myet en syen. ¶ Nochtā sal
men dat vleysche byden
vuere braden. ¶ Wāt dat
vuer dat doet dat vleysch
scheyden datmen myttē
water spedet mer datmē
by den vuere bradet son
der water dat wort te sti
uer. ¶ Want dat vuer briet
vnses lams vleysch doe
dye cracht synre passyen
em te vromer maecte toe
synre verrisemysse vnde
verstiefde em totter vn
ghebrecliccheyt. ¶ Want he
dye van der doet ghenas
als van den vuere wart
syn vleysch te herder.
¶ Hyr af secht he oer bydē
psalmiste ¶ Myne kracht

ys verdroghet als een scherf.
¶ Want ys een scherf voer
den vuere sonder morwe
slycht mer by den vuere
doet men dattet styuer
wort. ¶ Dus verherde als
een teste dye kracht synre
mynscheyt wāt vā den
vuere synre passien wes
he ter kracht der vnghe
brecliccheyt. ¶ Der dat ment
sacrament vns vloesers vnt
faet dat en ys allene myet
ghenoech totter ghewarigher
hoechtijt des herten et en
sy dat wy daer mede oet
ghenoghē guede werke.
¶ Want wat helptet dat mē
syn lichaem vnde syn bloet
mytten monde vntfaet
vnde men em tegē gaet
myt verkierden zeden.
¶ Hyr by secht men daer
vōr wel na te eten den rue
broet myt wylder latuwē.
¶ Want he et broet sonder
hefsel dye guide werken
doet sonder besmettē vā
ydelre glozien dye de wer
ke der vntfermhertichcheyt
doet sonder toe menghē
van sunden dye verkier
delyck myet en roest dat
he vn wael done deylt.
¶ Want dese heffe der sun

den hadden dye yn oere gue-
de werke ghemenghet dē
vnse here ſeghede by des
ſpheten ſteme myt berys-
pynghe. Coemt te betel vñ
doet vnghenadelick. Vñ
een luttel daer na ſecht he.
Vnde offert van den dat
ghehefſelt ys lof. Want
he offert lof van ghehef
ſelen dye gade offerhande
bereyt van roue. Vnde
dye roylde lacuwen ſyn
harde bytter vnde men
ſal des lams vleyſch myt
zuren lauwen eten. Dat
ys als als wy vns vloeſers
lichaem ontfaen dat wy
dan van vnſen ſundē yn
ghewene ſollen quellē vp
dat dye bytterheyt des rou-
wen ſal van der maghē
des herten weghen dye
voechtheyt des vlyerden
leuens. hyr by volghet daer-
nae. Ghy en ſollet daer-
myet af roe eten noch ghe-
ſaden mytten water. Dyet
nu trecken vns dye woer-
de der hiſtorien van der
hyſtorilker verſtādenyſſe.
Lyeue broderе en plath
dat volck van iſrahel myet
doet yn egipten was te etē
een roe lam dat em dye
myt ſecht ghy en ſollet daer
myet roe af eten vnde men
daer toe ſecht noch gheſadē
myt water. Aer wat be-
teykent dat water ſonder
dye mynſchelike konſt
naden woerde dat by ſal
ſalomon vnder der vnghe-
louighen ſtēme ghecht ys.
Dye dieflike watere ſyn
ſuetſte. Dat ys dat roe
vleyſch des lāmes ſonder
dat men laet vnghemert
vnde ſonder weerdycheyt
ſyne mynſcheyt. Want al
dat wy ſubtilyke pynſen
dat ſpeden wy als myt
vnſen ghedachtē. Aer
men ſal des lāmes vleyſch
noch roe noch myt water
gheſaden eten. want mē
ſal vnſen vloeſer myet wa-
nē weſen eenē purē myn-
ſchē noch men ſal myet pen-
ſen by mynſchelicker conſte
woe he mynſchē werden
mochte. Want wye dat
waent dat vnſe vloeſer
puer mynſchē was wat
doet ſe deſe anders dan
dat he des lams vleyſch
roe et dat he myet en wol
de bradē by der glorie der
verſtendenyſſe der gotheyt.
Want dye dat ſa

ciament ſynre mynſcheyt
em pynt te vndersoekē na
myſtcheliker wysheyt he wyl
des lāmes vleyſch myt wa
tere ſyeden dat ys he wylt
gronden by vnghemanyer
der conſte dye verhalentȳt
ſynre voermyetzinghe. Wye
dan begheert te vyerē dye
hoechtyt der blytſchap vā
paeſchen he en ſyede dat
lam mytten water myet
noth en etet roe ſoe dat he
em myet en pyne te gronde
ne mynſcheliker wysheyt
dye dyepheyt der mynſchȳ
gades noch he en gheloue
yn em myet als yn eenen
puren mynſchē mer he ete
des lams vleyſch ghebra
dē mytten vuere. ſoe dat he
alle dynghe beleydē kan
by der kracht des hellyghē
gheeſtes. Vnde vā deſen
lāme ſecht men noch te
rechte na. Ghy ſollet dat
hoeft mytten voetē vnde
mytten yngheweide ver
ſlyndē. Dāt vm dat vnſe
bloeſer ys alpha vñ o dat
ys god voer al dye werlt
vnde myſche ynt eende der
werlt. Vñ brodere alſoe
wy thant voer gheſecht
hebbē als ſuntr paulwel
oerkont hebbē wy gheleert.
Dāt xpus hoeft ys god
ſoe ys des lams houet te
vſlynden dat men ſyne
gotheyt by den gheloue
beuanghe. Mer des lams
voete te vſlynden ys dat
men vndersoeke dye voet
ſtappē ſynre mynſtheit dye
te mynen vñ nae te volghē.
Vnde wat ſyn dye ynghe
weide ſonder dye vhorghe
ne vñ gheeſtelike ghebade
ſynre woerdē dye vſlyndē
wy dan als wy myt ghie
rutheydē nemē dye woer
de des leuens. Vnde yn
deſē woerde der vſlyndin
ghe wat doet men anders
dan daer by beryſpet wort
dye vnbequaemlyheyt vnſer
traetheyt dye by vns ſelue
myet en soekē ſyne woer
de vñ ſyne hemelike betey
kenſſen vnde dye ſe oet
noede hoerē vā anderen
ludē ſeghghē. Dā deſen
lāme en ſal myet bluen
tot des marghes wāt men
ſal ſyne woerde myt grot
ſorchuoldytheyt vnderſoe
kē vñ bedudē vp datmen
eer dye dach der vriſenyſſe
apenbaerē ſal yn der nacht
des leuēs alle ſyne ghebade

deſes

vstaende vñ dye doende doer
grondē sal. Mer vm dat
tet yerde pijnlick ys alle
hellyghe woerde te vstaen
vñ alle gheestelike vstan
dewysse doer te grondē soe
volghet te rechte nae. Vñ
yst dat daer yet bliuet dat
solle ghy mytten vuere ver
bornen. Dat van dē vlā
me auerblijft verbernen
wy mytten vuere als wy
dat wy van der vhaelent
heyt synre mynstheit nyet
en moghen vstaen vñ vn
dergronden oetmodelick
dat halden der macht des
helligheen gheestes vp dat
nyemāt houerdelyck roen
en sy dat te vsmaen of te
baetscappen dat he nyet
en vstaet. Mer he leuert
dat den vuere als hijt den
helligheen gheest toe holt.
Vnde vm dat wy aldus
bekēnē woe datmen dat
paesthlam eten sal soe laet
vns nu bekēnē van wat
mynschen men dat eten
sal. Daer volghet. Vnde
aldus solle ghy dat etē. Ghy
sollē uwe lendē vmme goe
den. Dat ys beteykent
vn den lenden sonder dye
ghenuechte des vleyschес.
Hyr vme begheert dauid vñ
secht. Verne myne lenden
vnde myn herte. Want en
wyste he nyet dat yn den
lenden vñ yn den nyeren
waeren dye ghenuechtē der
vnreynscheit he en hadde met
ghecpschet dat men se ber
nen solde. Hyr by vm dat
des duuels macht yn dat
mynschelike gheslechte aū
myds der vnreynscheit son
derlynghe bauē ghynck
soe sechde vnse here totten
helligheē Job vā om. Syne
macht ys yn synen lenden.
Dye dan dat paesch lam
et he sal dye lendē vme
ghegort hebbē vp dat he dye
doet dye hoechtijt der ver
risenysse vñ der vnghebre
licheyt dat he nu vnder
ghene ghebrechlicheyt en
legge aūmyds sundē he be
dwynghe syne ghenuechtē
vnde halde nauwe synnelesch
vā vnreynscheit. Wāt he
bekent nyet wat wat dye
hoechtijt der vnghebrechlich
ys dye noch by synē vulen
leuen leghet vnder dye
vuelheyt. Dese dynghe
syn sonnyghe ludē hart mer
dye porte ys nauwe dye tē
leuen leydet vñ wy hebbē

nu voele exempelen vā dē
ghenē dye yn suuerheyden
leuen. ¶Hijr vm volghet daer
wael na. Ghy sollet schoen
an dye voeten hebbē mēbē.
¶Want wat syn vnse voete
sonder vnse werke. ¶Onde
wat syn schoen sonder vel
le vā dodē beestē wāt dye
schoen bedeckē dye voete.
¶Dat syn dode beestē van
welken velle vnse voete be
dect werden sonder dye al
de vaders dye voer vns
ghegaen syn ten ewyghē
leuen. ¶Onde als wy oer
exempel an syen bedeckē
wy dye voete vnser werke.
Dus yst dye schoen an dye
voete te hebbē der doden
leuen an te syene vñ vns
te hoeden voer dye wondē
der sunden. ¶Walende stoc
ke yn uwen handē. ¶Dat
bewyset dye wyt by den
stockē sonder dye behoedy
ghe des hyerdē. ¶Dñ mē
sal merken dat men vns
beuelt dye lenden vm te
gordē vñ daer na stockē
te hebben. ¶Dāt dye sollen
eens hyerdē sorghe vnt
saen dye thant yn oeren
lytham kōnen dye vuelheit
der vncuysch vncuysch

bedwynghen vp dat se als
se den anderē sterke dynghe
predyckē vā kranckheit nyet
en vallen vnder oere sath
te ghenuechten. ¶Dñ daer
secht men wael na. ¶Onde
ghy sollet dat eten haesten
de. ¶Wert broders dat mē
secht haestende. Dadās ghe
bade dye gheestelicheyde
vns verloesers dye blijt
schappen des hemelschen
vaderlandes bekēnet myt
haesten vñ hebt sorghe dat
ghy dye ghebade des leuens
haestelick voldoet. ¶Want
wy weten dat wy huden
dat wael doen moghen
of wijt morghē sollē doen
en weten wy nyet. ¶Hijr v
vm etet dat paeschlam haes
tende dat ys hanghet myt
begheertē an dye hoechtijt
des hemelschen vaderlan
des. ¶Nyement en vertraghe
em yn den weghe des leuēs
dat he yn synen hemelschē
vaderlande syne stede nyet
en verliese. ¶Nyement en
verbynde em yn verlen
ghen vm te verkrighen
guede eernstichēydē mer
he volbrenghe dat he be
ghōnen heeft dat he ver
moghe te doene dat he be

ghynt. Ist dat wy ter myn
nen gades myet traech en
syn soe helpt he vns den
wy mynen. Jhesus cristus
vnse here dye leuet vnde
regnyert mytten vader
yn eenheyt des hellighen
gheestes god eewelyck vñ
ymmermeer. Opte ierste
Somedach na paeschen
In der tijt. doe et Johannes
spade was des paesdaeghes
vñ dye dozen gheslaten
waren daer dye ponghe
zen vergadert wazē vm
dye vrese der yoden soe
quam ihesus vnde stont
vnt myddel van synē dysci
pelen vnde sechde em. vrede
sy myt v. Vnde doe he
dyt gheseyt hadde soe
toende he em syne hande
vñ syne syde. Hyr vme
worden dye ponghezen
blide als se den herē saghē.
He seghede em echter. Vre
de sy myt v. Alsoe my dye
vader gheseent heeft vnde
yck sende v oec alsoe. Doe
he dyt gheseyt hadde soe
blies he yn em vnde segh
de em. Ontfaet den hel
ghen gheest wien ghy oe
re sunden vergheuet se
werden em vrgheuen vñ
wyen ghy se behalt se syn
em behalden. Thomas een
van den twecluen dye
men didimus hyet he en
was myet myt em doe
ihsus quam. Hyr vm segh
den em dye anderen ponghe
zen wy hebbē den herē ghe
syen. Dñ he sechde em Et
en sy dat yck syc yn synen
handen dye gate der nagh
len vñ myne hant stekc yn
syne zyde yck en salb myet
ghelouen. Vnde achte dagh
daer na soe waerē weder
dye ponghherē daer ynne
vnde thomas myt em. Jhus
quam beslatenē dozen vñ
he stont vnt myddel vnde
seghede. Vrede sy myt v.
Daer na seghede he tho
mas. Ster her wert yn dy
nen vyngher vñ sye my
ne hande vnde breng her
dyne hant vnde stekk se
yn myne syde vnde en
wyl myet vnghelouich we
sen mer ghelouich. Thomas
antwoorde vñ sechde em.
Myn here vñ myn god.
Dñ ihesus sechde em. Wat
du my gheseyen hebste soe
ghelooftu. Salych syn dye
my myet gheseyen en hebbē

vñ gheloefden. Want voele andere teykene dede ihesus yn synre iongherē anschouwene dye nyet gheschreuē en syn yn desen boke. Mer dye syn gheschreuē vm dat ghy gheloven sollet dat ihs ys xpus gades sone vñ dat ghy ghelouende dat leuen hebben sollet yn synē name.

Hijr gijnt ons die selue ewāgeli die he predichte dē volke yn sunte Johānes tsanctus ihs kerstre.

Die yerste vraghe vñ deser lexen des ewā gelij clopt vnse ghe dachtē woe dat na dye verrisenysse dat dat ghewaze lycham vns herē was dye beslatenē doren yn komē mochte ten iongheren. Mer wy sollen wetē yst dat mē dat godlike werck by redē bewaet. soe en yst nyet te verwonderen. Noch dye gheloue en heeft gheen verdyente welker mȳsche like redē prouē gheeft. Mer dese selue werke vns vloesere dye men wt em selven nyet bewaen en mach soe mach men se merken wt synen andē ren werken dat wonder like dynghe gheloue gheuē moghen synen werken dye noch wondēliker syn. Want dat licham vns herē ghynck yn tot synen von ghezen beslatenē doerē dye ten mynschelikē oghe by synre ghebuertē wtquam der ionchrouwē licham beslaten bluende. Dat wō der wast dan oftehe besla tenē dozen na synre ver risenysse yn quam tot synē vonghezen ewelick thant solde leuen dye doe he vm sterue quā wtquā sonder opdoen des lychams der vonchrouwē. Mer vm dat he dat licham dat mē syen mochte der gheemze ghelo ue dye em saghē twiuelde soe toende he em thant sy ne hande vnde syne syde he gaf em syn vleysch te tasten dat he beslatenen dozē yn brachte. In dese dynghe toende he twe won der vnde dyē nā mynschelikerreden seer contrari warē vnderlynghe doe he na synre verrisenysse syn licham vnde dat vnghe breeklichz was vñ nochtā toende he em den men tasten mochte. Want dat

vñ ghelooft den. Dāt voele
andere teikene dede ihūs
yn synre iongheren anschou
wene dye nyet ghescreue
uen en syn yn desen boke.
Mer dye syn ghescreuē
vm dat ghy ghelouē sollet
dat ihūs ys xp̄us ysaes
soene vñ dat ghy ghelouē
de dat leuen hebbē sollet
yn synē name

hyer en ys gheen ghebreck leset
voert achter an

Je yerste vraghe
vā deser lexē des
ewangēlij dopt
vnse ghedachte wo dat na
dye vrīsenysse dat dat ghe
ys noet dat dat dyneck
ghebreckelyck ys off vrottē
moet dat men tast vnde
men nyet tasten dan dat
ghebreckelyck ys. Mer
yn wonderliker vñ yn
vnderneckeliker manyerē
toende vnse vloeser na
synre verrisenysse syn
lichaem vnghebreckelyck vñ
oer dat men em tasten
mochte vp dat he yn den
dat he em toende vnghe
breckelyck wesende vns
needen solde ten ewighē

laue vñ yn den dat he
em ghaf te tastene vns
vaste maken solde ten
gheloue. Hyer vm toende
he em vnghebreckelyck vñ
dat men em tastē mocht
te vp dat he waerlike
toenen solde na synre
verrisenysse dat syn
lichaem was van der
seluer naturen vñ vā
ander glorien. He sechde
em. vrede sy myt v.
Alsoe my dye vader ghe
sant heeft vñ yck sende
v oer alsoe. Dat ys alsoe
my dye vader god ghe
sant heeft god alsoe sende
yck mynschē v myns the
oer. Dye vader dye sen
de den sone dye em
settede dat he mynschē
werden solde vm des
mynschelikē gheslechtes
vloesynghe vnde he wolde
dat he yn dye werlt quā
ter passien mer nochtan
mynde he synē sone den
he ter passien sande.
Onde vnse here dye
apostelē dye he wtuer
kāzen hadde sande he
nyet ten blytschappē der
werlt mer alsoe he ghe
sant was ter passyen

yn dye werlt. Want
aldus al yst dat dye sone vā
dē vader ghemynt ys noch
tan sande he em ter pas
syen yn dye werlt. Aldus
yn dye yonghezē oet ghe
mynt van vnsen heze
dye nochtan ter passien
ghesant worden. Daer
vm secht men te rechte.
Onde alsoe my dye vader
ghesant heeft vñ ytz sende
v oet alsoe. Dat ys ytz myn
ne v mytter seluer caritaten
vm dat ytz v sende vnder
der veruolghers handen
myt welker caritatē my
dye vader mȳnet den he
heeft doen komen vm te
lyden dye passie. Al yst dat
men dyt senden vstaen
mach na der na de naturē
der gotheyt. Want daer
mede secht men dat dye
sone van den vader ghe
sent wort daer he by wten
vader ghebaren wort. Wat
dye helligthe ghoest dye den
vader vnde den sone euen
ghelijtz ys nochtan en wort
he wet mynsche dese selue
sone orkunt dat he den
sendet seggende. Als dye
helligthe ghoest komē den
ytz v senden sal vā den
vader. Want solde men
dat senden allene vstaen
voer mynschelijker natuer
aen te nemen sonder twy
uel men en solde yn gheen
re manyerē seggen dat
dye helligthe ghoest ghesent
worde. Want he en wort
wet mynsche. Wer dat se n
den des helligthē ghoestes
ys dat wt komen daer he
mede komet vā den vader
vñ van den sone. Aldus dan
als men secht dat dye
helligthe ghoest ghesent wort
vm dat he soe wt komet.
Aldus secht men oet teme
lijtz dat dye sone ghesent
wort vm dat he van den
vader ghewommē of ghe
boert wort. Doe he dyt
ghesecht hadde doe blies
he yn em vñ sechde. Ont
faet den helligthen ghoest.
Ons ys te vraghen wat
dat ys dat vnse heze een
werue den helligthē ghoest
gaf doe he yn der werlt
noch was vñs oet eens doe
he ten hemel gheuarē was.
Want men en toent wet
dat yn een ander stad dye
helligthe ghoest apenbaer lijtz
ghegheuē wert sonder nu
doe em dye yonghezē by

vns heren vnblasen vntfenghē.
Onde daer na doe he van
den hemel neder quā vñ
weert ghetoent yn vuerighē
tonghen. Daer vm dan
ghees men em yst yerst dē
iongheren ierst yn der eerdē
vnde senten em daer na
van den hemel sonder dat
twe ghebade der mynnen
syn dat ys dye mȳne gades
vñ des euentzerstens. Inder
eerden gheestmen den hel
ighen gheest vm den euen
mynschen te mȳnen. Onde
vā den hemel wort dye
hellighe gheest ghegheuen
vm datmen gade mȳnen
sal. Want ghelijcks dat ene
mȳne ys vñ twe ghebade
alsoe yst een gheest vñ twe
gauen. Erst wert he van
vnsen here ghegheuē doe
he yn ertrike was vñ daer
na doe he yn den hemel
bauen sat. Want mē leert
yn des euen mynschē mȳne
woe men sal komen ter
mȳnen gades. Hijr af secht
dye selue iohan. Dye synen
broder myet en mȳnet der
he syet gade den he myet
en syet woe mach he em
mȳnen. Vñ daer toe voorē
was oec dye selue hellighe
gheest ynder iongher herte
ten gheloue nochtan en wort
he em myet ghegheuē aen
baerlick sonder na vns he
ren verrisenysse. Hijr af
ys ghescreuen. Dye gheest
en was noch myet gheghe
uen want ihesus en was
noch myet glorificiert. Hijr
af ys oec by moyses ghesecht.
De soghen homich vten ste
ne vnde alije wt eenē vastē
stene. Aer myet vā dus da
d mȳghen dynghe en leset
men ghedaen na der hijsto
rien al auer lese men alle
dye schrifture van dē alden
testamente dat volck en
soech nerghent homich wtē
stene noch oec alije. Aer
na sunte pauwels woert
soe was xp̄s dye steen. Doe
soghen se homich vtē stene
dye vnses verloesers werke
vnde myracule saghē. De
soghen alije wt eenē vastē
stene dye verdyendē ghe
saluet te werden na xp̄s
verrisenysse by den wtsto
tene des hellighen gheestes.
Hijr vme gaf als een teken
steen homich doe vnse here
noch sterflick was vnde
synen iongherē toende dye
suetichept sijnre myracule.

Over dye vaste steen stort olie wt

Mer dye vaste steen storte
alije wt. Want doe vnse
here na synre verrisenysse
worden was vndoechlike
soe storte he wt by den blasen
synes gheestes dye ghyftē der
helligher saluynghe. Dan
den alije ys by den ꝓphete
ghesecht. Dat yuck sal rottē
van den anspytste des alijes.
Want wy worden ghehal
den vnder den yucke der
herstrapien des duuels. Mer
wy syn ghesaluet mytten
alije des hellighen ghees tes.
Onde vm dat he vns myt
ter gratien der vrijheyt ghe
saluet heeft soe ys dat yuck
van des duuels heerstrappe
ghene ghevuelt. Als sunte
pauwel orkont vñ secht.
Daer vns herren gheest ys
daer ys vrijheyt. Mer men
sal weten dat dye ghene
dye verst den hellighē gheest
vntfenghen vm dat se vn
noselike leuen solden vñ
dat se myt preditzen somy
ghe mynsche vorderē soldē.
Hyr vm vntfenghen se
desen gheest apenbaerlicke
na vns herren verrisenysse
vp dat se myet luttel myn
schen mer voele soldē mo
ghen vordelick wese. Hyr
by secht men yn dyt selue
ghevuen des gheestes. Wien
ghy oere sunde vȝgheuet
se werden em vȝgheuen
vñ den ghy se haldet se
werden em ghehalden.
Ons behoert an te syen
dye iongheren dye tot soe
groter bordenen der oet
modicheyt ghyrocpē wārē
tot soe gryter yloriē ghelei
det syn. Diet se en syn met
allene setzer vā em selue
mer se vntfaen oec dye
macht van den anderen
te bynden vñ te vntbyn
den. Se vntfaen dye heer
lictheyt des hoethstē ordels
dat se van gades weghen
somighe oer sundē ꝛhal
den moghen vñ somyghē
dye vȝgheuen. Mer aldus
was et temelick dat se vā
gade dus vȝheuen worden
dye vm gades wille alsoe
seer vȝoetmodicht werden.
Diet dye gades nauwe
ordel vntsien se werden
der sielen ordelers vñ se
verordelen dye anderen
of se vȝloesen se dye vntfa
ghen dat se seluen vȝordelt
werden mochten. Deser
iongher stad haldē nu
yn der kerckzen dye bistope

se vntfaen dye macht des
byndens vnde des vntbyn
dens dye den raet des re
gimentes vtrichten. Dye
eer ys groet mer dye last
van deser eren ys harde
swaer. Want et ys seer
hart dat dye ghene dye
wet halden en kan ma
richeyt syns leuens dat
he richter wort van eens
anderen leuens. Dñ dur
wile gheualtet dat dye
ghene halt dye stat des
ordels wes leuen wyt der
stat wet en auerdraghet
vnde durwile gheualtet
dat dye ghene vnschuldighe
verordelt of dat he dye sel
ue ghebonden ys dye ande
ren vntbynt. Want dur
wile volghet he dat berue
ren syns wyllen yn bynde
vñ vntbynden mer wet
dye vdyenten der satzen.
Hijr by gheualtet dat he
een bezoeft van der macht
des byndens vnde des vntbyn
dens dye deser macht ghe
bruket na synen wille
vnde wet na den seden
der gheenre dye vnder
em syn. Durwile gheual
tet dat he dye hierde ys
teghen ymen vā synen
euen mynschē beruert
wert wyt hate of wyt
gonste. want dye en moghe
wet werdelick ordelen
van oerē vndersatē dye
yn der satzen oerre vnder
satzen oerē hat oerē gonst
doken. Hijr af ys te rechte
by den ꝓphete ghesecht.
Se doden dye zielen dye
wet en sterue vñ se maet
ten dye zielen leuendich
dye wet en leuen. Want
dye dodet den ghenē dye
wet en sterft dye den
rechtuer-dighē vordelt
vñ he pijnt em leuende
te makzen dye wet leuen
en sal dye em pijnt dye
wysdadighen vāder pijn
nē te vntbynden. Hijr
vm sal men dye satzen
wegthen vnde dan sal
men ghebruken der macht
des byndens vnde des
vntbyndens men sal oer
syen wat dye wysdaet
ys of wat penitencie of
wat berouwenysse dat
dye sentencie na der wys
daet ghedaen ys dat soe
wye dye almechtighe god
visitiert by gratien der
berouwenysse dat dye sen
tencie des hyerden dye

absoluier. Want dan ys
des priesters absolutie ghe
waerith als he volghet dē
wylle des ynwendighen
richters. Ende dyt betey
kent wael dat verwecken
des dye vierdaghe doet
ghewees hadde. Delke
verwecknynghe toent dat
vnse here den dodē verst
voertriep vten graue vnde
vñ maecte em leuendich
seggende lazare kom wt.
Ende daer na he dye le
uende wten graue komen
was wort vā den iongher
ren vntbonden als ghescre
uen ys. Als he wt komen
was dye ghebonden was
myt swaten dat ys myt
banden doe sedde he synē
iongherē vntbyndet em
vñ laet em en wedgaen.
Dyet dye yongherē vnt
bynden den thant als he
leuede den oer meyster
verwecket hadde doe he
doet was. Want haddē
dye iongherē lazarum
doet vntbonden se solden
meer ghetoent hebben
stanck dan doedē. Wt
desen merkene sal men
ansyen dat wy dye schul
dich syn te vntbyndē by
vnser hyerderlikr macht
dye wy bekennen dat vnse
here leuende maect by der
gracien daer he se mede
verwect. Ende dyt leuē
de maken bekent men
thant yn der biecht der
sunden eer se wort doen
der doedhden. Hijr by en
sedtmen desen dodē laza
rus wet werde ghesont
mer kom wt. Want elck
sunder als he syne myssaet
bynen synre conscientien
decket soe ys he bynē ver
borghen yn synen bynen
sten. Mer dye dode komt
wt als dye sonder syne
quaetheyt dant synis dant
kes beliet. Hijr by sedt
men lazarus komt wt.
Als oft men elken dye yn
sunden doet were apēbaer
lick segthede. Waer vme
verhuedestu dyne myss
daet bynen dynre consci
entien komthant wt by
beliene dye bynen dy seluē
verborghen byst by dyne
myssakene. Dus komet
dye dode wt dat dys dye
sunder bycht syne sundē.
Mer em dye wt komt
vntbynden dye iongherē
wp dat dye hyerdē der

kertzen em sollen dye pij-
ne af nemen dye he ver-
dyent heeft dye em nyet
en staende te byechtē dat
he mysdaen heeft. Dyt heb
ytz ghesecht kortelick van
der ordynancie des vntbȳ-
dens vp dat dye hȳerden
van der kertkē ernstich
wesen sollen myt groter
matichheyt te bynde vñ te
vntbynden. Mer wēr dye
hyerde myt rechte of myt
vnrechte bynt noch sal
dat volk syns hyerden
sentencie vntsyen dat he
dye vnde em ys vñ als
men em mathsthyen vn-
rechtuerdelike bynt dye
sentencie syns byndens
vdyenē math vā eenre
ander mysdaet. Hyr vm
sal em dye hyerde vntsyen
vnbesceidelick te bynden
of te vntbynden. Vñ he
dye vnder des hyerden
hant ys vntsye em ghebon-
den te werden oer myt
vnrechte vñ he sal syns
hyerden ordel nyet sottelic
ken berispen vp dat weert
dat he myt vnrechte ghe-
bondē were dat dye vpdra-
ghende houerdie des beris-
pens dye mysdaet nyet
en make dye nyet en was.
Mer vm dat wy dyt kor-
telick ghesecht hebbē wt
vnsen vpsate gaende soe
laet vns weder kyeren
ter ordinātie der bedudȳ-
ghe. Op sunte thomas dach

Dr thomas een vā
den tweluen dye
men didimus hyet he
en was nyet myt em doe
ihesus quam. Dese eene
iongher ghebrack daer.
Doe he weder quā hoerde
he datter ghedaen was
vnde he vsmaede te ghe-
louen dat he hoerde. Vnse
here quam weder vñ synē
iongher dye des nyet en
ghene ghelooefden ghaf he
syne syde te tasten vnde
toende em syne hande.
Vnde doe he em ghetoent
hadde dye litteykene syn-
re wonden soe ghenas
he dye wonden synre
vnghelouichept. Wat
lieue broderе wat merke
ghy vn desen dynghen
waene ghy dattet by auē-
ture ghedaen waert
dat dye wtuertaeren
iongher doe van daer
was vñ daer na als he
weder quam dyt hoerde

vñ als hijt hoerde twiuel
de vñ twiuelende taſtede
vñ taſtende gheloefde.
¶Dant dyt en waert
myet ghedaen by auen
turen mer myt gotliker
voerſienicheyt. ¶Dye oũ
ſte guedertierenheit
dēde yn wonderliker ma
nierē dat dye iongher
dye twiuelde als he vn
ſynen meiſter taſtede dye
wonden ſijns vleyſches
dat he yn vns gheneſen
ſolde dye wonde der vn
ghelouichеyt. ¶Dant vns
lude vorderde meer totten
gheloue thomas vnghelo
uicheit dan dye gheloue
der iongherē dies gheloef
den. ¶Dant doe men em
weder ten gheloue bracht
te myt ſynen taſtē ſoe
waert vnſe herte ũſekert
yn den gheloue vñ ſatte
alle vnghelouicheyt achter.
¶Dāt he liet aldus ſynen
iongher na ſijnre verriſe
nyſſe twiuelen nochtan
en liet he den myet yn ſijn
re twiuelynghe. Alſoe he
wolde dat maria voer
ſijnre ghebuert eenē bru
degom hadde dye nochtā
tot oerē hurelick myet
volquam. ¶Dant aldus waert
dye iongher twiuelēde vnde
taſtende een tuich der waerre
verriſenyſſe alſoe ſijnre mo
der brudegom hadde ghe
weſt wachter vñ behoeder
oers ghheylen maghedoems.
¶Onde taſtede vñ nep. Myn
here vnde myn god. Ihesus
ſeghde em wanttu my ghe
ſyen heues ſoe ghelouеſtu
vm dat paulus dye apoſtel
ſeght. ¶Dant dye gheloue ys
een ſubſtantie der dynghē
dye men hapen ſal ene proe
uynghe der dynghē dye myet
en apenbaerē ſoe yſt claer
dat dye gheloue een prouen
ys der dynghen dye myet
apenbaerē en moghē. ¶Dāt
dye dynghe dye apenbaerē
en hebben thant ghene ghe
ne gheloue mer bekēnynghe.
¶Hijr vm als dus thomas
ſach als he taſte waer vm
ſeght men em. ¶Danttu my
gheſyen heueſt ſoe ghelouеſ
tu mer he ſach een ander
dynck vñ he gheloefde een
ander dynck. ¶Dant van
eenē ſterflikē mynſchē
en mochte dye gotheyt myet
gheſyen werden. ¶Dus ſach
he eenen menſchē vñ belie
de den god weſen ſeggheēde

mm̄ here myn god. Dus ghe
loefde he ſprende dye ene ghe
warighē mynſthē merte
vñ he riep den god te w̄ſen
den he met ſpren en mochte.
Dat daer na volghet ver
bliſt vns zeere. Salich ſyn
ſe dye my met en ſaghen
vñ gheloefdē. In deſer ſentē
tien ſyn wy ſonderlyn ghe
beteykent dye em den wy
yn den vleiſthe met en ſa
ghen yn vnſē ghedachten
behaldē. Wy ſyn beteykent
mer eſt dat wy mytte werkē
vnſe ghelouē volghē. Want
dye ghegloeft waerlic dye
yn dye werkē oeffent dat
hy ghegloeft. Hijr by ſecht
ſunte pauwel teghen dye
ghene dye allene dye ghe
loue halden. De belien dat
ſe gade kēnen mer myt
oezē werkē loecthēnen ſijt.
Hijr af ſecht ſunte Jacob. Dye
ghelouē ſonder werke ys doet.
Hijr af ſeghede vnſe here
totten hellighē Job van den
alden vranden des m̄ſthe
likē ghesleghtes. He ſal ver
ſlyndē een ryuier vñ des
myet verwondezē vñ he
heeft betrouwē dat dye
yordanē yn ſynē mont
vloyen ſal. Dat ys betey
kent by den ryuiere ſonder
dat vloyen des mynſthelikē
ghesleghtes welc ghesleth
te vā ſynē beghyne totte
eende vloyet nederwaert
vñ ghelijc dattet water
loyet ſoe loeptet nederwaert
vā der vuchticheyt des vlei
ſches tot eenē temelikē
termyne. Dat ys by der
iordanē beteykent ſonder
der forme der gheeme dye
ghedoept ſyn. Want vm
dat yn dye riuiere der ior
danē dye here vnſer ver
loeſynghe ghewerdichde
ghedoept te werdē ſoe wort
te rechte by den name der
iordanē der lude mēmyth
uoldich betekent dye be
halden werdē bynen des
ſacramētes des doepſels. A
dus vſlynde dye alde vrant
des mynſthelikē ghesleth
tes ryuiere wāt vā beghy
ne der werlt tot vnſes ver
loeſers toecomſt trette he
dat mynſthelike ghesleete
yn ſynē buuck datter nau
we een luttel vntghynck
den buke ſijnre quaetheyt.
hijr vm ſecht men te reth
te van em. He ſal vſlyndē
een riuiere vnde des myet
verwondezē. Want en

no

hē en achtet nyet groet te we-
sen dat hē dyc vnghelouighe
begrijpt. ¶Mer et ys hēr-de
swaer dat daer na volget.
¶Onde hē heeft betrouwen
dat dyc vrdanen ſ yn ſynē
mont vloyen ſal. ¶Want hē
waent dat hē vandē dat
hē vā beghynne der werlt
alle dyc vnghelouighe be-
ghierte grepen heeft ſoe ver-
moet hē em dat hē oct vnt
ſaen ſal dyc ghelouighen.
¶Want hē vſlynt ſe daghe
lics mytten monde des
quadē vnſendens yn den
mynſthē welker quade le-
uen nyet auer een en dra-
ghet mytten beliēnē des
ghelouēs. ¶Hijr vme lieue
broderc vntſyet dyt myt
alre menynghe vñ voer-
pynſet dyt yn v ſelue myt
ernſtigher ghedachte. ¶Siet
wy doen dyc hoethcyt vā
paeſthen mer wy ſollen
alſoe leuen dat wy vdyc-
nen moghen te komen
totten ewighe hoethtijden.
¶Alle dynghe lijden auer
dyc men myt tijtlikzer
hoethcytyt wert. ¶Deſor-
ghet ghy dyc yn deſer hoeth-
tijt ſijt dat ghy nyet en
werden gheſthcydē van
der ewiger hoethtijt. ¶Dat
batet dātmen ys yn der
mynſthē hoethtijt oftet ghe-
ghcualt dat men nyet we-
ſen en mach yn der hoeth-
tijt der enghelen. ¶Deſe te-
ghenwoerdighe hoethtijt
ys een ſchcem der hoethtijt
dyc hijr na komē ſal. ¶Hijr-
vme doen wy deſe hoethtijt
alle iaer vm dat wy totter
hoethtijt komē ſullē dyc
nyet iaerlick mer ewich
ys. ¶Als men deſe hoethtijt
totter ghcſetter tijt doet
ſoe wort vnſe ghedachte
ghenoeit ter beghertē der
hoethtijt. ¶Hijr vme ſal vnſe
ghedachte verwarmen vñ
vnſteken ten ewighē blijt-
ſchapē mytter oefenīghe
deſer tijtlikzer blijtſchap vp
dat men yn der waerheit
der blijtſchap moghe ghe-
bruken yn den vaderlan-
de dyc men yn den ſcheme
der blijtſchap voerpynſet
yn den weghe. ¶Hijr vme
broedere vziet v leuen
vñ zeden vñ voerſiet
woe ſtrenghe hē komen
ſal ten ordel dyc ſachtē
modith vander doet vreeſ.
¶Zekzer hē ſal yn den daghe
ſynes beuendē wderſoe-

kens apenbaren mytte̅ en
ghelen vñ archangelen myt
ten throne̅ vñ dominatien
mytten principaten vñ po
testaten als dye hemel vñ
dye eerde bernen solle̅ vnde
oer alle dye elemente vnde̅
anxte syns dyenstes beruert
werden sollen. ¶ Hijr vme
settet voer uwe oghen den
richter vā dus groten anxte
vñ vntsiet syne toekoemst dat
dat ghy em als he toekomen
sal myet myt vresen mer myt
sekerheiden syen moghet.
¶ Hijr vme sal men em nu
vntsyen vp dat men em dan
myet vntsyen en sal. Syn
anxt oefene vns ter ghewo̅
te der gueder werkynghe
vnde syne vrese bedwynghe
vnse leuen vā quade̅ wer
ken. Ghelouedes my broe
dere dat wy dat sollen alsoe
voele te sekerre wesen vā
synre teghenwoerdicheyt
als wy nu vns pyne̅ beure
set te wesen van sunden.
Seker weert dat ymen
vā v luden morghen
myt syne wedersake yn
myne̅ ordele syne sake te
segghe̅ brenghen solde he
solde machtich alle dye
nacht waken vñ he solde
myt besorghede̅ ghedachte̅
vñ beureesden herte̅ yn em
selue̅ voerpensen wat me̅
em seggha̅ mochte vñ wat
he daer teghen antworde̅
solde vñ he solde em vrese
lick vntsyen dat he my
myet starp vynde̅ en moch
te. vñ he solde em vresen
dat he voer my mysdadich
apenbaere̅ solde. Vnde wie
byn ych vñ wat byn ych.
Et en ys myet langhe hijr
na ych en sal naden myn
stighe een worme werde̅ vñ
na den worme ghenul.
Myt woe groter menyn
ghe sal men dan pensen
vñ myt wat vresen voer
syen dat ordel alsoe groter
moghentheyt. Mer vm
dat somyghe syn dye vn
seyker syn vā der vrisem
se des vleysches vñ dan lere̅
wy te rechte yst dat wy oer
den heymelicken vraghe̅
uwer herte̅ te ghemoete
loepen soe behoert my
een luttel te spreken vā
den ghelouе der vrisem
se. Want voele lude syn
alsoe als wy oer somtijt
ghewest hebbe̅ dye als se
yn de̅ grauе̅ syen dat vleysch
vrotted vñ dye beenre

ghemul werden dye myet
en gheloue dattet vleysch
vñ dye beenze vā den ghe
mulle weder ghemaect
werden moghen. Ende se
seggheen aldus yn em selue
als em bedaghende. Dan
neer brenct men dē myn
sche weder uten ghemulle
welck tijt ghevaltet dattet
ghemulle wort leuende.
Desen antwordē wy kō
lick. Wāt et ys voele myn
gade weder te makē dat
ghewees heeft dan dat te
scheppen dat myet en was.
Oft wat wonder ysst dat
he den mynsche weder
maect vā den ghemulle die
alle dynghe te gader schiep
vā myete. Dāt dat was
wonderlikzer dat he hemel
vñ eerde vā myete schyep
dan dat he den mynsche
wedermaect vā der eerdē.
Mer men ansyet dat ghe
mul vñ men wanhapet
dattet weder yn vleisch ko
men macht vñ men wyl
als by reden vnderuyndē
dye kracht des gotlikē wer
kes. Et ys te vstane wye dat
hijr vm dusdane dynghe
yn oerē ghepensen seggheē
dat em dye myraculen
dye god alle daghe doet
ghearghert syn vā ghe
woenten. Want syet yn
eenē toerne eyn zeerdeynē
sades ys vborghen al dye
groetheyt eens boems dye
daer wt wassen sal. Want
setten wy voer vnsē orghē
dye wonderlike groetheyt
eens boems. pynse wy waer
of he begonste te wassen
dye tot soe giroter swaerht
wassende komē ys wy
vynden sonder twiuel dat
syn beschynsel was een
zeer cleyne saet of toern.
Merken wy nu waer yn
den toerne des cleynen
saedes vborghē ys dye
starcheyt des holtes dye
ruuheyt des bastes vnde
dye groetheyt des wekes
vñ des smaekes vñ dye
drachtichheyt der vruchyt
vñ dye groenheyt der bla
deren. Dāt als men dat
toern des saedes handelt
soe en ysst myet hart wan
ys dan wtkomē dye hart
heyt des holtes et en ys
myet ruu wan quā dan
dye ruuheyt des holtes et
en ys myet smaekelick waer
af komē dan dye smaeck
yn dye vruchyt als mē ruket

soe en ruket nyet waer af
ys dan dye roeze yn den
vrucht vñ et en toent ghe
ne groenheyt yn em seluen
waer wt ys komẽ dye
groenheyt der bladeren.
¶ Dus syn alle dese dynghe
te gader yn den sade ver
borghẽ dye nochtũ nyet te
gader van den sade wt en
komen. ¶ Want wt dẽ sade
koemt dye wortel. wt dye
wortel koemt een patelyn
vñ wter paten wasset dye
vrucht vñ vter vrucht was
set oec saet. ¶ Doen wy dã
daer toe dattet saet ver
borghen ys yn den saede.
wat wonder yst dan dat
he wederdoet komen vten
ghemulle dye beenze dye
zenen vñ dat vleysch vñ
dat haer dye daghelics we
der maect wt eenẽ cleynẽ
zade yn eene grote swaẽhẽ
des holtes dye vrucht vñ
dye bladezẽ. ¶ Als dan eene
tsuuelende ghedachte redẽ
suert vã der maght der ver
risenysse soe sal he dye vra
ghen der dynghẽ yn syne
ghedachte brenghẽ dye son
der vphaldẽ gheschien vñ
nochtũ en macht men se
mytter reden wet begrij
pen vp dat als he wet en
ũmacht by den ansyene des
dynghes doergronden dat
he syet soe gheloue he dat
he hoert vã der beloefte
der gotliker macht. ¶ Hijr
ũme lieue broderze pynset
yn v seluẽ dye beloeften
dye ghedurẽde syn vnde
veronwerdet dye dynghẽ
dye mytter tijt auerlyden
als of ghy se thant ghela
ten hedded vñ haestet v
myt alre menyghe ter
glozien waert van deser
vrisenysse dye dye waer
heyt yn oer seluẽ ghetoent
heeft vliet dese eertsthe be
ghecrtẽ dye v vã vnsen
here vnscheidẽ. ¶ Want alsoe
voele te hoger tretze ghy
vp ter beschouwynghe des
almechtighen gades soe ghy
meer yn v myn den myd
delaer gades vñ der myn
schen. ¶ Dye luet vñ reg
wert mit vader yn een
heyt des hellighen gheestes
god ewelitz vñ ũmermeer.
Amen. ¶ Op ten anderẽ son
nẽdach na paesthẽ. Johães.

In der tijt seghede
ihus synẽ discipulen.
Jtz byn een guet
hyrde. Een guet hyrde

gheuet syne spele voer syne
scape mer een huertknape
vñ dye ghene hyerde en
ys des dye scape myet pzo
per en syn he syet dē wolf
komende vñ he laet dye
scaep vñ vliet vñ dye wolf
grijpt vñ scheidet dye scape.
Mer dye huertknape vliet.
vm dat he huertknape ys
vñ nit een en hoert myet
vā den scapen. Ick byn een
guet hyerde vñ yck bekēne my
ne scape vñ myne scape
bekēnē my. Alsoe my dye
vader bekent alsoe bekēne
yck oet den vader vñ yck
sette myne ziel voer myne
scape. Onde yck hebbe an
der scape dye nit desen
scaepstalle myet en syn
vñ dye moet yck hijt toe
brenghē vñ se sullen myne
stēme hoezē vñ et sal wer
den een scaeps stalle vñ
een hyerde Sunte ggg omelie
vp dit selue ewāgelie die
he predicte den volke ym
sunte peters kercke.

Ieue broedere ghy
hebt ghehoert nit
der lexē des ewā
gelij unre leringhe vñ vnse
wese. Dāt syet he dye myet
vā tocuallender gaue mer
wt synē wesene guet ys
secht. Ick byn een guet hyer
de. Dñ he doet daer toe
dye forme der selver guet
heyt dye wy na volghen
sollen vñ secht. Een guet
hyerde set syne spele voer
syne scape. Ye dede dat he
vmaende te doene he toen
de dat he beual. Dye gue
de hyerde settede syne spele
voer syne scape soe dat he
yn vnse sacrament syn
licham vñ syn bloet ver wā
delde vñ dat he dye scape
dye he vloest hadde myt der
voedynghe synre vleisliker
sadede. Dns ys ghetoent
vā der vsmaetheit des dodes
een weeh den wy volghen
sollen vns ys ene forme
voerghelegget daer wy
vns yn pzynten sollē. Een
perstē behoert vns toe dat
wy vnse guet vā butē by
vntfermhertichēdē vnsē
scapē deylen sollen vnde
ten lesten oet ofteb noet
weze soe sollen wy oet voer
dye selue scape vnson doet
gheuē. Dāt vā desē perstē
mynstē komet men ten
lestē meesten. Mer vm
dat vnghelikē beter ys

dye ſyele daer wy by leuen
dan dat eertſchye guet dat
wy vā buten beſytten. Dye
wet en gheeft voer ſyne
ſcape ſyn guet wāneer ſal
hye voer em gheuē ſyne ſyele.
Onde ſonnyghe ſyn dye vm
dat ſe meer mynen dyt
eertſchye guet dan oere ſcape
ſoe verlieſen ſe billix den
name des hyerdē. Vñ vā
den ſeghyt men thant na.
Onde een hyerdknape dye
en ghene hyerde en vs des
dye ſcape wet proper en
ſyn hye ſyet den wolf komē
de vñ hye laet dye ſcaep vñ
vliet. Dye en wort wet
een hyerde ghehyetē mer
een huerknape dye wet
vm ynighe mȳne dye ſca
pe des herē mer vm tijtlick
loen voet. Dāt dat vs
een huerknape dye de ſtat
eens hyerdē haldet mer
dye ghewȳne der ſyelē wet
en ſoect. Hye ſtaet na eerd
ſchē ghewȳne vñ vblijt
em vā der ere dat hye pre
laet vs. Hye wort gheuoet
myt tijtlicken ghewȳne hye
vblijt em vā der werdicheit
dye em dye lude doen. Dāt
dyt ſyn dye eens huerkna
pen dat hye vm dat hye az
beyde vn den beleydene hijr
vinden mach dat hye ſoect
vñ dat hye hijr naemaels
vremde bliuen ſal vā ſijns
kuddē erfnyſſe. Mer wēr
hye ēn hyerde ſy oft een huer
knape en mach men wet
ghewaerlick bekēnen vſt
dat dye ſake der noetdruf
tichyt ghebreect. Want vn
der tijt des vreden ghenal
tet dyewile dat ghelijck
eenē warighē hyerde al
ſoe oec een huerknape
ſtaet mer dye wolf dye
koemt toent myt wat ghe
dachte elck ſtont bauē dat
behoeden ſynre ſcape. Dāt
dan komt dye wolf vp
dye ſcape als emych vnrecht
ūdych mynſchē of rouer
emyghe guede vñ oetmoe
dyghe mynſchē bedruct.
Mer hye dye hyerde ſcheen
te weſen vñ des wet en
was hye laet dye ſcaep vnde
vliet. Dāt als hye ſeluen
emyghe vreſe vā dē vn
rechtuerdighē of den rōue
ren vntſyet ſoe en vnder
wynt hye em wet des vn
rechtuerdicheit weder te
ſtaene. Onde hye vliet wet
te verwādelen ſyne ſtad
mer om dat hye ſyne hulpe

vntreet. Hy vliet wāt hy
sach dye vnrechtuerdicheyt
vñ sweech hy vliet wāt hy
verbaezcht em al swijghēde.
Onde desen ys wael gheseeyt
by den ꝓpheten. Ghy en
ghynet wyet vā teghen vp
noch en setteden ghene mu
ren teghen voer dat huys
vā israhel vp dat ghy ghe
staen hedt yn den stride
des daghes vns heerē. Dā
teghēgt vp te ghane ys dat
men allen mechtighen dye
quaet doen teghē gae myt
eenre vrier stēme der rede
ne. Onde yn vns heerē da
ghe staen wy yn den strij
de voer dat huys vā israhel
vñ settē daer eene muze
teghens als wy dye ghelo
uighen vnnoselen teghen
der vbierder mynschen
quaethēyt vñ vnrechtuādic
heyt wrekē aūmyds macht
der rechtuādicheyt. Onde
vm dat dye huertknape
dyt wyet en doet als hy
den wolf syet komen soe
vliet hy. Mer et ys een
ander wolf dye sonder
vp halden daghelicx wyet
dat lichaem mer dye sye
le schoert dat ys dye qua
de gheest dye vmtrint der
ghelouighen coyen loept by
verradenysse vñ hy soect dē
doet der syelen. Dā wellē
wolue men thant na seeyt.
Dñ dye wolf grijpt vnde
scheydet dye schape. Dye wolf
koemt vñ dye huertknape
vliet. wāt dye quade gheeste
doē wont der gueder mȳschē
herte ynder bekazynghe
vñ hy dye de stad des heerdē
halt hy en heeft ghene sorch
uoldycheyt des ernstes daer-
teghen dye syelē werdē ver
laerē vñ hy vblijt van den
eerdschē ghewȳne. Dye wolf
grijpt vñ scheydet dye schape
als hy den eenē totē vn
cuyschen tract vñ dē ande
ren tot ghierichēyt vntstect
vñ den anderē yn houdich
vheffet vñ eenē anderen
deylt myt gramschap dese
prekelt hy myt hate vnde
den hoent hy myt valschei
den. Aldus scheydet dye
wolf dat cudde schape als
dye diuel dat ghelouighe
volck dodet aūmyds bera
zynghē. Mer hijr teghen
wort dye huertknape myt
ghene toerne vntstekzen
hy en wort wyet beruert
myt enyghen hetten der-
mȳnen. wāt als hy allene

dat ghewyn vā buten soect
soe lijdet he rotzeloſe den
bynenſtē stadē ſijns tuds
des. Hijr by volget daer
thant na. Onde dye huer-
tznape vliet wāt he ys een
huertznape vñ em en be-
hoert myet toe vā dē stapē
Dus ys allene dye salze
dat dye huertznape vliet
vm dat he een huertznape
ys. Als oft men apenbaer-
litz segthede. Dye en macht
myet staen yn der stapen
vreſe dye yn den dat he
bauē dye stape ys dye stape
myet en mynt mer he soect
dat eerdſche ghewyn. wāt
als he vm wat dye eze als
he em vblijt vā den eerd-
ſchē ghewynne soe vntſyet
he em te setten teghen dye
vreſe vp dat he myet en
vlieſe dat he mynt. Mer-
vm dat vnſe vloeſer heeft
ghegheuē te vſtaene eens
gheueynſden hyerdens
myſdaden soe toent he oec
eene forme daer wy vns
yn pzyntē sollē vñ secht.
Ick byn een guet hyerde.
Dñ he secht daer na. Dñ
yck bekēne myne stape
vñ myne stape bekēnen
my. Dñ yck bekēne myne
stape

dat ys yck myne se vnde
myne stape bekēnē my.
Als of he apenbaerlitz
seghede dat ys mynende
yn sy my vnderdaen.
Dant dye myet en mynt
he en bekent dye waerht
noch myet. Broedere vm
dat ghy dus vnſe vreſe
ghehoert hebt soe meert
oec yn vns heerē woerdē
uwe vreſe beſyet oft ghy
syne stape sijt of ghy em be
kēnet beſyet of ghy dat licht
der waerheyt bekēnet of
ghy dat bekēnet segghe yck
myet byden ghelouē mer by
den mynen. Wāt dese selue
iohan ewangeliſta dye dyt
spzeet orkont vñ secht. Dye
secht dat he gade bekent
vñ syne ghebade myet en
halt he ys loghenachtich.
hijr Dñ by secht vnſe heze yn
deſer stad thant na. Alſoe
my dye vader bekent alſoe
bekēne yck oec den vader
vñ yck sette myne ſyele voer
myne stape. Als of he apē
baerlick seechde. Hijr by
yſt apenbaer dat yck den
vader bekēne vñ dat yck
vā den vader bekent wer-
de. ~~wāt yck~~ wāt yck sette
myne ſyele voer myne

strape dat ys by der mynen
daer ylk mede voer myne
strape sterue soe toen ylk
woe seeze ylk den vader
myne. Dñ wāt ylk komē
was myet allene vm dye
ioden mer oer vm dye hey
dene te vloesene soe secht
he daer na. Onde ylk heb
be ander strape dye vā dese
topen myet en syn vñ ylk
moet dye hyr toe brengē
vñ se sollen myne stēme
hoerē vñ et sal werdē een
staeps tope vñ een hyerde.
Dnse here ansath vnse
verloessenysse dye ghekomē
syn vāden heydenen volke
doe he sechde dat he ander
strape toe brengē solde.
Droedere dyt shalle sye
ghy alle daghe gheschyen
vñ ghy syet huden dat dyt
ghedaen ys yn den beziet
den heydenen. he maecten
alß vā tween tuddē eens
staeps tope dye dat volck
der yoden vñ der heydenē
te gader ghenoeghet yn cenē
gheloue. Als sunte paurwel
orkont vñ secht. Use ys vnse
vrede dye beyde een maect.
Dāt alß he vt beyden ghe
slechte dye sympele toe den
ewighen leuen bekiert soe
brenct he syne strape toe syn
re properite topen. Onde
van desen strapen secht he
ettyter. Myne strape hoerē
myne stēme vñ ylk beken
ne se vñ se volghē my na
vñ ylk gheue em dat ewighe
leuē. Dñ vā desen strapen
secht he een luttel daer voer
yn den ewangelij. Soe wie
by my yn gaet he sal behal
den werden vñ he sal yn
ghaen vñ wtghaen vñ he
se sal weide vyndē. Dāt
he sal yngaen ten gheloue
vñ he sal wtghaen vā den
gheloue tottēr ghedaente
vā den gheloue tottē bestou
welikē leuen vñ he sal wei
den vyndē yn dat ewighe
werschap. Aldus sollē syne
strape weide vyndē. Dāt
soe wye vnsē herē volghet
myt sympelen hertē he
wort ghenoet mytter spisē
der ewighyer groenheyt.
Dāt welik syn dye wei
de der strape sonder dye
ynwendighe blidschap der
ewighyer groenheit des
paradys. Dant dye wey
de der wtwaerēre syn
dat teghenwordighe aen
schyte gades dye alß men
em ansyet sond ghebrech

soe wort dye ghedachte ghe-
uoedet sonder eynde mytt
spysen des leuens. Dye syn
yn deser weydē blide vā
der ewigher sadicheyt dye
alte hant vntghaen syn dē
strickē der tytliker ghe-
noechlicheyt. Daer syn
dye chore der enghelen
gade myt lauesanghe lauē
de daer ys dat ghesellschap
der ouster borghers daer
ys suete hoechtijt der svelē
dye weder komē vā den
drouighē arbeide deser-
pelgrimaetschen daer syn
dye voersprenghe chor der
apostelē daer ys dat ghetal
der twelf apostelē daer ys
dat verwynende heer der
vntelliker martelarē dye
daer ō alsoe voele te blijder
syn als se hyr hardeliker
ghequellet worde daer ys
dat volstaen der cōfessoren
vtroest mytten laue dat se
vntfanghē hebbē daer syn
dye ghetrouwe mānē dye
de vulle ghenuechte deser
werlt myet en mochtē ver-
weiken vā den starcheyt
oerre mālicheyt daer syn
dye helligheswiue dye oer-
vlerscht mytter werlt ver-
wōnen hebbē daer syn
dye kynder dye myt zeden
bauē oere iarē ghynghen
daer syn dye alden dye
oere althey hyr krancke
maecte vñ dye doecht des
werts en liet se myet. Lieue
broedere laet vns hyr vme
dese weide soeken daer
wy vynden yn vbliden
moghen mytter hoechtijt
vā soe voele borghere dye
hoechtijt vā der ghemeyne
dye daer vbliden dye voe-
den vns. Dezer weret
dattet volck erghent iaer
maerkt hadde of vgaderde
tot wynghe enyghen kerkē
dye ghebactstap warē wy
solden vns alle gader haes-
ten dat men vns daer von
de vñ elcke solde em pynen
daer te wesen elcke solde
manē dat he swarē schā
de hadde weert dat he dye
hoechtijt der ghemeynre
blijtstap myet en saghe.
Dyet men heeft yn den he-
melrike blijtstap der vñ
taerenre borghers vñ alle
syn se vnderlynghe blijde
vā em seluen yn oerre v
gaderynghe vñ nochtan
syn wy lacu vā der myn
nē der ewicheyt vnde en
bernē myt ghenre beghe-

ten vñ wy en soekē myet te
wesen yn soe groter hoecht̄ijt
wy werden berouet vā blijt
sāpen vñ wy syn blijde.
Droedze hijr vme laet vns
vntstekē/ vnsen moet dye
gheloue verwerue yn den
dattet ghelouet vnse begheer
te moetē vā bynen verwaz
men tottē hemelsthē blijt
scapen vñ aldus te mynen
vs thant derwert te gaene.
Onde ghene wederstote en
tretze vns vander blijtscap
der ynwendigher hoecht̄ijt.
Want soe wye begheert te
ghaene totter stad dye he
meynt ghene hertheyt des
weghes en wandelt syne be
gheerte. Hijr vm soe en ver
leyde vns ghene smekende
voerspoet. Dāt dat vs een
zot wandelaer dye yn synē
weghe lustelikze merkthe aen
syet vñ vghet derwert dat
he ghaet. Hijr vm sal elck
myt al synre begheertē aen
hanghen tottē ouerstē vader
lande. Myet en begheert he
yn deser werlt dat apen
baer vs dat hijt haestelikzē
laeten moet vp dat yst dat
wy waerlikzen/ des hemel
sthē hyerdē scrape syn vm
dat wy yn der ghenoechtē
vā desen myet staende en
bliuē soe sollen wy werdē
ghesadet als wy daer komē
vā den evighen weiden.

Op vns hezen hemels naers dach. Martus

In der tijt. Daer
dye elf iongherzen
ten eten satē soe apē
baerde em ihūs vñ verweit
em oer vnghelouicheyt vñ
dye hartheyt oers herten
wāt den dye se ghesyen had
den dat he verresen was
en gheloefden se myet. Vñ
he sethde em. Ghaet yn
alle dye werlt vñ predikt
dat ewangeliū allē creaturē
dye ghegloeft vñ ghedoept
wort he sal behaldē wesen
mer dye myet en ghegloeft
he sal vdoempt werden.
Want den ghenē dye ghe
louē sollē dese teikzene nae
volghē. Se sollē yn mynē
name dye duuelē wt driuē
se sollē sprekzen myt ween
tonghē se sollen dye slan
ghē en weth doen vnde
dzynkzē se myet dat doet
likz vs et en sal em myet
deren se sollen dye hande
vp dye syekzē leggthē vñ
se sollē wael hebbē. Onde
vnse hezе ihūs na den

dat hy dyt ghesprakē hadde
soe wort hy vpghenamē vndē
hemel vñ hy sittet ter rechter
hant gades. Ende se ghyn
ghen en wech vñ prediten
aire weghē vnse here mede
werkende vñ oere redē vast
makende myt tekenē dye
daer na volghēden. Sunte
ggg omelie dye hy predite
dē volke vp dit selue ewā
gelie yn sunte pertersbzeke.

Dat dye iongherē vns
herē verrisenysse spa
de ghelouede dat en was
myet allene oere kzantheyt
mer oer als ykz seggħē math
vnse vastichēyt. Dant dye
verrisenysse vm dat se daer
af twyuelden weert se ghe
toent by voele prouynghen
lesende bekēnen wat yst
anders dan dat wy van
oerre twyuelmghe ver se
kert werdē. Dant maria
magdalena gaf my myn
dye haestelikz ghedoefde dan
thomas dye langhe twiuel
de. Dant thomas twiuelēde
soe tastede hy dye littekene
der wondē vñ hy nam vā
vnsen hertē dye wonden
der twiuelynghe. Men sal
merkē vm te bewisene dye
waerheyt vā vns herē
verrisenysse wat lucas spreet
vñ setyt. Ende beual hy
em dat se vā iheruſalē myet
ghaen en solden vñ daer
na een luttel setyt hy. Daer
sijt saghē wort hy vpghena
mē vñ ene wolke vntfenk
em vā oerē oghē. Merket
dye woerde vñ tekent
dye vłyalene gheestelicheyt.
Ende wert hy vpghehe
uē hy at vñ voer vp vp
dat by der daet des etens
dye waerheyt des vleisches
apēbarē solde. Vñ marcus
setyt dat vnse here eer hy
vp ten hemel voer syne
iongherē berispede van
der hartheyt oers hertē
vñ oerre vnghelouichēyt.
Vñ wat sal men merkē
yn desen dynghe dan dat
vnse here hijr vm dese sy
ne iongherē berispede
als hy se lichamlike liet.
vp dat dye woerde dye
hy em seggħede doe hy
en werth voer yn der
gheenre hertē dye se hoer
den te vastē ghepzynted
bliuē solden. Ende doe
hy oer hertheyt berispet
hadde soe laet vns hoerē
wat hy vermaende seghe
de. Gaet yn alle dye werlt

vñ als wy dye procuynghe

predict dat ewangelij allen
creaturē. ¶Myne broderē en
was mēn dat ewangelium
nyet ſchuldich te predikē
den vnghelȳden dynghē
of den beeſtē vm dat men
den iongheren daer af ſecht
predict dat ewangelij allē
creaturē. ¶Mer by den name
vā allen creaturē vȳ dye
mynſchē beteikent. ¶Want
et ſyn ſtene mer dye leuen
nyet noch en ghevoelē nyet
et ſyn crude vñ bome dye
leuen mer ſe en ghevoelen
nyet ſe leuē ſeggē ytz nyet
by eenre zielen mer by
groyene vñ groentheyt. ¶Dāt
ſunte paulus ſecht. Onwiſe
dattu zaeiſt en wort nyet
leuendich ten ſy dattet ierſt
ſterue. Dus leeft dat ſterft
vm dattet leuende werdē
ſal. Oec ſyn ſtene mer ſe
en leuen nyet vñ boem pa
ten ſyn ſe leuē mer ſe en
ghevoelē nyet vñ et ſyn ſtō
me beeſtē ſe leuē ſe ghevoelē
vñ mer vnderſcheidē nyet.
et ſyn enghelē ſe leuē ghe
voelē vñ vnderſcheydene.
¶Want vā elck elker crea
turē heeft dye mynſche
vet. ¶Want ye heeft dat we
ſen mytten ſtenē vñ dat
leuen myttē boemē ghevoelē
myttē beeſtē vſtaen mytten
engelen. ¶Ist dat dye mȳſchē
dus iet ghemeyne heeft myt
elker creatuer ſoe vȳ dye
mynſchē yn eenre manyer
elck creatuer. ¶Aldus predict
men allen creaturē dat ewā
gheliū als ment den mȳſchē
allene predict. wāt men den
leert vm wies wille alle da-
ghe dynghe dye vn der
werlt ſyn ſyn ghecraepen
vñ van den welkē alle dynghe
dynghe by eenre ghelijkemyſſe
nyet vremde en ſyn. ¶Men
mach oec mytten naem vā
alre creatuer beteyckenē alle
ghecleechte vā heydenē. ¶Dāt
te voerē was em ghececht en
gaet nyet yn dye weghe der
heydenē mer nu ſecht men
em predict dat ewangeliū
allen creaturē. Et vȳ te wetē
dat doe verſt dye predikȳghe
der apoſtolen vā den ioden
vſmaet werdt dat ſe dan vns
vn hulpe werdē ſolde als ſe
dye houerdighe ioden deſe
predikȳghe vā em vdreuen
yn een tuych oerre vdoeme
myſſe. ¶Mer als dye waerheit
oere iongherē vm te predikē
ſeyndet. ¶Dat doet ſe anders
yn dye werlt ſonder dat ſe

stōvet coerne des zades. Ende
he weipet luttel coerne des
zaedes vp dat he vrucht van
voele oestes vntfaen sal wt
vrisen gheloue. Want yn al
der werlt en solde alsoe groet
oest der ghelouighер wyet vp
komē en haddē vā vns herē
hant wyet ghekomē dye wt
ghelesene coerne der predica
zēn vp dat redelike lant
dat ys vp den mynsthē. Daer
volghet. Dye ghelouet ende
ghedoept wort he sal behaldē
bliuen wesē. Mer dye wyet
en ghelouet he sal vdoemt
werden. Nochtschien ymāt
mochte yn em selue segghen.
Ick ghelooue nu sal yck behal
den wesen. Hie secht waer
yst dat he den ghelooue myttē
woerkē halt. Want dat ys
warighe ghelooue dat yn den
dat he secht mytten woerdē
wyet weder en segghe myttē
seden. Want hijr by yst dat
paulus vā sonyghē valschē
ghelouighē secht. Se seggхen
dat se gode kēnen mer se
lochent mytten werkē. Hijr
by secht sunte iohan. Dye secht
dat he gode kēnet vñ syne
ghebade wyet en haldet he ys
loghenachtich. Vñ vm dat
dyt aldus ys soe sollē wy bekē
nen dye waerheyt vns ghelo
ues yn den merkene vns le
uens. Want dan syn wy
waerlick ghelouich yst dat
wy haldē mytten werken
dat wy ghelouē myttē woer
den. Want yn den daghe
doe wy ghedoept worden
ghelooefden wy af te ghaene
alle dees aldē vyants werkē
vñ alle syne houerdicheidē.
Hijr vm brenghe elck van
vns lude dye oghē sijns her
ten voert vm em selue te
merkene he merke of he
dat haldet na synē doepsel
dat he voer den doepsel ghe
loefde vñ dan sy hy dat he
setter dat he ghelouich ys vñ
vblijde em daer af. Mer syet
dat he ghelouede en heeft he
wyet ghehaldē he ys weder
ghevallē vm quade werke
te doene vñ vm te vervrighen
der werlde houerdien. Laet
vns syen of he nu kan be
weysē dat he ghedoelt heeft.
Want voer den vntfarm
hertighē richter en sal men
dye wyet bedriechlick halden
dye ter waerheyt weder
kyert oer na den dat he ghe
langhen heeft. Wāt als dye al
mechtighe god ghecrne vnse
be rouwemysse vntfaet soe

vbergheet he dat wy ghedoelt
hebbē vā synē ordele. Daer
volghet na. Want den ghenē
dye ghelouē sollen dese teykē
ne volghē. Se sollen yn mynē
name dye duuelen wtwerpē
werpē se sollē spreke myt
myen tonghen se sollen dye
serpenten en wetch doen
vñ dryncke se ijet dat doet
lick yb et en sal een myet
derē se sollē dye hande vp
dye zieke leggē vñ se sollē
wael hebbē. Myne broedere
vm dat ghy dese teykene
myet doet en gheloue ghy
daer vm myet. Mer deser
teykene was noet yn den
beghynne der hellighen kerc
ken. want vp dat dye ghe
loue der gheloughen wassē
solde soe moeste men se myt
myracule woedē. Want als
wy planten versetē soe ghie
ten wy alsoe langhe water
daer vp tot dat wy syen dat
se yn dye eerde bedeuen syn
vñ alse een werf gheworzelt
syn soe sal men dat beghietē
laeten. Hier by yst dat sinte
paulus secht. Dye tonghen
syn een teykē myet dē ghe
loughen. Dy hebbē vā de
sen teykenē vñ doechdē dat
wy noch subtilker merken
moghē. Dāt dye hellighe
kerke doet noch alle daghe
gheestelike dat se doe syenlike
dede by den apostolē. Want
oer priesteren als se by der
gracien des besweerens vp
dye gheloughe oere hande
leggē vñ se weder seggē
dye quade gheestē dat se
yn oere herte myet bliuē en
moghen wat doen se anders
dan se dye duuelē verdriuē.
Onde alle gheloughe myn
schē dye de werltlike woer
de oers alden leuens laetē
vñ hellighe verhalene be
teykenysse spreken vñ dye
laue vnde moghentlyck
oers steppers wat doen se
anders sonder dat se myt
myen tonghē sprekē. Dye
als se myt oezen gueden
raden af nemē dye boesh
vā andezē mynschē hertē
soe doen se dye serpenten
en wetch. Vñ alse quade
ynghewinghe hoezē mer
nochtan myet ghetreetet
en werden ten quadē wer
ken dat yb dat doetlick dat
se dryncke mer et en sal
em myet schadē. Vñ dye
alsoe dickwile als se oezen
euen mynschē syen vtnagē
yn guedē werkē als se em

mer den vngheloughen

myt alre macht te hulpē ko-
mē vñ starckē oer leuē myt
exempel vā oerē werckē dye
yn oers selues werke mista-
dich waꝛē wat doen se an
oers sonder dat se vp dye
sieckē oere hande liggyhen
vm dat se wael hebben
sollen. Onde dese myracu-
le syn also voele te meerre
als se gheestelick syn alsoe
voele syn se te meerre als by
desen myraculē myet dye lich-
ame mer dye ziele verwer-
ket werdē. Ayeue broedere
dese teyckene doe ghy myttet-
hulpe gades of ghy wilt. Wāt
by den teyckenē vā butē en
macht dat leuen myet behal-
den werdē vā den ghenen
dye se doen. Wāt dye lichā-
like myraculē dye toenen
vnderwilē hellicheyt mer-
se, en makē se myet. mer dese
gheestelike myraculē dye
men doet yn der ziele se en
toenē dye doechde van den
leuene myet mer se makē
se. Want dye quadē moghē
dye wtwendighe myracule
oet doen mer dese en macht
nyemāt ghebruckē sonder
dye guden allene. Ayr af
secht dye waerheyt vā som-
ghen mynschē. Voele my
schen sollē my seggyhē ynde
daghe here here en profetier-
de wy yn dynē name myet
vñ vdreuen yn dyne name
dye duuelen wt vñ en dedē
wy myet voele doechden
yn dynē name. Onde dan
sal ych den seggyhē wāt ych
en kēne v myet gnet vā my
alle dye quaet doen. Ayr-
vm lieue broderе en wilt
myet mynen dye teyckene
dye men ghemeyn hebben
mach mytten quadē mer
myne dye myraculē der-
guedertiezēheyt vñ der-
mynen dye wy nu ghesecht
hebbē dye alsoe voele te se-
kerre syn soe se meer ver-
borghen syn. Onde vādē
wort dat loen soe voele te
meerre voer gade soe dye
glorie voer dye mynschen
te myn der ys. Daer vol
ghet na. Vñ wt vnse here
ihūs na den dat he ghespra-
ken hadde soe wort he vp
ghenamē yn den hemel
vñ he syttet ter rechterhant
gades. Wy bekēnen yndē
alden testamēte dat helias
vp ghevoert wert yn den
hemel mer et ys een ander
dynck dye luchtelick hemel
vñ dye ghestrernede hemel.

Want dye luchtelick hemel
ys naest der eerdē vñ hijr-
by seggh̄e wy dye voghele
des hemels vm dat wy se
syen vlieghē yn der lucht.
Dus was helyas vpghena
mē yn den luchtelikē hemel
vm dat men em haestelick
voerē solde yn eene hemel-
ze lantstap vā eertrike daer
he yn groter rustē des vley-
sches vñ des ghoestes leuen
solde tot dat he weder kom̄e
sal yn dat eynde der wēlt
vñ dat he dan betaelt dye
scholt des dodes. wāt he
heeft dye doet verlenghet mer-
he en ys oer nyet vntgaen.
Mer vnse verloeser want
he dye doet nyet en vlenghe
de soe verwan he se vnde
maecte se te wyte doe he
verrees vñ he apēbaerde
dye glorie synre vrisemysse
doe he ten hemel vp voer.
Men sal oec merkē dat mē
leset dat helias yn eenen
waghen vp voer vp dat
men apenbaerlick toenen
solde dat een puer mynsche
behoefde vremder hulpe.
Want dye hulpē worden
ghedaen vñ ghetoent bydē
enghelē. Want he en hadde
by em selue nyet moghen
vpvaren totte luchtelikē he-
mel den verswaerde dye
cranckheyt der naturē. Mer
men en leset nyet dat vnse
verloeser vpghevoert wert
yn eenē waghene of auer-
mydts den enghelen want
he dye alle dynck ghemaect
heeft he wort by synre eyghē
re cracht hauē alle dynghe
ghedraghē. Want he kyer-
de derwert weder daer he
ghekomē was. vñ he kyerde
weder vā daer daer he bleef
Want doe he by synre myn-
scheyt vpvoer yn den hemel
soe vntholt he by synre got-
heyt te gader hemel vnde
eerde. Vnde aldus betey-
kende ioseph dye vā synē
broderē vertoft wert dat
vertopen vns vloesers.
Vnde enoch dye vpghe-
voert waert vñ helias
dye vpghevoert wert totte
luchtelicken hemele beteyke-
nen vns herē vpvarē. Dus
hadde vns here dye voerba-
den vñ oerkont synre vp-
vaert den eenē voer dye
wyt ~~vm dat~~ den anderen
vnder dye wyt vm dat he
tot eenre tijt kom̄e solde
dye ghewarichlick solde
moghē doer ghaen dye

hemele. Hijr by wort dye oz
dināūe ynden vpheuene de
ser twier vnderstheydē by
eenre hande toewassen Wāt
enoch waert aūgheuoert
vñ helyas totte hemel vpghe
uoert als men secht vm dat
namaels een komē solde dye
noch aūgheuoert noch vpghe
uoert myt synre craeht vp
uaerē solde totten ghesterne
den hemel dye vns luden
dye yn em ghelouen oer toe
nen solde dye reynicheit synis
vleysches vñ woe dat vnder
em by toe wassen der tijt
dye doecht der zuuerheyt
wassen solde yn der twier
auerualghe dye als knecht
te vns herē vpuaert beteī
kendē vnde vnse here oer
yn em selue heeft vtoent
dye ten hemele vpuoer
Want enoch hadde een
wijf vñ kyndere mer men
en leset myet dat helyas wijf
of kynder hadde. Hijr by
merkt woe by den toe wasse
ne der tijde ghewassen ys
ys dye zuuerheyt der hel
licheyt dat apenbaer yghe
toent wert by den knechtē
dye auerghenoert worden
vñ by vns herē persone dye
vp ten hemel voer. Enoch
waert aūgheuoert dye by ghe
noechtē ghewōnen was vñ
by ghenoechtē wan. Helyas
waert vp ghenamē dye by
ghenoechten ghewōnē was
mer by ghenoechtē en wan
he myet. Onse here waert
vpgheuoert dye noch by
ghenoechtē ghewōnen en was
noch by ghenoechtē en wan.
Hier wy sollen merken
wat dat ys dat matheus
secht he syt ter rechterhant
gades vñ sunte steuen secht
yet dē syē hemelē vpghe
daen vñ des mynschen
sone staen dye ter rech
terhant gades. Wat ys
dan dat matheus ontsindet
dat he ter rechter hant
gades syttet vñ dat em
sunte steuē syet staende
Hier brodere ghy wetet
dat enen richter toebehoert
te sytten vñ enē vechter
of dye helpet behoert te
staene. Want vnse vloe
ser dye dus vp ghenamē
ys yn den hemel vnde
nu alle dynghe richtet
vñ ten lesten komē sal
een ordele alre myschē
desen beschrijft matheus
nae synre upuaert dat
he syttet. Want na der

glorie ſijnre vpwaert ſoe ſal
men em een oirdelre ſyen yn
den eynde der werlt. Mer
ſunte peter ſteue dye yn den
thijde ſijns arbeydes was he
ſach em ſtaende den he tot
eene hulper hadde. Want
vm dat ſunte ſteue yn den
lande der veruolgheers dye
vnghelouithcyt vernynen
ſolde ſoe vortht voer em ihus
gratie va den hemele. Daer
volghet. Onde ſe ghynghe
en weth vn predicte abre
weghen vnſe here myt em
werkende vn oere redene
vaſtmakede myt naualghy
ghеden teykene. Wat ys
yn deſen woerde te merke
wat ſal men daer af yn dye
memorie leggthen ſonder
dat na dat ghebot der ghe
hoerſamhcyt vn nae dye
ghehoerſamhcyt dye teyke
ne volghede. Mer vm dat
wy by der ghenade vns he
re kortelike bedudende die
lere des ewagelij auerlope
hebbe ſoe behoert vns oet
toe dat wy yet ſeggthen
moete va den merkene
alſoe groter hoethtijt. Wat
dyt behoert vns yerſte wer
ue te vraghe wat dat ſij doe
god vnſe here ghebaezen
wort dye enghelen apebaer
de vn nochtan en leſet me
nyet dat ſe myt wytte tlede
ren apenbaerde mer doe
vnſe here vpwoer ten hemele
ſoe leſet men dat dye enghe
len dye ghеſant ware myt
wytte tledere apenbaerden.
Want et ys aldus ghеſchre
uen. Daer ſijt ſaghe wert
he vpghenamen vn eene
wolke vntfenck em van
oere oghen. Onde doe ſe
em ſaghe yn den hemel
ghaen ſyet ſoe ſtonde twe
mane beneue em yn wytte
tledere. Want yn wytten
tledere merct men dye
hoethtijt vn blijtſchap der
herten. Wat ys dan dat
ſe doe vnſe here ghebaere
was nyet yn wytte tlede
ren mer doe vnſe here
vpwoer dat ſe yn wytten
tledezen apenbaerde ſon
der dat den enghele doe
ene grote hoethtijt waert
doe god vn mynſchе vpwoer
yn den hemel. Want doe
vnſe here ghebaere wert
ſoe ſcheen dye gothcyt ver
nedert. vn vnſe he vpwoer
ſoe wert dye mynſchcyt
vheuen. Want witte tlede
re betome bet der vheſſyn

ghe dan der ẏnedersyngh-
e. ¶Hijr vm waerē dye engh-
len ẏn sẏnre vpwaert sch-
uldych te apenbaerē ẏn wit
ten tledezē. ¶Want dye ẏn
sẏnre ghebuerte apenbaer
de dye oetmodighe god ẏn
sẏnre vpwaert wert he ghe
toent te wesen een hoghe
mynsche. ¶Hier lieue bro-
re dat staet ẏn deser hoech
tijt groetlicx te merkene
wāt vp den dach vā hudē
wert wtghedaen dye hant
ueste vnser vdoemenysse
vñ dye sentencie vnsē ghe
breclicheyt verwandelt.
¶Want dye natuze der ghe
secht was du bist eerde
vñ salst ẏn dye eerde gaen
dye ghynck hudē ẏn den
hemel. ¶Dāt vm deser vp
uerheffenysse vns vleysches
soe hiet dye helligh-e Job
vnsē here enē vogel.
¶Want vm dat he sach dat
dye ioden wet vstaen
en solden dat sacrament
sẏnre vpwaert soe seghede
he dye sentencie vā oerre
vnghelouichēyt vñ segh-
de. ¶Des voghes toe pat
en wiste he wet. ¶Want te
rechte ys vnse here ghebie
ten een vogel wāt he vp
woech sẏn vleyschelike lich
am ten hemelē wes voghels
toe pat wet en wyste soe
wye dat wet en gheloefde
dat he ten hemel vpwoer.
¶Dā deser hoechtijt ys by
den psalmistē ghesecht.
¶Dyne groetheyt ys vpghe
heuen bauē dye hemelen.
¶Hijr af secht he echter: God
vpwoer ẏn vrolicheydē vñ
vnse here ẏn den lude eenre
trumpē. ¶Hijr af secht he
echter. ¶Opwaerende vnt
hoghe soe leyde he gheuan
ghē dye gheuāghenisse. ¶He
gaf gauē den mynschen.
wāt vpwarēde vnt hoghe
soe leyde he gheuāghē dye
gheuāghenisse. Want myt
ter craeht sẏnre vnghebre
licheyt vōstynde he vnse ghe
breclicheyt. ¶Onde he ghaf
dye mynschen ghauē wāt
doe he vā bauē den helligē
gheest ghesant hadde soe
ghaf he den eenē tale der
wijsheyt eenē anderen
gratie der doechdē eenen
anderē menighertyande
manierē vā tonghē eenen
anderē beduedenysse der
woerdē eenē anderen
dye gratie des ghesontma
kens. ¶Dus ghaf he den

mynſchē grauē als he by
ſynre gracē oere doechte
wies yn der werlt. Dā de
ſer glorien ſynre vpuaert
ſecht oer abbatur. Dye ſon
ne wert vpuerheuē vnde
dye mane ſtoit yn oerre
ordinanie. Dant wye yō
by den name der ſomie
ſonder vnſe here vñ wye
by den name der mane be
teykent ſonder dye kerke.
Dant woer der tijt dat vn
ſe here vpuoer ten hemele
ſoe vntſach ſyne helligthe
kerke herde ſere dye we
derſtote deſer werlt mer
na den dat ſe ghеſtarket
was na ſynre vpuaert ſoe
predyte ſe apenbaerlic dat
ſe heymelic ghеleft hadde.
Dus yō dan dye ſonne vp
uerheuē vñ dye mane ſtōt
yn oerre ordināne. Dant
doe vnſe here ten hemele
woer ſoe wies dye helligthe
kerke yn machte der pre
dikynghe. Hijr af ſecht ſa
lomon yn der ſeluer kerkē
ſtēme. Siet deſe komet
ſpryngende yn den ber
ghen auerſpryngh̄ede dye
houelen. Dāt he merkte
dye groethеydē vā ſoe gro
ten werken vñ ſeghede.
Siet deſe komet ſpryngh̄e
de yn den berghe. Dant
doe he quā tot vnſer vloeſ
ſemſſe ſoe ghaf he als vlie
ghē mach eenzehande ſpron
ghe. Ieue broedere wil ghy
ſyne ſprongthe bekēnē. He
quam vā den hemele yn ſyn
re moder licham wt oeren
licham quam he yn dye tribbe
vā der tribbē quā he vnt cru
ce vā den cruce quā he vnt
graf vā den graue kwerde
he weder yn den hemel.
Siet vm dat he vns na em
ſolde doen lopē ſoe gaf dye
waerheyt dye apenbaerde
yn den vleyſche vm vnſen
wille eenzehande ſprongthe
dye oer vblijde als een
reeze vm te lopē den wech
vm dat wy em myt vnſē
hertē ſeggh̄e ſolden. Trecke
my na dy wy ſollen lopen
yn den roke dijnre ſaluē.
Hijr vm lieue broder ſoe
moeten wy volghē der
wert mytten herten daer
wy ghеloue dat he vpghe
uaren yō mytte lichame.
Laet vns vlien dye eert
ſche begheertē myet en
ghеue vns ghenoechte
yn deſen nederſteuſtē ſte
den dye vns deel hebbē

yn den hemel. Onde dat
behoert vns grotelijc te
merkē wāt he dye gueder
tierlijc vpgheuaze ys he
sal vreselijc weder komē
vñ al dat he vns myt sachtmodicheyt ghehaden heeft
dat sal he strenghelijc vā
vns eyschen. Hijr vme en
sal nyemēt verwerdē
dye tijden dye ghegheuen
syn tot penytentien nyement en vrolzeloest dye
sorghe sijns selues als hijt
doen mach. Dant vnse
verloeser sal dan alsoe voele te strafper komē ten orde
le soe he vns meer vleent
heeft voer synē ordel syne
grote ghedoechtsamheyt.
Broderze dese dynghe doet
myt v seluē vñ vtreet dese
dynghe myt stedyghē ghepynse yn unser ghedachtē
Dat al yst dat dye ghedachte
te noth driuet yn der verstuermysse deser dynghe
nochtā makет alte hant
den anker unses hapen
vast yn dat ewighe lant
strap vñ maect vast dye
mempnighe unser ghedachten yn den ghewaziglzen
lichte. Dyet wy hebbē ghehoert dat vnse heze ten
hemel vpgheuazē ys hijr
om laet vns halden yn
vnsen ghedachtynse dat wy
ghelouē. Vñ al yst dat wy
noth hijr behaldē werden
mytter krancheyt des
lichams nochtā laet vns
em volghen myt sceden
der mynen wāt he en
laet vnse begheerte nyet
dye se ghuet Jhesus cristus
vnse heze dye leuet vñ
regnuert mytten vader
yn eenheyt des helligheyn
ghees tes god ewelike vñ
vmermeer. Amen. Op
tē pynster dach. Johannes

In dev tijt seghede
ihūs synē ongheze
Soe wye my mynet dye sal myn
woert halden vñ myn
vader sal em mynē vñ
wy sollen tot em komen
vñ ene wonynghe by em
makē. Dye my nyet en
mynt he en halt mijn woert
nyet. Vñ dat woert ghy
ghehoort hebt en ys myn
nyet mer sijn dye my ghesant heeft des vaders.
Dyt heb ych v ghesprakē
by u bliuende mer dye
troester dye helligghe gheest
den dye vader sendē sal

yn myn̄e name he sal v alle dynghe leren vñ he sal v raden alle dynghe dye ick v segghen sal. Ick laet v vre de myn̄e vrede ghene ick v myet alsoe em dye werlt gheeft ghene ick en v. Dat herte en werde myet vȳstuert noch en vntfructte. Ghy hebt ghehoert dat ick v ghesecht hebbe ick gae vñ kome tot v. Waert dat ghy my mȳ den soe solde ghy v vmers vȳblijden wāt ick ten vader gae wāt dye vader ys meere dan ick. Vñ nu heb ick et v ghesecht eert gheschiet vp dat ghy des ghelouē sollet alst ghescheet ys. Ick hant en sal ick myet veele myt uspre ken wāt dye prynte deser werlt ys komen vñ he en heeft yn my myet mer vp dat dye werlt bekēnē sal dat ick den vader myn̄e. Vñ alsoe my dye vader dat ghebot ghegheuē heuet alsoe doe ick. Sunte ghregomelie vpdit selue ewāgelie die he predicte dē volke yn sunte peters kertze.

Alds betemet lieue broder dye woerde der lexen des ewan gelij kortelinck auer te lopē vm dat wy te langher daer na sollen [illegible] moghē duē yn der contēplatien of ver pynsene dus groter hoedt tijt. Want hudē quā myt eenē haestighē ghelude dye hellighe ghees haue dye iongherē vñ he verwādelde oerre ghees telike ghedachte yn syne myne. Vñ daer vā butē apenbaerdē wuer ghe tonghen soe worden dye hertē vā bynen bernende wāt alse gade vnsynghē yn den visione des wuers soe brandē se bynen suetelinck vā mynen. wāt dye hellighe ghees ys dye myne. Hijr by secht sunte iohan. God ys dye gotlike myne. Soe wye dan dat myt ghehoelre hertē gade begheert waerlick he heeft te hant den he mynt.

Mer svet yst dat yment vā v ludē woert gheuraghet of he gade mynet. he antwort myt allen betruwene vnde myt sekere ghedachte ick myne em. Vñ ghy hebt ghehoert yn den beghynne der lexen. dat dye waer heyt secht soe wye my mȳ net he sal myn woert hal den. Aldus ys dye prouyn ghe der mynen dye bewi

wāt myemēt en solde gade moghē mȳnē en hadde heden myet den he mynt

ſyngthe des werckes. Hijr of
ſecht dye ſelue iohan yn ſijnre
epiſtolen. Dye ſecht dat he
gade mȳnet vñ en halt ſyne ghe
bade myet he ys loghēachtich.
Dāt wy mȳnen em waer
achtlike yſt dat wy ſyne
ghebade halden vñ vns be
dwynghē vā vnſen vulen
begheerten. Dant dye noth
auermydē vulen begheertē
achterwert vlieten waer
lick he en mȳnet gade myet
Dant yn ſynen vulē be
gheerten weder ſecht he
gade. Ende myn vader
ſal em mȳnen vñ wy ſol
len tot em komē vñ ene
wonynghe by em makē.
Ivene broderē merkt woe
giet deſe hoechtijt ys te
hebbē yn der herberghē
des herten gades toekomſt.
Waerlick wert dat yn
v huys een rijck vñ een
mechtich vrient komen
ſolde men ſolde myt alre
haeſte dat huys ſuuezen
dat myet machtſchyē daer
yn weſen ſolde dat des
vriendes doghē dye daer
yn komē ſolde vbelghen
mochte. Hijr vm moet ſoe
he afueghen dye ſmetten
des quadē werks ſoe wye
dat gade bereydē wyl dat
huys ſyns hertē. Mer ſyet
wat dye waerheyt ſecht
vñ wy ſollē tot em komē
vñ eene wonȳghe myt
em maken. Dāt he komet
yn ſonyghen lude hertē
mer he en maect daer
ghene wonȳghe. Want
by berouwenyſſe vnſaen
ſe gades anſyen mer yn
der tijt der bekaryughe
vergheten ſe dat ſelue
daer ſe berouwenyſſe
af haddē vñ aldus kierē
ſe weder vme dye ſundē
te doene als of ſe dye myet
bewenet en haddē. Soe
wye dan gade ghewaer
lick mynt dye ſyne ghe
bade holt yn des hertē
komet vnſe here vnde
maket daer wonynghe
Dāt dye mȳne der got
heyt doergaet em alſoe
dat he vā der mȳnen
yn der tijt der bekaryn
ghē myet af en ghaet.
Dus mȳnet dye waer
lick wes ghedachtē myet
verwōnen en wort by
conſent yn quader ghe
muechtē. Want elck
mynſchē wort alſoe voele
te verre vā der hoechſt

mynen gheseiden als hy
yn desen nedersten dynghē
ghenoechtē heeft. Hyr by
seght men daer na dye
my myet en mynet hy en
halt myne woerde myet.
Vreue broedere hiert v yn
weit tot v seluen vnde
vnderscoert of ghy gade
ghewaerlicx mynet noch
tan en sal myemēt em sel
uē ghelouē soe wat em
dye ghedachte antwert
sonder dye oztonstap der
werke. Men vnderuza
ghe dye tonghe dye ghe
dachte vñ dat leuē vā der
mynen des steppers. Nū
mermeer en ys gades
myne ledicht wāt se werct
grote dynghe yst dat syt
yst mer vfmaet se te wer
ken soe en yst ghene my
ne. Ān dat woert dat ghy
ghehoert hebt en ys myn
myet mer synes dye my ghe
sant heeft des vaders.
Vreue broedere ghy weet
dat hy dye daer sprect
dye een ghebarē sone ys
des vaders woert vnde
hyr vm dat woert dat dye
sone sprect en ys des soens
myet mer des vaders.
Want hy dye soen ys des
vaders woert. Dyt heb ych
v ghesprakē by v wesende.
Danneer en solde hy by
em myet wesen dye doe
hy vpuarē solde yn den
hemel em belaeft vñ secht.
Dyet ych byn myt v alle
daghe tot dat dye werlt
ernden sal. Mer dat y
woert dat mynsche ghe
worden ys dat blyft vñ
uaert en wech dat uaert
en wech mytten lichame
mer et blyft hyr by der
gothey t. Hyr vm secht hy
dat hy doe by em bliuē
de was wāt hy doe dye
by vnsyen lizer macht
altoes bauē em was hy
ghenckt doe en wech vā
oezē lichamlizē ansien.
Mer dye troester dye hel
lighe ghees den dye vader
yn mynē name senden
sal hy sal v alle dynghe
leren vñ hy sal v raden
alle dynghe dye ych v
segghē sal. Doele v ludē
myne broedere ghy wet
dat men yn griecsscher ta
len den hellighē ghees
hyet voersprekzer of troester.
Vnde hyr vm secht men
em een voersprekzer want
hy voer des vaders ghe

rechticheyt bidt voer dye
dolynghe der gheenre dye
mysdoen. Dñ he dye mytte
vader vñ mytten sone vs
vā eenre substantien mē
secht dat he voer dye ghene
bidt dye mysdoen. wāt die
ghene dye he veruult dye
maket he byddende. Hijr
af secht paulus. Want he
dye gheest eyschet voer
uns myt auertallikē suchy
tynghe. Want dye eyschet
vs myrre dan dye daer
men af eyschet woe secht
men dan dat dye helligh
gheest eyschet dye myet
myrre en vs. Aer dye
gheest eyschet wāt dye
he veruult doet he bernē
vm toe eyschen. Dñ den
seluē gheest hyet men
oer troester. Wāt als he
den ghenen dye yn ghe
wene vā berouwemysse
syn bereydet hape der
ghenaden soe heffet he
dye ghedachte vp van
vernoye oerre droefheyt.
Dan welken troester be
laeft men te rechte he
sal v alle dynghe leren.
Want ten sy dat dese
gheest sy yn des gheens
herte dier hoert soe sal des
leerres reden ledich sijn.
Aldus en sal nyemāt toe
gheuē den leerene dat he
wt synen mōde vstaet.
Want et en sy dat he by
nen sy dye leert soe arbeyt
te vgheues des leres ton
ghe vā buten. Dye ghy
hoert alle gader eene
stēme dye spreet nochtan
en begrijpe ghy myet te
gader den syn der stēmē
dye ghy hoert. Als dan
dye stēme myet vnghelijc
en vs waer vm vs yn
v hēte dye vstandemysse
der stēmē vnghelijck son
der vm dat by den dat
des gheens stēme dye
sprict ghemeynlike ver
maent een meyster vs
vā bynen dye somyghe
sonder-linghe leert van
der vstandemysse der stē
men vā deser saluynghe
des gheestes vs eyster by
sinte iohan ghesecht. Alsoe
syne saluynghe vns leert
vā allē. Aldus en wort
men by der stēmen myet
gheleert als dye ghedacht
te by den gheeste myet
en wort gheseluet. Aer
waer vm sprekē wy dyt
vā der lezynghe der

mynſchē als oet dye ſtep
per myet en ſprāct dye
leryngthe des myn ſchen
yſt dat he den ſelue myn
ſche myet ſprect by der
ſaluyngthe ſijns gheeſtes.
Oetzer eer cayn ſynen
broder doetſloech hoerde
he du heues gheſundicht
ſtaes aue mer wo vm ſyne
ſundē dyet v̄diende wert
he v̄maent by der ſtēmen
vñ myet by der ſaluyngthe
vñ daer v̄me mocht he ga
des woert hoerē mer he
v̄onwerdedet te hoezene.
Mer vns ſtaet te vraghe
ne waer by dat mē van
deſen ſeluen gheeſtē ſecht
he ſal v alle dynghe raden
als raden pleghet toe te
hoezē eenē dye mynder ys.
Mer vm dat wy ſomtijt
raden hyetē datmē heyme
like dyent ſoe ſeghetmen
dat dye gheeſt radet myet
dat he vns dye conſt van
vnder yn brengthet mer
vā der v̄bozgherlheyt.
Ick laete v myne vzede my
ne vzede gheue yck v
hyr laet yck em v yn hemel
like gheue yck em v dye my
volghen laet yck em vnde
dye daer komē gheue yck
em. Dyet lieue broderе
by der hulpē vns heren
hebbē wy nu cozte like dye
woerde der helligher lezē
v̄claert. Nu laet vns vnſe
ghedachte auerdraghen
vn dye verpynſinghe deſer
groter hoechtijt. Mer vm
dat vns mytter lezen des
ewangelij oec gheleſen ys
dye lezе vtter apoſtolen
werke ſoe ſollen wy daer
ijet wt trecktē ynt ozbaer
vnſer contēplatiē. Want
ghy hebt ghehoert dat dye
helligh gheeſt bauē den
tongheren apēbaerde vn
vuzighen tonghen vñ gaf
dye conſt vā allē tonghē.
Wat betexkent he myt
deſen myzakel ſonder dat
dye helligh gheeſt trecktе
myt deſen ſelue gheeſte
veruullet ſprekеn ſolden
mytter ſtēmē vā allē ludē.
Want dye em pijnden
teghen gade eenen toern
te ſtichtē ſe v̄loezē dye ghe
meynſtap eenze tonghen.
Onde vnden ghenē dye
gade oetmodelikеn vntfa
ghē wozdē alle tonghe een.
Aldus v̄diende hyr dye
oetmodicheyt dye doechde
vñ dye houerdie v̄dyende

daer laster vñ schechte.
Hier vns staet te vraghe
ne waer by dat dye hellighe
gheest dye myt den vader
vñ den sone euen ewyth ys
yn den vuer apenbaerde
vñ waer by he te gader yn
den vueze vñ yn den tonghē
apenbaerde vñ waer by
he somtijt yn eene duue
vñ somtijt yn den vuere ver
toent wort vñ waer vm
dat he hauē den gades sone
apenbaerde yn den ghelij
kenysse eenze duuen vnde
hauen den iongheznē yn
eenen vueze alsoe dat he
hauē vnsen heze myet en
quam yn den vueze noth
hauen den iongheznē en
wort he myet ghetoent yn
eenze duuen. Nu laet vns
wederkiere deze viere
dye wy voergheset hebbē
te vntbyndē. Want dye
gheest dye myt den vader
vñ vñ den sone euē ewith
ys wert vtoent yn den
vueze wāt god ys vnlichā
lick vñ vnwtsprekelick
vñ een vnsyenlick vuer
als paulus orkont. Onse
god ys een vterende vuer.
God ys een vuer ghesecht
want by em wort dye
vestichyt der sundē ver
teert. Dan desen vuer secht
dye waerheyt. Ick byn
komē vuer te sendē yn
dye eerde vñ wat wil ych
sonder dattet berne. Dāt
dye eerdsche hertē syn eer
de ghelyeē dye als se yn
em vgadezen dese neder
ste ghepynse soe werden
se vā den gheeste vtreden.
Hier vnse here werpt
dat vuer yn dye eerde als
he byden toeblasene des
hellighē gheestes der vlei
schelikez mynschē hertē
doet bernen. Vndē dye
eerde bernet als dat
vleyschelike herte dat te
voerē colt was yn synen
ghenuechtē laet dye vule
begheerte deser werlt vñ
wort vntstekzen ter my
nen gades hijr vm apen
baerde dye hellighe gheest
wael yn den vueze. Dāt
vā elken herte dat he
veruullet soe vyaghet he
dye traecheyt der colde
vñ vntstekzet dat yn dye
begherte synze ewicheyt.
Vñ he wert vtoent yn
den vuezighen tonghen
wāt dese selue gheest ys
mede ewith myttē sone

vñ dye tongthe heeft grote
maechtscap mytten woerde.
Want dye sone ys des vaders
woert vñ vm dat ene substā
tie des gheestes vñ des woe
des ys soe was dese gheest
schuldich vtoent te werden
yn der tongthē. Off selzer
vm dat by der tongthē dat
woert wtkomet soe apēbaer
de dye gheest yn den tongthē
Wāt soe wye vā den hellighē
gheeste gheruert wort he
beliet gades woert dat ys
den eenghebazē soene gades
vñ he en macht gades woert
myet vntseggthē wāt he heeft
thant dye tongthe des helli
ghē gheestes. Off selzer daer
vm apenbaerde dye hellighe
gheeste yn vuezighē tongthē
wāt dye he vervullet dye
maect he alle gader bernē
de vñ sprekende. Dye leer
re hebbē bernende tongthen
wāt als se gade mynende
prediken soe doen se bernen
de der gheenze hertē diet
hoezē. Want eens lerees
reden ys ledich yst dat se
myet gheuē en macht den
brant der mynen. Desen
brant der leringthē handē
se vntfangthē vā monde
der waerheyt dye seechdē.

En was vnse hezе myet ber-
nende yn vns vā iheſu
doe he vns yn den weghe
spzack vñ vns vntbant
dye sariftuzē wāt dat hertе
wert bernendē vā der re
den dye se hoerdē vñ dye
volde der traechеyt ghaet
en wech dye ghedachte wert
anxt anxtuoldych yn hoghеr
beghertē vñ vreemde vā
eerdschе ghenuechtē want
dye mynne dye dat hertе
vervullet heeft pynighet
se myt ghewene. Der hette
als se myt duſdaenze hertе
ghepynighet wort soe wort
se ghenoedet vā den seluen
pynē oer ghenuechtе te
hoerē gades ghebade vnde
myt alsoe voele ghebaden
als se gheleert wort soe wort
se bernende als myt alsoe
voele brandē vñ se dye te
voerē traech was by oezen
beghheertē se bernet daer
na by den woerdē. Hyr
af ys wael by moyses ghe
seghet. In synze rechterhant
ys dye vuezighe wyt wāt
by der luchter syden syn
ghelyetē dye quadē dye
men ter luchter sydē settē
sal vñ by der rechterhant
dye wtvertarenē hyr vm

ys yn gades rechterhant dye
eene vuerighe wyt. Want
dye wtcazene en hoerē dye
hemelsche ghebade wet
myt colder herten mer se
werdē daer toe bernende
myt brande der ȳnigher
mȳnen. Dye reden bren
ghet men ten orē vñ oer
ghedachte ys gram vp oer
selven vñ wort vbrant
mytter vlāmen der ȳnigher
suetichevt. Onde dye helli
ghe gheest wort ghetoent
yn eene duue vñ yn den
vuere wāt alle dye ghene
dye he vervullet maect
he sympel vñ bernende.
Sympel yn suuerheyden
bernende yn mȳnē. Wāt
gade en ghenoeghet wet
dye sympelheit sonder dye
gherechtichevt noch dye
gherechtichevt sonder dye
sympelheit. Hijr af secht
dye waerheyt selue. Weset
sympel als dye duuē vnde
wijs als dye serpentē. Vñ
yn desen dynghē ys te
merken dat vnse here synē
ionghen wet en wolde
vmanen vā der duuē son
der dye serpente noch van
der serpente sonder dye
duue vp dat dye cloecheyt
der serpentē vntstekē solde
der duuen sympelheyt vñ
vp dat der duuen sympel
heyt bedwynghen solde
dye schalcheyt der serpen
ten. Hijr af secht paulus.
En wylt ghene kynder
werdē yn uwe synnē. Siet
hijr hebbē wij ghehoert
dye schalcheyt der serpen
ten nu ~~werdē wy~~ werden
wy vmaent vā der duuē
sympelheyt mer weset kyn
derkine sonder quaetheit.
Hijr by ys vā den helligē
Job ghesecht. Ic was een
sympel man vñ recht.
Want wat ys rechtuer
dycheit sonder sympelheit
ofte wat ys sympelheit
sonder rechtūdicheyt. Wāt
vm dat dese helligue gheest
leert rechtūdicheyt vnde
sympelheyt soe was he
schuldich ghetoent te wer
den yn den vuere vñ yn
eenre duue vm dat elck
herte dat gheruert wort
myt synre gracien bernē
de sal werden vriendelick
yn sachtmodicheyt der
guedertierēheyt vñ yn be
gherten der gherechtichevt.
Onde tē lesten ys te vra
ghē waer vm dese gheest

yn vnſen vloeſer vñ den
myddelaer gades vñ der
mynſchen apenbaerde by
eenre duuen vñ yn den ion
ghezen by den vuere. ¶ Daer
lutz dye eenghebarē ſone
gades vs dye richter des
mynſchelikē gheſlechtes
mer wye ſolde ſyne ghe
rechtichheyt moghē draghē
ofte he eer vnſe ſunden
hedde willen proeuē by
ſtarcpheyt der rechtuūdicheit
dan he vns by guedertier
renheyt vgadert hadde.
¶ Hijr vm dye vm der my
ſchen wille mynſche ghe
worden was he bewiſde
em ſachtmodich dē myn
ſchen he en wolde dre ſun
derē nyet ſlaen mer ver
gaderē he wolde ſe yerſt v
~~gaderen~~ guedertierlikz ver
gaderē vp dat he hebbē ſolde
dye he namaels vndē ordel
behalden ſolde. ¶ Hijr vm was
dye ghecſt ſchuldich bauen
em te apenbaerē yn eenre
duuen dye nyet komen en
was vm dat he dye ſundē
thant by rechtuūdiche
ſlaen ſi ſolde mer vm dat
he ſe noch by ſachtmodicheit
vdraghen ſolde. ¶ Mer hijr
tegen was dye hellighe
ghecſt ſchuldich ghetoent te
werdē hauē den ionghezē
yn den vuere vm dat ſe
ſlechte mynſchē waezen
vñ daer vm ſundere dye
tegen em ſelue eene ghecſte
like hette vntſtekē ſolden
vñ dye ſunde dye god by
ſachtmoedicheydē ſpaerde
dye ſolden ſe yn em ſelue
aūmydz penitencie taſten.
¶ Dat ſe oer dye em hieldē
an dye hemelſche vborghet
heyden en mochtē ſonder
ſunden nyet weſen. ¶ Als
ſunte iohan orkont vnde
ſecht. ¶ Iſt dat wy ſeggen
dat wy ghene ſunde en
hebbē ſoe bedrieghē wy vns
ſelue vñ dye waerheyt
en is yn vns nyet. ¶ Hijr vm
quā he yn den mynſchē yn
den vuere vñ yn eenre duue
apenbaerde he em yn vnſē
here want vnſe ſunde dye
vnſe here guedertierlikz
aūmydz ſachtmodicheyt v
draghet dye ſollē wy altoes
anſyen by ſchaerpheydē der
rechtuūdicheyt vñ vberne
by hetten des herouwens.
¶ Aldus wort deſe ghecſt by
eenre duuen yn vnſen ver
loeſer ghetoent vñ by den
vuere yn den mynſchen

want alsoe voele als vns
dye wertheyt vnses vloesers
sathter vs ghe worde alsoe
voele te meer sal vnse kracht
heyt teghe vns werde vnt
stelzen. Dm dat wy aldus
voldaen hebbe den reden
vā den vier questhen soe
laet vns voert ghaen an
te syen dye ghysten des
selven ghecstes. Want vā
desen ghecste vs ghesecht.
Syn ghecst vierde dye he
mele. Dāt dye vertierynghe
ghe der hemele syn dye
doecthden der predikzaren.
Dm desse vertierynghe vo
tellet paulus vn secht. Enē
andere wort by den ghecste
ghegeuē reden der wijsheit
enē andere reden der const
na den selven ghecste enē
andere dye ghecloue yn
den selven ghecste enen
anderē gracie der ghesont
heydē yn eenē ghecste enē
anderē dat wertē der
doecthdē enen anderē dye
profecie enē anderē dat
vnderscheydē der ghecstē
vn dye manyerē vā tongē
enen anderē bedudē der
redenē Dāt alle desse wertt
een vn dye selue ghecst
deilende elkē also he wil.

Hijr vm alsoe voele als der
predikarē guede wertē syn
alsoe voele syn dye vierynghe der hemelen. Hijr af
vs echter ghescrheuē. Dy
vns hezē woerdē syn dye
hemele vast ghemaect vn
by den ghecste synes mondes
vs al oer tracht wāt vns
herē woert vs des vaders
sone. Mer vm dat men
toenē sal dat al dye drie
uoldirtheyt dye selue heme
le dat syn apostolen ghe
maect heeft soe secht men
thant daer toe vā der god
heyt des hellighē ghecstes.
Dn by den ghecste des mon
des al oer kracht. Aldus
vs der hemelen kracht
ghenomet vā den ghecste.
Want dye apostolē en sol
den em nyet hebbē doerē
setten teghē dye macht
deser werlt en hadde se
dye sterctheyt des hellighē
ghecstes nyet ghesterkt.
Dāt wy weten woe daen
dat dye lereren der helli
ghen kerstenheit waren eer
em dese ghecst toe quam
vn wy syen woe sterk
dat se worde daer na dat
dese ghecst tot vm ghe zo
men was. Daer lit dese

selue hyerde der hertte by
wies hellighē lichame dat wy
sytten woe kranckt vñ woe
vresachtich dat he was eer
dese toekomst deses gheestes
men vraghes der dyernen
dye de doze wachtet vñ se
seggthet. Dāt doe he mytte
stēmen eens wiues anghe
sproken was vm dat he vnt
sach te sterue soe loechende
he dat leuen vñ doe loechen
der peter yn der eerde alset
dye moerdenaer beliede
yn den ture. Mer dese mā
dese man dye vā soe groter
vresen was woe dat he was
nader toekomst des gheest
tes laet vns hoere. Men
maecte eene vgaderynge
der meisterscappē vñ der
alders men en vnthoet
den apostolen vñ sechde
em dat se yn ihūs name
nyet sprekken en solde.
Peter antwoorde myt gro
ter kracht. Men moet ga
de meer ghehoersam syn
dan den mynschē. Onde
echter sechde he. Ist yn vns
here anschouwe ghereecht
v meer te hoere dan gode
gode soe seggthedet want
wy en moghen nyet dat
wy ghehoert hebbe vñ
ghesyen nyet sprekē. Vñ
sy ghynghē oet vbliende
vā den anschouwe des
raets vm dat se werdich
worde ghehadt vm xpūs
name laster te lyden.
Siet peter vbliet yn sle
ghē dye te voere yn woer
den vntsach vñ die te voe
ren eenre dyernē woerde
dye em vreghede vntsach
na dye toekomst des helli
ghē gheestes doe he ghesla
ghen wert veronwerdede
he der pynten macht.
Et betemet vns vnse
oghē up toe hesschen yn dye
kracht des werkers vnde
myt vnderscheyde te merke
dye vaders des nyen vñ
des alden testamentes. Siet
myt apenē oghē deses sel
ues ghesoue. Anspe ytz dauid
amos daniel petrū paulū
matheū vñ ytz wil merke
woe danē meyster dese hel
lighe gheest yb mēr ytz
ghebreke yn deser merkē
ghe. Want he vervullet
een kynt dat vpter herpē
speelt vñ maectet vñ psal
eenē psalter mēker. Al se
vervulde een kynt dat
saerlicx vā spysen leuede
vñ maectet eenē richter

auer dye alders he veruulde
enē hyerde des we vees dye
doze moerbome roede vñ
maecte em enen profete
he veruulde enē vysscher
vñ maecte em prediker
he veruulde enē veruol
gher vñ maecte em lerer
der heydenē he veruulde
enen publicanen vñ maecte
em ewangeliste. O woe
dane meyster ys desē heli
ghe gheest daer en ys ghe
ne merringhe te leren
daer dye hellighe gheest
ys dye gheualt yn al dat
he wyl thant als he dat
herte beruert soe leert
hijt vñ dat ys lerē dat he
se alle beruert wāt alsoe
haestelike als he dye myn
schelike ghedachte vbluch
tet soe verwandelt he se
wāt se gaet des haestelicx
af dat se was vñ bewiset
haestelicx dat se myet en
was. Merkē wy vnse
hellighe predicarē woe
daen he se vp desen dach
vant vñ woe daen dat
he se maecte. Daerlicx
se dye yn enē beslatenē
huse vm dye vrese der
ioden saten elck conde
syne tonghe daer he yn
ghebarē was nochtā en
dorsten se mytter tonghē
dye se conden apēbaerlic
xpm myet predikē. Dye
hellighe gheest quā vnde
leerde se yn den monde
myt niēmyghethande
tonghe vñ herte stercte
he se mytter cracht. Se
begonstē yn vreemder
sprakē xpm te predikē
dye em te vntsaghen te
sprekē vā em yn oerre
sprake wāt oer vntfenghe
de herte veronwerdede
dye tormentē des lichams
dye se te voerē vnsyen
haddē. Daut dye myne
gades verwan dye cracht
der mynschelikē vresen
vñ se dye te voerē vnder
oere wedersakē laghen
vā vresen se wazen nu
bauē em vā machte dye
se dub yn den top alsoe
grotter hoethevt vphieff.
Wat sal yck anders segh
ghen dan dat he dye her
ten der eertscher myn
schen hemele maecte.
Merct lieue broders
woe groet dye hoechtijt
van hyden ys ys vā der
toecomst des hellighen
gheestes na dat dye een

ghebarē sone gades myſthe
wordē was. Want alſoe
eerſt dath ys alſoe ys oec
deſe dath te eerē. Want
yn den daghe god yn em ſelue
bliuende ſciep em ſeluen
mynſthe vñ yn deſē dage
vntfenghē dye mynſthē
god vā bauē neder-komē
de yn den daghe wert
god natuerlicx mynſthe
vñ yn deſen daghe wordē
dye mynſthē gade by d̄ crachte
tē d̄ crachte des heilighē gheeſtes. Iſt dan dat wy
yn deſer ſterflicheyt myet
bliuē en willen ſoe laet
vns broeder mynē deſen
leuentmakendē ghēeſt.
Mer vme dattet vleyſchy
den ghēeſt myet en weet
ſoe math mathſchien ymēt
yn em ſelue by vleyſche
lixen ghepynſe ſeggen
woe math ycx mynen
den ycx myet en weet.
Dyt orlouen wy oec. Wāt
dat herte dat yn deſen
ſvenlixen dynghē veron
lediclyt ys en math deſe
vnſvenlixe dynghe myet
ſven. Wāt et en pynſet
myet dan ſvenlixē dynghe
vñ als ſe dye ſvenlixe
dynghe myet en doet ſoe
trectxt ſe dye beeldē daer
af yn vñ als ſe aldus leghet
yn deſen lichamlixē beeldē
ſoe en math ſe myet vpriſē
tot vnlichamlixē dynghē.
Hyr by ghevualtet dat ſe
ſoe voel te quelixer den
ſtepper myet en tzemet
ſoe ſe yn oerre ghepenſe te
mynlixer dzaghet dye
lichamlixe treaturē. Mer
wāt wy gade myet ſven
en moghen ſoe hebben
wat wy yetſwat dat wy
doen moghen daer by dat
een wedh werdē math
daer dat oghe vnſer ver-
ſtandenyſſe by toe em tzo
mē math. Waerlicx den
wy yn em ſelue yn ghee-
ne wijs ſven en moghē
den moghen wy nu ſven
vn ſynen knechtē. Als wy
den ſven wonderlicxe dyn
ghen doen ſoe werdē wy
des ſelxer dat got yn oerē
herten wonet. Vñ van
lichamlixē dynghē moghē
wy vnſe oefenyghe tot vn
lichamlixē dynghē trectxē.
Want myemēt vā vns
en math claerlixē ſven
yn dye routheyt der ſon
nen ſtarende als ſe claer-
licx vp ghaet. Want dye
oghen dye daer yn ſtarē

werden vn oezen radien
vdonckert. mer wy syen die
berghē an dye vā der son
nen claerheyt beschenen
syn vñ daer ansyen wy
dat dye somme thant vpghe
ghaen ys. Want wy dan
dye somme der ghereetheyt
heyt vn oer selue myet
syen en moghē soe laet
vns ansyen dye berghe
dye vā oerre claerheyt v
luchtet syn dat syn dye
helighe apostolen dye vā
doechdē claerlike schynē
vñ myt myraculē schone
syn dye bestort heeft claer
heyt der somen dye vp
ghegaen ys. Dñ al ys
he vn em selue vnsyenlic
nochtan heeft he vns en
syenlick ghegheuē by den
apostolen als by beschenē
berghē. Dan dye kracht
der gotheyt ys vn oer sel
uen als dye somme vn den
hemel vñ dye kracht der
gotheyt vn den mynschen
ys als dye sonne vn der
eerden. Hyer vm laet vns
dan ansyen dye sonne der ghe
rechticheyt vn der eerdē
den wy myet syen en mo
ghen vn den hemel vp
dat als wy by deser sonē
sonder sloten des voetes
vā vnsen werke vn der
eerden wandelē dat wy
vm den te syene vn den
hemel vnse oghē tot eny
gher tijt vp heffen moghē.
Onde vnghe stotens voets
doen wy vnsen weth vn
der eerden vst dat wy ga
de vñ vnsen euen mynschē
myt ghehoechre hertē myn
nen want men en myn
net gade myet ghewaer
lick sonder dye euē myn
schen noch den euen myn
schē sonder gade. Hyer by
vst dat wy vn eenē ande
ren sermoen ghesecht heb
ben dat men leset dat
dese selue ghecest ander
werue ghegheuē wert dē
apostolen yerst vā vnsen
here hyer vn der eerden
wesende vñ daer na doe
vnse here bauē vn den
hemel sat māt he gaf ne
vn der eerden vm dat
men den euen mynschē
mynen sal vñ vā den he
mel vm dat men gade
mynen sal. Voer waer
vm gheeft men em yerst
vn der eerden vñ daer
na vn den hemel sonder
dat men apenbaerlick

gheest te vstaen. Want na
sunte iohans woert dye sy
nen broder myet en mynt
den he syet woe mach he
gade mynen dye he myet
en syet. Hijr vm broeder
laet vns vnsen euen my
schen mynen dye by vns
ys dat wy komē moghen
tot des mynen dye bauen
vns ys. Dye ghedachte
verpense yn oerē euē my
schē dat se gade bewisē sal
dat se volmaecteliclic mach
vdienē te vblijden yn gade
mytten euen mynschen
dan sollen wy komen ter
blijtschap der ouerster vgn
dezynghe daer wy nu af
hebbē vntfanghē een pant
des hellighen gheestes. Myt
alre mynen laet vns tijdē
toe desen eynde daer wy
sonder eynde vblijdē sollē.
Daer ys dye hellighe ghe
selschap der hemelscher
borghers daer ys dye ghe
wazighe hoechtijt daer ys
seker ruste daer ys dye
ghewazighe vrede dye vns
nu myet en wort ghelatē
mer wort ghegheuē. Dy
vnsen here iesu xpm
dye leuet vn regniert myt
gade den vader yn dye
eenheyt des hellighē ghees
tes got ewelic. vnde vm
mermeer. Amen. Op ten
anderen sonnēdach na pinx

In der tijt. stē lucas
seghede ihūs tot synē
ionghezē dese ghelij
kenisse. Et was een rijc
man vn he weert ghecledet
myt purpur vn myt wittē
zijden clederen vn he waer
crapte dagheliks hoechlic.
Vnde een arm mynsche
was wes name lazarus
was vn dye lach voer syn
ze dozen vol swerē beghe
rende ghesadet te werdē
van den crumen dye vā
des rijcs mans tafelē vielē
vn nyement en gaf se em
mer oet soe quamē dye
honden vnde lecten syne
swerē. Vnde et gheuiel
dat dese arme mynsche
sterf vn he wart gheuoert
vā den enghelen yn abra
hams schoet. Vnde dye
rijke mynsche starf oet
vn he wart begrauē yn
der hellen. Vnde he
hief syne oghē vp doe he
yn den tormentē was
vn sach abrahām van
deers vn lazarū yn synē
schoete vn he sechde al

rōpende. Vader abrahams
vntferme mijns vñ sende
lazarū dat he dat eynde
sijns wynghers nette yn dat
water vñ dat he myne ton
ghe vertoele wāt ycke wer
de ghepinighet yn deser
vlāmen. Vnde abraham
sechde em. Sone ghedenc
ke dattu guede dynghe vnt
fenghest yn dynē leuen
vñ lazarus oec quade vñ nu
wert dese ghetroest mer
du werdes ghepynighet.
Vnde yn allē desen yß
vaste ghemaert tusschē v
vñ vns ene grote vschey
denheyt dat se dye vā hijr
tot v auerua̅ē willē myet
en moghē noch vā daer
herwert auerkomē. Vnde
he sechde. Hijr vm dan
soe bidde ycke dy vader dat
tu em sendes yn mijns
vader huys. wāt ycke heb
be vijf broedere dat he den
baetstappe dat se myet en
komē yn dese stad der
pijnen. Vnde abraham
sechde em. Se hebbē moy
ses vñ dye ꝓpheten se hoerē
dye. Vnde he sechde. Neen
vader abraham mer ist
dat ymant vā den doden
tot em gaet soe sollē se
penitencie doen. Vnde he
sechde em. Ist dat se moy
ses vñ dye ꝓpheten myet en
hoerē soe en soldē se dat
myet ghelouē wert dat
ymant vā den dode arese.

Sunte gregorius omelie
vp dit selue ewāgelie dye
he predicte den volke yn sun
te lauzentius kerke.

Ieue broedere vndē
woerdē der helli
ghen schrifturen
sal men yerst haldē dye
waerheyt der hijstorien
vñ daer na sal men vnder
soekē dye vstandenysse der
gheestelikker bedudenysse.
Dant dan vergadert men
suetlike dye vrucht der
gheestelikker vstandenysse
als se yerst ghestert wort
by der hijstorien der waer
heyt. Hier vm dat dye
gheestelike bedudynghe
somtyt dye ghelouē sticht
vñ dye hijstorie dye zeed
berheyt wy dye mytter
hulpen ghadeß nu den ghe
louighē mynschē toe sprechē
soe en wanen wy myet
vnrecht wesen yst dat wy
dese ordinancie vā sprechē
achter setten dat ghy dye dē
ghenazighē gheloue nu

stazelike haldet verst tortelic
ijet hoezē sollet vā der ghees
teliker beduedenysse. Dñ dat
v vander zeedbaerdheyt der
hÿstorien harde noetdroftich
ys dat salmen ynder ordinā
tie vnser beduydynghe haldē
totten lesten. Want men
pleghet dicwile best te ghe
denckē dye dynghe dye mē
lesen hoert. Hijr vm auer
lopen wy tortelick den syn
der ghoesteliker vstandenys
se vp dat wy te lichtelikers
sollen mogthē komē ter
breckheyt der zeedberheyt.
Et was een rijck man vñ
he wert ghecledet myt pur
pur vñ myt wittē zijden cle
deren vñ he weerstapte da
ghelics hoechlick. Mien lieue
broderе wien beteyckent de
se rijke man dye ghecledet
wart myt purpur vñ myt
wytten zijden clederē vñ
weerstapte daghelics hoech
lick sonder dat volck van
den ioden dat dye oefenyn
ghe des leuens vā butē had
de dat vntfaen hadde dye
weldadicheyden van der wyt
vñ der ghebructe der schoē
heyt vñ wet der oxberlich.
Vnde wen beteyckent by
ghelikenysse dese lazarus
dye vol zwerē was sonder
dat heydene volck dat doe
et te gade wert belzyert
wert vñ em wet en staem
de syne sundē te belien soe
was em dat zweer ynder
huyt want ynder wonde
der huyt soe waert ghtreect
dat venijn vten dermen
vñ brekket vā buten wt. Wāt
wat ys dat belien der sun
den oft dat biechten sonder
een wtbrekynghe der won
den wāt dat venijn der
sunden wort salichlick ghe
opent ynder biecht dat
sorchlick vborghen was
yn den hertē want dye
wonden der huyt trectē
vp wert dye vuchticheyt
des etters. Vnde als wy
vnse sunden biechtē wat
doen wy anders dan wy
dat quade vp doen dat yn
vns vborghen was. Mer
lazarus dye ghewont was
he begheerde ghesadet te
werden vā den crumē dye
van des rijcs mans tafel
vielen vñ nyement en
gaf se em. Want dat ho
uerdinghe volck van den
ioden veronwerde emighe
heyden mynsche te vntfa
ne ter bekērnysse der wyt.

Vnde als dat ioedsche volck dye lezynghe vā der wyt myet en hadde ter mynnē mer ter houerdien soe verlhief em als van der rijcheit diet vntfanghen hadde vñ vm dat em dye woerde der const wtuloyede soe vyelen dye woerde als crumē vā der tafelē. Vnde hijr teghen soe lecten dye hondē lazarus wondē dye voer der dozen lach. Men pleghet somtijt yn der hellighen schriftuzē by den honden dye predikazen te verstane. Want als dye honden tonghe ene wonde leckzet soe gheneset se se. Want als dye hellighe lerazen yn der biecht vā vnsen sundē vns leirē soe tasten se als mytter wonden tonghē dye wonden vns hertē. Vnde vm dat se spzekende vns verloesen vā den sundē soe doen se alse vnse wonden tasten de dye weder ghenesen. Want vm dat by dye name der honde der predikzere tonghe beteykzēt vs soe vs by den psalmista dauid tot vnsen hezen ghesecht. Dye tonghe dynze honde leert dyne vyande. Want vten vnghelouighē ioden wozdē dye hellighe predikzerē wtuertazē dye yn den versakzenē der waerheyt quamē teghen dye dienen vñ dye mozdenazē vñ grauē teghē em alsoe ytt seggyhen mach voer vnse hezen grote ghebloke. Vnde hijr en teghē secht men van der mysdaet so mygher-predikzerē. Et syn stomme honde vñ en konnen myet blokzen. Want vm dat dye hellighe predikzen aldus dye sundē verdoemen mer se prisen dye biecht der sundē vñ seggyhē. Biechtet dye ene den anderē unre sunden vñ bidden dye ene voer den anderē vp dat ghy mogthet behaldē werden. Dus leckzen dye honde lazarus zweren wāt dye hellighe lerazen als se der heydenē biecht vntfaen soe gheuē se dye wonden der hertē weder ter ghesontheyt. Hijr by beduyt wael lazarus ghehulpen. Want dye lerazen helpē den ter verloseny̆sse den se syne wondē by berispe

ne der tonghē ghenesen.
Dy der lecken der honden
mach men oet betekenen
dye wyde tonghe der smei
kers wāt dat lecken daer
dye smeykers vnse wonde
mede lecken ys dat se oet
dicwile pleghen dye quaet
heyden dye wy yn vns sel
uen berispen myt vndadi
ghen gonsten prisen. Vnde
et schiede dat se beyde storuē.
Dye rike man dye ghecle
det was myt purpur vnde
myt wytten zijden cledere
wert begrauē yn dye helle.
mer lazarus waert ghevoert
van den enghelen yn abra
hams schoet. Dat beduyt
abrahams schoet sonder dye
hemelike ruste des vaders.
Hijr af secht dye waerheyt
Doele sollē komē vā oestē
vñ westen vñ sollē werstap
pen myt abraham vñ ysaac
vñ iacob yn den rijke der
hemelē vñ dye kynder des
rijkes sollen werdē wtghe
worpen yn dye vterste duys
ternyssen. Dāt den men
secht dat hy myt purpur ghe
cledet was te rechte hyet
men em kynt des rikes.
Dye van verre vm lazarus
te synen oghē up heffet wāt
als dye vnghelouighē by den
pynē oerre vdoe mewsse be
neden syn soe syen se voer den
achterstē domesdaghe eny
ghe ghelouighe bauen em
yn der rustē. welker blijt
schap se daer na myet en mo
ghen syen. Dāt et ys verre
datmē secht vm dat se daer
aūmyds vdyenten myet
komē en moghē. Dat mē
tonet dat hy meest yn der
tonghē vbernede als hy
sechde. Sende lazarus dat
hy dat eynde vā synē vyn
ghers nette vnt water vnde
myne tonghe wertole wāt
ych werde ghepymighet
yn deser vlāmen. Dat vn
ghelouighe voldē hielt dye
woerde der wyt yn synen
monde diet veronwerde
te halden yn den werke
daer vm salt daer te meer
re bernē daer tonet dattes
myet doen en wilde dattet
weet. Hijr by ys aūmyds
salomon ghesecht vā den
ghecleerdē vñ diet vroke
losen. Als eens myns chen
arbeit ys yn synē monde
mer syne siele en sal myet
veruullet werdē. Dant soe
wie daer toe alle arbeyt
dat hy conne dat hy spreke

moghe soe vastet he myt vdel
re herten vā der vnakene
synze const. He begheert ghe
tastet te werden myt den
evinde vā den vynghher.
Want dye totte ewighen
pynē ghegheuē ys he begeert
deylachtich te wesen doch
yn den achterſten vā der
gueder mynſthē werken.
Dñ men antwort em dat
he yn desen leuen guede
dynghe vntfenckt. Want
he hielt voer alle syne blijt
ſtap dese vergancklike salicht
wāt dye gueden moghen
hijr guet hebbē vñ nochtā
dat myet vntfaen voer oer
loen. Want se een beter
guet dat ys dat ewighe
guet beghērē soe wort al
dat guet dat se buten besyttē
yn oerre wommisse als se myt
helighē beghēerten bernen
voer myet rekenē ghereckent
Hijr vm dye profeta dauid
dye ghesterkt was mytten
richeyden synes rychs vnde
myt voele dyenstē vñ al
wast dat he dyt guet ansach
ter noetdroft wesen. nochtā
bernede he vm een guet al
lene alte begheerlick vnde
sechde. Want my ys guet
an gade te hanghē. Een
vnder desen ys te merken
dat men secht den rijke mā
ne. Gedenckze sone. Want
syet abrahām hiet den sone
den he nochtā vandē pynē
myet en vloest. Want dye
ghelouighe vaders dye voer
dyt vnghelouighe volck
warē vm dat se merken
datter voele vā oerre ghe
loue ghedoelt syn soe en v
loesen se se myet myt enyghē
medelijdē oerre pynē dye
se nochtan bekēnen oer
synderē te wesen vā den
vleischze. Vnde dye rijke
man dye yn der pynē was
he secht dat he vijf broeder
heeft wāt dyt selue houdi
ghe ioedsche volck dat yn
enen groten dele altehant
vdoempt ys weet dat alle
syne nauolghers dye se vp
certrikē ghelatē hebben
em ghegheuē em moyses
vijf boecken vleischelike te
verstane of den vijf synē
des lichams. Hijr vm noemt
he syne broeder dye he
ghelaten hadde by ghela
te vā viuen. Want daer
he vn der hellen ys vsuch
tet he dat se ter gheestliker
vstandenysse myet vp en
risen. He byd dat men

toe em lazarus ſende vñ mẽ
ſecht em dat ſe moyſes vnde
dye ꝓpheten hebbẽ. Doñ he
ſechde. Want ſe en ghelouẽ
nyet ten ſy dat yment van
den doden verriſet. Doñ mẽ
antwoorde em thant. Iſt dat
ſe moyſes vñ dye ꝓpheten
nyet en hoerẽ ſoe en ſollen
ſe oec nyet ghelouen al yſt
dat yment van den dode
verriſet. Daerlike dye
waerheyt ſecht vã moyſes.
Wert dat ghy moyſes ghe
loefdẽ ſoe ſolde ghy oec my
ghelouen wãt he ſchref van
my. Dus wort verullet dat
aũmvds abrahams antwor
de gheſecht vs want vnſe he
vs verreſen vã den dode.
Mer vm dattet ioedſche
volck moyſes nyet ghelouẽ
en woldẽ ſoe veronwerdet
oec em te ghelouen dye van
der doet verreſen vs. Vnde
als dat volck veronwerde
moyſes woerde ghheeſtelick
te verſtane ſoe en quam
et toe den nyet daer moy
ſes af ſprack. Ayeue broder
dyt ſy ghenoech vm dat wy
hortelick aũlopen hebben
vm te vnderſoeckẽ dye be
dudemyſſe der ghheeſtelicker
vſtandemyſſe. Nu lope

vnſe ghedachte voert wider
vm te beſyene dye zeedba
richeyt des dynghes dat
ghedaen wert. Et was een
rijck man dye ghecleet was
myt purpur vñ myt wit
ten zijden clederen vnde
waerſtapte daghelics hoech
lick. Doñ een arm man
was wies name lazarus
was dye voer des rijcs mãs
dozen lach vol zwerẽ. Ony
ghe mynſchẽ wanẽ dat dye
ghebade des alden teſtamen
tes ſwaerre ſyn dan des
nyeen mer deſe werden
waerlike bedraghen myt
onũſpenlicker merkyngh e.
Want yn den alden teſtamẽ
te en ordelt men nyet dat
vaſte halden des guedes
mer dat rouen. men ordelt
yn den alden teſtamente
datmen dye dynghe dye
men vnrechtuidelick ghe
namen heeft vierualt we
der kieren ſal. Want deſe
rijcke man en vs hijr nyet
berijpet dat he vzemt guet
ghenamenẽ hadde noch
men en ſecht nyet dat he
yment myt machte ver
druute mer dat he em ſelue
vlchief yn den guede dat he
vntfanghẽ haddẽ. Hijr by

sal men seer grotelikē mer
ken myt wat pyne men
den vordelen sal dye vrēmt
guet roest als he gheslaghē
vs my vdoemenysse der
hellen dye syn guet myet
en gaf. Hijr vm en sal
myement em seluen ath
ten vñ seggyhē. Dyet ick
en roue gheen vreemt guet
mer ick ghebruke temelike
dat guet dat ick vntfanghē
hebbe. Want dese rijke mā
en wert daer vm myet ghe
pynghet dat he ymens guet
nam mer vn den dyghen
dye he vntfanghen hadde
liet he em seluen quellick.
Dyt was oer dat em yndye
helle leuerde. wāt he en was
myet vreesactytich yn synre
salutheyt wāt dye ghiestē
dye he vntfanghen hadde
hierde he ter ghebruckynge
der houdytheyt. want he
en hadde gheen bekremē
vā guderhierenheyt. wāt
he en wolde syne sunden
myttē guede myet loesen
al wast dat dat auerulovē
de was. Vnde sommyghe
mynschē syn dye wanen
dat dye tieryngye der duer
baerē dederen ghene sun
de en sy. Vnde en woze
dat ghene sunde soe en sol
de gades reden alsoe apē
baerlick myet seggyhen
dat dye rijke man dye yn
der hellē ghepynt wert
ghecledet hadde ghenest
myt wytten zijden cle
ren vñ myt purpur. Wāt
myemēt en soect voerbar
ghe cleder sonder em ydel
glorie dat ys vm dat he
eerlikers schynē sal dan
dye anderen. Want dat
men allene vm ydel glo
rie dat duerbaer cleet
soect dat ys hijr by apen
baer. want myemēt en
wyl duerbaer cleder an
doen daer he van anderē
luden myet ghespen wer
den en mach. Welke mis
daet wy bet moghē bekē
nen vā menyghyerhande
exempel. Want wert dat
dye verwozpenheyt des
snoedē cledes ghene doe
ghet en weze soe en solde
dye ewangelista soe apen
baerlick myet seggyhē vā
iohan baptisten he was
ghecledet myt oerre haere
vā tamele. Mer wy sollē
grotelick merkē yn der
waerheyt monde vā dē
houdighen rijkē manne

vñ van den armen oetmoe
dyghen lazarus woedaen
dye ordinancie der woer
den ys. Want syet men
secht. Et was een rijke mā
vñ thant sechtmen daer
na. Dñ et was een arm
mynsche wies name la
zarus was. Daerlicx mē
pleghet bet vnder dē volcke
te weten der rijcker lude
name dan der armer my
schē wat yst dan dat vnse
here sprekende vā dē rijkē
māne vñ van den armē
mynsche des armē mysche
name secht vñ des rijcs
mans name myet en secht
sonder dat god dye houer
dyghen myet en kennet
mer dye oetmoedighen
kēnet the vñ prāyset. Hijr
by sal the seggē ynt eynde
der werlt somyghē dye
em vhouerdighen vā der
doghet der myrakulen.
Ick en kenne v myet wan
nyy syt gaet vā my alle
dye quaet doet. Dñ hijr
teghē seghet men moyses.
Ick kenne dy by den na
me. Hijr vm sechde he
vā den rijken een man.
vñ he sechde vā den armē
mynsche wies name laza
rus was. Als of he apēbaer
lick sechde. Ick kenne den
oetmodighē armē mynschē
mer den houdyghen rijkē
en kenne yck myet. Den
hebbe yck yn kēnysse by
synen prise vñ desē en kē
ne yck myet dan by den
ordel des vsmaens. Der
staet vns te merken myt
woe groter prouydyghe vnse
stepper alle dynghe beley
det want een dynck en
doet men myet vm een
dynck. Want syet dese
arme lazarus lach vol
zweren voer des rijkē mās
doze. Dñ vā desen enen
dynghe soe vol dede vnse
here twe ordele. wāt mach
sthien dye rijke man solde
enyghe vnschult ghehadt
hebbē en hadde dye arme
lazarus vol zwerē voer
synre doze myet ghelegghē
hadde he verre ghewest
en hedde syn armode den
oghē myet apenbaer ghe
west. Echter hedde dye rijke
man oer verre ghewest
vā des armes lazarus ogē
dye vol zwerē was soe
solde dye arme ~~lazue~~ laza
rus te mynre beteryghe
yn syn herte ghehadt

hebben. Aer doe hy desen
armen mynschy dye vol
swaren was legthede voer
des rykemans dore
dye auerdoyede vā weel
dicthedē yn desen seluen
enen dynghe vñ by den
anscyne des armē braech
te god vpten rijken man
dye sijns wet vntferm
de te meerre vdoemenisse.
Onde echter by den an
scyne des rijcs mans soe
proeuede hy desen armē
dye daer dagthelics vm
betaert wert. Want
woe grote betaerynghe
wane ghy dat dese arme
mynschy vñ vol zweren
yn synē ghepynse doghede.
doe em broet ghebrack
vñ hy oer ghene ghesont
heyde en hadde vñ hijr
voer em sach desen rykē
man ghesontheyt vnde
weeldytheit hebbende
myt ghenuechtē. Onde
dat hy ghepijnt waert
myt swaerheidē vñ myt
woldē vñ hy den sach ver
blijden vñ ghecledet we
sen myt wytten zijden
kledere vñ myt purper
vñ em seluē ghepijnt
myt zwezen vñ dē auer
vloyen vā guede dat hy
hadde vñ dat hy ghebreck
hadde vñ dat em dye rijke
man wet ghyeuē en wolde.
Ayeue broedere woe groet
ghyerustyte der betaerynē
ghē wane ghy dat yn des
armen mynschē herte
was. Want waerlick em
hadde moghē ghenoech
wesen ter pynē syne ar
mode al hedde hy ghesont
ghewesst. Echter hadde
ghenoech ghewest syne
quellynghe al hedde hy
hulpe of guet daer toe ghe
hadt. Aer vm dat dese
arme mynschy te bet ghe
proeuet werdē solde soe
quelleden em oer dye ar
moede vñ dye siecthcheydē
te gader. Vñ oer hijr en
bauē sach hy den rijken
man voert ghaen semyt
grotē schazē dye em dien
den vñ dat hy yn sijnre
siecthcheyt vñ yn synen
ghebreke vā wement
gheuandet en wert.
Want dat nyemont by
em en was vm te vande
ne dat orkondē dye hon
den dye lieflick vñ ghe
oerloflick syne wondē
lectē. Aldus dede dye al

merchtighe god tot ene dy
ghe twe wōrwsse als he den
armen lazarus liet legghē
voer des rijken mans dore
vm dat dye vnghenadighe
rijkeman tot sijnre behoef
solde doen wassen dye wra
re sijnre vdoemenysse vñ
dat dye betaerde arme mw
sghe wassen solde tot synē
lone. Dye rijke man ansach
daghelicx den armē mm
sghē des he wel vntfermē
solde vñ dese arme mwn
sghe sach daer he ghepzoe
uet werden solde. Ave
hertē waren hijr beneden
mer een anspenre was
hijr bauē dye desen laza
rum aūmyds betaervghe
oefende ter glozien vñ dye
desen rijken man vdroech
vñ vntbeyde toe sijnre py
nen. Dant daer volghet
na. Vñ et ghebuiel dat la
zarus starf vñ he waert
vā den enghelē ghewoert
yn abrahams schoet vñ
dye rijke man ys oec ghe
storuen vñ ys begrauen
yn dye helle. Vñ dese rij
ke man doe he yn desen
leuen wel vntfermē mol
doe he yn synre pyne was
doe soechte he enē hulper.
Dant siet men sechr daer
na. Dye syne oghē vpwert
heffende als he yn der pynē
was soe sach he abrahām
vā verre vñ lazarū yn
synē schoete vñ he rijep
vñ seghede. Vader abra
ham vntferme mynes vñ
sende tzara lazarū dat he
nette ī dat eynde vā synē
vingher vf water vñ ver
koele myne tonghe wāt
ick were ghepijnt yn
deser vlāmen. O woe
groet ys dye subtijlheyt
vā gades wōrysse. O woe
nauwe geldet men dat
loen des guedes werkes
vñ des quades. Waerlick
voer ys ghesecht dat laza
rus yn desen leuē badt
dye armen dye vielen
vā des rijkē mans tafelē
vñ wemēt en ghaf se
em. Onde nu sechr men
vā desen rijs man pyne
dat he begheerde dat laza
rus mytten eynde vā den
vingher em drupē solde
water yn den mont.
Droedere hijr by merct
woe groet dye starpheyt
gades ys wāt dese rijke
man ys dye desen armen
ghewondē mynsghē wel

en wolde gheuē dye mynste
dynghe ſijnre tafelē doe he
yn der hellē was ſoe was
hy daer toe komē dat he
dye mynste lauemisse eyſchte
de wāt he eyſchede enen
droepele waters dye dye
trume vā den broede myet
gheuē en wolde. Mer dat
vs sere te mertē dat deſe
rijke man daer he yn den
vuere was bad dat men
ſyne tonghe vtoelen ſolde.
Dant dat vs dye zeede
der hellighen ſchrifturen
dat ſe ſomtijt een ander dinct
ſecht mer vten seluē dyn
ghe gheeft ſe een ander
dynct te vſtaene. Dant
vnſe here en hadde te
voerē nyet ghesecht dat
deſe houerdyghe rijke mā
em vonlediçht hadde mit
tlappē mer dat he aūtalli
tē werſtapte. wāt he en
vtellede nyet vā tlappen
ghē mer dat he ghesun
dicht hadde yn houdicheit
vrecheyt vñ gulſicheyt.
Mer vm dat yn werſtap
pe dye claeedze plegheт
groet vñ auerulovende
te weſen deſe den men
ſecht dat he hijr qualike
werſtapte men ſecht dat
dat he ſwaerlike yn der
hellen vbrant yn ſijnre
tonghē wāt den ghenen
dye qualikē te gader wer
ſtappen plegheт ierſt dye
ſunde vā den tlappē te dye
nen vñ na der tlappijghe
ſoe volgheт oer lichticheyt
vā ſpelen. Dñ dat na
gulſicheyt ſpeel volgheт
dat oerkont dye hellighe
ſchrift dye ſecht. Dat volc
ſat ten etene vñ te drynkē
vñ ſe ſtondē vp te ſpelen.
Mer eer dat lichame
beruert ten ſpelē wert
ſoe wort dye tonghe be
ruert te ſtempe vñ tot
ydelē woerden. Dat
yſt dan dan dat men
meynt dat dye rijke
man doe he yn der py
nen was bidde dat
men ſyne tonghe vtoelen
ſolde dat he dye werſtap
pen dye meeſt ghesun
dicht hadde myt tlappē
dat he by der gherechtich
vā ſynē lone herdelike
hernende yn der tonghē.
Mer et vs myt harde
groten anxte te mertē
dat em ghesecht wort by
abrahams antworde.
Sone ghedenct dattu

guede dynghe vn dynen leuen vntfenghest vnde lazarus oec quade mer nu wort dese ghetroest vnde du werdes ghepinicht.

Ieue broeder dese sentē tie behoeuet het vā amte dan vā bedudynghe. Wāt et syn somyghe vā v ludē dye vn deser werlt hebbē vntfanghē emyth guet vā buten soe solle ghy die ghiesten alsoe ytz seggyhē mach vā butē vntsyen dat v nyet vleent en sy vn lone voer enyghe waeldade dye ghy hebbet dat dye richter dye dyt butenste guet vleent v nyet en vstetze van dē lone des guedes vā bynē dat hijr dye eere of dye rijcheidē nyet en syn hulpe der doghet mer dat se wesen moghē dat loen urues arbeydes. Want syet als men secht du vntfenghest guede dynghe yn dynē leuē soe bewiset men dat dese rijtze man yet guedes hadde daer af dat he dat guet vntfēctz yn desen leuē. Vnde echter als men lazaro secht. wāt he vntfenctz quade dynghe soe toenet men waerlick dat lazarus yst quades hadde dat ghcueghet wesē moste. Doer lazarus quaet purgierde dat vuer der armoede vn des rijtzen mans guede werke worden ghcloent myt salich des vghanclikē leuens. Want dye armoede gulle de lazarū vn suuerde em vn dye auerloedidheyt loende den rijkē man vn vstiet em. Soe wye van v ludē dient yn deser werlt wael gaet als ghy auerdenct dat ghy yet guedes ghedaen hebt soe vntsiet v zere daer an dat dye voerspoedidheyt dye v vleent vs nyet en sy dat loen vā den guedē werkē. Vn als ghy enyghe arme mynschē siet enighe dynghe doen dye te berispē syn en wilt daer af nyet wanthapē want machsthē dye de aūtallicheyt der clēre mysdaet besmet dye purgiert dye auē der armoedē. Vntsiet vā v selue al deger want somyghe quadē werken volghet oec somwile na ghelucklich leuē. Doer

van den armen myn̄ſchē
merth̄ nernſtelick: dat oer̄
leuen dye meyſterſchē dye
armoede pinighet tot dat
ſe ſe brenghet ter rechtigh̄
des leuens. Daer volget
na. Onde yn allen deſen
yſt vaſt ghemaect̄et ene
grote vſchеydenyſſē tuſſchē
vns vñ v dat ſe dye van
hyir tot v aũkom̄ē willen
myet en moghē noch van
daer hyir weder komen.
Onde yn deſen dynghē
vs ſere te vraghene. woe
men ſecht dat ſe dye willē
tot v auerkom̄ē myet en
moghen. Want dat dye
ghene dye yn der hellen
ſyn begher̄ auer te varen
ter ſalighеr ghеſelſcap des
en vs ghеen twiuel. Mer
dye thant vntfanghē ſyn
yn dye ghеſelſcap der ſali
ghеr by wat reden ſecht
men dat ſe willen auer
ghaen toe den dye yn der
hellen ghepynicht werden.
Mer als dye vdoemde be
ghеr̄ auer te varē tē wtuer
tarenē dat vs te aũlijdene
dye pyne. van oer̄ tormē
ten alſoe vs dat auerwaren
der ghеrechtighеr den ghenē
dye yn der pynē ſyn an
dye te ghane myt ghedachte
aũmyds vntfermhertichеi
den vñ ſe ſe gherne willē
vloeſen. Mer dye auerwarē
willen vā der ghеrechtighеr
ghеſelſcap ten ghemoyden
vñ dye yn pynē ſyn ſe en
moghens wet doen. Wāt
der hellighē zielen al yſt
dat ſe vn der guethеyt oerre
naturen hebbē vntfermh
tichеyt ſe ſyn dan ſoe vaſte
ghеuoeghet myt oers gades
ghеrechtich̄ vñ myt ſoe gro
ter rechtheyt daer yn ghebon
den dat ſe myet berwert
werden en moghē myt
enyghen medelijden vp
dye vdoemden. Oer al wol
de ſe oerre vntfermē ſe en
moghens al myt al myet
doen want ſe ſijns eens
mytten richter an wien ſe
hanghē. Onde alſoe dat ſe
vp dye ghene dye ſe myet
vloeſen en moghē ghene
vntfermenyſſe en hebben.
wāt ſe ſullē dan dye van
em alſoe voele te vreender
ſyen weſen als ſe ſe meer
ſyen vdreuen va vā oeren
maker dye ſe mynen. Aldus
en varen dye quadē myet
auer ter ſalighеr zielē ghe
ſelſcap want ſe ſyn vbondē

myt ewigher vdoemenysse
noch dye gherechtigthe en
moghē oec myet auerwazē
ten vdoemden. Want se
syn thant soe vp gherechtet
by der gherechtichevt des
rychters dat se dier myt
ghenē medelijdene vntfer
men moghē. Ende nadē
dat den rijken bernendē
māne vā em syne hape
ghenamen ys soe kierde he
syne ghedachte tot synē naes
ten dye he ghelaten hadde.
Want der vdoemder pyne
leret se somtijt vnoerbaer
lic: ter-mynen dat se dan
oezē naesten oec gheestelic:
mynen dye hijr doe se yn
dye sunden mynneden em
seluen oec myet en mynnen
den. Hijr af secht men daer
na. Jtc bydde dy vader dat
tu em sendes yn myns va
der huys. wāt ych hebbe
vijf broeder dat he den tu
ghe dat se oec myet en komē
yn dese stat der pynen.
Ende yn desen dynghen
ys te merken woe grote
dynghe desen bernenden
rijken māne wassen tot
synre pynen. wāt em wort
ghehaldē tot synre pynen
dat bekēnen vn dat vdem
ren. want he bekent laza
rus den he veronwerde.
Ende he ghedenct oec syn
re broeder dye he ghelaten
hadde. wāt em en hadde
myet gheweset volmaecte
wrake vā den armē laza
rus en hadde he em myet
bekēnet yn synē lone vn
et en hadde myet gheweset
volmaecte pyne yn den
vuere en hadde he yn sy
nen broederē myet vntsien
dat he ghedooghede. Om
dat dus dye sunderē yndē
tormēten te meer sollen
werden ghepinighet soe
syen se der gheenre glozie
dye se veronwerdē vnde
se werden oec ghepynt
vander gheenre tormēte
dye se onmurlike mynden
Want men sal ghelouen
dat dye vdoemde voer
dat loen des achterstē or
dels somyghe hellighe syen
yn der rusten vp dat als
se se syen yn der blijtscap
der glozien myet allene vā
oezē pynen mer oec van
der glozien der rechtvdy
gher ghepynet werden
sollen. Mer dye gherechti
ghen syen altoes dye quadē
yn oezē tormētren vm dat

daer af oer blijtstrap wassen
sal vm dat se dat quaet an
syen den se by der vntfer-m
hertichey dē gades vntgaē
syn. Vnde vm dat se alsoe
voele te meer oerē vloeser
danck gheuē sollen als se
syen yn den anderē wat
se haddē moetē ghedoghē
of se vā gade ghelatē haddē
gheweest. Vnde dat ansien
der vdoemder pyne en v
mōret nyet yn der ghe
dachtē der helligheē dye claer
heyt vā soe groter salicheit.
Want daer ghecn mede
lijdē der vnsaligher wesē
en sal soe en sal dat syen
sonder tuiuel nyet vmo
ghen te vmynrē der helli
ghen blijtstrap. Vnde wat
wonder yst als dye helli
gheē der vdoemder pynen
syen dat em dat ghestriet
yn dyenste der blijtstrappē
als men yn den malene
vndeūeit swarte varwe
vm dat men dye witte
of dye rode verwe te clā-
lijzer sye. Want als hijr
ghesecht ys soe sullen dye
guedē alsoe voele te meer
oerre blijtstrappē wassen
als der vdoemder quade
voer oerē oghē liggyhen
den se vntgaen syn. Vnde
al yst dat em oere blijtstrap
pen volmaectelick ghenoech
syn vm te ghebruken noch
tan sonder tuiuel ansien
se altoes der vdoemder
quade. wāt dye oerē strep
pers claerheyt syen men
en doet nyet yn den trea
turen se en moghent syen.
Vnde dē rijke mānē dye
eyschede dat men lazarus
sendē solde. wert thant ghe
antwoert vā abraham:
De hebbē moyses vñ dye
pheetē se hoerē dye. Hier
he dye gades woerde ver
onwert hadde he waende
dat dye nyet en solde mo
ghen hoerē syne nauolghers.
Neyn by antwoerde dye rij
ke man. Neen vader myn
mer yst dat ymēt van dē
doden toe em gaet se sollen
em ghelouen. Vñ men secht
em thant myt ghewazigher
sentencien. Yst dat se moyses
vnde dye pheten nyet en
hoerē. waert dat ymēt van
den dodē verresen se en sol
den em oer nyet ghelouen.
Want dye dye woerde der
wyt veronwerden vnses
vloesers ghebade dye vā
der doet verresen ys soe

se subtijlre syn soe voele te
meer syn se te noder ver-
uullet. Want soe wen wat
dat by der wyt gheset ys
dat ys mynre dāt dat vnse
here beueelt. Want die
wit beueelt den tienden
te ghenen mer vnse vloe
ser beueelt den dye volmā
telic volghē dat se alle dyn
ghe laten sollen. Dye wyt
snydet af dye sindē des vlē
sches mer vnse vloeser v
ordelt oec dye vntemelike
ghepynse. Ist dan dat se
moyses vñ dye xpheten wet
en hoerē soe en sollen se
oec wet ghelouē yst dat
yment vā den dodē verri
set. Want dese dye de mys
ste ghebade der wit vrokē
losen te voldoen wāneer
sollen se soe volkomen syn
dat se ghehoersam syn vns
vloesers hoechstē ghebadē.
Ende oec yst apenbaer
want wies woerde se ver-
onwerden te voldoen. den
vsmaen se sonder twiuel
te ghelouen. Hyr af heb
ben wy ghenoech ghesacht
vā den merkē des dynghes
dat ghedaen was. Mer
ghy lieue broedere dye la
zarus ruste vñ des rijcs
mans pyne bekēnet doet
ernstelic vñ soect bidders
dye voer uwe misdade bid
den vñ besorghet dat ghy
dye arme mynschē verkri
ghet tot hulpers tot uwer
behoeff yn den doemesdage.
Wāt ghy hebt nu vele la
zarus se legghen voer uwē
doerē vñ se behouē des dat
alle daghe vā uwer tafelē
vallet als ghy ghesadet sijt.
Dye woerdē vā deser hel
ligher lexen sollē vns lerē
vm te voldone dye ghe
bade der gueder tierēheyt.
Wy vynden lazarū alle
daghe yst dat wy em soe
ken vñ wy syen alle da
ghe lazarū al en soeken
wijs wet. Wet dye arme
mynschē komē moyelick
tot vns se byddē vns dye
dan komē sollē bidders
voer vns. Daerlick wy
solden seluer al deghet-
bidden vñ nochtā werdē
wy ghebedē. Desiet of wy
vntseggh̄ē sollē dat men
vns bidt als se dye bydden
hulpers syn. Hyr vm en
wilt wet vliesen dye wer-
ken der vntfermhertichheidē
vñ en wilt wet vrockelo
sen dye botē dye ghy vnt-

fanghen hebt voer d'erpyne
denut vm dye pyne. Als
ghy enyghe spet dye vn de
ser werlt vstoten syn al yst
oer dat et sthynet dat se
an em hebbē enyghe dyn
ghe dye te begrijpē syn en
wilt se myet vsmaen. Dāt
martisthyen dye de traeth
van oerē zeden wondet
dye ghenesen dye mediti
ne oerre azmoedē. Ende
al hebbē dusdane lude al
sulke dynghe an em dye
men myt rechte schuldich
ys te berispen dye tredet
an v of ghy wilt der behoef
tē vā uwē lone dat vādē
oerē myssadē tot uwer be
hoef wassen moghē dye lo
ne der guedertierenheyt
soe dat ghy em te gader
gheuet broet vñ dat woert.
dat ys broet der voedynghē
mytte woerde des berispēs
vñ se vntfaen vā v twe
voetsel dye allene ene be
den als se vā butē vā v
gheuoet werdē myt spysen
vñ vā bynen ghesadet vā
uwē woerden. Als men
spet enē azmē mynschē
dat he te berispē ys. soe
sal men em vermaenē
vñ myet vsmaen mer en
heeft he myet dat te berispē
ys. soe solde men em herde
seer ~~mynen~~ mynen vnde
eerē als enē dye voer v
byddē sal. Mer spet wy
syenre voele vñ en weē
myet vā wat vdyenten
emyth ys. hijr vm sal men
se alle eerē vñ alsoe yst te
meerre noet dattu dy salst
voer em allē voetmodighē
als du myn weres welch
xpūs ys. Broedere ytz seg
ghe v een dynt: dat speno
sus myn broder vñ myt
my priester dye hijr wael
wēt. Totter tijt dat ytz my
ynt cloester dede vntfanghē
soe was een alt wijf yn ir
ligiosen habite nonne dye
redempta hiete vñ woende
yn deser stadt beneuē der
hellighen ionfrouwē marīē
kerke. dese hadde erudinē
leertzynt gheneset dye yn
groten doecht̄dē bloyede vñ
een afyghesscheydē leuē leyde
vpten pēnestinen berghe.
Dese hadde by oer yn den
seluen habite twe vrouwē
tot discipulē dye ene hyete
romula vñ dye ander die
noth leuet dye ytz kemme
vā ansyhte mer oerē naem
en weet ytz myet. Dese

dne woenden yn ene wonyn
ghe te gadere dye vol rusthei
den was vā gueden zeeden
mer nothtā leyden se een
arme leuen van guede. Vñ
dese romula dye ytz voer
secht hebbe ghynetz voer
dye ander discipule dye ytz
ghesecht hebbe oere ghesel
lyne yn grotē vdienten
vā leuene. Want se was vā
wonderlikzer ghedoethsam
heyt vā groter ghehoersā
heyt behoester oers mondes
ten swighene vñ herde
eernstich ter ghewoenten
der stedigher bedynghe.
Mer dewile gheualtet dat
dye ghene den dye mynsthē
volmaect haldē noch niet
hebbē yn des hoghē gades
oghē vā vnvolmaectheidē
alsoe dicwil syen wy vnghe
leerde mynsthē ghegroefde
seghelen nyet al volmaect
vñ dye prisen wy als oft
se volmaect warē dye de
wertzman noch merkt
vñ vijlt se. he hoert se thant
prisen nothtā en laet he se
nyet te vijlen vñ te slane
vm dat he se verberē sal.
Onde dese romula dye
wy voerghesecht hebben
waert ghesloghē mytter
sieten dye men hiet dye
ghnecht dat ys lambeyt
vñ se lach menich iaer vp
tē bedde vol na altemale
bevest vā den dyenste oer
re leden nothtā en brachtē
dese ghesellynen oere ghe
dachtē nyet tot ewyghey
vnghedoethsamheit. Want
dese kranctheidē oere ledē
wordē oer toe wassynghe
der doethdē. Want se was
alsoe voele te meer ghewas
sen ter ghewoentē der bedy
ghē soe se myn vā anderē
dynghē doen mochte. Dus
ghenet vp ene nacht
dat se dye redemptn dye
ytz voer ghesecht hebbe
dye beyde dese oere disipu
len voede yn dye stat der
dothterē riep vñ sethde.
Moeder kom moeder kom.
Onde se stont te hant vp
mytter ander discipulē dye
romulē ghesellynne was af
alsoe se beyden seghedē vñ
ander voele ludē dye dyt
selue dynetz apenbaerde
vñ alsoe uitzet oer bekrēde
totter seluer tijt. Onde doe
se ter mydder nacht stondē
beneuē oeren bedde daer
se lach soe wert haestelikz
uten hemel een licht neder

ghesant vnde vertullede
dye wide oers tamertzens
vñ daer lichtede dat schyn
van soe groter claerheyt
dattet bedwanct oere hertē
daer se stondē myt autelli
tzen anxte. Vnde alsoe se
daer na sechdē dat al oer
lithamē yn oer verslift wa
zen vñ yn haestigher stijf
heyden bleuen staende.
Want men begonste daer
te hoerē den gheluyt als
eenre groter menychten
dye daer yn quā. Vnde
dye doze van den tramer
tzine wert ghestoten als
oft dye schare der gheenre
dye daer yn quamen ghe
dronghen hadde. Vnde al
soe se sechden soe gheuoeldē
se wael dye menychte der
gheenre dye daer yn qua
mē mer se en mochtē myet
syen van groter vresen vñ
vā den lichte. Want dye
anxt hadde oer oghē neder
gheslaghen vñ dye claerheit
van desen groten lichte we
der sloeth se. Vnde thant
volghede na desen lichte
een wonder-likre suete ro
ze soe dat dye suetichert
des roets oere herte weder
sterkte. dye dat grote licht
soe verveert hadde. Mer
vm dat se dye cracht des
lichtes myet vdraghē en
mochtē soe begonste dese
romula redemptē dye mei
sterschre was vā oerē zeedē
vñ by oer stont al beuēde
myt sueter stēmen te ver
troestene vñ seechde. Moe
der en wilt myet vntsien
ytz en sterue nu myet. Vñ
doe se dyt dierwile sechde soe
wert allenskens dat licht
vntrecket dat daer neder
komē was mer dye roeze
dye daer na volghede bleef
daer vñ aldus ghenck en
weth dye ander vñ dye
derde dach dat dye strape
ghoer vā den roeze daer
bleef. Vñ vp dye vierde
nacht riep se weder dese
selue oere meyster schre vñ
doe se quam soe eyschede
se vñ vntfenck wethspise.
dat ys vns herē licham.
Mer eer noth dese redemp
tn vñ oer ander discipula
en weth ghegaen waren
van den bedde daer se lach soe
stondē yn dye strate voer
dye doze vā desen tamer
tzinne twe processien van
den ghenē dye songhen.
Vñ se segheden dat se dye

personen vnderstheiden
vñ bekenden by den stēnē
dye sanghe der psalmodiē
segheden dye mānie vnde
dye vrouwē antwoorden.
Vnde doe men dus voer
dye doze vā den tamerlzÿ
ne dede dye hemelsche wt
uaert soe waert dye helli
ghe ziele vntbonden van
den vleysche. Vnde doe
men se ten hemel waert
voerde soe dye prozessien
van den chozen der san
gers hoghet vpwaert voer
soe voele te sachter begonste
men dye psalmodie te hoe
ren tot dat dye luyt der
psalmodien vñ dye zuetic
heyt vā den roekze soe vnt
uerret worden dat se eyndē.
Hier om dese romula alsoe lan
ghe als se leefde wye solde
se ghehadt hebbē yn eezen
se scheen allen mynschen
vnwerdich vñ vsmaet vā
allē mynschē wie solde ghe
werdighen toe oer toe gaene
ofte oer te syene. Mer yn
den meste was vborghen
gades magazite. Broedere
ylz hyete mest dese ghebzec
lichevt des lichams ylz nome
mest dye verwozpenheyt
der armoedē. Dus ys vp
ghenamē dye margarite
dye yn den mest was vñ
ys gheset yn dye tierheyt
des hemelschē tomēs.
Se blenct te hant vnder
dye ouerste pozters vñ se
lichtet thant vnder dye
vuerighē stene der ewiger
glozien. O ghy alle dye yn
deser werlt vwaent rijke
te wesen ofte sijt rekent
of ghy moghen uwe valsche
rijcheidē teghē romulen
ghewarighe rijcheyden
want ghy besyttet mdē
weghe deser werlt dat
ghy verliesen sollet mer
se en sochte wet yn den
weghe vñ se vant alle
dynelz daer se quā. Ghy
leydet een blide leuē vñ
ghy vntsyet dye drouige
doet se verdroech dyt droe
uighe leuen vñ quā ter
blider doet. Ghy soect tot
eenze tijt der mynschen
dyenst vñ se dye vsmaet
was vā den mynschen
se vant oer ghesellen dye
choer der enghelē. Myne
broedere leert alle tijtlike
dynghē vsmaen leert te
veronwerdē dese vgane
like eze vñ dye ewighe
glozie te mynen. Eert dye

ghene dye ghy arm sijt vñ
dye ghy sijt dat vā buten
der werlt vsmaet syn dye
merlt bynen wesen gades
vriendē. Oevlt myt desen
dat ghy hebt dat se tot ewy
ghier tijt ghewerdighen
moeten te deylen myt v
dat se hebbē. Merlt wat
sunte paulwel der heyde
nen leerre secht. In deser
tijt sal v aeruloedicheyt
der mynsthen ghebreck
verwullē vp dat oere au
uloedicheyt sy eene ver
wullynghe uwes ghebrecs.
Merlt dat dye waerheyt
hy oerselue secht. Alsoe
dutze als ghijt dedē enē
vā mynē mynstē broede
ren soe dede ghijt my.
Daer vm sy ghy dan
traedy te gheuē als ghy dat
ghy gheuet den ghenen
dye yn eertrike v6 gheuet
den ghenē dye yn den
hemelrike syttet. Merc
dye almechtighe god dye
by my dese dynghe yn
uwen oren sprekt he
moete by em seluen yn
uwe herte sprekē. Dye
leuet vñ regniert myt
den vader yn dye eenh
des hellighē gheestes god
eweliclz vñ vmermer. Am.

Op ten derdē sonnedach

Onder tijt. s. Lucas
seghede ihūs synē
iongheirē dese ghelijkenisse.
Een man maecte een
groet auentmael vnde
noede voele lude. Vñ he
sende syne knape yn dye
vre des auentmaels te
seggheē den ghenē dye ghe
noet warē dat se komen
solden want thant syn
alle dynghe bereyt. Vnde
se begonsten em alle ga
der te vntschuldighen.
Dye verste seghede em
ytz hebbe een dorp ghe
coft vñ ytz hebbe noet
dat ytz wt ghae dat te
besyene ytz bydde dy
hebbe my vntschuldicht.
Dye ander seghede ytz
hebbe vijf iuntze ossen
ghecoft vñ ytz ghae se
te prouene ytz bydde dy
vntschuldighe my. Vnde
dye derde seghede ytz heb
be een wijf ghenamen
vñ hīr vm en mach ytz
nyet komen. Vnde dye
knape kierde weder vñ
seghede dyt synē here.
Doe waert syne huys
here gram vñ seghede.

Ghaendt wt vm volck vn
dye straten vñ vn dye steghe
der stadt vñ dye armen
vñ dye lamen dye blynde
vñ dye cropelen brenct
hijr vn. Vñ dye knape se
ghede. Here et vs ghedaen
alsoe alstu et bevalē hebst
vñ noch vs hijr stad. Vnde
dye hore seghede dē knape.
Ghaendt wt haestelic vn
dye weghe vñ vn dye tune
vñ dwyngt se vn te gaene
vp dat myn huys vol wer-
de. wāt ic segghe v dat
nyemēt vā den mānen
dye ghenoet waezē smakē
sal myn auentmael. Sūte
gregorius omelie vp dit
selue ewangeli die heijze
dute mō apostolē heerte
philippi vñ iacobi.

Jeue broede dit ple
ghet te sthelē tusschē
dye spyse des lichames vñ
der zielen dat dye licham
like spyse als mense myet
en heeft een swaer vñ een
grote begheerte vn den
mynschen vntstect mer
als men se heuet ēt soe
hyerē se thant den ghenē
dye se et aūmyts sathevt
vn verdruetē. Mer hijr
teghen dye gheestelike
spyse als men se myet en
heuet soe syn se vñ vdzie
te mer als men se heuet
soe syn se vn der begheertē
soe hongher den ghenen
dye se et alsoe voele te meer
daer nae als he der meer
et. Inden lichamlikē spy
sen vs dye begheerlicheyt
daer na bequame mer
dat eten daer af wort
vdruetelick. Inden gheest
likē spisen vs dye be
gheerlicheyt soede vñ
dat nuttē daer af ghenoeghet
meer. Inden lichamliken
spisen soe maect dye be
gheerlicheyt sattheit vñ dye
sathevt een vdruetē. Vñ
vn den gheestelikē spysen
bereydet dye begheerlicht
sathevt vñ dye sathevt een
begheerlicheyt. Wāt dye
gheestelike spisen doen
dye begheerte wassen
vn den hertē als se sat
makē. Want soe men
meer oezē smaect vnt
saet soe men bekēnet dat
men gherlic mynē sal
vñ hijr vme als men se
myet en heeft soe en math
men se myet mynē wāt
men oezē smaect myet en
weet. wāt wye math

men mynen dat he wet
en weet. Hijr vm soe vō
maent vns dye psalter
meker vñ setyt. Smaect
vñ besvet dat dye here
suet ys. Als of he apen
baer lijt sechde. Syne suc
tichevde en bekēne ghy
wet yst dat ghy se wet
ghesmaect en hebt. Mer
tastet dye spise des leuens
mytten monde des hertē
dat ghy oere suethevt pro
uende mynen moghet.
Dant dese weeldichevdē
of spysen vloes doe dye
mynsche doe he sundich
de yn den paradise. He
ghynic daer wt doe he
synē mont sloet vā der
spysen ewigher suetich.
Hijr by wy oec dye ghe
baren syn yn der ellen
dichevt deser pelgrimacd
zen wy syn hijr komen
thant vol vōdrietes wy
en weten wet wat wy
begherē sollē vñ alsoe
voele te meer vōhopet
oer dye zuēte vns ver
drietes soe oer vnse ghe
dachte te meer verueert
ret vā der zuetichevt
des etens. Vñ hijr by
en begheert se thant
wet dye ynwendighe val
lusten vm dat se langhe
vñ verre vnghewoenlic
heeft ghesweest dye te eten.
Dus smeltē wy yn vnsen
vōdriete vñ werdē ghemoy
et myt langher qualē des
ghebreks. Onde vm dat wy
vā bynen wet smaken
en willen dye bereyde
zuetichevt soe mynē wy
vnsalighē vā buten vnsē
hongher. Mer dye hoghe
guedertierēheyt gades en
laet vns wet al laet late
wy se wat dye weeldichei
den dye wy vōsmaet hebbē
brenghet se vns weder
voer dye oghē vnser me
mozien vñ setse vns voer
yn ghecloetē se schuddet af
vnse tracthevt vñ noedet
vns dat wy vā vns vyse
vōdriet vōdriuē sollen. Dat
ihsus sechde. Een man
maecte een groet auent
male vñ noede voele lu
de. Dyē dese man sonder
dye daer by den ghehete
af ghesecht ys. Een myn
sche ys ghebaren vñ wyfe
kēnet em. Dye een groet
auentmael maecte wāt
he heeft vns bereyt sadic
heyt der ynwendigher

ghelyeten. want na der
maeltijt blijft dat auētmaele
mer na den auentmaele
en blijft ghene werstrapp.
Dñ vm dat dye ewighe
werstrap gades vns bereyt
sal werdē vnt eynde soe
was et te rechte dat men
dyt nyet en hyet ene mael
tijt mer een auentmael.
Mer wye ys by desē kna
pe den dye huysheze sendet
vm te noedē sonder dye
ordēne der predinaerē betey
kent wā welker ordene
wy syn al syn wy deb vn
werdich. Dattan sy wy
vladen mytte bordē vnser
sundē nodt syn wy yn desē
daghē. Onde alb ytz v
yet spreke wā uwer stichtyn
ghe dat yst dat ytz doe.
Ytz byn des alre hoechsten
huysherē knecht alb ytz
v vēmaen dye werlt te
vsmaen soe koenē ytz vm
v te noedē ten auētmaele
gades. Nyemēt en sal my
yn deser stad vm mynen
willē vsmaedē. Dñ al yst
dat ytz nyet werdich en schy
ne vm te noedē nothtan
syn dye wallustē groet dye
ytz belaue. Myne brodere
et pleghet dickwile te ghe

suetichept. Dye voele lude
noedet vñ luttel koemter.
Dant vnderwilē se dye em
vnderghedaen syn aumyds
den ghelouc se weder seg
ghē synē ewighē werstrap
yn den dat se quellick leuē.
Onde the sendet synen
knape yn dye vze syns
auentmaelb te seggheē dye
ghenoet wazē dat se que
men. Dat ys dye vze deb
auentmaelb sonder dat
eynde der werlt. Dñ yn
den eynde syn wy alb sun
te paulel orkont dye secht.
Dy dye ghene daer dye
eynde der welrt ynghekko
men syn. Ofte nu thant
dye vze des auentmaelb
komē ys alb wy ghereytē
werdē alsoe voele te myn
sollē wy vns vntschuldighē
vā gades werstrappe soe wy
syen dat thant ghenaect
ys den eynde der werlt.
Dant yn den dat wy mer
ken dat wet en ys dat vns
aublijft daer vm sollē wy
vntsyen dat dye tijt der
gnaden dye vns bereyt
ys nyet vlaezē en werde.
Dant daer vm wort de
se gades werstrap nyet ene
maeltijt mer een auētmael

uallē dat een mechtich per
sone heuet enē vnwerdighē
vsmaedē knecht. vñ als he
machtschuen byden knechte
synē luden of anderē ludē
emyghe antworde vntbiet
soe en veronwerdet men
myet dye persoen des ver
smaeden spreekenden knech
tes. Wāt men haldet vndē
hertē dye wērdicheyt des
herē dye em sendet. Vnde
se en weghen myet diet
hoerē by wen se et hoeren
mer wat vñ vā wiebwe
ghē se et hoerē. Aldus broe
dere doet oer aldus vñ al
vst machtschien dat ghy
te rechte vns veronweer
det nochtā haldet yn unvē
hertē weerdicheyt des ghēes
dye u noedet. Sijt ghecerne
ghehoersā werstrappers te
werdē des akre hoghesten
huysherē vndersuect unve
herte vñ vdryf daer wt dat
sterflick vdruet. Want vm
vnse vdruet te vdruē soe
syn thant alle dynghe bereit.
Mer vst dat ghy vleischelic
suit soe eyschte ghy machtschē
vleischelike spysen. Dyet de
se vlerschelike spysen syn v
verwandelt yn gheestelikē
voetselen. wāt vm dat ver
druet unes hertē te vdruē
soe ys vns vnden auētmae
le gnades dat sonderlynghe
lam ghedodet. Mer wat
doen wy dye noch dat daer
naeolghet vā voele luden
syn ghestreven. Vñ se be
gonstē em alle gnader te
vntschuldighē. Onse here
biet dat men em schuldich
wer te bydde he wil dat
ghenē vnghebedē dat mē
nemē hadde moghē hapē
dat he solde hebbē ghewer
dicht te ghenen dies em
ghebedē hadde. Vnde den
ghenē diet veronwerdē
vntbiet he dat bereyt syn
dye weeldicheydē des ewi
ghē werstraps vñ nochtā
vntschuldighē se em alle
te gnader. Settē wy voer
dye oghen uns herten
dye mynste dynghe dat
wy mertē moghē dye
meeste dynghe. Weert
dat enych man mechtich
sende vm enē armen
mynschē te noedē wat
bydde ych u broeders wat
solde dye arme mynschē
doen sonder vblijden vā
den noedene he solde
oetmoedelike antwoerdē
syn cleet verwandelen

vñ solde em haesten daer
te ghaene dat een ander
wet eer dan hi tot des
rijcs manes werstap en
quamen. Dus noedet een
rijke man vñ dye arme
mynsche haestet em der
wort te ghaene vñ wy wer-
den tot godes werstap ghe
noedet. vñ wy vntschuldigē
vns. Hier siet bynen dese
dynghē macht ytz pynsen
daer vp antwoerdē mo
ghen machtsthien se seggghē
em seluē myt heymelikē
gheppynse. Wy en willen
vns myet vntschuldighē
wāt wy begherē totte wer-
strappe des hoghē auētmaels
ghenoedet te werdē vnde
daer te komen. Dwe ghe
dachte dye v dusdane dyn
ghe toe sprekē se seggghē
waer vst dat se dese eert
sche dynghe myet meer en
mynen dan dye hemelsche
vst dat se myet meer ver-
onledicht en werdē myt
oerē luchamlikē dynghē dan
myt gheestelikē dynghen.
Hijr by soe settmen hijr na
der gheeenre ghedachtē dye
em vntschuldighē als men
thant hijr na seghet. Dye
yerste seghede ytz hebbe
een dorp ghetoft vñ ytz heb
be noetsake wt te gaene
vñ dat te besyene ytz bid
de dy vntschuldighe my.
Wat ys by den dorpe son
der dyt eertsche guet betey
kent. Hijr vm gaet hi wt
vm syn dorpe te besyene
dye allene dese vterste dyn
ghe pynset vm dat guet.
Dye ander seghede ytz
vijf hebbe yucke ossen ghetoft
vñ ytz ghe se prouē ytz bid
de dy hebbe my vntschul
dicht. Wat nemē wy by
den vijf yucke ossen sonder
dye vijf synne des luchams.
Vnde dye syn te rechte ghe
hetē vijf yuck ossen wāt
se werden ghetwiuoldicht
beyde yn mānē vñ wiuē.
Welke luchamlike synnē
vm dat se ynwendighe
dynghe myet beuaen en
kōnen mer allene dese
wtwendighe dynghe be
kēnen vñ laten achter
oere ynwendicheyt soe
tasten se dye dynghe dye
vā buten syn vñ hijr
vm ys rechte by den syn
nen stalt vndersoekē betrykent.
eens anders leuen em
pijnt te vnderuyndē vm
dattet syne ynwendicheidē
vñ als dat stalt vndersoekē

wet en kan oefenē soe yst
altoes ernstich dese butēste
dynghe te pynsen. Want
et yß een zwaer quaet scalc
vndersoeckē dan alst ynnēs
herte wt haelt vm te vnder
vyndē syns euen mynschē
leuen soe vbergheedet vm
altoes syne ymvendicheit
wāt vm dattet vreemde
dynghe weet em seluen
wet weten en mach. Wāt
eens schalcs vndersoekers
ghedachte soe se meer yß
gheleert vā vreemder qua
der vdeuten alsoe voel
yst myn em seluē weten
de. Wāt daer vm secht mē
vā desen seluen vijf vuchtē
ossen vtk ghae se proeuen
vtk bydde dy hebbe my
vntschuldicht. Want dye
woerde des gheens dye
em vntschuldicht en schee
len wet vā der beteikē
nysse synre quaetheit als
he secht vtk ghae se proe
uen. Want dat proeuen
pleghet somtijt toe te hoerē
den scalkē vndersoekers.
Mer er yß te merkē dat
dese dye vm syn dorp vñ
dese dye vm syn prouīghe
der vijf vuchten ossen em
vntschuldighedē vā oers
noeders auentmale oet
modighe woerde daer
toe mynschē menighen
seggheende. Ick bydde dy
hebbe my vntschuldicht.
Wāt als se seggheē vtk byd
de dy vñ veronwerden
nochtan te komē soe luyt
oetmoedicheyt yn der stē
men meer houerdich yn
der daet. Vñ syet dyt ver
ordelt elc quaet mynsche
diet hoert vñ nochtā dat he v
ordelt en laet he wet te
doene. Wāt als wy ymant
dye vkierdelick doet segh
ghē bekierde volghe gode
laet dye werlt. waer wy
noedē wy desen dan ten
auentmael vns herē mer
als he antwort bydde voer
my. wāt vtk een sunder
dat en mach vtk wet
doen. wat doet he anders
dan dat he vntschuldicht
vñ bydt. Want seggheede
vtk byn een sunder bewi
set he oetmoedicheyt vñ
daer he na secht vtk en
mach wet bekierē soe toe
net he syne houerdicheit.
Vyr vm bydde vnt
schuldicht he em dye daer
oer oetmoedicheyt breghet
yn der stēmē mer he ghe

brukzet houerdicht yn den
werke. ¶Onde dye derde
seghede. Ick hebbe een wijf
ghenamē vñ daer vm en
mach ick nyet komē. wat
meent men by den wiue
sonder dye vnkuysheyt des
vleisches. ¶Dāt al yst dat huwe
lic guet ys vñ myt gades
voersiēnytheit ghecordiniert
vm kynder te wynen noch
tan syn somyghe dye daer
myet mede en soekē dye
dracht der kynder mer dye
begheerte der vnkuysheyt.
¶Dñ hijr vm mach by enē
rechtē dynghe temelic be
teykent werden een vn
rechtuydych dynck. Dus noe
det v dye hoghueste huysheze
ten auentmale des ewighē
werstaps mer als em dye
ene ghegheuen heeft ter
ghierichheyt vñ dye ander
ter vnkuysheyt synes vley
sches vñ een ander ten schal
ken vndersockē soe vntschul
dighen em alle dye quadē
te gader als dye erdsche
sorghe desen helze hetōmert
vñ den vstuert dat stalke
ghepreens vā ander ludē
werke vñ oct eens anders
ghedachte dye vnkuysheyt
des vleisches besmyt. vnde
elk dye dus vol vdrietens ys
vñ haestet em nyet te spisē
wert des ewighē leuens.
¶Daer volghet na dye kna
pe kierde weder vñ haet
stapte dese dynghe synē hē.
¶Doe wart dye huysheze
gram vñ seghede synē kna
pe. Ganck ut haestelick vn
dye straten vñ dye weghe
van der stad vñ dye armē
vñ dye krancken dye blyndē
vñ dye kwepelē brenct hijr
yn. Siet dye em meer dan
recht ys legghet an dyt erd
sche guet vsmaet te komen
tot vns herē auentmael. ¶Dñ
dye em veronledicht yndē
arbeyde des stalken vnder
sockens em vdrieten dye
bereide spysen des ewighē
leuens. ¶Onde he dye ter
vnkuysheyt des vleisches
dient he veronwerdet dye
spisen des gheestelikē wer
staps. ¶Dant vm dye houer
dighen dus vnwerdighen
te komē soe werdē dye armē
daer toe vertazen. ¶Daer
vm ys dat wāt na sunte
pauwels woert soe vtroes
god dye krancke dynghe
der werlt vp dat he dye
starcke dynghe schenden
solde. ¶Daer wy sollē merkē

woe men besthruet dye ghene
dye ten auentmale ghenoet
werden vñ woe dye armen
vñ dye crancken daer komē.
Dye werden cranck ghe
hyeten dye hy oers selfs or
del voer em seluen cranck
syn. Want dat syn armē
vñ als starcken dye yn armoe
de syn vñ vhouerdighen
em. Onde dat syn blyndē
dye ghcen licht der behen
dicheyt en hebbē. Dñ dat
syn troepelē dye yn oezen
werken wet en hebben
rechte ganghe. Mer als men der-
zeden quaetheyt yn der
cranckheyt der leden betey
kent soe yst waerlick apē
baer dat alsoe dye lude sun
derē warē dye als se ghenoet
warē wet komē en wol
den alsoe syn oet dese sunde
ren dye ghenoet werden
vñ komē. Mer dye houer
dighe sunderē vsmaet mē
vp datmen dye oetmodighe
sunderē vtkiesen sal. Wāt
god vtkieset den ghenen
dye de werlt vsmaet. Wāt
duricule soe brenghet dus
dane vsmadenysse dē myn
schen toe em seluē. Want
dye sone dye synen vader
ghelaten hadde vñ dye dat
deel vā synen guede dat he
vntfanghē hadde vnrede
lick verteerde na den dat
em begonste te hongheren
soe keerde he weder toe
em seluen vñ sechde. Hoe
voele huerknape aeruloyē
vā broede yn myns vaders
huys. Wāt he was verre
vā em seluen ghegaen
doe he sundichde vñ en
hadde he ghene hongher
ghehadt he en hadde tot
em seluē myet weder
ghekomē. Wāt vā den dat
he deser eerdscher dynghe
ghebrec hadde soe begonste
he te pynsen wat he vā
gheestelicken dynghe of
guede verlaezen hadde.
Dus werden dye armē
vñ dye crancken dye blyn
den vñ dye troepelē ghe
roepē vñ komē. Wāt alle
crancheyt vñ dye yn deser
werlt vsmaet syn hoerē
durkwile alsoe voele te eer
dat woert gades alse te
myn hebbē yn deser werlt
daer se ghenuechte yn
hebben moghē. Dñ dyt
beteykent dye knecht
wael. vā den amalechitē
dye een kynt was van
egiptē. dye doe dye van

amalechitē wesdē vñ liepē

amalechiten roefdē vñ lie
pen en weth ſiect achter
bleef vn den weghe vnde
vdroechde vā hongher vñ
vā dorſte den dauid vant
vñ gaf em teten vñ te drīc
ken vñ he ghenas thant
vñ wert dauids leydeſmā
he vant dye amalechiten
werſtappē vñ dye ghene
dye em kranck achterghe
laten hadde vſloech he
myt groter macht. Amalech
ita dat ys een man amalech
ghebarē vñ beduyt alſoe
voele als lopende volck.
Onde wat ys by dē lopēde
volke beteyckent ſonder der
werltlikē lude hertē dye
alle deſe eerdſche dynghe
vme ghaen rechte of ſe
leeten als ſe allene vn de
ſen tijtlikē dynghe ghe
nuechte hebbē. Dantter
doet roef als leckende volc
als ſe deſe eerdſche dynghē
mynende oer ghewyn van
vreemdē ſtaden vgaderen.
Hier dyt kynt vā egipten
laet men ſiet vn den wege
wāt elck ſunder als he be
ghynt ranck te werdē vā
den ſtate deſer werlt ſoe ko
met he thant dye werltlike
herte vn vſmadenyſſe. Doch
tan vynt dauid deſen vnde
ghyft em teten vñ te drynkē.
want dye here mytter ſtar
ker hant en vſmaet nyet
dye verworpen dynghe de
ſer werlt. Dñ dickwile
bekiert he totter gracien
ſijnre mynen dye ghene
dye nyet en vmoghen
dye werlt te volghē vñ
als vn den weghe achter
bliuen. Onde ghyft em
dye ſpyſe vñ den dranck
ſijns woerdes vñ vbriefet
ſe als belepders vn den
weghe als he ſe oer ſyne
predikarē maect. Dant
als ſe xpm vn der ſunderē
herte brenghen ſoe leyden
ſe dauid als vp dye vyande
vñ ſe verſlaen dye amalech
iten dye werſtappen als
myt dauids ſwerde want
dye houerdighē dye ſe vn
der werlt vſmaden ſlaen
ſe myt vns herē tracht
daer neder. Dyt kynt vā
egiptē dat dus vn den we
ghe achterbleef ſlaet dye
vā amalech doet wāt duck
wile verwynen dye myt
predikē der werltlikē
lude ghedachte dye te voerē
mytten werltlikē ludē vn
deſer werlt nyet lopē en

mochten. Daer als dye ar
me lude ghebracht waren
ten auentmale laet vns hoe
ren wat dye knape daer
na ſechde. Here et ys ghe
dā alſoe alſtu et bevalen
heues vñ noth ys hijr ſtad.
Alduſdaenze lude ſyn voele
wt iudeen vgadert tot
vns herē auentmaele. mer
dye menyghte des volcs
v vā iſrahel dye ghelooftē
en vervuldē nyet ſtat vā
den oûſten werſtappe. Daer
ys yngheromē een groet
deel vā den yoden mer
noch ys een ſtad ydel yn
den rijke daer men vnt
faen ſal dye menyghte
vā den heydenē. Hijr by
ſechdt men den ſelue kna
pe. Ganck wt yn dye we
ghe vñ yn dye tune vñ
dwyngt ſe yn te komen
vp dat myn huys vervul
le werde. Als vnſe here
ſomyghe myniſchen noet
ten auentmale vā den
weghe vñ vā den ſteghē
ſoe beteyckent he dat volc
dat dye wyt haldē conſte
vnder eenſomlicker wan
derynghe. Dñ als he be
ueelt datmen ſyne wer
ſtaps lude vgaderē ſal vtē
weghē vñ den tunē ſoe
ſoetzet he dat wilde volck
te vgaderē dat ys dat hey
denſche volck. Dan wies
vollze beteyckenyſſe ys by
den pſalmiſta gheſeghet.
Dan ſollen vblijden al dye
holte der bueſchē voer vns
herē anſvchte wāt he komet.
Want dye heydene ſyn
ghelyeten holte des bueſches
want ſe warē altoes yn
oezre vnghelouen arom
vñ ſonder vrucht te dra
ghene. Hijr vm dye van
der wilder ghewoenten
ghekiert ſyn tot vns herē
auentmale ſe ſyn ghelo
men als wt ten tune.
Mer men ſal merken
dat men yn deſer derder
noedynghe nyet en ſechdt
noet ſe mer dwyngt ſe
yn te komē. Somyghe
roeptmen vñ ſe veron
werdighen te komē. Ande
ze roeptmen vñ ſe komē.
Ende vā den derdē en
ſechdtmen nyet dat ſe ghe
ropen werdē mer men
dwyngthet ſe yn te gaene.
Dye werden ghe ropen
vñ veronwerdē yn te ko
men dye de gauē der ver
ſtandewyſſe vntfanghen

mer ſe en volghē dye ſelue
vſtandenyſſe nyttē wertē.
Dye werden ghenoepē vñ
komē dye de gratie der v
ſtandenyſſe dye ſe vntfan
ghen hebbē voldoen nyttē
werken. Mer ſommighe
werden alſoe ghenoepen
dat men ſe oer duvnet.
wāt ſommighe ſyn dye ver
ſtaen dat guet dat men
doen ſolde mer ſe latē dat
te done ſe ſyen wat ſe ſchul
dych ſyn te doene mer dat
en volghen ſe nyet nyt
begheerten. Alſoe wy te
voerē gheſecht hebbē ſoe
ghenaltet deſen dirwil dat
ſe dye wederſtoet deſer
werlt ſlaet vn oerē vley
ſchelikē begheertē ſe py
nen em te grijpē deſe tijt
like glorie mer ſe en komē.
Vnde als ſe nyetkē te vac
zen doer dye hoetheyt der
zee als te meerre ſorghē
deſer werlt te komē ſoe
werdē ſe altoes nyt con
trarien wynde vntſtekē
ten ouerē oerre vnederp
ghe. Vñ als ſe merken
dat ſe nytten wederſtotē
deſer werlt werden te
braken vn oerē begherte
ſoe auerdenken ſe wat
ſe vā em ſelue oerē ſtepper
ſchuldich ſyn alſoe dat ſe
nyt ſchaemtē tot em we
der kieren dye em aūnydb
houdien vm der werlt
nyenen lieten. Want
dwirwil ghenaltet dat ſo
nyghe dye verheuē wer
den willen toe deſer tijtli
ker glorien dat ſe quellen
nyt langher ziecte of ſe
vallen daer neder ghepijt
nyt vnrechte dat em
ghe[illegible]gheſchiet of ſe
werden ghemoyet nyt
ſwaren ſchaden vñ ſe ſyen
vn dye werlde droeffenyſſe
dat ſe nyet betrouwet en
ſolden hebbē vā oerre ghe
noechtē vñ ſe beriſpē em
ſeluen vn oerē begherte
~~toe gode wert~~ vñ kieren
em toe gode
wert. Want vā deſe ſeght
vnſe here by den ꝓphete.
Dyeh ytz ſal dyne weghe
betunē nyt doernē vnde
ytz ſal ſe vme tunē nyt
eenre murē vñ ſe en ſal
oer pade nyet vynden
vñ ſe ſal oerē nyenaren
volghen vñ en ſal ſe nyet
ghenrighen moghē ſe ſal
ſe ſoeken. vñ en ſal ſe nyet
vyndē vñ ſal ſeghghe ytz

sal gaen vñ hierē weder
tot mynē ierstē māne wāt
my was doe wael meer
bet dan nu. Elker ghetrou
wer zielen man ys god
wāt se ys em toe gheuoe
ghet aūmyds den gheloue.
Meer dye ziele dye gade
toe gheuoeghet was se vol
ghet oerē mynazē als dat
herte dat thant by den
gheloue gheloeft heeft em
noch vnder dye vnzeyne
gheeste werpt
myt synē wertzen se
soect der werlde gloue se
wort gheuoet myt vley
schelikē gheuoechtē vñ vā
costelikzen spysen leeft se.
Meer dye almechtighe god
ansiet dueuile alsulke
ziele by vntfermhtichey
den vñ menighet bitter
heyden myt oerē weel
dichyerdē. Hyr by secht he.
Dych vtz sal dyne weghe
betunē myt doernē wāt
vnse weghe werdē myt
dornē betunet als wy yn
den dat wy quellikē beghe
ren vyndē prekelynghe
vā droefthyden. Vñ vtz
sal se betunē myt eenre nu
ren vñ se en sal oere pade
myet vyndē. Dan werdē
vnse weghe myt eenre nu
ren betunet als yn deser
werlt harde teghē wozpe
wederstaen vnse beghyer
ten vñ wy vnse pade myet
vyndē en moghen want
dat dynckt dat wy quellikē
soekzen wort vns vbaden
te crighen. Vnde se sal oerē
mynazē volghen vñ se en
sal se myet vtzighē se sal
se soekzē vñ en sal se myet
vynden. Dant dye qua
de gheeste den oer dye
ziele yn oerē vnghecorde
myerdē begheertē vnder
ghedaen heeft dye en sal
se myet ten werke van
oerē begheertē vtzighen.
Meer woe groet orbaer
lictheyt vā desen salighē
wederstote koemt dat secht
he daer toe als daer na
volghet. Vnde he sal seg
ghen. Ytz sal ghaen vnde
hzieren weder tot mynē
ierstē māne wāt my was
meer wael dan nu. Na
dien dat se dus oere we
ghe vynt betunet myt
doerne na dien dat se
dus oere mynazen myet
ghetzighē en mach soe
hziert se weder ter myn
nē vā oerē ierstē māne.

Dant dewile na dē dat
wy vn deser werlt nyet
en moghen halde dat wi
willen vñ na den dat
wy yn desen eerdschen
begherte moede werden
vm dat wy se nyet volbren
ghen en moghen dan brē
ghen wy gade weder yn
vnse ghedachte dan beghyt
em te ghenoeghene den
nyet en ghenoechde vñ he
wies ghebade vns bytter
waren beghynet haestelic
zuete te werden yn der
ghedachte vñ dye sundighe
siele dye dye oer pijnde aū
spēelster te wesen nochtan
dat sijt yn apenbarē werkē
nyet doen en mochte se
meynt te werdē een ghe
triuwe wijf. Dye dan aldus
myt den wederstote deser
werlt aldus te brakē syn
vñ weder kieren ter myn
nen gades vñ vgadert
werden vā den begherte
des teghenwoerdighen
leuens. Ieue broder wat
doet men desen sonder
dat men se dwynet dat se
yn komē sollen. Hier dye
sententie dye men daer
na secht vb herde sore te
vntsyene myne brodere
vñ myne herē vstaet dyt
myt eernstighen orē unwē
herte. Inden dat ghy sun
deren sijt soe syn ghy my
ne broderē vñ yn dē dat
ghy rechtuādich sijt soe syn
ghy myne herē. Verstaet
dese sententie myt eernsti
gher orē dat ghy se alsoe
voele te myn gheuoelen
moghet yn den ordele als
ghy nu se yn den predikene
hoert nyet myt
meerre vresē.
Dant he secht. Wāt ych
segghe v dat nyemēt van
den mānen dye ghenoet
waren smakē en sal my
auentmael. Dyet he noet
by em seluen he noet by
den enghelē he noet bydē
apostelen he noet by den
hyerdē he noet oer by vns
he noet oet dueuil by ghey
selynghe he noet somtijt
by myrakulen he noet
somtijt by voerspoede de
ser werlt he noet somtijt
bydē wederstote. Nyemēt
en veromweerde noth en
vntschuldighe em als
he ghenoet wert vp dat
he myet yn en moghe ko
men als he daer ghecrn
komē solde. Hoert wat

dye wijsheyt by salomon
seghet. Dan sollen se my
anrope vñ ych en sals niet
hoere se solle vroe vpstaen
vñ se en solle my nyet vyn
den. Hyr by yst dat dye
sotte ionfrouwe dye spa
de quamen roepe he here
doe vns vp dye doze. Mer
dye doe den vnghanctz
eysthede den secht men.
Voerwaer seg ych vych
en weet nyet. Ieue bro
dere wat solle
solle wy vnder dese dyn
ghe doen sonder alle dyn
ghe late dye sorghe der
weerlt achtervaert setten
vñ halde vns allene an
dye ewighe begheerten.
Mer dyt ys luttel myn
schē ghegheuē. Ich wyl v
vmanē dat ghy alle dy
ghe late mer ych doerts
nyet doen. Ist dan dat
ghy alle der werlt nyet
laten en moghe soe hal
det dat alsoe dat deser
werlt toe behoert dat ghy
notytā aānyds den vnder
werlt nyet ghehalden
en werdet soe dat men
dat eerdsche guet besytte
vñ dattet nyet en besitte
vp dattet vnder der heer
scappen uwes herten
sy dat ghy hebt soe dat
uwe ghedachte nyet en
werdē bekruppet yn dye
myne deser erdscher dyn
ghen dat se selue vā oere
meer dynghe besetten werden.
Aldus sal men dyt tytlike
dynctz hebbē yn der behoef
ten vñ dat ewighe dynctz
yn der begheertē. Dyt tyt
like dynctz sy yn dē weghe
vñ men beghere dat ewi
ghe dynctz of guet te vbarighē.
Vñ men ansie als vā be
ziden toe wat dat men
yn deser werlt doet. Wat
voer vns solle ghaen dye
oghē vns herten als se
nyt alre meest yghe dat an
syen dat ewich ys daer wi
toe komē moetē. Mer nae
de dye sunden nut vā gron
de vp dat nyet allene yn
der daet des werts mer
men wiede se oer uten
ghepynse des hertē. Dye
vnwysheyt des vleysches
of dye ernstichevt des sal
uen vndersoekens of vn
der uyndes of dye beghey
ten der eere en moeten
vns nyet beletten vā vns
here auentmaele. Mer
oer dye eersame dynghe

dye wy yn der werlt doen
den sollē wy ghenakē als
vā eenre zieden vns hertē
vp dat alle erdsche dynghe
soe vnse lichaem dye men
dat se vnsen hertē nyet
en wederstaen. ¶ Hier vm
broedre en doecē wy v
nyet segghen dat ghy alle
dynghe laten mer nothtāt
yst dat ghy wilt soe laet
ghy alle dynghe dye noth
tans behaldende yst dat
ghy alsoe dese eerdsche dy
ghe oec beleydet dat ghy
nothtā myt alre ghedachte
ten ewighē guede wert
trett. ¶ Want hier af secht
sunte pauwel dye apostel.
¶ Dye tijt yß corz dat daer
aûbliuet yß dat se dye wi
ue hebbē. sijn sollen als f
oft se ghene wiue en had
den. vñ dye wenē als oft
se nyet en wenē. vñ dye v
blijdē oft se nyet en vblidē
vñ dye topē als oft se nyet
besyttende en werē. vnde
dye dese werlt oefenē als
oft se se nyet en oefenden.
¶ Want dye figure deser
werlt lijt auer. ¶ Dye heeft
een wijf vñ yß oft he se niet
en hadde dye alsoe tom die
schult des vleisches betalē
dat he nothtā daer by myt
al synre ghedachten nyet
en werde ghedwonghen
an dye werlt te hanghen.
¶ Dāt als dese selue voerba
righe predikar echt seghet.
¶ Dye een wijf hauet he pyn
set dat deser werlt toebe
hoert woe he synē wiue be
haghē mach. ¶ Soe yß dye
een wijf heeft als oft he
se nyet en hadde dye em
pynet alsoe synē wiue te
behaghen dat he nothtans
synen stepper nyet en myß
haghet. ¶ Dye wenet oec
vñ yß als oft he nyet en
wene dye alsoe myt desen
tijtliken dynghē of staden
ghemoyet wort dat he noth
tan syne ghedachte vtroest
myttē ewighē ghewynne.
¶ Onde dye vblijt mer he yß
oft he nyet en vblijde dye
dalsoe vblijdet vā desen tijt
likē guede dat he nothtans
altoes [illegible] mert dye ewi
ghe [illegible] pynē vñ vndē
dat syne ghedachte oer vp
heffet vn blijtstappē dye
straphantes weder nederē
duwe mytten laste vā voer sie
wyghers vresen. ¶ Dñ dye
toept vñ yß yß ofte he nyet
en besse dye de eerdsche

dynghe tot synre behoef be
reyt vñ nothā myt behen
delikē ghepynse voersiet
dat he se haestelic latē sal.
¶Onde dye oefent oer dye
werlt mer hy ys oft he se
myet en oefende dye alle
noetdruftighe dynghe van
buten vnder doet den dienstē
synes leuens vñ nothtan en
laet he desen dynghē ghene
heerstappie hebbē bauē syne
ghedachte soe dat dye dynghe
vā buten vnder em syn vñ
dyenē em vñ dat se nūmer
meer dye andacht synes moe
deb dye vpwert treckende ys
en beletten. ¶Doe wie dan dat
dusdaen syn waerlick ys al dyt
eerdsche guet myet tot oerē
begheertē mer tot oezen be
hoeften. ¶Want se besighen
dye noetdruftighe dynghe
mer se en begherē myet te
hebbē myt sundē vñ vā den
dynghē dye se hebbē vtreghē
daghelics loen vñ [illegible]
se vblydē mach [illegible]
meer yn guedē werkē dan
yn der besyttinghe deb gue
deb. ¶Onde vp dat dese dyn
ghe nyemēt swaer duncken en
sollen soe segghe yck v een
dynck vā enen persone
den voele lude vā v luden
kenden vñ dyt dynckhoer
de yck auer drie raezē hijr
te voerē vā guedē ghelouighē
personen doe yck was vnder
stad vā tentūcellensi. ¶Dāt
vnlandz ys dat theophani
us grauē was yn der stad.
een man dye em gaf ten
werken der vntfermher
tichеydē vñ ernstlich yn gue
den werkē vñ hadde sond
lynghe ernst vm te herber
ghene vñ was veronlediget
yn den werken vā synre
grauescap he dede dese tijt
like eerdsche dynghe mer
alst daer na vnden eynde
apenbaer wert he dedet
meer vā schuldē dan vā
menynghen. ¶Want alb
tijt synre doet naerte vñ
een alte grote vnweder
wederstont dat men em
myet en solde moghē voerē
vm te begrauē. ¶Dñ em
syn wijf myt iamerlikē
ghewene vzaechde vnde
sechde. wat sal yck doen
woe sal yck dy wtvoerē
vm te begrauē dye van
grotē vnweeder myet en
mach vtter doerē vā de
sen huse ghaen. ¶Doe ant
woerde he wijf en wilt
myet wenē wāt thant

als ytt vſcheyden byn ſal
dye claerheyt des weders
weder komen. Onde na
ſynē woerdē volcomde thant
ſyn doet vñ na ſynē doet
dat claer weder. Syne hā
de vñ ſyne voete dye vā
der vuchtichheyt des voet
oucht ghеſwollen wazen
ſe wazē wt ghebrakē myt
gaten vñ ſtonctzē van den
etter dye daer wtliep mer
doe ſyn lichaem alſt ghewōet
lick ys vntdect was vm te
dwane ſoe vant men ſyne
hande vñ ſyne voete alſoe
gans als oft ſe nye enych
gat ghehadt en hadden.
Dus voerde men em vnde
grof em. Onde vier daghe
daer na duchte ſynē wiue
guet dat men den mor
merſteen dye bauē vp em
lach ſolde verwandelen
vñ doe deſe mormerſteen
dye bauē ſyn lichaem lach
af ghedaen was ſoe quam
ſoe ſuete rokze wt ſyne licha
me als oft wt ſynē ſtinctzē
den vleiſchе voer dye wor
me zuete ghecruyde ghebra
ken haddē. Hyr vme heb
ytt dyt ghеſecht vp dat ytt
by deſen apenbaerē exem
pel tonen wil dat ſommyghe
werltlike habite draghen
moghen vñ nyet en hebbē
werltlike herten. Want
dye duſdane noetſake vn
dye werlt bynt dat ſe van
allen ſyden der werlt myet
vſtheydē en moghē weſen
dye ſollen ſoe haldē dye dyn
ghe dye der werlt toe behoe
ren dat ſe daer nochtan
myet vnder en vallē auer
myds breke oerre ghedacht
te. Hyr vme pynſet dyt
vñ als ghy alle dynck dat
der werlt toe behoert myet
laten en moghet ſoe doet
dynghe vā buten waer
mer vā bynen haeſtet v
bermentlike ten ewighen
dynghē myet en ſy dat
vtraghe dye begheerte
uwes herten vñ v en be
tōmert myet vn deſer werlt
dye ghenuechte vā ewyghē
dynghē. Ist datmen dat
guede mynet ſoe ſal die
ghedachte ghenuechte
hebbē vn den beſtē gue
de dat ys vnden hemel
ſchen guede. Ist datmen
dat quade vntſyet ſoe ſal
men vn dye ghedachte
leggyhen dye ewighe qua
de vp dat alſmen derwert
ſiet weſen datmē meer-

mynen math vñ dat meer
vntsyen math dat een my
sche altemale nyet an en
hanghe hyr an dese eerdsche
dynghe. Toe desen dynghē
te doene hebbē wy vnsen
hulper den myddelaer ga
des vñ der mynschē auer
mydts wien wy sullē haes
telick alle dynghe vtrighē
yst dat wy toe em myt ghe
wazigher mynen bernē.
Dye leuet vñ regniert
myttē vader yn dye eenh
des hellighē gheestes god
ewelick vñ vmermeer
Amen Opten vierdē son
der tijt nēdath Lucas.
quamē tot ihūs dye publi
canē vñ dye sundezē vp
dat se em hoezē soldē. Mer
dye scriben vñ phazisēen
murmerierdē vñ seechdē
wāt dese vntfaet dye sun
dezen vñ et myt em. Dō
ihesus sechde tot em dese
perabel seggyhēde. Wat
mānē ys vā vludē dye hon
dert schape heeft vñ yst dat
he een vā den vliest en laet
he dye neghē vñ neghētich
nyet yn der wilderniſſe
vñ ghaet vm dat schaep
dat he vlaezen hadde tot
dat he dat vyndet. Vnde
als he dyt gheuondē heeft
soe leghet he dat vp syne
scholdezē vblidende. Vnde
als he te huys komet soe
vergadert he syne vriende
vnde syne ghebuze vñ secht
em. Sijt blijde myt my
want ytz hebbe myn schaep
gheuonden dat vlaezen
was. Ytz seggyhe v dat al
soe blijtschap sal wesen yndē
hemel vp enē sunder dye
penytencie doet als vp ne
ghen vñ neghentich dye
ghene penytencie en behoe
uen. Oft wat wiue yst die
tien pewynghe heuet yst
dat se der een vliesset en vnt
steeckze se nyet ene lanterne
vñ kziert dat huys vm vñ
suect nernstich tot dat se em
vynt vñ als se em gheuon
den heeft soe vgadert se
oere vriendynen vñ ghe
buzynen vñ secht. Alsoe seg
e Sijt blijde myt my wāt
ytz hebbe den pēnync ghe
uondē den ytz vlacrē had
de. Alsoe seg ytz v sal syn
blijtschap voer den enghelen
gades vp enē sunder dye
penitentie doet. Dūte gre
gorius omelie vp dit selue
evāgeli die he pdicte i sun
te iohānes ēn paulus kerke.

Ofte heite tijt dye herde seer mynen lichame cōtrarie ys heeft my langhe tijt vbadē te spreken vā den bedudynghen des ewangelij vñ al wast dat myne tonghe sweth myne mȳne en hielt myet vp te bernene. Want ytt segghe dat dat elt v luden bekēnet dietwile die mȳne dye myt ewyghercenzehande vnledichcyt belet ys se bernet ghelijckt yn den herte wattan en tonet men se myet ynden werken. Want dye sonne als se myt eenze wolken bedeckt wort so en syet mē se myet yn der eerdē vñ nochtan bernet se yn den hemel. Alduss pleghet te wesene dye veronledichde mȳne dye vā bȳnen doet dye cracht oerre hetten mer se en toent myet vā buten dye vlāme yn den werke. Mer vm dat dye tijt te spreken nu weder komen ys soe vntstekē my uwe herten eernstichcydē dat my al soe voele te meer behoeren mach te sprekē als uwe hertē myt meerre begheerten dat vntbeydē. Myne bzo dezc ghy hebt ghehoert yn der lexen des ewāgelij dat dye publicanē vñ dye sundezen quamen tot unsen vloeser vñ se en wordē myet allene vntfanghē vm myt em te spreken mer oet vm myt em te eten. Doe dat dye phariseen saghē haddē sijt vmveert. Wde wt de sen dynghe treet men dat dye ghervarighe ghecrechtich medelijdē heeft vñ dye ual sche rechtuādichcyt omwerdichcyt al yst dat dye gue den pleghen veromwerdet te werden vp dye sunderē. Mer et ys een ander dyngh dat men doet yn meinyn ghe der houdichcyt vñ een ander dyngh dat men doet vm dye mȳne der disciplinen. Want se werden veromwerdēde mer se en veromwerden myet se werden wanhapende vñ en wanhapē myet se pozē veruolghynghe mer se mȳnen. Want al yst dat se vā buten dye berisspynghe aumyds disciplinē meerren nochtā haldē se vā bȳnen zuetichcyt auermyds mȳnen. Want dietwile settē se dye voer em

ſelue̅n yn oer̅e̅ hert̅e̅ dye ſe
tourighier̅e̅ vñ ſe mict̅e̅ ſe be
ter dan ſe ſelue̅n ſyn dye
ghene dye ſe ordelen. ¶ Aer
hijr tegh̅e̅ dye ghene dye
em myt valſcher ghereth
tichept pleghet te vhouer
dighen ſe veronwerden
alle dye ander̅e̅ vñ ſe en
hebb̅e̅ vp dye ſtanetzen
ghene medelijd̅e̅ aůmydb
vntfermhertich vñ yn d̅e̅
dat ſe wan̅e̅ dat ſe ghene
ſunder̅e̅ en ſyn daer me
de werd̅e̅ ſe quellicker ſun
der̅e̅. ¶ Onde dye pharize
en waz̅e̅ vanden tale der
ghenze dye vnſe hē ver
ordelden dat he dye ſun
der̅e̅ vntfenet vñ myt ver
dozzeden hert̅e̅ berijſped̅e̅
ſe dye ſonteyne der vntferm
hertich. ¶ Aer wāt ſe ſiect
waz̅e̅ vñ wet en wiſten
dat ſe waz̅e̅ ſoe ghenęſet
ſe dye hemelſche meiſter
myt ſachter medicinen
vñ wozpt em voer ene
guedertier̅e̅ ghelijcmyſſe
vñ verplet yn oer̅e̅ hert̅e̅
dat zwell̅e̅ vā der wond̅e̅,
¶ Dāt he ſeghde. ¶ Dat mā
nie vb vā v lud̅e̅ dye hon
dert ſtape heeft vñ yſt
dat he een vā den vlaz̅e̅
heeft en laet he dye negh̅e̅
vñ neghentich wet ynder
wilder̄wſſe vñ ghaet tott̅e̅
ſtape dat he vlaer̅e̅ hadde.
Tiet dye waerheyt ghaf
myt wonderliker diſpen
ſacien ene guedertherenheit
dy̆e een mynſche yn em
ſelu̅e̅ bekẽnen ſolde. ¶ Onde
nochtā dat ſe ſonderlỹghe
toe behoerde em dye een
maker der mynſthen yb.
¶ Dant vm dattet ghetal
vā hondert een volmaect
ghetal yb ſoe hadde he hon
dert ſtape doe ſchiep dye
ſubſtantie der hellighē en
ghelen vñ der mynſchē.
¶ Aer doe waert een ſtaep
vlaer̅e̅ doe dye mynſthe
ſundighende liet dye wei
de des leuens. ¶ Dñ he leet
dye neghen vñ neghētich
ſtaepe yn der wilder̄wſſe.
wāt he liet die hoechſte
thoer der enghelen ynd̅e̅
hemele. ¶ Daer by het
men den hemel wilder
miſſe. ſonder dat wilder
myſſe alſoe voel hiet als
ghelat̅e̅. ¶ Dāt doe liet dye
mynſthe den hemel doe
he ſundichde. ¶ Dñ yn der
wilder̄myſſe waz̅e̅ gheble
uen negh̅e̅ vñ neghē tich

ſtape doe vnſe here een ſta
pe ſochte vn eertrike. Wāt
ter ghetal der creaturen
dye reden hebbē dat ys
der engthelen vñ der mȳ
ſthē dat ghestapen was
vm gade te ſiene waert
ghemyndert doe dye myn
ſthe verlazen wert vñ vp
dat dye volmaecte ſōme
der ſtaep weder gheheel
werdē ſolde ſoe ſochtmē
den vlaezenen mynſthe
yn der eerden. Want dat
lyjr dye ewangēliſte ſecht
dye wilder-myſſe dat ſe
ghet dye ander ewan
gēliſte yn den berghen
vp dat he beteyzrenē ſal
yn den hoechſtē. wāt dye
ſtape dye myet vlazē en
warē ſe ſtondē yn den
hoechſten. Onde als he dit
ſtaep gheuondē heeft
ſoe leghet lyjt vp ſyne
ſtholdezē vblidende. He
leghede dat ſtaep vp ſy
ne ſtholdezē wāt he vnt
fenit mynſthelike natuer
vñ droeth ſelue vnſe ſun
den. Onde als he hte huys
komet ſoe roept he ſyne
vriende te ſamen vñ ſyne
ghebuzen vñ ſecht em.
Dijt blide myt my want
ytk hebbe dat ſtaep ghe
uondē dat vlazē was.
Onde als he dat ſtaep ghe
uondē heeft ſoe komet he
weder te huys wāt vnſe
hierde doe he den mȳſthē
vmaett hadde ſoe kierde
he weder te hemelrijkz.
Daer vant ſe he ſyne vrie
de vñ ghebuze dat ys dye
chore der engthelen dat
ſyne vriende ſynt want
ſe behoedē ſynē wille al
toes yn oerre ghestadich.
De ſyn oer ſyne ghebuze
wāt ſe ghebruikē ſtadeli
ke dye claerheyt ſyns
aenſpens. Ende et ys te
merkē dat he myet en
ſecht vblijt myttē ſtapē
dat gheuonden ys mer
myt nw wāt ſyne blijt
ſtap ys vnſe leuen. Onde
als men vns weder ten
hemel leydet ſoe vernülle
wy dye feſte ſȳnze blijtſtap.
Ytk ſegghe dat alſoe blijt
ſtap weſen ſal yn den he
mel vp enē ſunder dye
penytentie doet als vp
neghen vñ neghentich
ghereethtigher dye ghene
penitentie en behoeuen.
Dryne brodeze vns ys
te merken waer vm dat

vnse here secht meer van
den bekierdē sunderen
dan vā den staendē ghe
rechtichen yn den hemel
blijtscap te wesen sonder
dat wy myt daghelikeen
proeuen vā ansien weten.
¶ Dāt dieweile dye ghene
dye weten dat se myt
gheenre borden der groe
ten sundē vladen en syn
se staen yn den weghe der
ghere chtich se en doen
ghеen vnorlofde dynghe
mer nochtā en sleuen se
wet nernstelick aen dat
hemelsche vaderlant vnde
se ghеuen em selue alsoe
voele te meer ten ghebru
kene ghеorlofder dynghe
ghedaen en hebbē. ¶ Vnde
dieweile bliuē se traecth vm
guede voerbazighe werke
te done. wāt se syn yn em
selue̅ herde sekeer want se
ghеen swaer quade ghe
daen en hebbē. ¶ Dā hijr
tenghen ghеeueltet somtijt
dat dye ghene dye auer
dencket dat se enyghe vn
temelike dynghe ghedaen
hebbē dat se wt oetē rouwe
bedrouet werden vñ wer
den berūēde yn der myn
nē gades vñ se oefenē em
yn groetē doechdē. Alle
swaerheydē des helighē
strides begheretē se. se laten
alle dynghe der werlt se
vlien eere se vblidē em als
men em laster doet se ber
nen yn begheerte se voegē
em ten hemelschē lantscap
pe waert vñ vm dat se
merken dat se vā gade ghe
doelt syn soe vhaelen se
oetē voerleden stadē myt
ghewenen dat se na doen.
¶ Hijr vm wort yn den he
mel meevre blijtscap van
enen bekierdē sunder dā
vā enē strātathighē rechte
vdighen mynsche. ¶ Dat
een hertoghe yn enē strij
de mijnt meer den ridder
dye na syn vlien weder
kiert vñ den vyant vroe
melike verwijnet dan dē
dye nye en vloe vñ nye
myet vroemelicb en dede.
Aldus mijnet oer dye ack
man dat lant meer dat
naden doernē voele vruchte
tes brenghet dan dat lant
dat nye doernē en droech
vñ nūmermeer drachti
ghē oest en brenghet.
¶ Dā vnder dyt sal men
weten dat somyghe ghe
rechtighe mynsche syn yn

soe se bet bekēnē dat se ghene vn ghеorlofde dynghe

welker leuen soe groter blijtstrap vp dat men em gheens sijnes voerleggher en mach enyghe peniten tie der sunde / wat voele ysser dye wet en weten of se enych quaet an em heb ben vñ nochtā oeffenē se em yn quelmysse vā soe groter hettē als of se vladē werē myt allen sunden se veroniwerdē voele dyn ghe dye em gheorloft syn. se vbyndē em hoechlick dye welt te versmaen se en willen wet dat em gheorloft sy al dat em be tempt se vnttretē em sel uen dat guet dat em ver leent vp se vsmaen; dese sienlike dynghe se werdē vntstekē vm dye vnsien like dynghe se vblijden yn gherene. yn allē voet modighen se em seluen vñ soe ander lude dye sun den vā oerē werkē bowe nen alsoe doen dese yn sundē vā oerē ghepynsen. ¶ Dat sal ytt seggher dat dese syn sonder gherechte mynsthē vñ penitencie doende dye em seluen oer vā den sundē der ghepyn se yn penytencie voetmo dighē vñ se ghedurē altoes ghereght yn oerē werken. ¶ Hijr vm sal men hyr wt merken woe groete blijtstrap gade naect als een ghereght mynsthe oetmodelike wenet als dat yn den hemel blijt strap maect wāneer dye qua de mynsthe dat vordelt aū nyds penitencien dat he quellike heeft ghedaen. ¶ Daer volghet na. ¶ Efte wat wyne yst dye tien penynghe heeft yst dat se enē vliest en vntstreect se wet ene lanterne vñ kiert dat huys vme vñ suecken ernstelick tot dat se den pen nynck vynt den se vlarē hadde. ¶ He dye betey kent vp by den hyerde he ys oer betey kent by den wine wāt he ys god vñ he vp dye wijsheyt gades. ¶ Onde vm dat yn den penynghe een beelde ghemuntet vp soe vloeb dat wijf den pe nynck doe dye mynsthe dye na gades beelde ghe schapē was sundighēde en wech ghynck vā der ghe lijcnysse syns scheppers. ¶ Trec dat wijf vntstack ene lanterne doe gades wijsheyt yn mynsthelicker

natuerē apenbaerde wāt
een lanterne ys een licht
yn een ſcherme vñ dat licht
yn den ſcherue ys dye ghoth
yn den vleyſthe. Onde de
ſe wijſheyt ſecht vā den
ſcherue ſyns lichams. Myne
cracht ys verdozret als een
ſcherf. Want vm dat een
ſcharf yn den vuere ghe
heel vñ hart wozt ſoe ver
droeghe syn cracht als een
ſcherf dye dat vleyſch dat
hy vntfanghē hadde ſtijf
maecte aenmyds dat vnoye
ſynre paſſien totter ghozien
ſynre vriſenyſſe. Onde als
ſe dye lanterne vntſtekzen
hadde ſoe kierde ſe dat
huys vm. Want thant als
ſyne gotheyt apenbaerde
ſoe beſchilt oer al vnſe con
ſcientie. Want men kiert
dat huys vm als dye mȳ
ſchelike conſcientie bedroeft
wozt mytten merkē vā
oerē ſunden. Onde deſe
reden vā om kiezen en
ſcheelt daer af myet dat
men yn enē andezē bokze
ſleſet ſe ſuuerde dat huys.
want een quaet herte iſt
dattet ierſt myet en wozt
by vreſen vm ghekiert
ſoe en wozttet myet ghe
zuuert vā ſynē ghewoent
lizen ſundē. Als dat huys
dus vmghekiert ys ſoe vynt
men den pēnynek wāt
als eens mynſchē conſcē
tie bedroeft wozt ſoe wozt
yn den mynſche weder
vmaert ſyns ſteppers ghe
lijtmyſſe. Dñ als ſe den
pēnynek ghevondē heeft
ſoe vergadert ſe oere vrien
dȳnen vñ ghebuzȳnē vñ
ſecht. Dijt blide myt my
wāt ytz hebbe den pēnyk
ghevondē den ytz vlaerē
hadde. Wye syn dye vrien
dȳnen of dye ghebuzȳnē
ſonder dye hemelſche pote
ſtaten dye thant voerghe
ſecht ſyn dye ſoe voele
te naerre ſyn der ouſter
wijſheyt als ſe oer naerre
ghenatē aenmyds grane
vā ſtedighē anſiene. Ner
vnder dyt en ſollen wy
myet rokeloſe achterlatē.
waer vm datmen ſecht
dat dyt wijf daer dye
wijſheyt grades by betey
kent ys tien pēnyghe,
hadde daer ſe enē af v
loes den ſe vant doe ſe
em ſothte Vā dē neghē
thozen der enghelen.

Onſe hē ſchiep dye

natuer der engthelen vñ
der mynſthē vp dat ſe em
bekēnē ſolden. ¶Vnde vm
dat deſe natuer ewelike
ſolde durē ſoe ſchiep hē die
ſonder tuuel tot ſinre
ghelijckenyſſe. ¶Dāt dat wyf
hadde tien pēwnghe vm
dattet ſyn neghē ordenen
ofte thorē der engthelen
mer vm dattet wtūtare
ne ghetal vervullet wer-
den ſolde ſoe was dye my
ſthe dye tiende ghheſchapē
dye vā ſynē ſtepper na
ſynē ſienden oer wet ver
laren een bleef. ¶Want die
ewighe wijſheyt dye aū
myds den vlepſthe blicte
yn myrrakulen vmaecte
den vten lichte des ſther
ves. ¶Dy hebben ghheſecht
dat neghē ordenen ofte
thoren der engthelē ſyn.
wāt alſoe dye hellighe
ſchrijfture orkont weten
wy dattet ſyn engthelen
arthangelen of ghrote en
ghelen virtutē
poteſtatē prīcipatēn
dnationē thronē cherū
bin vñ ſeraphin. ¶Dāt
dat engthelē vñ arthange
len ſyn dat orkondē vol
na alle boecke der hellig
ſchrijfturē. Cherubin vnde
ſeraphin alſoe men weet.
ſprekēn dicwijl der hlighē
boecke. ¶Vnde paulus dye
apoſtel yn der epiſtel totte
vā epheſen tellet dye namē
vā den vier ordenē seghghē
de. ¶Dauē allen poteſtatē
vñ prīcipatē vñ virtuten
vñ dnatien. ¶Vnde echter
daer hē ſchrijft totte coloē
ſen ſecht hē. Ofte thronē
ofte dnatien ofte prīcipatē
ofte poteſtatē. ¶Want dye
dnatien vñ dye prīcipatē
vñ dye poteſtatē hadde
hē thant beſchreuē ſprekē
de totten vā epheſen mer-
doe hē ſe oer ſolde totten seghghē
vā coloenſen ſoe ſette hē
dye thronē voer daer-
hē noch wyet af totten
vā epheſen hadde ghheſpra
ken. Als men dan totte
vierē dye totte vā epheſen
ſeyde dat vs den prīcipa
ten den poteſtatē dē vir-
tuten vñ den dnationen
dye thronē toe ſettende
ſoe ſyn vijf ordenē dye
men ſonderlynghe ſecht.
¶Vnde als men toe den
doet dye engthele vñ arth
angelen cherubin vnde
ſeraphin ſoe wynt men

sonder twiuel dat gi neghē
thoer der enghelen syn. Hijr
by vs aūmydē den zphete
den enghele dye ierst ghe
schapen wort ghesecht. Du
een teykē der ghelijckmysse
vol wijsheydē vñ vol schoen
heydē waerstu vn den weel
dicheydē vā gades paradise.
Vnde et vs te merkē dat
men secht dat he myet ter
ghelijckmysse gades ghemaect
en was mer een teykē der
ghelijckmysse. Want vm dat
vn em dye natuer subtijlre
was dat men daer mede
bewiset dat vn em gades
beelde ghelijcste apēbaerde.
Vnde thant volcht vn dye
stad daer na. Alle duerbaer
steen was dyn aūdetsel fon
sardius thopasius vñ iaspis
crisolitus onix vñ berillus
saphirus carbūculus vnde
smaragdus. Dyt he secht
neghen namen vā stenen.
Want waerlijck syn neghē
ordenē der enghelē vnde
die ierste enghel was myt
desen ordenē verciert vnde
ghecleet wāt vm dat he ba
uen alle dye schaezē der en
ghelen gheset was soe was
he claezre ghereekent teghē
dye anderē. Mer waer by
hebbē wy dese thoer der
enghelen vgaderende ver
tellet yst dat wy oer amboght
subtijlicheden myet en claren.
Want vn griexscher tale
hiet men enghele baden
vñ dye archangelen dye
hoechste baden. Men sal
oer weten dat dye name
des enghels vs een name
des dienstes myet der na
tuzen. Want dye heilighe
ghecste des hemelschen
vaderlandes se syn altoes
ghecste mer men en mach
se altoes myet enghele hie
ten wāt dan alleen syn se
enghelen als men aūmydē
een enyghe dynghe baetsaept.
Hijr vm vs by den psal
mista ghesecht. Dye syne
ghecste enghele maect.
Als oft he apenbaerlick
seghede. Dāt dye he altoes
ghecste heeft dye maect he
oer enghele als he wyl.
Dāt dye ghene dye de
myndste dynghe baetsaepē
hiet . . hyet men engle
le vñ dye de meeste
dynghe baetsaepē hiet
men archangelē. Hijr by
yst dat der ionefrouwen
mazien myet een yghelick
enghel mer gabriel dye

archangel ghesent wert.
wanttet was wael behoer-
lic dat tot den dienste die
hoechste enghel quam die
d den hoechstē alre dynge
baetstapte. Hier vm noemt
men se oec myt sonderlen
ghe namē vp dat men
by den namē beteyknen
sal wat se oec vmoghen
yn den werken. Want
yn der hellighen strid dye
vāden ansiene des almech
tighen gades myt volko
menre const volmaect ys
en ontfaen daer vme
ghenen so proper namen
vm dat men oere perso
ne myet ghenoten en mach
sonder name mer als se
tot vns komē vm enighē
dyenst te doene soe trecken
se oec vns namen des
dyenstes den se doen. Dat
Dāt michael ys ghesecht
wye ys als god vñ gabri
el gades starcheyt vnde
raphael dye medicine
gades. Onde alsoe dicke
als men yet doet van
wonderlicker cracht soe
secht men dat mychael
ghesent wort vp datmē
by den werke vñ by den
name ghene te vnstane
dat nyemēt doen en mach
dat god vmach te doene. Hier-
by dye alde vyant dye auer-
myds houdicheyt begheer-
de god ghelic te wesen
seggende. Ick sal vpvaren
yn den hemel ick sal mynē
troen setten bauē dye ster-
nen des hemels ick sal
sytten yn den berghe des
testamentes yn den zidē
des noerden ick sal varen
bauē dye hoecheyt der
wolken ick sal ghelijck
den hoechstē wesen. Als
men den yn den eynde
der werlt yn sinre cracht
sal laten te ghepinighet
te werden myt vterster
pynen soe secht men dat
he vechtē sal myt michael
den archangel. Als auemyds
sunte iohan ghesecht ys.
Et wert een strijt ghe
maect myt michael den
archangel vp dat he dye
em houerdelike verthief
tottet ghelijcnysse gades
als he auemyds michael
verwonen ys leren sal
dat nyemēt auemyds ho
uerdicheyt tot gades ghe
lijcnysse komē en mach.
Tot marien wert oec ga
briel ghesent den men

gades ſtarckheyt hyet wāt
hy quam vm den te baet
ſtappen dye ghewerdichde
oetmodich te apenbaezen
vm te verwynē dye po
teſtatē vā der lucht. Dan
welken dye pſalmiſta ſecht.
Ghy prynctē doet en weeth
uwe poerten vñ ghy ewi
ghe poertē werdet vpuer
heuen vñ dye komynck
der glorien ſal yn ghaen.
Wye ys deſe komynck der
glorie dye ſtarcke vñ dye
mechtighe here dye mech
tighe here yn den ſtrijde.
Onde echter dye hē der
tuchtē hy ys komynck der
glorien. Hyr vm was hy
aūmydś gades ſtarckheyt te
baetſtappē dye een hē der
tuchten was vnde mech
tich yn den ſtrijde vñ quā
te ſtrijden teghen dye poteſ
taten der lucht. Alſoe wy
ghe ſecht hebbē ſoe bedudet
oer raphael dye medicine
gades. Want doe hy auer
mydś den dyenſt vā ghe
neſene thobias oghē taſte
de ſoe vegede hy af dye
donckerheydē ſijnre blynt
heyt. Dye dan aldus wert
ghe ſendet vm ghe ſont te
maken et ys betemelick

daer

datmen den dye medicine
gades hyete. Hier vm dat
wy der enghele name bedu
dende aūghaen hebbē nu
hoert vns dat wy dye na
me vā oerē dyenſte tortelic
ueruolghen. Want dye
ghe eſte hietmen virtuten
aūmydś welken dyenſten
teyken vñ myrakel ghedāē
werden. Dye hietmen
oer poteſtatē dye dat mech
telikxer dan dye anderen
yn oerre ordene vntfanghē
hebbē ſoe dat vnder oer
macht dye vkierde virtu
ten ghewerpē ſyn vñ die
myt oerre macht alſoe
bedwonghē werdē dat ſe
den mynſthē nyet en ver
moghē te betaerē alſoe
voele als ſe wyllen. Dye
hyet men oer prymipatē
dye bauē dye guede en
ghele ghe ſet ſyn dye den
anderē enghelen dye vn
der em ſyn als yet te
done ys vñ ſe ſyn als
prymtē bauē em vm gades
dienſt te voldone. Onde
dye hyet men dnāationē
dye bauē dye macht der
prymcipatē myt hoghher
vnghelijcheyt bauē ghaen.
Dāt prymtelich te hebbē

ys vnder den andere die
ierste te syne. mer heer
straffe te hebbē ys datmen
alle dye andere dye vnder
syn besittet. ¶ Hyr vm die
schare der engelen dye
myt wonderlikker macht
bauē syn vm dat em dye
andere vm gehoersam
te syne vnder ghedaen
syn soe hietmen se dñatio
nē. ¶ Onde dye schare syn
oec thronē ghehietē
daer vnse here
altoes bauen sytte vm syn
oerdel te doene. ¶ Dant vm
dat wy thronē yn duyt
sther tonghē hyetē zetele
soe syn dye thronē ghehietē
dye myt soe groter gratiē
der gotheyt veruullet syn
dat vnse here yn em sytte
vñ dat he by em syn won
nysse ghemaect. ¶ Hyr by ys
aū mydō den psalmista
ghesecht. Du sittes vp
enē throne dye de ghereth
tich oerdelst. ¶ Cherubin secht
men oec volheyt der consten.
¶ Onde dye hoechste schare syn
hyr vme cherubin ghehietē
wāt se syn veruullet myt
soe groter volmaectheyt der
consten soe se naere gades
claerheyt anschouwē soe dat
se na der manyerē der crea
turē alsoe voele te volmaecte
liker alle dynghe weten
als se by der vdienten oet
re weerdich het ghenakē
oec steppers ansyen.
¶ Oec hietmē dye scharen
der hellegher gheestē sera
phin dye van der sonder
lynghēr naeheit dat se
naest oezē stepper syn ber
nen myt vnbegripeliker
mynē. Wāt seraphin hiet
men bernende oft vntste
kende vñ vm dat se gade
soe na toe gheuoeghet syn
soe dat tusschē gade vñ em
ghene ander gheeste en
syn. ¶ Hyr vm bernēse alsoe
voele te meer als se gade
naerre syn. vñ oer vlāme
ys dye myne wāt so se
subtiliker dye claerheyt
synre gotheyt ansyen soe
se starcklikker bernē yn syn
re mynen. ¶ Mer wat help
tet vns dat wy vā den
engelschē gheestē dese
dynghe vtellen yst dat
wy dyt oec wet en zynē
myt temelikē woerden
toe vnsen oerbaer te hiezē.
¶ Dant vm dat dye oūste
stad ghemaect ys vā en
gelen vñ vā mynschen

vñ wy wanē dat daer vp
uazē sal vā den mynsthely
tzen ghesleehte alsoe voel
mynsthē als daer vtazen
re enghelē bliuen als ghe
sthreuē ys. Ihe settede der
lude termine na den ghe
talle der engthelen gades.
Hijr vm sollen wy ijet
uten vnderscheidynghē
der hoethster poerterē
tretzē totten ghebruzken
vnser wandelynghe vñ
vns selue vntsteken myt
guedē ernstichеydē ten
toe wassene der doethdē.
Dāt vm dat men ghe
loeft dat daer alsoe grote
menichte der mynsthen
vp uazē sal als daer dye
menichte der engthelen
bleef soe ys behoerlick
dat dye mynsthē dye ten
hemelsthē vaderlande
wert wederkierē dat se
derwert wederkierende
vanden sthaezē ijet nauol
ghen yn leuene want
dye vndersthеidē wande
lynghe der mynsthen
ghelikē den ordinē van
ellzer sthazē vñ se werdē
yn oerre ghesellstap ghеarht
na der ghelikemysse oerre
wandelynghe. Want
sonnyghe syn dye cleyne
dynghe vntfanghē nortyū
en laten se myet af dese
selue cleyne dynghe te
baetstrappē guerdertierlick
oezē brodezē vñ dese lopē
ynt ghetal der engthelen.
Vnde sonnyghe syn dye
ghesadet syn mytter ghif
ten der gotlikzer milthеit
vñ vnoghē te begrijpen
dye hoghe dynghe der
hemelsthеr ver
[illegible] ghaelentlj vnde
dye te baetstrappē. Waer
achtet men dese sonder
ynt ghetal vā dē azchan
gelen. Vnde andere syn
dye wonderlikze dynghe
doen vñ doen machteli
ke terkzene waer beterme
dese sonder ten ghesellstap
pe vñ ghetale vā dē ho
ghē virtutē. Vnde sonny
ghe syn dye de quade
gheeste vtē besetē licha
men verdriuen vñ wer
pen se wt mytter crachte
oerre bedynghe vñ w
mytter macht vñ der
crachte dye se vntfanghen
hebben. Waer hebbē de
se oezе vdrenten sonder
vnder dat ghetal vā den
hemelsthē potestatē. vñ

somyghe syn dye myttē doeth
den dye se vntfanghē hebbē
bauē vertrazenre mynsthē
vdienten ghaen vñ als se
bauē guede mynsthen beter
syn soe hebbē se oer prāten
luchcyt bauē oere vtrazentre
broeder. Daer hebbē se
oer deel vntfanghē sonder
vnder dat ghetal vā den
primapate. Ende somyghe
syn dye yn em seluē alsoe
heerstappie hebbē bauē alle
sundē vñ bauē alle begheer
tē datmen se myt rechte
vm oere suuerheyt vnder
dye mynsthē gade lnet. Hyr
by wert tot moyses ghesecht.
Sie ytr hebbe dy ghesat
pharaonis god. Derwert
lopen dan dese na die wel
he te rekene dye ander
mynsthē alsoe ytr segghē
mach lrnechte syn sonder
yn dat ghetal der domina
tionē. Ende somyghe syn
dye als se myt wachtere
sorghē bauē em seluē heer
stappie hebbē als se em al
toes vndersochē myt ern
stigher menyghē altoes
em haldende an dye vrese
gades vñ se dat yn ghiftē
vā doethden vntfaen dat
se te rechte dye andere or
delen moghē. Dñ vm dat
yn dusdaenre ludē ghedach
te dye gotlike cōtemplatie
bereyt vs soe syttet yn de
sen vnse here als yn synē
thronē vñ vndersoect der
ander mynsthe werken.
vñ he beleydet alle dynghe
wonderlike vā synē zetele.
wat syn dese sonder oers
steppers throne. ofte waer
werden se toe ghesthreuen
sonder ten ghetalen van
hoghē zetelen. Ende als die
helligthe heertre by desen
ghergiert wort soe werdē
oer ghecordelt aūmydb em
somyghe mynsthē vā oerē
tranctrē werkē. Ende so
mighe syn dye soe vol syn
vā gades vñ oers euē lzers
tens myne datmen se te
rechte cherubin liet. Dant
vm dat cherubin alsoe wy
voer seit hebbē dye vollcyt
vā ronstē beduet. vñ als
paulus secht soe weten wy
dat dye caritate vs vollcyt
der wyt. Alle dye ghene
dye volre syn dan dye
anderē vā der myne gra
des vñ oers euen mynsthē
se hebbē vntfanghē dat
deel oers vdientes vnder
den ghetale vā cherubyn.

Vnde enyghe syn dye vnt
steken syn mytten brande
der cōtemplacien vā bauē
soe dat se tleuen allene an
dye begheerte oers stepers
soe dat se nyet yn deser
werlt en begherē se wer
den gheuoedet allene myt
ter mȳne der ewicheyt
se werpen alle erdsche dȳ
ghe vā em vñ se thymen
mytter ghedachtē bauen
alle tijtlike dynghe se mȳ
nen vñ bernen vñ yn
oerre mȳnē rusten se.
mȳnende bernē se. sprekē
de doen se dye andere ber
nen. vñ dye se mytte woer
den tastē dye doen se slap
hantes bernē yn der mȳnē
gades. Wat sal ykk dese
seggyhē sonder seraphȳne
wāt oer herte dat yn vuer
vwandelt ys lichtet vnde
bernet. wāt se vluchtē dye
oghē der ghedachtē ten
hemelschē dynghe vñ se
doen se bedrouē yn ghewe
ne vñ puergierē dye roes
tich der sundē. Dye aldus
ter mȳnen oers stepers
vntstekē syn waer hebbē
se dat deel oerre roepyn
ghe vntfanghē sond vnder
dat ghetal vā seraphin.

Nder lieue broedere daer
ykk dyt nu sprekke gae ek
yn v selues vñ vndersoe
kke dye vdientē vñ die ghe
pynse vā uwer hemelicheit.
Desiet of ghy nu tiet gue
des myt v vā bȳnen doet
vñ besiet of ghy dat deel
uwes roepens vynt yndē
ghetallen vā desen scharē
dye wy kortelik rorende
voer-ghesecht hebbē. Vnde
wye der zielen dye nyet
yn oer en bekēnet vā desē
guedē dynghē dye wy ver
tellet hebbē. Vnde der zie
len komet noth ene quad
rze aen dye vstaet dat se
vā ghiften beroeft ys vñ
nyet en vsuchtet. Myne
broedere soe wye dusdanich
ys den sal men zere ver
suchtē vm dat he dat nyet
en besucht. Dyr vm laet
vns weghē dye ghiften
der wtuer-tazērē vñ voghē
wy vns myt al der cracht
dat wy moghē komen
ter mȳnē dus groter ghe
selschap. Dye yn em nyet
en bekent dye gratien
der ghiften he vsuchte
vñ dye yn em dye myn
der ghiften bekēnet he
en benyde nyet dye ande

ren dye meeste ghiften
hebben. wāt dye hoghe vn
derstheydinghe vā den ho
ghen gheesten syn soe ghe
stapen dat dye ene bauen
den anderē vō gheset. Hier
secht dat dyonisius dye
ariopagita een alt vñ een
eersam vader secht dat vā
den mynsten stharē der
engthelen werdē wtgheset
sienlic of vnsienlic vm dē
dyenst te voldone dat vō
dat engthelē of archangelē
komē totte solacē der myn
sthē. Wāt dye seuen bauē
ste stharē en ghaen num
mermeer en weth vā dē
bynensten ghebruken.
Wāt dye stharē dye bauē
syn en hebbē myet vnder
hande dye dyenste bā butē.
Desen dynghe sthynt ton
traire te wesen dat ysaias
secht. Een vā den seraphyn
vloech toe my vñ yn synre
hant was een tale dye he
myt eenre tanghe ghenamē
hadde van den altaer vñ
he tastede mynen mont. Hier
yn deser sentonae deō pro
fetes wil he datmen vōstae
dat dye gheeste dye men
sendet dier gheeste namen
vntfaen welker dienste dat
se doen. Wāt vm dat he vut
stekken solde dye sunde deō
sprekens soe brenghet dye
enghel ene tale vā den altaer.
Onde daer ūme hiet men
dye seraphyn dat men heduyt
bernende. Onde myt desen
fyne sthynttet temelick te
auerdraghē dat by daniel
gheseecht vō. Duesentich du
sent dyenden em vñ tien
werf hondert dusent ston
den by em. Een ander dinck
vō dyenē vñ een ander
dynck vō by te stane. Dye
gode dyenē syn dye. dye
tot vns wtkomē vm te
baetstapē. Onde dye staen
by dye soe oetre ymghet
tōtemplacē ghebruckē dat
men se myet wt en sendet
vm dye werkē vā butē
te doene. Hier vm dat wy
yn somyghē steden der hel
ligher schriftuzen ghehoert
hebben dat somyghe dyn
ghe by therubin vñ somy
ghe by seraphyn ghedaen
werdē of se by em seluen
dese dynghe doen of dat
se ghedaen werden by den
engthelē dye vnder em
syn dye alsoe men secht
vm dat se vā den meestē
engthelē komē soe vntfaen

se der meeste enghele name.
Dyt en willē wy voer waer
nyet seggħē dat wy myt
warē ontscappē nyet en
proeuē. Nochtan weten wy
dat alte sekerlick dat vm
den dienst vā bauē te voldoe
ne sommyghe gheeste dye an
dezē sendē. Als zacharias
dye .xxx. ghete orkont vñ secht.
Dyet dye my sprack ghynck
wt vñ een ander engħel
ghynck wt em toe ghemoete
vñ he seghede tot em loep
vñ sprack tot desen kynde
vñ secht em. Sonder muer
sal men vu iherusalē wonē.
Dāt als dye engħel tottē
andezē spreet loep vñ seg
ghe soe en yst gheen twiuel
dye een en sendet den an
dezē. mer dat syn dye myst
ten dye men sendet vnde
dye ghene dye de senden
dye meestē. Dñ wy haldē
dyt oer voer waer vā dē
scharen dye men sendet.
Dāt als se tot vns komē
soe doen se den dienst vā
buten alsoe dat se nochtan
nūmermeer en ghebrekē
vā oerē vnwendighe trou
wē. Vnde aldus werdē
se ghesendet vñ staen by.
wāt al is dye engħelsche
gheest ōme beuanghelick
nochtā en vs dye hoechste
gheest dye got vs wet ōme
beuanghelick. Aldus syn dye
engħelē ghesent vñ oer
voer em wāt waer men
se sendet se komē se loepē
bynen em. Aren sal oer
weten dat sommyghe orde
nen vā den hellighē ghees
ten vntfaen dye namen
der gheestē dye em naest
syn. Dāt wy hebben ghe
secht dat dye throne syn
dye zetele gades ene son
derlynghe ordene wesen
der hellighen gheestē vñ
nochtā is by den psalmis
ta ghesecht. Dye vp cherzu
bim syttes apenbaere. Dāt
vm dat yn dye vnderlyn
ghe vā den schārē cherubȳ
beneuē dye thronē ghe
noecht syn soe secht men
dat vnse here oer syttet
vp cherubin vm dye ghe
lijcheyt der schārē dye be
neuē em syn. Dāt alsoe
syn yn dye hoechste stad
sommyghe sonderlinghe
name der gheestē elcs
oer sonderlynghe dat se
nochtā ghemeyne oerre
alre syn. Vnde dat elck
yn em seluen heeft yn

enen dele dat hy vn enen
anderē ordenē dat al besyt
tet. Mer hijr vm noem
men se al ghemeynlicht
wet myt enē ghelikē na
me vp dat men dye orde
nen noemē sal myt enē
sonderlynghē name eny
gher dynghe dye se volko
meliker vntfanghē heeft.
yn ghiften. Want wy heb
ben seraphim bernēde ghe
noemet vñ nochtan bernē
se alle te gader yn dye my
ne oerb steppers. Cherubim
syen gade yn volheyt der
tonsten vñ nochtā wie yb
dye daer wet en weet dat
se alle te gader gade syen
dye fonteyne der tonsten.
Dye schare daer vnse hē
bauē yn syttet hiet men
throne. mer wie macht sa
lich wesen ten sy dat syn
stepper bauē dye ghedachte
sy. Dat se alle aldus yn
enen dele hebbē dat yb
den tot enē sonderlynghē
name ghecghenē dye dat
volmaectelikē vntfanghē
hebbē yn ghiften. Dāt al
yst dat daer enyghe iet heb
ben soe dattet dye anderē
wet hebbē en moghē ghe
lijck als dye principaten
vnde dye dñationē myt
sonderlynghē namē ghe
hetē werden. Alle dynghe
syn daer elcs sonderlynghe.
wāt aūmyds mynē deb
ghecstes soe werden se
daer ghehad vā den enē
yn den anderē. Mer sich
als wy der hemelschē
porters heymelich vnder
soekē soe syn wy veere
af ghekiert vā der ordi
nantiē vnser beduydynghe.
Dorsuchte wy hijr vm
toe den wert vā den dat
wy spreken. Mer kieren
wy weder tot vns selue
wāt wy sollen verdenkē
dat wy vleisch syn. laet
vns nu swyghē van den
heymelicheidē des hemels
mer veghen wy voer vns
steppers oghē myt der hant
der penytentiē dye smet
ten vns ghemulles. Dwet
dye godlike vntfermich
belaeft vñ secht blijtschap
sal wesen yn den hemel
vp enē sunder dye pen
tentie doet. Vnde nochtā
secht vnse here by dē pphe
te ezechiel. Want yn wat
daghe dat dye gherechti
ghe sundicht sollen alle
syne ghererchticheidē ver

gheten werde voer myn aet
ons weghe of wy moghen
dat beleden der hoghet
guedertierenh. Den ghene
dye staen yst dat se vallen
dreighet he dye pyne vñ
dye ghevalle syn vp dat
se sullen beghere weder
vp te stane belaeft he dye
vntfermidh. He verweert
dye staen vp dat se em nyet
dreighe en sollen yn den
guede werke. he smeyket
mytten ghene dye ghevall
len syn vp dat se nyet wa
hapen en sulle yn den sun
den yst dat se em ghehelic
bekuere willen. Dystu ghe
recht soe vntsye dye grim
smp vp dattu nyet en val
leb. bistu een sunder soe ha
pe van der vntfermhertic
heyt dattu weder vpstaen
moghes. Syt wy synt that
ghevalle wy en mothen
nyet staen wy ligghe yn
vnsen quade beghecrten
mer he dye vns guet schiep
he beidet noch vñ vporet
vns dat wy vpstaen he
vntdoet dye schoet synre
guedertierenh vñ he suett
vns te vntfaen we een au
myds penytencie. Nader wy
en moghe nyet werdelike
penitencie doen ten sy dat
wy bekennen dye manyer
va der seluer penitencie.
Dat dat ys penitencie
te doen dye quade sunden
dye men ghedaen heeft te
bewene vñ numermeer
te doen dat men bewene
moet. wat dye alsoe syne
sunde bewenet dat he
nochtan ander sunde doet
oft he en tan noch ghene
penitencie doen oft he
vynset se te doen. Want
wat helptet dat ene be
wenet dye sunde der on
ach tuysheyt vñ dat he em
nochtan haldet an dye
hette der ghierichcyt ofte
wat helptet dat he dye
sunde der grimsmp be
wenet vnde dat he noch
tan veruullet yn hette deb
hateb mer et ys voele wyn
dat wy seggyhe dat he dye
dye sunde bewenet numer
meer doe dat te bewene
ys vñ dye de sunde bewe
net dat he em vntsye die
sunde te doen. Want me
sal myt groten ernsten
pynsen dat he dye auer
denet dat he vnghevoer
loefde dynghe ghedaen
heeft em oer pyne van

somyghē ghecorloefdē te hal
den vp dat hy daer mede
symē stepper ghenoech doen
sal dat hy dye vbadē dyn
ghen ghedaen heeft em
selue oet ontreckē sal dat
ghecorloft ys vñ dat hy em
selue bezuspe vn den myns
ten dynghē dye auerdenct
dat hy mysdaen heeft vn
den meesten sundē. ¶ Dat
yck spreke ys alte groet
yst dat ickz wet en proue
mytter orkontsmap der
hellighen schriftuerē. ¶ Wāt
dye wyt des alden testa
mētes vbiedet vns eens
anderes mans wyf te be
ghezē mer se en sauuet
wet ofte verbiet wyt
pynē dat dye conyngk sy
nē ridder starcke dynghe
beuelē sal ofte water be
ghezē. ¶ Onde wy weten
alle dat dauid dye doer
wont was mytte oerde
der vulbe begherte eens
anderes wyf begheerde
vñ nam se em mer symze
sundē volghedē werdighe
ghēselynghe vñ dat qua
de dat hy ghedaen hadde
beterde hy aūmydz ghewe
ne deu pemtentiē dye aū
langhe tijt daer na doe
hy lach teghē dye schazen
symze vp vyandē hy wol
de vā begheerte water
dynckzē vter sisternen
vā bethleem vñ syne wt
uertazene ridderz brakē
mydde doer dye schazen
vā den viandē vñ bzach
ten den conyngk vnghequē
set dat water dat hy be
ghcert hadde. ¶ Mer dese
man dye ghcleert was
myt sleghē hy berispede
staphants em selue dat
hy dyt water begheert
hadde mytt ridderz vze
sen vñ stortet wt vysen
hezē offerende als daer
ghescheuē ys hy schenctet
den hezē. ¶ Want dat wa
ter daer dāt wighe stozt
wert ys ghekiert vn
vns hezē offer hāde. wāt
hy dode dye mysdaet
symze begherte aūmydz
dye penitentie symz be
rispens. ¶ Wāt hy dye wil
nēt em wet en vntsach
eens anderes wyf te be
ghezē hy vntsach em
daer na dat hy water
begheert hadde. ¶ Want
vm dat hy aūdachte dat
hy vntemelike dynghe
ghedaen hadde soe was

he nu teghen em ſeluen
wreet ghe worde vñ derf
de oec vā temelike dynghē.
Laet vns aldus doen peni
tmaen vñ bewenē wy
aldus volmaectelicx dat
wy wyſdaen hebbē. Laet
vns merken woe groet
dye rytheyden vns ſtep
pers ſyn vp vns he ſach
vns ſundighē vñ vdroecht
dye vns voer den ſundē
vboet te ſundighē he en
laet oec wet af vns te vnt
byndē ter ghenadē vā dē
ſundē. Siet he den wy ver
onwerdet hebbē roept
vns wy ſyn vā em af ghe
kiert vñ nochtan en kiert
he em wet vā vns. Hyr
by vs waer by ysaias ghe
ſecht. Ende dyne oghen
ſollē weſen ſiende dynē
ghebieder. vñ dyne ozen
ſollen hoezē ſyne ſtēme
dye achter rugghe vmaēt.
Dye mynſthe vs vmaent
als yn ſyne anſichte doe
he ter ghyerechtich gheſta
pen was vñ dye ghebade
der ghyerechtichyeyt vtſeuk
mer doe he deſe ſelue ghe
bade veronwerde ſoe gaf
he ſynē ſtepper dē rugghe
ſynre ghedachtē als yn
ſyn anſichte. Mer ſyet
he volghet noch achterdē
rugghe vñ vmaent. Vñ
wāt he vs nu thant ver
onwerdet. vñ nochtā en
laet he noch wet af vns
te roepē. Wy hebben em
als vnſen rugghe ynt
anſichte ghekiert wes
woert wy veronwerdē.
wes ghebadē wy auer
tredē. Mer ſtaende acht
vnſen rugghe roept he
vns weder dye vā em
ghekiert ſyn. dye oec ſyet
dat he veronwerdet vs
vñ nochtā roept he by ſy
nen ghebadē. Ende vntbiet
by ghedoechſamh. Aeue
broedere hyr vm weghet
wert dat enych vā v ludē
ſynē knecht anſprekē vñ
dye knecht dat veronw
de vñ vhouerdichde vñ
he em den rugghe ynt
anſychte kierde en ſolde
dye here wet dye dus
vonwert were ſyne hou
die ſlaen vñ em wondē
gheuē der ſtrypen waren.
Syet wy hebbē ſundighēde
den rugghe vnſen ſtepper
ynt anſichte ghekiert vñ
nochtā ghedoghet hyt vñ
vns dye houdelike ghekiert

syn vā em roept he weder. vñ he dye vns slaen moch te doe wy vā em ghekiert waren vp dat wy wederkie ren solle soe belaeft he vns ghiften. ¶ Hijr vme dese gro te vntfermhertichheide vns strepers vermorwe dye hertheyt vnser sunde. ¶ Van een mynsche diet myt slae ne hedde moghē prouen dat quaet dat he ghedaen heeft schame em doch dat men em vntbeidet heuet. ¶ Broedere ick segghe kortelic een dynck dat ick be kende vā den eersamen mane maximiano dye doe was vader vā mynē cloest vñ priester mer nu ys he bisschop vā siracusa dye dyt vertelde. ¶ Onde yst dat ghy dyt dynck nernstelick hoert soe wane ick dattet met cleyne uwer mynen helpen en sal. ¶ Nu yn vnsē tyden was een victorijn dē men oec myt eenē anderē name emelianus thiet. myet vā cleynē guede mer yn myddelberth sijns leuens. ¶ Mer vm dat somtijt dye sunde regnweert yn auer uloedicht des guedes soe viel he yn grote sunden daer he em seze solde hebbē vntsien vñ ghepynset hebbē vā den scarpheit sijnre doct. ¶ Hijr vmeswaet he by den merkene synre sundē bedroest. vñ he richte em vp tegh̄ em selue vnde liet al dat yn deser werlt was vñ ghynck yn een cloester. ¶ Onde yn dē cloest was he vā soe groter oet moedicht vñ em seluen alsoe hart dat alle dye bro dere dye daer ghewassen warē ter mynen gudes worden ghedwonghē oer leuen te verontwerden als se des mans pemētie saghē. ¶ Dāt he was ernstich myltter macht sijnre ghedachte syn vleisch te quellē synen eyghenen wille te brekē hemelike bedynghe te soekē vñ em te wasschē myt dagheliesche tranē vñ vsmaet te syne vñ te vntsyen dye weer dicht dye em dye brodere deden. ¶ Dese plach voer der broder waekynghe yn der nacht vp te stane. vñ wāt dye berch daer dat cloester vp ghestichte was ghynck vp wert vā der eenre sijdē yn dye

heymelicste stad vñ hadde
ghewoente voer der nacht
walkē wt te ghaen tot daer
vp dat he em daghelics yn
ghewene der penytencien
soe voele te vrilicker solde
moghē quellen soe he dat
heymelicker hadde. ¶Want
he ansach dye scarpheyt
synes toekomēden richters
vñ he wasses thantes myt
tē selven richter eens vñ
trastiede yn bitterē trunē
dye mysdaet synre sundē.
¶Onde vp ene nacht waer
te dye abt des cloesters
vñ sach desen al heymelic
utghaen vñ he volghede
em al satelicx na vñ doe
he em liggē sach yn dye
heymelicste sijde des ber
ghes yn ghebede soe wolde
he beidē tot dat he upstaen
solde vp dat he wetē sol
de dye lanckmoedicheyt synre
bedynghe. ¶Onde haestelic
wert vp em dye yn bedyn
ghe lach een licht vā den
hemel neder ghesant vñ
et sprede alsoe grote claer
heyt yn dye stad soe dat
al dat deel des lantscaps
vā den selvē lichte vclaert
wert. ¶Onde als dye abt
dyt licht sach soe beefde
he vñ vloe. ¶Onde als dese
broeder na eenelanghe
wile vnt cloester veder to
men was vm dat dye abt
weten wolde oft he bekēt
hadde dat soe grotē licht
vp em ghestort was. soe
vraghede he em vñ sechde
waer hebeestu gheweest. ¶Vñ
dye em dat waende dat he
solde verhalen bliuē. soe
antwoerde he dat he yn dē
cloester gheweest hadde.
vñ als hijs mysdaecte soe
soe wert dye abt ghedwon
ghē te seggē wat he ghe
sien hadde. ¶Onde doe dese
broeder sach dat he begrepē
was soe openbaerde he oer
dat daer dye abt myet af
en wiste. Als du vp my
saghes dat licht vā den he
mel neder komē soe quā
oer daer mede een stēme die
sechde. Dyne sunde ys vlatē.
¶Onde wattan mochte die
almechtighe god em syne
sunde swighende ver-laten
mer sprekende myt der
stēme vñ blickende auer
mydē den lichte soe wolde
he vnse hertē anstotē tot
penitencie āumydē eyem
pel synre ontfermicheyt.
Ayene broedere wy verwon

derē dat vnse he̓ ſa̓lum ſynē
veruolgher vā den hemele
daer neder ſloech vñ vā
den hemel een anſprack.
Syet oer yn vnſen tijden
ſoe hoerde oer een ſunder
dye penitentie dede ene
ſtēme vā den hemel. Sau
le den wert gheſecht wat
veruolgheſtu my. vñ deſe
verdiende te hoerē dyne
ſunde yß vlaten. Dāt deſe
ſunder dye penitencie dede
yß voele nederre yn vdyente
dan paulus. Mer vm dat
wy noch yn deſen dynghe
vā ſaulo ſprekē dye em
noch pijnde dye wreetheit
der doet den hellighen te
doene ſoe moghē wy hoen
like ſeggħē dat ſaulus vm
ſyne houerdie hoerde ene
ſtēme des herſſpens vnde
deſe vm ſyne oetmoedicħ
ene ſtēme des troeſtes. Dāt
vm dat dye oetmoedicheit
deſen ter eerden vallen
dede ſoe hief em dye gotli
ke gudertierentħ vp vñ em
dat dye houdie den vpuer
heuen hadde ſoe voetmoe
dychde em dye gotlike
ſtarpheyt. Droedere hyr
vm hebt betrouwē vā vns
ſtepers vntfermhticheyt.
Penſet wat ghy doet vñ
verpenſet wat ghy ghedāe
hebt. Anſiet dye mylthеit
der godliker guedertierē
heyt vñ komet myt trimē
ten / vntfermighē richter
al dre wile dat hy noth
beydet. Dāt merkende
dat hy ghereycht yß ſoe en
wilt uwe ſundē myet ver
rokeloſen vñ merkende
dat hy guedertierē yß ſoe
en wilt myet wanhapen.
Dāt god vñ mynſchē
gheeft den mynſchen be
trouwē voer gade vñ hy
yß vns dye penitencie doe
ene grote hape. Dāt hy
vnſe vnſe voerſpreker
ghemaeckt yß hy dye vnſe
richter yß. Dye leuet vñ
regnyert mytten vader
yn dye eenheyt des helli
ghen gheeſtes ewelick vñ
vmermeer Amen. Epte
r ſonnendach Lucas.
In der tijt als ihūs
ghenaect was yhe
ruſalē ſyende dye ſtad ſoe
weende hy daer vp vnde
ſechde. wat oftu es oer be
kendes. vñ oer nu yn de
ſen dynen daghē syn dyn
ghē toe dynē vrede. mer
nu ſyn ſe vborghen van

dynē ogtyen. ¶ Want dye da
ghē sollen yn dy tzome vnde
dyne vyande sollen dy al
ōme leggyē. vñ sollē dy at
vme leggyen vñ vā allē sydē
quellen vñ se sollen dy neder
ter eerden werpē vñ dyne
tzyndere dye yn dy syn vñ
se en sollen yn dy myet latē
den eenē steen vp dē ande
ren steen vm dattu myet
betzent en tyeest dye tijt
dynze vandynghe. ¶ Onde
he ghyndz yn den tempel
vñ begonste daer wt te ya
ghen dye daer tosten yn
vtosten vñ sethde em. Et
ys ghesthzeuē wāt myn
huys ys een huys der be
dynghe mer ghy hebt daer
af ghemaect een hol der
mordenarē. ¶ Dñ he was
alden dach lezende yndē
tempel. Sunte ggg omelie
vp dit selue ewāgeli die he
predicte yn sūte iohannes
baptisten kerctze. ✠

Die korte lexe des hel
ughē ewangelij wil
ytz oft ytz mach myt kor
ter reden auer lopē vp dat
den mynsthen daer yn
sal werden ghegheuē lan
gher ernsthcheyt dye kōnē
wt luttel dynghe voele pyn
sen. Dat vā vnsen here
dye weende dye vsturyn
ghe vā ihzlm ghesthzeuen
ys dye ghedaen waert
vā vespasiano vñ tyto dē
primtē vā den romeynen
soe wye dye historie van
der seluer vsturynghe
leest tye weet se. ¶ Want
men voersecht dye primtē
vā romē als men secht.
¶ Dāt dye daghe sullē yn
dy komē vñ dyne vyande
sollen dy al ōmeleggyen
vñ se sollē dy al ōmeleggyē
vñ vā allen syde quellen
vñ se sollen dy neder
ter eerden werpē vñ dye
tzynder dye yn dy syn. ¶ On
oer dat men secht. ¶ Onde se
en sollē yn dy myet latē dē
eenē steen vpton anderen
stene dat tughet oer nu dat
vsettet vā der seluer stad.
wāt vm dat se nu yn dye
stad ghesthcht ys butē dye
poerte daer vnse here ghe
cruyset waert soe waert
dat ierste ihzlm altemale
vstuert. ¶ Onde vm wat
sunde dye pijnde oerr v
sturynghe oer ghedaen wart
secht men na. ¶ Om dattu
myet betzant en tyeest dye
tijt dynze vandynghe.

Wāt dye ſcepper alre dyn
ghe hy ghewerdichde ſe te
vandene aūmydɒ den ſa-
mente ſynre mynſch-mer-
ſe en vdachte myet ſynre
vreſe vñ ſynre mynen.
Hyr weirdē hy oer aūmydɒ
den ꝓphete yn een beriſpē
des mynſchelikē hertes die
voghele voert ghebracht
tot enē tughe als mē ſecht.
Dye wye yn den hemel
kende ſyne tijt dye tortel
duue vñ dye zwaluwe vñ
dye oeruer wachtē dye tijt
oerre toekoemſt mer myn
volk en kende des hēren
vōmyſſe myet. Mer eerſt
ıs te vraghē wat dat yɒ
datmē ſecht Dyende hy
dye ſtad ſoe weende hy daer
vp vñ ſechde. Wāt oftu et
oer bekendeɒ. Wāt dye
guedertiezē vloeſer beween
de den val vā der vnghelo
uighen ſtad. den ſe dye ſtad
myet en bekende dat hy oer
komē ſolde vñ oer waert
te rechte gheſeghet vā vnſē
hēre wenende wāt oftu et
oer bekendeɒ hoer daer
na ſoe ſoldeſtu wenē dye
nu om dattu et myet en
weteɒ dat dy naeit vblideɒ.
Hyr vm volghet daer na
wāt nu yn deſen dynen
daghe ſyn dynghē toe dynē
vrede. Want als ſe oer gaf
ten ghenuechtē deɒ vleiſcheɒ
vñ ſe dye quade dynghe
myet voer en ſach ſoe had
de ſe yn oezē daghe dye dȳ
ghē dye oer haddē moghē
weſen ten vrede. Mer
waer vm dat ſe deſe teghē
woerdighe dynghe ten vre
de haddē apenbaert mē
als men ſeghet. Mer nu
ſyn ſe vborghen vā dynē
oghē. Wāt en warē van
den oghē oerre hertē dye
quade dynghe myet vbor-
ghen dye ankomē ſolden
ſoe en hadde ſe myet blide
ghewees yn den voerſpoe
de deſer weritlikzer dyn
ghē. Onde thant wort
oer oere pyne toe gheſecht
dye oer ankomē ſolde vā
den prynten vā romen
alſoe vtk voerſecht hebbe.
Onde als dye beſchreuē
was wat vnſe hē dede
volcht daer na. Wāt hy
ghyynck yn den tempel vñ
begonſte daer wt te vaghē
dye daer yn coften vñ ver
coften vñ ſechde em. Et yɒ
gheſchreuē. Wāt myn huyɒ
yɒ een huyɒ der bedȳghe.

mer ghy ght hebt dat ghe
maett een hol der morde
naze. ¶ Dāt he dye quade
dye toekomē sal den vtelde.
vñ staphanteb yn den tem
pel ghynte vp dat he daer
wt vaghen solde den roepa
vñ den vroeper. he gaf
waer lick te bekēnen dat
dye val vā den volke son
derlynghe was yn dye
mysdaet der priesterē. ¶ Dāt
dat he dye vsturynghe voer
seghede vñ dat he dye roper
vñ vroeper yn den tempel
sloeth soe tughede he yn
der daet vā synē wertre
wane dye wortele der ver
sturynghē wtquam. ¶ Dāt
alsoe wy by der ortonstap
vā den anderē ewāgelistē
weten soe vroste men yn
den tempel duuen. ¶ Onde
wat neemt men by den
duuen sonder dye grauen
des hellighē ghees tes.
¶ Mer he werpt wt den
roeper vñ vroeper. ¶ Dāt
he dye ghene vm dye
ghyften gheuē dat vp lig
ghen der hande of dye
ghene dye em pynē te roe
pen dye ghyften des helli
ghen ghees tes vordelt he.
¶ Onde vā den tempel seecht
men thant na. ¶ Myn
huys dat ys een huys der
bedynghe mer ghy hebt
dat ghemaett een hol der
morde naze. ¶ Dāt se dye
saten yn den tempel vm
ghyften te vntfaen soe
en wast gheen twiuel se
en sothten enych dezen
teghen dye ghene dye em
wet en grauē. ¶ Dus was
dat huys der bedynghe
ghemaett ene maertaule.
¶ Dāt se wistē daer vm
yn den tempel te wesen
vp dat se dye ghene dye
em ghene ghiften en
ghauē solden pynē ynden
lichame te quellē oft dye
se em gheue dat se den
gheestelikē dodē solden.
¶ Mer vm dat vnse vloeser
dye woerde synre predi
catie nyet en vntreet den
onwerdighē vñ den vnt
danksamen na den dat
he auermyds straphept
der disciplinē dye ver
kierde wtyaghede ver
ueert hadde soe toende
he toe hant dye ghiften
der graue. ¶ Dāt daer vol
ghet na. ¶ Onde he was
alden dach lerende ynde
tempel. Dese dynghe heb

wy kortelijc aŭlopen ſpre
kende vā der hiſtorien.
Hier vm dat wy nu we
ten dat ihrlm daer neder
gheworpē ys vñ dat ſe myt
oerē nedertwerpene yn dē
beſten verwandelt ys. Wāt
wy weten dat dye morde
narē vten tempel vŏdreuē
ſyn vñ oer dat dye tempel
vmgheworpen ys vñ ver
ſtuert ſoe ſollē wy vā den
vtwendighē dynghe een
ghelikenyſſe trekken tot
ynwendighē dynghē. Vñ
vā den vmwerpen der
wande deſ ghēſtichtes ſol
len. wy vntſven den val
vā vnſē zeden. Wāt ſyen
de dye ſtad ſoe weende he
daer vp vñ ſethde. want
oftu et oer bekendeſ. Dyt
dede he tot eenre tijt doe he
voerſethde dat dye ſtad
te myete werdē ſolde. Dyt
en laet vnſe vloeſer noth
daghelicks myet te done aŭ
myds ſynē vtuertrekenē
alſ he merkt dat ſommyghe
vā guedē leuen tot quaden
zeden komē wāt he bewēet
dye. dye myet en wetē waer
vm datmē ſe beweent.
Dye alſ ſalmon ſecht ver
bliden alſ ſe quellĭc ghedāē
hebben vñ vŏbliden yn den
alre quaetſtē dynghen.
Wert dat ſe oere vŏdoeme
nyſſe dye em ankomet be
trendē ſoe ſoldē ſe em ſelue
bewenē mytten tranē der
vtuertrekenre. Onde wael
betemet der vŏlaeremre
ſyelē dye ſententie dye daer
na volghet. wāt nu yn de
ſen dynē daghē ſyn dyn
ghē toe dynē vrede mer
nu ſyn ſe vŏbozghen van
dynē oſthen. Dye vŏrierde
ſyele heuet tyjr oerē dath
dye oer vŏblijt yn deſen
vŏgrendikē tijdē der nothtā
dye dynghe dye tyjr ſyn
ten vrede ſyn. Want alſ
ſe vŏblijt vā deſen tijtlikē
dynghē alſ ſe oer vŏhouer
dicht vā der erē. alſ ſe oer
vtghenuet yn ghenuechtē
deſ vleiſchеſ alſ ſe myt
ghenē amptē der toekomē
der pynē verueert en wort
ſoe heeft ſe vrede yn oerē
daghe dye grote ſtande
oerre vŏdoem nyſſe hebben
ſal yn enē vreemdē daghe.
Wāt ſe ſal ghequellet wer
den daer dye guedē ver
blidē ſollē vñ alle dynghe
dye oer nu ten vrede ſyn
ſollen oer dan ghekiert

werden vn bytterheyden
vā ghestheelde. Wāt se be
ghynt dan myt oer selue
te sthelden waer vm se nyet
en vntsath dye vdoemenys
se dye se dan ghedoghet vn
waer vm dat se toe slaet
dye oghē oerre ghedachtē
vm te voer syen dye quade
dynghe dye nauolghē soldē.
Hyr by secht men oer mer
nu syn se verborghē vā dy
nen oghen. Want dye ver
kierde Ziele dye oer ghesghe
uen heeft toe desen teghē
woerdighē dynghē se ver
berghet dye nauolghende
quade. Want se schuuet
voer te syene dat na komē
sal dat verstorē mochte de
se tijtlike blijtstap. Dn alb
oer aldus vn dye ghenuecht
te vā desen leuen ghecft
wat doet se anders dan
dat se myt beslaetenē oghē
ten vuer waert ghaet. Hijr
af ys wael ghesthreuē. In
den daghe der gueder
dynghe en wes nyet ver
ghetel der quader dynghe.
Onde daer af secht sunte
paulus. Dye vbliden sollē
wesen alb oft se nyet en
vbliden. Want al yst dat
emighe blijtstap deser te
ghenwoerdighet tijt ys die
sal men alsoe doen dat nūmer
meer van der ghedachte we
sen en sal dye bitterheyt des
nauolghendē gherichtes vp
dat alb dat besorghde herte
doerstekē wort myttē anxte
der lester wrake datter
alsoe sere ghemȳret werdē
sal vā der nauolghēder grū
stap alb nu dese teghēwoer
dighe blijtstap ghematicht
wort. Wāt hijr af ys ghe
sthreuē. Dalich ys dye mȳ
sthe dye altoes vreesachtich
ys mer dye vā enē harden
hertē ys he sal vallen vnt
quaet. Wāt dye gramstap
des toekomēden ordels sal
men alsoe voele te swaer
lixer draghē alb men se nu
vnder den sundē myn vnt
syet. Daer na volghet. Wāt
dye daghe sollen vndy ko
men vñ dyne vyande sollē
dy alle vōmeliggyhē. Dye sym
meerre vyande der myn
sthelixer sielen dan dye qua
de ghees̄ten dye se vōme set
ten alb se vā den lichame
vaert dye se alb se yn myn
nen des vleisthes ghesset
ys voedet myt bedriechlikē
ghenuechtē. Delke syele
se al vōme leggyhē want se

brenghē oer voer dye oghen
oerre ghedachte oere quaet
heyde dye se ghedaen heuet.
vñ bekeynghelē se vñ trectē
se tor ghesellschap wert oere
vdoemenysse. vp dat se thāt die
begrepen ys yn dat eynde
oers leuens syen sal nyt
wat vyande se vme besla
ten ys vñ dat se nochtan
nyet en mach vyndē enyghē
wech vm te vutgaene wāt
oer en ys dan nyet ghyeor
loft guet te doenc. dye dat
veronwerdet te doen als
syt doen mochte. Vnde vā
desen mach men noch teme
lic vstaen dat daer volghet.
De sollen dy vmeleghghen
vñ vā allē syden benauwē
vñ quellē. wāt dye quade
ghheeste quellē dye syelē vā
allē syden als se oer vtellen
dye quaetth nyet allene des
werts mer oer oers sprekēs
vñ hyr en bauē oers ghe
pyens dat se dye oer te voe
ren doer vocle dynghe be
kreyde ten vterstē vā em
allē ghequellet sal werden
yn oerē loene. Daer na vol
ghet. Vnde se sollē dy neder
ter eerdē werpē vñ dyne
kynder dye yn dy syn. Dan
wert dye syele aumyds ken
nysse oerre nyddaet neder
ter eerden ghewerpē als dat
vleysch dat se waende oer
leuen te wesen wort ghe
dwonghē weder te kiezen
ten ghemulle. Dan vallē
oer kynder yn den doet
als dye vntemelike ghepyn
se dye nu wt oer komen
yn der achterster wrake
vā oerē leuen ghestreydē
worden. Als ghescreuen
ys. In den daghe sollē al
oer ghepynse vlaerē bliuē
vñ vgnen. Vnde dese har
de ghepynse mach mē oer
vstaen by der betekenysse
der stenē. Wāt daer vol
ghet na. Vnde se en sollen
yn dy nyet laeten dē enē
steen vpten anderē stene.
Wāt dat vkierde herte
alset vp syne vkierde ghe
pynse noch vkierder ghe
pynse toe doet. wat doet
he anders dan dat se den
enē steen vpten anderen
leit. Mer yn der vstuer
der strid en laetmē den
enē steen vpten anderē
nyet. wāt als men dye sie
le voert tot oerē vdrentē
waert soe wort vā oer
ghestreydē alle stichtynghe
oers ghepynses. Vñ waer

vm dat se dat ghedooghet wort
daer toe gheset. ¶Om dattu
nyet bekent en heues dye
tijt dynze vandynghe. ¶Dye
almechtighe god heuet ghe
ploghē te vandene dye qua
de syele yn ne nyghter ma
nyerē. ¶Dant stedelike van
det he se myt ghebade vñ
somtijt myt ghesēlynghe
somtijt aūmyds myrakulē
vm dat se dye waerheyt
hoerē sal dye se nyet en
wiste. ¶Vñ nochtā se diet
noch vhouerdicht vñ ver
onwerdet sal wederkriezē
berouwe myssē hebbende
aūmyds droefheyde. ofte
verwōnen werde myt
wacldadē vñ dat se oer
alsoe schame vā dē quade
dat se ghedaen heeft. ¶Mer
vm dat se dye tijt oerre
vandemysse nyet en bekē
net soe wort se yn den ach
terstē ordel den want ghe
leuert myt wellkē se yn
dat ewighe ordel ghebon
den wort yn dye ghesel
schap der ewighei vdde
mermysse als ghescryeuen
ys. ¶Als du myt dynē we
dersake gaest yn dē wege
ten prynē wert gif ernſ
tichеyt vloest te werden
vā em dat he machtsthien
dy nyet en trecke ton ryh
ter vñ dy dye richter leuer
den stocker vñ dye stocker
nyet en legghe yn den
kerker. ¶Dant vnse we
dersake yn den weghe
ys vns herē wort dat yn
desen leuē tontrarie ys
vnsen vleyschelikē be
ghеertē. ¶Dan den wort
he vloest dye oetmoede
lick vnderdaen ys synē
ghebadē. ¶Anders leuert
dye wedersake dē den
richter vñ dye richter dē
stockere. ¶Dāt wtē vsmane
vns herē woerdes sal die
sunder myssdadich ghe
haldē werdē yn des rich
ters ordele. ¶Onde dye rich
ter sal om leuerē dē stor
ker. ¶Dāt he sal desen
latē leuerē den quaden
ghеeste ter wrake dat he
dye bedwonghe ziele ter
pynē hale wtē lichame
dye em oers dancks tor
sundē consentierde of vol
borde. ¶Dye stocker werpt
se yn enē kerker. want
se wert vā den quadē
ghеeste ghetreert yn dye
helle tot dat dye doems
dach komē sal daer dat

lichaem dan mytter ſyelē
te gader vnt wēr der hel
len ghepijnt werdē ſal.
Alſ dus voerſetijt ys dat
vlies vā der ſtad dye wy
ghetreet hebbē ter ghely
zemyſſe der ſyelen dye v
laezē wort ſoe volghet
daer thant na. Vnde he
ghyntz yn den tempel vñ
begonſte daer vt te wer
pen den toper vñ don ver
toper. Alſ dye tempel ga
des yn der ſtad ys alſoe
ys vnder den ghelouighē
vollze dat gheeſtelike leuē.
vñ dwolle vnſaen ſony
ghe dat habijt der gheeſte
licheyt. vñ alſ ſe vntfaen
dye ſtad der hellighēr ordē.
ſoe trekkē ſe den dyenſt
der gheeſtlichē yn dye comē
ſtap der certſtyer wymin
ghē. Dāt dye vertopen
yn den tempel. dye dat
dat enyghē perſonē vā
rechte behoerlic ys vm
loen oft vm ghelt ghyeuē.
Want dat ys dye ghereth
tich te vertopē dye te hal
den vm daer af lof te
vntfaene. Dier dye syn
topende yn den tempel
dye als ſe oezē euē myn
ſthen myet en wilden
ghelden dat recht ys vñ
als ſe veronwerdē te done
dynghe dye men vā rechte
ſchuldich ys te doene als
ſe den patrone dat ys
den ouerſtē loen ghyeuē
ſoe topen ſe dye ſunde.
Vnde den ſecht men
wael. Myn huys ys een
huys der bedynghe mer
ghy hebt dat ghemaect een
hol der mordenaerē. Dāt
als ſomtijt enyghe vlzier
de mynſthē haldē dye ſtad
der gheeſtelichē ſoe doden
ſe daer mytten ſwerde
oerre boeſheyt oerre euē
mynſthē daer ſe ſe leuen
dich malzē ſolden myt
hulpē oers ghebedes. Vñ
dye tempel vnde dat ga
des huys ys dye ghedach
te vñ conſtiencie der gue
dertiezene mynſthen.
Vnde yſt dat ſe enyghe
tijt quade ghepynſe woert
brenghet te dezē oezē euē
mynſthē ſoe ſytten ſe alſ
mordenaezē yn der culē
vñ dye ſimpelike wan
dezē dodē ſe alſ ſe yn dye
ghene dye nerghent yn
myſdadich en ſyn ſtekē
dye zwerde oerre quſſyn
ghe. Dāt der vnghelou

ghedachte en vs dan wet
een huys der bedinghe
mer een moertrule wā
neer se laet dye vnnoesel
heyt vñ dye symphelheyt
der hellicheyt vñ pijnt
oer dat te doen daer se
oerē euen mynsche mede
derē mach. Mer vm dat
wy teghē alle dese vlrier
de dynghe myt vns ver
loesers woerdē yn der
hellegher schrifturē stade
like gheleert werdē nu
doet men dyt toe daer
dat men secht dat ghe
daen waert als men
na secht. vñ he was al
den dach lezende yn den
tempel. Want als god
der gueder mynschen
ghedachte subtilike leert
vm dye quade sunden
te struwen soe leert dye
waerheyt alden dach
yn den tempel. Mer wy
sollen wetē dat wy waer
lick mytter waerheyt
woerden werdē gheleert
yst dat wy vnse leste qua
de besorchlick vñ stadelic
ansyen naden woerde
dat by enē wysen mānē
gheseght yß. In alle dynē
werke ghedenckē dyne
lester dynghe vñ du en
salß nūmermeer sundy
ghen. Dāt wy sollē alle
daghe merkē dat wy
ghehoert hebbē aūmyds
vns vloesers stēme. Wāt
eñ yn desen dynē daghē
syn dynghe to toe dynē
vrede mer nu syn se v
borghē vā dynē oghen.
Dāt als dye strapse rich
ter vntbeit vñ syne hāt
noch myet en besychte
slaen alst eenschande
felzerheyt schinet te
wesen des gheldens
der achterster wrake
soe sollē wy merkē dat
quade dat daer nawol
ghet vñ dat merkende
vsuchten vñ dat vsuch
tende struwē. vñ wy
sollē sonder vnderlaet
ansyen dye quade sun
den dye wy ghedāc heb
ben vñ dye ansyen be
wenē vñ bewenende
dye af veghē. Vns en
onstelle ghene blijtstrap
der vergenclikzer voer
spoedich. vñ dese aūlijdē
de dynghe en moeten
myet beslutē dye oghē
vnser hertē dat se vns
myet blynt tē vuere wert

en leyde. ¶ Dāt yſt dat ment
nauwe merkt woe zwaer
dye laſt yß des laſters ſoe
bekent men vter waerlȳ
monde als men den rokē
loſen vñ dye wet en ver
ſyet dye toekomēde dynghe
ſeght. ¶ Dāt ēn yn deſen
dynen daghe ſyn dynghe
toe dynē vrede mer ſe
ſyn nu v̊borghen vā dy
nen oghē. ¶ Den yß ſchul
dich ſēze tē pynſen woe
vreeſelick vns weſen ſal
dye ure vns v̊ſtheidens
wat anxte des hertē vñ
woe groet v̊denckē dat
weſen ſal vā allē quade
dat wy ghedaen hebben.
vñ wat verghetelheyde
der ſalichēt dye auerledē
yß. ¶ Onde wat anxte vñ
merkē dan ſyn ſal vā dē
richter. ¶ Dat ſal vns dan
ghenoghē noghē vā den
dynghē deſer werlt alſ
alle dynghe te gader auer
lijden ſollen dat dat wet
en ſal noghē aūlijden
dat ankomet als dat al
temale eyndet datmen
mȳnt. vñ dat beghȳnet
daer dye rouwe nūmer
meer eyndē en ſal ¶ Dan
ſollē dye quade ghheeſte yn
dye ziele dye wtuaert oer
re werkē eyſchen vñ dā
vtellen ſe dye quade ſun
den dye ſe oer riedē vp dat
ſe ſe tot eenze ghheſellȳne
ghhe ten tormentē wert
tretkē ſollē. ¶ Mer waer
vm ſeghghe wy dyt allene
vā der verkierder zielē
als dye quade ghheeſte oer
komē ten wtuatarenē als
ſe v̊ſtheyden vñ ſockzen
yn den yet vā den oerē
of ſe moghen. ¶ Mer een
was vnder den mynſchē
dye voer ſynze paſſien
myt onbetōmerder ſtē
me ſechde. ¶ Itz en ſal toe
hant wet voele myt v
ſprekē. wāt dye prynte
der werlt dye komet vñ
en heeft yn my wet. ¶ Dāt
vm dat dye prynte der
werlt ſath dat deſe was
een ſterflick mynſchē ſoe
waende he yet vā den
ſynē yn em te vynden.
¶ Mer he ghynck ſonder
alle ſunde wt vander
ghebrecklich der werlt
dye ſonder ſunde ter werlt
ghekomē was. ¶ Dñ dyt
en dorſte ſunte peter vā
em ſelven wet ſeghghen
teghen den prynte der

Daniel

werlt dye vdiende te hoe
zen soe wat dynghē ghy
byndē salst vp ter eerdē
sollen ghebondē wesen
yn den hemel vnde soe
wattu vntbyndē salst yn
der eerdē se sollen vntbon
den wesen yn den hemel.
Dyt en dorfte oer paulus
nyet segghē dye eer he
starf quam totten heyme
lichеydē des derdē hemels.
Dyt en dorfte sunte iohā
nyet segghē dye vā son
der lynghe mynē ynden
witten donredaghe ten
auentmale lach vp synē
vloesers borst. Wāt vm dat
dye mēsche secht wāt syet ynk
bin yn sundē vntfanghen
vñ yn sundē ghebeerde ny
myn moeder. soe en moch
te dye sonder sunde ynder
werlt nyet wesen dye yn
dye werlt quā nyet sundē.
Hyr by secht oer dye selue
ysheere. Gheen leuēdich my
sche sal hellich wesen yn
dynē anschouwē. Hyr by
secht salomon. Et en yß
ghеen rechtueerdich my sche
yn der werlt dye nyet en
sundicht. Hyr af secht sun
te iohan. Ist dat wy segghē
dat wy ghene sunde en
hebbē soe bedrieghē wy vns
selue vñ dye waerheyt en ys
yn vns nyet. Hyr af secht
sunte iacob. In voele dyn
ghe mysdoen wy alle. Wāt
aldus yst apenbaer dat al
le dye ghene dye ghewon
nen syn aēmyds ghenuech
te des vleisches dat dye
prynce vā deser werlt yet
vā den synē hadde yn em
of yn den werke of yn dē
spreke of yn den ghepynse.
Hier hyr vm en mochte
he den daer vm nyet grij
pen of daer te voerē haldē
wāt he vloesede dye van
oerre schult dye om vnsē
wille sonder schult galt
dye schult des dodes. vp
dat hyr vme vnse schul
den vns nyet en sollen
moghē halden vnder des
vyandes recht. Wāt dye
myddelaer gades vñ der
mynschē dye myn sche
thus xpus vm vnsen wil
len synen willē galt als
vā schulde dat he nyet
schuldich en was. Wāt he
vm vnsē wille galt den
doet des vleisches den he
nyet schuldich en was he
vloesede vns vā der zielē
doet dē wy schuldich warē

hm̄ vm̄ ſecht he wāt dye ꝓpꝛte
deſer werlt komet vñ en
heeft yn my nyet. Hyr by
ſtaet vns te beſorghē vñ
alle daghe myt groter ghe
wene te pryſen woe wreet
vñ woe anxtelick dye prȳ
te deſer werlt komē ſal yn
den daghe als wy vſcheidē
ſollen vñ ſoekē yn vns ſy
ne werke als he oet quā
tot gnade dye yn den vlei
ſche ſtarf vñ yet ſochte
yn den daer he nyet vā
den ſynē vyndē en moch
te. Wat ſollen wy orſaeghē
dan ſeggħē vñ wat ſollen
wy hoerē dye vntellike
quade ſundē ghedaen heb
ben. Wat ſolle wy ſeggħē
vnſe vrandē dye ſoetzen
ſal vñ woele des ſyns yn
vns vynden ſal ſonder
alleen dat vns ys ene ſe
kere toe vlucht dye hape.
wāt wy een myt dē ghe
wordē ſyn yn welke dye
ꝓpꝛte deſer werlt yet
des ſyns ſochte vñ en moch
te nyet vyndē vm dat he
allene onder dodē vry
ys. vñ ſe werdē thant vnt
bondē vā den dienſte der
ſundē myt ghewarigher
vryheyt. wāt ſe werden
myt den verenyghe dye
waerlick vry ys. Wantet
ys apenbaer vñ wy en
moghens myſſakē. mer
wy belient ghewaerlick
dat dye ꝓpꝛte der werlt
woele yn heuet vns. Mer
nochtā yn der tȳt vnſer
doet en magh he vns nyet
tot ſȳre behoef grȳpen
wat wy ſyn des lede wor
den yn den he nyet en
hadde. Mer wat helptet
vns dat wy vnſen vloeſer
toe ghenoeghyt werdē auer
myds den gheloue yſt dat
wy vā em ghheſetheydē wer
den myt vnſen zedē. Wāt
he ſecht. Wyet elc dye my
ſecht hē here en ſal komen
vnt hemelrike mer dye
doet dye wille myns va
ders dye yn den hemel ys.
Hyr vm ſal men ghereth
te werke doen totten ghe
rechten gheloue dye boef
heydē dye wy hebbē ghe
daen laet vns af dwaen
myt daghelikē ghewone.
Dye ghereghte werke die
rȳſen vter mȳnē gnades
vñ des euen mynſchen
moeten verwȳnen dye
voerledē ſthalcheydē. Vñ
en vntſeggħen wy gheen

ghiet dat wy vnsen broede
zen doen mogh̄e wāt an
ders ✱ en werd̄e wy nyet
vns vloesers lede sonder
yn den dat wy vns an ga
de halden vñ medelijden
hebbē myt vnsen eue mȳ
sch̄e. ¶ Mer vm dat dirwile
der ghecnze hert̄e diet hoe
ren meer ter mȳnē gades
vñ des euen mynsch̄e ver
wetl̄ze exempele dan woer
de soe wil ych̄ uwer caritа
ten seggh̄e een myrakel
dat dese epyphanius dye
hijr by nu ys myn ghecste
lātze sone dyaken dye ghe
hazē ys vter prouīcie ysau
rien pletghet te vertellen
dat ghesthyede by dē lan
de vā licaonien. ¶ Want he
seghet dat yn den lande
was een monich vā harde
eersamē leuē dye martirius
hiete. dye wt synē cloester
ghynch tot enē anderen
cloester wert vm te vande
ne daer een hellich vader
abt was. ¶ Onde doe he
ghynch soe vant he yn sy
nen weghe enē lazarus
man den dat stinkende
ouel myt dicken gaten
auer al syn lede vuel vñ
eyselike ghemaert hadde
dye als tot synē huys wert
ghaen wolde vñ he en ver
mochtes nyet te doen van
moetheyden. ¶ Onde he seth
de dat he yn den weghe
syne herberghe hadde daer
em dese martirius haeste
toe te ghaen. ¶ Onde dese
gude man hadde vntfer
memysse vā des lazarus
mynsch̄e moetheyde vnde
wer̄p staphantes synen
mantel daer he mede ghe
cleet was vp dye eerde
vñ rect̄e wt vñ leyde den
lazarus man daer vp vñ
he bewant em al vm myt
synē mantel. vñ hief em
vp syne stholdez̄e vñ droech
em al daer he ghynch
myt em. ¶ Onde doe he te
hant der poert̄e van den
cloester naette dye helly
ghe vader vā den cloester
begonste te roepē myt lu
der stēmen loepte vñ doet
vp haestelich dye doeze
vā den cloester. wāt broe
der martirius kroemt
vñ brenghet vnsen herē
draghēne. ¶ Vñ toe hant
doe martirius komē wab
ter poert̄e des cloesters
doe spranch dye man vā
synē halse dē he waende

lazarus weſen. Dñ he apē
baerde em yn der ghedāē
te daer em dye mynſthē
mede pleghē te bekeremē
dat he dye vloeſer ys des
mynſthēlikē gheſlechtes
god vñ mynſthe criſtus
ihūs. Onde voer vp ten
hemel wert daert mar
tirius ſach vñ vpuazēde
ſethde he em. Martiri du
en ſthaemſte dy myns
myet vpter eerdē. vñ ytk
en ſal my dyns myet ſtha
men vp ten hemel. Onde
thant als deſe hyelighemā
ynt cloeſter ghekomē was.
ſoe ſeethde em dye abt des
cloeſters. Broeder martiri
waer ys he dē du brochtes
draghē vñ he antwoerde
em vñ ſeethde. Hadde idit ghe
weten wie he was ytk ſol
de ſyne voete ghehalden
hebbē. Doe ſeghede deſe
martirius dat doe he em
droeth myet en gheuoelde
dat he iet droeth. Onde
dat en was gheen wonder
wāt woe hadde he emyghe
ſwaerth moghē voelē dye
den droeth dye em droeth.
Dñ yn deſe dynghē y
vns te merkē woe voele
dat broederlike medelidē
vnach vñ woe ſere vns
mytte almechtighē gnade
voeghē dye daer me der
vntfermith wāt daer by
ſoe nakē wy em te meer
dye bauē alle dynghe ys
ſoe wy vns meer vnder
vns ſelue doen aūmyds
medelidē vns eue mynſthe.
In deſen lichamlikē dyn
ghē en ghenaert myemēt
hoghē dynghē ſonder dye
voerwert wort ghetrect.
Mer yn gheeſtelikē dyn
ghē ſoe iſt ſeker dat ſoe
wy meer aūmyds mede
lidē an werdē ghetrect
alſoe vōle te meer nakē
wy waerliker den hoghē
dynghē. Dāt ſyet dē ver
loeſer des mynſthenlikē
gheſlechtes en ys myet
ghenoech dat he ſeghet
dat he yn den achterſten
ordel ſeghē ſal. alſoe dic
wil als ghijt dedet enē
vā mynē mynſten ſoe heb
dijt my ghedaen ſonder
dat he voer den ordel
yn em ſelue toenē wil
dye dat he gheſecht had
de dat he toenē ſolde dat
ſoe wie my guede werke
duet den ghenē dies te
doen hebbē dat he deſe

werke ſonderlynghe doet
den ghenē vm wies myne
dat hy ſe doet vñ alſoe vele
te meerre loen vntfaet elc
yn em ſelue ſoe hy myn
vſmaet den dye meeſt
ſthijnt te vſmadene. Wat
wat ys hoghter yn mēſche
lijke vleyſche dan xpūs
vleyſch dat vlyeuē ys bauē
alle dye enighele. Onde wat
ys yn den mynſchelijkē
vleyſche meer verwozpē
dan eens lazarus vleyſch
dat myt ghheſwollenē gn
tē wozt ghecleuē vñ wort
verruilt vā vulen ſtanckē
dye daer wt komet. Mer
ſret hy apenbaerde ynder
ghedaente eens lazarus
mynſchē vñ hy dye bauē
alle dynghe te ezē vñ te
vntſyen ys hy en vonwert
myet ghheſvn te werden
vſmaet te werdē vnder
allē dynghē. Waer vm
dede dyt ſonder dat hy
wis dye traecth vā ſyne
ſyn vmanē ſolde. dat ſoe
wie dye em haeſtet by dē
te ſtaene dye yn den hemel
ys dat hy myet ſtuwē en
ſal oer voetmoedicht te
werdē vñ medelyden
te hebbē vp ſyne vnozpe
ne vñ vſmaede broede.
Ick hadde ghewaent un
ritatē vnder tozte redē
te ſprekē mer vm dat yn
den mynſthe ſyn wech
myet en ys ſoe en mach
men dye lopende redē
myet weder haldē dye hy
beleyt vñ vſatet vandē
dat wy ſprekē. Jhūs xpūs
vnſe hoze dye leuet vnde
regijwert myttē vader
yn dye eenheyt des helli
ghē ghees tes god ewelicke
vñ vnermeer. Amen.

Optē xv ſonnendach. Lucas

In der tijt ſprac
ihūs tottē pzyntē der
phariseen vñ der prieſte
rē yn parabolē vñ ſeghde.
Et hemelrijc ys ghelijct
enē mānē enē coyngh
dye bruloftе maecte ſynē
ſone. Onde hy ſende ſyne
knechte vm dye ghenoet
wazē ter bruloft vñ ſe
en woldē myet komen.
Dō hy ſende echter an
der knechte vñ ſeghde.
Segghet den dye ghenoet
ſyn. Siet ick hebbe my
ne maeltijt bereyt myne
ſhoze vñ myne ghemeſte
voghele ſyn ghedoet vñ
al bereyt komt ter bruloft.

Daer se verwolzeloesdent vñ ghynghē en weeth dye ene yn syn doerp dye ander tot synre tomenschap. Daer dye andere hieldē syne knechten vñ als se em lasters ghedaen haddē d soe dodē sye se. Onde doe dat dye tovnuchtz hoerde soe wert he vgramt vñ he sende syne schaze vñ vderfde dye mā slachtighē vñ he vbernede oer stad. Doe seghede he synē knechtē. Wāt dese bruloft syn bereyt mer dye ghenoet warē en warens nyet werdich. hijr vm gaet tottē eyndē der weghē vñ alle dye ghy vyndet roept se ter bruloft. Onde dye knechtē ghynghē wt yn dye weghen vñ vgadderden alle dye ghene dye se vondē guedē vñ quadē. Onde dye bruloften warē verult vā den ghenē dye ten eten saten. Oñ dye tovnuchtz quam daer yn vm dat he se syen solde dye tē etē satē. Oñ he sach daer enē mā dye nyet ghecleet en was myt enē bruloftes clede. Onde he sechde em. Dryent woe bistu hijr yn ghecomē nyet hebbende een bruloftes clede. Oñ he swech. Doe sechde dye tovnuchtz dē dyenres. Dyndet em handde vnde voete vñ worptē yn dye vterste duysternysse daer sal wesen ghyeween vñ trisel vā tandē. Wāt voele ysser ghevopē mer luttel ysser vertarē. Sunte yyy omelie vp dit selue ewāgeli die he pdicte yn sunte clemens kerke.

Lieue broders ych wil vp dat ych mach den text der lexē des ewāgelij tzotelijk aúlopen vp dat ych yn dat eynde daeraf sal moghē stonde hebben te myldelikker daeraf te sprekē. Daer mē sal ierst vraghē oft dyt yn matheus ewāgeli dye lexe sy dye lums beschriuet vnder den name vā enē auētmaele. Oñ oec syn so mynighe dynghe daer dye yn sonderhynghe schynē te schelē. wāt men hyet hijr eene maeltijt vnde daer een auentmael. Nye dye hijr ghekomē was myt vnwerdighē clede zē. wort wtygheworpen vñ daer sechtmen dat

mmēt vā den dye daer
mghecomē warē wtghe
stotē en wort. Onde wt
dese dynghe tret mē te
rechte dat hijr by dese
bruloft dese kerke vñ daer
by den auētmaele dye ewi
ghe vñ dye achterste wer
stap ys betoykent. Want
vn deser kerkē komen
sommighē dye daer wt
ghaen sollē vñ soe wye
tottē auētmaele eens yn
komet he en sal daer
nūmermeer wtgaen.
Dñ yst machsthen dat
ymēt haldē wille dat dyt
dye selue lexe ys my dūct
best behaldē der ghelouc
te haldē eens anders ver
standemysse dan daer vm
te kyuē. wāt mē macht
oec temelicht vstaen. Wāt
vā den dye wtghewozpē
wort dye myt ghenē bru
loss tlede en quā dat lucas
sweecht dat seechde ma
theus. Hier dat dese wer
stap by lucas een auent
mael vñ by matheus
een maeltijt ghesecht
wort dat en ys teghen
wise vstandewysse nyet.
Wāt vm dat dye alde
vaders ter neghender
wze vā den daghe alle da
ghe oer maeltijt dedē soe
lyet men oec dye maeltijt
een auentmael. Want yck
ghedencke dat yck dicwile
ghesecht hebbe dat mē dic
wil yn den hellighē euan
gelio hemelrijck lyet dese
kerke. wāt dye vgaderyn
ghe der rechtūdigher myn
schē lyet men hemelrijck.
Dat vme dat vnse here
sechde by den ꝓphete. Dye
hemel ys myn zetel. Dñ
salomon secht. Eens recht
lidighē ziele ys der wijss
setel. Paulus secht oec dat
christus gades cracht vnde
gades wijsheyt ys soe sollē
wy claerlicht vgaderē wāt
ys god dye wijsheyt vñ
eens rechtūdighē ziele
ys dye setel der wijsheyt
als men secht dat dye
hemel gades setel ys soe
ys dan eens rechtūdighē
ziele dye hemel. Hijr by
yst aūmyds den psalmis
ta ghesecht vā den hellighe
predicaren. Dye hemelē
vtellen dye glorie gades.
Hijr vm ys hemelrijck
dye vgaderynghe of dye
kerke vā den rechtvdy
ghē mynschē. Want als

oer herte yn eertrike̅ wyet
en begheze̅ by den dat se
totte̅ hemelsche̅ dynghen
wert v̊suchten soe regniert
vnse heze thant yn em
als yn den hemel. Segghet
men dan. Et hemelrijc
ys ghelijc ene̅ mā enen
conynck dye bruloft maet
te syne̅ sone thant v̊stact
uwe caritate wie dese co
nyck dye vader des co
nincs sijns soens. he ys
waerlick dat den dye psal
mista secht. God ghif dyn
gherechte den conynghe
vn̄ dye gherechticheit des
conincs sone. Dye bruloft
maecte synen sone. wat
doe maecte god dye vader
bruloft syne̅ sone doe he
em yn der ionchrouwen
litham gheuoecht de myter
mynsthelicker naturze̅ als
he wolde dat he dye god
was voer alle dye werl
de mysthe werde̅ yn den
eynde der werlde. Hier
vm dat dese v̊gaderynghe
peghet te gheschiene vā
twen persone̅ dat moete
werre wesen vā vnser v̊
standenysse dat wy ghelo
ue̅ solde̅ dat gade̅ persone
vn̄ des mynsthe̅ vns ver
loesers ihu̅ xpi v̊gadert
of v̊cent solde wesen vā
twe̅ persone̅. Dat wy segg
ghe̅ dat he ys ghebazen
vā twen vn̄ yn twen na
turze̅ mer wy sauwe̅ te ghe
loue̅ als dat quact ys dat
he vā twee̅ persone̅ ghewo̅
nen of ghemaect ys. Hier
vm mach men temelikker
vn̄ sekerlikker segghe̅ dat
yn dyt dye vader den co
nynghe syne̅ soen bruloft
maecte yn den dat he myt
em v̊gaderde dye hellighe
kerke aumyds de̅ sacra
mente synze mynscheyt
wat der ionchrouwe ma
rie̅ buuck was dye zael
des brudegoms. Hier by
ys aumyds den psalmista
ghesecht. He sette synen
tabernakel yn dye sone
vn̄ he ys als een brude
gom komende wt synze
tamze̅ dye god vn̄ my
sthe was vm myt em te
v̊gadere̅ dye hellighe ker
ke qua̅ wt den vnbesmet
te̅ litname der ionchrou
we̅ marie̅. Dus sande
he syne kinechte dat se
dye vriende tot deser
bruloft lade̅ solde̅. He san
de se eenwarue̅ he sande

se weder. Dāt he maecte
dye predicaē vā dor myſtich
vns hereē ierſtwerf dye pro
fetē vñ daer na dye apoſ
tolē. Dus ſande he twewerf
ſyne knechte vm te noedē.
Dāt dye myndſte ſyns
eenghebarē ſoens ſechde
god aānmyds den ghheten
dat ſe tocomē ſolde. vnde
he baetſtapte aānmyds den
apoſtolē dat ſe vervullet
wab. Daer vm dat dye
ghenē dye ierſt ghenoet
warē myet komē en wol
den ten werſtap vā der
bruloft ſoe ſecht he thant
yn der ander noedyghe.
Dyet ycke hebbe myne
maeltijt bereyt myne ſtie
re vñ myne ghemeſte
voghele ſyn ghedoet vnde
alle bereyt. Aveue broedere
wat nemē wy yn dē ſtiere
vñ yn den ghemeſtē vo
ghelē ſonder dye vaders
yn den myeen vñ yn den
alden teſtamēte. Dant
vm dat ycke ghemeyliche
ſprecke ten volle ſoe yſt
my oer noet dat ycke dye
woerde der lerē des ewā
gelij ytlaerē moet. Dant
ghemeſte voghele ſeghghē
wy dat men vetmaest
wat men hyet ſe ſoe vm
dat men ſe voet. Dñ vm
dat yn dye ivyt ghheſchreuen
ys. Du ſalſt myne dynē
vrient vñ hatē dynē vyāt.
Doe hadde dye rechtuer
dighe myſthē orlof vnt
fanghē dat ſe ghades vyan
de vñ dye oere mochten
vnderdoen myt alremacht
dat ſe mochtē vñ ſe ſe te
rechte mytten ſwerde ver
ſlaen mochtē. Daer dyt
woert ſonder twiuel yndē
myeen teſtamēte vbaden
als dye waerheyt by oer
ſelue predict vñ ſecht. Dy
liet uwe vyande doet wael
den ghenē dye v hatē. Dat
ys dan by dē ſtierē ſonder
dye vaders yn den alden
teſtamēts betoyghent. Dāt
vm dat ſe vā vhengemy
ſe hadde vntfanghē dat ſe
oere vyande aānmyds ghel
de des hates ſlaen mochtē
vp dat ycke alſoe ſeghghē
mach wat warē ſe an
ders dan ſtierē dye oere
vyande mytte lichamlikē
hoerne der cracht ſtietē.
Daer wat ys betoyghent
by den ghemeſtē voghelē
ſonder dye vaders des
myeen teſtamētes dye alb

dye gracie der ynnigher vetti
vntfaen em haldēde yndye
ewighe begherte soe werdē
se vpheuen tē hoechste dyn
ghē mytte vloghelē oerre
beschouwynghe wāt dat ghe
pyens benedē te leggyhen.
wat yst anders sonder
eenrehande vdroetheit des
herte. Mer dye yn der ver
standenysse der hemelsther
dynghe thant auimydts hel
lughen begherte vā hauē
gheuoet werdē mytter
spysen der ynighher ghe
noechte dye werden vet
als myt mylder voetsel
wāt myt derser vetheyt
begherde dye psalmista
vet te werdē doe he sechde.
Als myt rvete vñ vethey
de moet myne ziele ver
uult werdē. Dāt vm dat
dye predikarē dye ghesēt
warē vm te baetstappen
gades mynsch ghedoechdē
persecutie vñ vuolghynghe
vā den vnghelouighē ierste
werue dye prefeten vñ
daer na dye apostolē soe
sechtmen den ghenē dye
ghenoet warē vñ myet
komē en woldē. Myne
shiere vñ myne ghemeste
voghele syn ghedoet vm
alle bereyt. Als of men
openbaerlick sechde. Anset
der vaderze doet dye te voe
rē ghewest hebbē vñ pyen
set vm dye beterynghe vā
luwē leuen. Mer men sal
merkē datmē ynder ierst
ter noedynghe myet en sechtt
vā den shierē vñ vā den
ghemesten voghele. mer yn
ander noedynghe sechtmen
dat thant dye shieze. vñ dye
ghemeste voghele ghedoet
syn. Dāt dye almechtige
god als wy syne woerde
myet hoerē en willē soe
doet he vns daer exempe
le toe vp dat alle dynghe
dye wy wanē onmoghe
lick wesen alsoe voele te
lichtt vā vns te hapene sol
len syn als wy hoerē dat
tet dye andere auerleden
hebbē. Daer volghet na.
Mer se vrolzeloesdent vñ
se ghynghē en wech een
ander yn syn droep vnde
dye ander tot synze komē
strap. Int doerp te ghaen
vs dat em een vnmanier
lick halt an desen eerdsthē
arbeyt. In tomēstap te
ghaen vs datmē hanghet
an dye ghewynne deser
eerdsther werkē. Dant

vm dat dye ene ernstich yß
yn den eerdschē arbeyde.
vñ dat em dye ander ghe
gheuē heeft ten werken
deser werlt soe wynsē se
em te merkē dat sacramēt
vā vns hezē mynsch vñ
daer na te leuē alß oft
se den dozpe wert of ter
tomēscap ghynghē soe en
willē se toe deß conincß
bruloft nyet komē. Ende
dicwile ghenaltet dat zwaer
re yß dat somyghe nyet
allene deß gheens ghratie
veronwerden dye se noet
mer se vuolghē se oec. Hijr
by uolcht daer na. Mer
dye andere hieldē syne
knechte vñ alß se em te
achtezē ghedaen hadden
soe dodē se se. Mer doe
dye conincx dyt bekēde
soe sende he syne sthazen
vñ vderf dye mānslachti
ghe vñ vbernede oere stad.
He vloes of vderfde dye
manslachtighē. Wāt he
vderfde dye ghene dye
syne knechte veruolchdē.
He vbernede oere stad
mytten vuere wāt nyet
allene oere syele mer oec
oer vleysch daer se yn
woendē wort ghyppmicht
mytter vlāme deß hel
schē vuers. Hzen secht
dat he dye sthaezē sande
vñ dye manslachtighe
dode. Wāt al dat ordel yn
den mynschē wort auer
mydß den enghelē ghe
daen. Wāt wat syn die
schazē der enghelē sond
dye schazē vns conincß.
Hyr by yß dese selue to
mynck ghelichtē here der
hezē. Hijr vm sent he een
heere vm syne vyande te
vderuē. Wāt vnse he doet
syne wrake aumydß den
enghelē. Vñ dye macht
synre wrake hoerdē doe
vnse vadere mer wy syen
se nu. Wāt waer syn nu
dye houerdighe vuolgers
der mertelarē waer syn
dye teghē oerē stepper vp
ghe
gheuē haddē dye nacht
oerre hertē vñ dye em.
vhouerdē vāder sterflic
glozien deser werlt. Syet
der martelarē doet bloyet
nu yn der leuēder ghelo
ue. Vñ se dye teghē dese
vblideu vā oerre felheyt
se en komē yn vnse ver
dentzē nyet of vnder
dat ghetal der dodē. Dus
bekēnē wy yn den dynge

dat wy ghehoert hebben
vn parabolē. ¶ Mer he dye
daer noet vñ ſyet dat he
veronweerdet wort he en
ſal des tomyns ſyns ſoens
bruloft nyet ydel latē. ¶ He
ſendet den anderē. ¶ Want
al yſt dat gadēs woert vn
der ſomyghē ludē arbeyt
nochtā gadēs woert te eny
gher tijt toeltzomēde daert
ruſtē ſal. ¶ Hijr by ſecht mē
na. ¶ Doe ſechde he ſynen
knechtē. ¶ Dāt deſe bruloftē
ſyn bereyt mer dye ghenoet
warē en warens nyet wer
dich. hijr vm ghaet tot dē
wtghanghē der weghen
vñ ſoe wien ghy vyndet
roept ter bruloft. ¶ Yſt dat
wy vn der hellighen ſcryf
turē nemē vnſe werke voer
dye weghe ſoe vſtaen wy
dye wtghanghe vā den
weghē dye ghebrekē vnſer
werkē. ¶ Dāt dye tomen
lichtelick dicwil toe gade
den vn deſen eerdſchen
werkē ghene voerſpoedy
ghe dynghe en volghen.
¶ Daer voghet. ¶ Onde ſyne
knechte ghynghē wt vn
dye weghe. vñ ſe vgader
den alle dye ſe vonden
quadē vñ guedē vñ dye
bruloftē warē vol vā den
ghenē dye daer ſaten vñ
aten. ¶ Dyet men toent te
hant apenbaerlick yn dye
manyere der gheenre dye
daer wer ſtaptē dat by des
tomyns bruloft beteyckēt
vs deſe teghēwoerdighe
kercke dāer dye quade
myttē guedē vgnaderen.
¶ Dāt ſe vs vndermenghet
myt vſchevdēnen tzynderē.
¶ Dāt ſe brent ſe alſoe een
gheloue ſoe dat ſe ſe nochtā
aūmyds oerē ſundē nyet
alle en gheleydet ter vryh
der gheeſtelicker gratien
aūmyds verwādelynghe
oers leuens. ¶ Dāt alſoe
langhe als wy hijr leuen
ſoe yſt noet dat wy vnder
menghet dat leuē deſer
werlt voldoen moetē. ¶ Mer
dan werdē wy gheſcheidē
als wy ten lantſtappe tzo
men. ¶ Dāt dye gueden
en ſyn nerghent allene
ſonder yn den hemel. vñ
dye quade en ſyn nergēt
allene ſonder yn der hellē.
¶ Dāt dyt leuē dat tuſſchē
den hemel vñ der hellē
gheſet vs alſoe et ynden
myddel vs. ſoe vntſatet
ghemeenlick dye porters

vā beyde partien nochtan
vntfaet dye nu dye hellighe
kerke sonder vndersceyt
vñ hijr na als se vtscheydē
sal soe vndersceyt se se.
¶ Hijr vm yst dat ghy guet
syt. alsoe langhe als ghy yn
desen leuē syt soe vdraghet
guedertierlic dye quaden.
¶ Dant soe wye dye quadē
myet en vdraghet he yo
em selue een tuyth aenmyds
synre onvdracthlicheyt dat
he myet guet en yo. ¶ He ver
omwerdet abel te wesen
den mynn quaetlic myet en
oefent. Aldus wort ynder
sceyzē dat rozen vnder
dat stroe vplettet. Aldus
wassen vnder den doer
nē dye bloemē vñ dye
rose dye wael ruket wasset
myt doernē dye steket.
Wāt dye perste mynsche
hadde twe sone dye ene
vā den was vertraezē vñ
dye ander was vstekzen
vñ vsmaet. Dye antre had
de drie noch sone bynnē
mer vā den waze dye twe
vtraezē vñ dye ene vsmaet.
Abrahā hadde twe sone
mer dye ene was vtraezē
vñ dye ander wert vstekzē.
Ysaac hadde twe sonē mer
dye ene waert vtraezē vñ
dye ander wert vstekzen.
Jacob hadde twelf sonen
mer vā den wert dye ene
ver omnoesellheyt vtroft vñ
andere wazē aenmyds boes
heyt vtroperē oerē broders.
Et wazē twelf apostolen
vtraezen mer daer was
een toe ghemēghet dye dre
elf prouē solde dye ghepro
uet werden soldē. Wādē
apostolē wordē seuē dyaco
nē gheordinieert mer dye
sesse bleuē yn den ghereth
te ghehoue vñ dye sene
was een werker der dolh
ghe. ¶ Hijr vm en moghē
yn desen kerkē dye guede
sonder dye quade myet
wesen noch dye quade
sonder dye guedē. ¶ Hijr
vm lieue broedere brent
weder yn v ghedachte die
tijde dye voer ledē syn. vñ
ghesterct v selue vm dye
quade te vdraghen. ¶ Dāt
yst dat wy der wtraezē
re mynsche keynder syn
soe behoert vns toe by noe
de dat wy oerē exempele
volghē. ¶ Dāt he en was
myet guet dye vntseechde
den te vdraghen. ¶ Dant
hijr by yst dat iob vā em

quaden

selue spreect vñ secht. Ick
was der drake broder vñ
der struussen ghesselle. Hijr
by ys aenmerct salomon ghe
secht ynder stēme des bru
degoms totter hellegher
kerke. Als dye lilien vnd'
den doornē alsoe ys myne
vriendynne vnd' den doeth
tere. Hijr af secht vnse hee
tot ezechiel. Der menschē
sone syn mytti dye vnghe
louich vñ vkierres syn vñ
du wones myt scorpionē.
Hijr by prees sinte peter
loths leuē vñ secht de aldus.
Onde den hellighē loth die
bedwonghē was vloesede
he vāder vnrechtuerdigher
wandelynghe der boeser
menschē. Dāt ynt ansiene
vñ ynt hoerene was he recht
uerdich vñ woende vnder
den dye vā daghe te daghe
des rechtuerdighē ziele pijn
den myt quadē werken.
Hijr by preist paulus synre
ionghere leuen vñ sterctet
seggħede. In den myddel des
quadē vñ des vkyerdē ghe
slechtes vnder wellē ghy
lichtē sollet als lichte yndese
werlt behaldende dat woert
des leuēs. Hijr by tughet sint
te iohan ewāgelist der kerc
ken vā pygama vñ secht.
Ick weet waer du woenst
waer sathanas stoel ys vñ
du haldes myne name vñ
du en heues myne gheloue
nyet ghelooghent. Oyet lieue
broedere wael na al dye
scryfture doerloepende
soe bekēnē wy dat he nyet
guet en was den dye boes
heyt der quader nyet ghe
proeft en heeft. Dant vp
dat yck alsoe spreke moghe.
Dat yser vnser spelē en mach
men nyet brenghē ter subtijl
heyt der strapheydē yst datter
nyet af en vilet dye vile
der vreemd' quaeth. Want
v en sal nyet verwerē dat
ynder kerkē voele quad
menschē syn vñ luttel gue
der. Dāt dye arke ynden
water der diluuien droech
dye beduudenysse deser kerc
ken se was vnd' wijt vnde
bauē nauwe dye oer bauē
wt wieb ter matē vā enē
cubitus. Dāt men ghelooft
dat se benedē hadde dye
beestē myt vier voetē vñ
dye crupende diezē mer
bauē hadde se dye menschē
vñ dye voghele. De was
daer wijt daer se dye best
tē hadde. Vñ daer was se

nauwe daer se dye mysche
helt. ¶ Dan dye helligh
kercke ys yn vleyschelikē
dyngh wyt vñ ynden
gheestelikē dyngh nauwe.
¶ Dāt daer se vdraghet dye
zeden vā den beestelikē
mynsch daer ondoet se
oezē schoet wyde. mer daer
se dye heeft dye beset syn
myt gheestelikē reden
daer wort se ten hoechstē
gheleyt. ¶ Mer nochtā vm
dattet luttel ys soe wort
se daer nauwe wāt dye
weeh ys wyt dye ter doet
wert leyt vñ et syn
voele dye daer yn ghaen
vñ dye weeh ys nauwe
dye ten leuen leydet vñ
der ys luttel dye dē weeh
vyndē. ¶ Dāt tot daer wert
dye arke nauwe yn den
hoechstē tot dat men se
kzenet ter matē vā enen
cubitus. ¶ Dāt yn der helli
ghen kercke soe enyghe
helligher syn soe oer myn
ys dye ynden hoechsten
totten ghebracht wort dye
allene mynsche vnder dē
mynschē vnde sonder teghē
mēt te rekzene soe wert
he allene hellich ghebaerē
dye na dē woerde des
psalmistē wordē ys als
een mynsche ynden ghe
schichte. ¶ Myr vm sal men
dye quade alsoe voele meer
vdraghē soe se meer auer
uloyen. ¶ Dāt yn dorschē
der schuzē ys luttel coerns
dat men helt vyte leggh
mer grote mytē stroes
dye men mytten vuere
vbernet. ¶ Mer by der hul
pen vns hezē ghy dye thāt
ghekomē syt yn dat huys
der bzuloft dat ys yn dye
helligh kercke. ¶ Yeue broe
deze nu spet nernstelick
dat dye comynck als he
daer yn komē sal myet en
vynde enyth dynck vā
der habyt uwer ghedach
ten dat he berispē moghe.
¶ Dāt myt groter vresen
des hertē sal men merkē
dat men daer staphantes
na setyt. Vnde dye comyth
quam daer yn vm dat
he se sven solde dye ten
etē saten vñ he sach daer
enē man dye myet ghecleet
en was myt bruloftes kled
ren. ¶ Dat wanē wy lieue
broedere dat men meynt
myt desen bruloftes kled.
¶ Dāt yst dat wy seggh
dat bruloftes cleet dye

doepsel vñ dye gheloue wye
ys sond doepsel of gheloue
yn dese bruloft komẽ. Wãt
daer mede ys een daer bu
ten dat hy noch nyet en
gheloeft. Wat sollẽ wy dã
vstaen dat bruloffts cleet
sond dye myne. Wãt dye
koemt yn dye bruloft mer
hy en koemt daer nyet yn
myt enẽ bruloffts cledẽ dye
bynen der hellighen kerkẽ
ys vñ den gheloue heeft
mer dye myne nyet en heeft.
Wãt toe rechte hyet men
dye myne een bruloffts cleet.
Wãt vnse schepper hadde
dese yn em doe he ter bruloft
quã vm dye hellighe kert
ke myt em te woeghẽ. Wãt
dat wert ghedaen allene
mytter mynẽ gaedes vp
dat syn eenghebaerẽ sone
aen em verpnẽ solde der
wtuitaezene mynschẽ hertẽ.
Hyr by secht sinte iohan.
Alsoe mynde god dese werlt
dat hy synẽ eenghebaezen
sone voer vns gaf. Dye
dan aumyds nynen ten
mynschẽ quam hy gaf te
kẽnen dat dye selue myne
ys dat bruloffts cleet. Klerk
vã v ludẽ dye yn der kert
kẽ ys gheset vñ gaede ghe
loeft heeft hy ys thant ghe
komẽ ter bruloft. mer hy
en ys nyet ghekomẽ myt
enẽ bruloftes cleet yst dat
hy nyet behoet en heuet
dye gracie der mynẽ. Vñ
waerlicke liene broedere
wert dat ymẽt ghenoet
worde ter vleischerlikker
bruloft hy solde syn cleet
verwandelẽ vñ hy solde
toenẽ by der schoenheyt
synre cledynghe dat hy
myttẽ brudegom vñ mytt
bruyt vblide. hy solde en
schamẽ te apenbaerẽ myt
oneersomen cledẽ vnd
dye ghene dye vblijden
vñ fest haddẽ. Dy syn ko
mẽ tot gaedes bruloftẽ vñ
wy vynsen vns te verwã
delen dat cleet vns hertẽ.
Dye enghelẽ vblijdẽ als
dye wtuitaezẽ vpghenamẽ
werdẽ ten hemele. Myt
wat ghedachte ansyen wy
dese gheestelikke feesten dye
dat gheestelike cleet. dat ys
dye myne nyet en hebben
dye vns alle schone maect.
Onde men sal weten dat
ghelijck als men yn tween
holtẽ dat ys yn dat bauẽste
vñ yn dat onderste een cleet
weuet alsoe heeft men yn

tweeen ghebadē dye mȳne.
dat ys vnder mȳnē gades
vñ des euen kerstens. ¶Dāt
et ys ghescreuē. ❡Du salst
mȳnen dynē herē dynen
god vā al dynre hertē vñ
vā al dynre zielē vnde van
al dynre cracht vñ dynen
euē mynsclijē als dy seluen.
¶Onde vn desen dynghe
ys te merkē dat men vndes
euen mynsclijē nȳne settet
mate vāder mȳnē als men
sectyt du salst dynē euē myn
sclijē mȳnē als dy seluen.
¶Mer dye mȳne gades en
vactmen nyt ghecnre ma
ten als men sectyt du salst
mȳnen dynē herē dynen
god vā al dynre herten vñ
vā al dynre zielē vñ van
al dynre crachte. ¶Dātmen
en beuecelt wenīet woe voc
le dat ye mȳnē sal mer vā
woe vocle. als men sectyt vā
al. ¶Dāt dye nynt ghewaer
lick gade dye em seluē van
em seluē wet en laet. ¶Hijr
vm yst noet dat wy dese
twe ghebade der mȳnen
halde. soe wye vn dye bruloft
beghcert te hebbē een bruloft
cleet. ¶Want hijr by yst dat
men vn ezechiel den pphete
der poerte van der stad dye
vpten berghe stont dat voer
poertael wet dan vā tween
cubitus sectyt wesen ghemetē.
¶Want dye toe ghanck der
hemelsche stad en wort
vns wet ghcopent yst dat
men vn dese kortke dyemē
dat voerportael hyet vm
dat se noch buten ys wet en
haldet gades vñ des myn
sclijē mȳne. ¶Hijr vm yst
dat men vn dye tortinen
des tabernakels beuelt te
weuene ghelu twe verwe
ghcuerwet. ❡Hy syt broe
der ghy syt dye tortinen
vā den tabernakel dye
aūmyds den gheloue vn
uwe hertē dye hemelsche
hemelijk bedect. ¶Mer vn
den tortinē des tabernakels
sal wesen ghelu twewerf
ghcuerwet. ¶Dāt ghelu
beeft dye ghedaente des
vuers mer wat ys dye mȳ
ne dan vuer. ¶Mer dese
mȳne sal wesen twewerf
ghcuerwet dat ys dat men
se verwe aūmyds der mȳnē
gades vñ der mȳnen des
euen mynsclijē. ¶Dāt dye soe
gende mȳnet dat he aūmyds
synre contemplatē vroke
loest synē euē kerstē he ys
ghelu. mer he en ys wet

truewerf gheuerwet. Ende
dye soe synē euē mynsthe
mynt dat he aūmydś des
mynen vroetheloest gades
tontēplatie he ys ghelu mer
he en ys nyet truewēf ghe
uerwet. Dp dat dan wwe
myne syn mach ghelu true
werf gheuerwet vñ dat se
oer vntstetze ter mynen
gades vñ ter mynen des
euen mynsthē soe dat se
aūmydś den medelyden
oers euē mynsthē nyet ach
ter en late gades tontēpla
tie dat ys vm gade stedeli
ke te denctzē vñ dat se nyet
meer an en hanghe dan
se solde an gades contem
platie dat se daer by nyet
af en werpe dye tompassie
of medelyden oers euē my
sthē. Nāt elck mynsthe
dye vnder den mynsthen
leuet he sal em alsoe andē
haldē den he beghеert dat
he nothtā desē nyet latē
en sal nyt dē dat he liep
vñ he sal desen soe thelpen
doen dat he vā den nyet
en vtragthe toe den dat he
haestede te tomē. Item sal
oer weten dat dye myne
des euen mynsthē yn twēē
dynghē wort vndersthey
den als een wys man secht.
Al dattu hates datmē dy
doen solde sye dattu dat
enē andezē nyet en doest.
Ende dye waer bȳ predict
aūmydś oer selue vñ secht.
Nāt ghy wylt dat v dye
mynsthē doen sollē dat
selue doet em oer. Nāmt
yst dat wy ~~dat. dat wy~~
willen datmen vns vandē
anderzē te rechte doe. oer enē
alsoe anderzē doen. vñ dat wy
nyet en willen datmen
vns doe dat wy dat stu
wen oer enē anderen te
done soe haldē wy dat
recht vā der mynē vnghe
quest. Item myemēt als he
ymēt mynet en wane
dat the thant dye myne
hebbe ten sy dat he te voe
rē dye aratht sijnze my
nē procue. Nāt yst dat
ymēt ymēde mynet dese
en heeft dye myne nyet
mer he waent se te hebbē.
Ghewarighe myne ys
als men dē vzient yn ga
de vñ den wyat mynt vm
gade. Nāt dye mynet vm
gade dye he mynet dye de
ghene mynt daer he weet
dat se enn nyet en mynē.
Nāt mē pleghet die myne

te proeue allene by den we
derstote des hates. Hyr by
secht dye waerheyt aumyds
der selue. Dryuet uwe vyā
de doet den wael dye v ha
ten. Dat dye myuet setter
lic dye den myut vā tween
he vstaet dat he em wet en
myuet. Dyt syn grote dyn
ghe vñ horghe dynghe vñ
seer pijnlic voele lude te
doen mer nothā ys dyt dat
bruloftg cleet. Doe wye yn
der bruloft ten eten sytter
vñ dyt cleet wet en heeft
he vntsye em myt sorghe
dat men wtwerpē sal als
dye tomyntz yn komet. Dat
svet men secht. Dant dye
tomyntz quā yn dye bruloft
vm dat he syen solde dye
ten eten saten vñ he sach
daer enē man wet ghecle
det myt enē bruloftg clede.
Hyeue broedē wy syn dye
ten eten sytten yn dye bru
loft des woerdes dye thāt
den ghelouc yn der kerkē
hebbē vñ dye gheuoet wer
den mytter spysen der hel
ligher schriftuzē dye vbludē
dat dye kerke myt gade
gheuoecht ys. Ick bydde v
dat ghy merket of ghy toe
deser bruloft komet sijt
myt onē bruloftg clede vnd
soect uwe gheppyuse myt
eernstighē vndersoekē vñ
examinniert uwe herte vā
elkē dynghe of ghy thant
teghē ymēt hat hebt of
ghy v ijet vntstekt myt
brande des hates teghens
eens anders salichē vñ of
ghy v ijet pynet aumyds
boesheyt ymēt te dezen.
Syet dye tomyntz komet
yn ter bruloft vñ he merkt
dat habijt vns herte. vñ
den he wet en vynt ghe
cledet myt mynē secht he
staphantes myt gramsmp
pē. Vrient woe bistu hijr
yn komē wet hebbēde
een bruloftg cleet. Hyeue
broedere et ys sere te ver
wondezē dat he dese vriet
hyet en nothā vsmaet.
Als of hy em apēbaerlich
sethde. Vrient vñ wet
vrient. vriet aumyds de
ghelouc. mer wet vrient
aumyds den werkē. Vnde
he sweeth wat datmē sond'
vruchte wet segghen en
mach vnder nautheyt des
achterstē berispens helt
vp alle proeue des vnt
schuldighēs. Dat he berij
pet vā butē dye tuyth der-

consciencē dye vā bynē dye ziele wroeghet. ¶ Mer vnd dyt sal men weten. Wāt soe wie dat cleet vā deser doghet heeft yst dat hijt nothtan nyet volmaectelick en he uet he en sal nyet wanha pen vā ghenadē tottē ynko mē des guedertiezē tonyts. ¶ Dāt he ghecft vns by dē psalmista dauid hape seggē de. ¶ Heyne vnuolmaectht. hebbē dyne oghē ghesyen vñ alle mynsthē sollē be schreuē werdē yn dynen boke. ¶ Mer vm dat wy de se luttel dynghe ghesecht hebbē te troesten des ghecns dye dat cleet heeft mer nothtā manick ys. ¶ Nu laet vns dye woerde kiezen toe den dye dat cleet al nyt allē nyet en heuet. Daer volghet. Doe seghde dye tonyck den dyenres. Dyndet em hande vnde voete vñ werpt em vndie buetste donckerheydē daer sal wesen ghecween vnde tsel vā tandē. Dan werden hande vñ voete ghebondē aūmydē nauheyt des ordels dye nu nyet en willē ghebondē werdē vā quadē werkē aūmydē beterynghe oers leuens. Of sekerdan bynt dye pyne dye ghene dye de myssaet nu bynnet vā guedē werkē. Wāt dye voete dye de zielē verrokeloeset te visitiezē vnde te vandē vñ dye hande dye den armē nyet en gheuē dye syn nu aūmydē oerē wille ghebondē vā guedē werkē. ¶ Jijn vm dye nu oers dancs ghebondē werdē vnden sundē dan sollē se oers vndancs ghebondē werdē vnden tormēten. Dāt men secht wael dat men se werpt yn dye uterste donckerheidē. Wāt wy seggē dye bynenste donckerheydē wesen dye blyntheyt des hertē mer dye butēste donckerheydē dye ewighe nacht der vdoemptht. Dus wort dan elck dye vdoēpt ys ghewortpē nyet vnden bynenste donckerheyden. mer vn dye butenstē. Wāt he wort daer syns vndancs wtghewortpē vn dye nacht der vdoemysse. Dye hijn syns dancs viel vn dye blyntht syns hertē. Vnde men secht dat daer ys ghecween vñ knersynghe of clateryngh vā tandē. dat

daer dye tande triselē sollē
dye hijr vbliden vā gulsu
heydē. dat daer dye oghen
wenē sollen dye em kierē
tot vuhre ghenuechtē. vp
dat se myt elkē ledē vnd
sondlynghe tzemētre syn
sollē dye hijr vnder ahre
hande sundē laghē den
drenēde. ¶ Mer alb dye ene
vtryhewozpē was vn den
wellkē mien beteykent al
dat licham der quader soe
volghet daer thant na dye
ghemeyne sentencie daer
men secht. ¶ Dāt voele syn
re ghelopē mer luttel ver
taezē. Lyeue broedere et vs
te vntsyene dat wy ghe
hoert hebbē. Syet wy syn
thant al ghelopē aūmydē
den tgheloue wy syn ghe
komē vn des hemlschen
tonyēs bruloft wy ghelouen
vñ beken dat saamēt sijn
re mynschept. wy nemen
dye spyse vā den woerde
gades mer vn den doems
daghe alb dye komēde vn
komē sal wy weten dat wy
ghelopē syn mer of wy ver
taezē syn en weten wy nyet.
Hijr vm yst alsoe voele meer
noet dat en elck vā vns lu
den te meer vnedere vn oet
moedtheydē alb he myn
weet of he vtaerē ys. ¶ Dāt
sonnyghe syn dye ghene
guede werke en beghynē
vñ sonnyghe en volstaen
nyet vn den guedē werkē
dye se begonnē hebbē. Mer
syet enē anderē vol na al
syn leuen vn quaetheydē
leydē. mer by den eynde
vā synē leuē wort he vā
synre quaetheyt bekert
aūmydē gheween vā straffē
pemytentiē. Een ander sehy
net een hellich leuē leyden.
mer em ghevalt dat he
vnthynt dat eynde syns
leuens em kiert ter quael
heyt vā dolynghe. Een an
der beghynt een guet leuē
waelmer he eyndet bet.
Een ander werpt em selue
neder vā synre iontheyt
vn quadē werkē. Vn den
selue werkē wort he altoes
quader tot dat he sterft.
Hijr vm sal elck nyt meer
re sorghē en vntsyen soe
he myn weet wat em blift.
¶ Dant dyt ys dat mē dur
wile segghē sal vñ sonder
vergeten vnthaldē. Doele
ysser ghelopē mer luttel
vtaezen. ¶ Mer vm dat dur
wile meer exempele van

gued̄ lud̄ dan der lere
woerde der gheenre hert̄
bekrez̄ diet hoez̄. soe wyl
ytz v yet seggh̄e v̄a uwen
euen mynsth̄e dat uwe her
te alsoe wele te besorghlikerr
hoez̄ sollē als een dyt van
by luut. ¶ Dāt wy en seggh̄e
wet dynghe dye langhe
v̄leden syn. mer dye dynghe
daer tughe af syn dye segg
gh̄e dat se daer by waren.
¶ Myn vader hadde drie
sustez̄ dye alle drie hellige
meghede waz̄ v̄ād̄ wel
lze dye ene hyete tersilla
dye ander gordiana. vnde
dye derde emyliana. ¶ De
bekrerd̄ alle drie myt eenre
hertt̄ vñ word̄ tot eenre tyt
ghewijet yn armoed̄ leuen
de vnder strenghen disapli
n̄ vñ woende te gader vñ
leued̄ yn oez̄ propere huse.
¶ Onde als se langhe ynden
leu̇ē waz̄ soe begonst̄ ter
silla vñ emyliana myt da
ghelikz̄ toe wassen voergaut
te hebb̄ē yn der myn̄ oers
sreppers vñ al waz̄ se hyr
allene mytt̄ lichame noch
tan voez̄ se dagthelics aū
mytt̄ beghertē ten ewighē
gued̄. ¶ Doer hyr teghen
begonste gordian̄ ghedach
t̄ē v̄a der hettet oezre ym
gher mynen te v̄tnaghen
by daghelikz̄ af nem̄ē vnde
allenstz̄ weder te krez̄ē ter
myn̄en deser werlt. ¶ Onde
tersilla pach dierwille emylia
nen oezre suster myt grotē
v̄suchten te seggh̄e. ¶ Ik sye
dat gordiana vnse suster
v̄a vnser gheselschap myet
en ys wāt ytz merkze dat
se oer wtwert weent vnde
dat se oer herte myet en hoet
te doen dat se ghelaeft heeft.
¶ Onde se plaghē se daghelics
myt sachtē begripe te bers
pen vñ weder te brenghē
v̄a der lichtheyt oerre zed̄ē
ter swaerheyt oers habyts.
¶ Onde se vntfentz haestelic
weder een anghesichte v̄a
gheestelicheyd̄ vnd̄ den
woerd̄ des berispens mer
als dye wze der berispynghe
aūleden was soe v̄ghenetz
oer oer haestelick dye swaer
heyt v̄a eersomheyd̄ dye se
vntfanghē hadde vñ thant
kierde se oer weder ten licht
v̄dighen woerd̄. ¶ De v̄blide
v̄a lertreere meghed̄ ghe
selschap vñ enyth persone
dye em toe deser werlt
myet ghekiert en hadde was
oer harde swaer. ¶ Doer vp

ene nacht soe apẽbaerde de
ser tarsillen myne moyen
dye vnder oerẽ susterẽ myt
ter doecht der steder bedyn
ghe vñ quellynghe vã son
derlinghen abstinẽtien vnde
yn swaerheydẽ vã eersomẽ
leuẽ ghewassen was yn oe
ren eynde yn hoeth vã hel
lichеyt. Felix myns alden
vaders broder dye bisschop
was vã deser keerkẽ vã
romẽ als tersilla voersecht
plach te segghẽ vñ he toen
de oer dye wonynghe vã
der ewigher claerheyt vñ
sechde. Nom wat ick vnt
fac dy yn dye wonynghe
vã desen lichte. Vnde se
waert thant zieck vãder
colde vñ quã tot oerẽ nacht
ersten daghe. vñ alsoe voe
le lude vãnaderen ten edelẽ
vrouwẽ vñ mãnẽ dye ster
uẽ dye oer naestẽ troestẽ
soe stondẽ totter seluer vrẽ
vnitrynt oer bẽde mãne
vñ wiue vñ vnder den
was oec myn moed daer.
Vñ als tarsilla haestelic
upwert sach soe sach se
ihũs comẽde vñ myt groter
ernste begonste se tot dẽ
ghenẽ dye by oer stondẽ
te ropẽ. Gaet en wech gnet
en wech ihũs koemt. Vñ
doe se yn em staerde den
se sach. soe wort dye helli
ghe ziele vntbondẽ vãdẽ
vleische. Vñ daer wart
haestelick alsoe grote gore
vã rocke ghebreyt dat dye
suetheyt em allẽ toende dat
daer dye maker der zuet
heyt ghekomẽ was. Vnde
doe oer lichaem vndect was
vm te dwane naden zedẽ
vã den dodẽ soe vant mẽ
dat an oerẽ kneyeen vnde
ellenbaghe ghewassẽ was
ene vharde huyt alse ke
mel vã ghewoentẽ langher
bedynghe. Vñ wat oer leuẽ
de ghecest altoes ghedaen had
de dat orkonde oer dode
vleische. Vñ dyt wort thye
daen voer den daghe vns
hyerẽ ghebuerte. Als dye dach
auerledẽ was soe apẽbaerde
dese tarsilla emyliaenẽ oer
re suster by visitatien van
nacht visione vñ sechde.
Nom wat vm dat yck den
dach van vns hyerẽ ghebuer
tẽ myet mytti en dede. dat
yck thant mytti doen mo
ghe syne hellighe apẽbary
ghe dertienendach. Vñ se
antwoerde oer thant vnde
was ernstich vã gordianẽ

oerre ſuſter ſalicheyt. Ende
ofte ytz allene kome wen
late ytz gordianē vnſe ſuſ
ter. Dñ doe ſe dat ſechde.
ſoe ſechde ſe oer weder myt
ene droue anſichte. Com
wāt gordiana vnſe ſuſter
ys gheachtet vnder dye
lekze wiue. Dñ na dyt viſio
ne waert ſe thant ſiec vñ
alſoe gheſeghet ys ſoe meer
rede dye ſiecte vñ ſe ſterf
vp den dach vns hezē apē
bazynghe den men hzet
dertien dach. Ende ſtaphan
ys doe gordiana ſach dat ſe
allene bleuē was ſoe wies
oere quaetſ. vñ dat te voe
rē vborghē was vn dye be
gheerte oers hertē dat dede
ſe na vnder daet vā quadē
werkzē. Dāt ſe vgat vns
hezē vreſe. ſe vgat oerre ſu
uerheyt vñ weerdicheyt. ſe
vergat oers wiens. vñ ſe
nā daer na toe enen man
den vtÿnſer vā oerē lande.
Dyet deſe drie belzuerden
alle vn eenze hettē verſt
mer ſe en gheduerdē myet
yn enē gheliken ernſticheyt.
Dāt na vns hezē woert
ſoe iſſer voele gheropē mer
luttel vertaerē. Dyt hebbe
ytz hÿr vme gheſeghet dat
myemēt dye nu yn guedē wer
ken ſtaet em ſelue toe legghē
ſal dye doghet vā guedē wer
kzen vñ dat myemēt betrou
wen en ſal vā ſÿnze proper
re daet. Dāt al weet he te
hant woe daen dat he hudē
ys he en weet noch myet
wat he morghē werdē ſal.
Dÿr vm en ſal myemāt ſe
kzer vā ſynē werkzē vblidē
als he noch myet en weet
yn dye vnſekzerheyt vā deſe
leuē wat eynde em volghē
ſal. Dzer vm dat ytz v een
dyngk gheſecht hebbe dat v
vā gades ſtarcpheyt verueert
heeft ſoe ſeghghe ytz noch
een dat hÿr by gheſchiede.
dat uwe verueerde herte
vā gotlikzer vntfermicheyt
vtroeſten ſal nochtā ver
denkze ytz dat ytz dat yn
een ander ſermoen hebbe
gheſecht mer ghy en waert
daer myet al. Auer tween
iaerē quā een broeder yn
myn cloeſter dat ghеſchicht
ys beneuē der helligher
martelaerē kzerkze iohans
vñ pauwels vm daer vnt
fanghē te ſyne. Ende mē
vtzette em langhe nader
regulē vñ he wert ten leſtē
vntfanghen. Ende een

syn broeder volghede em
na yn dat cloester myet
vm beteerē mer vā vlei
schelikker mynen. Vñ dese
dye ghekomē was ter be
trieghyghe he ghenoechdē
heerde seer den broedezen.
mer daer teghē syn broed
he schoelde veere vā synē
zeden vñ vā synē leuen
nochtēleefde he meer yndē
cloester vā noede dan van
willē. Vnde als he yn al sy
nen werkē verkiert was
soe vdroghē nochtā alle die
broedē vm synes broeders
wille. Dāt he was lichtt
uerdich yn talen quaet yn
dadē. behaghel yn cledezē
vñ vnghemaect yn zeden.
Dāt he en mochte myet
doghē dat ymēt em sechdē
vā der verwandelyghe des
helighes habijts. Dāt al
syn leuen was aldē broe
derē swaer te syen mer
nochtā als ghesecht ys soe
vdroghen se em alle vm
dye mynē sijns broeders
he veronwerde em sere
als em ymēt yet spraetz
dat he synē quaetheyt be
tezen solde. he en mochte
gheen guet myet allene
myet doen. mer he en mochtes
oec myet hoerē he swoer
dicwile myt ede myt gra
stap myt stampe dat he nū
mer kromē en solde totte
habijt vā helligheu leuē.
Mer yn deser steerften
dye my welynghe yn enē
grotē dele dat volck vā
der stad ghedoet heeft soe
weert he gheslaghē yn synē
lyue vñ quam ter doet.
Vnde doe he yn synē vter
stē ghecste lach soe vgader
den daer dye broeders dat
se syn vsitheydē verwaren
soldē myt bedynghe. Dāt
syn lichaem was thant doet
yn den vterstē leden mer
allene was noch yn sijnre
borst ademē leuēde hetste.
Vnde alle dye broder be
gonstē alsoe voele te merc
telikker voer em te bydden
soe se saghē dat he thant
meer cranckzer weert. Vnde
he begonste haestelich den
seluē broedezē dye by em
stondē mytter machte dat
he vmochte te roepē. Ghaet
en wech ghaet en wech.
syet yck byn enē drakey
ghegheuē te vslynden dye
my myet vslynden en mach
vm dat ghy hijr sijt. he
heeft te hant myn hoeft yn

synē monde verſwolghen
gheeft em ſtad dat he my
myet langher en tormente.
mer dat he doen mach dat
he doen ſal. of ytz em ghe
gheuē byn te vſlynden
waer vm doghe ytz vm
uwē willē dat vblenghen.
Doe begonſtē em dye bro
dere te ſeggħē. Broder wat
ys dattu ſyes ſeghē dy myt
ten teyken des helligħen
cruces. He antwoorde ſoe
he beſt mochte vñ ſechde.
Ick wil my teykenē mer
ytz en mach wāt ytz wer
de verpletet vā den dra
ke. Vnde doe dyt dye bro
dere hoerdē ſoe vielē ſe
vp dye eerde vñ begonſtē
ſterklker te byddē vm ſyne
vloeſynghe. Vnde ſyet
haeſtelick begonſte deſe
ſyeke vbetert myt woer
dē ſoe he beſt mochte te
vblydē vñ ſechde. Gade ſy
danckz. Dyet dye drake
dye my vntſtaen hadde te
vſlyndē he ys wtyheſtotē
vñ en mochte voer uwe
bedynde myet ſtaen. Du
vbidt voer myne ſundē
wāt ytz byn bereyt te be
kierynghe vñ dat werltlike
leuē alte mael te latē. Deſe
man dye als nu ghheſecht ys
doet was vnd den lichame
he wert behalde tē leuen
vñ wert myt al ſynre her
tē toe gade bekiert. Aldus
weirt he myt langher vñ
myt ſtedigher ghheſellynghe
yn der ziecheyt ghheleert
vñ doe dye ziecheyt yn em
wies ſoe ys he vnlanghe
daer na ghheſtoruē. Vnde
doe als he ſterf en ſach he
dē drake myet wāt he ver
wan em byden bekieren
ſynes leues. Siet lieue bro
dere gordiana als ytz voer
ſechde viel ter pynē vā een
re helligher nōnē habite.
vñ deſer broder daer ytz
dyt af voer ſecht hebbe he
kierde weder vā ſynre doet
tē ewighē leuē. Hyr vm en
weet nyemēt wat vā em
ghedaen wort yn gades
hemelikē ordel wāt voele
yſſer ghheropē mer luttel
vtraeē. Hyr vme wāt nye
mēt ſekker en ys of he vtrae
rē ys ſoe behouē em alle
nyſthē te vntſyen vñ dat
ſe em alle vreſē vā oeren
werke. vñ dat ſe allene
vbliden yn gades vntformich.
vñ dat nyemēt en vwane
vā ſynre tracht he ys dye

vnse betrouwē voldoen math.
dye yn em selue vnse natuze
gheweerdicht̄de an te nemen.
Dye leuet vñ regneert myt
gade den vader ynde een
heyt des hellighē gheestes
god ewelicht̄ vñ vnmēmeer
Amen. Op tē xxi somē

In der tijt. dacht̄ ihēsvs
was een coninclē wes
sone dat ziecht̄ lach toe ca
pharnaū. Dese doe hy hoerde
dat ihūs tromē solde van
iudea yn galileen soe ghyng
hy en weech tot em vñ bat em
dat hy neder queme vñ syne
sone gheneese wāt hy begonst
te te sterue. Hijr vm sechde
ihūs tot em. Ten sy dat ghy
tekene vñ wond̄ syet ghy en
ghelooft nyet. Dyt coninclē
sechde tot em. Here trom ned̄
eer myn sone sterue. Ihūs
sechde em. Gaet̄ neder d
ne sone leeft. Dye man ghe
loefde der redē dye ihūs sech
de vñ hy ghyngt̄. Vñ thant
doe hy ned̄ quā so quamen
em syne knapē te ghemoetē
vñ se baetscraptē em vñ sech
dē dat syne sone leefde. Vñ
hy vraechde vā em dye ure
daer hy bet yn ghehadt had
de. Vñ se sechdē em want
ghistere ter seuēder urē liet
em dye rede. Vñ dye vader
bekendet dattet dye ure
was daer em ihūs yn sech
de gaet̄ dyn sone leeft.
Vñ hy ghelooefde vñ al
syn huys. Sūte gregorius
omelie vp dit selue ewāgeli
die hy predicte vnd̄ macte
lazē dacht̄ Kerei achillei vñ
pāncrarij

Broedere dye lere des
hellighē ewāgelij
dye ghy nu ghehoert
hebt en behouet ghemene be
dudynghe. Daer vm dat
wy myet sighmē en sollē dat
wy se al swighēde aūlijden
soe sollē wy yet daer yn
spreke bet radende dan
bedudēde. Daer ytt̄ sye dat
vns dyt allene staet te vra
ghē vā der bedudynghe
waer vm dat hy dye co
mē was vm salicht̄ te biddē
hoerde ten sy dat ghy teyke
vñ wond̄ syet ghy en ghe
louet myet. wāt dye synē
sone ghesontheyt badt sond̄
twiuel hy ghelooefde. Wāt
hy en solde vā den myet
salicht̄ eyschē den hy myet
ghelooefde enē ghesontme
ker te wese. Waer vm
sechtmē dan then sy dat
ghy teykē vñ wond̄ syet
ghy en ghelooft nyet.

Hier ghedenct wat hy ey
sthet vñ ghy sollet opelic be
kẽnen dat hy yndẽ gheloue
twiuelde. wãt hy eysthede
dat hy neder queme vñ ghe
nesynẽ sone. wãt hy eysthe
de vns herẽ lichãlike te
ghẽwoerdicht dye nerghẽt
en ghebrack by dẽ gheeste.
Wãt hy gheloefde te myn
yn em dye waende dat hy
dye ghesontt nyet en solde
hebbẽ moghẽ ghenẽ hy en
weer daer teghẽwoerdyth
yn den lichame. Wãt hed
de hy volmaectelic gheloeft
sond twiuel solde hy dan
weten dat ghene stad en
were daer god nyet en
were. Dus twiuelde hy vã
enẽ grotẽ dele. wãt hy en
gaff dier moghentt ghecen
ere mer der teghẽwoerdicht
syns lichams. Dñ aldus
badt hy synẽ sone ghesontt
wãt den daer hy toe komẽ
was gheloefde hy mechtich
te wesen vm te ghenesen
mer hy waende dat hy daer
nyet gheestelic en were
dat syn sone sterf. Hier
mse hy den men bidt dat hy
daer gae hy bewiset dat hy
nyet en ghebreet daer mẽ
em noet. hy gaff dye ghe
sontt allene myt synẽ be
uelẽ. Wãt hy sechyep alle
dynghe by synẽ wille. Dñ
yn desen dynghe sollẽ wy
neinstelic merkẽ alsoe wy
weten dat dye and ewãgelista
ockont soe quã centurio dat
yd een hy dye honderthoed
derẽ vnd em heeft tot mse
hy vñ sechde. Here myn knecht
ligt lam yndẽ huse vñ wort
qualic ghequelt. Dñ ihus
antworde em thant. Ick sal
komẽ vñ em ghenesen. Wat
yst dat dyt conyckxen bidt
dat hy tot synẽ sone kome.
Onde dat hy nochtãt yn
den lichã daer nyet ghaen
en wil. mer dat hy nyet
ghenoct en wort tot centu
rioens knecht. vñ dat hy
nochtã belaeft dat hy daer
lichamlike ghaen sal. Hy
en ghewerdicht tottes conyckx
sone nyet lichãlike te gaene
vñ hy en vonwert nyet te
ghaene tottes cẽturioens
knechte. Wat yd dyt sonder
dat mse houdithe yt ghesto
ten wort dye yn den myn
sthe wet en eert dye natuer
daer se mede ghesthapen
syn tẽ beelde gads mer dat
se dye erẽ vñ dye rijcheydẽ.
Dñ alsd wy merkẽ vñ erẽ

dat vnitrent em ys soe en
ansyen wy waerlike wet
dat bynenste. Als wy dye dy
ghe merkē dye vnden licha
me vsmaet syn soe vrolike
sen wy te merkē dat se syn.
Hier vm dat vnse vloes
toenē solde wāt dat dē myn
sthe hoghe ys dat dye hellige
dat vonweerdē sollen vn
dat den mynsthē vsmaet
ys dat dat wet te vonwer
den en ys soe en wolde he
tottes tonynsliks sone wet
ghaen mer he was bezeyt
te ghaene tō tot tētuzioens
knechte. Aldus wort vnse
houerdichs bezispet dye dye
mynsthe weten kan mer
krē vm dye mysthē alsoe wy
ghesecht hebbē. soe merkt
he allene dat vm dē myn
sthe ys mer he en bekent
dye ere gades wet vnden
mynsthen. Wet dye gades
sone en wil wet ghaen
tot eens tonynsliks sone.
vn he was bezeyt te komē
tot eens knechtes ghesontlis.
Waerlike wert dat vns
ymens knecht bede dat wy
tot em ghaen soldē soe solde
vns staphāts vnse houdycht
vn heymelikker ghepryse
antwoerdē vn segghen.
Ghanck daer wet wanthu
vnderste dy men vonwert
dyne ere dyn staet wort
ghearghert. Wet he dye
guā vā den hemele he en
vonweerde wet te ghaen
tot enē knechte vnder eer
den vn nothā vonweerdē
wy voetmoedicht te werdē
vn eertrijke dye vā der
eerdē syn. Dāt wat ys
voer gade snoeder of wat
matt wesen meer te ver
onwerdē dan dye ere te be
haldē voer den mynsthen
vn wet vntsyene des yn
wendighē tughes oghē.
Hijr by secht vnse he tottē
pharizeen vnden ewāgelij.
Ghy syt dye v selue guet
maect voer den mynsthē.
mer god weet uwe hertē
wāt dat den mynsthen
hoghe ys dat ys te vonweer
den voer gade. Merkt
brodere merkt dat men
secht. wāt ys dat te vonw
den voer gade dat dē my
sthē hoghe ys soe ys dat
ghepryns vnser hertē soe
voele te nederre als se dē
mynsthē ys vnt hoghe vn
dye oetmoedichs vnser her
tē ys soe voele te meer vnt
hoghe voer gade als se

voor dē mysthē nederre ys. Hijr vm

voer den mynſchē nederre
yb. Hijr vm lact vns von
wērdē of wy yet guedes ghe
daen hebbē. Gheen vā vnſen
werkē en vlieef vns. Dye
auervloedicht deſ guedes
noch glozie en vlieſſe vns
myet. Iſt dat wy vā bynē
vhouerdē vā enyghē guede
dat vns toe wasſet ſoe ſyn
wy vā gade vonweert. Hijr
teghē ſeght dauid yn dē psal
ter vā den oetmoedighen.
Onſe hē behoet dye cleynē.
Vñ em dat hy dye oetmoe
dyghē cleyne hiet na dē dat
hy dye ſentēcie gheſecht had
de. ſoe ſeechde hy ſynē raet
na. Dāt alſ of hy vraghe
de wat hy hijr toe doen ſol
de. ſoe ſechde hy daer toe Ich
byn voetmoedicht vnde hy
heeft my vloeſt. Dzodere
pynſet dyt aldus vñ meent
dyt nyt alre menyghe vm
en wilt yn unwē cuē myn
ſchē myet doen wērdicheyt
vm dat guet vā deſer werlt:
dat eert vm gadesville
yndē mynſchē dē ghy noch
tā myet beualē en ſijt dat
ſe ghemaect ſyn ten beelde
gades. Dat doen ghy dan
waerlich unwē cuē mynſche
yſt dat ghy te voerē voer v
ſeluē yn unwē hertē v myet
en vlieeffet. Dāt dye em
ſeluē noch em deſe vghant
like dynghe vlieeffet he en
tran yn ſynē euen kerſten
dat myet erē duerē ſal. En wilt
dan yn vſeluē myet reknē
dat ghy hebbet. mer wat
ghy ſijt. Diet dye werlt die
men mynt vliet. Deſe hel
lighen by welker girnuē wy
ſtaen ſe tē tradē dye bloyē
de werlt vnd dye voete myt
vſmaetheydē der hertē. Dat
leuē was lanct ſtedelike
gheſontheydē auvloedicht
yn guede dractyticht yn hy
derē te wynē vñ ſtilheyt
yn lanighē vrede vñ noch
tā alſ dye werlt yn oer
ſeluē bloyede ſoe was ſe
thant vdroeghet yn oezre
hertē. Dyet dye werlt yb
thāt vdroeghet yn oer ſel
uen vñ ſe bloyet noch yn
vnſen hertē. Toe alle ſtedē
yb dye doet alre weghen
yb ghe weeu toe alle ſtedē
yb droefheyt an alle ſijdē
werdē wy theſlaghē vñ
verwilt myt bytterheyden
vñ nochtā myt blynd ghe
dathtē vleyſchelikzer ghenuecht
ten mynē oezе bitterheydē
wy volghē oer dye vliet

wy haldē vns aen oer dye valt.
vñ vm dat wy dye weerlt
dye valt nyet hadē en mo
ghē soe vallē wy myt oer die
wy halden als se valt. Nijr
voermaels trecte vns dye
weerlt vā gade/nu ys se soe
vol vā soe vocle bitterheydē
dat se vns noedet toe gade
wert te tijden. Merkt dan
woe dye dynghe nyet en syn
dye tijtlike auerlopē. Dat
eynde deser tijtlikēr dynghe
toenet woe dattet nyet en
ys dat auerlopē mach. Dye
val vā deser dynghē bewy
set dattet dynkt dat aūlijdet
dattet doe vol na nyet en
was als men se staen sach.
Nyeue broderē dese dynghe
voerpenset myt sorchlikēn
merkē vñ maect uwe her
ten vaste yn dye myne der
ewitheyt vp dat als ghy
veromweert te beghēren
deser certsghe hoechheydē dat
ghy totter glorien komen
moghet dye ghy mytter
ghēloue haldet. Dūmydz
vnsē herē ihesū cristū dye
mytten vadēr vnde den
hellighē ghēest leuet vnde
regnyert god ewelijk vnde
vmermeer. Amen Op sūte
andries dach. matheus.

In der tijt wanderde ihūs
beneuē dye zee vā galilea
vñ sach twe bruederē symon
den men peter hyet vnde
andries synē broeder oere
nette yn dye zee tverpen
wāt se warē vysschers. Vñ
he sechde em. Coemt na my
vñ ych sal v makē vysschers
der mynschē. Vñ se lieten
tehants dye nettē vñ se
volchdē em. Vnde ghynk
voert vm sach twe and broede
rē iacob zebedeus sone vnde
iohan synē broeder myt
zebedeus oerē vadēr oere
nette vmalzen he riep se
vñ se lieten tehants oere
netten vñ oerē vadēr vnde
volchden em na. Sunte
gregorius omelie vp dit selue
ewāgeli die dit pdicte yn
sūte andries kerke.

Ghy hebt ghehoert
lieue broderē dat
peter vñ andries
ten woerdē vā enen beue
len oere nettē lieten vnde
volchden vnsen vloesser.
Se en haddē em noch nyet
ghespen doen ewighe myra
culen se eñ haddē vā em
nyet ghehoert vā den loene
des ewighē leuens vñ noch
tan tot enē ghebade vns herē

soe vgaten se dat se sthyenē
te besyttē. Doe voele sien
wy vā synen myraculen
myt woe voele ghyeyselen
werdē wy ghepynct myt
woe voele starpheydē vā
dreyghē werdē wy vueert
vñ nochtan vonweerdē
wy em te volghen dye vns
roept. Ihe syt thant yndē
hemel dye vns vmaent
dat wy bekierē sollē. Ihe
heeft te hant der heydenē
hals ghedaen vnder dat
putte der ghelouē he heeft
thant dye glorie vā deser
werlt daer neder ghewor
pē he baetstapte thant mytte
grotē een paerlikē vallē de
ser werlt dat dye dach sins
nauwē ordels naect vñ noch
tan en wil vnse houerdighe
hēre oers dants myet laten
dat se daghelikes oers vn
dants verliest. Dant lieue
broedere wat sollen wy seg
ghē yn synē ordel. dye vā
der myne deser werlt noch
myt ghebadē en werden
ghetrect noch myt sleghen
ghebetert. Trer machsthien
ymēt mach em seluē myt
swyghende ghepynse seg
ghē. Dat of woe voele
liet elt van desē visthers
vm dat vns herē woēt dye
volna myet en haddē. Trer
lyeue broedere yn desen dyn
ghē sullē wy mer mertze
vñ weghē dye begheerlic
hept dan dat guet. Dye
liet voele dye myet toe syn
ze behoef en hielt. Dye liet
voele dye elt dynctz woe
luttels was al liet. Daer
like wy besytten myt my
new dat wy hebbē vñ dat
wy myet en hebbē soekē
wy myt begheertē. Hyr vm
liet peter vnde andries
voele als elt liet oec dye be
ghēerte vā hebbē. Ihe liet
voele dye oer mytteguede
dat he hadde af ghynctz syn
vulre begheerten. Dant
vā den ghenē dye vnsen
here volghden wert alsoe
voele ghelaetē als dye ghe
ne dye em myet en volghdē
mochtē begheren. Hyr vm
en sal oer nyemēt als he
syet dat emyghe lude voele
ghelaten hebbē segghen by
em seluen. Itz wil na vol
ghē den ghenē dye dese
werlt vsmaedē mer ytz
en hebbe myet dat ytz ach
ter laten mach. Broedere
ghy laet voele yst dat ghy
af gnet den begheertē unes

vleyſches wāt v guet van
butē woe cleyne et ys ~~dat~~
~~ys~~ ſ dat ys ghenoech vnſe
here. ℣ Dāt he anſvet dat
herte vñ myet dat guet noth
he en mertt myet woe voe
le datmen tot ſijnre offer
hande brengt mer myt
woe groter deuotien ment
doet. ℣ Dāt yſt dat wy dat
guet anſven vā butē ſoe
ſvet vnſe hellighe toman
ns dat ſe tofften dat ewi
ghe leuen der enghelē vm
dat ſe lieten oere netten
vñ oer ſchip. lieue broders
hemelrijck en heuet ghеen
mitzen vā topē mer noth
tan yſt voele weert alſtu
et heues. ℣ Danttet was
Zacheus weert haſ ſyn
guet. wāt dye ander helf
te hielt he em weder te
ghеuē vieruolt dat he vn
rechtelick ghecreghē hadde.
Ēt was peter vñ andries
weert dat ſe oer nette vñ
ſchip lietē. Ēt was der
wеduen weert twe topерē
pemȳſſzen. Ēt was ene
andere wiue weert enen
nap coldes waters. ℣ Hijr
vm alſoe wy ghеſecht hebbē
ſoe is et hemelrijck alſoe
voele weert alſtu heues.

℣ Hijr vm broders mert
wat vnduze ys als ment
topet vñ wat weerder ys
als ment beſyttet. ℣ Mer
machſchien men en heeft
myet enē tolden nap waters
dat men ghеuē mach enen
dies te doen heeft. ℣ Daroer
ſoe behoeft men vns gades
woert ſekerlick. ℣ Dant doe
doe vnſe here vñ vloeſer
ghebaerē wert ſoe wordē
dye porters des hemels
vtoent dye riepē. Gloria
ſij ynden hoechſtē gade
vñ ynder eerden vrede
den mynſchē vā gueden
willen. ℣ Dant voor den
oghen gades en ys dye hāt
nūmermeer ydel vā ghif
ten yſt dattet ſtrijm des
hertē voruult ys myt gue
dē wylle. ℣ Hijr vm ſecht
dye pſalmiſta. In my ſyn
god dyne beghеertē dye
ytz ghеldē ſal dy te lauen.
Als of he opelitz ſechde.
℣ Onde al en hebbe ytz myt
vā butē ghyften te offerē
nochtan vynde ytz bynē
my ſeluen dat ytz legghe
vp dat altaer dyns laues.
℣ Dāt du dye myt vnſen
ghеuē myet gheuoet en wer
des du wordes bet te vredē

ghemaect mytter offerhan
de vnser hertē. Want wet
en offert men gade dat rij
ker ys dan dye guede wille.
Lieue broderē dat ys een
guet wille dat wy vntsyen
alsoe den wederstoet dye
enē anderē ghestichten moth
te als vns seluē vñ alsoe
te vbliden van eens anders voer
spoede als vā vns seluen
dat wy wanē solen dat
ander lude schade dye vnse
syn. vñ ander lude ghewy
ne dye vnse ahtē. dat wy
vnsen vrientwet vm dye
werlt. mer vm gade myn
nē sollē. vñ vnsen vyant
mynende vdraghen. dattu
wemēt doen en solles dat
tu dy wet en wils hebben
ghedaen. vñ dattu wemēt
vntsegghē en sals of wey
gherē dattu ghe rechtelick
beghe zes dat men dy doe.
vñ wet allene te helpen
dijn euen kerstens noet na
dyne macht met dattu em
oer soldes willē vorderen
bauē dyne macht. Dat
dynghe ys rijker dan dese
offerhande dat dye ziele
aūmyds den dat se gade
aldus offert oer seluen yn
den altaer des hertē dodet.
Hier dese offerhande des
guedē willen en volghet
men nūmermeer volmaect
lick ten sy dat men volmaecte
lick late dye beghe rlicheyt
deser werlt. wāt anders
wat wy yn deser werlt
ansyen sonder twiuel dat
benijden wy vnsen euen
kersten. Dantter schynt
dat vns dat ghebreket
dat een ander vberighet.
Vnde vm dat dye haet
altoes schelende ys vā den
guedē wille thant als dat
herte den haet vntfaet
soe gaet dye guede wille
en weth. Hijr by vm dat
dye helligh e predicherē soldē
moghē oerē euen mynschē
volmaectelick mynē soe
pynden se em yn deser
werlt wet te mynē noth
wet te ghebrighē noth met
myt beghertē te bespitten.
Dyt ansach ysaias wael
doe he sechde. Dye syn de
se dye als wolken vlieghē
vñ als duuen tot oezen
vynsterē. Dāt he sach dat
se dese eertschē dynghe v
maedē vñ myt herten
den hemelschē dynghen
naecten. Dat se myt woer
den reghendē vnde myt

myraculē lichten vñ dye
vā den eerdsthē ſmetten
hoghe predicacie vñ hoghe
leuē dus vheuen dhaddē
dese ghiet: he vlieghende
duuen vñ oet wolken.
¶ Dāt dye venſterē ſyn on
ſe oghē vm dat dese zielē
daer doer ſyet dat ſe vā
butē begheert. ¶ Onde dye
duue ys een ſympel dier
of beeſt vñ en heeft ghene
galle der quaetheyt. Aldus
ſyn dye alſ duuen tot oe
rē veinſterē dye myet yn
der werlt en begherē.
¶ Dāt ſe anſyen alle dyne
ſympelitz vñ yn den dyn
ghe dye ſe ſyen en werdē
ſye myet ghetrect myt be
ghierte der ghieritheyde.
¶ Aer hijr teghē ys dye
wijſe vñ myet dye duue
tot oezē veynſterē the dye
de dynghe dye he myttē
oghē mertt daer an han
ghet myt begheerte van
roeue of vā ghieritheidē.
¶ Hijr lieue brodere wāt
wy ſuente andries deſ
apoſtels ghebuerte vierē
ſoe ſollē wy na volghen
dat wy oeffenē dye feeſt
vnſer verwandelder ghe
dachtenen tonēde dyenſt
vnſer deuotien. Laet vns
veronwerdighē deſe eerd
ſthe dynghe laet vns deſe
tijtlike dynghe laetē vñ
dye ewighe dynghe topē.
¶ Onde yſt dat wy noch
myet vnſe eyghē guet lac
ten en moghen en laet
vns doch ghеen vreemt
guet begherē yſt dat vnſe
herte noch myet vntſtekē
en wort myttē vuere der
taritaten ſoe hebbeſe doch
yn oēre auertallitheyt dē
breidel deſ amptes vnde
der vreſen dat ſe doch
ſoe beweghet werde yn
den ſtreden oerſ voert
gants alſ ſe bedwonghē
wert vā begheertē van
vreemdē guede te eny
gher tijt ghebracht werde
oer proper guet te veron
weerden. Op ſuinte ma
thijſ dach. ℣ Matheus.
In der tijt ſande ihe
ſus ſyne twelf ionghe
ren vñ beual em vñ
ſechde. En gaet myet en weth
yn der heydē weghe vñ en
gaet myet yn der ſamarita
nē ſteden mer gaet bet
totten ſtapē deſ huſes van
iſrahel dye vlaeren ſyn.
¶ Onde ghaende predict vñ

segghet dattet hemelrijcx
ghenaect ys. Gheneset dye
sieken verwect dye doden
zuuert dye lazarusse vdrijft
dye duuele wt. Te vghenes
hebdijt vntfanghē gheeft
te vergheues. Sute gregori
omelie vp dit selue ewāge
lidie he predicte ym sinte
steuens kerke.

Vnde dat allē mȳsthē
apenbaer ys lieue
brodere dat vnse he
vnse vloeser yn dye werlt
quam vm der heydē vloese
nysse als wy dagheliikes
syen dat dye samaritane
ten gheloue gheropē werdē.
Dat ys dat dat he syne
ionghere te prediken sent
vñ secht. Vnde gaet nyet
ynden heydenē weghe vñ
en gaet nyet ynden sama
ritanē steden. mer gaet
bet ten strapen des huses
vā israhel dye vlaerē syn
sonder dat wy vten eyndē
der dāt tretkē dat he wol
de datmen ierst allene yn
iudea vñ daer na alle dē
heyden predikē solde. Vp
dat als men dat ioedsche
volck riep vñ se dat ver
onweerdē dat dan dye
hellighe predikere by ordi
nantie komē solden vm
dye heydē te roepē. Vp
dat alb vns vloesers pdi
catie vā synē eyghē volke
veronweert worde datmē
dan soekten solde dat hey
denssche volck alb vreemt
volck. Vnde dat wort dē
ioedschen volcke yn ortont
stap oerre vdoemenysse
dat den heyden wesen sol
de een toewassen vā gra
cien. Vnde doe warē oer
sonyghe vā den ioedsche
lande dye te roepē warē
vñ sonyghe vā den heydē
dye nyet te ropē en warē.
Want wy lesen ym der
apostelē werke doe peter
predicte dat ierstewerue
vā den ioeden drie duset
vnde daer na vijf dusent
ghegloefdē. Vñ doe se asien
prediken woldē soe secht
men dattet em heydē geeste
vbaeden wert northā dye
selue gheest dye ierst dye
predicatie vboet soe storte
he daer na dye predicatie
yn der vā asien hēte wāt
tet yō lanck dat al dye
vā asien ghegloeft hebben.
Dār hijr vm soe vboet
he ierstwerue dat he nae
mack dede. wāt doe wer

waren yn dat lant emyghe
dye myet te behalden en wa
ren vñ doe waren emyghe
daer yn dye myet vdienen
en solden ten leuen vmaect
te werden mer nothtā wert
em pfitelict dye dyenst der
predicatie vntrect vp dat
se myet swaerlicker vdoemt
en solde werden vā der pre
dycatie dat se se vonweerden.
Hijr ym wert somtijt myt sub
tilen vñ vhalen vōnysse
vā sompygher lude oren dye
hellighe predicatie vntrect.
wāt se vdyenen myet ver
wect te werden by der gra
tien. Ayue broderе altoes
ist noet dat wy yn allē dat
wy doen altoes vutsyen
vp vns gades vborghen
rade vp dat als vnse ghe
dachte vt wort ghestort
vñ oer selue myet weder
en roept vā oren ghenuech
ten dat dan dye richter by
nen teghē oer selue vre
selict myet en bezeyde we
derstoet. Dye psalmista
dyc dyt wael anfath seth
de. Koemt vñ syet dye
werke gades woe vueer
like he ys ynden rade vp
ter mynsthē kyndere. Wāt
he sath dat dye ene by
vntfermitheydē gherope
wert vñ ēn ander wert
by gherechticheydē dye dat
eysthet vdreuē. Dñ vm dat
vnse he ander dynghe spaert
vñ ander dynghe vā grā
stap ordimiert soe vreesde
em dauid dat hijt myet en
vmochte te grondē vñ dē
he sath dat he was myet
allene vnūgrondelick mer
oer yn emyghē synē orde
len vnghebuerlick. soe sech
de he dat he was vreselick
yn raede. Hoerē wy nu
wat men den predicaren
dye men sezent beuelt.
Haende predict vñ segghet
datter hemelrijc ghenaect
ys. Ayeue broedere al wert
datter ewāgely snueghe
dye werlt roept. Wāt oere
valle syn oerg stemen.
Wāt se dye vtreden ys
myt soe voele veruolghyn
ghe vñ ghevallē vā oerē
glozien soe toene se thāt als
als vā by een ander rijke
dat na oer volghet wāt
se ys den oer bytter dye oer
mynē. oers selues valle
predikē dat men se myet
mynē en sal. Wāt wert
dat ymens huys besloten
worde/ dattet vallē wolde

soe wie dat daer yn woende
he solde vlien dier straende
ghemynet hadde he solde een
haestelick haestē daer af te
vlien alst oft viele. Ist dan dat
dye werlt valt vñ wy se
mynēde vmhelsen soe wil wy
liever verplet werdē dan
daer yn wonē. Wāt ghene
reden en scheydet vns vā
ören walle dye de mynne
byndet yn oere passie. Wyr
vm yst vns nu lichte vnse
ghedachte te trecken vā oerre
mynen als wy alle dynghe
ghestuert syen. Doer dyt
was yn dier tyt alre pijnlick
te doene doe se ghesent wor-
den vm dat vnsienlike he-
melrijck te predikē doe se
verre vñ wide saghē bloyē
alle dye rijke vā eertrikē.
Wyr by warē dye helighē
predikarē mede ghegheuē
myraculē te doen vp dat die
macht dye men toenē solde
solde gheuē dat gheloue dē
woerdē vñ dat se myee dy-
ghen doen soldē dye myee
dynghē predikē alsoe mē
yn der seluer lexen na
secht. Gheneset dye zieken
verweert dye dodē zuuert
dye lazarusē verdrijft dye
duuelē wt. Doe dye werlt
bloyede doe dat mynschelike
gheslechte wies doe dat
vleysch yn den leuē ghe-
duerde doe alle dynghe
auervloyede warē. Dye
dyt hoerde solde ghelouē
een ander leuen te wesen
wye solde dye vnsienlike
dynghe prisē bauen dye
syenlike dynghe. Doer als
dye ziekē gheneesen vnde
dye dodē weder verresē
vnde dye lazarusē weder
vntfenghē dye zuuerheit
oers vleisches. vñ dye ghe-
ne dye beseten warē van
den duuelen daer af ver-
loest worden wie en sol
de myet ghelouē dat he
van den vnsienlike dyn-
ghen hoēde. Dant daer-
toe lichten dye myraculē
dye men syet vm dat se
der gheenre hertē dyet
syen trecken sollen ten
gheloue der vnsienlikēr
dynghē vp dat by den
datmen wonderlikē vā
buten doet dat dynkt dat
daer bynnen vs voele won-
derlike gheuoelt werdē
sal. Doer nu als dye auer-
vloedich ghewassen vs
soe synre voele ynder hel
lighēr hertē dye dē weth

der doechdē haldē nochtan
en hebbē se dye teyken vā
den doechdē nyet. Dāt te
vȳgheues toenet men van
buten dye myrrahule yst dat
daer ghebreet dat bȳnen
werket. Dant na sunte
paulus woert dye tonghe
syn yn teyken myet den
ghelouighē mer den vnghe
louighē. Hyr by doe dese
selue voerbazighe prediker
quam ten militenen vñ
he wiste dat al dat eylant
was vol vnghelouighyer
mynschē soe ghenas he
myt bedynghe publius va
der dye ghequellet was
vā den buyckoeuel vñ vā
den rede. Der thymothe
um den gheselle synre
pelgrimaedsen vñ dē hul
per synre predicatien dye
ghequellet was mytter
ziechevt synre maghen
en gheneest he myet myt
ten woerden mer he pyn
ten em myt consten van
medicinē te gheneesen vñ
secht. Desighe een luttel
wȳns vm dyne maghe
vñ dyne stedighe ziechei
den. Dye dus enē vnghe
louighē siekē myt eenre
bedynghe gheneest waer
vm en starckt he myet sy
nē quellendē gheselle.
Dāt dye was butē by
myrrahule schuldich ghene
sen te syne dye bȳnē myet
leuende was vp dat dan
dien macht vā butē toe
nende dien mānē dye
cracht vā bȳnen sekerē
solde ten leuē. mer den
quellendē ghelouighen
gheselle en warē vā butē
ghene teyken te doene
Wāt he leefde bȳnen.
Mer alb ghecorloeft was
dye macht vā prediken
vñ dye myrrahulē vā doech
den ghegheuē warē laet
vns hoerē war vnse ver
loeser daer na secht. Te
vȳgheues hebdyt vntfan
ghen gheeftet te vȳgheues.
want he wiste te voerē
dat eenyghe dese selue
ghysten des gheestes dye
se vntfaen soldē dat se
dye gauē tzerē solden
yn ghewoente vā tomē
strappen vnde dat se
dye teyckene vā myrrahu
len af tzieren soldē ten
dyensten vā ghierichey
den. Hyr by yst doe sy
mon dye tzouerlaer sach
dat men dye myrrahule

dede aenmyds vp leggyen
der hande dat hy dese gaue
des gheestes wolde krygyē
vm gelt dat ys dat hy quel
liker vropen solde dat hy
quelliker gheroft hadde.
¶ Hyr by dreef vnse vloeser
myt eenre gheselle van
corden ghemaect dye
scharen uten tempel vnde
kierde der gheenre setel
vme dye duuen vrosten
¶ Dāt dat ys duuen te
vropen datmen geuet
dye vpleggyynghe der
handen daer men den
hellighen gheest mede vnt
fact myet ter vdientē vā
leuen mer vm loen. ¶ Mer
somyghe syn dye myet dat
loen der pēmynghe en vnt
faen van oerē wiken of
ordinyerē vnde norhtan
gheue se dye hellighe ordē
ne vm vrientschap der my
schen vnde vā der seluer
mylthyt soekē se dat loen
allene des prūyses. ¶ Daer
lic kse dese en gheuē myet te
vgheues dat se te vgheues
vntfanghen hebbē. ¶ Want
vā dyenste der hellichyt
den se vntfanghē hebben
eyschen se den pēmyte der
gonsten. ¶ Hyr by doe dye
profete den gherechtighē
man beschreef. soe sechyde hy
wael dye syne hande stud
det vā allen ghyfte. ¶ Dāt
hy en sechyde myet dye syne
hadde studdet vā ghyftē
mer hy dede daer toe vā
allen ghyften. ¶ Dāt een
ander ghyfte ys vā den
dyenste een ander ghyfte
vā der hant vñ een and
ghyfte vā der tonghen.
¶ Dāt dat ys dye ghyfte
vā dyenste vnderhoruch
dye men vā vnrechte doet.
¶ Dye ghyfte vā der hant
ys dat ghelt. ¶ Dye ghyfte vā
der tonghe ys dye gonst.
¶ Hyr vme dye de hellighe
ordene ghyft hy studdet
dan dye hande vā alre
ghyften als hy yn dē gheest
liken dynghē myet allene
en soect ghelt mer oer myet
en soect myns thelikē danth
¶ Mer ghy lieue brodere
dye ynt werltlike habyt
syt als ghy bekēnet dat
vns toe behoert soe kiert
dye oghen uwer ghedath
ten tot uwen dynghen.
¶ Alle dynghe doet vnder
lynghe te vgheues vñ en
wilt dat loen uwes werks
myet soekē yn deser werlt

dye ghy spet dat myt soe
groter haestichevt breet.
¶ Dachtet v dat ghy vn
ghecnze manyerē quaet
noth guet en doet vm
tijtlikr loen. soect den tot
enen ontfonde van uwen
werken dē ghy richter
vntbeyt. ¶ Oe sye nu hēme
lik vnse guede daet dat
he se apenbaerlike toene
vn der tijt syns loens. ¶ Alsoe
ghy alle daghe unwē vley
sche spyse gheeft vp dattet
myet en crancktē en sal
alsoe syn dye guede wer
ken dye daghelicksche voet
sele vnser zielen. ¶ Ezen
voet dat lichaem myt spisē.
men voet den gheest myt
gueden werken. ¶ Dat ghy
gheeft den vleische dat
sterue sal dat en vntsect
myet den doechdē der zie
len dye ewelikr leuē sal.
¶ Ist dat tot ewyghen tijt
een haestich vuer ene
wonynghe verbrant soe
wie daer af besytter was
he neemt dat he macht en
vliet he rekrēt ghewijn
vst dat he myet vtē vuere
myt em draghē macht.
¶ Syet dye vlame vā vnoye
vbernt dye werlt vn al
dat daer schone yn schyen
dat woest te hant dat eyn
de dat by ys als vuer. ¶ Jyr
vm lieue broderc halder
voer alte ~~maet~~ grote ghe
wijn yst dat ghy daer
vt yet myt vnomet yst
dattu vliende yet en wecht
draghet. yst dat ghy ver
laerē werden moecht bleeft unc
behalr dat gheuende tot
unwer behoef ten ewyghē
loene. ¶ Dāt al dese eerd
sche dynghe vliesen wy
halden wy se mer gheuē
wy se wael soe behalden
wy se. ¶ Dye tijde vlien myt
haestichevdē vm te syen
vnsen richter. ¶ Dāt wy
daer to ghesloten werdē
myt groter vnstadichevt
soe ghezedē wy vns tot
synre behoef myt haestē
vn guedē werken. ¶ Op
der seuē broder dach vn
vp sinte felicitas dach.

¶ Onder tijt ¶ Matheus
doe vnse hē ihūs
xpūs sprack totten
schaerē syet soe stonden
daer butē syn moder vn
syne broderc vñ sochten
vm te sprekē. ¶ Onde een
man sechde em. ¶ Sye dyn
moder vñ dyne broderc

staen daer buten vñ soecken
dy. Ende hy antwoerde em
vñ sechyde den diet em sech
de. Welck ys myn moder
vñ wie syn myn broders.
Ende hy stackt syne hant
voert yn syne ionghere vñ
sechyde. Syet dyt ys my moe
der vñ myne brodere. Want
soe wie doet myns vaders
wille dye yn den hemel ys
hy ys myn broder vñ suster
vnde moeder. Hute gregorius omelie vp dit selue ewangeli die hy predicte yn sinte felicitas tzertze

Dys ys lieue broderen
ene korte lere des
heylighen ewangelij ghele
sen. mer se ys swaer van
groten lasten ghoestelijker
vnderstandenysse. Want ihus
vnse scepper vñ vloeser hy
vienst em te kennen syne
moeder. Ende wie em
moeder ys vñ wye syne
naesten syn nyet naeder
maegschap vanden vleysche
mer by den toecomen
des ghoestes betoyghent
hy segghende. Welck ys
myn moeder vnde wye
syn myne broders. Want
soe wye doet myns vaders
wille dye yn den hemel
ys hy ys moeder vñ suster
vñ myn broeder. Ende
wat bewiset hy vns an
ders yn desen woerden
sonder dat hy der voele
vergadert vten heydenen
dye ghehoersam syn synre
ghebaden vnde dat hy
dye ioeden vā den wellē
hy ghebaezen ys na den
vleysche myet en bekent.
Hyr by sechytmen dat
syn moeder daer buten
stont als men se myet en
bekent. Want dye synagoge vā den ioedē en wort
hyr vme vā oerē scepper
myet bekent wāt se dye de
wyt hielt yn den werke
vloes dye ghoestelike ver
standenysse vñ se hyelt oer
vaest van buten na der
litteren. Mer als men
sechyt dat soe wie syns va
ders wille doet dat hy vns
herē suster vñ broder ys
soe en ys dat ghoen wond
vm beyde dat maetsel vā
den mānen vñ den wi
uen dye ten gheloue ver
gadert werden. Mer et
ys sere te verwonderen
woe men se oer syn moed
sechyt. Wāt syne ghetrouwe
ionghere ghewerdicht hy

ſyne broderze te hyetē ſeyghe
de. Gaet baetſtaptet my
nen broderē. Dye dan dus
vns herzen broder werdē
math myt dat he ten ghe
loue komet ſoe vs te vragē
woe he oer ſyn mo moeder
weſen math. Hier mē ſalt
weten wie ghelouende
xpūs broder vs vñ ſuſter
he wort ſyn moeder pre
diktende. Dāt dye vs oft
he vnſen herze ghebeerde
dye den diet hoert vnſen
herē vnſtoztet vn dat her
te myt preditzen. Onde he
wort ſyn moeder yſt dat
dat he aūmyds ſynē woer
den vns herē mȳne riſet
vrde ghebaerē wort vn
ſyns euen mynſthē herte.
Onde vm deſe dynghe
vaſt te makzen vñ te proc
uen ſoe vs hȳr dye helli
ghe felicitas wȳf ghebuer
te dat wierē dye ghelouē
dye criſtus maget was vñ
prekende waert ſe criſtus
moeder. Alſoe men leſet
vn oerē corrigierde waetze
ſoe vntſath ſe dat ſe oerze
euen ſone na oer ſolde
laeten leuende alſoe vley
ſthelitze vader vñ moeder
pleghē te vntſyen dat oer
kynder voer em ſteruen
ſollen. Dāt doe ſe yn der
pynē der veruolghynghe
ghe uanghē was ſoe ſterkē
ſe oer ſonen herten myt
preditzynghe yn dye mȳne
des ouerſten vader landes
vñ ſe ghebeerde yn den
gheeſte gades dye ſe yndē
vleyſthe ghebeert hadde
der werlt. Hyeue broderze
merkt yn des wiues licha
me een manlikz herte ſe
ſtont ter doet vnuerueert
ſe vntſath dat ſe yn oren
ſonē vliesen mochte dat
licht der waerheyt vnde
hadde ſe myet beroeft ghe
weeſt. En ſal ytz myet
moghen ſeyghen dat dyt
wȳf martelaer waerlic
likz doe vnſe herze van
ſunte iohan ſpraekz ſoe
ſethde he wat ghynt dy
wt ynder wilder myſſe
te ſyene enen profete ytz
ſeyghe v oer he vs meer
dan een profete. Vñ doe
men iohan vraghede ſoe
antwoerde vñ he vnde
ſethde. Ytz en byn gheen
profete. Dāt he dye em
ſeluen wiſte weſen meer
dan een profete he ſethde
dat he gheen profete en

was. ¶Hijr vm secht mē
em meer dan een profete.
want eens profeten dyenst
ys dat he voerseyt dat ghe
schien sal. nyet dat he dat
oec toenē sal. ¶Want iohānes
ys meer dan een prophete
wāt den he mytten woerdē
voersechde den wijsde he
oec mytten vynghere. ¶Hijr
vm en segghe ytz dyt wijf
nyet martelaer mer meer
dan martelaer. ¶Doe se oer
seuen sonen voer oer te he
melrijtz sande alsoe menich
werue se yerst voer oere
ten pynen quam vm te
steruen. mer nothtā quā
se daer toe dye achtenste.
¶Dese moeder ansach dye
ghepijnt was vnuerueer
lichz oerre sonen tormentē
vñ oeren doet vñ dye
blijtschap des hapē sette se
teghen der naturen trou
we. ¶De vntsach oer van
em doe se leefden vnde
se vblijde doe se storuen.
se begheerde dat se ghenē
sone achterlaten en solde
vm dat se den dye na oer
mochte leuende bliuen.
nyet en mochte hebben
tot enen ghesselle vntsach
se. ¶Hijr vm lieue broderē
en wane nyemēt vā v
luden dat soe se oere kyn
dere voer oer sterūē sach
dye vleischelike mynne
vñ gonst en beschiet se
wāt se en mochte sonder
rouwē nyet syen sterūē
oerē sonē dye se wiste dat
oer vleischelick wazen
mer et was bynen oer
ene tracht vā mynē dye
verwan den rouwe des
vleyschez. ¶Hijr by seghde
vnse here toe sunte peter
dye ghepassijt werdē solde.
¶Als du alt wordē byst soe
saltu dyne hande vtstelzē
vñ een ander sal dy gordē
vnde leyden dy daer du
nyet en wilst. ¶Want en
hadde peter nyet ghewilt
he en hadde vm cristus wil
le nyet ghepassijt wordē.
¶Mer dye mertelie dye he
na trantheyt des vleisches
nyet en wolde dye mydē
he vā der tracht syns gheest
tes vñ doe he em naeden
vleische wreesde vā den
pynen soe vblide he em
vā den gheeste ter glorien
waert vñ aldus ghesschie
det dat he den tormēt vā
martelien sijns vnwille
wolde. ¶Alsoe wy oer doen

als wy soekzen dye blytstap
vnser ghesontheyt soe nemē
wy enē bitterē drancke dye
vns purgierē sal. Want
dye bitterheyt vs vnghenoech
lick vnden drancke mer
dye ghesontheyt ghenoeghet
dye aūmyds dye bitterheyt
weder wort ghegheuen.
Aldus mynde felicitas oe
re sone naden vleysthe
mer om dye mȳne des
hemelsthē lantstaps wol
de se dat se voer oer storuē
dye se mynde. se ontfenck
oer wondē mer se wijes
vn em dye voer oer ten
rijke quamē. Wijr vōme
segghe vtte te rechte dat dyt
wijf meer dan martelaer
was dye alsoe dicwil vn
oerē sonē ghedoet wert.
Onde doe se dye mesy
ghers hande martelie beghiert
soe verwan se oer dye zege
vā martelien. Eren seghet
dattet hijr voermaels myt
ten alders een zede was
dat soe wie strepen wert
dat he nader ordināncien
der tijt haldē solde dye stad
der eerē vn wast dat ymēt
daer na queme toe strepe
dōeme vnde he strepē wor
de myet een werf mer and
werf mathysthien of drie
werf dat dye oer vn prise
vnde vn eren bauen dye
anderen ghaen solde dye
myet meer dan eens strepē
ghewesen en haddē. Aldus
ghynck dye helighe felici
tas bauē dye martelaren
dye doe se sach soe voele
oere sonen voer oer sterue
doe sterf se tot elken vm
cristus wille. Want vm
syne mȳne en was myet
ghenoech oer doet. Doe
deer merkē wy dus dyt
wijf vn merkē wy vns
selven dye vn des lichams
lede mānc syn tegken oer
te'rekenē. Dat sal men
vns wanē wesen wāt dit
wile vp sette wy emyghe
guede dynghe te doene.
mer yst dat een alte cley
nen woert breet wt ymēt
dat vns bespot soe werdē
wy thant te brackē vāder
menȳghe vns werts vn
vā schamenysse kierē wy
vns daer af. Myet woer
dē kierē vns dicwile vā
guedē merkē mer dye tor
mentē en mochtē felicita
tem myet ghekeren vā
oerre hellighēr menȳghe.
Wy stoten vns vn voerdē

vloeken mer felicitas ghyt
oer wt aūmyds vseren ten
rijke gades vñ se heltet al
voer wet dat oer teghen
was. Wy en willen vm
dat ghebot vns here wet
gheue vm vnse salichept
dat vns auerlopet. Dese en
gaf gade wet allene oer
guet mer se gaf vm syne
wille oer proper vleysch.
Wy als wy by den wille
gades vnse kyndere ver
liesen soe wene wy sonder
vertroestē dese solde oer
oere sone beweent hebbē
als dodē en hadde se se
wet gheoffert. Als dye
starpe richter komē sal
totten vreeslikē gherichte
wat sollen wy māne seg
ghē als wy des wijf glorie
sollen syen. Waer vnschulde
sal dan vns māne wesen
vā der crancheyt vns her
ten als men dyt wijf toe
nē sal dye mytter werlt
oere kunne verwan. Wyr
vm lieue broders laet vns
volghen den nauwen vñ
den starpē weeh vns ver
loesers. Want auermyds
ghewoentē der doecht
ys dye weeh thant soe
effen worden dat daer
dye winen ghelieft doer
te gane. laet vns veron
werdighē alle dese teghē
woerdighe dynghe. Dāt
dye dynghe dye auerlydē
moghē syn voer wet te
rekenē. Et ys lasterlick
dat te wynen dat men
weet dat haestelick ver
gaet. Dye wyne deser
eerdscher dynghē en ver
wyne vns wet houerdich
en verheffe vns wet
dye gramscap en vstorme
vns wet dye vnclyscheit
en besmette vns wet vñ haet
en vertere vns wet.
Lieue broders vm dye
wyne vā vns sterf vnse
vloesen vm dat wy vm
syne wyne lerē vns sel
uen verwynen. Ist dat
wy dyt volmaertelick doē
soe vntghaen wy wet
allene dye pynē dye toe
komē sollen mer wy
werden oer mytter mar
telien glorie ghecloent.
Dāt al yst dat vns dat
gheual der veruolghyn
ghe ghebreet nodyt heeft
vnse vrede syne martelie.
Dāt al en doen wy dye
halse vns vleysches vnder
dye sweerde wet nodyt

doden wy mytten gheeſte
liken ſwerde yn vnſen
hertē dye vleyſthelike
begheerten. Dā ſinte ma
ria magdalenē. Auctas

In der tyt bad een phariseus
yhesū dat he myt em eten
ſolde. Vnde he ghynck yn
des phariseus huys vnde
sat ten eten. Vnde ſich een
wyf dye ynder ſtad een
ſunderſthe was doe ſe be
kende dat iheſus yn des
phariſeus huys ten eten
sat ſoe brachte ſe ene buſſe
salven vñ ſe ſtont achter
beneuē synē voetē vnde be
gonſte myt oerē tranē syne
voete te netten vñ ſe droech
den ſe mytten haze vā oerē
hoefde vñ ſe cuſte syne voe
te vñ beſalvede ſe mytter
ſalvē. Doe dye phariſeus
dye em ghenoet hadde dyt
ſerthde ſach doe tot ſyne bynnen em
ſelven. Here dese een pro
phete ſoe ſolde he oer wetē
wie vñ woe daen dyt wyf
were dye em taſtet. want
tet ys een ſunderſthe. Vñ
ihūs antwoerde vñ ſechde
tot em. Symon ytz hebbe
dy yet te ſeggyhē. Vñ he ſech
de. Meiſter ſeggyhet. Twe
ſthuldenaze warē enē woke
naze ſchuldich. Dye ene was
em vyfhondert pēnynghe
vnde dye ander vyftich. Vñ
als ſe nyet en hadde daer
syt mede ghelden mochte
ſoe vliet hyt em beyden.
Nv dye mynt em hyt dem meeſt.
Symon antwoerde vnde
ſechde. Ytz wane dye den
he meeſt verliet. Vñ ihūs
ſechde em. Du heueſt recht
telike gheordelt. Vnde he
kierde em vm ten wive
wert vñ ſechde Sieſtu
dyt wyf. Ytz bym ghekomē yn
dyn huys du en gaues
gheen water myne voete.
mer dyt wyf heeft myt
oerē tranē myne voete ghe
net vñ myt oerē hare ghe
droghet. Du en gaueſte
my ghene cuſſynghe mer
dyt wyf vā der tyt dat ſe
hyt yn ghekomē ys ſoe en
liet ſe nyet af myne voete
te cuſſen. Du en beſalvedes
myn hoeft nyet myt alie
mer dyt wyf heeft myt
ſalve myne voete ghebſalvet.
Vm dat ſeg ytz dy ſoe wer
dē oer voele ſundē vlaten.
wat ſe mȳde were. Wat den
men myſt vlaet dye mynt
myſt. Vñ ſechde tot oer. Dy
ne ſundē werdē dy vlaten.

Onde dye daer mede ten
eten saten begonsten te seggher
bynen em seluen. Dye ys de
se dye oer dye sunde vghe
uet. Jhesus sechde totten wiue.
Dyn gheloue heeft dy behal
den ghemaect ganeck yn vre
den. Hute gregorius omelie
vp dit selue ewangeli die he
predicte yn sunte clemens

Als ytz vm hzerte
marien berouwenysse
denken vn pemtenae
pynse soe betremt my bet
te wenen dan yet te seggher.
Dye mach soe vstreenden
herte hebben dat nyet en v
morwet tot exempele va
penytenaen by den tranen
deser sunderssche. Want se
merkte wat se ghedaen
hadde vn en wolde nyet
matighen wat se doen solde.
Se quam yn vp dye ghene
dye saten aten se qua vnghe
hieten vnder den spisen gaff
se tranen. Heert myt wat
rouwen se bernet dye oer
nyet en schamet te wenen
vnder den spisen. Vn dese
dye lucas hiet een sundich
wijf dye noemt iohannes
maria vm wy ghelouen
dattet dye maria ys daer
marcus af ozkont daer
dye seuen diuelen wt wer
dreuen waren. Vn wat ys
by den seuen diuelen betei
kent sonder alle sunden.
Dus hadde maria seuen
diuelen wat se was vol
va allen sunden. Hier spet
vm dat se sach dye smetten
oerre wuelheyt soe liep se
totter fonteynen der vntferm
hertich vm ghedwoghen
te werden. Se en schaende
oer nyet oere sunde te
belien vnder den ghenen
dye te gader aten. want
vm dat se va bynen oer sel
uen swaerlike schaemde
soe waende se nyet wesen
dat se va buten oer staemen
solde. Hijr vm broder wat
heeft vns wond ofte maria
dye komet ofte vnse here
dye se vntfaet sal ytz segg
ghen vntfaen of dat he se
tret wy moghen bet seg
ghen dat ye se tret vnde
vntfent. Dat sekzer he
trecte se va bynen aumyds
vntfermicheyden dye se
aumyds sachtmodicheyt
va buten vntfent. Hier laet
vns den text des hellighen
ewangelij aulopen vn besien
wy dye manyer daer se
mede qua vm ghenesen

te werdē. Se bracht myt
oer ene busse saluē vñ se
stont achter beneuē ihus
voetē vñ begonste myt oe
zen tranē syne voete te
netten vñ se droechde se
myttē hare vā oerē hoefde
vñ se custe syne voete vñ
saluede se myt saluē. Droe
dese dyt vp apenbaer dat
dyt wijf oer te voerē ghe
gheuē hadde ten quadē wer
ken vñ dat se saluē ofte spe
tiē aen oer vleisch ghebesicht
hadde vm dat se wael rukē
solde. Onde dat se laster lick
tot oerre behoef ghebesicht
hadde dat offerde se nu
lauelick gade. Se hadde
mytten oghē dese eerdsche
dynghe begheert mer dye
custet se nu wenende auer
myds bezouwenysse. Se
hadde oer haer ghelegheyt
ter behaghelheyt oerb
ansichtes mer nu droech
de se oere tranē myt den
haere. Se hadde mytten
monde houdighe woerde
ghesprakē mer vmb herē
voete cussende soe vestet
se dat vn vns vloeserb
voetē. Hijr vme alsoe
mēnyghe ghenuechte als
se yn oer hadde alsoe vocle
offerhāde want se yn oer
selue se tierdē ten doechdē
dat ghetal der sundē dat
al dat gade dyenē solde
yn pewtentiē soe wat se
wt oer selue gade veron
weerde hadde yn den sun
den. Mer dye phariseus
dye dyt sach vonweerdet
vñ nyet allene en berispe
de he dat ghesundichde wijf
dye daer quā mer oer vn
sen here dye vntfenr vnde
sertyde yn em selue. Oder
dese een prophete soe solde
he oer wetē wye vñ woe
daen dyt wijf were dye
em tastet wāttet vp een
sunderssche. Syet dese pha
riseus dye waerlick houer
dyth was yn em selue
vñ valschelike ghereyt
he berispet dyt zieke wijf
vā oerre siecheyt vnde dē
meister vā symre hulpe
dye selue vā der wonden
der houdicht oer quellede
vñ en wistes nyet. Dye
medicijn meister was hijr
tusschē twe ziekē. mer dye
ene zieke behielt synē syn
ghehele yn der siecheyt
mer dye and zieke hadde
yn den redē syns vleisches
vlaerē dē syn syns herte.

Want dyt wijf beweende
dat se ghedaen hadde mer
dye phariseus dye vā val
scher ghereetichtheyde vlyoū
de he vmeerrede dye crācht
synre zietheyt. Alsus had
de he yn synre zietheidē
den syn verlaerē dye dat
nyet en wiste dat he verre
was vā synre ghesontheyt.
Hier vnder dese dynghe
dwynghet vns vnse vsuch
ten te anspen enyghe mā
ne vā vnser ordene. dye
den dyenst vā priesterscap
vntfanghē hebbē Ist mach
schien dat se yet van butē
woe luttel dattet ys ghedaē
hebbē vā wertzē der ghe
rechtichtheyt dat se toe hant
oere. vndersatē vsmaedē
vñ se veronweerdē alle sun
derē dye vnder den volcke
syn vñ se en willē vp em
ghene medelijdē hebben
als se oer sundē biechten
vñ ghelijt desen phariseus
veronweerdē se ghetrast te
werden vā den besundich
den wiue. Ende waerlick
hadde dyt wijf ghekomē
tot des phariseus voetē he
hadde se myttē versen en
weth ghestotē vñ he hadde
ghewaent dat he solde
besmet ghewordē hebben
vā vreemdē sundē. Hier
vm dat dye wazighe recht
uerdichē dese phariseus
nyet en verullede soe was
he vā eenze vreemder von
den zietē. Dyne brodere
hijr vm ys altoes noet als
wy enyghe sundezē ansien
dat wy vns selue yerst yn
oeze vnsalicheyt bewenē
wāt mach schien wy syn
yn dye selue sunde gheual
len of wy moghē daer yn
vallē en syn wy daer nyet
yn gheuallen. Dān al yst
dat dye wrake der ghereth
tichē sal altoes dye sunden
quellen mytter tracht der
disciplinē wy moetē noth
tan ernstelicē vnderschey
den dat wy teghē dye sun
den syn schuldich scarpe
wrake te hebbē vñ mede
lijdē mytter naturē. Dāt
al yst dat mē dye sundezē
slaen moet men moet dē
euē mynschē voedē. Dāt
als dye sunder aūmyds
berouwe thār slaet dat he
ghedaen heeft dan en ys
vnse euē mynsche wet een
sunder. Dāt mytter ghe
rechtichē gades richtet he
em vp teghē em selven

vñ he taſtiet dat yn em dat
gades gherechtich̄ beſpet.
Heer laetet vns nu hoerē
myt wat ſententie deſe
houerdighe vñ verweende
phariſeus verwōnet wort.
Onſe here ſecht em voer
ene ghelikenyſſe vā twen
ſchulderē vā den welken
dye ene myn dye ander
meer ſchuldich was vñ
den beydē dye ſchult ver
laetē was vñ he vraechde
den phariseus welck vā
deſen twee den he dye
ſchult verliet meeſt myn
nēde. Onde vp deſe woer
de antwoerde dye phariſe
us thant dye mynt meer
men den meeſt vliet. Vñ yn
deſen dynghe yſ te merkē.
Dāt als dye phariseus
myt ſyns ſelfs ſententie
verwōnen wort ſoe dra
ghet he zeel daer mē me
de bynde ſal als enē ver
woedē man. Men vtellet
deſer ſunderſchē guede w
ken men vtellet eens val
ſchē gherechtē myſthes
quade werke als mē ſecht.
Ick byn ghekomē vn dyn
huys du en gaues ghеen
water mynen voetē mer
dyt wijf heeft myn hoerē
tranē myne voten ghenet
vñ myt oerē haze ghedroeght.
Du en gaues my ghenē
cuſſynghe. meer dyt wijf
vā der tijt dat ſe hijr yn
ghekomē yſ ſoe en heeft
ſe nyet afghelatē myne
voete te cuſſen. Du en
ſalues myn hoeft nyet
myt alie, meer dyt wijf
heeft myt ſaluē myne
voete ghеſaluet. Vñ na
dyt vtellen vā dē guedē
ſoe ſechtmē dye ſentēne
na. Om dyt ſeg ick dy
oer werdē voel ſundē ver
latē wāt ſe myde zeere.
Hrodeze wat wanē ny
dye myne weſen anders
dan vuer. vñ wat dye ſun
den anders dan roeſtich̄.
Hyr ſechtmē nu. Oer wer
dē voel ſundē vlaetē wāt
ſe myde zeere. Als oftmen
apenbaer-lick̄ ſechde. De
vbrant ghelijck̄ der ſundē
roeſtichеyt dye ſe bernet
aūmydē den vueze der
myne. Dāt ſoe voele meer
wort dye roeſtichеyt der
ſundē vteert ſoe eens ſun
dēs herte meer wort ver
brant myttē vueze der my
nē. Wet dyt wijf dye ten
meiſter ghekomē was

siecte se wort ghenesen meer
dye andere syn noch siecte
vā oerre ghesontheyt. Dāt
dye daer te gader ten eten
saten behaeghdē yn em sel
uen vñ sethdē. Dye ys de
se dye oet dye sundē vlaet.
Mer dye hemelsche arste
en aensiet dye ziecte nyet
dye he syet dat se van der
meditinē quader werden.
Onde dyt wijf dye he ghe
nesen hadde dye verselsere
de he alumys der sentēnen
synre guedertierēheyt vnde
sechde. Dyn gheloue heeft
dy behaldē ghemaect ganetz
yn vreden. Dye ghelouc
maect se behaldē wāt se en
twiuelt nyet se en solde ver
trighē moghē dat se eyschede.
Mer dye sekerheyt deb ha
uen hadde se doe vā em
vntfanghē vā den dat se
vā der hapē oerre salichevt
eyschede. Onde men beuelt
se yn vredē te ghaen dat se
voert meer nyet en kiert
vā den weghe der waerh
yn den weth der stranden.
Hijr vm ys hy zacharia
ghesecht vm te beleyden
unse woete yndē weth deb
vreden. Want dan beley
den wy vnse ganghe yn
den weth deb vredē alb wy
doer den weth vā werkē
ghaen daer yn dat wy vā
vns stepperb ghracie nyet
en schelen. Ayene broderc
dyt hebbē dus auerlopen
te beduddē dye historie nu
yst dattet ghenoeghet lact
vns dye dynghe dye ghesecht
syn yn gheestelikē vstande
nysse verklarē. Dāt wien
beteykent dese pharizeus
dye em vermoede vā val
scher ghezechticheyt sonder
dat ioedsche volkz. vñ wien
dyt sundighe wijf yn kromē
de tot vns herē voetē vñ
wonende sonder dye belzier
de heyden. Onde se quam
myt ener bussen se storte
dye salue ut se stont achter
beneuē vns herē voetē se
nettede dye voete myt tra
nē se veghede se mytten
hare vñ dye voete dye se
mytten tranē nettede. vñ
veghede mytten haer dye
selue voete en liet se nyet
af te cussen. Orodere dyt
wijf beteykent vns yst dat
wy na vnsen sundē myt
al vnsen hertē weder kierē
yst dat wy na volghē dat
ghenen oerre rouwēnys
sen. Dat bedudet mē myth

salue sonder guede woerke
des waens. Hier af seyt sun
te paurel wy syn cristus
guede woerke gade yn elker
stad. Ist dan dat wy ghereet
te werke doen daer wy me
de dye keerke strooyen myt
ten woerke vā guedē wane
ne. Dat stortē wy yn vns
herē lichaem sonder salue.
Maer dyt wijf stont bene
uen dye voete. Dant wy
stondē beneuē vns herē
voetē doe wy yn sunden
warē vñ stalē vns teghē
syne weghe mer yst dat
wy tot warighēr penyten
tien vā den sundē bekiert
werdē soe staen wy dan
achter beneuē den voete.
wāt wy volghē syne voet
stappē daer wy vns teghē
satten. Dyt wijf nette die
voete myt oerē traenen.
Onde dat doen wy oer
waerlicx yst dat wy myt
synen hellighē doghen
yn oerē vnoye yst dat
wy oere droefheyt voer
vnse haldē yst dat wy tot
elken leden vns herē vns
neder boghē vermydē be
ghеerte van medelijden.
Dyt wijf droechde dye
voete myt oerē haere die
se ghenet hadde. Dant dat
haer yē dōn lichaem auertal
lich vñ wat haldet dat auer
vloedighe eerdsche guet son
der dye ghedaente des haers
dat alst auervloeyt ter be
hoesten vā noetdruftē oer
alst afghesneden wort en
voelt mens nyet. Aldus dro
ghen wy vns herē voete
myt vnsen haer alsō wy sy
ne hellighe daer wy aūmyds
caritate medelijden vp heb
ben vntfermenysse doen
van den dat vns auvloiet
vp dat alsoe dat herte
auermydē medelijden
droeffenysse hebbē sal dat
oer dye mylde hant toene
dye begheerlicheyt des rou
wen. Dant dye nettet
vns herzen voete mer he
en droecht se nyet myt
synē haere dye onyghen
wijs medelijden heuet
vp sijnre euen mynschē
droefheyt mer nochtans
oers nyet vntfermet vā
don dat en auervloyet.
Hye wenet vñ droghet
nyet dye woerde van
droefnysse ghеeft mer
vn den dat he nyet en
ghеeft dat en ghebreet
soe en mynet he en nyet

dye cracht synre drochtyf
se. Dyt wijf aensiede dye voe
te dye se veghede dat wy
oer volcomelick doen yst
dat wy ernstelick mynen
dye wy aenmyds vnser
mylticheyt behalden dat vn
se euen mynschē noetdruft
myet vns swaer en sy dat
syn ghebreck daer wy
em yn noedē vns myet
laschich en sy. Vnde alsᵇ
dye hant dye noetdruftē
ghift dat dye ghedachte
myet en vtragthe vā der
mynen. Men mach oet
by den voeten vstaen dat
sacramēt vā vns herē my
scheyt daer dye gotheyt
mede ghenaect der eerdē
vnser sterflicheyt daer he
dye eerde mede ontsenct.
Want dat woꝛt wert
vleysch vnde wanderde
vnder vns. Alsus aensen
wy vns vloesevs voete alsᵇ
wy dat sacramēt synre
mynschheyt vt al vnser
herte mynen. Dy besal
uen syne voete alsᵇ wy
dye moghentheyt synre
mynscheyt predikē myt
gueden wanynghen vā
hellighen woerdē. Mer
dyt siet dye phariseus
vñ bemydet. Want alsᵇ
dat ioedsche volck siet
dat dye heyden gade pre
dikē soe versmetten se
yn em seluen vā oerre
quaetheyt. Mer vnse ver
loeser vertellet des wiues
dade alsᵇ der heydē guede
werken vp dattet ioed
sche volck bekēnen sal
yn wat quade dattet le
ghet. Want dye phariseus
wort aldus wedersloten
vm dat by em al soe wy
voerghesecht hebbē dat
vnghelouighe ioedsche
volck ghetoenet werden
solde. Sie bin ghekomen
yn dyn huys du en ga
uest gheen water mynē
voeten mer dyt wijf
heeft myne voete ghenet
myt tranen. wasch dat wa
ter ys buten vns mer
dye vuechticheyt der tra
nen ys bynen vns. Dat
dat vnghelouighe ioedsche
volck en wolde nye vm
vnsen heren gheuē dat
buten em was mer dye
bekerdene heydēne se
en gauen vm gade myet
allene oer guet. mer oer
storten se vm synen wille
oer bloet. Du en gaues

my ghene cussynghe mer
dyt wijf vā der tijt dat
se hijr yn ghetzomen ys
foe en liet se myet af my
ne voete te cussen. Cussen
ys een teytzen der mynē.
Vnde dat vnghelouighe
volck en gaf gade ghene
cussynghe wāttet en wol
de myet mynen vt mari
taten den et vā vresen
dyende. vnde dye ghenōpē
heyden en lieten myet af
oers vloesers voeton te
cussen. wāt se en lieten
myet af vm syne stedighe
mynē te versuchten. Hijr
by ys yn den boecke der
mynen ghesecht vnder
der bruyt stēme. He cusse
my mytten cussen sijns
mondes. Dye begheert te
rechte sijns steppers cussyn
ghe dye em bezeyt synē
stepper vnderdanych te
syn by mynen. Du en
saluedes myn hoeft myet
myt alie. Jst dat wy by
vns hezen voetē nemen
dat saramiēt sijnre mijstis
soe wort temelick by sy
nen hoefde dye gotheyt
beteytzēt. Hijr vm secht
sunte pauwel. Cristus
hoeft ys god. Want dat
voedsthe volck sechde dat
ter yn gade ghelouede
vnde myet yn em als yn
enē mynsthe. Aer den
pharizeus sechtmē du en
besaluedes myn hoeft
myet myt alie. wāt dye
moghentijf der gotheyt
daer dat voedsthe volck
sechde dat angthelouede
den vrokeloesde dat volck
te predikē myt weer
dyghē laue. Aer dyt
wijf heeft myt salue my
ne voete besaluet. want
doe dat heydēsthe volck
ghelouede yn dat sacra
mēt sijnre mynsthcit soe
predictet gades nederste
werkē myttē alre hoech
sthē laue. Aer vnse vloe
ser besloet vñ ernde dye
thāt dye guede werke
dye he vtellet hadde doe
he by sijnre sentētiē na
sechde. Om dyt seg ych
dy oer werdē voele sun
dē vlaetē wāt se mynde
sere. Als of he opelic sech
de. Vñ al yst harde hart
darmē bart nothtā auer
vloyet dat vuer der my
nē daer dye hatde dyn
ghe oer mede te myete
werdē. Et beteemt vnd

desen dynghē oer an te sien
dat merken aldus groter
guedertierenh myt wat
ghyssynghe dye waerheyt
by oer halt des sundighen
wiues werke dye herou
wenysse hadde oere weder
satze vertellet vnder soe
grote nauheyt. ¶Onse here
sat ten etē tot des pharizeus
macht̄ mer by desen rou
wighen wiue hadde he
wallust yn dēsen spisen
oere ghedachtē. ¶Dye waer
heyt wer vā butē ghenoet
vā den pharizeus. mer he
wert vā bynē ghenoet
vā den sundighē wiue
mer se wert bekiert.
¶Hijr vme secht dye helli
ghe kerke yn den boeke
der mynē den dye se
soect vnder dye ghedaen
te eenre hyndē der hertē.
¶Du den myne ziele myt
wise nu waer du woedes
vñ waer du ligghes yndē
myddaghe. ¶Men hiet vn
se hē der herten hynde.
wāt na den vleysche dat
he vntfenc was he der
alder vader kynt. ¶Dñ yn
den myddaghe soe bernet
dye hette heetlikeit vnde
dye hynde soect ene sthe
nighe stad dye dye hette
mytten vueze nyet en
steect. ¶Hijr vme rust vn
se here yn den herte dye
nyet vñstelzen en syn
nytter mynē deser werlt
den dye begheerte des vlei
sches nyet en vbernē dye
vnstelzen syn yn oezen
ampte vñ ynder ghenuecht
ten deser werlt nyet en
vdroghen. ¶Hijr by secht
men der maghet marie.
¶Dye hellighe ghecst sal
hauē yn dy komē vnde
des alrē hoethighsten rauht
sal dy vmbesthemē. ¶Hijr
vm soect te myddaghe
dye hynde besthemede
stedē vm te widē. wāt yn
al sulker herte wort
vnse hē ghenoet dye ghe
tempert syn by den an
syene der gratie vnde
nyet vbernet en werdē
vā den lichamliken be
gheertē. ¶Hijr vm soe
voet dyt wijf dat pen
tētie dede meer vnsen
hē bynē dan dye phari
zeus voet vā butē. ¶Dāt
vnse vloeser vloe tot oezē
ghedachtē als een hynde
vā der hette der vleisth
lichyeyt welc wijf na dat

vuer der sunde temperier
de den stheem der penyte
cien. Merke wy woe
grote guedertierezheyt dat
ter was dat vnse the nyet
allene dyt sundighe wijf
vntsenth mer dat he oer
oer gaf syne voete te tas
te. Laet vns oer merken
dye gratie des vntfermy
ghe gades vñ vordelen
wy dye groetij vnser sun
den. Dyet he syet dye sun
dezē vñ vntbeyt se he
vdraghet dat se em we
der staen vñ nothtan
roept se he se guedtierlic
alle daghe by den ewā
gelij he mert vnse bieght
dye wt puerre hertē ghe
daen wort he vlaet al
dat wy mysdaen hebben.
Alsus heeft ghetemperiert
dye strapheyt vā der wyt
dye vntfermyth vns ver
loesers. Dāt yn dye wyt
vs ghestreuē. Doe wye
dyt of dat doet mē wer
pe em doet myt stenē.
Onse stepper vñ vnse
vloeser apēbaerde yndē
vleysthe vñ dē biechten
der sundē en belaeft he
wet dye pyne mer dat
leuē. He vntsent dyt
wijf dye oere sunde be
liede vñ he liet se al ghe
nesen. Alsus heeft he
dye harthheyt der wyt
ghebogthet tor vntfer
mithheyt dye de ghene
dye de wyt myt rechte
vordelt aūmyds vnt
fermytheydē vloest.
Hyr by vs yn dye wyt
wael ghestreuē dat
moyses hande swaer
waerē daer vm namē
se enē steen vñ leyden
vnder em daer he vp
sat vñ aaron vñ hur
hyeldē syne hande vp
wert. Dāt moyses sat
vp den steen dde dye
wyt rustede yn dye ker
ke mer dese selue wyt
hadde swaert hande wāt
alle dye sundighden en
vdroeth se nyet by vnt
fermytheydē mer se
sloeth se aūmyds selre
strapheyt. Aaron bedint
een berth der strapth
vñ hur een vier. Dien
beteytzent dese berth
der strapheyt sond vnse
vloeser vā wien by den
yphete ghesceyhet vs. In
den achterstē daghē sal
wesen bereyt dye berth

des huses vns here vnde
topte der berghe. Vnde
wie vs beteykent by den
vuere sonder dye hellighe
gheest. Vnde daer af se
ghet vnse vloesen. Ick
bin ghekomen een vuer
in dye werlt te seynde.
Aldus halden aaron vn
hur moyses hswaze hā
de vp vn dye haldende
make se se te lichter.
Dāt dye myddelaer
gades vn der mynsthe
tomende mytten vuere
des hellighe gheestes dye
swaere ghebade vā der
wyt dye doe men se vlei
schelike hielt en mochyt
me se wet ghedraghen
vn dye toende he lichte
liker te draghe by der
gheestelikker vnstandenis
se. Dāt he maect moy
ses hande licht dye den
last der ghebade vā der
wyt vme krerde ter
doecht of ter cracht vā
der biecht. Vnde he be
wiset vns dye beloesten
der vntfermhticheyt
dye daer na volghet
als he by den pphete secht.
Ick en wil des sunderē
doet nyet mer dat he
betziert weder vn leue.
Hyr by secht me vnder
dye ghedaente des ioed
schē volkes totter boeser
zielen. Ist dat een man
syn wijf laet vn gaet se
en wech vn nemet enē
anderē man en sal he
voertmeer nyet tot oer
kiezen en sal dat wijf
nyet besmet vn vnsuer
syn. mer du heues auer
spoel ghedaen myt voele
mynres nachtā kzier we
der tot my secht vnse he.
Nyet he gaf ene ghelike
wyfse eens vuels wiues
toenende dat men se
nyet weder vntfaen en
mach na oerre waelheyt.
Kzier dese ghelikenysse
dye he voertbracht ver
wynet he by vntfermidei
den als he secht dat men
ghеen wijf dat auerspoel
heeft ghedaen weder sal
moghē vntfaen mer noch
tan vntbeit he dye vnrey
ne ziele dat he se vntfaen
sal. Drodere weghet die
last der groter guedtierē
heyt he secht dattet nyet
gheschien en mach vnde
he toenet dat he dat teghē
dye zedē doen mach. Diet

hy roepet oer dye hy secht
dat besmet syn hy soect oer
dye vm te helsen daer hy
em af bedaghet dat se em
ghelaetē hebbē. Hijr vm
en vliese wyement dye
tijt vā dus groter vntfer-
hertichevt. wyemēt en ver-
werpe vā em dye boete
der gotlikker guedertiezē
heyt dye men em byet.
Dyet dye oueriste gueder-
tiezenh roept vns weder
dye vns vā em ghekiert
hebbē vñ hy bezeyt vns
dye tot em wedor kiezē
den schoet der guedertie
zenheyt. Hijr vm weghe
ett myt wat schulde hy
ghebondē ys als em god
vntbeit. Vñ al is hy ver-
onweerdet hy en vonweer-
det myet. Hijr vm dye
em by gade myet haldē
en wolde hy kieze weder
dye vonweerdichde te
stane hy stae doch vp vā
den valle. Vnse stepper
toent vns myt woe gro-
ter mynē hy vns vntbeyt
als hy by syne prophete
secht. Ick mertrede vnde
toeluster de vñ wyement
en ys diet verpenset yn
synē herten vñ secht wat
heb ych ghedaen. Waerlik
wy en wazē nūmermeer
schuldich quaet te pynsē
mer vm dat wy rechte
dynghe myet pynsen en
woldē syet soe vntbiet
hy noch dat wijt vppyn
sen sollen. Desiet den
schoet vā dus groter vnt
fermitheyt merct dat v
dye schoet der vntfermith
vntdaen ys. Dye hy by
oezē quadē ghepynse ver
laezen heeft dye soect hy
dat se wael verpynsen
sollē. Tot vselue wert
lieue brodere tot vselue
wert kiert dye ogthen
uwer hertē vñ settet
voer v dyt sundighe
wijf dye penitencie dede
yn een exempel oer na
te volghē. Vñ soe wat
dat ghy denut dat ghy
ghesundicht hebt yn uwer
iontheyt vñ oer ynuwer
altheyt bewenet vnde
beweghet af dye smettē
vā uwē seden vñ van
uwē wertzē. Laet vns
nu mynē vns vloesers
voete dye wy veronwer
det hebbē myt vnsen
sundē. Dyet alsoe yr ghe
secht hebbe soe vndoet

men vns den schoet der
groter guedertierenheyt
vm vns te vntfane vñ
men en verdonwerdet
myet vnse besmette leue.
by den dat wy vnse besmet
heyt vresen soe wēden
wijs eens mytter ynwen
dygher suuerheyt als wy
weder kieren soe vnthel
set vns vnse here guedert
tierlick. ¶ Dāt der sunde
zen leuen en mach em
dan myet vinwert wese
dat myt ghewenē ghe
dwanghē wort. In xpō
ihu vnsen he dye leuet vñ
regnwert yndye eentheyt
des hellighē gheestes god
ewelick vñ ōmermeer
Amen. Op dē sater dath
¶ Der ōtertemper Lucas
tijt sethde ihesus dē
sthazē dese ghelikze
wysse. Een man hadde
ene vigeboem gheplantet
yn syn wijngaerde vnde
he quā vñ sochte vruchyt
ynden boeme vñ he en
vant daer myet. ¶ Dñ he
sethde totte wijngaerdes
māne. Sich et syn drie
iarē dat ych kome vnde
socke vrucht yn desē vighe
boem vñ ych en vynde
daer myet daer vm hou
wen saf wat berōmert
he oer dye eerde. ¶ Onde he
antworde vñ sethde em.
Here laetē stnen oer dyt
iaer tot dat ych em al
ōmebegrauē sal vñ dat
ucker mest an ligghe vñ
yst dat dan vrucht maket
vñ en macht he er myet
soe salstu en hijr na af
houwen. ¶ Onde he was
lezende yn den saterdaghe
yn oere synagoga. ¶ Onde
syth daer was een wijf
dye hadde den gheest der
ziecheydē achtien iaere
vñ se was crom̄ derwert
ghebaghē vñ se mochte
myet mytallē myet vpwert
syen. ¶ Onde doe se ihesus sach
doe riep he se tot em vñ
sethde oer. ¶ Wijf du biste
ghelatē vā dynre ziecht.
¶ Dñ he leghede syne hant
vp oer vñ straphants rich
te se oer vp vñ lacfde
gade. ¶ Onde dye meister
vā der synagogē antwor
de vnwert hebbende dat
se ihus yn den saterdaghe
ghenesen hadde. ¶ Dñ he
sethde der sthazē. Et syn
ses daghē daer mē yn
werkē moet yn dē dage

komet vñ werdet gheneſen
vñ nyet ynden ſaterdaghe.
Onde vnſe hē antwoerde
tot em vñ ſeghde. Hypocri
ta en uutbynt elc vā v
ludē nyet ſynē oſſe ofte
ſynē ezel ynden ſaterda
ghe vā den tribbe vñ lie
ten te drynckē vñ deſe
abrahams dochter dye
ſathanas ghebondē had
de ſict achtien iaer en
mochte nien ſe nyet vnt
bynden vā deſen bande
yn den ſaterdaghe. Onde
he doe dyt ſeghde ſoe ſtcaem
de em alle ſyne wederſac
kē. vñ al dat volck vblij
de yn den dye glorioſelick
vā em ghedaen worden.
Sunte ghy omelie vp dit
ſelue ewangeli die hepre
dicte yn ſunte lawrēcius
Dſe heere kerke.
vñ vnſe vloeſer aū
mydſ ſynē ewāgelie
ſprect hē ſomtijt myt woer
den vñ ſomtijt myt dyn
ghē vñ ſomtijt ſprect he myt
ten woerdē dat hē mytē
dynghē meynt. Broodere
ghy hebt twe dynghe ghe
hoert yn den ewangelij
dat vs enē vndrachtighē
vighcboem vñ een crom
wijf. vñ berde deſe dynghē
dede men gueder tierlick.
Dāt he ſeghede dat by
ghelikē wyſſe vñ dyt dede
he by den werkē Dier dat
beteyckent dye vndrachti
ghe vighcboem dattet crōme
wijf beteyckent vñ dat be
teyckent dye vighcboem dē
men hielt ſtaende dattet
wijf dye vp ghecrichtet was.
Dye heere vā den wijngaer
de quā de derde werue tē vige
boem vñ en vant daer
ghene vrucht an. Vñ dat
wijf dye vpghecrichtet was
ſe hadde achtien iaer crom
ghe weſet. wāt by den ghe
tale vā achtien iaerē vs
beteyckent dat men ſecht
dat dye he des wijngaer
des derde werue komen
was ten vndrachtighen
vighcboem. Nijn vm wāt
wy dus voer ghe ſecht hebbē
yn eenre ſommē ſoe hebbē
wy al dye menighe der
hellighen lexen daer yn
beuanghē. Nu laet vns
vā elken ſonderlinghe
vtellen. Een man hadde
ene vighcboem gheplantet
yn ſynen wijngaerde vñ
he quam vñ ſochte dye
vrucht ynden boeme vñ

he en vanter nyet. ¶ Dat
betey|zent dye vigheboem
sonder dye mynschelike na
tuer. ¶ Dat betey|zent dat
cō̃me wijf dye neder|weert
ghebooghet vp sonder dye
selue natuere vñ secht dat
se arom vp nyt last der sun
den. ¶ Onde dye natuer vp
wael gheplantet alp een vi
gheboem vñ wael vpghericht
alp een wijf. ¶ Mer vm dat
se ghenaellē vp yn oere pro
per sundē al willens soe
en halt se nyet dye vruchte
der gueder werke noch dye
stad der rahtichert. ¶ Dant
vm dat se vt oerē wille
ter sunden ghenaellē vp vm
dat se nyet draghē en wol
de dye vruchte vā ghehoer
samheyde se verloes den
staet vā ghere|thticheyden.
Dye soe se te gadeb ghelike
nysse ghestapē wap soe
en volstont se nyet yn oer
re weerdicheyt vñ dat se
gheplantet of ghestapen
wap dat vonweerde se te
haldē. Dye here vā den
wijngaerde quā dederue
re ten vigheboeme. ¶ Want
he socht weder dye natuer
des mynschelikē ghesleeht
teb voer dye nyt vnder dye
nyt vñ vnder dye gratie
dye vnbeydende vmaen
de vñ vande. ¶ Onde he
seghede totte wijngaerdes
mane. Sich et syn drie iae
rē dat ytz komē bym vnde
soekte vruchte yn dese vighe
boem vñ ytz en vanter nyet.
¶ He quā voer dye nyt. wat
he gaf te vnderstane by der
natuer|lihzer vnderscheyde.
wat elc nyt exempele
em selue vñ wat he schul
dich was te doene an synē
eue mynschē. ¶ He quā yn
dye nyt. ¶ Dat beuelende
leerde he. ¶ He quā na der
nyt aenmyndē gratien wat
he toende vñ dede dye te
ghenwoerdicheyt synre gue
der tierē|heyt. ¶ Mer noch tā
berlaghet he em dat he by
nē drien iaerē ghene vruchte
en vant. ¶ Dat dye vighe
ueyghe natuer|lihzer nyt
en betert nyet somyghe
quadē mynschē ghedach
ten noch dye ghebade en
lezen se nyet noch dye
myracule synre mynscheit
en bekierē se nyet. ¶ Mer
wat beduyt men mytten
wijngaerdes mane sond
dye ordene der prelaten
dye alp se banē dye heerte

syn soe dragħē se waerlike
dye sorgħe vā vns heren
wijngaerde. Dye ierste
wijngaerdes man van
desen was sunte peter
dye apostel desen volgħē
wy na al syn wy des vn
werdith alsoe voele als
wy arbeyden vm u te
lerē lerende byddende
berispende. Hier mi ys
myt groter vresen te hoe
rē datmē den wijngaer
des mānes setyt vā den
vndrathtigħē boeme.
Houwen af wat betōmert
he oer dye eerde. Elck
mūsthe na synre manyere
yn alsoe voele als he stad
haldet yn desen leuē yst
dat he myet en gheuet
vrucht vā guedē werkē
soe betōmert he dye eerde
als een vndrathtich boem.
Dāt yn dye stad daer he
yn ys soe vntsiet den an
derē oersake te werkē.
Aldus elck methtich mū
sthe yn deser werlt yst
dat he myet en heeft vrucht
vā guedē werkē soe ghe
uet he oer betōmerē dē
anderē. Dant dye vnder
em syn werdē mytte ex
empel synre quaethcyt
alsoe bedruct rechte als myt
ten stheme synre vlierthē.
Dye vnvruchtbaer boem
staet bauē vñ dye vndrath
tighe eerde leit daer vnder.
Dye stheme des vndrath
tighen boems wort van
bauē ghedect vñ en laet dē
schyn vā der sonnē myet
neder komē ter eerden.
Dant als dye vndersatē
syen dye vlierde exempe
le vā den vlierdē prelactē
soe bliuen se oer vndrathtich
vñ werdē beroeft vā den
lichte der waerheyt vñ se
werdē bedruct mytte sthe
me vñ en vntfaen myet
dye hette der sonnē. Dāt
vā den bliuē se vā gade
talt vā den dat se yn de
ser werlt quellic of bedeut
syn. Hier vā allē desen
vlierdē methtighē soe en
ys thant gade wael na
ghyene weder-sochynghe.
Dāt na dat he em seluē
vlaerē heeft soe ys allene
toe vraghē waer vm dat
he oer den anderē bedruct.
Wyr vm secht wael dye
here des seluē wijngaerths.
wat betōmert he oer dye
eerde dye de stad dye he
halt myet en oefent yn

guedē wertzen. dye betōmert
dye eerde den vreemdē ghe
dachtē beſwaerē. ¶ Hier noth
tan hoert vns toe voer duſ
dane lude te bydde. wāt wat
dye wīngraerdes man ſecht
laet vns hoerē. ¶ Here laetē
oer ſtaen dyt iaer alſoe lan
ghe dat ick em vmbegraue.
¶ Dat ys dyt vmtrent dien
vigheboome te grauē ſond
vnvruchtbaer ghedachten
te beriſpen. ¶ Dant elke
graft gaet nederwert vñ
waerlicx alſ dat beriſpen
eenre ghedachtē oer ſelven
toenet ſoe voetmoedicht ſe
ſe. ¶ Wāt alſoe duerwile alſ
wy yment vā ſynen ſundē
beriſpen ſoe grauē wy vm
trent den vnvruchtbaerē
bome alſ vā ſchuldē der
oefenynghe. ¶ Onde wat he
na den vmgrauē ſecht laet
vns hoerē. ¶ Onde dat ick
daer ligghe enē tot torf
meſtes. ¶ Dat ys dye torf
meſtes ſonder dat auer
denckē der ſundē wāt die
ſunde des vleiſches lyet
men meſt. ¶ Hyr vm ys by
den proffete gheſecht. Dye
beeſtē ſyn vervulet yn oerē
meſte. ¶ Wāt dat ys dat dye
beeſtē yn oerē meſte ver
vullen dat onwyghe vleyſche
like myniſchē oer leuē eyn
den ynden ſtanckre der
vnreynſheyt. ¶ Onde wy al
ſoe dierwile alſ wy onwyghe
vleiſchelicke ghedachte vā
vā oerē ſundē beriſpen
alſoe mewyth werue bren
ghē wy weder te oerē ver
denckē der ſundē die ſe te
voerē ghedaen hebbē alſ
oft wy vmtrent enē vn
vruchtbaerē boem enen
torf meſtes leydē vm dat
ſe verdenckē ſal dye quade
ſundē dye ſe ghedaen heeft
vñ dat ſe alſ vā dē ſtanc
kre verwerdē ſal ter gra
cien der rouwewyſſe. ¶ Hyr
vm werptmen vmtrent
dye wortel des boemes
enē torf meſtes wāneer
dat myt auerdencken
des ghepynſes dye conſci
encie ghetaſt wort van
oerre quaetheyt vñ alſ
oer dye ghedachte aūmyds
berouwemyſſen ten ghe
wenē verwert vñ ſe oer
vmaert ter gratiē vā gue
den wertē dan trierē die
wortelē des hertē weder
alſ by den ghenatē vā
meſte ter drachtichheyt vā
werke. ¶ De berweent dat

dat se denkt dat se ghedaen
heeft oer myshaghet dat se
bekēnet woe daen dat se
ghewesen heeft. se richtet
vp oer memynghe teghen
oer vñ uitstreect oer herte
ten betezē werken. Aldus
wort dye boem vā dē stanr
ke weder groyende ter
vrucht. Dant vā den mer
ken der sundē so verwert
dat herte em selue ten gue
den werkē. Onde voele
ysser dye de berispynghe
vñ hoezē nochtā vonwerden
weder tot penytencien te
kiezē vñ se bliuē ghde sond
vrucht mer yn deser werlt
staen se al groen Hier laet
vns hoezē wat dye werkr
man deb wynghaerdes setht
daer toe. Ist dat he dē
vrucht maect vñ en maect
he er myet dan soe salstu
em hyr na af houwē. Dāt
waerlikr dye hyr myet en
wil by berispen vet wer
den ter vruchtbaerheyt
he sal daer af vallē daer
he myet weder vpstaen
en mach by penytencien
vñ hyr na sal men em
af houwē al sthynt he hyr
groen staende sonder vrucht.
Onde he was lezende
yn den sater daghe yn oe
ze synagoghē. Onde syth
daer was een wijf dye had
de den ghees der ziechey
den achtien iaer. Een luttel
hyr te voezē hebbē wy te
hant ghesecht dat dyt dat
dye here quam drieverue
ten vndrachtighē vighe
boem betekent dyt selue
ghetal vā achtien iaezen
toe desen krōnen wine.
Dāt vp ten sesten dach
wert dye mynsthe ghe
maect vñ oer yn den sel
uen sesten daghe waezen
al vnb hezē werkr vol
maect vñ alsmen dat ghe
tal vā sessen drieverf
neemt soe maecttet achtien.
Dant vm dat dye myn
sthe dye yn den sestē daghe
ghemaect was myet en
wolde volmaecte werkē
hebbē. mer dat he voer
dye wyt vnder dye wyt
vñ vnt beghynsel der gra
cien ziet was soe was dyt
wijf achtien iaer krom
vñ se was krom neder
wert ghebooghet vñ en
mochte al myt al myet
vprvert syen. Elck sund
dye dese eertsthe dynghe
tymset vñ dye hemelsthe

dynghe nyet en soect hy een
mach nyet vprwert syen.
¶Dāt als hy dese nederste
begherte volghet soe wort
hy ghenōmet vā der rechtic
sinre ghedachte. vñ hy siet
dat altoes dat hy sonder vp
haldē penset. Drodē kiert
weder to inwer hertē vnde
besyet wat ghy tot allen
vren vme kiert yn uwē
ghedachte dyē pyneset vā
erē dye ander vā ghelde
vñ een ander vm te vgta
derē erue. Alle dese synt pnt
nederste. vñ oer dye ghe
dachte yn alduspanē dyn
ghē vonledicht soe wort
se neder ghenōmet vā dē
state oerre rechticheyt. vñ
vm dat se nyet vp en riset
ter hemelsther begheertē
soe en mach se nyet vp
wert syen als dyt wijf
dat neder-wert ghenom
met was. Daer volghet
nae. Doe ihūs dyt wijf
sach doe riep hy se tot em
vñ sechde oer. ¶Wijf du
biste ghelaeten vā dynre
siechtheyt. Vnde he leyde sy
ne hande vp oer vñ tehan
tes richte se oer vp. Ende
riep se vñ rechte se vp.
wāt he vlichte se vñ halp
oer. He roept mer hy en
richtet nyet vp als wy
by synre gracie vlichtich wer-
den mer alumydes vnsen
sundē diet belettē en wer
dyenē wy nyet ghelpē
te werdē. ¶Dant dieweile
syen wy dat men doen
solde mer dat en voldoen
wy nyet myttē werken
wy pynēs vns vñ wer-
den kranck. Dat wōnysse
der ghedachte ansiet dye
rechtheyt. mer dye starck
vā den wertē valt vnder
totter-rechtich. ¶Dāt waer-
lick ys dat thant vā der
sunden pyne, datmē vā gaue
tguet ansyen mach mer
nochtā dat men van den
datmen syet by vdventon
vstoten wort. ¶Dāt sony
ghe ghewoenlike sunde
vbynt dye ghedachtē dat
se nyet vpghesisen en mach
ter ghesechtich se pijnt
oer vñ valt. ¶Dant daer
se langhe ghestaen heeft
daer valt se oer by bedwā
ghe als syns nyet en wil.
¶Daer ys vā deser vnser
cromheyt by den betey
kent des mynschelicken
ghesleghtes ghesecht by
den psalmisten. Ick byn

vertrōmet vñ voetmodicht
rechte voert. ¶Want doe
he ſtrouwede vñ mertte
dat dye mynſche ghemaect
was vm et hoghe licht te
beſtouwē mer dat he vm
ſyne ſunde daer butē ghe
dreue wert vñ dat he dra
ghet ſyne dachtē donckter
heyden vñ dye hoechſte
dynghe wet en begheert
vñ yn den nederſtē dyn
ghē denct vñ dye hemel
ſche dynghe wet en be
gheert mer dye eerdſche
dynghe altoes yn ſyne
hertē vme kiert ſoe riep
he vn em ſelue vñ ſechde.
¶Ick byn ghetrōmet vnde
voetmoedicht vā allen
ſyden. ¶Want wert dat
dye mynſche verlore dye
gheeſtelike beſchouwyghe
der hemelſcher dynghe
vñ he allene pynſde vm
dye noetdruftichеydē des
vleiſches ſoe ſolde he weſē
gheeromt voetmoedicht
vñ vnedert mer mochtā
wet toe allē ſydē. ¶Hyr
vm ſoe wien wet alleen
dye noetdruftichеyt en
tret vā den ghepenſen
vā bauē mer dat em oer
vngheorlefde ghenuechtē
daer neder werpē he en
ys wet allene gheeromt
mer he ys tot allen ſydē
gheeromt. ¶Hyr by ſecht
een ander ꝓphete vā den
vnſuuerē gheeſtē. Dye dyn
re zielen ſechdē werde
gheeromt dat wy auer
dy ghaen moghē. ¶Want
dye ziele ſtaet recht alb
he dye hemelſche dynghe
begheert vñ ſe en eromt
oer wet ter nederheyt
wert. ¶Mer alb dye qua
de gheeſte dye ziele yn
oere rechtheyt ſyet ſtaen
ſoe en moghē ſe auer oer
wet aūlyden ys dat ſe
der zielen vnſuuere be
gheertē ſtroyen hyr vm
ſeghghē ſe werde gheeromt
dat wy auer dy ghaen
moghen. ¶Want yſt dat
dye ziele oer ſelue wet
neder en werpt vm deſe
eerdſche dynghe te beghe
zen ſoe en heeft oere ver
kiertheyt ghene macht
treghen dye ziele vnde ſe
en moghē auer dye wet
lyden dye ſe vntſyen dye
treghē em fel ys vnde ſtren
ghe ynder andacht van
bauē. ¶Hyr vm lieue broe
dere wy gheuē dē quadē

gheeste enē weeth vns vns
als wy dye eerdsche dyn
ghe begheerē als wy nede-
gheromt werdē vm dese
tytlike dynghe te begheerē.
Dhamē wy vns hyr vm
dese eerdsche dynghe te
begheerē vñ vnser ghedath
ten rugghe te gheuen vā
vyanden dye vp vns ko
mē. Dye crom vs he ansiet
altoes dye eerde vñ he dye
dese nederste dynghe soect
he andenct myet myt wat
lone he weder-gheeft vs.
Hyr vm vs by moyses ghe
secht dat he dye een houer
heeft vn gheere wijs tot
priesterstap vheuen en sal
werdē. Vnde wy alle dye
myt cristus bloede vbloest
syn wy werdē des hoghē
priesters lede. Hyr vm
vs vns by suntey peter
ghesecht. Dāt ghy syt
een wtuttezen ghesleth
te conynclike priesterstap.
Hier dye een houer heeft
he syet altoes nedēwert
hyr vm vdryfstmē em
vā der priesterstap. Dāt
soe wye em allene ten
eerdschē dynghe gheeft
he vs sijns selfs oirconde
dat he des oūsten priesters
lit myet en vs. Hyr by echter.
Dye vissche dye ghene vyn
nē en hebbē verbiet men
den volke te eten. Dāt dye
wisschе uedertzen an dye vyn
nē hebbē se pleghen oer te
sprynghē wt den watere.
Dat vs vns beteykent by
den gheuyndē visschē son
der dye wtuertaerē zielen
welke ziele waerlick allene
verwandelen yn den ghelitha
me der hemelscher kerkē
dye nu vriert oft vnderset
syn myt vynmē of myt we
deren der doecthdē vñ kon
nē sprongthe gheuē der he
melscher begheertē dat se
dye hoechste dynghe beghe
ren te crighē aūmyds be
schoumē al yst dat se weder
yn em seluen vallen yn
oer sterflike litham. Yst dā
dat wy thant bekēnen dat
guet vā den hemelsthen
lande. lieue broedere soe sy
vns leet dat wy crom syn.
Hier sette voer oghē dyt
crōme wijf vnde dese n
vndrachtighē vighboem.
Verdenkē wy dy quade
dynghe dye wy ghedaen
hebben leghghē wy ter-woz
telen vnser hertē den toef
mestes dat vnse herten

dan yn den vrucht van
den lone vet werdē dat
vns hijr aūmyds der pe-
nytentie stanck gaf. Nū
al yst dat wy dye hoech-
ste dynghe der doechdē
wet en moghē doen vn-
se hē god vblide em yn
vnsen ghewene. Dy sol-
len em ghenueghē by dē
beghijnne der ghexetytich
dye de vnrechtichheyden
dye wy ghedaen hebben
tastien. Gheen ghedurzen
en sal wesen yn desē ghe-
wene. Want dye blijt
stappē dye ewelikē ghe-
durzē sollē veghē haeste-
lik af dese auerlijdende
tranē. Dy vnsen herē
ihesū cristū dye leuet vñ
regnweirt mytten vader
yn eenheyt des hellighē
ghees̄tes god ewelick vñ
vmmermeer. Amē. Op
sunte lūcas dach. Lucas.

In der tijt bewijsde
dye here ihūs oer
ander twe vñ tseuentich
iongherē. Vñ he sande
twe vñ twe te gader voer
syn anschijnte yn elke ste-
de poerte vñ stad daer
he komē solde. Vnde he
sechde em. Wāt dye oest
vocle ys mer dye wert-
lude syn luttel. Bijr vm
bydt den herē des oestes
dat he wertlude sende yn
synē oest. Gaet siet ych
sende v als lāmerē vnd
dye wolue. Bijr vm en
wilt myet draghē sackelkē
of scorpen noch schoen
vñ en gruet nyemēt yn
den weghē. In soe wat
huse ghy komē sollet seg-
ghet ierst vrede sy desen
huse. Vnde is daer een
kynt des vredē soe sal
vpt huys unre vrede rus-
ten vñ yst myet soe sal he
weder tot v kierē. In dat
selue huys blijuet etende
vnde drynckēde dat by
den ludē ys. Wāt dye
werckman ys werdich
synes loens. Sunte gregori-
us omelie vp dit selue ewā-
geli die he predicte den
priesterē ter fonteynē toe
sūte iohā ter latranen.

Use here vñ vnse
behalder ihūs xpūs
heue brodere vmaet
vns somtijt myt woerdē
vñ somtijt myt werkē. want
syne werke dat syn ghe-
bade. wāt als he yet al
swighende doet soe gheeft

he te kennē wat wy doen
sollē. Siet he sent twe ion
gherē te gader vm te prekē.
Wāt et syn twe ghebade
der caritatē dat ys dye my
ne gades vñ des cuē my
sthē. Vñ men en macht
der caritatē nyet mē heb
ben dan tusschen em twe
en. Want men en secht
myet dat ymēt tot em sel
uen caritate hebben macht
properlike mer myn mynē
trecket he yn enē anderē
vp dattet caritate sal mo
ghen wesen. Dnse here
sende twe iongherē te
gader vm te predikē vm
dat he vns al swighende
bewisen sal. Wāt he dye
ghene caritate toe enē an
derē wert en heeft dat he
gheens sīns vntsaen en
sal den dyenst vā predikē.
Onde men secht wael
dat he se voer syn ansicht
te sende yn elke poerte vñ
stad daer he komē solde.
Want vnse here volcht
syne predicatiē wāt dye
predikers gaet voor vnde
dan komet vnse he ter
wonynghe vnser zielen.
wāneer dye woerdē des
hellighen predicatiē voer
loepen vñ aāmydes den
woerdē wort dye waerh
ynt herte vntsanghen.
Hyr secht ysaias totten
selue prediatrē. Bereyt dē
weth des herē vñ makет
recht dye pade vns gades.
Hyr by secht die psalmis
ta. Maect em den weth
dye vpghevarē ys bauē
der sōnen vnder ghanck.
Want vnse he voer vp
bauē der sōnen vndegāc
dye aāmydes dat he yn
syne passien sterf meer
re glorie daer vm vtoen
de doe he vā der doet ver
rees. He voer vp bauen
der sonnē vndergancke.
Wāt den doet den he
doethde vtrat he doe he
verees. Aldus makē wy
den herē enē weth dye
vp ghevaren ys bauen
der sonnē vndergancke
als wy syne glorie predi
ken uwē ghedachtē dat
he na toe komēde dye
ghedachtē vluchten sal
mytter teghenwoerdich
syns mynē. Mer wat
he secht den predikeren
dye he sent laet vns hoe
ren. Wāt voele oēstes
yst mer der wertlude

ſyn luttel hijr vm bydt dē
here des oeſtes dat hy weer
lude ſende yn ſynen oeſt.
Toe voele oeſtes ſyn luttel
weertlude dat wy myet
ſprekē en moghē ſond'
ſwaere droefheyt. Want
al ſyn ſonwyghe diet gue
de hoerē dye ghebreken
diet ſeggē ſollē. Wet
dye werlt vs vol prieſters
mer nothā vynt men
herde luttel weertlide yn
gades oeſte wāt wy heb
ben den dyenſt der prieſ
terſcap vntfanghē mer
wy en voldoen myet dat
weertlic des dyenſtes. Mer
weghet lieue broderē we
ghet dat men ſecht. Bidt
den hē des oeſtes dat hy
weertlude ſende yn ſynē
oeſt. Bidt ghy lude voer
vns lude dat waerdighe
werkē moghē werken
dat vnſe tonghe myet en
vtraghe vā den predikē
dat na den dat wy dye
ſtrid des predikes vnt
fanghē hebbē vns voer
den ghierechtighē richter
vnſe ſwyghē myet en v
ſtekē. Wāt dieweile wort
der predikarē tonghe be
dwonghē vñ ſtom vm
oere quaetheyt. Vnde
dieweile gheualtet dat vm
dye ghene dye vnder ſyn
den predikarē vntreet
woert dat woert des
des predikens. Want
alſoe dye pſalmiſta ſecht
ſoe wort der predikaren
tonghe bedwonghē vm
oere quaetheyt. God ſech
de den ſunder waer vm
vtelles du myne ghierech
tichеydē. Vnde echt vm
der vnderſatē ſunden
wort der predikare ſtēme
vbaden alſoe vnſe hē tot
ezechiel ſecht. Ic ſal dyne
tonghe doen veſtē bauē
an dynē ghaghel vñ du
ſalſt weſen ſtom vñ myet
als een berifpende man.
wāttet een veromweerdē
de huys ys. Als of hy ope
lick ſechde. Hijr vm mem
yck dy dat woert des
predikēs. Wāt als my
dat volck yn ſynē wer
kē verdinweert ſoe en
yſt myet weerdich dat mē
em dye waerheyt predi
kaet. Hijr vm vm welkes
ſiende men vntreet dat
woert der predikarien
dat en bekent men myet
lichtelick. Vñ dat eens

hyerdē ſwyghē ſomtijt em
ſelue meer altoes ſymen
vnderſatē dzert dat weet
men ſekzer. Hzer geue god
al yſt dat wy myet guet
ghenoech en ſyn ter doechd
der predikatiē dat wy
haldē moetē den dienſt
vnſer ſtad yn vnnoſelheyt
vā leuen. Dāt daer volcht.
Siet ych ſende v alſ lāme
zen vnder wolue. Dāt
voele prelatē alſ ſe dat
recht deſ regimēts vnt
faen ſoe verwarmen
ſe vm oere vnderhozighē
te ſthozē ſe toenē em dye
vrēſe oere macht vñ dē
ſe vorderē ſoldē dē ſtadē
ſe. vñ vm dat ſe ſuetheyt
der cazitatē myet en heb
ben ſoe willē ſe hzeren
ſthymē vñ en behēnē myet
dat ſe vaderē ſyn. Dye
ſtad der oetmoedicheyt
verwandelē ſe yn houer
dich vā heerſtappien vñ
yſt dat ſe tot ewyghzer tijt
vā butē ſachte ſyn ſe ſyn
bynē wreect. Dā dſ deſe
ſecht dye waerheyt tot
eenze ander ſtede. Se ko
mē tot v yn ſtapē cledezē
mer bynē ſyn ſe ghiezi
ghe wolue. Teghē alle
deſe dynghe yſ vns te mer
kzen dat wy ghheſent wer
den alſ lāmezē vnder
dye wolue. dat yſ wi ſol
len behaldē den ſyn van
ōnoeſelheydē vñ myet
hebbē den bete der quaet
heyt. Dāt wye dye ſtad
deſ predikzens vntfaet
he en ſal nyemēt quaet
doen mer dat quaet ver
draghē vp dat he myt
ſijnze ſachtmoedicheyt
ſachtē ſal der fehre luden
gzāſtap dat he ghewont
myt vernoye yndē ande
ren ghenesē ſal dye won
de der ſundē. Onde yſt
dat em te ewyghzer tijt
dye toern der ghzerechtich
dwynct dat he vp ſyn vn
derſatē fel weſen moet
ſoe ſal dye gzamſtap of
dye toern ſyn vā mynē
vñ myet vā wreetheyt
alſoe dat he dye rechte
deſ caſtiens vā butē doe
vñ dat he vā bynē myt
vaderlikzer guedertiezē
heyt mynē dyē vā butē
alſ veruolghende caſtet.
Dat doet dan wael een
prelaet alſ he em ſelue
by ſonderlīghe mynēt
myet en can mynē. Alſ

he ghene dynghe dye der
werlt toe behoerē en be
ghert. Als he den hals
synre ghedachtē nyet en
legghet vnderden last
deser eerdschen begheer
lichevt. Hyr vm volghet
daer na. Hyr vm en wilt
nyet draghē sackzelkzen
vā scorpē nochtschoen vñ
en gruet nyemēt yn dē
weghe. Dāt een predi
kzer sal soe groet betrou
wen yn vnsen lieuē hezē
gade hebbē dat he dat
voer waer wetē sal al
he yst dat em nyet voer
en syet dye lyfturcht deb
leuens dat em nochtan
nyet ghebrekē en sal
dat weirt dat syne ghe
dachte vonledicht were
vā desen tijtlikē dynghē
dat he deb te myn moth
te voersyen den anderē
vā den ewighē dynghē.
Dñ men oerloft em dat
he oet nyemēt yn den
weghe en gruete vp dat
men toenen sal woe
haestich dat mē dye wedh
der predicatie aūloepē
sal. Dñ yst dat yment
dye woerde by gheeste
likzer vstandenysse wil
vstaen soe yb yn den sac
kzelkzelen dat ghelt beslae
ten vñ dat beslaetē ghelt
yb dye wijsheyt dye ver
borghē yb. Dye dub dat
woert ~~haeft~~ der wijsheit haeft
brokzeloest dat synē euē
mynschē voert te gheuē
he halt als tghelt yn enē
sackzelkzē ghebondē. Hyr af
yb ghestyzeuē. Derbor
ghen wijsheyt vñ hey
melic strat wat profijt
yb beydē. Dat yb bydē
scorpē beteyhent sonder
dye last der werlt vñ
wat yb beteyhēt yn deser
stad by den schoen sond
dye exempel vā dē dodē
wertē. Dye dan dē dyēst
vā predikē vntfaet et
yb vnrechyt dat he dra
ghē sal den last d werlt
likzer lude tomēstap. dat
weret dye synē hals ned
duwede dat he em nyet
vprichtē en mochte vm
hemelsche dynghe te
predikē. Noch he en sal
nyet ansyen vā sotten
wertē deb he nyet en
wane dat he syne werke
moghe vselzerē als vā
den dodē vellē. Wāt voele
ysser dye oere quaetb

mit ander lude quaetheyt
beschermē. vm dat se mer
ken dat ander lude sulke
werkē ghedaen ghedaen
hebbē soe wanē se dat se
oer alsulke werke temelic
doen moghē. ¶Wat doen
dese anderē dan dat se
em pynē oer voete te be
decken vā der doder bee
ten vellē. ¶Wāt elc dye gruet
yn den weghe he gruet
em dye oersalze deē we
ghes nyet vm ernstichevt
dat he dye gruete toe won
schē wille. ¶Hyr vm soe wie
nyet vm dye mȳne vā
den hemelrijke mer vm
dye auertallich vā lauen
tmtfane den ghenē diet
hoerē oere salichevt predict
dye gruet als yn dē weghe.
¶Wāt wt salzē vñ nyet wt
menȳghe soe wonschet he
dyet hoerē salich ame.
Daer volghet. In wat
huse ghy komē sollet seg
ghet ierst vrede sy den
huse vñ is daer een kynt
deē vredeē soe sal vp dat
huys dye vrede rustē vñ
yst nyet soe sal he weder
tot v kierē. Dye vrede die
men vā den predikeren
monde vntfaet oft he
rust yn dat huys ys daer
een kynt deē vredē oft he
kiert weder totte selven
prediker. ¶Dāt oft ymēt
sal wetē ¶ voermitt een
leuē soe dat he den mȳsthē
woerdē volghet dat he
hoert oft yst dattet nyemēt
hoerē en wil he dye pre
diker en sal sonder vruchte
nyet wesen wāt dye vre
de sal weder toe em wert
kierē. wāt em sal voer v
mse he syn loen ghyeghe
uē werden voer dē arbeit
synes werks. ¶Dāt syet
he dye sackellē vñ strope
verboet te draghē he orloft
dye tere vñ dye noetdruste
te nemē vā der selver pre
dicatie. ¶Dāt daer volghet
¶dñ yn dat selue huys bleyst
etende vñ drynckēde dye
by den ludē syn. wāt een
werkman ys weerdich
synes loens. Ist dat mē vn
sen vrede vntfaet soe yst
recht dat wy yn dat selue
huys bliuē etende vñ drync
kende dye by den luden
syn dat wy vā em eerd
sche lyfftucht vntfaen dē
wy brengtse dye lone deē
hemelsche vaderlantz. Hyr
vm vntsendt sūte paulvel

dese dynghe cleyne daer
he secht. Of wy t ghecste
like dynghe ghesayt heb
ben vst groet dat wy uwe
vleyschelike dynghē meyē.
Dn̄ et ys merkē dat daer
na volghet. Een wertmā
ys werdich synes loens.
Dāt dye voetsele daer
men by leuet syn thant vā
den lone des werkes vm
dat hijr dye loen vā der
predicatie arbeyde sal be
ghynnē dye yndē hemelri
ke volmaect wort vā dē
ansyene der waerheyt.
Onde yn desē dynghē ys
te merkē dat mē vnsen
enē werke ys schuldich twe
lone den enē yn dē weghe
den anderē yn vrisen va
derlande dat ene loen
ys dat vns yn den arbei
de voet dat ander dat vns
ynder vrisenysse weder
loent. Onde dat loen dat
men aldus yn desen leuē
vntfaet dat sal yn vns
dat doen datmē te vro
melikker ten anderē loene
waert tijden sal. Hijr vm
een ghewarich predikēr
en sal daer vm nyet pre
dikē dat he yn desen tijdē
syn loen vntfaen sal mer
daer vm sal he dat loen
vntfaen dat he sal vmogē
te predikē. Dāt soe wye
daer vm predict vp dat
he hijr vntfaen dat loen
des prises of des ghiftes
sonder twiuel he berecht
em seluē des ewighē loens.
Dn̄ soe wie dat soect dat
dye dynghe dye he secht
den mynschē ghenueghē
sollē vp dat alst ghenuecht
dat men secht dat he vm
dye woerde nyet ghenyt
en werde mer vnse lyf.
Of dat he daer vm vnd
predicatiē syne eerdsche
lyfstucht beyaghet dat
he vm ghebrekes wille
nyet vn machtich en wer
de te predikē sonder
twiuel desē en belet nyet
yn dat ewighe leuē dat
loen te vntfaen dat he
syne lyfstucht vntfenct
yn den weghe. Wer wat
doen wy dat ytz sond
droefheyt nyet segghē
en mach wat doen wy
hier dē dye dat loen vnt
faen mer nochtā en syn
wy ghene werth lude.
Dāt wy nemē alle da
ghe tot vnser lyfstucht
dye vrucht der helligher

kerstē mer nothtā en arbeidē wy myet vm predikene vm dat ewighe leuē den kerstē. Aet vns weghe woe grote vdoemenysse dattet vs datmē hyr vntfaet dat loen des arbeydes sonder den arbeyt te doene. Siet wy leuē vā der ghelouighe lude offerhande mer wat arbeydē wy vm der ghelouighen zielē. Wy nemen dat tot vnser behoefstē dat ghelouighe lude ghecoffert hebbē vm oerē sundē te vloesen nothtā en arbeidē wy myet teghē dye seluen sundē alst recht vs myt ernstich der bedyghe of der predikacie. Cume berispē wy ymet vm syne sundē apenbaerlicx vñ dat noch swaerre vs yst dat somtijt een persoen ynder werlt methtich vs soe prijst men mathschiē syne mysdadē vm dat weert hedat by gnādestap vtoernt worde he solde vntrechtē dye ghiftē dye he te gheuē plach. Dñ wy sollē sond vghetē vs ghedenckē dat vā sommighe ozeas dye ypocrete secht. Se etē myns volcs sundē. Dñ waer vm secht mē dat se des volcs sundē etē sonder dat se die sundē der mysdadighen prasen vm dat se dese tijtlicxte ghiftē myet vlieſen en sollē. Mer wy dye vā der ghueder lude offerhande leuē dye se voer oer sundē ghecoffert hebbē ofte wy se eten vñ swighe soe etē wi sonder twiuel oerē sundē. Aet vns merkē woe grote mysdaet dattet voergade vs dat loen vā den sundē teten vñ myet auermydz predikē teghēs die sunde te doen. Aet vns hoerē wat dye hellighe iob secht. Ist dat my lant teghē my roept vñ daermede syne vorē wenē ofte ylc oere vruchte hebbe ghetē sonder ghelt. Dat dat lant ofte dye eerde roept teghē oerē hē als dye kerkē myt rechte teghē oerē hierdē murmuriert vñ oere vorē wenē oer yst dat dye herten der gheenre dye se hoerē dye vā oerē voerua ders aumydz der stēmē der predikacie vñ sacperberispynghe ghebouwet sym het vā des hieden

leuē ſyen dat ſe bewenen.
Wān dye vrucht deſer eerde
en et dye guede beſytter
wet ſond ghelt. Wāt een
beſitheydē hyerde gheuet
wt dat pont vāden woer
de vp dat he tot ſijnre v̄
doemenyſſe nyet nemen
en ſal ſyne lijftucht vā dē
guede der kerkrē. Want
dan etē wy nyt ghelde
dye vrucht vā vnſē lande
als wy vntfaen dat guet
der kerkrē vñ wy arbeidē
yn predikrē. Wāt wy ſyn
dye voerroepers vns
richters dye komē ſal wie
ſal dan baetſtapē dē toe
komēden richter oſte ſyne
voerroeper ſwighet. Hijr
vm ys vns te merkē dat
elck yn alſoe voele als he
v̄mach em pyne der ker
ken dye he vntfanghen
heeft te predikē dē ampt
des toekomende richters
vñ dye zuetichē des hemel
rijcs. Wān vm dattet nyet
ghenoech en ys nyt eenre
vñ ghelikker ſtēmē van
predikē alle mynſchē te
gader te v̄manē ſoe ſal dye
hierde elkē alſoe verre als
he v̄mach lezen vñ nyt
ſonderlynghē ſprekē elkē
by em ſtichtē vñ nyt ſyn
pelre v̄manyghe dye vrucht
ſoekrē yn ſynre kynder her
tē. Wāt wy ſollē altoes we
ghen datmē totte apoſtolē
ſecht vñ by den apoſtolen
vns. Ghy ſijt dat ſalt der
werlt. Iſt dan dat wy dat
ſalt ſyn ſoe ſyn wy ſchul
dych der guedē lude hertē
te ſāltē. Hijr vm ighy dye
hierde ſijt merkt dat ghy
ghodes vee voet. Wā deſen
beeſtē ys gheſecht by den
pſalmiſta. Dyne beeſten
ſolemre yn wonē. Wān wie
ſien dieweile datmē ſtōmē
beeſtē enē ſteen ſaltes
werpt vm dat ſe dē ſteen
leckrē ſollē vñ daer af ghe
beter werdē. Aldus ſal die
prieſter weſē als een ſteen
ſaltes vnder dye ſtōme
beeſtē. Wāt et ys dē prieſt
noet dat beſorghe wat
he elkrē ſeghghē ſal woe he
elkē v̄manē ſal dat ſoe
wie an enē prieſter v̄ga
dert dat he vā em ghеſal
tē werde yn den ſmake
des ewighē leuēs als by
ghenakrē vā ſalte. Want
wy en ſyn der werlt oft
der eerdē ſalt nyet yſt dat
wy der ghеenre hertē dye

vns hoerē wyet en salten.
Dē waerlick gheuet dye
priester synē euē mȳsthē
dat salt dye em wet en
vntreet dat woert des pre
dikēs. Mer dan predikē
wy waerlick den anderē
yst dat wy myt exempele
toenē dat wy predikē ist
dat wy seluer myt gotlikker
mȳnē beroert werden
vñ wy vns tranē diwaen
die dagheliestie smettē vā
dese luhamlikē leuē dat wyet
aūlydē en mach sond sun
de. Dāt dan werdē wy
waerlick vā vns seluē yn
penytētie bedroeft yst dat
wy ernstelick der voerledē
re vader werke mertē
dat wy by den ansiene oer
re glorie voer vnsē oghē
vnse leuē wel schynē sal.
Dan werdē wy waerlick
tot penitentie bedroeft yn
dye mȳne vns herē ihū
xpi als wy ernstelicke
doersoekē gades ghebade
vñ wy vns pynē yn dē
ghebadē vnse profyt te
doene daer wi by bekē
nē dat se dye wy eren
oer profyt deden. Hyer
vm yst dat vā moyseb
gheschre uē y6. He sette
een metalē wateruat daer
aazon vñ syne sone yn soldē
werdē ghedwaen alse yn
scā sanctorū ghaen soldē vñ
dat maecte he vā der wiue
spieghel dye laghē vñ waectē
yn der dorē des tabernakels.
Dāt moyses settet een me
talen wateruat daer em
dye priesters yn dwaen
sollē vñ yn scā scrȳ ghaen.
Danta sanctorū hietmē
dat bȳneste deel vā den
tabernakel daer dye arke
yn stont vñ et beduyt hel
lich der hellighē. Dāt dye
wit gades beuelt dat wy
ierst ghedwonghē sollē werden
aūmyds droefmysse
vā beroūwemysse vp dat
vnse vnsuuerheyt wet vn
weerdich wesē en sal te
vōtrighē dye zuūlheit der
heymelich gades. Dē he
seghet wael dat dyt wa
teruat ghemaket was vā
der wiue spieghelē dye
altoes laghē ter dorē des
tabernakels. Dāt der wiuē
spieghel syn dye ghebade
gades daer em dye helli
ghe zielē altoes yn besyen
vñ daer yn werdē se ghe
waer oft yn em syn em
ghe smettē vā wuelheidē

vñ se beterē dye sundē vā
oere gthepynse vñ als an
sythte dye weder vberkren
dye vertierē se als vā dat
em oer beelde weder gthe
gheuē yß. ¶ Dāt als se neris
tith merkē yn dye gtheba
de vns herē soe bekēnen
se daer yn sonder twiuel
wat den hemelsthē brude
gom wael behaghet of quel
like welke zielē alsoe lan
gthe als se yn desē leuē syn
soe en mogthē se yn dye
ewigthe tabernakel wet
tromē. ¶ Uer dese wiue
leggthē ter dorē des taber
nakels. ¶ Dāt dye helligthe
zielē dye noch vā des
vleisthes ermith vswaert
syn se wachtē vñ halden
nothtā myt stedigher my
nē den vnghanck des ewi
gthē vnghancks. Alduß maect
moyses den priesterē een
wateruat vā der wiue
spieghel. ¶ Dāt die wit ga
des ghist een wassthē der
bedroefthеydē vā pemten
tiē dē smettē der sundē
daer yn af te dwane als
se vns gheeft dye dyngthe
daer dye helligthe zielen
den hemelsthē brudegom
by gthenuechtē te ansiene
yn den hemelsthē gthebadē.
¶ Onde ist dat wy ernstelick
yn dye gthebadē merken
sde syen wy dye smettē
vā vnse bynensthē beeldē
vñ als wy dye smetten
syen soe werdē wy bewe
gthet yn droefthеyt der be
rouwemysse. ¶ Dñ yn dese
wateruate werdē wy gthe
wassthē als yn den water
uate vā den wiue spieghele.
¶ Dāt et yß noetdruftich
als wy gthepynt werdē
vm vns selfs bedroefmy
se dat wy oer vnser vnder
satē leuē mynē vñ besor
gthē sollē. ¶ Dāt dye bitter
hеyt deser droefthеyt sal
vns alsoe dwyngthē dat
se vns wet af en kiere vā
vns euē mysthē hoede.
¶ Dat vordert dat wy vns
selue myne vñ vnse euē
mysthe latē. ofte wat vor
dert echt ist dat wy vns
euē mysthen myniende
besorgthē vñ vns seluen
latē. ¶ Dāt yn dye beha
gthelyk vā den taber nakel
beual men gthelu twewerf
gheuerwet te offerē vp
dat voer den orthē gades
vnse caritate gheuerwet
wesē sal mytt myne gades

vñ des eue mynsthe. Dat dye mynt een selue waerachtichlick dye synē scepper puerlike mynt. Dat dan der wet men dat ghelu twerwerue als dye ghedachte vntsteken wort toe oer selue vñ toe oerē eue mynsthē vter myne der waerheyt. Meer vnder dyt ys te wetē dat men alsoe haldē sal dye strapheyt der ghereechtichheit teghē vns eue mynsthē quaethey soe datmē yn die hette der strapt yn gheenre ma wer acht en late dye doget der sachtmoedichs. Dat een priesterb gramstap en sal wyet wesen te haestich vñ vstormet mer se sal meer wesen sachtēde vter swaerheyt vā synē rade. Hijr vm sollē wy oer draghē dye wy torrigierē dye wy draghē dat wert dat vā beydē dye ene vntbrekē dattet efte yn hettē oft yn sachtmoedichs wyet en werde eens priesterb daet. Dat hijr by ist dat yndē dyenste des tēpelb yn dē stempelē des waterualeb ghegroeuet warē liebaerde vñ osse vñ cherubyne. Dat cherubin beduyt volk

vñ torrigierē

der tonste. Meer wat ist datmē yn dye stēpele dye liebaerde wyet sond dye osse noch dye ossen sonder dye liebaerde en makzet. Dat wat betekenē an derb dye stēpelen yn den tempel sond die priesterē yn der kerkē dye alb se dye sorghe vā dē regierē draghē soe draghē se ghe lijr stempelē den last dē mē daer vpsettet. In desē stēpelen syn cherubin be ghemakzet. Wat et beteemt wael dat der priester herte te veruullet syn mytter volheit der tonstē. Dat by liebaerdē ys betekent dye vrese der wreetheyt vñ by dē ossen ghedoechsā heyt vā sachtmoedicheyt. Vñ aldus en warē yndē stapelē noch dye liebaerde sond dye ossen noch dye ossen sond die liebaerde ghemakzet. Dat altoes sal men eens priesterb herte hoedē mytt vresē der wet heyt dye doechde der sachtmoedichs soe dat dye sachtmoedichs dye gramstap salte vñ dye selue sachtmoedichs vm dat se myet onghema mert werdē en sal dye

toern der strēghicheyt ver-
warmē sal. Hier waer
vm segghē wy dese dynghe
als wy noch somyghe syen
dye verswaert syn myt
voele wrederē woerden.
O priesterē seg ytt al we
nēde dat wy ghehoert heb
bē dat somyghe vā v lidē
dye helligghe ordene vnde
wijnghe gheuē vm ghelt
vñ dat ghy dye gheestelike
graue vtopet. Vñ dat ghy
vā and lude quaetheit myt
ter sthadē vā sundē dese
tijtlike ghewynne hapet.
Waer vm en komet yn
uwē memorie myet dat vns
herē stēme beuelēde sethte.
Ghy hebt te vgheues vnt
fanghē gheeftet te vghe
ues. Waer vm en brenct
ghy myet voer dye oghē
uwer ghedachtē dat doe
vnse vloeser yn den tēpel
komē was dat he vnkier-
de dye setele der gheenre
dye duuē vtoften vñ der
wijsselare ghelt vm storte.
Dāt wie syn dye dye yn
hudē yn gades tēpel dye
duuē vtopē sond dye dye
yn der kerkē ghelt nemē
vā den vpliggē oere hā
dē. Dāt by dese vpliggē
der hande wort dye helli
ghe gheest vā den hemel
gheuē. Aldus vroept men
dye duuē wāt dat vpliggē
der hande daer men den
helligē gheest mede vnt
saet ghift men vm ghelt.
Hier vnse vloeser kierde
vm der gheenre setelē dye
dye duuē vtoften. Dāt by
aldus daenre tomēstap
wort dye priesterstap ghe
destruiert. Hijr vm yst dat
dye helligē myt rechte die
quaetheit der symonie vdoe
men vñ se beuelē datmen
dye vā priesterstap berou
dye loen soekē vā dē wijn
ghe vñ den ordenē die se
gheuē. Aldus kiert men
vme dye setelē der gheen
re dye duuē vtopē als se
dye gheestelike graue vto
pen ofte voer dē mynsthē
oft voer gudes oghē berest
werdē vā der priesterstap.
Vñ noch syn voele ander
quade werkē der prelatē
dye nu voer der mynsthē
oghē vborghē syn. Vnde
voele isser dye em helligghe
kierdē voer der mynsthē
oghē toenē vñ se en stha
mē em myet voer dē oghē
des bynnestē richters yn

oere heymelijck lelic werden ghesyen. Doer waer dye dach sal komē. komē sal he vñ he en ys nyet verre daer der hierdē hierde em yn apenbaerē sal vnde elcs werck sal he ynt apē baer voerbrenghē. Vñ die nu der vndersatē myssdade aūmyds dē prelatē tastiet he sal dan der prelatē quade werke by em seluē wrede like oerdelē. Hyr vm doe he yn den tempel komen was doe maecte he als by em seluē een gheiselkē vā cordekē vñ he vdreef wt gades huys dye quade co mās. vñ hierde vm der ghenze zetelē dye duuē vroften. Wāt der vndersatē myssdade slaet he by den hierdē mer der prelatē sundē slaet he by em seluē. Siet men mach nu den mynschē misslakē dat men heymelike doet mer waerlick dye richter sal komē voer wellē em nye mēt swighēde en sal vberghē moghē. den he nyet en mach bedrieghē myt synē myssalzene. Orodere een ander dyncke ys dat my anxtelic moyet vā der hierdē leuē mer vm dat dit machschē momēt en sal donckē vnrecht dat yck segghe soe wroghe yck my seluē oer daer mede. al ist dat yck vā node des anxtes der vnwetighet dye nē barberē hiet seer vnwillendes daer yn legge. Wāt wy syn nedergheuallē tē oerbaer vā buten. vñ wy hebbē een and dyncke vā eerē vntfanghē vñ wy voldoen een ander dyncke yn den dienste vā vnsē werke. Wy latē achte dē dienst des predikers vñ toe vnser pynē alsoe yck sye werdē wy bissco pe ghehietē dye haldē dē name der eerē nyet der doghet. Dye vns beualē syn latē gade vñ wy swy ghē se leggē yn quaden werkē vñ wy en doen daer nyet toe dye hant des tastiens. se werdē da ghelics vlaerē by voele quaetheidē wy syen rokze losic toe dat se ter hellen weert varē. Mer wāneer sollē wy vreemt leuē tor rigierē moghē dye vns selfs leuē vrokzeloser. Wāt vm dat wy vonle

dicht syn vā werltliken
sorghē vñ des werdē wy
bynē soe voele vnghenuechtlikers soe wy meer ernsti
gher sthynē totte dynghen
dye vā butē syn. Wāt by
der ghewoentē der eerdsth
sorghē soe wort vnse ghe
dachte vhaer te hemelsch
begheertē by deser werlt
werke soe en macht se nyet
vnorwet werdē totte wer
ken dye tot gades tzitatē
behoerē. Hyer secht dye
heilighe kerke wael van
oerē ledē dye kranke syn.
De settede my wachtere
vnden wyngaerde ytz en
wachte mynē wyngaert
nyet. Wāt dye wyngaert
syn vnse werke dye wy
oeffenē myt ghe woenten
des doghelikē wleuens.
Mer wy dye wachtere vn
den wyngaerde syn wy
en wachtē vnse wyngaer
de nyet. Wāt als wy vn
vreemdē werkē vonle
dicht werdē soe vrokelo
sen wy den dienst vns
werkes. Lyeue brodere ict
wane dat god ghene meer
re vnrechtz en vdraghet
dan vā dē priesterē als he
syet. dat dye ghene dye he
gheset heuet vm dye and
mynsthē beterē vñ te or
rigierē vā em selue ghеue
exempel der quaethеyt
als wy sundighē dye de
sundē syn schuldich te be
dwynghē. Vñ dit wile
gheualtet dat swaere vs
dat die priesterē dye oer
guet warē schuldich den
armē te ghеuē oer selue
and guet vntroue vñ dat
se dit wile als se syen eny
ghe oetmoedelicz vñ suue
licz leuē dat se se bespotten.
Hyer by merct wat vā den
tudde ghеschiet als dye
hierde wolue werdē. Wāt
dese vntfaen dye hoede
vā den tudde dye em nyet
vntsien vns herē tudde te
vraden dye schuldich wae
rē gades tudde te behaldē
te teghēs dye ghene dye em
quaet doen soldē. Wy en
sockē ghene ghewynne
der zielē wy syn alle da
ghe vonledicht tot vns
selfs behoeftē wy beghe
zen dese eerdsche dynghe
wy vntfaen myt ernsti
gher hertē dese mysthe
like glorie. Vnde wat wy
bauē dye anderē ghеset
syn soe hebbē wy te meer

orloſt te doen dat wy willē.
Dñ den dienſt der benedyrē
den wy vntfanghē hebbē
vtierē wy yn een proeuē
vā houditheidē wy laten
gades ſalue athē vñ gheuē
vns ter eerdſther tomēſtap
wy vntfuen die ſtad der hel
licheit vñ bewyndē vns yn
eerſthē dadē. Waerlic ys
vns veruullet dat ghеſchre
uē ys. Dñ et ſal weſē ghe
lijc dē volke alſoe dye prieſ
ter. Wāt dye prieſter en
ſcheelt vāden volke myet
als he myt gheenre vdientē
ſijns leuēs bauē des volks
doen en gaet. Laet vns an
ropē ihezermias tranē he
merke vnſe daet vñ bewe
ne ſe vñ ſeggħe. Woe ys dat
golt vdonkert. woe is dye
beſte verwe verwādelt woe
ſyn dye ſtene der ſāctuariē
gheſtroyet ynt hoeft vā allē ſtratē.
Waerlic dat
golt ys vdonkert wāt der
prieſter leuē dat hijr voer
maels claer was aūmyds
glorie der doechdē dat tonet
men nu ſeer te laſterē bydē
nederſtē werkē dye ſye
doen. Dye beſte verwe ys
verwādelt. wāt habijt vā
hellicheydē ys komē ten
laſter der vſmaetheit by
oerē eerdſthē vñ vntieren
werkē. Men plach dye ſtee
ne vā der ſanctuariē bynē
te haldē noch dye hoechſte
prieſter en nam ſe voer
ſyne borſt myet ſonder als
he ghaen ſolde yn ſancta
ſcōz vñ daer apēbarē ſolde
vn dye hemelich ſijns ſtep
pers. Wy ſyn lieue broderе
wy dye ſtene der ſanctua
riē dye altoes apenbarē
ſollē yn dye heymelicheit
gades. vñ et ys vns noet
datmen vns daer nūmer
meer butē en ſye dat ys
datmē vns nūmermeer
ſyen en ſal eerdſthe dynge
doen. Weer dye ſtene vā
der ſanctuariē ſyn gheſtroy
et ynt hoeft vā allē ſtratē.
Wāt ſe dye by den leuē vñ
bedynghē altoes bynen
warē ſchuldich te weſen
ſe gheuē em wtwert aū
myds quadē leuē. Siet et
en ys nu wael na ghеen
doen der werlt dat dye
prieſterē myet en volghē
en doen. Wāt als ſe dye
yn gheeſtelikē habijte ſyn
doen dye dynghe vā
butē ſoe leggħe dye ſtene
der ſanctuariē als butē

Wāt yn griecsther talen
hietmē die strate van der
wijtheyt soe ligghē dye stene
vā der sanctuaziē yn der
strate als ewyghe religiose
lude volghē den wyden
weghe der werlt. Dñ se
en syn wet allene ghestroy
et yn der stratē mer oec
vnt hoeft vā den straten.
Wāt se doen by begheer
ten dye werke deser werlt
vñ nochtā soekē se dye
hoechtijt der erē vā oerē
religiosen habijte. Aldus
syn se ghestroyet vnt hoeft
vā den stratē. Wāt se leg
ghē aūmyds den dienste
des werts vñ se willen
ghecert wesen van den
beeldē der hellith. Ghy
anſict myt woe swazen
swerde dye werlt ghesla
ghē wort waer vm wort
dyt ghedaen sondē sonder
lyngh vm vnser sunden
willē. Siet woe voele ste
dē syn vstuert horghe vm
ghewerpē vñ kerke vnde
cloestere ghedestruiert vñ
syn ghemaert sletht velt.
mer wy syn den volke
dat vdevft wort werkēs
der doet den wy schuldich
hedde ghewees beleiders
te syne ten leuē wert.
Wāt wt vnsen sunden
ys die schare vā dē volke
vslaghen. Wāt vm vnse
roekeloesicheit en wordē
se wet ghecert ten leuē.
Wāt wat sal vtz des my
schē ziele segghē wesen
sonder dye spise vns herē
dye daer toe ghescapen
syn dat se yn syn lichaem
verwandelē sollē dat ys
dat se tijden sollē vnt wasse
der ewigher kerkē. Mer
wy warē schuldich te syn
dat salt vā der spise. Wāt
alsoe wy ghesecht hebben
een luttel hijr te voeren
soe sechtmē den predica
ren dye men sent. Ghy
syt dat salt der werlt.
Ist dan datter volt gades
spise ys soe soldē die prie
sterē dat salt vā der spise
syn. Mer wāt als wy
vphaldē vñ ressierē vā
der oeffenyghe der bedyn
ghe vñ helligher preditē
ghe soe is dat salt versuft
oft verdwaeft ghewor
dē vñ en mach guede spise
wet saltē. Dñ thijr vm
en wert dye spise vā oerē
stepper wet vntfanghē
wāt aūmyds eyschighe.

vnser vsufthoyt en woert se
wet ghesalt. Hijr vm laet
vns merkē wie se syn dye
by vnser tonghen bekiert
wordē vñ wie by vnse beris
pen vā oerē vkierden wer
ken ghebetert syn vñ pe
nitentie ghedaen hebben
wie syn vntuysheit ghe
laetē heeft by vnser lere
vñ wie em vā houerdichs
vñ ghierichs af ghekiert
heeft. Deghē wy wat ghe
wijn wy gode ghedaen heb
bē dye vā em vntfanghē
hebbē eē talet vñ ghe
sent syn vm comēstap te
doen. Dāt he secht. Doet
comēstap totte dat ick ko
me. Siet he vs tehant ghe
komē he eyscht vā vnser
comēstap dat ghewijn.
Doe daen ghewijn van
zielē sollē wy em toenen
vā vnser komēstap woe
voele schouen vā zielen
sollē wy yn brenghē voer
syn anschouwē vā dē toerne
vnse predicatie, Settē wy
voer vnse oghē den dach
vā soe groter strapheyt
daer vnse richt vñ komē
sal vñ rekenēghe doen
myttē knechtē dē he syn
talent ghekeuert heeft.

Siet men sal em syen vñ
eyseliker moghentich vnd
dye thore der enghelē vñ
der archangelē. Jn dē gro
ten vndersoekē sal men
voerbrenghē dye menych
te vā aldē wtuerkarenen
vñ vā den quadē vñ mē
sal daer toenē wat elc ghe
wrocht heeft. Daer sal sun
te peter apēbaerē myt iudea
dat he bekierde vñ dye he
na em trecte. Daer sal
paulus alsoe ytz seggyen
mach alle dye werlt be
kiert leydē. Daer sal yn
den ansetzijn synis richters
andreas leidē bekiert achaia.
Vñ sunte iohā asien vnde
thomas indien. Daer sullē
alle die rāme vā vns herē
cridde apenbarē dye mytter
hellegher predicatie na em
trecken oer cridde vndervae
grade. Hijr vm als aldus
voele kierdē myt oerē crid
de komē sollē voer des ewi
ghē kierdē oghē wat sollē
wy vnsalighen seggyē dye
tot vnsen he na vnser co
mēstap ydel komē dye de
name vā kierdē hebbē vñ
wy ghene strape en hebbē
dye wy sollē moghē toenē
vā vnsē voetsel wesen.

wy syn tyjr hierdē ghehie-
ten vñ en leidē daer ghe-
ne tudde. Aller al ist dat
wy se vrokeloesē sal dye
almechtighe godsyne sta-
pe latē. neen he myet. Dat
alsoe he by den profete
ghelauet heeft soe doet he
se by em selue vñ alle die
he voer midzet heeft ten
leuē dye leert he myt pre-
dikynghe vā ghelijcheym
ghe vñ myt ghecestē vā
berouwenyssen. Dat by
vns ludē komē die ghe
louighē ten hellighē doep-
sel se werdē ghebenediet
myt vnsē bedynghe vñ
by den vp ligghē der hā-
den vntfaen se vā gade
den hellighē gheest vñ se
komē aldus te hemelrijcke
vñ wi trecken nederwert
by vnser vokeloesheit.
Dye varē voluaren yn
dat hemelsche lantscap
ghesiuert mytte handē
der priesterē vñ die priest
terē haestē em ten tor-
mente wert der hellen
altmyds oerē quadē leuē.
Dat dynghe tijr vm
sal vch segghē dat die priest
tere ghelijck syn sonder
dien water vā doepsel
dat der ghoeder sundē
dye ghedoept werdē of
dwaet vñ sent se ten he-
melrijke wert vñ dat
water synet daer na yn
dye vule eerde. Broedere
laet vns dyt vntsyen
vnse dyenste bedwynghe
vnse dade laet vns alle
daghe pynisē dat vns vn-
se sundē moghē werden
vorgheuē dat vnse leuen
myet en bliue ghebondē
myt sundē by den dye
almechtighe god dye an-
derē daghelics vntbynt.
Dynsen wy sond vphaldē
wat wy syn. merke wy
vnsen dienst weghē wy den
last den wy vntfanghē heb
bē. Doen wy myt vns selue
daghelics dye rekenynghe
dye wy myt vns selue heb
bē te doen. Vñ wy sullen
aldus vns selfs sorghe doen
dat wy myet en vrokelosē
dye sorghe vns euē mynschē
dat soe wie em toe vnb woe
ghet dat he ghesaldē wer-
de myt den salte vnser ton
ghē. Als wy ymēt syen
dye em tot vntrusth gheuer
den sal men vmaenen dat
he em pyne syne quaetsh
myt hurnelicx te bedwyn-

ghē dat hy bv den dat ghy
oꝛloft ys leꝛe ver wȳnen
dat vngheoꝛloft ys. Als wy
enyghē man syen dye yn
echte syt den sal men vmae
nē dat hy alsoe oefenē sal
dye sorghe der werlt dat
hy gadē sorghe myet acht
en sette vn hy sal alsoe ghy
noeghē synes wȳfs wille
dat hy myet en wanhaghe
syns sceppers wille. Als
wy enē cleer syen den sal
men vmaenē dat hy alsoe
leue dat hy den werltlikē
ludē exempel synes leuēs
gheue. dat ys waer ijet
datmē yn em te rechte be
rispende dat wt synre myss
daet dat guede gheruchte
vnser religien daer myet
af besmaert en worde.
Als wy enē monick syen
soe sal men em vmaenē
dat hy altoes voer syen
sal tohaldē dye waerheit
synes habijts yn synē wer
ke yn sprekē vn yn ghe
pynse vn dat hy volmaecte
lic late dat werlt toe be
hoert vn dat hy yn synen
habijte toenē den oghē vā
butē dat hy dat beleide
voer dē oghē gades yn sy
nē sedē. Dese dye thant
is hellich men vmaene
em dat hy wasse. Dye an
der dye noch ys myssadich
men vmaene em dat hy
em beteze dat soe wye an
em aen enē priester voeget
dat hy vā em ghesalten
werde myttē salte vā synē
woerdē. Broedere dese dy
ghe pynset nernstelic myt
usseluē dese dynghe doet
uwe euē mynschē vn bereit
v seluē den almechtighen
gade vruchte te gheuē vādē
oerbaer dē ghy vntfanghē
hebt. Hier dese dynghe
dye wy segghē. sollē wy bet
vnder vns behaldē bedēde
dan sprekēde. Bydden wy
God dye woldes dat wy
hierdē ghehietē werdē sol
den ynden volke vlene vns
bidde wy dat wy voer dy
nē oghē moghē wesen dat
wy mytter mynschē monde
ghehietē syn. Dy vnsen he
ren ihū cristū dynē sone dye
mytti leuet vn regniert yn
dye eenheyt des hellighen
gheestes god ewelic vnde
vmermeer Amen Vā dē
apostelen. Johannes.

In der tyt seghede
ihūs synē iongheren.
Dat ys myn ghebot dat gy

vndlynghe mynet alsoe ick̄
v ghemynt hebbe. Nyemēt
en heeft meerre mynne dan
dese ys dat ymēt syne zie
le sette voer syne vriende.
Ghy syt myne vriende ist
dat ghy doet dat yck̄ v be
uele. Ick̄ hant en sal yck̄ v
nyet knechte seggh̄e. Dāt
een knecht en weet nyet
wat syn here doet. Dant
ick̄ hebbe v myne vriende
ghesecghet wāt alle dynghe
dye yck̄ vā mynē vader
ghehoert hebbe dye hebbe
yck̄ v kront ghedaen. Ghy
en hebt my nyet vtaezen
mer yck̄ hebbe v vtaezen.
Dō yck̄ hebbe v ghesettet
dat gi gaen sollē vō vrucht
brenghē vō dat uwe vrucht
bliuē sal dat soe wat ghy
den vader biddē sollet
yn mynē name dat hyt
v ghene. Sunte ggf omelie
vp dit selue ewāgeli die he
pdicte yn sunte pancrūs kerke.

Hb alle dye hellighe
schriftuzē vol syn vā
ghebadē vns herē wat yst
dat vnse hē secht vā der my
nē alb vā enē sonderlynghē
ghebade dat ys myn ghebot
dat ghy vnderlynghe mynt
sond dat alle ghebot ys vād
mynē allene vō dat se alle
een ghebot syn. Dant soe
wat men ghebiedet wort
ghenestet allene yn dye ta
zitate. Dāt alb voele tel
ghere eens boems vt eenre
wortelē tromē alsoe wassen
voele doechdē vt eenre ta
zitaten vō een tellich des
guedē werks en heeft nyet
groens en bluet he nyet
yn der wortelē der tazitatē.
Aldus syn vns herē ghe
bade voele vō een voele
ysser by menyghe rhande
werkzē vō een yn dye wor
tele der tazitatē. Dō woe
men dese mynne haldē sal
bewiset vnse hē yn voele
sentētien synre schriftuzē.
He beuelt dye vrienden
yn em te mynē vō dye
vyande vm synē wille te
mynē. Dāt dye heft waer
lickz dye myne dye synen
vrient mynt yn gade vō
synē vyant vm gade. Dāt
enighe syn dye oerē naestē
mynē mer dat ys by be
ghecvlich der maechschap
vō oerb vleisches nothtā
en weder seggh̄e yn deser
mynē nyet den mynschē
dye hellighe woerde. mer
et ys een ander dynck̄ dat

men al willens d' naturē
doet vñ een and datmen
ſchuldich yß te doene vns
herē ghebadē wt mynen
der ghehoerſamh. Want
deſe mynē oerē naeſtē noth
tā en beraghē ſe wyet dye
hoghe lone vā der mynē
wāt ſe beſtadē oere mynne
vleiſchelick vñ wyet ghecſte
lick. Hijr vm doe vnſe here
ſeghede dat yß myn ghebot
dat ghy vnderlīghe mynt
ſoe ſeghede he daer tehāts
toe. alſoe yck v ghemyt heb
be. Als oft he opelic ſeghe
de. Daer toe mynet tot dē
dat ick v ghemynt hebbe.
Hyeue broderē vn deſē dyn
ghē yß nerſtelick te beſie
ne dat dye alde vyant
als he vnſe herte tiret ter
mynē der tijtlikeer dynghē
he werket wp vñ vpoirret
vnſe tranckheyt eue mȳſchē
teghē vns dye em pijnt vns
te nemē dye dynghe dye
wy mynē vñ dye alde
vyant dye dyt doet he en
mit wyet deſe eerdſche
dynghe te nemē mer dat
he dye caritate dat yß die
mȳne yn vns ludē ſlaen
ſal. Dāt dan verwermē
wy haeſtelick yn hate vñ
als wy butē begherē vnū
wōnen te ſyne ſoe werdē
wy bȳnē zwaerlick ghesla
ghē. als wy cleyne dynghē
vā butē beſchermē ſoe ver
lieſen wy vā bȳnē dye alre
meeſte dynghe. Dāt. als
wi deſe tijtlikre dynghe mȳ
nē ſoe vlieſen wy dye ghe
warighe dynghe. Want
elck dye vns dat vnſe nemt
he yß vyant. mer iſt dat wy
vnſen vyant beghȳnen te
hatē ſoe iſt bȳnē dat wy
vlieſen. Hijr vm yſt alſ wy
ijet vā vnſē eue mynſchē
ghedoghē vā butē ſoe ſollē
wy teghē den vborghenē
rouer vā bȳnē wakē dye
nūmermeer bet verwon
nē en wort dan als men
den rouer vā butē mynt.
Dāt et yß ene vñ die hoech
ſte proceȳghe der caritatē
iſt dat men mynt die viāt
yß. Hijr by iſt dat die waer
heyt ſelue ghedoghet die
galghe des cruces vñ noth
tā bewiſet he den ghenen
die en cruiſtē dye begheer
lich vā mynē als he ſecht.
Vader vghif em wāt ſe
en weten wyet wat ſe doen.
Dat wonder iſt dan dat
dye iongheere oere vyande

mynē als se leuē als oer me
meyst dan syne vyande myt
als men em doet. Dñ die groet
hyert deser mynē vclaert hy
dan als hy nasecht. Nyemēt
en heeft meerre myne dan
dese ys dat ymēt syne ziele
sette voer syn vriende. Ende
hy was oer ghekomē vm
voer syne vyande te sterue
vñ nottyta sethde hy dat hy
syne ziele allene settē soldē
voer syne vriende vp dat
hy vns waerlicht toenē sol
de dat als wy ghewyn doē
moghē vā vnsē vyanden
dye toe mynē soe syn dye
oer vriende dye vns ver
uolghynghe doen. Mer
syet nyemēt en veruolget
vns totter doet toe waer by
moghē wy dan procuenē
oft wy vnse vyande mynē.
Mer et ys datmē sal doen
vnder heertrē vrede daer
apenbaer mede wort of
wy sollē moghē sterue vm
dye mynē vndē tyde der
uolghynghe. Waerlicht
dese selue iohan secht. Dye
dat guet deser werlt heeft
vñ siet dat des syn brode
noet heeft vñ sluyt he syn
herte vā den woe ghedueit
dye caritate gades yn em.
Hyr af segthet oer iohan
baptista. Dye twe rocke he
uet he ghene den enē dye
ghenē en heeft. Dye dan
yn der tyt des vredes vm
gade nyet en ghenet synē
rocke. Wanneer solde hy yn
der veruolghynghe ghenē
syne ziele. Hyr vm dat
dye cratyt der mynen
vnuerwōnē blive yn den
vnoye soe sal mē soe auer
mydes vntfermicheiden
voedē ynder tyt des vre
dē soe dat se ierst leze den
almechtighē gade oergnet
te deylē vñ daer na oer
selue. Daer volghet ghy
syt myne vriende. O woe
groet ys myns steppers
vntfermicht wy en waerē
nyet werdich knechtē te
wesen vñ wy wordē vrien
de ghenetē. O woe grote
weerdicht ys der mynschē
dat se gades vriende syn.
Mer ghy hebt ghehoert
dye glorie der werdicheit
hoert oer den arbeyt vā
den strydē. Ist dat ghy
doet dat ytz v beuele.
Als oft hy apēbaerlicht
sethde. Ghy vblyt vā der
hoecht mert myt wat ar
beyde men ter hoecheyt

komet. Sekker doe sebe
deus sone myt oerre moed
bedē vsochten dat dye ene
tot gades rechter hāt sittē
solde vñ dye and ter lucht
hant doe hoerdē se moghē
ghy dryncken den nap
den ytz dryncken sal. Se
sochtē thant dye stad der
hoecht vñ dye waerheyt
roept se weder ten weghe
der oetmoedicht daer se me
de ter hoecht komē soldē
als oft men sechde. Wo ghe
nuecht thant dye stad der
hoetheit mer dat bezeyde
erst dye weeth des arbey
des by den nappe komet
men totter moghentheit.
Ist dat v herte begheert
dat verzuetet. soe dryncket
erst dat bitter yb. Aldus
komet men by den bitte
rē dranke den men maect
ter blytstrap vā salicheidē.
Te hant en sal ytz v myet
knechtē seghghē. Wāt een
knecht en weet myet wat
syn here doet. Wāt ytz
hebbe v myne vriende
ghy gheseghet wāt alle dyn
ghe dye ytz vā myne va
der ghehoert hebbe dye heb
be itz v kont ghedaen.
Welck syn alle dye dyghe
dye he vā synē vader
hoerde dye he wolde dat
synē knechtē kondich wer
den vm dat he se makē
solde syne vriende sonder
dye blytstap vā der vnwe
dighen tazitatē sonder die
hoechtighē des ouerstē va
derlandes dye daghelikes
yn vnse herte druct auer
mydes visendē der mynē.
Wāt als wy hoezē die ba
uenste blytstappē vñ wy
dye hemelsche blytstapē
mynē soe bekēnē wy se
thant. wāt die myne yb
bekēnē. Aldus hadde he
em alle dynck kondich
ghedaen dye vā der eerd
sicher begheertē verwan
delt wazē vñ berneden
mytte vuer der hoghher
mynē. Dye profete sath
an dese vriende gades
doe he sechde. God vāmy
syn seer gheeert dyne
vriende. Een vrient hiet
alsoe voele als een hoeder
des ghedachtē. Wat dye
psalmista aldus gades
wtuitarenē vstheidē sath
vā der mynē der werlt
vñ dat se gades wille
wathtē yn den hemelschē
ghebadē verwonderde em

vā gades vriende vñ sechde god my syn sere gheeert dyne vriende. Dñ als oftre wy vā em vraechdē thāt dat men vns ghseggheē solde die salre vā dus groter ere. soe sechde he daer thant toe oer prīncelicheyt ys seer ghesterrt. Diet dye vtrūcarē gades castien oer vleisch se starckē oerē gheest se ghebiedē den duuelē se blenckrē vā doechdē se vomweerden dese teghenwoerdicheyt dynghe vñ se predikē dat emi ghe vaderlant myt stēmē vñ myt zeden dat vaderlant mynende se steruēde daer vm vñ se tijdē daertoe aūmyds tormentenmen mach se dodē mermē mach se myet daer afbrierē. Hijr vm ys oerprīncelicheyt seer starck. In deser selver passien daer se mede vielē yn den doet des vleisches beset woe groē was dye hoecheyt oerre ghedachtē. Daer by quam dyt toe sonder dat oere prīncelicheyt sere ghesterrt was. Mer al ist machsthien dat ter groter luttel syn daer vm sechde he daer toe. Ick sal se auertellē vñ se sollen ghemē michtuoldicheyt werden bauē dat sant Brodere ansiet dye hele werlt ys vol martelarē. Teyant vol na en ys viser alsoe voele myet dye se syen moghē als wy voele orkonde hebbē der waerheit. Hijr vm dye gade tellich syn dye syn vns ghemēemichtuoldicheyt bauē dat sant. Dāt se en moghē vā vns ludē myet werden beuanghē woe voele oerre ys. Mer soe wie dat toe deser werdicheyt ghekomē ys dat mē em gades vrient thiet he ansye em yn em selue vnde dye graue dye he bauē em vntfanghē heeft des en ghe uen he myet toe syne verdientē vp dat he myet tot vnvrientschap vt en brekē. Hijr by volcht daer na. Ghy en hebt my myet vtvtarzen mer ick hebbe v vtvarzen vñ ick hebbe v ghesettet dat ghy ghaen sollet vñ vrucht brenghē werkende. Ick hebbe v gheset ter gracie ick hebbe v gheplantet dat ghy ghaen sollet willēde vñ vrucht brenghē werkēde. wāt ick hebbe ghesecht

dat ghy gaen sollet willē
de. Dāt datmē yet doen
wil dat ys thant mytter
ghedachtē te gaene. Dn woe
dane brucht se brengthen
sollē sechmē. Dn dat v
brucht ghedurē sal. Al dat
wy arbeydē na deser werlt
ys vnsaeme ghenoech tott
doet. wāt dye doet die daer
tusschē komet tortet af dye
vrucht vns arbeydes. Hier
datmē vm dat ewighe leuē
doet dat halt men oer nae
der doet. dn dan beghynt
dat te apenbarē als mē be
ghynt myet te siene dye
vruchte des vleischelikē ar
beydes. wāt aldus beghynt
daer dat loen daer dese ar
beit eyndet. Hyr vm soe
wie thant dye ewighe dyn
ghe bekēnet dese tijtlikē
vruchtē werdē snoede yn
synē hertē. laet vns alsulke
vruchte werkē dye als dye
doet alle dynghe brekē sal
dat se dan beghyn vā der
doet nemē. Dāt dat gades
vrucht beghynt vā der doet
dat orkont dye ꝓphete dye
seyt. Als he synē ghemȳdē
den slaep ghift soe ys dyt
des herē erfnysse. Elck dye
yn der doet slaept he vliesset
synē erfnysse mer als vnse
here synē wtuertarē slaep
ghift soe ys dyt des heren
erfnysse wāt als gades wt
uaerē komē syn ter doet dā
vyndē se dye erfnysse. Daer
volghet dat soe wat ghy den
vader biddē solet yn mynē
name dat hyr v ghyeue. Niet
hyr segthet he soe wat ghy
den vader bidde sollet
yn mynē name dat hyr
v ghyeue. Onde he secht echt
hy den seluē ewāgeliste.
Soe wat ghy biddē sollet
yn mynē name he salt v
ghyeuē tot nu en heb dy myet
ghebedē yn mynē name.
Jst dat al dat wy yn des soens
name biddē vns dye vader
ghyeuet. wat yst dat sunte
pauwel vnsē here drieuer
ue badt vn en vdiende
myet ghehoert te werdē
mer em woert ghesecthet
dy ys ghenoech myne gra
tie wāt dye doecht wort vol
maect yn der tranch. En
badt he myet dye alsoe voer
barighē prediker was yn
den name des soens vnde
waer vm en untsentz he
myet dat he badt woe ys
dan waer dat soe wat wy
eysthen sollē yn des soens

name dat vns dye vader
gheuet. Oft dye apostel sun
te paulus badt dat vā em
ghenamē werdē solde dye
enghel sathanas vñ nothtā
wet vntsenkt dat he badt.
Hier des soens name ys
ihūs vñ hi hūs beduyt be
halder of salicht. Dye bidt
ghewaerlicht yn vns behal
ders name die dat bidt
dat ghe der ghewarighter
salicht toe behoert. Dāt ist
datmen bidt dat wet or
baerlicht en ys soe en bidt
men den vader wet yn
ihūs name. vñ tyr vm sech
de vnse he desen seluē apos
telen doe se noth krancht
warē tot nu en heb dy wet
ghebedē yn mynen name.
Als oft men apenbaerlicht
sechde. Ghy en hebt wet
ghebedē yn des behalders
name. Dāt ghy en hebt
wet kōnen soekē die ewi
ghe salicht. Tyr vm yst dat
paulus wet ghehoert en
wort. Dāt hadde he ver
loest ghe wordē vā der be
taerynghe. soe en soldet em
wet hebbē gheordert tott
salicht. Siet lieue brodere
wy syen woe voele unwer
tyr ghekomē ys tottes
martelarē freest ghy knyelt
auer unwe knyen ghy slaet
voer unwe borst ghy laet ut
gaen woerde vā bedynghē
vñ vā belien ghy maett
v ansichte myt tranē nat
mer ytt bid v dat ghy v
bedynghe mertt besiet of
ghy yn ihūs name bidt dat
ys of ghy eyschet dye blyt
schap der ewigher salicheyt.
Dāt yn ihūs huse en soett
ghy ihūs wet ist dat ghy
yn den tempel der ewicht
vnghesatelicht bidt vm
tytlike dynghe. Siet dye
ene eyschet yn sinre bedy
ghe een wyf dye and ey
schet een dorp dye der de
eyschet een cleet vñ dye
vierde bidt datmen em
em gheue teten. Wael ys
waer als dese dynghe ghe
brekē soe sal mē se biddē
vā den almechtighē gade
mer wy sollē altoes voer
denckē dat wy vntfanghē
hebbē ut des selfs vns be
halders ghebadē soett ierst
dat rychte gades vñ syne
ghereethticht vñ alle dynghe
sollē v toe werdē ghewor
pē. Dñ datmē dese dynge
alduss vā vnsē he eyschet
dat en ys gheen dolen vp

datmē se nyet alte voele en eyschet. Hier noch dat swaere ys een and eyschet synē vyant doet vñ em den he mytte sweerde nyet veruolghē en macht den vuolghet he myt bedynghē vñ he leeft noch dye men vloect vñ noch tan dese dye em vloect ys thant mysdadich vā synre doet ghehaldē. Dāt god beuelet datmen den vyant mȳne vñ nochtā bidt mē gode dat he den vyant dode. Soe wie dat aldus bidt yn synē bedynghē he vecht teghē den scepper. Hier by ys vnd iudas ghedaente ghesecghet. Syne bedynghe sal voerdē yn sundē. Dye bedynghe ys yn sundē als mē bidt dat he vbiet den mē bidt. Hier af secht dye waerheit. Als ghy staet te bedē verlaet ist dat ghy yet hebt yn uwē hertē. Vñ dese doghede vā vlatene toenē wy claerlick ist dat wy een ordentstap voertbrenghē wtē aldē testamente. Daerlick doe dye vā iudea oers scrippers ghecrechtich myt oerē sundē vbolghen haddē soe vboet vnse here synē ꝓphete vā beden vñ sechde. En neme nyet an prijs noch bedynghe voerem ist dat moyses vnde samuel voer my staen soe en ys myne ziele toe desē volke wert nyet. Dat ist datmē soe voele vaders uytterlaet vñ datmē alle ne moyses vñ samuel voertbrenghet. Hren toe net dye wonderlike doget vā desen tween vm te verlrighē als men secht dat se oer nyet en moghē bidden. Als oft vnse he apenbaerlick sechde noch dye en hoere ick oeck nyet dye ick vm dye grote vdiente oerre bedynghe nyet en vonweerde. Dat ist dat moyses vñ samuel voerdye and vaders ghesetsyn yn der bedynghē sonder datmen leset dat de se twe allene yndē alden testamētē oer voer oere vyande badē. Dat volck wolde den enē vā desē twee stenē nochtā badt he vnse he voer den ghenē die em stenē woldē. Den anderē worpē se vā synre heerlicht vñ nochtā doe men em badt dat he voer em biddē solde soe beliede he vñ seghede.

Dye ſunde moet vā my ſyn
yn den hē dat ytz des te myn
ſolde voer v bidde. Jſt dat
moyſes vñ ſamuel voer my
ſtaen myne ziele en ys toe
deſen volke nyet. Alſ of
hy apēbaerlicke ſechde. Die
en hoerē itz oer nu nyet voer
oer vriende dye yn vdientē
vā groter doghet weten
bydde voer oeze vyande. Aldus
is dye doghet vā ghe wari
ghey bedynghe dye hoeft
vā caritatē. Dñ dan beia
ghet elc dat he ghyerechte
lick bidt als ſyne ghedacht
te yn ſtijnre ghebedynghe
nyet vdonckzert en wort
myt hate ſyns vyandes.
Mer dicwil verwynen
wy vnſe ghedachte dye
teghē vns ſtrijt als wy
oer voer vnſe vyande bid
den. Dye mont doet voer
den viant bedynghe mer
geue god dattet herte hiel
de ſyne mynne. Dan wy
doen dicwile bedynghe
voer vnſe vyande mer
dat doen wy meer vm
ydades ghebod dan van
caritatē. Dāt biddē vnſer
vyande leuē vñ nochtan
vntſyen wy dat wy ghe
hoert werdē moghē mer
vnſe richter mert meer
vnſe hertē dan vnſe woer
den. hijr vm en eyſchet
he nyet voer ſyne vyant
dye vā caritate nyet voer
em en bidt. Mer ſiet vn
ſe vyant heeft ſwaerlike
teghē vns myſdaen he
heeft vns ſtade ghedaen.
dye em hulpē heeft he ghe
deert dye em myndē heeft
he verualghet. Deſe dyn
ghē ſolde men moghen
halden en werē vns ghe
ne ſundē te vlaeten wāt
vnſe aduocaet heeft vns
een ghebod yn vnſe ſake
ghemaert vñ heys van
der ſelver ſake richter
die oer aduocaet ys. Dāt
yn dye bedynghe dye
he maecte ſoe ſettede he
ene voerwerde ſeggyhē
de. Delate vns vnſe ſchul
den als wy vnſē ſchulde
narē vlaten. Hijr vm
wāt he kromet richter
dye voerſprekker was ſoe
verhoert he dye bedynghe
dye he maecte. Hijr vm
wy ſeggyhē ſond dat te doe
ne verlate vns vnſe ſuthul
den als wy vnſe ſchulde
narē verlatē vñ dyt ſeg
ghende vbyndē wy vns

te meer. Ofte machsthien
late wy dese voerwerde vn
der bedynghe achter vnde
vnse aduocaet en bekent
dan wet dye bedynghe die
he maecte vñ thant secht he
by em selue. Ick weet dat
yck vmaende dyt en vb
dye bedynghe wet dye ick
maecte. Broedere wat staet
vns dan te done sond' dat
wy ghewarighe begheerlich
vā myne vnsen broderē
doen vñ ghene quaetheyt
en bliue vn vnsen herten.
Dye almechtighe godmerct
dye caritate dye wy tot vn
sen eue mynschē hebbē vp
dat he syne guedertierēheyt
vnsen quaetheydē toenē sal.
Audenit dat mē vns ver
maēt. Verlatet vñ v sal
vlaetē werdē. Siet men
vb vns sthuldich vñ wy
syn sthuldich. Hyr vm laet
vns vlaten dat men vns
sthuldich yb vp dat vns v
latē werde dat wy sthul
dich syn. Hier noch soe
arbeit dat herte hyr teghē
vñ nochtā wilt doen dat
tet hoert vñ nochtā wors
telt daer teghē. Dy syn
hyr by des mertelaren
tombe vñ myt wat dode
he te hemelrike ghekomē
yb wetē wy. Ist dat wy vm
xpūs wille vnse lichaem
wet en settē laet vns doch
vnse ghedachte verwynē
god wort myt deser offer
hande ghesachtmoedicht
he prīst dye vonnisse synre
guedertierēheyt vnder
verwynynghe vns vredes
He ansiet den strijt vnser
hertē. Vñ dye hyr na loent
dye ghene dye verwynē
he helpt em nu te strijden.
Dy ihm xpm vnsen here
den ere vñ macht yb ewe
lick vñ ōmermeer. Amen

Vādē martelarē. Lucas.

In der tijt seghede ihs
synē iongherē. Alg
ghy hoerē sollet ghewechte
strijt vñ twistē en wilt v
wet vntsien. Dese dyn
ghe moetē ierst ghesthien
mer noch en ist thāt gheen
eynde. Doe seghede he em.
Dat volck sal upstaen te
ghē dat volck vñ dat ene
rijke teghē dat ander rijke
vñ yn voele stedē sollē we
sen grote eerdbeuīghe vñ
sterftē vñ honghē vñ anxte
vā den hemele vñ grote
teykene sollē syn. Hier
voer alle dese dynghe

ſollē ſe oer hande an v ſlaen
vñ veruolghē v vñ ſe ſollen
v leuerē yn dye ſynagoghē
vñ yn dye hoedē vñ trelzē
v voer coningē vñ voer
richters vm mynē name.
¶ Dñ dyt ſal v ghebeſthien
yn oertoentſtap daer vm
legghet dyt yn v hertē nyet
te voer pynſē woe ghy ant
woerdē ſollet. ¶ Dāt ick
ſal v ghyeuē enē mont vñ
wyſheyt dye nyet en ſollē
moghē wederſtaen vnde
wederſeggē al uwe vyan
de. ¶ Dāt ghy ſollet ghyeleuert
werdē vā vader vñ moed
vñ vā broedezē vñ vāne
ue vñ vā vriendē. ¶ Dñ ſe
ſollē enyghe v ludē dodē.
¶ Dñ ghy ſollet allē myſthē
yn hate weſē vm mynē
name. ¶ Dñ een haer vā
uwē hoefde en ſal nyet
vlaezē bliuē. ¶ In uwe ghe
doethſamh ſuldy uwe ſielc
beſyttē. Sunte ḡȳ omelie vp
dit ſelue erwāgeli die heere
dicte yn ſūte mēnen kerke

OM dat wy verre
vā der ſtad gegaen
ſyn vñ vm dat vns dye tyt
nyet te cort en weerde we
der te kiezē ſoe vs noet dat
vp dye beduydynghe des
helighē erwāgelijs een cort
ſermoen aūlope. ¶ Dye heze
vñ vnſe vloeſer dye quade
dynghe dye voerkomen
ſollē eer dye werlt eyndē
ſal voerſecht he vp dat ſe
vns des te myn bedroue
ſollē als ſe komē als men
ſe voer weet. ¶ Dāt dye
ſcuttē quetſen myn die mē
voer ſiet vñ wy vntfaen
vdrachlikzer dye quade dy
ghe deſer werlt yſt dat
wy daer-teghē bedect wer
den myttē ſchilde der voer
wetynghe. ¶ Dāt ſiet he
ſecht. Als ghy hoezē ſollet
gheuechte vñ twiſte en
wilt v nyet vntſyen deſe
dynghe moetē ierſt ghe
ſchien mer noch en yſt
thant gheen eende. Deſe
woerde vns vloeſers ſal
men merkzē daer he vns
mede voeſecht dat wy an
der dynghe vā bynē ~~mer~~
~~keen~~ vñ ander dynghe vā
butē ghedoghē ſollen. ¶ Dāt
dye triue hoezē den vyan
dē toe vñ den tyſt twiſt dē
borghers. ¶ Dñ vm dat he
bewiſen wil dat wy vā
bynē vñ vā butē ghſtru
iert werdē ſollē ſoe ſeghet
he dat wy ander dyngz vā

vrandē vñ and dyrtz van
vnsen broderē ghedoghē sollē.
Dñ als dese quade dynghe
te voerē gheschiet syn datter
wet thant dat eynde nauol
ghē en sal soe secht he daer
toe. Dye lude sollē vpstaen
teghē dye lude vñ dat ene
rike teghē dat and rike vñ
yn veele stedē sollē wesen
grote eertbeuighe vñ sterftē
vñ hongher vñ anxt vā dē
hemele vñ tempeste. Vnde
daer secht mē na. Dñ grote
teytzene sollē gheschien. Voe
le vnoye komē eer dye leste
tribulatie komē sal. Vnde
by dē stedighē quadē dynghē
dye voer ghesciden werdē
vns bewīst dye ewighe
dynghe dye daer na komē
sollē vñ hyr na dat ghenech
te vñ twijst vñ yo thant dat
eynde wet. Dāt veele qua
der dynghe sollē voerkomē
vp dat se sollē moghē baet
strappē dat quaet dat sond
eynde wesen sal. Ter als
aldus veele teytzen vā ver
noye voersecht syn soe moe
tē wy tortelick dat mertzē
vā elkē dynghe daer af auer
lopē. Dāt et yo noet dat
wy ghedoghē moetē somyghe
vnoye vā den hemele vñ and
vā der eerdē vñ ander vā dē
elementē vñ and vā dē qua
dē mynschē. wāt he secht. Die
lude sollē vpstaen teghens
dye lude. Siet hyr dat ver
sturzē vā den mynschē. In
veele stedē sollē syn grote
eerdbeuyghe. Siet hyr dat
ansien der gramschap van
hauē. Et sollē sterftē wesen
syet hyr dye vnghelijcheyde
der lichame. Hongher sal
wesen siet hyr dye vnvrucht
baerth der eerdē. Vñ anxte
vā den hemele vñ vnwed
syet hyr dye vnghelijcheyt
der lucht. Wāt vm dat alle
dynghe eyndē sollē soe wer
den se alle vstormet eer se
eynden. Dñ wy dye yn allē
dynghē myssdaen hebben
wy werdē yn allē dynghē
gheslaghē vp dat vernullet
werdē sal datmē secht.
Dye vonth der werlt sal
voer em vechtē teghen die
sottē. Dāt alle dynghe
dye wy vntfanghē hebbē
totter behoeftē vns leuēs
hebbē wy verwandelt
ter ghewoentē vā sundē.
Ter alle dynghe dye wy
ghekiert hebbē ter ghewoen
tē der quaetheyt dye wer
dē vns ghekiert ter ghe

woente der wraken. Dat die
ruste des mynsthelikē vredes
hebbē wy ghekiert ter ghe
woentē der ydelre zeedbaer-
heyt dye vreemdē vp pelgri
maedse deser eerdē hebbē
wy ghemynt voer dye wo
nyghe vns vaderlants.
Dye ghesontheyt vns lichams
hebbē wy ghegheuē yn ghe
woentē der sundē. Dye auer
uloedichē vā der vruchtbaer-
heyt der eerdē en hebbē wy
myet ghekiert ter noetsakē
vns vleysches mer ter ver
kiertheyt vā weeldicheidē.
Dye claze vriendelicheyt
der lucht hebbē wy ghedwō
ghē vns te dienē ter mynē
deser eerdscher ghemeen
tē. Hyer vm yst recht dat
alle dese dynghe te gader
vns slaen dye alte gader
quellikē vā vns vnd ghe
daen worden vñ dienē vnsē
sundē dat alsoe voele als
wy te voerē yn dye werlt
by ghesontheydē blijtschap
hebbē ghehad dat wy hyer
na sollē werdē ghedwon
ghē alsoe voele tormente
te doghē vā der werlt.
Vñ men sal merkē dat
men secht vñ anxte vā
hemele vñ vnweder. Als
dat vnweder des winters
pleghet te komē vter ordi
nātien der tijt. waer vm
secht mē dan yn deser stad
dat vnwedere komē sollen
yn teykē der vstuezynghe
sonder dat vnse hē voerse
ghet dat die vnwedere ko
mē sollē dye de ordinātie
der tijt wet en haldē. wāt
dye dynghē dye by ordinā
tiē komē en syn ghene tey
kene mer dye vnwedere
syn yn teykene dye de or
dinātie vā den tydē brekē.
Vnde dyt hebbē wy oer
nijlynghe ghevroeft. Wāt
alden tijt vā den somere
saghē wy verwandelt yn
winterlikē reghē. Vnde
wāt alle dese dynghe wet
en gheschien vā des ghees
vnghierechtichē dye slaet.
Verder vā der werlt vdien
ten diet ghedoghet soe secht
men daer te voerē der
quader mynschē werke
als men secht. Verder voer
alle dese dynghe sollē se
oer hande an vslaen vñ
vervolghē v vñ se sollen
v leuerē yn dye synagoghē
vñ leydē v voer dye tonyn
ghe vñ dye richtere vm
mynē name. Als oft he

k of schrecht

apenbaerlick ſeeghde. Derſte
werff ſollē der mynſchē heer
te vſtuert werdē vñ daer na
dye elemēten vp dat alſ dye
ordināāē der dynghē ver-
wandelt werdē mē woenē
ſal thant wt wat ghelden
et komet. Dāt al iſt dattet
eynde der werlt na oerre
ordynāāē daer anhanghet
nochtā vm dat ſe voele ver-
lierder mynſchē vynt dat
ſe te rechte yn oerē vallen
verplet werdē wenet vnſe
hē alſ hē na ſeeght. Leydende
v voer conynghe vñ richters
vm mynē name vñ deſe
dynghe ſollē v ghebeuren
yn oer contſtap. Dat yſ te
weten yn welker lude oer
contſtap ſond der gheenre
dye de guedē vervolghēde
dodē ofte alſ ſe ſe ſyen oer-
leuen wyet te volghē. Dāt
der ghenechtigher doet yſ
den guedē mynſchen een
hulpe vñ den quadē yn oer
contſtap vp dat dye vlier-
den ſond vnſchuldynghe
daer af vlaerē werdē ſollē
daer dye guede exempel
af nemē ſollē vñ leuē. Mer
der trantzer mynſchē hee-
ten mochtē werdē bueert
doe ſe dus voele vreſen
hoerdē vñ hyr vm doetmen
daer een vtroeſtē toe alſ mē
na ſeeght. Hyr vm leggghet
yn uwe hevtē wyet auer te
pynſen woe ghy antwoer-
den ſollet. Want ytz ſal
v ghegheuē enē mont vñ wijſ
heyt dye wyet en ſollē moe
ghē wederſtaen vñ wed
ſeggghē alle uwe vyande.
Alſ oft hy apenbaerlick
ſynē trantzē leden ſeeghde.
En wilt v wyet vntſyen
vñ en wilt wyet vreſen alſ
ghy ghaet ten ſtride wert
mer ytz vechte ghy ſeggghet
dye woerde mer ytz byn
dye ſe ſpreect. Daer volghet
na. Onde ghy ſollet ghele
uert werdē vā vader vñ
vā moder vñ vā broderē
vñ vā neuē vñ vā vrien
den vñ ſe ſollē ſomyghe vā
v ludē dodē. Dye vdriete
brenghē mynre rouwe yn
dye vā vremdē luden an
bracht werdē. Wāt dye
tormētē ſyn meer fel yn
vns dye wy ghedoghen
vā ludē vā welker trou
we wy vns vmoedē wāt
mytten ſtride vns lichaems
pynighē vns oer dye quact
heydē vā der mynē dye
men vlaerē heeft. Hyr by

ist dat vnse he by den psal
mista secht vā iudas dye
em vriet. Wāt al hadde
nu oer myn vyant gheuloert
ytz soldet em vdraghē vñ
hadde he dye my hate grote
dynghe vp my ghespraken
soe solde ytz my oer vā em
vborghē hebbē mer du een
moedighe mynsche du bist
myn leydes man vñ myn
betrende dye te gader myt
my name suete spise wy
wandelden myt eendracht
tichedē yn gades huse.
Dye man myns vreden
daer ytz yn haepte he be
reyde teghē my vradenis
se. Als oft he vā synē vred
myt apēbaerre stēmen
sechde dye auerdaet ver
droetth ytz alsoe voele te
swaerlikxer dat ytz dye
ghedoethde vā enen dye
schcen myne te wesē. Alle
dye wtūtaezen vm dat
se leden syn des hoeghestē
hoefdes soe volghē se oer
hoeft yn den passien vñ se
gheuoelē yn oerre doet die
oer vyande te wesen vā
welkxer leuē se em vhieuē
vp dat em alsoe voele te
meer wassen sal dat loen
vā oezē wertzē alsoe em
meer vordert dat ghewijn
der doecht vā vremder cai
tatē. Derer vm dat hart syn
dye pynē dye men voer
secht vāden vnoyen der
doet soe sechtmē daer te
hantes na den troest van
der blijtschap der vrisemisse
als men secht. Een haer
vā uwē hoefde en sal nyet
vlaeren bliuē. Broedere
wy weten dattet vleisch
alst afghesnedē oft ghe
quest ys sere doet mer
dat haer darmē smydet
en doet nyet sere. Hijr vm
secht vnse here synē mar
telarē een haer vā uwen
hoefde en sal nyet vlaerē
bliuē. Als of he apēbaerlīr
sechde. Waer vm vntsiet
ghy v dat vlaeren bliuen
math dat sere doet alst
afghesnedē ys als dat yn
v nyet vlaerē bliuen en
math dat nyet sere en
doet alst ghesnedē ys. Daer
na volghet. Jn uwe ghe
doechsamh suldi uwe sielē
besittē. Hijr vm sechtmē
dat besitten der zielen
yn dye doecht der ghedoech
samheyt wāt dye ghedoech
samh ys wortel vñ behoe
derssche vā allē doechden.

¶ Dāt aūmydɔ ghedoethsam
heyt besit wy vnse sielen
wāt als wy leren heerstap
pie hebbē auer vns selven
soe beghynen wy dat selve
te besyttē dat wy syn mer
dat ys ghedoethsamh dat
men vreemder ludē quaeth
guedertierlike vdraghet
vn datmen tegē den dye
vns quaet doet ghеen tna
ghē vā hate en hebbē. ¶ Dāt
dye alsoe syns euen mynsthē
quaeth vdraghet dat he
nochtā al swighēde vbol
ghenstap haldet vn dat he
soect tyt dat hyr vghelden
math he en heeft dye ghe
doethsamh myet mer he toe
ne se. ¶ Dāt et ys ghesthze
uen. ¶ Dye caritate ys ghe
doethsam vn se ys guеder
tierē. ¶ Dāt se ys ghedoeth
sam vm dat se vreemde
quaeth vdraecht vn se
ys guedertierē vm dat se
dye dye se vdraghet oet
mynt. ¶ Dāt hyr by setht
dye waerheyt by oer sel
uen. ¶ Dynet uwe vyāde
doet wael den ghenē dye
v hatē bidet voer dye
ghene dye v vuolghen
vn vernoye doen. ¶ Dāt
et ys doghede voer dye
mynsthē dye vyande te ver
draghē mer et ys meere
doethde voer gade datmē
se myne. ¶ Dāt god vntfaet
allene dye offerhande dye
voer synē oghē yn dē altaer
des guedes werkeb dye
vlāme der caritatē vntstrect.
¶ Mer men sal wetē dat
wy dirwile daer vm ghe
doethsam sthynē vm dat
wy dye quaethеydē myet
wedɔ ghеldē en moghen.
¶ Mer dye hyr vm dye quaet
heyt myet weder en ghelt
vm dat hyr myet ghedoen
en can sonder truuel alsoe
ytz voerseghet hebbe soe
en ys he myet ghedoethsam.
wāt men en soect dye ghe
doethsamh myet yn den
toenē mer yn den herte.
¶ Dāt aūmydɔ den laster
der vnghedoethsamheyt
soe wort dye vodester der
doethdē dat ys dye lezn
ghe vstuert oft ghesthey
den. ¶ Dāt et ys ghesthze
uē. ¶ Een manɔ lezynghe
wort by der doethsamh
bekent. ¶ Alsoe voele wort
een ghetoent myn ghe
leert soe men proeft dat
he myn ghedoethsam ys.
¶ Dāt he en math myet

waerlike guede dynghe
doen myt lerene ist dat he
yn synē leuene myet een
kan guedertierlick/ ander-
lude quaetlic vdraghē. ¶ Dāt
woe hoghe dye doecht der-
vduldicheit vheuen vs dat
bewyst vns echter salomō
dye secht. Beter vs een ghe
doechsam man dan een start
man vñ dye matyt heuet
bauē synē moet dan een
dye stede verwynet. Dus
vs minre victorie datmē
stede oft poertē wynet
wāt dye dynghe sym van
butē dye men verwynet
vñ dat vs meerre datmē
by ghedoechsamlic verwynet.
¶ Dāt dye moet wort dan
vā em seluē verwōnē vñ
he werpt em seluē vnder
em seluē alb em dye ghe
doechsamlic daer neder
werpt yn oetmoedicheit
des vdraghens. Trer mē
sal weten dat dieuile dē
ghedoechsōmen ludē plecht
te gheschiene dat se yn
den tyden oerē vnwillen
doghē ofte laster-like woer
de hoerē myet beslotē en
wordē myt ewyghen droef
heyt dat se alsoe dye ghe
doechsamlic doen vñ haldē
vm te behaldē dye vnōsel
heyt oerre hertē mer na
al luttel tydes alb se wed
aūdentiē wat se vdraghē
hebbē soe werdē se ghe
stoert mytte vuer vā anx
teliker droeflic. Se soekē
ene salue der wraken vñ
dye sachtmoedicheit dye se
haddē yn den dat se ver
droeghē dye vliesen se yn
oerē vpynsen em laseluen
lasterēde dat syt vdroghē.
¶ Dāt die stalke vyant
weghet strijt tusschē em
tween dat he vnstreet den
enē yn den dat he ierst
den anderē laster doe vñ
he vporret den anderen
dat he wed laster doe vā
den dat em ghedaen vs.
Trer vm dat he den te
hant verwōnē heeft den
he ~~ierst~~ vporret heeft dat
he ierst den anderē laster
doet soe heeft starper droef
heyt teghē den ghenē den
he myet vporren en moth
te vm weder te ghelden
dat em mysdaen vs vñ
vm dat he den myet en moth
te verporrē yn dye stote
dye men em dede alb he
alduss vā den apenbaerē
stryde en weth gaet soe

soect he yn heymelike ghe
pynse tijt vā bedrieghen.
Onde he dye den apēbarē
strijt vlaeren heeft he wort
hernēde vm heymelike be
drieghenysse te doene vnde
thant yn der rustelikker tijt
soe komet he weder tot des
ghoens ghedachte dye wer
wan vñ brenghet em we
der yn dye ghedachte ofte
schade vā synē dynghē ofte
dye stucke syns vnrechtes
vñ meerret vñ hoeptet
haestelick al dat em ghedāē
ys vñ woenet em dat se on
uerdrachlick warē vñ he
vstormet des ghedachte die
yn rustē ys myt soe groter
gramscap dattet dicwile
gheualt dat dye ghedoechsā
man em sraemt na dye vit
torie dat he alsoe guedertier
like vdroeth vñ wort gheuā
ghē vñ ys drouich dat he
myet weder laster en dede
vñ dat he myt quad laster
weder te doene ist dat he
sake trighē kan. Wat lude
syn dese ghelijck sond den
ghenē dye by tractytē vpt
uelt verwōnē hebbē vnde
dye namaels by oerre roe
keloesh bynē den slote der
stad gheuanghē werden.

Wat ludē syn dese ghelijck
dan den ghenē den ene
swaere siecheyt an komet
vñ daer af gheneset mer
dattet na komet een sachte
vuallen eens reden vnde
doet se. Hyr vm halt dye
ghewaerlike ghedoechsamh
dye tot eenre tijt sond droef
heyt ander lude quaeth
vdraghet vñ als he dye
vpynset dat he vblijt dat
hijt vdroeth datmen dat
guet der ghedoechsamh
myet en vliese datmen
behoet heeft yn dye tornoye.
Mer lieue brode vm dat
wy hudē vierē dye ghebuer
tē des martelarē soe en
sollē wy myet warē wy en
syn declachtich an dye
doecht der ghedoechsā
heyt. Wāt ist dat wy by
der hulpe vns herē vns
pynē te haldē dye doecht
der ghedoechsamh soe leuē
wy oet yn den vrede der
kerckē vñ nochtā halden
wy den zege der martelie.
Wāt er syn twe maniere
vā martelien dye ene ys
yn dye ghedachte vñ dye
ander ys vñ ghedachtē te
gader vñ yn der daet.
Dñ aldus moghen wy

martelarē syn al ist dat wy
myt ghenē sezen dat vns
slaet ghedodet en werden.
¶Dāt dat sterft vā enē die
vns vuolghet dat ys mar
telie yn apēbaezen werkē.
mer datmen laster vdra
ghet vñ datmē den mynt
dye vns hatet dat ys mar
telie yn den vborghen ghe
pynse.¶Dāt dat twe ma
nierē vā martelie syn dye
ene yn heymelikē werke
vñ dye and ynt apēbaer
dat orkont dye waerheyt
dye zebedeus kyndere vra
ghede vñ seedde.¶Moghe
ghy drynckē den kelk den
ick dryncke sal vñ doe se
em tehantes antwoerde
ia wy soe antwoerde em
thant vnse hē vñ seedde.
¶Ghy sult oec mynē kelk
dryncke¶Dāt wat nemē
wy by den kelk sonder dye
pyne der passien.¶Onde
daer segghet he vp een and
stede.¶Dader oftet gheschiē
mach soe gae dese kelk vā
my.¶Vñ zebedeus sone dat
ys iacobus vñ iohēs en stor
uen beyde by martelien
myet vñ norhtan hoerden
se beyde dat elc kelk dryn
kē solde.¶Dāt sunte iohānes
en eyndē syn leuē by mar
telien myet nothtā was
he martelaer.¶Dāt dye
passie dye he yn den licha
me myet en ontsenck die
hielt he yn dye ghedachte.
¶Onde by desen exempele
moghē wy oec martelarē
werdē sonder yser yst dat
wy ghewaericlick dye ghe
doechsamkeyt yn vnsen hertē
behoeden.¶Ieue broderе yck
en wane myet vā desē dyn
ghē te stuyghē ist dat yck
sprecke tot uwer ghesticke
ticheyt een exempel dye ghe
doechsamkeyt te haldē.¶Et was
yn vnsē tyden een man dye
steuē hiet vadet des cloes
ters dat staet beneuē dye
poerte vā ratinē muze een
harde hellich man vñ son
dlynghe groet yn dye doecht
der ghedoechsamkeyt vñ noth
leuē voele ludē dye en kren
den vñ se vtelden syn leuē
vñ syn vstheiden vā deser
werlt.¶Des mans tonghe
was vont mer syn leuen
was ghecleert.¶Dese man
hadde vm dye mynē des
hemelschē vadēlants alle
dynghe vsmaect vñ he vloe
yet yn dese werlt te besyttē
vñ was eernstich vñ stedich

yn langhen bedyngtze noth
tā was dye doechde der ghe
doechsamh̄t sere yn em ghe
wassen soe dat he den myn
sche voer synē vrient hielt
dye em yet vōrieteb dede
dantte vā lastere als men
se em dede. Ende als men
yn synre armoede enyghe
stadē dede soe mytte hȳb
voer alte grote ghenōyn al
le syne weder sake en ach
tede he anders myet dan sy
ne hulpers. Doe dese man
den dach synre doet dwanck
dat he vten lichaem vōscheidē
solde soe warē daer voele
lude vōgadert vp dat se de
ser hellighen zielē dye vā
der werlt vōscheit oere zielē
beuelē soldē. Dn doe dye
ghene dye daer vōgadert
warē al vm trent synē bed
de stondē somyghe sachten
myt oerē vleysschelikē oghē
dye enghelē daer yn komē
mer yn ghenre maniere
en mochtē syt seggē ande
ren warē dye myet daer alle
myt allē en sachē mer alle
dye ghene dye daer waren
wordē myt soe trachtelikre
vresen bestotē datter mye
ment en mochte bliuē staen
de doe dye hellighe ziele
vōscheide. Dus dye ghene
diet ghesien haddē vn dye
anderē dye nyet ghesien
en haddē se wordē alle ga
der myt eenre vresē bestotē
vn vloen vā vresen vnde
daer en mochtē nyement
by bliuen doe he starf. Lieue
broedere hȳr vm merct woe
dye almechtighe god ver
uarē sal als he een strang
richter komē sal als he al
dus vueerde dye ghene dye
daer by stondē doe he quā
synre dancb vm te loenē den
dye em ghedient hadde.
Ofte woe sal men em mo
ghen vntsyen als men em
sal mogtē syen ofte he der
ghenre ghedachte dye ver
gadert warē soe nedsloeth
als men em myet syen en
mochte. Liet lieue broedere
woe dye ghedoechsamheyt
dye dese guede hielt als
dye kerstre yn vredē stont
tot wat hoechteidē vā loene
dat se em brachte. Dat gaf
desen syn stepper vā bynē
vā den welkē yb vns apē
baert woe grote glorie he
em dede vā butē yn den
daghe synre vōscheydens myt
wien waen wy dat dese
hellighe man ghenoechte yb

sonder mytten hellighē mar
telarē dye alsoe et volcht or
dzont diet myt oerē lichā
likē oghē saghē dat he vnt
fanghē weert vā den hellighē
enghelē. Ihe starf sond myt
enyghē zweerde gheslaghē
te syne vñ norchtā dye crone
der ghedoechtsamh dye he yn
syne herte hielt vntsenct he
doe he vpstheyde. Dy prouē
daghelicx dat dyt waer vs
dat voer vns gheseghet vs
dat dye hellighe kerckē dye
vol vs vā blomē der victo
riaerē heeft yn den vrede le
lien vñ yn den strijde te
rosen. Hijr en bauē salmen
wetē dat mē yn drien ma
werē plegchet te oeffenen
dye doecht der ghedoechtsam
heyt. wāt et syn ander dyn
ghe dye wy vā gade. and
dynghe dye wy vā vā vnse
euē mynschē vñ and dynghe
dye wy vā den alden vyant
doghē. Dāt wy ghedoghen
vā vnse euē mynschē vuol
ghynghe stade vñ laster
vñ vā den alden vyande
betzayngē vñ vā gade
gheyselynghe. Drier yn allē
desē drien manierē sal dye
ghedachte oer selue vntsien
myt wartzerē oghē dat se
teghes oers euē mynschē
quaetlijc nyet ghetreft en
werdē vm myt quaetheyt
dat te ghseldē. Dñ dat se by
des alden vyandes betzayn
ghe nyet vlept en werde ter
ghenoechtē ofte ten consentē
der sundē. Dñ dat se teghē
gades gheyselynghe nyet
en valle ter mysdaet van
murmuratie. Dāt vol
maectelicx verwynt men
den vyant als vnse herte
vnd syne betzayngē nyet
en wort ghetreft terghuechte
ofte ten consente der sundē
vñ als men se behoet yndē
laster vā den euē mynschē
voer haet vñ als men se
bedwyngchet vnd gades
gheyselynghe sond verlaghē.
Dñ als wy dyt doen soe
en sollē wy nyet soekē dat
tet vns vgolden werden
sal myt den ghuede deser
werlt. Dāt voer dē arbeyt
der ghedoechtsamh sal men
hapē dat guet des toekō
mendē leuens dat dan dat
loen vns arbeyde beghyn
ne als thant alle arbeyt
toe male afgaet. Hijr vā
vs by den psalmysta ghe
seghet. Jnt eynde en sal
nyet wesen dye vghetemisse

des armē dye ghedoechsam
heyt des armē en sal myet
vghaen ynt eynde. Want
als ofter armer mynsthē
ghedoechsamh vlaerē were
sthynder. als men dē oet
moedighē yn desen leuen
myet daer voer en doet mer
der armer ghedoechsamh
en sal ynt eynde myet ver-
laerē bliuē wāt dan vntfaet
men daer af dye glorie als
alle pijnlikē dynghe te grad
eynden. Broedere hijr vm
halt yn uwe ghedachte dye
ghedoechsamh vñ oeffent
se yn den werkē als te doene
vs lasterlikē woerde vñ
sollē myemēt vā v luden
beweghē te hate uwes euē
mynsthē noch ghеen strade
vā desen vgenaklikē dyn
ghē en stoze v. Wāt ist
dat ghy myt vaste ghedach
ten vntsiet dye quade py
ne dye komē sollē soe en
suldy myet swaeze wanē
wesen den strade der dyn
ghē dye aūlijden. Ist dat
ghy dat ewighe loen ansiet
soe en suldy myet drouich
syn vā desen tijtlikē vñ
rechte. Hijr vm vdraghet
uwe wederspalze mer dye
ghy vdraghet mynt se als
v broedere soect dat ewighe
loen voer desen tijtlikē
stadē. Vñ myemēt vā v
ludē en betrouwe dat he dese
ghedoechsamh myt synre
tractyte voldoen mach mer
behaldet myt bedynghe
dat he dye dese ghedoechsā
heyt beueelt v dye vlene.
Vñ wy wetē dat he dye ghe
ne dye em biddē gheerne
vhoerē sal als mē em dat
bid te gheuē dat he beuelt
te haldē. Als men stēlynghe
tlopt yn bedynghe soe hel
pet he haestelikē yn der be
tazynghe. Dy vnsen here
ihm xpm dye mytte vader
vñ den hellighē gheeste leeft
vñ regnyēt god ewelikē
vñ vmermeer. Amen.

In der tijt Dā senen
seghede ihūs maztelaer
synē iongherē Iuras
Soe wye na my komē wil
he vloghene synē selfs vñ
he draghe daghelicx syn cruce
vñ volghe my. Wāt soe wie
syn ziele wil behaldē makē
he sal se vliesen. Wāt soe
wye syne ziele wil vliesen
vm mynē wille he sal se be
haldē makē. Wāt wat
profijt doet een mynsthe
oft he al dye werlt wynet

mer dat hy em selue² vliest
vñ syns selfs achter deel
doet. Dāt dye em myns
staets vñ myns woerde
des sal em des mynschen soen
beschamē als hy komē sal
yn syns moghentʰ vñ des
vaders vñ der heylighen
ghelē. Dāt ytt seg v waer
lick et syn hyr sompyghe
staende dye den doet myet
ghesmakē en sollē voer dat
se gades ryke syen sollen.
Sunte ḡḡ omelie vp dit selue
ewāgelie dye hy predicte yn
der heylighen martelarē kerke
ḡpressi² maximiani.

O dat vnse hē vñ
vnse vloeser een myce
mynschē quā yn dye werlt
soe gaf hy der werlt myce
ghebade. Dāt vñsen aldē
leuē dat yn sundē gheuoet
yß sette hy teghē dye con
trariheyt syns myceheyt.
Dāt wat wiste dye alde vñ
dye vleischelike mynschē sond
dat syne te behaldē vñ vrēmt
guet te rouē vp dat hy moth
te of dat te begherē of hyr
myet rouē en mothte. Trer
dye hemelsche medechyne
hy sette teghē elke sunde
medicine dye den sundē
teghē syn. Dāt ghelijck
dat men myt consten der
medicinē ghenesen dye hee
te siecheydē myt taldē dyn
ghen vñ dye talde siecheyden myt heete dynghē alsoe
bratyte vnse here teghen
dye sunde contrari predica
tie soe dat hy beual den vñ
tuyschē zuuerheyt te haldē
den vrechtē mylthʰ den ver
grandē sathtmoedithʰ vñ
den houerdighē oetmoedithʰ.
Daerlikē doe hy dē ghenē
dye em volghedē myce ghe
bade voer settede doe sechyde
hy. Ten sy dat een achtlate
alle dat hy besyttet hy en
mach myn iongher myet
wesen. Als oft hy apēbaer
lick sechyde. Dye by uwen
aldē leuē vreemt guet be
ghcert deilt v guet hy der
ernsthʰ vā uwē myeen leuē.
Vñ wat hy yn dese lexe sechyt
laet vns hoerē. Soe wye
na emmē wil hy vloghe
ne em selue². Daer sechytmē
dat wy vns gueds afgaen
sollē vñ hyr sechytmē dat wy
vns selue² vloghenē sollen.
Vnde mathschien et en
yß enē mynschē myet pyn
lick dat hy syn guet laete
mer et yß heerde pynlick
enē em selue² te laetē. Dāt

et ys enē myn ze af te ghac
ne dat he heeft mer et ys her
de poderſom enē af te graene
dat he ys. ¶ Dāt wiſe heze
beuelt uns dye tot em komē
dat wy uns ghuedes afgaen.
¶ Dāt wy alle dye ten ſtrijde
des ghelouē komē wy nemē
an een worſtelē teghē den
quadē gheeſte mer dye quade
gheeſte en beſyttē wet pro
pers yn deſer werlt. tyjr
um ſolle wy naett mytten
naectē worſtelē. wāt yſt
dat een ghecleet mynſthe
worſtelt myt enē naecten
he wort ierſt ter eerdē ghe
worpē wāt he heeft daer
men em by haldē macht.
¶ Dat ſyn alle deſe eerdſche
dynghe ſonder eenze hande
dedynghe des lithams. ¶ Dye
dan teghē den duuel te ſtrij
de komet he werpe af ſyne
cleder dat he yn den ſtrijde
myet neder en valle he en
beſytte myet myt mynen
yn deſer werlt he en ſoeke
ghene ghenoechte yn deſen
vgenthilzē leuē dynghe dat
he myttē dynghe daer he
toe ſynē willē mede bedect
ys myet ghehaldē en werde
ten valle. ¶ Dothtā en iſt
myet ghenoech dat wy vn
ſe guet lactē ten ſy dat wy
uns ſelues oec lactē. ¶ Dat ys
dyt dat wy ſeggthē dat wy
oec uns ſeluē lactē ſollē wāt
iſt dat wy uns ſeluē laeten
waer ſollē wy butē uns ſel
uē gaen oft wie iſt die gaet
iſt dat he em ſelues laet.
¶ Mer wy ſyn yn een ander
dynctz ghenallē by den ſundē
vñ een ander dynctz ghecta
pē by der natuzē. ¶ Een and
dynctz ys dat wy ghedaen
hebbē eñ een and dynctz dat
wy ghemaect ſyn. ¶ Laetē wy
uns ſeluē alſoe daen als wy
uns ghemaect hebbē ſundi
ghende vñ bliuende wy ſel
uen alſoe daen als wy by
der gratiē ghewo rden ſyn.
¶ Want ſyet een dye houet
dyth was iſt dat he totxpm
bekiert vñ he oetmoedicth
ghewordē ys ſonder twiuel
he heeft em ſeluē ghelatē.
¶ Iſt dat emich vntuyſch my
ſthe ſyn leuē verwandelt
heeft. te zuuerē leuē. he
heeft oec vloedent ſyns
ſelues vñ dat he was. ¶ Iſt
dat empty ghierich myſthe
aflaet guet te gadezē vñ
he ghecleert heeft ſyn guet
te deylē dye vremt guet
roefde ſonder twiuel he heeft

em ſelue̅ ghelate̅. wāt he iſt by
der nature̅ mer he en iſt
nyet by der quaetſt. Hijr af
vs ghеſtyreue̅ tiert vm dye
quade̅ vn̄ ſe en ſulle̅ nyet
ſyn. Dāt dye quade vm
ghetiert en ſolle̅ nyet ſyn.
nyet dat ſe nyet ſijn en
ſolle̅ yn oere̅ weſen mer ſe
en ſolle̅ nyet ſyn yn myſdaet
der quaetſt hijr vm laten
wy dan vns ſelue̅. Dn̄ dan
loethēne wy vns ſelue̅ als
wy ſtuyue̅ dat wy by vnſe̅
alden leuen ware̅ vn̄ dat
wy daer toe pyne̅ daer wy
toe ghеrdepe̅ ſyn by de̅ myen
leue̅. Mertē wy woe ſere
paulus ſijns ſelfs vloethent
hadde dye ſethde. Dāt te
hant en leue ytt nyet. Dāt
he dye een wreet vuolyhyer
was. was ghedodet vn̄ he
begonſte te leue̅ een gueder-
tiere̅ predikter wāt woker
he dathe te voere̅ was waer-
lict ſoe en ſolde he nyet
gueder tiere̅ weſen. Mer-
he dye loethent dat he leeft
he ſeghe vns waer by dat
tet vs dat dye hellighe lter-
te by der lezynghe der
waerheyt ropet thāt ſeght
he na mer xp̄s leuet yn my.
Als of he apenbaerlic ſethde.
Dāt ict hyn vā my ſelue̅
ghedodet wāt ict en leue
nyet vleiſthelicke mer noth
tan en hyn ytt nyet yn de
ſen leue̅ of weſen doet wāt
ytt leue yn xp̄o ghеeſtelict.
Segghe hijr vm dye
waerheyt ſeggh e. Soe wie
na my tkome̅ wil he ver-
loethene em ſelue̅. Dant et
en ſy dat een vā em ſeluen
ghebreke of af neme en
naert den nyet dye bauen
em vs noth, he en vmath
nyet te trighe̅ dat baue̅ em
vs yſt dat he nyet dode̅ en
tkan dat he vs. Aldus vſet
men dye plante̅ des toles
vm dat ſe betere̅ ſolle̅. Onde
dat ytt alſoe ſeghe̅ math ſe
werde̅ vntwortelt vp dat ſe
waſſen ſolle̅. Aldus verrotte̅
ynder eerde̅ dye ſade van
allen dynghe̅ vn̄ ynt vmake̅
oerre manyere̅ waſſen ſe
vruchtbaerlict. Dāt van
den dat ſchijnt dat ſe ver-
laere̅ hebbe̅ dat ſe waren
daer af begthynē ſe te ape̅
baere̅ dat ſe nyet en ware̅.
Mer dye em thāt vloethet
vā den ſunde̅ em ſtaen te
ſocke̅ doethde̅ daer he yn
waſſe. Dāt alſoe ghеſeght
vs ſoe wye na my tkomen

wil he vloethene ſijns ſelfs
ſoe ſechtmen daer te hantes
na. Dñ he draghe ſyn cruce
daghelicx vñ he volghe my.
Dāt yn tween manieren
draghet men dat cruce dat
ys alſ men by abſtinētien
dat lichaem caſtiet oft alſ
myt medelijdē vns euen
mynſchē vnſe moet ghepijnt
wort. Laet vns weghē woe
paulus yn beydē deſen ma
nieren ſyn cruce droech dye
ſechde. Ick caſtie myn lichā
vñ ick doe dat vnder dye
dienſte dat ick mathyſchien
dye den anderē predikte
myet en werde vſmaet. Siet
yn dē caſtien ſijns lichaems
hebbē wy ghehoert dat cru
ce ſijns vleiſches laet vns
nu hoerē yn ſijns euē myn
ſchē medelijdē dat cruce ſyn
re ghedachte. Wāt he ſecht
Wie ys ziecke vñ ick en byn
myet ziecke. wie wort ghe
ſchandaliziert en ick en
myet vm bedrouet en byn.
Dāt deſe volmaecte pre
dikers vm dat he exempel
ghyeuē ſolde vā vaſtē vnde
vā abſtinētien ſoe droech
he dat cruce yn ſynē licha
mē. Dñ vm dat he yn em
ſelue tractc dye ſtadē vremd
tranicheyt ſoe droech hijr cruce
yn ſynen herte. Noch vm
dat by den doechdē ſomyghe
ſundē ſyn ſoe ſollē wy ſeg
ghē dat ene ſunde vm leyt
dye abſtinentie des vleiſches
vñ dat ſe oer beleit dat
medelijdē des hertē. Dāt
dirwile vmleyt die ydel
glorie dye abſtinētie des
vleiſches. Dāt alſ men
anſiet dye magherheyt
yn den vleiſche vñ dye bleer
heyt yn den anſichte ſoe prijſt te
men dye doecht dye apen
baer wordē ys. vñ alſoe
voele bereydet ſe oer te
meer vā butē ſoe ſe meer
wt kromet voer dye mynſchē
oghē by der bleecht dye oer
tvene. Dñ et ghyeuelt dirwil
dattet dynckt datmē waent
dat ment vm gade doet dat
men dat allene doet vm der
mynſchē prijs. Dnde dyt
betekent wael dye ſymon
dye men yn den węghe
vant vñ vns herē cruce
droech ter ſtad ſijnre pynē.
Dāt men draecht vreemde
laſte yn dye ſtede daer mē
paſſie ghedoghet alſ men
yet doet by ernſtichheyden
vm ydelheyt wye ſyn ſe
dan dye by ſymō betekent

ſyn ſond dye abſtinēcie doen
vñ houerdich verwaent
ſyn dye by der abſtinentiē
oer vleiſchye quellē mer dat
ſe vā bynē dye vruchт der
abſtinētien wet en ſoeken
Hijr vm draghet ſymon vnb
herē trute ter ſtad ter pynē
Dāt alb men tot onē gue
den werke ghecleyt wort
wet wt guedē wille. alſoe
doet een ſund eens ghereth
tes mynſchē dyncke. mer
ſonder vruchт doet hyt. Hijr
vp droeth deſe ſelue ſymon
dat trute mer he en ſterf
wet. Dāt dye abſtinentie
doen vñ hoghe draghende
ſyn ſe quellē by der abſtinē
tien dat licham. mer by der
begheertē der glozien leuē
ſē deſer werlt. Dñ dicwil
wnleyt een valſche guedet
tiezenſ dat medelidē des
ghedachten dat ſe ſomtijt
dat melijden voertreet dat
ſe ten ſundē conſent gheeft
alb men vp dye ſundē wet
en ſal hebbē medelidē mer
toern. Dāt men vs den
mynſchē ſchuldich medeli
den vñ ghereethtich den
ſunden dat wy yn onē dē
vñ den ſelue mynſchen
mynē ſollē dat guet dat he
ghemaect vs vñ dat wy ver
uolghē ſollen dat quade dat
he ghedaen heeft vp dat als
wy vnbehoedelick dye ſun
dē laetē wet en ſal ſollen
dan ſchynē by caritaten
tōpaſſie dat vs medelidē
te hebbē mer dat wy alſoe
by rokeloeſh ſchynē moghē
den ſundē conſent te ghewē
Daer volcht. Soe wye ſyne
ziele wil behaldē he ſal ſe
vlieſen. Dñ dye ſyne ziele
vliest vm mynē wille he ſal
ſe behaldē makē. Alduß ſecht
men den ghelouighē myn
ſchē dye ſyne ziele wil be
haldē makē he ſal ſe vliesē
vñ dye ſyne ziele verliest
vm mynē wille he ſal ſe
behaldē makē. Als oftmen
den outzerman ſeechde hal
deſte dyn torne ſoe vluestuut
iſt dattu et ſayeſt ſoe ver
weeſtuut. Dāt wie en
weet wet dattet toern als
ment ſayet vtē oghē vaert
vñ rot yn dye eerde vnde
dattet yn ſyn vmeen was
ſen vñ vnden ghemulle
ſteeft. Mer daer af dattet
yn dye eerde rottet daer
af groeptet yn ſyn vmeen.
Dāt vm dat dye helligh
kerke een ander tijt heeft

Mer noch lettet vns dat wy dē
weth der ghierichheyt

der vuolghyngthe vñ een
and tyt des vredes soe vnd
sthyeyt vnse vloeser oere tij
de yn ghebadē. Dāt yndē
tijde der vuolghyngthe sal
men dye zielē settē voer
dye ghelouē vñ yn der tijt
des vredē sal men bretzen
dye eerdsche beghheerten
dye meerre heerstappie ba
uē vns hebbē moghē. Hijr
af secht men vnu. Dant
wat profijt doet een myn
sthe oft he al dye werlt wy
net mer dat he em seluē
vliest vñ dat achter deel
sijns seelfs doet. Als dye
vuolghyngthe der vyande
ghebreet soe sal men voele
warzerlikers dat herte hoe
den. Wāt yn den tijde des
vredes vm dat men dan
leuē moet soe ghenuechtet
oer dan guet te gaderen.
Mer dese ghierich bedwijct
men wael ist dat mē eerns
telikz mert den staet des
ghheens dye guet gadert.
want waer vm yd he erns
tich dat guet te gaderē als
hijt diet vgadert oer wet
staen en macht. Hijr vm
soe mert elkz synē loep
vñ he sal betzēnē dattet
em ghenoetz mach wesen
woe luttel guedes dat he
heeft. Mer mathsthien
vntsiet he dat em syne
woetdzuft yn den weghe
des leuens ghebrekē mach
dye corte wetch berispet vn
se langhe begheerte. Te
vgheues draghet men voele
alst by yd der wert men
gaet. Mer dit wil vwynē
wy dye ghierichheyt myn
re hoedē der volmaectheyt
haldē. Dāt dit wil vwyn
nē wy al dye dynghe dye
vns smakē mer noch tan
werdē wy noch belet aū
wyds ghewoentē vā myn
sthelikzen straemtē dat wy
dye ghierechtich dye wy
haldē yn dye ghedathte
noch wet en moghē toenē
yn dye stēme. Onde alsoe
voele vrokzeloser wy gades
ansichte ter beschermenissē
der ghierechtichheyt als wy
seer vntspen der mynsthē
ansichte teghē dye ghierech
tichheyt. Mer teghē dese
wonde sechtmen na ene
temelikz medicine als vnse
here secht. Dāt dye sitz
mynds stramet vñ myntze
woerde des sal em des
mynsthē sone bestramē als
he komē sal yn synze mo

ghentheyt vñ des vaders vñ
der hellighē enghelē. Merct
het nu seggħē dye mynschē
by em selue wy en bestamē
nu gade wet notty syne woer
de wāt wy belien em myt
apēbaerre stēmen. Desen
antwoerde ytz dat somy
ghe vnder desen kerstē vol
kre syn dye daer vm xp̄m
belien wāt se syen dat alle
lude kerstē syn. Want en
were hudē daghes xp̄ūs na
me yn soe groter erē wet
soe en solde dye hellighe ker
ke alsoe veele beliers wet
hebbē. Hyr vm en yß wet
ghenoetty allene dye stēme
des beliens ter prouynghe
vā den gheloue vm dat den
mynschē dat ghemeyne be
lien beschermē vā staemmyß.
Notytā yß een dyntz daer
eltz em selue yn vraghen
matty dat he yn xp̄ūs belie
ne em selue ghewaerlitz
prouē matty ist dat he thāt
syns name em wet en sta
met. Ist dat he myt volmaer
ter doetydē der ghedachtē
dye mynschelike staemte
vnder ghedaen heeft. Maer
litz yn den tydē der ver
uolghynghe motytē em die
ghelouighe lude hebben
ghestaemt als men oer
guet nam vñ dat men se
neder werp vā oerre heer
litheydē vñ dat men se myt
slaghē quelde. Mer want
vns yn den tydē des vredē
dese vuolghynghe ghebre
ken soe yß een ander dyntz
daer mede dat wy vns sel
uen werdē apenbaert.
Wy staniē vns dit wile
dat vns vnse euē mynschē
vs madē wy vonwerdē te
draghē quade woerde. Dñ
ist matyschien dat wy twyst
hebbē myt vnsē euē myn
schē soe stamet wy vns iersk
ghenoetty te doene. Want
dat vleischelike herte alst
soert dye glorie deser werlt
soe vsmadet dye oetmoedicht.
Ende ditwil begheert een
mynschē dat he daer he me
de yn twist yß dat he myt
em ghepayset werde. mer
he staemt em iersk te gaene
vm den te vredē te maken,
Laet vns weghē der waerty
werke vp dat wy syen mo
ghē waer dye werke vn
ser quaetty leghghē. Want
ist dat wy des alre hoetty
stē hoefdes lede syn soe syn
wy schuldich te volghē daer
wy an ghelznuppet syn. Wāt

wat ſecht paulus dye voer
barighe predikar toe den
exempel vnſer lezynghe.
Om criſtus wil ſyn wy wt
gheſendet als dat alſe god
by vns den volke ract wy
byddē v vm xp̄us wille wer
det myt grade ghevredet.
Diet wy hebbē tuſſchē vns
vñ gade aūmydß vnſen
ſundē trvſt ghemaect vñ
nothtā ſent god ierſt tot
vns ſyne badē dat wy dye
gheſundicht hebbē ghebedē
komē ſollē tot gades payſe.
Hyr ſtame em dye myſthe
like houerdich elc ſtame em
vp dat he myet ghenoech
en doet ſynē euē kerſten
als god dye vbolghen ys
myt vnſen ſunden na vn
ſen ſundē ſent badē vñ bidt
dat wy tot ſynē payſe ko
men ſollen. Daer volghet
na. Dāt ytz ſeg v waer li
ke hyr ſyn ſommighe vā v
ſtaende dye den doet myet
ſmakē en ſollē voer dat ſe
gades rÿke ſyen ſollen.
Lieue broderē dat rÿke ga
des ☙ en hiet men altoes
myet yn der ſchrÿfturen
dat rÿke dat hyr na komē
ſal. mer men hÿt alſoe ſom
tÿt dye kerke. Hyr af ys
gheſeghet. Des mynſchen
ſone ſal ſenden ſynen en
ghelen vñ ſe ſollē vgadezē
alle dye ſtande vā ſynen
rÿke. wat yn den rÿke en
ſullē ghene ſchande ſyn
daer ghene quade nÿſthē
vntfanghē en werdē. Vñ
by deſen exempel neemt
men datmē yn deſe ſtad
dat rÿke gades deſe ker
ke hiet. Vñ vm dat ſomy
ghe vā ſynē iongherē al
ſoe langhe yn den lichaem
leuē ſolden dat ſe ſyen ſol
den gades kerke gheſticht
vñ dat ſe vp gherichtet
weſē ſolde teghē dye glorie
deſer werlt. Hyr ſechtmē
nu myt betroeſtender ge
loeftē. Hyr ſyn ſomyghe
ſtaende dye den doet myet
ſmakē en ſollē voer dat
ſe gades rÿke ſyen ſollen.
Mer als vnſe hē alſoe
voele ghebadē gaff vm den
doet te doghē wat node
was dat he haeſtelike tot
deſer beloeftē quā vñ iſt
dat wy dit ſubtilikē mer
kē ſoe bekēnē wy myt
woe groter menynghe der
gueder tiezēheyt ment doet.
Dāt den rudē iongherē
was men oer ſchuldich yet

vā deſen leuē te belauē vm
dat ſe te vromelikker ſolden
mogthē duzē yn den toekō
mendē leuē. Aldus belaefde
men den volke vā iſrahel
datmē vten lande vā egip
ten vloeſen ſolde dat lant
der beloeftē. Ende als ment
ropē wolde ten hemelſthen
gauē wert ſoe ghetiet men
em myt eerdſther beloeftēn.
Daer by dede men dat. dat
was vm dat als emyth dynkt
was dat dyt volk vā by
vntfanghē ſolde dattet dat
te vaſter ghelouē ſolde dattet
vā verre mochte hoezē. Wāt
dyt vleyſthelike volk en
vntfenghet ghene cleyne dyn
ghe ſoe en ſoldet ghene grote
dynghe ghelouē. Dāt dye
almechtighe god by deſen
eerdſthē dynghē dye he graf
riet he em ten hemelſthen
dynghē vp dat als dyt volk
vntfenck dattet ſacht ſolde
lerē hapē dattet myet en
ſacht vm dattet alſoe voele
vaſter werdē ſolde vā den
vnſvenlikē dynghē alſet
meer vſekert wert by den
ſvenlikē beloeftē ter ſekerth
vā der hapē. Hyr by ys te
rechte by den pſalmiſta da
uid gheſecht. He graf em der
heydē lantſcap vm ſe beſaten
der volke azheyde vm dat
ſe ſyne ghierechtichheyde hoedē
ſoldē vm ſyne wyt verſoekē.
Aldus oer yn deſer ſtad doe
dye waerheyt oere rude ion
ghezē toe ſprack ſoe belaefde
he em yn deſer werlt gades
rike te ſyene vm dat ſe dat
ghetrouwelikē ghelouē ſoldē
yn den hemelrike te vercrighē.
Aldus vā deſen rike dat wy
nu ſyen yn deſer werlt vhe
uē weſen ſoe ſollē wy dat rike
hapē dat wy ghelouē te ver
crighē yn den hemel. Dant
ſommighe ſyn dye erſte na
me hebbē mer ſe en hebbē
erſtē ghelouē myet. ſe wa
nē dat allene deſe ſienlike
dynghe ſyn vm ſe en ſuekē dye
vnſienlike dynghe myet.
wāt ſe en wanē myet dat ſe
ſyn. Ieue brodere wy ſyn hyr
by der helligher martelarē
lithaene ſoldē deſe oervleiſth
hebbē ghegheuē yn dē doet
oft ſe myet alte ſekerlike ghe
wetē en haddē een leuen
weſē daer ſe vm warē ſchul
dich te ſterue. Dā ſyet dye
aldus ghelaefdē ſie lichten
aūmyds mirakulē. Dant
dye ziecke leuēdighe lude ko
mē tot ~~oerē~~ oerē dodē litha

men vñ werdē gheneſen
hijr komē menedighe lude
vñ dye duuel beſit ſe vnde
quellet ſe vñ dye beſetē ſyn
ſe komē hijr vñ werdē vloeſt
woe leuē ſe dan daer daer ſe
leuende ſyn oft ſe yn alſoe
voele mirakulē leuē hijr daer
ſe doet ſyn. Alyeue brodere ick
ſegh v een dynck tort vā woer
den mer wyet tort vā vdien
ten dat yck bekende vā aldē
religioſen perſonē diet nu ſeth
dē. Onder gothen tijdē was een
vrouwe dye herde gheeſtelick
was die dieweile tot deſer mar
telarē kerke plach te komen.
Vñ vp enē dach doe ſe hijr na
oeure gheuoente komē was
vm te bedē doe ſe vter kerkē
ghinck ſoe vant ſe ſtrende
twe pelgrime yn monics ha
bijte. ſe waende dattet pelgri
me warē vñ beual datmē em
yet aelmyſſen gheuē ſolden.
Eer eer dye knape dye em
dye aelmyſſe gheuē ſolde em
ghenaekede ſoe ſtondē ſe der
vrouwē naerē vñ ſechdē oer.
Du vandes vns nu wy ſollē
dy ſoekē vñ vandē yndē doems
daghe vñ ſoe wat wy moghē
ſollē wy dy lenen. Vñ doe ſe
dyt gheſeeyt hadde ſoe voeren
ſe en weeck vā oerē oghen.
Doe wert ſe verueert vñ krier
de weder vm te bedē vñ ſe
ſtorte oer ſelue wt yn langhē
tranē vñ ſe wert hijr na alſoe
voele te ernſtigher yn bedyn
ghe ſoe ſe ſekerre was yn be
loeftē. Wāt oſte na ſunte
Paulus woert ys dye ghe
loue der dynghe dye mē ha
pen ſal ſonder prouynghe vā
den dat men ſien mach ſoe
en ſeggh wy te hant wyet
dat ghy ghelouē ſult dat leuē
dat toe komē ſal. Wāt ſyet ſe
dye yn dat leuē leuēde ſyn
ſe werdē ghepreſentiert ſien
like voer der mynſchē oghē.
Want datmē ſiet ſechtmē
bet datment weet dan dat
ment ghelooft. Hijr vm wol
de vnſe hē dat wy dat toe
komēde leuen bet wetē ſol
den dan ghelouē. Dye ghe
ne dye vnſienlike vntfaet
vns oer ſyenlike toonet dat
ſe myt em leuē. Hijr vm
lieue brodere maert deſe
martelarē uwe hulperē
yn dye ſalze uwes vndſoe
kens dye ghy myttē ſtarkē
richt hebt dat ghy ſe yndē
daghe des grotē anxtes heb
ben moghet toe beſchermers.
Sekē ſolde men marghen
ene ſalze dye uwe ware voer

enē groten richter vnderſoe
kē ſoe ſolde men alden dach
vā hude yn ghepynſe ſyn unve
broderluck ſolde ſoekē enen
hulpē vñ ſolde myt groter
bedynghē doen dat he em
toe enē beſchermer queme
voer alſulkē richter. Dyet
dye ſtraepe richter ſal komē
vñ daer ſal ghedaen werdē
dye amyt ſyns grotē raets
der enghelē vñ der arthan
ghelen yn dye vgaderynghe
vā den ſalmen vnſe ſaeke
vnderſoekē vñ nothtan en
ſoekē wy nu myet hulperß
dye wy dan toe beſchermers
hebbē moghē. Hyr ſyn vnſe
beſchermers deſe helighe
martelaers ſe wyllē datmē
em bidde vñ dat yetz alſoe
ſeggē mach ſe ſoekē em
datmē ſe ſoekē ſal. Deſe
martelaers ſoett te hulpers
unſer bedynghe vñ beiaghet
dat ghy deſe hebbē moghet
beſchermers vā unſē ſundē.
Dāt vm dat he dye ſunde
myet zen taſtien en ſal ſoe wil
he ghebedē ſyn dye richter.
Hyr vm ſoe dreghet he ſoe
langhe tyt ſyne gramſtap
vñ nothtā unthcit he by vnt
fermytheidē vñ alſoe moet
vns ſyne vntfermytheyt
weder noedē dat ſe vns yn
ghecnze manyerē rokeloes
en make alſoe ſollē vns vñ
ſe ſundē vſtoren dat ſe vns
myet weder en werpē yn
wanhapē. Dāt yſt dat wy
al hapende vns vntſyen
vñ vntſiende hape hebben
ſoe ſollē wy te eer dat ewy
ghe vyke varighen. Dy vn
ſen here ihm xpm dye myt
gade den vader vñ dē helli
ghē gheeſte leuet vñ regniert
ſonder eynde ewelick. Amē

Dāenē cōfeſſoer vñ biſſcop

In der tyt ſeth Fiath
de ihs ſynē iongherē
deſe ghelikenyſſe. Een
man dye pelgrimaedſe voer.
riep ſyne knechte vñ leuer
de den ſyn guet. Onde he
gaf den enē vyf pont vñ
den anderē twe vñ dē der
den een elkē na ſynre pro
perte doghet vñ he tide te
hant en wech. Onde dye
ghene dye vyf pont vntfan
ghē hadde dye ghynck en
wech vñ he wrachte ynden
vñ he wan ander vyf pont.
Oer dye twe vntfanghen
hadde wan oer ander twe.
Onde dye een pont vntfan
ghē he ghynck en wech vñ
groef dat yn der eerde vnde
hadde

barth synes heren ghelt. Doñ na voele tijdes quā der knecht tē here vñ maecte rekenyn ghe myt em. Doñ he quam voert dye vijf pont vntfan ghē hadde vñ he brachte oer dye ander vijf ponde vnde sechde. Here du leuertste my vijf ponde sich vtr heb be ander vijf ponde bauen ghewōnen. Syn he sechde em Derblide guede knecht vñ trouwe wāt bauē luttel heuestu ghetrouwe gheweest ick sal dy bauē voele setten ganck yn dijns herē blijt stap. Doñ he quā oer voert dye twe pont vntfanghen hadde vñ sechde. Here du leuertste my twe pont sich yck hebbe ander bauē ghe wōnē. Syn here sechde em. Derblide guede knecht vñ ghetrouwe wanttu he ues bauē luttel ghetrouwe ghewest bauē voele sal yck dy setten. Com yn dijns he ren blijtstap. Sunte gregorius me lie vp dit selue ewāgeli die he predicte yn sunte silues ters kercke.

Ieue broderē dye lesē des hellighen ewangelijs vmaent vns sorthuoldelick te mer ken dat wy dye schynen dat yet meer yn deser werlt vntfanghē hebbē dan dye ander vā den stepper deser werlt daer af wyet swaer lijcker en sollē werdē ghe oor delt wāt als dye gauē was sen soe wassen oer dye reke myssē vā den ghiftē. Daer vm sal elc alsoe voele te oetmoedigher wesen van den ghiften als he merct dat he meer ghebonden ys yn dye rekenynghe te doene. Siet een man dye yn pel grimaedzen vaert he vept syne knechte vñ he deylt em ter tomēstap syne ponde mer na voele tijdes komet he weder vm rekenynghe myt em te doene. Dye voe le ghewrocht hadde vm dat ghewijn dat se myt em brachtē loende he. mer den knecht dye vtraghet was vā guedē werkē vordelde he. Dat wie ys dese man die pelgrimaedze vaert sonder vnse vloeser dye yn den vleisthe dat he angthe namē hadde voer en weth yn den hemel. Dat dye stad des vleisthes ys pro perlijke dye eerde. Delck vleisch alsmē als yn pel

grimaedzen vaert alst auer
myds vnsen vloeser ynden
hemel gheset wort. ¶ Mer dese
man dye yn pelgrimaedzen
voer hy leuerde synē knecht
tē syn guet. ¶ Dāt hy heeft
synē ghelouighē ghoestelike
gauē vleent. ¶ Onde hy beual
den enē vijf pont, enē an
dezē twe vñ tenandezen
een. wāt et syn vijf symne
des lichams dats syen hoezē
smaken ruckē vñ tastē. Aldus
syn se by den vijf ponden
bewiset. ¶ Dye gaue vā den
vijf synen dat ys dye const
der dynghē vā butē. ¶ Mer
by den twee ys beteyckent
dye vstandenysse vñ dat wer
cken. ¶ Dñ by den name vā
enē ponde soe ys allene dye
vstandenysse beteyckent. ¶ Mer
hy dye vijf ponde vntfanghē
hadde hy wan ander vijf.
¶ Dāt enyghe al en cōmen
se myet ynyghe y vñ ghestelike
dynghe bewaen nochtā vm
dye menyghe vā den hemel
sthe lantscappe soe lezē se ghe
rechte dynghe dye se moghē
vā den dynghē vā butē dye
se vntfanghē hebbē vñ als
se em seluē wachtē vā der
ghenuechtē oerē vleisthes
vñ vā grotē eerdsthē guede
te gadezē vñ vā der ghenuecht
ten deser syenlikker dynghe
soe trectzē se oet dye ander
mynschē myt oezē vmanē.
¶ Dñ et syn somyghe dye als
se myt twee ponde rijke
syn vñ vntfaen dye vstan
denysse vñ dat werke vnde
se vstaen subtilike dynghe
vā bynē vñ werkē wonder
like dynghe yn den dynghē
vā butē. ¶ Onde als se by ver
standenysse vñ werken den
anderē predikē soe brenghē
se als dubbel ghewijn vā oere
tomēscap. ¶ Dñ men secht
wael datter den enē enen
quā vijf vñ den anderē twe
yn syn ghewijn. ¶ Dāt als
men beydē dat ys mānen
vñ wiuē predikt soe werdē
se pondē dye men vntfanghē
heuet als ghetwiuoldet. ¶ Mer
dye knecht dye een pont vnt
fanghē hadde hy ghyncker en
wecth vñ groeft yn dye eer
de vñ berthdē syns hezen
ghelt. ¶ Dat ys dat pont yn
dye eerde te berghē. datmē
den syn den men vntfanghē
heeft vonledicht yn eerdsthē
dynghē datmen ghoen ghoes
telikr ghewijn en soect vñ
datmen dat hezte nūmer
meer vp en heffet van dē

eerdsthē ghepynse. ¶ Dāt so
mȳghe syn dye de ghyfte
vā der vȳstandenysse vntfan
ghē hebbē mer se smaken
vñ gheuoelē allene dat den
vleysthe toe behoert. ¶ Dā desē
ys by den ꝓphete ghesecht.
De syn wijs vm quaet te
doene. wāt se en kōmē nyet
wael doen. ¶ Mer vnse here
dye dat pont ghegheuē heeft
he kiert weder vme rekenȳ
ghe te doene. ¶ Dāt he dye
nu guedertierlik gheestelike
gaue ghyft he sal yn synen
ordel strafpelikē dye vōdiens
tē eysthē. ¶ Dāt elk vntfan
ghē heeft merkt he vñ he we
ghet wat ghewȳn een bren
ghet vā dat he vntfanghē
heeft. ¶ Dye knecht dye dub
belde ponde weder brachte
waert vā den here ghepre
sen vñ men leyt em totten
ewighē loenē als em dye
hē sechde. ¶ Guede knecht
vñ ghetrouwe wanttu ba
uen luttel trouwe heuest
ghewēst bauē voele sal yck
dy setten kom yn dȳns he
rē blȳtstap. ¶ Dāt alle dye
guede vā desen leuē syn
luttel al sthynē se voele te
wesen mer dan wort dye
ghetrouwe knecht bauen
voele seuē gheset als he ver
wōnen heeft alle moyenisse
der ghebrechlicheydē vñ he
vblijt yn den hemelsthen
zetel myt ewigher blijtstap.
¶ Dan wort he volmaectelick
yngheleyt tot sȳns heren
blȳtstap als he vpghenamē
wort yn dat ewighe lantstap
vñ he alsoe vā bynen ver
blijt vā der ghyftē alsoe dat
dan nyet en sy dat van
butē bedrouet vā ghebrec
licheydē. ¶ Mer dye knecht
dye nyet werkē en wolde
vā synē ponde he kiert
weder tot synē hē myt
woerdē vā vnschulde vñ
sechde. ¶ Here ick weet dattu
een hart man bist du may
est daer du nyet en hebste
ghesayet vñ graderst dattu
nyet en stropedest vñ vnt
spende ghynck yck en weth
vñ barch dyn pont vnder
dye eerde. sich du heues dat
dyne ys. ¶ Et ys te merken
dat dye vnutte knecht sy
nē here hart hyet den he
em veynst vm ghewȳn te
dyenē. ¶ Onde he secht dat
he vntsach dat pont wt te
ghesuē yn ghewȳne dye dat
allene solde em vntsyen
dat he den nyet sond ghe

tuyn den here weder bracht
en hadde. Want voele lude
syn bynen der hellegher ker-
ken welker ghelikenysse de
se knecht halt dye em vnt
syen an te ga ane dye
wegthe vā beterē leuē vñ
nothā en vntsyen se em
nyet te leggē yn dye vñ
duchtich oere tracht. Onde
sunte peter doe he noch yn
synre tranch was halt de
ser lude ghedaente wael
doe he dye myracule van
wisshē sach dye he ghetuan
ghen hadde seechde. Here
ghanck wt vā my wāt yck
byn een mynsche een sund.
Ja oer ys dattu merts dy
een sund wesen soe en moet
stu den herē myet vā dy v
driuē. Mer dye hyr vm
myet en willen an ghaen
dye wegthe vā beterē habyte
vñ dye hoecht vā beteren
leuen vm dat se em seluē
tranck syen dese belien
em als sunder te wesen
vñ vstekken den here van
em vñ em den se yn em
seluē warē schuldich te hel
ligē vlien se vñ als yn
vstoernysse en hebbē se ghe
ne raet als se sterue vñ
se dat leuē vntsien. Hyr
by antwoert men te hantes
desen knechte. Quade knecht
vñ traghe du wiste dat ick
maye daer yck nyet en
saye vñ vgadere daer
ick nyet en strope hyr vm
mostestu myn ghelt gheuē
den wisselarē vñ als yck
queme soe solde yck oet heb
ben vntfanghē dat mijnys
myt woker. Dese knecht
wort wt synē woerdē ghe
uanghē als dye here secht.
Ick maye dat yck nyet en
saye vñ yck vgadere dat
yck nyet en stroyede. Als
oft he apenbaerlick sechde.
Oft yck na dynē sentēcie
dat oet weder eysche dat
yck myet ghegheuē en heb
be vm wt te gheuē woe
voele meer mach yck vā
dy eyschen dat yck dy
gaf vm wt te ghe gheuen.
Dāt dat ys datmen dat
ghelt den wisselarē ghyft
datmen den ghenē die const
des predikens bewijst die
se vmoghen te oefenē yn
woerdē vñ yn werken.
Mer alsoe ghy vnse ere
se ansiet ist dat wy vns
herē ghelt haldē alsoe lie
ue broderē meert ernstelic
dat ment vā v ludē eyschē

sal myt woker dat ghy
hoert. Dāt vnden woker
eyschet men oer dat ghelt
datmen myet ghegheuen
en heeft. Dāt als mē dat
weder ghift datmen vnt
fanghē heeft vñ men daer
bauen ghift datmen myet
vntfentz soe ist woker.
Hijr vm lieue broderz mertt
dat ghy woker ghelde sollet
vā desen vntfane des ghel
des vā predikē vñ besorget
dat ghy wt den dat ghy
ghehoert hebt oer andere
dynghe pijnt te pynsē dye
ghy myet ghehoert en hebt
soe als ghy dye ene wt den
anderē vgadert dat ghy
oer leert wt v selue dye dyn
ghe te doen dye ghy noty
myet ghehoert en hebt wt
emyghe predikarē monde.
Dact vnb hoerē myt wat
sententie men den traghe
knecht slaet. Neemt van
em dat pont vñ ghegheftet
em dye vijf pont heeft. Et
sthoen seer temelitz dat
als men vā den quaden
knechte dat pont neemt
datment bet ghegheuē solde
den dye twe ponde vnt
fanghē hadde wāt men
wassen bet schuldich te
gheuē den ghenē dye myn
dan den dye meer hadde.
Mer als wy voerseyt heb
ben soe werden by dē vijf
pondē dye vijf synen dat
vb dye tonst der dynghen
vā butē beteyknent vñ by
tween bewijst mē dye ver
standenysse vñ dat werke
hijr vm hadde he meer
dye twe ponde dan dier
vijf vntfanghē hadde.
Dāt by den ~~vijf~~ vijf pon
den vdiende he den dienst
der dynghē vā butē te doe
ne. hijr vm was he noty
ydel vā gheestelikez vstan
denysse. Hijr vm was mē
em schuldich te gheuē dat
een pont dat wy ghesecht
hebbē dat dye vstandenysse
beteyknent em dye de dyn
ghe vā butē wāl dyende
dye he vntfanghē hadde.
Vnde dyt syen wy alle
daghe vndye helligghe kez
ke. Dāt voele mynschen
als se wael beleyden ~~vā~~
~~butē~~ dye dynghe vā butē
dye se vntfanghē hebben
soe werdē se by der gratiē
dye men em toe sent ghe
leit oer totter gheestelikez
vstandenysse soe dat se oer

daer werdē vā ynyghers
vstandenysse dye dye dynge
vā butē trouwelikke beloi
den. Oer soe volghet hijr
te hant nae dye gheweyne
sentencie daer men seyt.
Wāt elken dye heeft sal
men gheuē vñ he sal auer
vloyen mer em dye myet
en heeft dat he sthijnt te
hebbē sal men oer em ne
men. Wāt dye heeft dē sal
gheuē vñ he sal auervloyen.
Wāt soe wie dat dye tazi
tate heeft he vntfaet oer
dye ander gauē vñ wie
dye tazitate myet en heeft
he vliest oer dye gauē dye
he sthеen dat he vntfangē
hadde. Ozyne brodere hijr
by ist noet dat ghy yn al
den dynghē dye ghy doet
wattzer sijt dye tazitate
te hoeden. Want dat ys
ghewarighe tazitate den
vrient te mijnē yn gade
vñ den vyāt vm gade
vñ soe wie dye tazitate
myet en heeft he vliest al
dat guede wertz dat he
heeft he wort beroeft vā
den ponde dat he vntfan
ghē hadde vñ na vns hezē
sentētie werpt men em yn
dye butenste dontzerheydē.

Want dye sal vallē by der
pynē yn dye butenste dont
zerheydē dye aūmyds synē
sundē sijns vndants viel
yn dye butenste dontzer
heydē he doghet dagē by ghedwā
ghe dye pyne der wrakē
dye hijr gheēnte ghedo
ghet dye dontzerheyden
vā vntuysthē leuē. Oer
men sal weten dat gheen
tzaeth mynsthe sekzer en
ys vā desen vntfaene des
pondes wāt myemēt en ys
dye waerlike segghē math.
Ick en hebbe gheen pont
vntfanghē myet en ys daer
vtz af sal ghedwonghen
werden rekenyghe te doe
ne. Wāt elken armē myn
sthe sal oer dat selue yndē
name vā den ponde ghe
rekent werdē dat he vnt
fanghē heeft woe cleyne
dattet ys. Wāt een ander
heeft dye vstandenysse vnt
fanghē vñ he ys vā den
ponde sthuldich dē dienst
des predikzens. Een and
heeft dyt eerdsthe guet
vntfanghē vñ he ys sthul
dych vā synē guede te dey
len als vā enē ponde den
armē. Een ander ys dye
noth dye vstandenysse

vā gheestelikē dynghē noth
eerdsthe guet vntfanghen
heuet mer nothtā heeft he
een amboetht gheleert daer
he mede gheuoet wort dat
selue amboetht sal em ghe
rekent werdē ynden vnt
faene eens pondes. Een
ander en heeft nyet van
desen dynghē gheplaghē
mer nothtā martsthien
heeft he vrientstap ghewō
nen an enē rÿkē man vñ
dus heeft he dat pont der
vrientstap vntfanghē ist
dan dat he nyet en spreet
voer dye armē soe sal he
gheordelt werdē dat he dat
pont vnthaldē heeft. Dye
dus vstandenysse heeft
he hebbe sorghe dat he nyet
en swighe. Dye auervloye
lik guet heuet he bespe
dat he nyet en vtraghe vā
mylthcyt der vntfermith.
Dye een amboetht heeft
daer he em mede regiert
he sy herde ernstich dat he
dye belofte vñ dye ofrbaer
lich daer af deyle myt sy
nē euē mynschē. Dye stad
te sprekē heeft myt enen
rÿkē māne he vntsie em
dat he vordelt werdē sal
dat he syn pont vnthalt
ist dat he den rÿke voer
den armē nyet en bidt
als hÿt doen mach. Dāt
vnse richter dye komen
sal he sal vā elkē vā vns
lidē alsoe voele epsthē als
he ghegheuē heeft vp dat
elk dan als vnse here we
der komē sal seker syn
moghe vā der rekenynghe
sÿns pondes soe merke
he alle daghe myt vrese
wat he vntfanghē heeft.
Dāt siet et ys thant hÿr
by dat he weder kiezen
sal dye yn pelgrimaedzen
gheuarē ys. Dāt he ys
als yn pelgrimaedzen en
weth gheghaen dye verre
weth gheuarē ys vā desen
lande daer he yn ghebarē
ys was. Mer waerlike he
kiert weder dat he reke
nynghe doen sal vā den
ponde. Dāt yst dat wy
vā guedē werkē vtraghē
soe sal he vns strenghelik
ordelē vā den gauē dye
he vns gheghheuē heeft.
Hÿr vm laet vns merkē
wat wy vntfanghē hebbē
vñ laet vns wackzer wesē
dye dynghe te deylē. Dye
ne eerdsthe sorghe en be
lette vns vā den gheestelikē

werkē dat ys dat mē dat
pont yn dye eerde berghet
dat dye hē vā den ponde
myet daer af vbolghē en
werde. Dāt dye traghe
knecht als dye richter thāt
dye sundē vnder soekret
soe heeft he dat pont vter
eerdē. Dāt et isser voele
dye em trectrē vā eerdsther
beghertē vñ werken als
se thant by den sellen vnder
richter soekē des ghetrectet werdē
ten ewighē tormentē. Hijr
vm laet vns wattrer wesē
eer wy vtermynghe doen
sollē vā vnsen ponde vp dat
als dye richter thant vm te
slaene kroemt vns dan
vnschuldighe dat ghewijn
dat wy ghedaen hebbē.

Vā enē cōfessoer vñ bisop tu

Doer tijt sethde ihūs synē iongherē.
Soe wie tot my kromt vñ
myet en hate synē vader
vñ moder vñ wijf vñ kyn
dere vñ brodere vñ susterē
vñ oer syne siele he en mach
myn ware iongher myet we
sen. Onde dye syn cruce
myet en draghet vñ kromt
na my he en mach myn ion
gher myet wesen. Dāt wie
ys vā v ludē dye een toern
stichtē wil dye myet te voe
rē en sittet vñ rekent dye
coste dye daer noetdruftich
toe syn of he se heeft vm te
volmakē vp dat daer nae
als hijr fundament gheleit
heeft vñ hijr myet volma
ken en mach alle dye daer
voer by ghaen diet syen
dyt beghynnē te spotten
segghēde. Dāt dese man
begonste te stichtē vñ he en
mochtet myet volmaken.
Oste wat tornynck sal gāe
makē enē strijt teghen
enē anderē tornynck dye
myet te voerē en sittet
vñ pynset of he myt tien
dusent sal den moghen
teghē varē dye myt twyn
tich dusent tot em komet.
Anders dye wile dat die
noch verre ys soe sent hy
he badē vñ bid dynghe
dye ten payse toe behoerē.
Hijr vm aldus elc vā v
luden dye myet af en gaet
al dat he besittet he en
mach myn iongher myet
syn. Sunte ggs omelie vp dit
selue ewāgeli dye hē pdite
vn sunte sebastiamus kerke

Et lieue brode
dat wy mertrē wat
vñ woe groet dye dynghe

syn dye men vns belaeft
yn den hemel soe werdē
yn der ghedathtē alle dyn
ghe vndūre dye men vnd
eerdē heeft. Dāt eertsthe
guet teghē dye ewighe sa
lichevt ghezekzent soe ist een
last vñ nyet hulpe. Dyt
tytlikze leuē ghezekzent te
ghen dat ewighe leuē mē
matht dye doet bet seggheē
dan leuē. Dāt dat daghe
likze ghebzetz vā af nemē
wat yst anders dan eenze
hande auerganitz tötter
doet. Dat tonghe vmatht
te seggheē ofte wat vstande
myssе te beuaen woe grote
dye blytschappē syn vā der
hoghер stād hyr bauē te
wesen mede yn der engе
lē thoer myt den saligheē
gheestē by te staen vns
scheppers glorie an te syene
gades ansichte teghēwoer
dith dat vnbegripelikze licht
te besyene vñ ghenē anxt
te hebbē voer den doet vñ
te vblyden vā der ghiftē
der ewigher vngthebzet
lich. Mer als men dese
dynghe hoert soe verwaz
met daer . dye ghe
dachte yne vñ se begheert
te hant daer te syne daer
se hapet dat se sond eynde
vblydē sal. Mer ten grote
lone en matt men nyet
tzomē sonder grotē arbeit.
Hyr by secht paulus dye
voerbarighe predikzer.
Nyemēt en wort ghecroent
ten sy dat he witlikze strȳ
de. Dye groetheyt des loens
ghyst ghenuechtē der ghe
dachtē mer dye strȳt des
arbeydes en verueze se
wet. Hyr by sechde dye
waerheyt den ghenē dye
tot em tzomē. Soe wye
tot my tzomet vñ myet en
hatet synē vader vñ moe
der vñ wȳf vñ tzynderze
vñ brodere vñ susterzen
vñ oer syne ziele he en
matt myn iongher nyet
wesen. Mer et betemet
vns te vndersoektē woe
men vns ghebiedet vader
vñ mōder wȳf vñ tzyndē
vñ vnse vleischelikze naes
ten te haetē vñ men vns
oer ghebiet vnse vyande
te mynē. Dñ setzer dye
waerh ihūs seggheet vā dē
wiue. Dat got vgadert
heeft dye mynsthe en sthei
de dat nyet. Dñ sinte pau
wel secht ghy māne hebt
lief iuwe wiue alsoe xp̄us

dye hertze ghemynt heeft.
Siet dye iongher predict
dat een man syn wijf
lief hebbē sal als syn meis
ter secht dye syn wijf wet
en hatet hye en mach myn
iongher wet wesen. En
ghebiet dye rithter een
and dyntz wet vñ en
roept syn bade een and
dyntz wet. ofte moghē
wy te gader mynē vnde
hatē. Hier ist dat wy
dye tracht vā den ghebade
vndersoekē soe moghen
wy by vndersceydynghe
beyde doen dat wy dye
ghene mynē moghē dye
myt vns ghenoecht myt
ter maechstap vā dē vley
sche vñ dye wetē dat vñ
se naestē syn vñ dye ghe
ne dye vns wederstaen
vñ contrari syn yn den
weghe gades dat wy ha
tende vñ vliende die wet
kēnen en sollē. Dāt den
mynt men als by hate
dye vleischelike woelt vñ
vns quade dynghe yn
brenghet dat men wet
en hoere. Dñ vm dat vñ
se here toenē solde dat dese
hat ten naestē wert wet
en wter begheerlicheyt
en queme soe dede he
daer toe vñ sechde. Vnde
oet syne ziele. Hijr vm
vñstaet men dat dye mÿ
nēde sal syne naestē hatē
dye dē alsoe haet als em
selue. Dāt dan hatē wy
wael vnse ziele als wy
wet en consetierē toe hoe
zē vleischelikē begheertē
als wy oezē appetijt dat
ys oezē lust brekē vñ wy
vechtē teghē oeze ghenueth
te dye men dus vñsmadēde
ten beterē state leyt dye
mynt men als by hate.
Alduus sollē wy waerlikē
doen vnsen naestē dye
vnderscheidenheit van
hatē dat wy yn em mÿ
nē sollē dat se syn vñ dat
wy dat hatē daer se vns
mede wedstaen yn den
weghe gades. Daerlike
doe paulus tot iherusalē
wert ghynntz soe greep
agabus dye ꝓphete syn
gordel vñ he bandet vm
syne voete vñ sechde. Dē
man des dyt gordel ys
sollē se dus byndē yn ihe
rusalē. Hier dese dye syne
ziele volmaectelikz hate
wat sechde he. Ick byn be
reyt vm ihūs wille wet

allene yn ihzlm̄ ghebondē
te werdē mer oec te ster-
uē vñ ytr en makē myne
ziele myet costeliker dan
my seluē. Dyet woe hy syne
ziele mȳnende hate. Ja hate
mynde hy dye hy begheerde
vm ihs wille yndē doet
te leuezē vp dat hy se ten
leuē verwerket solde wer-
dē doet der sundē. Hyr-
vm sollē wy vā der vnder-
scheydenth vns selfs hates
trektē dye forme des hates
vā vnsē naestē. Trenel (myne)
tren vyant yn deser werlt
mer dye dye vns contrari
ys yn den wegh ye gades
soe en salmē oec myet mȳnē
den naestē maeth. Dāt soe
wye thant dye ewighe dyn-
ghe begheert yn vns gades
satzē dye hy angaet soe sal
hy werdē butē vader vnde
moeder butē syn wijf vñ
syne kynder vñ oec butē
em seluē dat hy des te waer-
liker gades bekēne dat hy
yn syne satze myenēt en be-
kēne. Dāt dat ys voele
dat dye vleischelike begheer-
lith wederslaet der ghedath
ten menȳghe vñ vdont
kert oer starze vstnen
nothā en ghedoghē wy
dye myet tot vnsen deer-
ye
yst dat wy se vnd halden.
Hyr vm salmē dye naestē
mȳnē vñ men sal allen
mynsthē caritate doen vñ
mȳnē beyde den nāsten
vñ den vreemdē vñ noth-
tan en salmē by caritate
myet afkieren vā der mȳ-
nē gades. Dāt wy wetē
dat doe dye arke gades
vā der philisteen lande
wederkier-de ten lande
wert vā israhel soe was
se vp enē waghē gheset
yn den waze coyen ghespā-
nē dye mē seeth dat se
kraluer voedē vñ der coyen
taluer sloet men te huys.
Vñ et ys ghyescheuē. Vñ
dye coyen ghyngh̄ē recht
al den wech dye te betsa-
mē wert leyt vñ ghyngh̄ē
yn enē wech ghaende vnde
loyende vñ se en kier-dē
myet af ter rechthant noth
ter luchterhāt. Dat betey-
kenē dus dye coyen sond
alle dye ghelouighē yn die
kerke dye als se merkē
dye ghebade der helligher-
schrifturē soe draghē se als
vns herē arke vp em ghe-
ladē. Vñ vā desen coyen
sal men oec merkē dat

men ſecht dat ſe kraluer
voede. Wāt eenyghe ſyn
dye vā bynen gheſet ſyn
yn dye weghe gades vñ
butē ſyn ſe ghebondē myt
vleiſtliker begheerte mer
ſe en kierē vā den vechten
weghe oer myet wāt ſe
draghē yn dye ghedachte
vns gades lyke arke. Wāt
ſyet dye royen gaen te bet
ſaem wert vñ betſaem be
dupt dat huys der ſonnen.
Vñ dye ghete ſecht. Vñ v
lude dye mynē name vnt
ſyet ſal vpriſen dye ſōne d
gherechtich. Iſt dat wy dus
tidē ter wonynghe wert
der ewigher ſōnē ſoe yſt
waer recht dat wy vns
vā vns gades weghe myet
en kierē vm vnſe vleiſthe
like begherte. Wāt mē ſal
myt alre cracht merken
dat dye royen dye yn ga
des waghē gheſpānē wa
rē ghynghē vñ lopende
ſe gauē vā bynē gheloyen
vñ nochtā en kierden ſe
vā den weghe oerē ganck
myet. Aldus waerlike ſyn
gades predikarē aldus ſyn
dye ghelouighe zielē ſchul
dich te ſyn bynē der helli
gher kerkē dat ſe mede
lydē hebbē ſollē vp oere
euē mynſchē mer d—
dat ſe nochtā aūmyds dē
medelydē myet dolē en
ſollē vā den weghe gades.
Vñ woe men deſe ſeluē
dat der zielē doen ſal
dat toent dye waerheyt
daer na ſeggyndē. Dye ſyn
cruce myet en draghet en
komt na my he en mach
myn iongher myet weſen.
Dat cruce ys gheſeghet
vā tormentē. Vñ wy dra
ghē yn tween manieren
vns herē cruce. oft als wy
aūmyds alſtinētien vnſe
vleiſch quellē oft als wy
aūmyds medelydē vns
euē mynſchē ſynē noet
voer dye vnſe rekenen.
Wāt dye droefh heuet
yn eens anders noet he
draghet dat cruce ynder
ghedachtē. Hier mē ſal
wetē dat ſommyghe ſyn
dye de abſtinērie doen yn
den vleiſthe myet vm ga
de mer vm ydel glorie.
Vñ et ſyn oer eenyghe die
myt oerē euē mynſchen
medelydē hebbē myet
gheeſtelike mer vleiſchely
ke ſoe dat ſe em gontſtich
ſyn myet ter doerhden

mer by ontfermicheydē ter
sundē vñ schyne aldus dat
truwe te draghē vñ se en vol
ghē myet vnsē hē. Hyr by
secht te rechte dye selue waer
heyt. Dye syn truwe myet
en draghet vñ komet na
my he en mach myn ion
gher myet wesē. Dāt dat
truwe te draghē en na vnsē
he te gaen yß. datmē dye
abstinentie vā den vleischē
of dat medelidē deß eue
mynschē doen vm dye be
gheertē der ewigher me
nygh̄e. Dāt soe wye dyn
ghe doet vm dye tijtlike
menygh̄e he draghet dat
truwe mer he ontsiet nae
vnsen hē te gaene. Mer
vm dat vns hoghē ghebade
ghegheuē syn soe sechtmen
daer thant toe ene ghelike
nysse vā enē hoghē ghestich
te te makē als men secht.
Dāt wie yß vā vlidē dye
enē toern stichtē wil vñ
en sittet he myet te voerē
vñ rekent dye costē dye
daer noetruftich to syn
oft he se heeft vm mede
te volmakē op dat daer
na als he dat fundament
gheleyt heeft vñ hijt myet
volmakē en mach alle
dye lude diet syen dye be
ghynnē te spottē seggh̄ede.
Dāt dese man begonste
te stichtē vñ he en maechs
myet volmakē. Alle dinck
dat wy doen sollē wy voer
pynsen myt ernstigher mer
kyngh̄e. Dāt syet na der
waerheyt woerde he dye
enē toern stichtē he bereidet
te voerē dye cost vā den ghe
stichte. Ist dan dat wy beghe
ren den toern vā oetmoe
dich te stichtē soe sollē wy
vns te voerē bereydē by ghe
doechsamheydē teghē dye
wederstotē deser werlt.
Dāt dyt schеelt tusschen
dat hemelsche vñ dat eerd
sche ghestichte dat mē een
eerdsche ghestichte maect
myt te gaderē dye costē mer
dat hemelsche stichtmē dye
cost den armē te deylē totte
eerdschē ghestichte maken
wy dye cost als wy gaderē
daer toe dat wy myet en
hebbē vñ ten hemelschen
ghestichte makē wy dye cost
yst dat wy laetē dat wy
hebbē. Dese cost en mothte
dye rijke man myet hebbē
dye voele rijcheydē besat
vñ vraechde den meyster
vñ sechde. Guede meister

wat doende/ sal ytz ~~sal ytz~~
dat ewighe leuē besytten.
¶ Dō doe he hoerde dat ghe
bot alle dynghe te latē soe
ghynetz he droeuich en wech
vñ wert daer af ghenau
wet vñ bedroeft yn syn
ghedachte daer he vā butē
bezeydet af was yn besitty
ghe. ¶ Dāt vm dat he yn de
sen leuē mynde dye tost
der houdich soe en wolde
he wet hebbē dye tost der
oetmoedich mede te tiden
ten ewighē leuē wert. ¶ Dō
men sal merkē datmē secht.
Alle lude diet syen sollen
se sollē beghynnē te bespottē.
¶ Dāt na sinte pauwels
woert soe syn wy ghewor
den een anschien der werlt
den enghelē vñ den myn
schē. soe yn al dat wy doen
sollē wy merkē altoes vn
se vborghē vyande dye al
toes tot vnsen wetzen
syen vñ altoes vā vnsen
ghebrekē vbliyden. ¶ Dye
pphete dye dese ansach he
schyde. ¶ Tuyn god ytz be
trouwe yn dy ytz en sal
my wet stranē. noch myne
vyande en sollē my wet
bespottē. ¶ Dāt alsvy yn gue
de werkē ernstich syn ten
sy dat wy vm dye quade
ghe ceste pynsen vñ ernstich
teghē dye walzē soe doghen
wy dye dat se bespottē dye
vns den raet toe brenghet
quaet te doene. ¶ Aer vm
dat envghe ghelikenysse ghe
ghenē yb vā den ghestichte te
makē soe sechtmenze na eene
ghelikenysse vā eenē mynē
werke tot eenē meerren.
¶ Dāt daer volcht na. ¶ Ofte
wat conynctz dye sal ghaen
strydē teghē enē anderen
conynctz dye wet te voezē
en pynset of he myt tiendu
sent sal den moghē teghen
ghaen dye myt twyntich du
sent em teghē komt anders
dye wile dat he noch verre
yb soe sent he badē vñ bidt
die dye dynghē den payse toebe
hoezē. ¶ Een conyctz koemt te
ghē den andezē conynctz
vā ghelikē strydē nothtā
ist dat em dunct dat he daer
toe wet en sal vmoghen
soe sent he badē vñ bidt
dye dynghe dye den payse
toe behoezē. ¶ Hijr vm myt
wat tranē sollē dye ghona
de hapē dye yn den angteli
ken vnder-soekē wet myt
ghelike en komē myt vnsē
conyctz ten ordel als vns

vnse ſteppenisse vnse crancht
vñ vnse ſake nedervve maect
vñ mynre. Mer mathſchien wy
hebbē thant dye ſundē van
quadē werkē af gheleit vñ
wy kezē vns thant vā butē
vā allē quade. mer vmoeghē
wy dan oet retzenynghe te
geuē vā vnsen gheppynse.
Dāt men ſecht dat he koemt
myt tvyntich duſent teghē
den welkē myet ſtaen en
mach deſe dye myt tiendu
ſent koemt. Dāt tienduſēt
teghē tvyntich duſen ~~teghē~~
ys ſympel ghetal teghen
dubbel. Dāt al iſt dat wy
ſere profyt doen ſoe haldē
wy nauwe vnse dynghe
vā butē yn ghereetheyde.
Dāt al heeft men thāt die
vncuyſch yn den vleyſche
ghelatē te doene nochtan
en ys ſe altemaele myet vt
hertē vdreuen. Dāt he die
ordelen ſal he ordelt beyde
te gader dye bynenſtē vñ
dye butenſtē dat ys dye wer
ke vñ dye gheppynſe ordelt
he. Aldus koemt he myt enē
dubbelē heer teghē enē ſym
pel heer dye vns nauwe
ghereit en vynt alle yndē
werkē vñ vns vndſoert
te gader vā den werken
vñ vā den gheppynse. Bro
dere wat ſtaet vns hyr vm
te doene ſond als wy ſyen
dat wy myt enē ſympelē
heer teghē syn dubbel heer
myet ſtaen en moghē als
he noch verre ys dat wy
badē ſendē vñ biddē dye
dynghē dye den payſe toe
behoerē. Dāt men ſecht dat
he verre ys den men noch
myet en ſiet teghē woerdich
alimyds synē ordelen. Sendē
wy tot deſen badē vnser
tranē. ſendē wy tot deſen
werke der vnſermhticheidē
of vnſermycheidē. Laet vns
offerē vp syn altaer offerhā
de vā payse. Vñ laet vns
bekēnē dat wy yn dē ordel
teghē em myet ſtrydē en ſol
lē moghē. Anſyen wy dye
traeht ſymre ſtarckt vñ laet
vns biddē dye dynghē dye
den payſe toe behoerē dat
ys vnſe bade den wy ſendē
dye den tonyck dye komet
ghepayt. Mertt brodere
woe grote guedtierenheyt
et ys dat he dye myt ſymre
toekoemſtē vns mach ver
pletten beydet te komen.
Sende wy toe em als wy
~~ghe~~ ghеſecht hebbē vnſe
badē wenende gheuende

vñ dye helligthe offerhande te offerē. ¶ Dāt sonderlingthe sal vns hyr toe vnse vntbyndingthe helpē dye helligthe offerhande des altaers gheoffert myt tranē vñ myt sachtmoedith der herten. ¶ Dāt he dye yn em selue vā der doet vrees vñ nu nūmermeer en sterft by desē offerhande sijns lich ämbs soe ghedoghet he echt voer vns yn synē sacramente. ¶ Dāt alsoe mēnyth weerue als wy offerē dye offerhande sijnre passien alsoe mēnyth werue vmmeen wy vns syne passie tot vnser vntbyndingthē. ¶ Jeue brodere alb ytz wane soe hebbē veele vā v ludē ghehoert dat ytz v vtellende v weder wil doen ghedenken. ¶ Jren secht dat myet langthe voer vnse tijt ghemiel dat een man vā den vyandē ghevangthē wert vñ veere en weth ghevoert. ¶ Onde doe men em langthe yndē bande ghevāghē hielt vñ datten sijn wijf vā der gevangthen wesse myet weder en vntfynt soe waende se dat he ghedoet were vñ se deden elke weke voer myssē doen als voer enen dodē. ¶ Onde des mans ban de worde yn dye vanghe myssē alsoe dicwil vntbonden alsoe mēnyth werf alb syn wijf dede offerhande voer em vp dat syne ziele vlediȝt werdē solde. ¶ Dāt na langher tijt quā dye mā weder vñ myt grotē wond vtellede he synē wiue dat so mynghe daghe yn elke weke syne bande vntbondē wordē vñ syn wijf mertte dye daghe vñ dye vrē vñ se bekende dat he doe vntbondē wert dat se ghedachte dat men myssē auer em dede. ¶ Hyr by lieue brodere hyr by pynset vñ mertt myt sekerē ansiene woe grote licht dye helligthe offerhande des altaers dye wy offeren vmmath yn vns te vntbydē den bant der hertē alb se dye vā enē anderē gheoffert wert vmmochte yn enē anderē man te vntbyndē dye bande sijns lichāmes. ¶ Doele vā v lieue brodere kendē tassiū den bisstop der poert vā naermē. ¶ Dese mā hadde yn ghewoēte alle daghe gode dye offerhande syns lichams te

offerē soe dat wael na gren
dath synes leuēs auer en
leet he en offerde gade ene
offerhande vā ghepayende.
Vñ syn leuē was wael seer
gheoeffent dese offerhande
te offerē. Want al dat he
had gaf he yn almyssen.
Vñ als he ghehkomē was
ter tijt dat he dese offerhan-
de offerē solde soe vloyede
hē als al wt yn tranē vnde
offerde em dode vñ selue
myt grotē berouwe vñ deuo-
cie vā hertē. Vñ des mans
leuē vñ synē doet bekrende
ytz vā enē dyakē vā eer-
samē leuen dye vā den
māne vpgheuoet was diet
my sethde. Wāt he sethde
dat vp ene nacht vnse hē
des bisrops priester by vy-
sione apenbaerde vñ seghe
de ganetz vñ seggha den
bisrop. Doe dattu does weer
dattu weerts dyn voet en
halde myet vp dyn hant en
halde myet vp yn der aposto-
len ghebuerte soe salstu tōe
my komē vñ ytz sal dy
dyn loen ghelden. Dye
priester stont vp mer vm
dat dye dath der apostolē
ghebuerte soe na by was
soe vntsath he den bisrop te
baetstappē dat syn sterf
dath soe na was. Op dye
avnd nacht quā vnse here
weder vñ he berispede any-
telick syne vnghehoersam
heyt vñ he voersethde em
ethe dye selue woerde dye
he em bevalē hadde. Doe
stont dye priester vp dat
he ten bisrop ghaen solde
mer ethe benam em dye
tranath synre hertē dat he
den bisrop dyt vysioen myet
en sethde. Vñ ter ander
vmanvghe vns herē soe
wort he vherdet ten bisrop
te ghaene vñ he vroekeloes-
det em te seggha dat he ghe-
syen hadde. Aer vm dat
na groter sachtmoedicheyt
der gratiē den mē vomwert
pleghet te volghē meerre
gramstap vā wraken. Ende
derdē visioen apēbaerde
em vnse hē vñ dede tot sy-
nē woerdē doe slaghe vñ
wert soe fellikē gheslaghē
dat dye wondē synes lich-
aems vmorwedē yn em
dye herth synes hertē. Myr
vm stont he vp dye dus
ghelezet was myttē sleghē
he ghynetz tē bisrop wert
vñ vantē staende beneuē
sinte iuuenaels des marte

laers graf daer he kromen
was na synē zedē vm saan
siaen te offerē vñ he eyschey
de em tot eenre hemelikker
stad vā den dye by em ston
dē vñ he viel neder voer
syne voete. Doñ doe em dye
biscop yn synē grotē beween
nauwe tot em vp ghehessen
mochte soe wolde he vmer
wetē dye salre vā desē tranē.
Mer dye priester dye dye
ordinācie vā dē visioen seg
ghē solde he kierde erst syn
cleet af vā synē stholdezen
vñ vnderte dye wondē van
synē lithame vñ dat ytz al
soe seggh̄ē mach soe wende
he dye wondē tor orkonde
vā der waerh̄ vñ synre
mysdaet woe felliz̄ē dye
wondē dye he vntfanghē
hadde synē lithame myt
weffelē aughaen hadde. Doe
dye biscop dye wondē sach
soe vreesde he em vñ wye
em dusdade dynckz hadde
dorre doen vraechde he
myt woordē vā grotē ver
wonderē. Onde dye priest
antwoerde dat he dyt vm
synē wille ghedoecht had
de. Syn verwonderē wies
myt vresen mer dye priest
en beyde thāt myet langher
mer he gaf em te kenē dye
hemelikh vā desen visioen vñ
he sechde em dat beuelē vā
vnsen he by den seluē woer
dē dye he ghehoert hadde
vñ sechde em. Doe dattu
does wert dattu werts dyn
voet en halde myet vp dyn
hant en halde myet vp yn
der apostolen ghebuerte salf
tu tot my komē vñ ytz sal
dy dyn loen ghelde. Doe
dyt dye biscop hoerde soe viel
he neder yn bedynghe myt
groter berouwemysse synre
hertē. Doñ dye tot der tijt
komē was vm mysse te
doene vm dye grote bedyn
ghe daer he yn ghedoerde
soe vlenghede hijt totter
nonē. Doñ vā den daghe
voertmeer soe wiesse meer
vñ meer yn en dye ghewy
ne vā salitheidē vñ he wert
alsoe sterckz yndē werken
te meer soe he sekerre was
vā den beloestē vm dat he
den des schuldenaer he ghe
wesen hadde thāt wt synre
beloftē begonste te hebben
tot enē schuldener. Doñ dese
biscop hadde ene ghewoente
alle iaer yn dē daghe der
apostolē ghebuerte te komē
te komē. Doñ vm dat he yn

desen vroenē waende thāt
te sterue soe en wolde he te
romē myet komē als he plach.
In der tijt was he oet yn sor
ghē vñ ten anderē vñ ten
derde iaere oet wachtende
dye tijt synre doet vñ ten
vierdē vñ vijftē vñ tenseste
iaere oet vñ hadde thāt mo
ghē wanhapē vā der waer
heyt vā der waerh des ver
toetnēs en haddē dye sleghe
den woerde myet gheloue
ghedaen. Siet yn den seuē
den iaer was dye bisrop
ghesont bleuē tottē helligheē
auēde der apostolē ghebuer
te vñ yn den auēde quam
em ene sachte hette an vñ
yn den daghe vā der ghe
buertē soe vnsegghede he sy
nē syn kynderē dier na
beydē dat he dye feste vā
der myssen myet en moth doen
te. Dñ dye lude dye oer
waendē dat he vā deser
werlt vnstheidē solde hebbē
se quamē alle gader tot
em vñ vbondē em ghemeyn
lick vñ seghedē dat se vp
den dach myet en soldē latē
dye festē vā der myssen doen.
ten were dat he oer bisrop
voer em vnsē he selue voert
queme biddē. Doe wert
dye bisrop ghedwonghē
alsoe dat he yn des bisrops
capelle mysse dede vñ myt
synre hant gaf em allen
vnse herē lichaem vñ den
payp. Dñ doe he alden
dyenst vā der sacrificien
ghedaen hadde soe ghynck
he weder vp syn bedde vñ
doe he ~~doe he~~ daer lach vñ
sach vm trent em staende
syne priestere vñ syne dyen
res als oft he synē echter
stē oerlof neme soe vmaen
de he em te haldē dē bant
des vredē vñ der caritatē
vñ he predicte em myt
woe grot eendrachtichevt
se warē schuldich vbemyth
te werden. Dñ bynē den
woerdē vā desen helligheē
predikē soe riep he haeste
lick luck myt vreselikker
stemē. Et vs tijt Tehantes
gaf he selue myt synē han
den den ghenē dye by em
stondē dat lynenlaken
dat men na der ghewoen
ten der gheenre dye sterue
em teghē syn ansichte sprei
dē soldē. Als dat ghespreit
was soe gaff he synē gheest.
Aldus wert dye helleghe
siele vā der ghebrechtichevt
des vleisches vnt tōmert

vñ quā ten ewighē blijt
straffē. ¶Dien lieue brode
wien volitide dese man
na yn synē doet sonder
den daer he vm gheppn
set hadde yn synē leuen.
¶Dāt doe he sechde et ys
tijt doe vsstreyde he vten
lichame. ¶Dāt ihūs oet
doe he alle dynck voldaen
hadde vñ he gheseghet had
de et ys voldaen soe hielt
he syn hoeft — neder wert
vñ gaf synē gheest. ¶Doe
vnse here aldus dede wt
synre macht dat dede syn
knechte wt synē roepen.
¶Diet dye dagheliker offer
hande vñ dye sendynghe
myt tranē vñ aelmyssen
woe groter pays vā gratiē
se maket mytten conynck
dye komet. ¶Hijr vm late
he alle dynghe diet mach
mer dye alle dynghe myet
gheladē en mach al dye
wile dat dye conynck noch
verre ys he sende bade
der tranē der aelmyssen
vñ dye offer-hande te offerē.
¶Dāt he wil gheswoert
werdē myt bedynghen
dye weet datmē em ver
gramt myet draghen en
mach. ¶Dat he noch beidet
te komē dat dat ys vm
dat he vntbeit badē vā
payssen. ¶Dāt wolde he
he were thant gheko mē
vñ hadde al syne vyande
doet gheslaghē. ¶Mer oet
woe vreeselick he komen
sal toent he vñ nothtan
mierret he te komē. want
he en wil myet vyndē eny
ghe dat he se tastie. ¶He doet
vns wetē dye mysdaet
vns veronwerdens alb
he secht aldus. ¶Elck vā v
ludē dye myet af en gaet
al dat he besyttet he en
mach myn conyngher myet
wesen vñ nothtā gheuet
he vns boete vā vnse salich
te hapē. ¶Dāt den men
myet ghedraghē en mach
yn synre gramschap he wil
gheswoent werdē aūmydz
bede vā payse dye men
oysghet. ¶Hijr vm lieue
broedē dwaet myt tranē
af dye smettē der sundē
vñ weghet se myt aelmys
sen vñ myt hellighē ostien
suuert se. ¶Dñ en wilt myet
besittē aūmydz beghеertē
dat ghy noch myet by ghe
brukē ghelaetē en hebt.
¶Settet uwe hape yn vnsen
vloesor allene vñ myt uwer

ghedachte trecken auer ten
ewighē lantstrape. ¶ Want
ist dat ghy myet mynē yn myt
desen werlt en besittet oer
alle dynghe besittende heb
dijt ghelaten. ¶ He moet vns
vlenē dye blijtstap dye wy
begheren dye vns ghegheuē
heeft dye remedien des
ewighē vredes ihūs xp̄us
vnse here dye leeft vñ reg
myert mytten vader yn die
eehcyt des hellighē gheestes
god ewelick vñ vmermeer
Amen ¶ Dā den abtē Iuras

In der tijt ewangeli.
sechde ihūs synen
ionghere. ¶ Dwe lendē sollē
bauē gegort syn vñ bernē
de lanternē yn unē handē.
¶ Vñ ghy sollet ghelijc wesē
den mynschē dye oerē here
vntbeydē alb he weder ko
men sal vā der bruloft vp
dat alb he komet vñ cloppet
dat se em thant dye doze
vpdoen. Salich syn dye
knechte dye dyehere alb he
komet vynt wakende. ¶ Voer
waer segh ych v dat hy
em bauē gordē sal vñ he sal
se doen een eten sittē vnde
voergaende sal he em dye
nē. ¶ Vñ ist dat he yn dye
and wake koemt vñ ist
dat he yn dye der derde
wake koemt vñ vynt he se
alsoe soe syn dye knechte sa
lich. ¶ Dāt ghy sult dat wetē
wāt waert dat eyn huysh
wiste yn wat vrē dye dief
komē solde soe solde he seker
wakē vñ he en solde syn
huys myet laetē doergrauē.
¶ Vñ ghy sult oer bereit we
sen. ¶ Dāt yn dye vre alb ghy
myet wanē en sult soe sal
des mynschē soone komē.
Hiernte ghy omelie vp dyt
selue ewāgeli die he ꝓdiute
yn sūte felix kerke.

Ieue broedē vns yb
een apen lexe des
hellighē ewāgelijb
ghelesen mer mathsthien
vm dat eenighe dat vstaen
daer af myet hoghe dontrē
en sal soe auloeptē wy se kor
telick vp dat dye beduydyn
ghe daer af sal werdē cont
den ghenē dye se myet wetē
soe dat se oer myet swaer we
sen en sal den ghenē dye se
weten. ¶ Dat den mānē dye
vntuysheyt leyt yndē len
den vñ den wiuē yn den
nauel dat ozkont vnse here
dye vā den duuel tottē helli
ghē iob sprect. Syne cracht
yb yn synē lendē vñ syne

ſtarth yn den nauel des bu
kes. Dāt vā den principā
palē maecſel ſoe wort vnder
den name vā den leendē
dye vnuyſheyt betekent
als vnſe hē ſecht urwe len
den ſollē bauē ghegort ſyn.
Dant dan gordē wy vnſe
lendē bauē als wy dye vn
tuyſheyt des vleyſches aū
myds ſuuerheyt te halden
bed twynghē. Mer vm datter
te cleyne ys datmē ghеen
quaet en doet ten ſy dat
em eltz pyne guede werke
te doene ſoe ſechtmen daer
thāt na. Onde bernende
lanternē yn urwē handē.
Dāt wy haden yn vnſē
handē bernēde lanternē
als wy aūmyds gueden
werkē vnſē euē mynſthē
toenē exempele der doeth
den. Onde vā deſen wer
ken ſecht oer vnſe hē. D
licht ſal lichtē voer dē myn
ſthē ſoe dat ſe ſollē ſien urwe
guede werke vn dancktē
ſollē urwē vader dye yndē
hemel ys. Dant twe dyn
ghen ſyn dye men beuelt
dat ys dye lendē te gordē
vn dye lanternē te haldē.
ſoe dat yn den lichame ſy
dye zuuerheyt des vleiſches
vn dat licht der waerheyt
yn den werke. Dāt dat ene
ſond dat ander en mach vn
ſen vloeſer wet ghenoegē.
Iſt dat he dye waeldaden
doet vn noth wet en laet
dye ſmetynghe der vn
tuyſcheit oft dat he dye yn
ſuuerheydē leeft em noth
wet en oeffent ten guedē
werkē. Hyr vm ſoe en ys
oer dye zuuerth des vlei
ſches wet groet ſonder guedt
werth noth dat guede werth
en ys wet ſonder dye zuuer
heyt des vleiſches. Mer iſt
datmēt beyde te gader doet
ſoe behoert den ſoe wie he
ys dat he mytter hape vp
wert tretke ten hoghē lant
ſtappe wert vn en ghеens
ſynes ſal he em vm der werlt
eere hoedē vā ſundē. Onde
iſt dat yment te enyghet
tyt guede werke vm eerſa
heyt begtynt he en ſal noth
tan yn der menyghe wet
durē oft vā synē gueden
werkē ſuekē den prijs
oft dye glorie vā deſer
werlt mer he ſal al ſyne
hape ſetten yn dye toekoēſt
ſyns vloeſers. Hyr vm
ſechtmē daer thant na.
Dn ghy ſult ghelichtē weſē

den mynsthē dye oere here
vntbeydē als he weder ko-
mē sal vā der bruloft.
Wāt vnse hē ys en weth
gheghaen ter bruloft. Wāt
vprisende vā der doet vñ
vpvarende yn den hemel
sāheuet he enē myeen mȳ
sthē myt em vgadert dye
hoghe menychte vā den
enghelē. Dye dan weder
komē sal als he vns ghetoent
werdē sal by den ordele. Wñ
men secht wael vā dē kneth-
ten dye vntbeydē dat als
he koemt vñ cloept dat se
em thant dye dore vp doen.
Wāt vnse hē koemt als he
ten ordel wert tijt vnde he
cloept als he bewyset auer
mydś ziecheyt des lichams
dat dye doet by ys. Wñ wy
doen em vp dye dore ist dat
wy em myt mȳnē vntfaen.
Wāt dye en wil den richt
als he koemt myet vp doen
dye em verueert wten lichā
te varē vñ den richter te
spen em vntsiet den he ghe-
denkt dat he vonwert heeft.
Mer dye vā sȳne hapen
vñ vā synē werkē selker
ys he vntdoet em thāt als
he ghecloept wāt he vntbeit
blidelick den richter. Wñ
als he bekent dye tijt dat
em dye doet by ys soe vblijt
he vā der glorie dye he te
lone vntfaen sal. Hijr by
volcht daer na. Salich syn
dye knechte dye dye here
als he koemt wakende vynt.
Dye waert dye ten anschou-
wen des warighē lichtes
dye oghē der ghedachten
apen hielt. Dye waert dye
dat halt yn den werkē dat
ghy ghegloeft. Dye waert dye vā
em vdrijft dye dontzerth
der traeth vñ der vokeloes-
heyt. Wāt hijr af secht sun-
te pauwel. Ontwaert ghy
ghyerechtighē vñ en wilt
myet sundighē. Hijr af secht
he echter. Et ys dye tre dat
wy thant vā slape vpstaen.
Mer laet vns hoerē wat
vnse hē dye koemt synen
wakendē knechtē doet.
Voerwaer seg ick v dat
he em bauē gordē sal vnde
he sal se doen ten eten sittē
vñ voerghaende sal he em
dyenē. He sal em bauen
gordē wāt he sal em berey-
den te ghelden. He sal se
doen sittē ten eten dat ys
he sal se doen vblijdē yn dye
ewighe ruste. Wāt vnse hē
eten sittē ys yn den rijke

te ruste. Wyr af secht ecker
vnse hē. Se sollen komen
vñ werstappē myt abrahā
ysaac vñ iacob. Dñ voergaen
de dient vnse hē wāt he be
saet vns myt beschynen
synre lichtes. Wāt dyt auer
gaen ys ghesecht als he vā
den ordel ten rychte weder
kiert. Ofte waerlick vnse
here gaet vns auer vā den
ordel. wāt he heffet vns vp
vā den formē synre myn
scheit myt anstrouwē der
gotth. Onde syn voergaen
ys dat he vns leyt yn strou
wen synre claerth als wy
em den wy yn den ordel
syen yn dye glorie synre
gotheyt. Wāt als he ten
ordel komē sal soe sal he
den mynschē apenbaerē
yn dye forme des knechtes.
Wāt et ys ghescheuē. Se
sollen syen yn dye se doer
ghenegheldē. Mer daer die
quadē vallē sollē yn den
formēt soe sollē dye ghere
tighē ghetrett werden ter
glorien synre claerheyt
alsoe ghescheuē ys. Men
doe den quadē en weth
dat he gades glorie myet
en sye. Mer wat ys oft
dye knechte yn dye ierste
wake volreloes syn. Want
dye ierste wake ys te behoe
den vā der ierster altheyt.
Men en sal dan soe myet
wanhapē vñ vā guedē wer
ken vp halde. Want vnse
vnse hē berwisende dye ghe
doethsamth synre lants ver
beydens soe secht he na. Dñ
ist dat he yn dye ander wake
koemt vñ ist dat he yn dye
derde wake koemt vnde
vynt he se alsoe soe syn dye
knechte salich. Wāt dye
ierste wake dat ys dye ierste
tyt dat ys dye kyntscheyt die
dye ane dye tyt der ioghet
dye men oer iontheyt hiet.
Dñ dese syn een alsoe dye
helighe schriftuer secht.
Jonghelynck vblijde yn dyn
re ioghet. Dye derde ys
dye altheyt. Dye dan myet
en wolde wakē yn dye
ierste wake he wake doch
yn dye ander vp dat he
dye vroetheloesde te bekie
rē vā synē quaetheyden
yn synre kyntscheyt he
vntwake ten weghe des
leuens yn der tyt synre
iontheyt. Dñ dye yn dye
ander wake myet en wol
de wakē dat ys yn der
tyt synre iontheyt he en

vliese wyet dye boetē vāder
derder wake vp dat hy dye
yn sÿnre ionth wyet en vnt
wakede ten weyghe des le
uens dat hy doth yn syne
althyt tot em selue komē.
Ijeue broedē merct waer
mede dye gotlike gueder
tierenth besloet vnse herth.
Wāt thant en ys wyet dye
dat dye mynsthe te vntschul
dighē vyndē mach. Men
vonweert gade vñ he vnt
beyt he syet datmen ver
onweert vñ he roept wed.
he vntfaet dat vnrecht
vā datmē vonweert vnde
nochtā vā den ghenen
dye tot emyghter tÿt wed
kierē beloeft he laue. Mer
nyemēt en vrokeloese
dese langhe vdrachlicheyt
vā em wāt he sal alsoe voe
le te nauwer gherechtith
doen yn den ordel alsoe hy
mylder ghedoethsamheyt
voer den ordel vleent heuet.
Hÿr by secht paulus. Vñ
en wetstu nyet dat gades
guedertierēheyt dy tot pe
nytencie brenghet mer na
dyne hartheyt vñ na dyne
vnberouwelike herte soe
gaderstu dy gramstap yn
den daghe der gramstap
vñ des apenbarē gherich
tes gades ordel. Hÿr af
secht dye psalmysta. God
ys ghyerechtich richter
starct vñ langhe vbeiden
de. Wāt vm dat hy segghē
solde dat god langhe ver
beydende ys soe secht hy
em te voerē ghyerecht. dat
den dye du siest dat hy
der mysdadigher sunden
langhe ghedoethsamlick
draghet dattu oet weten
sals dat hy tot enē tÿden
oet starpelick ordelen sal.
Hÿr vm ys by enē wisen
man ghesecht. Wāt dye
alre hoethste hē ys een ghe
doethsam ghelder. Vnde
men secht een ghedoethsā
ghelder. wāt hy ghedoghet
der mynsthē sunden vñ
ghelts. Wāt dye hy langhe
vdraghet dat se bekierē
sollē en bekieren se nyet
hy vordelt se te hardeliker.
Vñ vm dye traeth vnser
ghedachtē af te studden
soe brenghet hy oer voert
by ghelikemysse den strade
vā butē vp dat daer me
de dye ziele verwett
werdē sal vm oer te wath
tē. Want ghy sult weten.
Wert dat dye huysheze

wiste yn wat vre die dief
tzomē solde soe solde hy oet
wakē vñ en laten synē
huys myet doergraue. Ende
wt deser ghelikenysse dye
voer ghesecht yē. soe secht
men daer oet na een raet
als men secht. Vñ ghy sult
oet bereyt wesen. Want
yn dye vre als ghy̆ē myet
wanē en sult soe sal des
mynschē soene tzomen.
Dāt als dye huysh̄e myet
en weet soe doergraeft
dye dief dat huys. Want
als dye ghees slaept vā
een seluen te hoedē soe tzoet
dye vnāsyenighe doet vñ
breet yn dye wonynghe
des vleisches vñ den here
vā den huse den se slapen
de wynt dodet se. Want
als dye ghees myet voer
en siet dye stadē dye tzo
mē sollē soe tret dye doet
desen dat hy̆ē myet en weet
ten tzmēten. Dāt wert
dat hy̆ē waerte hy solde dē
dief weder staen. wāt hy
solde em verwachtē van
des richters tzoemste dye
heymelike dye ziele en
weth tret vñ hy solde em
te ghemoete tzomē auer
mydē penytēcie te doen
dat hy sonder penytencie
myet vlaezē en werde.
Dāt hy̆r vm wolde vnse
here dat vns vnse echter
ste vre vnkont wesē solde
vm dat men se altoes sol
de moghē vntsien vp dat
als wy dye vre myet voer
syen en moghē dat wy
vns daer sonder aflaten
altoes toe bereydē sollen.
Hy̆r vm myne broderе vestet
dye oghē uwer ghedachtē
yn dye conditie uwer sterf
lich vñ bereyt v alle da
ghe myt ghewene vnde
sthreyen teghē desen rich
ter dye tzomē sal. Om
dat allē mynschē dye setten
doet blyft soe en wilt ghe
ne vnsekker dynghe pyn
sen vā der voersiēnych
des tytliken leuens. Vñ
en vswaze myet dye sor
ghe dese eerdscher dyn
ghe wat myt woe woele
hopē vā golde vnde vā
siluer dat vleisch vmme
ghehanghē wort of myt
wat pretiosen stenē dat
ment cledet wat ist an
ders dan vleisch. Hy̆r
vm en wilt myet ansien
wat ghy hebt mer wat
ghy sy̆t ansiet. Wildy

hoezē wy ghy syt. dye pphete
secht. Waerlic dat volc vs
hoy. Oft dat volck hoy niet
en vs waer syn se dye viezē
dye wy hyedē oefenē myt
v ludē auer iaer sinte felix
ghebuerte voierde. O woe
grote vñ woe menyghe-
hande dynghē se doe pyn
sedē vā den voersien desēs
leuēs. mer vnder der haesti
ghe tijt oerre doet soe wor-
dē se haestelic ghevondē
yn dē dynghē dye se nyet
voersien en woldē vñ alle
dese tijtlike dynghe dye se
te gader-vgadert hebben
vñ dye se sthenē vasthal
dende vlozen se daer mede.
Hijr vm of dye menythe
dye te voezē ghewees heeft
vā mysthelikē ghesiechte
by oeze ghebuerte groyen
dye ynden vleisthe vñ
aūmyds der doet vdroeth
de ynt ghemul soe was
se waerlike hoy. Want
vm dat dye vrē myt oezē
tijdē en weth gaen soe
doet lieue brodere dat ghy
ghehaldē werdē yn den
lone guedes werks. Hoert
wat dye wise salomon secht.
Soe wat dyne hant ver-
mach te done werck haeste
lic. Wāt noch werck noch
redē noch const noch wijs
vs ter hellē der wart dattu
tijdes. Wāt vm dat wy dye
tijt der doet dye komē sal
myet en wetē vñ vm dat
wy na dye doet myet en
moghē werkē. soe hoert
vns toe dat wy voer dye
doet dye tijde dye vns ghe-
ghevē syn angrijpē. Wāt
aldus wort dye doet ver-
wōnen alsē he koemt.
Jst dat wy dyt doen myt
anxte soe solle wy mytter
hulpe vñ barmhertich vns
hezē voer den richte stoel
xpi myet vm vdoemt te
werdē mer vm ghecroent
te werdē salichlike komē.
Dat moete vns ghevven
vnse hē ihūs xpūs dē ere
vñ glorie vs ervelic vñ
ōmermeer. Amen Van
den Jonfrouwē. Matheus

Der tijt seghede
ihesus synē ionghe-
zen dese pabole. Et hemel-
rijck vs ghelijct tien ion-
frouwē dye oere lampen
namē vñ ghynghē wt te
ghemoete den brudegom
vñ der bruyt. Dñ dye
vive vā em warē sot vñ
dye vive vroet. Der dye

viue sotte name oere lam
pen mer se en name gheen
aly myt em. Ende dye vroe
de name aly yn oere vate
mytte lampen. Ende doe die
brudegom mereede soe vaer
te em alle vn se sliepe. Vn
ter mydder nacht wert een
roep ghemaect siet dye bru
degom koemt gaet wt em
te ghemoete. Doe stonden
alle dye iongfrouwe op vn
vierden oere lampe. Vnde
dye sotten seghde ten vroede
Gheeft vns va uwe oly wat
vnse lampe werde wt ghe
daen. Dye vroede antwoz
de vn seghde. Op dat mach
sekien myet ghenoegh en sy
vns vn u soe gaet et bet
tette ghene dye se vtopen
vn roept se v. Vn doe se se
ghynghe tope doe quam
dye brudegom vn dye bereit
ware dye ghynghe myt em
yn ter bruloeft vn dye
doze worde ghesla. Ende
ten leste quame oec dye
ander iongfrouwe vn segh
de. Here he doe vns op.
Vn he antwoerde vn segh
de. Voerwaer seg ic v
ic en ken v myet. Wijr vm
waect wat ghy en weet
myet dach noch vre. Wijr

beghynt Lute gg omelie op dit
selue ewagelij die he predicte
in sinte agnete kercke toe

Dewile romen
maene ic v lie
ue broedere dat ghy
quade werke vliet vn dat
ghy sculdich sult dye bes mit
tinghe dese werlt. Ende
ic kwerde by der lexen
des helighe ewagelijs va
desen daghe ghedwonghe
te seggghe dat ghy oec dye
guede werke dye ghy doet
myt groter voersienicht
ontsiet op dat ghy va den
dat ghy ghecrechtelick va
bute doet ghene mynsche lijke
gonst of gracie en soect
dat v dye begherte des prijs
myet en hone vn dat me
va bute toent bijne ydel
werde va lone. Siet ghy
hebt ghehoert by vns ver
loesers monde tien iong
frouwe vn se werden alle
iongfrouwe ghesecht vnde
nochtā en werde se myet
alle vntfanghe bijnen der
doze der salicht. Wat doe
enyghe va em lude van
bute sochte dye glorie va
dat se iongfrouwe ware
soe en wolde se ghene oly
hebbe yn oere vate. Ende

erst ys vns te vraghē. wat
dat rijke der hemelē ys
of waer vme datmēt teghē
tien ionchrouwē rekent
dye men oec secht dat se
sotte vñ vroede ionchrouwē
warē. ¶ Dāt als men weet
dat ynt hemelrijck ghēen
quaet mynsche en komet.
¶ Daer vm secht men oec
dattet den sottē ionchrouwē
ghelijck. ¶ Mer men sal we
ten dat yn dye hellighe scrif
ture themelrijck hiet dese
teghēwoerdighe hellighe
kercke. ¶ Onde daer af secht
vnse here yn een ander
stad. ¶ Des mynschē soene
sal syne enghelen senden
vñ se sollē alle stande vā
syne rijke vgaderē. ¶ Dāt
yn den rijke der salicheyt
daer dye hoechste vroude
ys en macht men ghēen
schande vyndē dye men
vgaderē macht. ¶ Dā daer
af secht men echter. ¶ Dye
breect een vā den mynstē
ghebadē vñ alsoe dye myn
schen leert he sal dye mynste
ynt hemelrijck ghehieten
werdē. mer dye doet vñ
leert dese sal groet ghehie
ten werdē ynt hemelrijke.
¶ Dye breect dat ghebot
vñ leert wānneer yment
myt synē woerdē predict
dat he myt synē leuē nyet
en voldoet. ¶ Mer he en macht
nyet komē ten rijke der
ewigher salicheyt dye mytten
werke nyet voldoen en wil
dat he leert woe wert he
dan ynt hemelrike dye
mynste ghehietē dye daer
yn ghēere manyer yn ko
mē en kan wat secht men
aldus by deser sentencien
sonder dat dat dese kercke
themelrijck hiet. ¶ In welker
kerckē dye lezar dye ghe
bot breect dye mynste ghe
hyeten wort. ¶ Dāt des
leuen men vormeert et
ys recht datmen syne pre
dycaē vormerdeghe. ¶ Elc
mynsche heeft vijf synen
yn synē lichame vñ als
men vijf ~~werf~~ twewerf
niemt soe maectet tien.
¶ Vñ om datmen beide maect
selē dat ys vā mānē vñ vā
wiuē dye mewrchte van
dē ghelouighē vgadert soe
secht mē dattet hemelrijck
tien ionchrouwē ghelijck
ys. ¶ In welker mewrchte
vm dat dye quade mynschē
mytte guedē vñ dye bosen
mytten wtuercazē ghe

menghet syn soe sechtmen
te rechte dattet ghelijkt ys
vroedē vñ sotten ionfrou"
wen. Dāt voele mynschē
syn dye yn suuerheydē leuē
dye em waerschē vā der lust
vā butē vñ dye dierwile be"
grijpē dye dynghe vā bynen
se vmagherē oer vleisch vñ
myt alre begheertē hanghē
se vpwert ten hemelschen
vaderlande wert se beghērē
vñ soekē dat ewighe loen
vñ en willē vā oerē arbeyde
myet vntfaen dye mynsche"
lijke prijsen. Daerlijke dese
en setten oer glorie myet yn
der mynschē mont mer se
bedeckē se bynē yn oer con"
sientie. Dñ et ysser voele
dye abstinentiē oer lijtham
quellē. mer vā oer abstinē"
tie soekē se der mynschen
gonst se drenē der lerynghe
vñ gheuē voel den armen
mer voerwaer et syn sotte
ionfrouwē wāt se soekē
allene dye lone vā desen
vyantlikē prijse. Dñ hijr
by sechtmē temelijk na. Dye
vijf sotte ionfrouwē en na"
mē gheen aly myt em mer
dye vroede namē aly yn
oerē vaten myt lampen.
Dāt by den aly ys beteyckēt
dat blenckē der glorie vñ
dye vate syn vnse herten
daer wy yn draghē al dat
wy pynsen. Mer dye vroe"
de hebbē aly yn oerē vaten
wāt se behaldē dat blijcken
der glorie bynē oer consien"
tie als sunte paulus ortzont
vñ secht. Onse glorie ys dat
ortzontschap vnser consciencie.
Mer dye sotten ionfrou"
wen en nemē gheen aly
myt em wāt se en hebbē
dye glorie bynen oere con"
sientie myet als se dye soe"
kē wt oerre euen mynschē
monde. Dñ men sal mer"
ken dat se alle lampen
hebbē mer dat se alle myet
aly en hebbē. Dāt dierwile
doenē yn em seluē guede
werkē dye quadē myttē
guedē mynschē. Mer
dye kromē allene myt
aly ten bruydegom dye
vā den dat se vā buten
ghedaen hebbē vā bynen
dye glorie soekē. Hijr vm
ys bryden psalmista vāder
wtūrtzenze helligher ker"
ke ghesecht. All dye glorie
der dochter des conynes
ys vā bynen. Mer doe dye
bruydegom merrede soe vacr"
ten em allē vñ se sliepen.

Dāt als dye richter bert
te komē ten echterstē ordel
soe werdē dye quadē vñ dye
wtuitrazen yn der doet slaep
slaepende wāt dat slapen
ys sterue. Mer voer den
slaep vaet hebbē ys datmen
voer dye doet quelt vā der
salicht wāt by der bordene
der quellynghe kroemt men
ten slape der doet. Dñ ter
mydder natht wort een roep
ghemaect siet dye brude
gom kroemt gaet wt em
te ghemoete. Ten mydder
natht wort een roep ghe
maect vā sijnre kroemst.
Dāt dye doemsdacht kroemt
soe vnversienlick datmen
myet voersyen en macht
als he kroemt. hijr af ys ghe
sthreue. Dns here dacht sal
komē als een dief yn dye
natht. Dan staen al dye
ionfrouwē vp wāt dan
werdē dye wtuertrazene
vñ dye quadē verwert
vā den slaep oerre doet.
Dñ vtieren oere lampen
wāt se vertellen myt em
selue oere werke daer se
voer vntbeydē te vntfaen
dye en ewighe salicht. Mer
der sotter ionfrouwē lampē
werdē wtghedaen. Dant
oere werkē dye den mysthē
vā butē sthone dochtē yn
des richters toe kroemst wer
den se vā bynē vdonckert
vñ en vyndē vā gade ghoen
loen vm dat se daer af vā
den mynsthē pryys vntfan
ghē den se myndē. Dnde
wat isst dat se vā den vroe
den ionfrouwē aly eysthe
den sonder dat se yn des
richters toekroemst als se
em bynen vdel vynden
orkontstrap vā butē soekē
vñ alb of se vā oerē betrou
wē bedraghē warē soe seg
ghē se oerē euen mynsthē.
Dant vm dat ghy vns
sonder werck vdreue siet
soe segghet vā vnsē werkē
dat ghy saghet. Mer dye
vroede ionfrouwē ant
woerdē vñ seggthē. Op dat
ter mathyschien myet ghe
nocht en ys vns vnde v
Dāt yn den daghe vp dat
ick nochtā sprecke vā eny
ghē mynsthē dye rustē yn
den payse der hellighyer
kerkē sal eck nauwe ghe
nocht syn sijns selues or
kontstrap vñ woe voele sol
det dan te cleyne syn em
selue vñ synē euē mynsthē.
Dñ ✠ trhant seggthen se

daer na by beziſpynghe.
Daet bet totte ghenē dyet
vtopen vñ toept v. Dye
vtoepers deb alijs ſyn dye
ſmeykers. Wāt dye empghe
vā dye gratie vntfanghen
hebbē vā duſdanē ludē vñ
gheuē oer hitzen der glozie
of vā blijtſtappē myt oezen
ydelē prijſen dye ſyn als of
ſe aly vtoften. Dñ vā deſen
aly ſecht te recht dye pſal
miſta. Deb ſundezē aly
en ſal myn houet myet be
ſaluen. Wāt vnſe prynci
paellick ys dat hoeft. vñ
by den name vā den hoefde
ſoe hietmē dye ghedachte
dye bauē dye ziele gheſet ys
dat hoeft. Aldus beſaluet
deb ſundezē aly dat hoeft
als een ſmeykers prijs
dye ghedachte verweiket.
Nzer doe ſe aly ghynghē
topen ſoe quā dye brude
gom. Wāt als ſe vā oezē
euē mynſchē ſoekzē dye oz
kontſtap oers leuens ſoe
kzoemt dye richter dye myet
allene een tuyrch en ys der
werkzē mer oet der hertē.
Dñ dye bereit wazen
ghynghē myt em yn ter
bruloft vñ dye doze waert
gheſlaten. Oftet ſmaette
yn den gaghel deb hertē
wat verwondezē dat dyt
yn heeft dat mē ſecht dye
brudegom quā. Wat ſiet
heydē dat dyt yn heeft ſe
ghynghē myt em yn ter
bruloft vñ wat bitterheidē
vñ dye doze ys gheſlaten.
Wāt dye kzoemt dye yn
ſijnze toekzoemſt dye elemē
ten beſlotē ſal yn wies an
ſchouwē hemel vñ eerde be
uet. Hijr af ys by den pzo
fete gheſeghet. Doch een
werf vñ ytz ſal berueren
myet allene dye eerde mer
oer den hemel. Wnde tot
ſynē vnderſoekzē ſal men
al dat mynſchelike ghefleth
te brenghē. Dñ vm ſollen
dienē ter wzake d quader
vñ ter lone der gueden
dye engthelē vñ arthan
gelē vñ thronē dye princi
patē vñ dye dominationē.
Nzert lieue brodere woe
grote anxt yn den daghe
weſen ſal voer deb grotē
richters anſichte daer ghe
ne bote weſen en ſal yn
der pynē. Wat ſtaemte
ſal dat weſen den daer
ſal behoezē te ſtamē vm
ſyne ſundē yn der vgade
ryngthe alre mynſchen

vñ alre enghelē. ¶Dat
anxte salt wesen den oer
gram te siene den welken
dat myristhelike herte nyet
beuaen en math als he oer
sachtmoedich ys. ¶Dñ dye
pphete dye desen dach wael
ansach sechde. ¶Dye dach der
gramscap ys dye dach vā tri
bulatiē vñ vā lijdē dye dach
der ellendichᵗ vñ der vnsalichᵗ
dye dach der duisterheydē
vñ der donckerheydē dye dach
vā neuele vñ vā vnweder
dye dach der basunē vñ der
trōmpē. ¶Mertt broderе dē
dach des lesten oerdels myt
woe felre strapᵗ dye pphete
sach desen dach bitter werdē
vp der quader mynschē her
tē den he nyet volmaectelick
wtsprekē en math myt alsoe
voele namē. ¶Dñ woe grote
blijtscap den wtūtaren dan
sal wesen dye vdienē sollē
te vblijden vā synē ansichte
vā wes ansien dye elemē
ten schynen oer beuēde te
wesen alse se te gader myt
em yn gaen ter bruloft vñ
dye yn des brudegoms ver
blijden sollē. ¶Dāt yn dē zael
des ewighē rijkes soe wort
got alsoe yn vnsen ansien
gheuoeghet dat syn ansichte
vā syns mynres vnhelsē
nūmermeer voert en sal
werdē afghetrect. ¶Dan wort
dye doze des rijcs beslaten
den ghenē dye wenē dye
nu alle den ghenē vntdaen
wort dye yn penitentie le
uen. ¶Dāt dan sal oer peny
tentie wesen vñ berouwe
myssemer se en sal nyet voz
dezen. ¶Dāt dan en sal he
ghene ghenade vynden
dye nu dye bequeme tijt d
ghenadē vlieст. ¶Dāt hijr
af secht paulus. Siet nu ist
een vntsenckelike tijt siet
nu ist dye dach der salichᵗ.
¶Hijr af secht dye pphete
Soect den he als men vyndē
mach anropē als he by ys.
¶Hijr vm en hoert vnse he
dese selue sotte ionckfrouwē
nyet dye em anropē. ¶Dāt
als dye doze des rijcs be
slatē ys he dye nu by hedde
moghē wesen he en ys dan
nyet by. ¶Dāt daer secht
men na. ¶Dñ ten lestē qua
mē oer dye anderе ionckfrou
wē vñ sechdē. ¶Here he doe
vns vp. ¶Dñ he antwoerde
vñ sechde. ¶Derwaer seg
ick v ick en weet v nyet.
¶Daer en mach een myn
sche dan vā gade nyet ver

dienē dat he bid dye tyjt
myet hoerē en wolde dat
he beual. Dāt wye tyjt
dye tijt der temelikker pe-
mytēcie vliest he tkomet te
vgheues myt bedynghen
voer dye doze des vijts.
Hijr by ist dat vnse here
by salomon secht. Ick riep
en ghy veronwerdet ick
stack myn hant voert vñ
myemēt en was diet an-
sach ghy vonwerde al my
nē raet vñ vrokeloesden
al myn berysspinghe. Ick
sal oer yn uwē vliesē lachen
vñ salt vonwerdē als v
ankomet dat ghy vntsaget
als yn v vallē sal haestighe
ellendicht vñ ankomet v
vderuen als een tempest
als vp v komē sal tribula-
cie vñ vnoye dan sollē se
my anropē vñ ick en salt
myet hoerē se sollē vroe vp
staen vñ se en sollē my myet
vyndē. Diet se roepē vp
doe vns hē dye doze vnde
mytter droefheyt oerb ver-
stekens ghedwonghē soe
seggē se des herē name
trueweirf vñ seggē here
hē doe vp. Se offeren em
bedynghē mer men en
weet vā em myet. Dant
dan sal god als dye ghene
dye he myet en kēnet late
dye he nu myet en kēnet
syne wesen by der vdien-
ten oerb leuēb. Dñ daer
sechtmē temelickt na ene
ghemeyne vmanyghe als
men seghet. Hijr vm waert
wāt ghy en weet myet den
dach noch vre. Dant vm
dat god na den sundē dye
pemytencie vntfaet wert
dat ymēt wiste te wat tij
de he vā deser werlt ver-
sckeydē solde soe solde he
moghē enē tijde ordinierē
syne weeldicht daer yn te
ghebruckē vñ den andezen
tijt ter pemitencie. Dzer he
dyē ghenē dye pemitencie
doet ghenade ghelaeft he
en heeft myet belaeft dē
ghenē dye sundicht den
dach vā morghē. Hijr vm
sollē wy altoes vnsen echt-
sten dach vntsien den wy
myet voersien en moghē.
Diet desen seluē dach daer
wy nu yn sprekē hebben
wy vntfaen ten vtersten
ter behierynghe vñ noch
tan en willen wy myet he-
wenē dye quade dye wy
ghedaen hebbē. Myet al-
lene en bewenē wy myet

dat wy ghedaen hebben
mer oec meeren wy dye
sundē dye te bewenē syn.
¶ Dñ ist dat vns emyghe
ziethey t castiet ist dat dye
teyzene der zieken bewi"
sen dat dye doet by ys soe
sockē wy verste te leuen
dat wy vnse sundē bewenē
moghē vñ wy biddē daer
vme myt groter hette der
begheerte dye wy nu vnt"
fanghē hebbē vñ wy haldēt
voer nyet. ¶ Drodere ytz seg
v een dynutz ist dat unue
ritate hoerē wolde nerns"
telitz te mertzē soe suldy
anytelitz gheleert werdē.
¶ Et was een edel man yn
dye puinitie vā valeria die
trisorius hiete den dat volc
myt ruder tale trisorius
hiete. ¶ He was een herde
temelitz man mer alsoe
vol was he vā sundē als
he vol guedes was. ¶ He was
aůmoedith vā houdien
vñ vnderdaen den duuelē
vñ dē vulen ghenuechtē
syns vleisthes vñ vntste"
tzen myt brande der ghie"
rith vm guet te vtrighē.
¶ Der doe vnse hē vā alle
desen quaethеydē eynde
makzen wolde alsoe ytz
vstont vā enē religiosen
mānē dye syn maech
was vñ dye noch leeft soe
wert he ghesaghē myt
ziethеydē des lithams.
¶ Dye doe he toe synē eynde
ghekzomē was yn dye sel"
ue vze dat he tehant vtē
lithам vstheiden solde soe
dede he syn oghē vp vñ
he sach voer em staen
lelitze vñ alte zwaerte mā"
nē of gheestē vñ ghynghē
em anxtelic aen dat
se em ter hellē wert voe"
ren solden. ¶ He begonste
te beuē bleet te werden
te zweten vñ myt grotē
gherope verst te reysthē
vñ myt alte grotē vstoz"
mendē roepē te roepen
synē sone dye maximus
hiet den ick nu ghesien
hebbe monic. ¶ Dñ he sech"
de maxime loep ick en
dede dy nye yet quades
vntfac my yn dyn ghelo"
ue. ¶ Onde maximus quā
thant sere verueert strey"
ende vñ wenēde quā dat
ghesynde daer toe mer
se en mochtē dye quade
gheestē myet sien dye he
beneuē em staende swaer"
like vdroech mer se saghē

dat dye daer waren yn der-
vresen vñ yn der bleetheyt
vñ yn den anxte des gheens
dye se treste vā den anxte
oerre lelikxer beeldē soe trier-
de he em herwert vnde
derwert ynt bedde. Ihe
lath auer syne luchter zijde
he en mochte oere ansichte
nyet ghedoghē he trierde
em ter wantwert vñ se
warē daer. Als he aldus
sere vparst wert vñ he
thant wanhaepte daer af
vledicht te werdē soe begonst
te he myt groter stēmē te
roepē. Dorste doch tot mar-
ghen vroe vorste doch tot
marghē vroe. Doer doe
he dyt riep wort he yn
den roepē gheworpē vter
wonynghe des sijns vlei
sches. Vnde dyt vs apen
baer vā em dat he dese
dynghe sath vm vns vnde
nyet vm em vp dat syn
sien vns profijt doen sol-
de dye noth gades ghedoeth
samt guedertierlikx langhe
vntbeit. Dāt wat vorder-
det em dat he dye vuele
gheeste sath vñ dat he ver-
ste eyschede dye den verst
den he eyschede nyet en
ontfenclik. Dy lieue bro-
dere voerpynsen wy dyt
myt sorghē dat vns vnse
tijde nyet ydelikx vlaeren
en bliuē vñ dat wy dan
soekxen te leuē vm watl te
done als wy thant ghe-
dwonghē werdē vten
lichame te varē. Audenet
dat dye waerheyt secht.
Didt dat v vlien nyet ghe-
uallē en moet yn den wyn-
ter oft vp ten saterdach.
Dāt na dat ghebot vā
der wyt soe en ist nyet
ghecorloft vp den saterdach
verre te gaene. Dāt dye
wynter vs betōmerlikx
vm te gaen wāt dye trae-
heyt vā der tolde bedwinct
dye sardē der ghoenxe
dye gaen. Hijr vm secht
men. Didt dat v vlien
nyet gheuallē en moet
yn den wynter oft ynden
saterdaghe. Als ofte he
opelikxe sethde. Desiet dat
ghy dan nyet en soect uwe
sundē te vliene als men
thant nyet gaen en math.
Dāt dye tijt als men nyet
vlien en math sal mē nu
pynsen als men math.
Dāt altoes sal men ansien
dye vre vns wtuaxens.
Dñ dese vns vloesers ver-

manygh̄e sal men altoes voer oghē hebbē daer he mede seghet. Hyr vm waert wāt ghy en weet dath noth wre. Dā den iont frouwen. Mathe. vi.

In der tijt seghede ihūs synē iongherē. Et hemelrijc is ghelijc ene statte dye vborghen is in den acker. Dn̄ den welkē stat dye oen vynt vberghet den noth bet. Dn̄ vm dye blijdstap des statte gaet he vn̄ vroft alle dat he heeft vn̄ coept den acker. Ecthter ist hemelrijc ghelijc enen coman dye guede margariten soect vn̄ als he ene preciose margarite gheuondē heeft soe ghynt he en weth vn̄ vroft al dat he hadde vn̄ cofte se. Ecthter ist hemelrijc der zeghen dye men in dye zee worpt dye alle manyer vā visschē vgndert vn̄ doe se vervult was soe tretē se se wt vn̄ saten beneuē den oeuer vn̄ koren vtē guedē visschē in oerē vaten mer dye quadē worpē se daer buten. Aldus salt wesen in den eynde der werlt. Dye enghelen sollen wt gaen vn̄ sollē vscheydē dye quadē vā myddē der guedē. vn̄ werpense vntgloyende vuer daer sal wesen ghe weenen vn̄ tsisen vā tandē. Hebdy al dyt vstaen. Se seghdē em. Ja wy. He seghde em. Hyr vm is ēt elc schriuē dye ghelcert is in hemelrijc ghelijc enē mānē enē huysheere dye voertbrenghet vā synē schatte dat nyeen vn̄ dye alden. Dit Sūte ygorius omelie vp dit selue ewan gelidat he pdicte in sūte agn

Dat hemelrijc netē kerrijc lieue brodē ke seghtmē hyr vm ghelijc wesen desē eertsghē dynghen vp dat dye ghedachte by den dat se bekēnet vp staen sal totte dynghē dye se nyet en bekēnet soe dat se by exempele deser sienlikē dynghe oer seluer vp tretkē sal ten vnsienlikē dynghē. vn̄ vp dat se by den dynghē dye se by ghewoente gheleert heeft als by wriuen sal werdē verwarmet dat se by den dat se weet bekent te mynē lere oer mynē dat se nyet en weet. Siet men rekent themelrijc ghelijc enē statte dye in enē acker vborghē

yb welbzen ſtat don oen
vynt brechyten. ¶ Vñ vm
dye blijtſtap vā den ſtatte
gaet he vñ vroept al dat
he heeft vñ roept den acker.
¶ In welkē dynghē ſal men
oet dyt merkē datmen
den ſtat dye gheuonden
yb bergher vm datmen
behaldē ſal. ¶ Dāt dye en
doet wet ghenoech die die
ernſtichſ der hemelſcher
begheertē behoet vā den
quadē gheeſtē dye dat oet
wet en vberghet vā der
mynſchē prijſen. ¶ Dāt yn
deſen leuen ſyn wy als yn
enen weghe daer wy doer
ten vaderlande wert tijdē
vñ dye quade gheeſte vm
me legghē vnſen wech
als eenzehande rouerb
hijr vm begheert dye be
roeft te werdē dye ſynē
ſtat apenbaerlic yn den
weghe draghet. ¶ Dāt yck
en ſeggh dyt wet vp dat
vnſe euē mynſchē wet
ſien en ſollē vnſe guede
werke vm dat ghezſchreuē
yb ſe ſollen ſien uwe guede
werkē vñ lauē uwē vader
dye yn den hemel yb. ¶ Mer
vm dat wy vā den dat
wy doen wet ſoetē en
ſollē dye priſe vā butē. ¶ Dāt
alſoe ſal dat wert ſijn vnt
apenbaer dat dye menyn
ghe blue vnt heymelicke
ſoe dat wy vā vnſen gueden
werkē vnſen euē mynſchē
exempel gheuē vñ dat wy
northā by der menynghē
daer wy allene mede ſoe
kē gode te ghenoechghen
begherē ſollē altoes dattet
heymelike blue. ¶ Dye ſtat
yb dye hemelſche begheerte
vñ dye acker daer deſe ſtat
yn vborghen yb dat yb dye
diſcipline vā der hemelſcher
ernſtichſ. ¶ Onde deſe acker
roept een mynſche vñ ver
roept al ſyn guet dye af
gaet alle dye ghenoechte
ſijns vleiſches vñ al ſyne
eerdſche begheertē ver
teert by der hoedē van
hemelſcher diſciplinē ſoe
dat thant wet en ghe
lieue wat den vleiſche ſue
te yb vñ dat dye gheeſt
wet en vntfie dat dyt
vleiſchelike leuen pynet.
¶ Ethyer ſecht men dattet
hemelrijc yb ghelijc enē
roepmā dye guede marga
riten ſoect mer he vynt
ene pretioſe vñ als he die
vondē heeft ſoe vroept he

al dat hy heeft vñ roept se.
Dāt soe wie dye suetigheyt
des hemelschē leuens vol
maecktelic alsoe voele alst
moghelic ys betrēnet hy la
tet gheerne al dat hy ynde
se werlt ghemynt heuet
teghē dye margarite te
achten syn em alle dynghe
te vnduer. Hy laet al dat
hy heeft dat hy heeft vgā
dert stropt hy syne ghedacht
tē bernē yn dye hemelschē
begheertē em en ghenoe
ghet myet yn deser eerden
vñ et dunct em al lelick soe
wat dat em plach te ghe
noeghē van der ghedaen
ten deser eerdscher dynghē
wāt allene schynt vñ blict
yn synre hertē dye claerh
deser duerbaerre marga
ritē. Vñ vā deser mȳnen
ys te rechte by salomon
ghesecht. Starck ys dye
mȳne als dye doet. Dāt
ghelijc dat dye doet dat
lichām vderft alsoe dodet
dye mȳne des ewighen
leuens vā der mȳnē deser
tȳtliker dynghe. Dant
wien dye mȳne volmaet
telick besetē heeft se maect
als sonder ghenoelē tē eerd
schē begheertē vā buten.

Dāt dye helighe ionefrou
we wies ghebuerte wy
hudē vierē en hadde vm
vnse herē myet moghē ster
uen yn den lichām en had
de se te voerē myet doet ghe
weest yn oerre hertē van
eerdschē begheertē. Want
oer moet was vp gherich
tet yn dye hoecht der doghet
vñ bespotte dye tormente
vertrat dye lone. Se stont
voer ghewapende comȳghē
vñ richters vñ was vro
mer dan dye ghene dye
se sloghē vñ hoghер dan
he dye se vordelē dede.
Dāt seggheē wy vnder
desē dynghe dye māne
myttē baerdē syn trancke
dye sien dat die ionefrouwen
ghaen te hemelrijc by den
swerde dye gramschap ver
wynt vns dye houdicheyt
vheffet dye vgaderynghe
des gades vstuert dye vn
ruysheyt besmet. Vñ al
ist dat wy dat hemelrijcke
myet beiaghē en moghen
by den strijde der vuolghȳ
ghe soe sy vns doch dat vuel
dat wy gnade myet volghē
en willē by den payse. Siet
got en seghet myemēt vā
vā vns luden toe yn deser

tijt sterf vm mynē willen
mer allene dode yn dy dye
quade begherte. Dye dan
yn der tijt des vredē nyet
en wil vnderdaen dye be-
ghertē des vleisches wan-
neer soldē wy yn den strij-
de vnse lichaem vm vnsen
he gheuē. Ethter sechtmen
dat hemelrijc ghelijc ys
eenre zeghē dye men yn
der zee werpt dye alle ma-
nyer vā visschē vgadert
vñ als se gheuult ys dat
men se wttrect ten oeuer
vñ men kriest wt dye gue-
de visschē yn dye vate mer
dye quade werptmē daer
buten. Dye hellighe ker-
ke ghelijct men der zeghē
wāt se oec vischerē be-
ualen ys. Dñ aldmyds oer
wort oec elck ten ewi-
ghen rijke ghetrect vtē
vlocdē deser werlt dat he
nyet vdronckē off ver-
smoert en werde yn dye
dyephoyt der ewigher
doet. Onde se vgadert
vā allē manyerē vā vis-
schē wāt se vopt ter ghe-
nadē vā sundē dye wisen
vñ dye sotten dye vrie
lude vñ dye dyenstknech-
te dye rijke vñ dye armē
dye starcke vñ dye crancke.
Hijr by ys tot gade ghese-
ghet by den psalmista.
Alle vleisch sal toe dy komē
welke zeghē dan ghemeyn-
lick veruullet werdē sal.
als daer bynē beslatē wer-
den sollē yn eynde d' werlt
dye sōme vā al den myn-
schelikē gheslechte. Onde
dye trecken se wt vñ sittē
beneuē den oeuer. Dāt
ghelijct dat dye zee dye
werlt alsoe beteyckent dat
oeuer vā der zee dat eyn-
de vā der werlt. Jn desen
eynde sal men dye
guede visschē wtkiesen
yn dye vatē mer dye quadē
sal men daer buten wer-
pen. Dāt elc wtūrazen
sal daer vntfanghē wer-
dē yn dye ewighe wonyn-
ghe. Dñ dye quade sollē
vliesen dat bynenste licht
vñ werdē ghetrect tē vter-
sten donckerheydē. Dāt
nu halt dye zeghē des ghe-
louē vns gueden vñ qua-
den ghemeynlick als te
gader ghemenghede vis-
schē mer dat oeuer toenet
wat dye zeghen der hel-
ligher kerken trect. Dāt
dye visschē dye gheuāghē

syn en moghē nyet ver-
wandelt werdē. Hier wy
werdē ghevanghē quaet
vñ werdē yn guetheyden
verwandelt. Hijr vm laet
vns pynsen yn den vanghe
dat wy nyet en werden
ghesstheydē yn den oeuer.
Siet woe seze vns beque-
me ys dye feest vā hudē
soe dat dye hijr nu nyet
en were yn vnse vgaderȳ-
ghe em des nyet luttel be-
claghē en solde. Hijr vm
wat sal yn den daghe he
moghē seggghē dye begir-
pē werdē sal yn des ruth-
ters ansichte vñ dye daer
ghesstheydē werdē sal vā
der ghesselstap der wtuer-
korenre dye daer vdonkre-
zē vā den lichte vñ ghetor-
mētet werdē sal nyt ewi-
ghen vbernen. Hijr by
soe vtlaert vnse hē dye sel-
ue ghelikenysse vnder
tortē woerdē vñ secht.
Dye enghelē sollē wtgaen
vñ vstheydē dye quade vā
den myddel der gueden
vñ werpē se vnt gloyen-
de vuer daer sal gheweenē
wesen vñ crisel vā tandē.
Lieue broderē dyt ys nu
meer te vntsiene dan te
beduden. Dat nyt apē-
baēzē stēmen syn daer
yn gheseght dye tormētē
der gheenre dye sundighē
vp dat nyemēt lopē en sol-
de ter vntschult dat he
des nyet gheweten en had-
de wert dat mē iet don
kerlike seghede van den
ewighē tormentē. Hijr
by sethtmenzē na. Hebdy
aldyt vstaen. Se sethden
em. Ja wy here. Dñ vnt
eynde sethtmē na. Hijr
vm ys elc scribe dye ghe-
leert ys vnt hemelrijc ghe-
lijc enē nāme enē huysheē
dye voerthzenghet vā sy-
nen scatte dye nyeen vñ
dye alden. Ist datmē bydē
nyeen vñ by den alden
datmē secht nemē wil
beyde testamētē soe en
moghē wy nyet seggghen
dat abrahā daer yn ghe-
leert was dye al wast dat
he wiste vā dē nyeen vñ
alden testamente dye wer-
kre he en baetstapte dye
woerde daer af nyet.
Dy en moghē oer moyses
nyet rekenē teghen dye
gheleerdē huysheze. wāt
al wast dat he dat alde
testament leerde nochtā

en brachte he wet voert
dye woerde vāden nyeen
testamente. Aer ynden
dat dye waerh secht. Elck
scribe ghelcert yß yn hemel
rÿk ghelÿck enē mā enē
huysheze. soe wilmen dat
he vßtae dat he sprak vā
den dat yn dye kertze we
sen morhtē vñ wet van
den dye doe waxē. Dant
se brenghē dan voert die
nyee vñ dye alde als se
sprekē nyt woerdē vñ
nyt zeden dye predica
cie vā beydē testamentē.
Dñ dyt mach men oer
vßtaen anders. wāt et
was den mynschelike ghe
slechte olt ter hellen te
vaerē vñ voer oer sunde
dye ewighe tormente te
doghē. Desen gheslechte
quam ÿet nyees by der
toekoemst vns myddela
zen ist dattet em pÿnt
lÿk rechtuidelic te leuen
dattet vp vaerē mach tē
hemelrÿk vñ dat dye
mynschē dye yn dye werlt
ghebaren yß, mach ster
uen vā desen ghebrechlikē
leuē ynt hemelrÿk gheset
werdē. Dñ aldus ist oer
olt dat mynschelike ghe
slechte vm dye sunde yn
dye ewighe pyne vderft
te werdē vñ nyee dat alst
bekiert wort yn dē rÿkē
leuē mach. Dñ dat vnse
he ynt eynde sÿnre sprakē
na secht dat yß dat selue
dat he voer secht. Dant he
voersechde vā der ghelike
nysse des rÿkes dat dye
strat gheuondē was vnde
ene guede margarite.
Dñ daer na vtellede he
dye pyne der helle vāder
vbermynghe der quader
mynschē vñ ynt eynde
sechde he daer na. Eÿr vm
een scribe dye gheleert yß
ynt hemelrÿk yß ghelÿck
enē man enē huysheze
dye voertbrenghet vt
synē stratten dye nyee vñ
dye alden. Als oft men
opelick seghede. Dye yß
yn dye hellighe kertze een
gheleert prediker dye
nyee dynghe vā der suet
heyt des rÿks kan voert
brenghē vñ alde dynghe
segghē kan vā den anxte
der tormentē vp dat doch
dye pyne verwarē den
ghenen dye de lone nyet
en trectzen. Elck hoeze vā
den rÿke dat he mÿne vñ

vñ vāden tormēte dat he
vntsie vp dat den traghē
myssthe dye wernstelike
an dye eerde hanghet ist
dat em dye myne tē ryke
wet en tretze dat em dye
vrese derwert iaghe. Dāt
siet men secht vā der v
tlazynghe der hellē. Daer
sal syn ghewēen vñ tsel
vā tanden. Noch vm dat
vā den blijtstapē van
deser werlt volghē dye
ewighe ghewene soe vli
et hijr lieue broderze dye
ydele blijtstrap ist dat ghy
v hijr vntsiet daer te
wenē vñ te streven v
Dāt wemēt en marty
hijr vblijden mytter
werlt vñ daer regnye
zen myt cristo. Hijr vm
bedwinet dye vnmuthey
den deser tijtlikzer blijt
strappē vñ bedwynghet
oer des vleisthes weel
dicheydē. Soe wat vnse
ghedachte vā deser werlt
smakzet dat werde bitter
by den merkē vā den
ewighē vuere. Soe wat
yn dye ghedachte krijnt
sthelike vblijt dat sal be
dwynghē dye strzpheyt
der iocthlikzer disciplinē
vp dat wāneer ghy dese
tijtlike dynghe uwes
danckes vliet dye ewighe
blijtstapen sonder pyne
vertrighen moghet. Amē.

Hijr eynden sunte gre
gorius omelien yn duyt
sthe. God sij ghelaeft vñ
dye moder thesu cristi
maria. Amen.

LANDES-
UND STADT-
BIBLIOTHEK
DÜSSELDORF